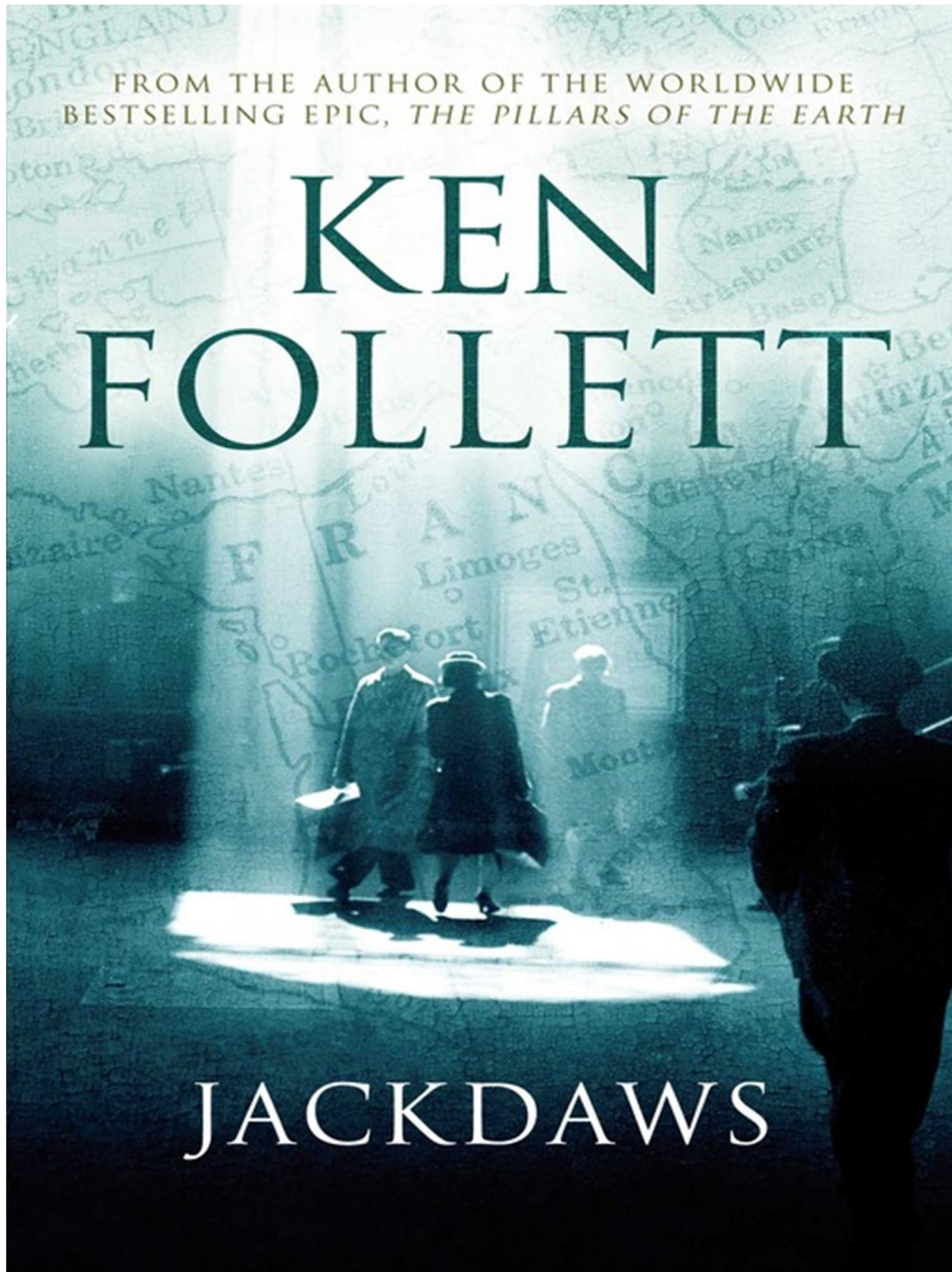

FROM THE AUTHOR OF THE WORLDWIDE
BESTSELLING EPIC, *THE PILLARS OF THE EARTH*

KEN FOLLETT

JACKDAWS

By Praetorious

Ken Follet:

Čavke

*Obrada, Prijelom, Korektura i PDF
by Praetorious*

Juni 2013

Nedjelja, 28. svibnja 1944.

Minutu prije eksplozije trgov u Sainte-Cecileu vladao je mir. Večer je bila topla, a sloj nepomičnog zraka pokrivaio je gradić poput popluna. Crkveno se zvono oglašavalo usporeno, lijeno, bez osobitog oduševljenja pozivalo vjernike na misu. Felicity Clairet imala je dojam da je to zapravo zvuk odbrojanja. Trgom je dominirao dvorac iz sedamnaestog stoljeća. Kao pravi mali Versailles, imao je veličanstven ispupčeni glavni ulaz, a s obiju strana krila koja su se odvajala pod pravim kutom i gubila iza glavne zgrade. Dvorac je imao podrum i dvije glavne etaže, iznad kojih se dizao visok zakošen krov s uspravnim krovnim prozorima svedenima na luk.

Felicity, koju su svi zvali isključivo Flick, upravo je obožavala Francusku. Uživala je u tim skladnim građevinama, blagoj klimi, opuštenoj atmosferi, osobito za stolom, kulturnim ljudima. Silno je voljela francusko slikarstvo, francusku književnost i elegantnu francusku odjeću. Posjetitelji bi često stekli dojam da su Francuzi neljubazni, no Flick je francuski govorila od šeste godine, tako da se ni po čemu nije moglo zaključiti da nije Francuskinja. Ljutilo ju je to što Francuska koju je toliko voljela više ne po-stoji. Više nije bilo dovoljno hrane za ugodne i opuštene objede, sve slike ukrali su nacisti, a lijepu odjeću imaju još samo kurve. Poput većine žena, Flick je nosila nekakvu bezličnu haljinu koja je odavno ostala i bez posljednjeg tračka boje. Svim srcem željela je samo da se na svijet nekako vrati ona nekadašnja, prava Francuska. Do toga možda uskoro i dođe, samo ako ona i ljudi poput nje obave što se od njih očekuje.

Ona to možda i neće doživjeti - štoviše, možda ne preživi ni sljedećih nekoliko minuta. A nikako nije fatalist; želi živjeti, još kako. Nakon rata planira još stotine stvari: dovršiti doktorat, roditi dijete, razgledati New York, kupiti sportski automobil, piti pjenušac na nekoj plaži u Cannesu. Ali ako je sada na pragu smrti, drago joj je što posljednjih nekoliko trenutaka života provodi na suncem obasjanom trgu, promatra jednu prelijepu staru kuću, uz blage i pjevne zvukove francuskog jezika.

Chateau je bio sagrađen kao dom mjesnih aristokrata, ali posljednji Comte de Sainte-Cecile ostao je 1793. bez glave, okončavši život na giljotini. Pomno uređeni parkovi već su odavno pretvoreni u vinograde, jer je to bio vinorodan kraj, samo srce pokrajine Champagne. U tom zdanju sada se nalazila važna telefonska centrala, smještena ondje jer je odgovorni ministar u vladi rođen upravo u Sainte-Cecileu.

Nijemci su nedugo nakon dolaska povećali centralu kako bi poboljšali vezu između francuskog sustava i nove kabelaške linije s Njemačkom. U taj su dvorac smjestili i područno zapovjedništvo Gestapoa, koje je na gornjim katovima imalo urede, a u podrumu ćelije.

Prije četiri tjedna dvorac je bombardiralo savezničko zrakoplovstvo. Takva preciznost u zračnim napadima bila je potpuna novost. Teški četveromotorni *Lancasteri* i *Leteće tvrđave* koji su svake noći brujali visoko nad Europom bili su vrlo netočni - katkada bi promašili i cijeli grad - ali najnovija generacija lovaca-bombardera, modeli *Lightning* i *Thunderbolt*, mogli su se prikrasti i danju i pogoditi nekakav manji cilj, most ili željezničku postaju. Velik dio zapadnog krila dvorca sada je činila hrpa nepravilnih crvenih opeka i četvrtastog bijelog kamenja iz sedamnaestog stoljeća.

Ali zračni napad nije ostvario cilj. Popravci su obavljani vrlo brzo i telefonske su veze bile u prekidu tek koliko je Nijemcima trebalo da postave zamjenske centrale. Sva automatska oprema i najvažnija pojačala za međugradske i međunarodne linije nalazili su se u podrumu, gdje nije bilo ozbiljnije štete. Upravo se zbog toga Flick sada nalazila na trgu.

Dvorac se nalazio na njegovoj sjevernoj strani, okružen visokim zidom kamenih stupova i željeznih rešetaka koji su čuvali stražari u vojničkim odorama. S istočne se strane nalazila malena srednjovjekovna crkva, čija su prastara drvena vrata bila otvorena širom, radi nesmetanog ulaska ljetnog zraka i vjernika. Nasuprot crkvi, na zapadnoj strani trga, nalazila se gradska vijećnica. U njoj je stolovao ultra-konzervativni gradonačelnik koji se gotovo u svemu slagao s nacističkim okupatorima. Na južnoj se strani vidio niz prodavaonica, te bar koji se zvao Cafe des Sports.

Flick je sjedila upravo ispred te kavane i čekala da zvono utihne. Na stolu ispred nje stajala je čaša s bijelim vinom iz okolice, providnim i laganim.

Nije popila ni kap.

Flick je bila britanska časnica, bojnica. Službeno je pripadala Prvoj dobrovoljačkoj bolničkoj službi, isključivo ženskoj jedinici koja je posve neizbježno dobila nadimak *FANY*¹. Ali to je bio samo paravan. Zapravo je radila za tajnu organizaciju, Ravnateljstvo za specijalne operacije, *RSO*, zaduženo za sabotaze iza neprijateljskih linija. Sa svojih dvadeset osam godina bila je jedna od najiskusnijih i najviše postavljenih agentica. Uz to, ovo nije bilo prvi put da ima dojam daje na pragu smrti. Naučila je živjeti s opasnostima i nositi se sa strahom, no ipak je, pogledavši čelične kacige i moćne puške onih stražara, osjetila kako joj neka ledena ruka dodiruje srce.

Tri godine ranije glavna joj je ambicija bila postati profesoricom francuske književnosti na nekom britanskom sveučilištu, pokazivati studentima kako uživati u Hugoovoj energiji, Flaubertovoj duhovitosti, Zolinoj strasti. U to je vrijeme radila u Ministarstvu rata, prevodila dokumente s francuskoga, kada su je pozvali na zagonetan razgovor u sobi jednog hotela i tom je prilikom upitali je li voljna učiniti nešto opasno.

Pristala je bez pretjeranog razmišljanja. Rat je već bio u punome zamahu i mladići s kojima je studirala u Oxfordu svakodnevno su izlagali život opasnosti; zašto, dakle, i ona ne bi mogla postupiti na jednak način? Dva dana nakon Božića 1941. počela je obuku u *RSO*-u. Šest mjeseci poslije, već je bila kurirka, prenosila poruke iz sje-dišta *RSO*-a na broju 64 u londonskoj ulici Baker do raznih skupina Pokreta otpora u Francuskoj, u vrijeme kada su radiouređaji bili rijetki, a dobrih je vezista bilo još manje. Spustila bi se padobranom, nastavila se kretati zahvaljujući krivotvorenim dokumentima, stupila u vezu s Pokretom otpora, prenijela naloge, primila njihove odgovore, pritužbe i zahtjeve za oružjem i streljivom. Vratila bi se laganim zrakoplovom, najčešće *Westland Lvsanderom*, trosjedom dovoljno malenim da se spusti na šest stotina metara travnate površine.

Od dostavljачke uloge napredovala je do organizatorice sabotaza. Većina agenata *RSO*-a bili su časnici, budući da su prema aktualnoj teoriji njihovi "vojnici" bili mjesni pripadnici Pokreta otpora. U praksi, međutim, pripadnici Pokreta otpora nisu poštivali vojnu disciplinu, tako da je agent njihovu suradnju morao pridobivati nepopustljivošću, upućenošću i autoritetom.

A posao je bio opasan. Šestorica muškaraca i tri žene završili su obuku kada i Flick, a ona je, dvije godine poslije, jedina bila još uvijek aktivna. Za dvojicu se agenata znalo da su mrtvi: jednog je ustrijelila Milice, omražena francuska služba sigurnosti, dok je drugi poginuo kada mu je zatajio padobran. Ostalih je šestero uhvaćeno, ispitivano i mučeno, a nakon toga trag im se gubio u njemačkim logorima. Flick je preživjela jer je bila nesmiljena, jer je brzo reagirala, i jer je gotovo paranoično pazila na sigurnost.

Do nje je sjedio njezin suprug, Michel, vođa ogranka Pokreta otpora pod kodnim imenom *Bollinger*, sa sjedištem u prvostolnome gradu Reimsu, petnaest kilometara odavde. Iako mu je život bio pred neposrednom opasnošću, Michel je sjedio opušteno, naslonjen, desni gležanj položivši na koljeno lijeve noge, dok je u ruci držao visoku čašu s blijedim, vodenastim ratnim pivom. Srce joj je osvojio njegov nehajan osmijeh, još dok je studirala na Sorbonnei, pisala radnju o Moliereovoj etici od koje je odustala s izbijanjem rata. On je bio raskuštrani mladi predavač filozofije kojeg su obožavale horde studenata.

Još je uvijek bila uvjerenjena da nije upoznala muškarca koji bi bio toliko seksi. Bio je visok, a odijevao se nehajno elegantno, nosio iz-gužvana odijela i izblijedjele plave košulje. Kosa mu je uvijek bila malčice predugačka. Imao je glas koji je upravo mamio u postelju i intenzivan plavooki pogled zbog kojeg bi svaka djevojka stekla dojam da na svijetu postoji samo ona i nitko više.

Ova je misija Flick pružila željno očekivanu priliku da provede nekoliko dana sa suprugom, no u tih se nekoliko dana nije mogla pohvaliti osobitom srećom. Nisu se baš posvađali, no nekako se činilo da Michelova naklonost više nije onako snažna i iskrena, imala je dojam da samo rutinski odrađuje obavezu. To ju je povrijedilo. Instinkt joj je govorio da se zanima za neku drugu ženu. Bilo mu je tek trideset pet godina, a taj njegov nonšalantni šarm još je uvijek djelovao na mlade žene. Situaciju je otežavala i činjenica da su, zbog rata, od vjenčanja više vremena bili odvojeni nego

¹ Eng: First Aid Nursing Yeomanry.

zajedno. A voljnih Francuskinja uvijek je bilo u izobilju, razmišljala je s gorčinom, i u Pokretu i izvan njega.

I dalje ga je voljela. Ne posve jednako: više ga nije obožavala kao na medenome mjesecu, više nije žudjela za time da život posveti isključivo njegovoj sreći. Jutarnja maglica romantične ljubavi bila se raspršila i pri danjem svjetlu bračnoga života jasno je uviđala da je tašt, zaokupljen sobom i nepouzdan. Ali kada bi odlučio pozornost posvetiti njoj, i dalje bi stjecala dojam da je jedinstvena, prelijepa i da je on voli više od svega.

Njegov je šarm djelovao i na muškarce, tako daje bio rođeni vođa, odvažan i karizmatičan. On i Flick zajednički su osmislili plan. Chateau će napasti s dviju strana, tako razdvojiti branitelje, a zatim se unutra pregrupirati i oformiti jedinstvenu silu koja će prodrijeti u podrum, pronaći glavnu prostoriju s opremom i dići je u zrak.

Tlocrt zdanja pribavila je Antoinette Dupert, nadglednica skupine žena koje bi svake večeri čistile dvorac. Antoinette je ujedno bila i Michelova teta. Čistačice bi počele raditi u sedam navečer, u vrijeme večernjice, a Flick je sada i vidjela neke od njih kako stražaru kod vrata od kovanog željeza pokazuju posebne propusnice. Na Antoinetteinu crtežu bio je označen ulaz u podrum, ali drugih pojedinosti nije bilo, jer je to bilo područje u kojem je kretanje bilo ograničeno, dopušteno samo Nijemcima, područje koje su čistili i održavali vojnici.

Michelov plan napada temeljio se na izvještajima MI6, britanske obavještajne službe, koji su govorili da kompleks čuva jedan odred Waffen SS koji radi u tri smjene, u svakoj s dvanaestoricom vojnika. Pripadnici Gestapa u zgradi nisu bili vojnici obučeni za borbu, a većina ih uz to vjerojatno i nije naoružana. Skupina Bollinger za napad je uspjela okupiti petnaestero boraca koji su sada već bili razmješteni, ili među vjernicima u crkvi ili su glumili nedjeljne šetače na trgu, skrivajući oružje pod odjećom ili u naprtnjačama i torbama. Ako MI6 nije pogriješio, boraca Pokreta otpora bit će više od stražara.

Ali Flick je nešto ipak mučilo, srce joj ispunjavalo bolnim strahom. Kada je u razgovoru s Antoinette spomenula procjenu britanske obavještajne službe, žena se samo namrštila i rekla: "Čini mi se da ih ima više." Antoinette nikako nije glupa - nekoć je bila tajnica Josepha Laperrierea, voditelja jednog velikog podruma za proizvodnju šampanjca, sve dok zbog okupacije nije ostao bez velikog dijela zarade, pa mu je tajnica postala suprugom - i moguće je da ima pravo.

Michel nije uspio riješiti zagonetku različitih procjena snaga. Živio je u Reimsu, pa tako ni on ni netko od pripadnika njegove skupine nisu dobro poznavali Sainte-Cecile. A vremena za dodatna izviđanja nije bilo. Ako boraca Pokreta otpora ima manje, pomisli užasnuto Flick, teško će svladati disciplinirane njemačke snage.

Ona sada pogleda uokolo, iz ljudi na trgu izdvajajući poznate joj likove, naoko nedužne šetače koji su zapravo čekali da počnu ubijati ili padnu pod kišom metaka. Ispred prodavaonice pozamanterije, zagledana u balu mutnozelenog materijala u izlogu, stajala je Genevieve, visoka dvadesetogodišnjakinja koja je ispod laganog ljetnog sakoa nosila *Sten*. *Sten* je bila malokalibarska automatska puška koju su pripadnici Pokreta otpora osobito voljeli jer ju je bilo moguće razdvojiti na tri dijela i nositi u torbici. Vrlo je lako moguće da je Michelu pogled zapeo upravo za Genevieve, no Flick ipak zadrhti od užasa pri pomisli da bi djevojku za samo nekoliko sekundi mogla pokositi njemačka paljba.

Kamenom popločeni trg, upravo je, krećući se u smjeru crkve, prelazio Bertrand, još mlađi od nje, sedamnaestogodišnjak plave kose, gorljiva izraza lica i s automatskim Coltom kalibra .45 skrivenim u presavijenim novinama koje je nosio pod rukom. Saveznici su padobranima spustili na tisuće Coltova. Flick je Bertrandu najprije zabranila sudjelovanje u akciji, upravo zbog godina, no on ju je toliko preklinjao, a njoj su trebali svi dostupni ljudi, da je na kraju popustila. Nadala se da će njegova slijepa mladenačka odvažnost preživjeti početak pucnjave. Na trijemu pred crkvom amo-tamo besposleno je šetao Albert, glumeći da dovršava cigaretu prije ulaska u crkvu. Njegova je supruga jutros prvi put rodila, na svijet donijela djevojčicu. Albert je tog dana imao i dodatni motiv za preživljavanje. On je u ruci nosio platnenu vrećicu koja je izgledala kao da je prepuna krumpira, no u njoj su zapravo bile ručne granate Mark I Mills br. 36.

Sve na trgu izgledalo je uobičajeno, osim jedne pojedinosti. Pokraj crkve bio je parkiran nekakav velik i snažan sportski automobil. Bio je to *Hispano-Suiza* tip 68-bis, francuske proizvodnje, s motorom V12 na zračno hlađenje, jedno od najbržih vozila na svijetu. Na hladnjaku je imao visoke srebrne rešetke koje su mu davale arogantan izgled, te prikaz rode u letu, a cijeli je bio obojen nebesko plavom bojom.

Onamo je došao pola sata ranije. Vozač, zgodan muškarac četrdesetih godina, na sebi je imao elegantno civilno odijelo, ali je ipak morao biti nekakav njemački časnik - druge mogućnosti nije bilo, jer nitko ne bi imao hrabrosti razmetati se takvim automobilom. Njegova pratilja, visoka, atraktivna crvenokosa žena u svilenj zelenoj haljini i cipelama od antilopa s visokim potpeticama, izgledala je odviše savršeno i otmjeno da ne bi bila Francuskinja. Muškarac je na tronožac postavio fotoaparat i počeo snimati dvorac. Žena je prkosno gledala oko sebe, kao da zna da je ti otrcani ljudi koji u nju pilje dok ulaze u crkvu u sebi nazivaju kurvom.

Nekoliko minuta ranije taj je muškarac prestrašio Flick zamolivši je da njega i prijateljicu snimi ispred dvorca. Obratio joj se vrlo uglađeno, sa simpatičnim smiješkom i tek uz tračak njemačkog naglaska. Takvo odvrćanje pozornosti u kritičnome trenutku upravo je izluđivalo, ali Flick se učinilo da bi odbijanje moglo izazvati nevolje, osobito s obzirom na činjenicu da se pretvara kako je mještanka koja nema pametnijeg posla pa dokono sjedi na terasi kavane. Stoga je reagirala poput većine Francuza u sličnim situacijama: uz izraz hladne nezainteresiranosti ispunila je Nijemčevu molbu.

Bio je to upravo apsurdno zastrašujući trenutak: britanska tajna agentica stoji iza fotoaparata; njemački časnik i njegova fifica vedro joj se smiješe, a crkvena zvona otkucavaju sekunde do eksplozije. Časnik joj je potom zahvalio i ponudio joj piće na svoj račun. Prijedlog je odbila vrlo odlučno: nijedna Francuskinja ne bi pila s Nijemcem, osim ako je pripravna na to da je svi prozovu kurvom. On je s razumijevanjem kimnuo, a ona se vratila supругu.

Časnik očito nije bio na dužnosti i činilo se da ne nosi oružje, tako da nije bio opasan, no njegova ju je nazočnost ipak mučila. U nekoliko posljednjih sekundi mira smeteno je razmišljala o tom osjećaju i na kraju uvidjela kako zapravo i ne vjeruje da je riječ o običnome turistu. U njegovu je držanju uočila nekakvu opreznu budnost, ni slučajno primjerenu uživanju u ljepotama povijesne arhitekture. Žena s kojom je u društvu možda je doista to što odaje prvi dojam, no on je svakako nešto drugo.

Prije nego što je Flick uspjela odgonetnuti što, zvono je utihnulo.

Michel iskapi pivo i nadlanicom obriše usta. Flick i Michel ustanu. Dajući sve od sebe kako bi izgledali opušteno, došli su do ulaza u lokal i zastali na vratima, nenametljivo došavši u zaklon.

Dieter Franck uočio je djevojku na terasi kavane čim je automobilom došao na trg. Lijepa žena nikada ne bi promaknuta njegovu oku. Ova mu je izgledala poput sićušnog zamotuljka čiste spolne privlačnosti. Imala je vrlo svijetlu plavu kosu, svijetlozelene oči i vjerojatno barem malo njemačke krvi - što ovdje, na sjeveroistoku Francuske, tako blizu granice, nije bilo ni najmanje neuobičajeno. Maleno i vitko tijelo bilo je umotano u haljinu nalik na kakvu vreću, ali ona joj je pridodala jarkožutu maramu od jeftinog pamuka, s okom za eleganciju koja se njemu učinila tako čarobno francuskom. Kada joj se obratio, uočio je početni bljesak straha tako uobičajen u Francuza u situacijama kada im se obraća netko od njemačkih okupatora; ali potom, već trenutak poslije, na njezinu je zgodnom licu ugledao izraz loše prikrivenog prkosa koji je kod njega samo pojačao zanimanje.

Sjedila je s nekim zgodnim muškarcem kojeg nije osobito zanimala - vjerojatno suprugom. Dieter ju je zamolio da ga snimi samo zato što je s njom želio razgovarati. U Kolnu ima ženu i dvoje zgodne djece, a u Parizu dijeli stan sa Stephanie, no to ga neće spriječiti da pokuša osvojiti još jednu djevojku.

Lijepa su žene poput onih fantastičnih slika francuskih impresionista koje skuplja: to što imaš jednu ne znači da ne želiš još.

Francuskinje su najljepše žene na svijetu. Ali u Francuskoj je sve lijepo: mostovi, bulevari, pokućstvo, čak i porculansko posuđe. Dieter je obožavao pariške noćne klubove, šampanjac, *foie gras*² i *gras*² i topli francuski kruh. Obožavao je kupovati košulje i kravate u Charvetu, legendarnoj prodavaonici prodavaonici nasuprot hotelu Ritz. Sretan i zadovoljan u Parizu bi ostao živjeti zauvijek.

Ni sam nije znao kako je stekao takav ukus. Otac mu je bio profesor glazbe - jedine umjetnosti u kojoj su Nijemci, a ne Francuzi, bili nenadmašni majstori. Ali Dieteru je monotoni akademski život njegova oca izgledao nepodnošljivo dosadno, te je užasn timeroditelje postavši policajcem, jednim od prvih visokoobrazovanih Nijemaca koji su se odlučili na takav korak. Već 1939. došao je na čelo odjela za kriminalnu obavještajnu djelatnost policije u Kolnu. U svibnju 1940., kada su tenkovi generala Heinza Guderaina kod Sedana prešli rijeku Meuse i za samo tjedan dana slavodobitno pregazili Francusku do Le Manchea, Dieter se bez većeg razmišljanja prijavio za vojnu službu.

Zahvaljujući policijskome iskustvu, odmah je počeo raditi kao obavještajac. Tečno je govorio francuski i snalazio se s engleskim, tako da su ga zadužili za ispitivanje zarobljenika. Bio je nadaren za taj posao, a izvlačenje informacija koje u bitkama mogu pomoći njegovoj strani pružalo mu je veliko zadovoljstvo. U Sjevernoj Africi plodove njegova rada uočio je i sam Rommel.

Ni u jednom trenutku, ako bi se za tim ukazala potreba, nije se libio pribjeći mučenju, ali je ipak ljude volio pridobivati profinjenijim metodama. Tako je i došao do Stephanie. Ta stalozena, samouvjerenana, senzualna i pronicava žena bila je vlasnica jedne pariške prodavaonice zapanjujuće elegantnih i bestidno skupih ženskih šešira. Ali baka joj je bila Židovka. Ostala je bez dućana i šest mjeseci odležala u francuskome zatvoru, a Dieter ju je spasio kada je već bila na putu za jedan logor u Njemačkoj.

Mogao ju je silovati. Ona je to nedvojbeno očekivala. Nitko se ne bi pobunio, a kamoli razmišljao o nekakvom kažnjavanju. No on ju je umjesto toga nahranio, dao joj novu odjeću, smjestio u slobodnu sobu u svome stanu i prema njoj se odnosio s nježnom naklonošću sve do jedne večeri, pošto su večerali *foie de veau*³ i popili bocu *La Tachea*, kada ju je slatko zaveo na kauču ispred kamina u kojem je plamtio ugljen.

Danas je, međutim, bila dio njegove kamuflaže. Ponovno je radio s Rommelom. Feldmaršal Envin Rommel, "Pustinjska lisica", sada je bio zapovjednik Grupe B, vojske koja je branila sjevernu Francusku. Njemački obavještajci očekivali su da će na ljeto doći do savezničke invazije. Rommel nije imao dovoljno ljudi za obranu stotina kilometara izložene obale, pa se odlučio za odvažnu strategiju fleksibilnog reagiranja: njegovi bataljuni nalazili su se kilometrima u unutrašnjosti, pripravn timerad za brzo djelovanje gdje god bi zatrebalo.

Britanci su to znali - i oni su imali svoje obavještajce. Namjera im je bila prekidanjem komunikacija usporiti Rommelove reakcije. Danju i noću britanski i američki bombarderi tukli su ceste i pruge, mostove i tunele, postaje i ranžirne kolodvove. A Pokret otpora u zrak je dizao elektrane i tvornice, izazivao iskakanje vlakova, prekidao telefonske linije, tinejdžericama u zadatak davao da u rezervoare kamiona i tenkova istresaju sitni pijesak.

Dieterova je zadaća bila odrediti ključne komunikacijske ciljeve i procijeniti sposobnost Pokreta otpora da ih napadne. U posljednjih nekoliko mjeseci, iz svoje baze u Parizu, obilazio je cijeli sjeverni dio Francuske, vikao na pospane stražare, tjerajući smrtni strah u kosti lijenih satnika, pooštravajući osiguranje skretničarskih kućica, željezničkih radionica, parkirališta i kontrolnih tornjeva na uzletištima. Danas se odlučio za nenajavljeni obilazak telefonske centrale od neizmjerne strateške važnosti. Kroz tu zgradu prolazio je sav telefonski promet između Vrhovnog zapovjedništva u Berlinu do njemačkih jedinica na sjeveru Francuske. A to se odnosilo i na poruke upućene teleprinterom, sredstvom kojim se danas slala većina zapovijedi.

U slučaju uništavanja centrale, njemačke bi komunikacije ostale gotovo posve prekinute.

Saveznici su to očito znali, pa su je pokušali razoriti bombardiranjem, ostvarujući tek ograničen uspjeh. Stoga je centrala bila idealna meta napada pripadnika Pokreta otpora. I unatoč tome, mjere sigurnosti provodile su se izluđujuće nemarno, barem prema Dieterovim mjerilima. Razlog je vjerojatno bio utjecaj Gestapa, koji je imao sjedište u istoj zgradi. Geheime Staatspolizei bio je državna sigurnosna

² Franc. guščja jetra.

³ Franc. teleća jetra.

služba, a ljudi su u njoj nerijetko dobivali promaknuća zbog odanosti Hitleru i gorljiva podupiranja fašizma, a ne zahvaljujući inteligenciji ili sposobnosti. Dieter je tu proveo pola sata, snimao dok je bijes u njemu samo rastao, a ljudi zaduženi za čuvanje objekta stajali kao da ga i ne

Međutim, u trenutku kada je utihnulo crkveno zvono, jedan Gestapov časnik s oznakama bojnika samodopadnim je korakom izišao kroz visoka željezna vrata i zaputio se izravno prema Dieteru. Na lošem francuskome tada poviče: "Dajte mi taj aparat!"

Dieter se okrene na drugu stranu, držeći se kao da ga nije čuo.

"Zabranjeno je snimati dvorac, idiote!" poviče časnik. "Zar ne vidiš daje ovo vojni objekt?"

Dieter se okrene prema njemu i tiho progovori na njemačkome: "Trebalo vam je dosta vremena da me primijetite."

Čovjek je ostao posve zatečen. Civili se obično smrtno boje Gestapa. "O čemu to govorite?" reče, manje agresivnim tonom.

Dieter pogleda na ručni sat. "Tu sam već trideset dvije minute. Mogao sam snimiti na desetke fotografija i još se davno odvesti odavde. Vi ste zaduženi za osiguranje?"

"Tko ste vi?"

"Bojnik Dieter Franck, iz stožera feldmaršala Rommela."

"Franck!" reče časnik. "Sjećam vas se."

Dieter ga bolje promotri. "Bože moj", reče kada mu je sinulo. "Willi Weber."

"Sturmbannfuhrer Weber, vama na raspolaganju."

Poput većine viših Gestapovih časnika, Weber je imao i SS-ov čin, za koji mu se činilo da nosi veću težinu od običnog policijskog čina.

"Nevjerojatno", reče Dieter. Nije ni čudo da je sve organizirano tako neodgovorno.

Weber i Dieter radili su zajedno, kao mladi policajci, još dvadesetih godina, u Kolnu. Dieter je bio ambiciozan i više nego uspješan, Weber propali slučaj. Weber je Dieteru zavidio na uspjehu, pripisujući ga njegovu uglednom porijeklu. (Dieter zapravo nije potekao iz osobito bogate i ugledne obitelji, ali je Weber, kao sin lučkoga radnika, imao upravo takav dojam.)

Weber je na kraju dobio otkaz. Dieter se sada počeo prisjećati i pojedinosti: dogodila se prometna nesreća, na mjestu događaja okupilo se mnoštvo promatrača, Weber se uspaničio i opalio iz službenog pištolja, zbog čega je poginuo neki znatiželjnik.

Dieter se s tim čovjekom nije vidio petnaest godina, ali je vrlo lako mogao zamisliti tijekom Weberove karijere: pristupio je Nacističkoj stranci, postao organizatorom-dobrovoljcem, prijavio se za posao u Gestapu, kao prednost navodeći policijsku obuku, te se brzo uspeo među tim ogorčenim policajcima drugoga reda.

Weber sada reče: "Što ti radiš ovdje?"

"Za feldmaršala provjeravam vaše osiguranje."

Weber se istog trenutka nakostriješi. "Osiguranje nam je dobro."

"Dobro za tvornicu kobasica. Pogledaj oko sebe." Dieter širokim pokretom ruke pokaže glavni gradski trg. "Što ako su ovi ljudi pripadnici Pokreta? Mogli bi ti u nekoliko sekundi poskidati stražare." Sada pokaže prema nekoj visokoj djevojci koja je preko haljine nosila lagani ljetni sako. "Što ako pod sakoom skriva oružje? Što ako ..."

Uto zašuti.

Nije riječ tek o primjeru koji je izmislio kako bi ilustrirao što želi reći, uvidi sada. U podsvijesti je već vidio ljude s trga kako se razvrstavaju u borbenu formaciju. Ona sićušna plavuša i njezin suprug sklonili su se u bar. Dvojica muškaraca na crkvenim vratima stala su iza stupova. Ona visoka

djevojka u ljetnom sakou, koja je još sekundu ranije stajala zagledana u neki izlog, sada je stajala u sjeni Dieterova automobila. Dok ju je Dieter promatrao, kaput se rastvorio i on zaprepašteno uvidi da je njegova mašta zapravo bila proročanstvo: ugledao je automatsku pušku s laganim sklopivim drškom, upravo od onih kakve su pripadnicima Pokreta otpora najdraže.

"Bože moj!" reče.

Uvukavši ruku pod sako, sjeti se da ne nosi pištolj. Gdje je Stephanie? Pogledao je oko sebe, istog se trenutka u šoku prebacivši u stanje blisko panici. No ona je stajala iza njega, strpljivo čekajući da dovrši razgovor s Weberom.

"Na zemlju!" poviče on.

I u tom trenutku trgom je odjeknula eksplozija.

Flick je stajala navratima Cafea des Sports, iza Michela, na vršcima prstiju, kako bi vidjela preko njegova ramena. Bila je krajnje budna i koncentrirana, srce joj je snažno udaralo, mišići se napeli, spremni za akciju, ali krv joj je mozgom prolazila poput ledene vode i sve je promatrala i računala posve smireno i objektivno.

Ukupno su se vidjela osmorica stražara: dvojica na željeznim vratima, koji su provjeravali propusnice, dvojica neposredno iza vrata, dvojica su obilazila područje iza željeznih rešetaka, a dvojica stajala na vrhu kratkog kraka stuba koji je vodio do veličanstvenog ulaza u dvorac. Ali glavnina Michelovih snaga neće proći kroz velika željezna vrata.

Dugačka sjeverna strana crkve činila je dio zida koji je okruživao prostor oko dvorca. Sjeverni je transept za metar-dva stršao na parkiralište koje je nekoć bilo dio pomno uređenog parka. U vrijeme ancien regimea grof je imao osobni ulaz u crkvu, malena vrata u poprečnom dijelu broda u sjevernome dijelu crkve. Vrata su zatvorena daskama i ožbukana prije više od stotinu godina, a u takvom su se obliku održala i do danas.

Sat vremena ranije, umirovljeni radnik iz kamenoloma, Gaston, ušao je u praznu crkvu i u podnožje nekadašnjih vrata postavio četiri komada od dvjesto grama žutog plastičnog eksploziva. Postavivši detonatore, povezo ih je tako da se svi aktiviraju u istom trenutku, te pridodao fitilj za pet sekundi koji se palio pritiskom palca na gumb. Nakon toga, sve je prekrpio pepelom iz svoje kuhinje kako bi bilo što neprimjetnije, te pred vrata stavio još i neku staru drvenu klupu kao dodatni zaklon. Zadovoljan učinjenim, kleknuo je i pomolio se.

Kada je zvono prije nekoliko trenutaka utihnulo, Gaston je ustao, izišao iz reda, prešao onih nekoliko koraka od glavnog broda do transepta, pritisnuo gumb, i brzo se sklonio iza ugla. Eksplozija je zacijelo podigla stoljetne naslage prašine iz gotičkih stupova. Ali u transeptu u vrijeme mise nije bilo nikoga, tako da nije moglo biti ozlijeđenih.

Nakon detonacije na trgu još je nekoliko dugih trenutaka vladala potpuna tišina. Svi su stali kao ukopani: stražari na ulazu, vojnici u ophodnji uz ogradu, Gestapov major i onaj elegantno odjeveni Nijemac s glamuroznom ljubavnicom. Flick, krajnje napeta od zlih slutnji, pogleda na suprotnu stranu trga te kroz željeznu ogradu prostor oko dvorca. Na parkiralištu se nalazio i jedan ostatak parka iz sedamnaestog stoljeća, kamena fontana s trima mahovinom prekrivenim anđelima koji se zabavljaju na mjestu na kojem su nekoć tekli mlazovi vode. Oko suhog mramornog postolja bili su parkirani jedan kamion, oklopno vozilo, *Mercedes* obojen sivozelenom bojom njemačke vojske, te dva crna *Citroena* tipa *Traction Avant* kojima se najviše volio služiti Gestapo stacioniran u Francuskoj. Neki je vojnik punio rezervoar jednog od *Citroena*, služeći se crpkom koja je, u krajnjem neskladu, bila postavljena ispod jednog od visokih prozora dvorca. Još nekoliko sekundi sve je stajalo posve nepomično.

Flick je čekala, suspregnuta daha.

Među okupljenim vjernicima nalazila su se deseterica naoružanih pripadnika Pokreta otpora. Svećeniku, koji nije bio među simpatizerima, pa i nije unaprijed upozoren, zasigurno je bilo drago što je toliko ljudi došlo na večernju misu, koja inače nije bila osobito popularna. Možda se upitao i zašto su mnogi među njima u kaputi-ma, unatoč toplome vremenu, no nakon četiri godine oskudice, mnogi su se odijevali na neobične načine, tako da bi neki muškarci u crkvu došli i u baloneru jer ne bi imali sako. Sada

je, nadala se Flick, svećeniku već sve jasno. U ovom trenutku ona desetorica vjerojatno iskaču iz redova, vade oružje i jure prema tek otvorenoj rupi u zidu.

I tada su se konačno pojavili iza stražnjeg ugla crkve. Flick osjeti kako joj srce poskakuje od ponosa i straha u trenutku kada je ugledala tu šaroliku vojsku, u starim kapama i ofucanim cipelama, kako pretrčava parkiralište prema veličanstvenome ulazu u dvorac, uz topot nogu na prašnome tlu, kako čvrsto stišću raznoliko oružje - pištolje, revolvere, puške i jednu strojnicu. Još nisu počeli pucati, jer su prije toga nastojali što više prići zgradi.

Michel ih je ugledao u istom trenutku. Ispustio je nekakav zvuk na pola puta između stenjanja i uzdaha, a Flick je znala da osjeća jednaku mješavinu ponosa zbog hrabrosti i straha za njihov život. Sada je došao trenutak za odvratanje pozornosti stražara. Michel podigne svoju pušku, Lee-Enfield No. 4 Mark I, jednu od onakvih kakve su pripadnici Pokreta otpora nazivali "kanadskom puškom", jer su se mnoge od njih proizvodile u Kanadi. Izvukao je nišan, povukao dvostupanjski okidač za prostor praznog hoda, a potom i opalio. Repetirao je brzim, uvježbanim pokretom, tako da je puška već bila spremna za novi hitac.

Prasak metka ispaljenog iz puške prekinuo je onaj trenutak preneražene tišine na trgu. Ispred željeznih vrata, jedan je stražar kriknuo i pao, a Flick osjeti gotovo divljačko zadovoljstvo: jedan manje od onih koji mogu pucati u njezine drugove. Michelov je hitac bio znak svima ostalima da počnu pucati. S trijema crkve, mladi je Bertrand ispalio dva hica koji su odjeknuli kao petarde. Bio je predaleko od stražara da bi s pištoljem bio precizan, tako da nije pogodio nikoga. Stojeći uz njega, Albert je izvukao osigurač granate i bacio je visoko preko ograde, tako da je pala unutar ograđenog prostora, eksplodiravši u vinogradu i pritom beskorisno uvis digavši raslinje. Flick bi im najradije bila bijesno doviknula: "Ne pucajte radi stvaranja buke, time samo otkrivajte položaj!" Ali kada jednom počne pucnjava, suzdržavati se mogu još samo najbolji i najobučeniji vojnici. Zaklanjajući se iza parkiranog sportskog automobila, Genevieve sada također otvori vatru, a Flick osjeti kako joj u ušima odzvanja zaglušujući štopot njezina Stena. Genevieve je već pucala djelotvornije, tako da je pao i drugi stražar.

I tada su napokon počeli djelovati i Nijemci. Stražari su se sklonili iza kamenih stupova, ili zalegli, te počeli nišani. Onaj Gestapov bojničnik paničnim pokretima izvuče pištolj iz futrole. Crvenokosa se žena okrene i potrči, no u tim se seksi cipelama ipak okliznula na kamenim pločama, te je pala. Njezin se muškarac baci i zaštiti je tijelom, a Flick zaključi kako je ispravno procijenila da je riječ o profesionalnome vojniku, jer civil jednostavno ne bi znao da je sigurnije leći nego trčati.

Stražari su otvorili vatru. Gotovo istog trenutka pogođen je Albert. Flick je vidjela kako posrče i hvata se za vrat. Granata koju se spremao baciti ispala mu je iz ruke. Potom ga je pogodio i drugi metak, ovaj put u čelo. Pao je poput kamena i Flick uz iznenadan osjećaj boli pomisli na djevojčicu koja se jutros rodila i koja već nema oca. Stojeći uz Alberta, Bertrand je uočio kako se granata kotrlja prastarom kamenom stubom trijema pred crkvom. Bacio se kroz vrata upravo u trenutku kada je granata eksplodirala. Flick je čekala da se ponovno pojavi, ali do toga nije došlo, tako da je uz tjeskobnu neizvjesnost pomislila kako bi mogao biti mrtav, ranjen ili jednostavno omamljen.

Na parkiralištu je ekipa koja je izletjela iz crkve prestala trčati, naciljala i otvorila vatru. Ona četvorica stražara u blizini željeznih vrata našli su se pod unakrsnom vatrom, između napadača s unutarnjeg zida i onih koji su pucali s trga, tako da su kao pokošeni pali za samo nekoliko trenutaka, pa su sada ostala još samo ona dvojica na stubama pred ulazom u sam dvorac. Michelov plan funkcionira, pomisli Flick uz novi val nade.

Ali neprijateljski vojnici u zgradi dotada su već uspjeli uzeti oružje i pojuriti na vrata i prozore, te su otvorili vatru, ponovno mijenjajući odnos snaga. Sve ovisi o tome koliko ih ima.

Još nekoliko trenutaka meci su pljuštali poput kiše i Flick je prestala brojiti. A onda s očajem shvati da u dvorcu ima neusporedivo više pušaka nego što je očekivala. Činilo se da vatra dopire najmanje s dvanaest vrata i prozora. Borci iz crkve, koji su sada već trebali biti u zgradi, povukli su se kako bi se sklonili iza vozila na parkiralištu. Antoinette je imala pravo, a MI6 je pogriješio u vezi s

brojem stacioniranih vojnika. MI6 je procijenio da ih je dvanaest, Pokret otpora već je posve sigurno ubio šestoricu, a još su uvijek pucala barem četrnaestorica.

Flick bijesno opsuje. U ovakvoj borbi Pokret otpora može odnijeti pobjedu samo iznenadnim, strašno jakim nasrtajem. Ne pregaze li neprijatelja odmah, naći će se u velikim nevoljama. Kako su sekunde prolazile, sve su se više počele osjećati posljedice vojne discipline i obučenosti. Iz dugotrajnijeg sukoba kao pobjednica bi uvijek izlazila redovna vojska.

Na gornjem katu dvorca netko je razbio jedan visoki prozor iz sedamnaestog stoljeća i s tog mjesta počela je pucati teška strojnica. Zahvaljujući takvom položaju, visoko iznad svega, u redovima Pokreta otpora na parkiralištu izazvala je pravi pokolj. Flick osjeti fizičku mučninu dok je gledala kako borci ondje padaju jedan po jedan, nepomično leže i krvare pokraj prazne fontane. Na kraju su od njih ostala još samo dvojica - trojica koja su još uvijek pucala.

Sada je sve gotovo, uvidi Flick beznadno. Neprijatelj je brojčano nadmoćan, a njihov napad nije uspio. U grlu je već osjećala gorak okus poraza.

Michel je za to vrijeme pucao prema onoj velikoj strojnici.

"Ne možemo ga skinuti odozdo!" reče. Sada pogleda uokolo, pogledom munjevito prelazeći preko krovova zgrada, zvonika crkve i najvišeg kata gradske vijećnice. "Kada bih nekako ušao u gradonačelnikov ured, mogao bih precizno gađati."

"Čekaj." Flick je osjećala kako su joj usta posve suha. Nije ga mogla spriječiti u tome da izlaže život opasnosti, koliko je god to željela. Ali barem može poboljšati izgled za uspjeh. Sada iz svega glasa vikne: "Genevieve!"

Genevieve se okrene i pogleda je.

"Pokrivaj Michela!"

Genevieve gorljivo kimne i pojuri iz zaklona, mecima zasipavajući prozore dvorca.

"Hvala", reče Michel, obraćajući se Flick. Potom i on izleti iz zaklona i punim trkom pojuri na suprotnu stranu trga, prema gradskoj vijećnici.

I Genevieve je trčala dalje, prema ulazu u crkvu. Njezina je paljba odvrtila pozornost vojnika u dvorcu, pružajući Michelu priliku da sigurno prijeđe trg.

Ali Flick u tom trenutku opazi neki bljesak s lijeve strane. Pogledavši onamo, ugledala je onog Gestapova bojnika, priljubljenog uza zid gradske vijećnice, kako pištoljem gađa Michela.

Pokretnu metu iz pištolja moguće je gađati samo s vrlo male udaljenosti, ali bojniku bi se moglo i posrećiti, pomisli Flick prestrašeno. Prema naložima koje je primila, trebala je samo promatrati i podnijeti izvještaj, ni pod kojim se uvjetima ne upuštati u borbu, no sada je razmišljala: Dovraga sve to! U torbi koju je nosila preko ramena imala je osobno oružje, automatski devetmilimetarski Browning, koji joj je bio draži od standardnog RSO-ova Colta jer je u okviru imao trinaest, a ne sedam metaka, i jer je u njega mogla stavljati iste one devetmilimetarske metke Parabellum koje je koristila automatska puška Sten. Ona ga sada izvuče iz torbe.

Otkočivši pištolj, povukla je udarac, ispružila ruku i na brzinu prema bojniku ispalila dva metka. Promašila je, ali su hici iz zida u blizini njegova lica izbili komadiće kamena, tako da se istog trenutka sagnuo.

Michel potrči dalje.

Bojnik se brzo snađe i podigne pištolj.

Kada se približio odredištu, Michel se približio i bojniku, smanjivši udaljenost. Michel iz puške opali prema bojniku, ali promaši, a ovaj ostane pribran i uzvrat. Michel ovaj put padne, a Flick prestravljeno krikne.

Michel pokuša ustati, ali se u tom pokušaju samo beživotno strovali na tlo.

Flick se pribere i stane grozničavo razmišljati. Michel je još živ. Genevieve je došla do trijema pred crkvom, a njezina strojnica i dalje privlači pozornost neprijatelja u dvorcu. Flick ima priliku spasiti Michela. To se protivi zapovijedima koje je dobila, ali nema tih naloga koji bi je mogli natjerati da ostavi supruga da iskrvari na tlu. Uz to, ostavi li ga ondje, Nijemci će ga uhvatiti i ispitivati. A kao vođa Bollingera, Michel zna sva imena, sve adrese, sve lozinke i šifre. Njegovo uhićenje bilo bi ravno katastrofi.

Nema izbora.

Ona ponovno opali prema bojniku. I još jednom promaši, ali nastavi povlačiti otponac, tako da je ta neprekidna vatra čovjeka natjerala da se povuče uza zid, u potrazi za zaklonom.

Ona iz kavane istrči na trg. Krajičkom oka ugledala je vlasnika onog sportskog automobila koji je i dalje štiti ljubavnicu ležeći na njoj. Njega je bila posve zaboravila, uvidi sada, odjednom obuzeta strahom. Je li naoružan? Ako jest, mogao bi je bez poteškoća ustrijeliti. Ali s njegove strane nije bilo metaka.

Došavši do Michela koji je ležao na leđima, ona se spusti na koljeno. Zatim se okrene prema gradskoj vijećnici i bez ciljanja opali dva metka, kako bi boжник i dalje bio na oprezu. Tek tada pogleda supruga.

Na svoje veliko olakšanje uvidjela je da ima otvorene oči i da diše. Činilo se da krvvari iz lijevog dijela stražnjice. Strah se malčice povuče. "Imaš metak u guzi", reče na engleskome.

Odgovorio je na francuskome: "Boli k'o sam vrag."

Ona se ponovno okrene prema gradskoj vijećnici. Boжник se u međuvremenu povukao za dvadesetak metara i preko uske uličice došao do ulaza u jednu prodavaonicu.

Flick ovaj put nacilja pomno, bez pretjerane žurbe. Ispalila je četiri metka. Izlog prodavaonice rasprsnuo se izazivajući pravi olujni nalet komadića stakla, a boжник zatetura unatrag i padne.

Flick se Michelu obrati na francuskome: "Pokušaj ustati", reče. On se preokrene, stenjući od boli, te se pridigne na jedno koljeno. Ozlijeđenu nogu, međutim, ipak nije mogao pomaknuti.

"Hajde", reče ona oštrim tonom. "Ostaneš li ovdje, poginut ćeš."

Ona ga ščepa za prednji dio košulje i svom ga snagom pridigne. On se osloni na neozlijeđenu nogu, no nije bio u stanju nositi vlastitu težinu, te se velikim dijelom počeo oslanjati na nju. Ona tako uvidi da Michel neće moći hodati, te od očaja zastenje.

U tom trenutku pogledala je prema prostoru pokraj Gradske vijećnice. Onaj se boжник pridizao. Lice mu je bilo krvavo, no činilo se da nije teže ozlijeđen. Ona zaključi da ima samo površinske rane od stakla koje se rasprsnuo, ali bi i dalje mogao pucati.

Preostala je samo jedna mogućnost: morat će podići Michela i prenijeti ga na sigurno.

Sada se sagne ispred njega, čvrsto ga uhvati oko bedara i klasičnim vatrogasnim zahvatom prebaci na leđa. Bio je visok, ali mršav - u to je vrijeme većina Francuza bila mršava. Ipak, činilo joj se da će se srušiti od napora. Posrtala je, na trenutak čak osjetila i vrtoglavicu, ali je ipak ostala na nogama.

Trenutak poslije načinila je prvi korak.

Mučno se probijala preko kamenih ploča. Učinilo joj se da boжник puca prema njoj, ali nije mogla biti sigurna, budući da je toliko pucnjave dopiralo iz dvorca, od Genevieve i od boraca Pokreta otpora koji su preživjeli na parkiralištu. Strah od toga da bi je svakog trenutka moglo pogoditi neko zrno davao joj je snagu, tako daje na kraju, teturajući, gotovo i potrčala. Bila se zaputila prema cesti koja je s trga vodila na jug, prema najbližem izlazu.

Prošla je pokraj onog Nijemca koji je ležao na crvenokosoj ženi i u jednom trenutku preneraženosti pogledi su im se susreli, tako daje na njegovu licu ugledala mješavinu izraza iznenađenosti i ironičnog divljenja.

Već trenutak kasnije svom se silinom sudarila s jednim stolom na terasi kavane, oborivši ga, te se, već zamalo pokleknuvši, uspjela održati na nogama i nastaviti trčati. Jedan metak pogodio je izlog kavane i ona ugleda paučinaste linije razbijenog stakla kako se šire površinom. Već trenutak poslije našla se iza ugla i izvan bojničkova vidnog polja. Živi smo, pomisli sa zahvalnošću; oboje smo živi - barem još koji trenutak.

Sve dotada nije razmišljala o tome kamo poći nakon što se izvuče s bojnog polja. Dva vozila za bijeg čekala su dvije ulice dalje, ali Michela ne može nositi tako daleko. Međutim, Antoinette Dupert živi u ovoj ulici, samo nekoliko koraka dalje. Antoinette nije u Pokretu otpora, ali im je bila dovoljno sklona da Michelu nacрта raspored prostorija u dvorcu. A Michel joj je nećak, tako da ga neće moći odbiti.

Osim toga, Flick nema druge mogućnosti.

Antoinette je imala stan u prizemlju jedne zgrade s dvorištem. Flick pride vratima u ogradi, nekoliko metara od trga, te posrćući prođe ispod luka. Otvorivši vrata, spusti Michela na pločice.

Tada šakom odlučno stane lupati po Antoinetteinim vratima, zadihana od silnog napora. Uto začuje neki prestrašeni glas: "Što je?" Antoinette se prestrašila pucnjave, te nije željela otvoriti vrata.

Jedva dolazeći do daha, Flick reče: "Brzo, brzo!" Nastojala je govoriti što tiše. Neki od susjeda mogli bi biti okupatorovi simpatizeri.

Vrata se ne otvore, ali Antoinettein glas sada se čuo s manje udaljenosti. "Tko je?"

Flick je bez razmišljanja izbjegla spominjanje imena naglas. Odgovorila je samo: "Vaš je nećak ranjen."

Vrata se otvore. Antoinette je bila uspravna pedesetogodišnjakinja u pamučnoj haljini koja je nekoć bila otmjena, a sada izbljedadjela, ali pomno izglučana.

Bila je problijedjela od straha. "Michel!" reče i klekne uz njega. "Je li ozbiljno?"

"Boli, ali još ne umirem", reče Michel kroz stisnute zube.

"Jadniče moj." Ona mu pokretom koji je nalikovao na milovanje ukloni kosu s oznojenog čela.

Flick nestrpljivo reče: "Unesimo ga unutra."

Ona Michela uhvati za ruke, a Antoinette za koljena. On je samo stenjao od boli. Zajedno su ga unijele u dnevnu sobu i položile na izbljedadjelu sofu od baršuna.

"Pazite na njega dok ja odem po automobil", reče Flick i istrči na ulicu.

Zvukovi borbe sada su se stišavali. Ima vrlo malo vremena. Pojurila je ulicom i dvaput skrenula iza ugla.

Ispred jedne zatvorene pekarnice bila su parkirana dva automobila s uključenim motorom: jedan zahrđali Renault, a drugi nekakav kombi s jedva vidljivim natpisom koji je nekoć glasio Blanhisserie Bisset - Bissetova praonica rublja.

Kombi su posudili od Bertrandova oca, koji je uspijevao doći do goriva jer je prao posteljinu za hotele kojima su se služili Nijemci. Renault je jutros ukraden u Chalonsu, a Michel mu je promijenio registarske pločice. Flick se odluči za automobil, kombi ostavljajući svima koji eventualno prežive i izvuku se iz pokolja na trgu i oko dvorca.

Vozaču kombija obratila se s tek nekoliko riječi.

"Ovdje čekaj pet minuta, a zatim idi." Otrčala je do automobila, uskočila na suvozačevo mjesto i rekla:

"Idemo, brzo!"

Za upravljačem Renaulta sjedila je Gilberte, devetnaestogodišnja djevojka duge tamne kose; zgodna ali glupa. Flick nije bilo jasno što ona traži u Pokretu otpora - nikako nije pripadala uobičajenom tipu.

Umjesto da krene, Gilberte upita: "Kamo?"

"Ja ću ti pokazati smjer ... za ime svijeta, samo kreni!" Gilberte ubaci u brzinu i krene. "Lijevo, pa desno", reče Flick.

Tek u sljedeće dvije minute koje je provela nepomična i nemoćna, u cijelosti je shvatila razmjere neuspjeha. Većina grupe Bollinger više jednostavno ne postoji. Albert i ostali su poginuli. Genevieve, Bertrand i mnogi drugi koji su ostali na životu vjerojatno će biti podvrgnuti mučenju.

I sve to bilo je uzalud. Telefonska centrala ostala je neoštećena, a njemačke komunikacije u besprijelekorome stanju. Flick se osjeti krajnje beskorisnom. Pokušavala je otkriti u čemu je pogriješila. Je li bilo pogrešno odlučiti se za frontalni napad na čuvani vojni objekt? Ne nužno - plan bi možda i uspio da nije bilo netočnih obavještajnih podataka koje je poslao MI6. Međutim, bilo bi neusporedivo sigurnije, razmišljala je sada, u zgradu ući nekim manje uočljivim načinom. Pokret otpora tako bi imao više izgleda za dopiranje do najvažnije opreme.

Gilberte se zaustavi kod ulaza u dvorište. "Okreni automobil", reče Flick i iskoči na pločnik.

Michel je ležao na trbuhu, na Antoinettenoj sofi, spuštenih hlača, u vrlo nedostojnoj pozi. Antoinette je klečala uz njega, držala krvlju umrljani ručnik, s naočalama na nosu zagledavala se u njegovu stražnjicu. "Krvarenje je sada sporije, ali metak je još unutra", reče.

Na podu pokraj sofe nalazila se njezina torbica. Sve što je bilo u njoj istresla je na obližnji stolić, vjerojatno dok je u žurbi tražila naočale. Flick pogled privuče jedan list papira, s natipkanim tekstom i žigom, te zalijepljenom Antoinetteinom fotografijom. Sve to nalazilo se u malenom kartonskom fasciklu.

Bila je to propusnica koja joj je omogućavala ulazak u dvorac. U tom trenutku Flick je sinuo zametak nove zamisli.

"Auto je ispred kuće", reče.

Antoinette je i dalje proučavala ranu. "Ne bi ga trebalo micati."

"Ostane li ovdje, Švabe će ga ubiti." Flick nehajnim pokretom uzme Antoinetteinu propusnicu. U istom trenutku upita Michela: "Kako se osjećaš?"

"Sada bih možda mogao hodati", reče on. "Bol popušta."

Flick spremi propusnicu u torbicu koju je nosila preko ramena. Antoinette nije ništa primijetila. Flick joj reče: "Pomozite mi da ga podignem."

Dvije žene tako pridignu Michela na noge. Antoinette mu navuče plave platnene hlače i zakopča izlizani kožni remen.

"Ostanite unutra", reče Flick, obraćajući se Antoinette. "Ne bih željela da vas netko vidi s nama." Još nije počela razrađivati novu zamisao, ali je već znala da bi bila onemogućena kada bi na Antoinette i njezine čistačice pao i najmanji tračak sumnje.

Michel prebaci ruku Flick preko ramena i svom se težinom osloni na nju. Ona ga pridrž i uz šepanje i poskakivanje iz zgrade iziđe na ulicu. Kada su došli do automobila, on je već bio sav probljedio od boli. Gilberte je kroz prozor piljila u njih, užasnuta izraza lica.

Flick joj sikćući reče: "Izlazi i otvaraj jebena vrata, glupačo!"

Gilberte iskoči i rastvori stražnja vrata. Uz njezinu pomoć Flick ugura Michela na stražnje sjedalo. Dvije žene uskoče na prednja sjedala.

"Bježimo odavde", reče Flick.

Dieter je bio krajnje uzbunjen i užasnut. Kada se pucnjava počela stišavati, a njegovo se srce vratilo u normalan ritam, počeo je razmišljati o svemu što je vidio. Dotada je jednostavno mislio da Pokret otpora nije sposoban za tako pomno planiran i precizno izveden napad. Na temelju svega što je doznao u posljednjih nekoliko mjeseci, bio je uvjeren da su njihovi prepadi u pravilu brzi i manje-

više nasumični. Ali sada ih je prvi put vidio na djelu. Bili su naoružani do zuba, a ni streljiva očito nije nedostajalo - za razliku od njemačke vojske! Što je bilo najgore, bili su silno odvažni.

Dietera se dojmio onaj muškarac s puškom koji je pojurio na suprotnu stranu trga, djevojka sa Stenom koja ga je pokrivala vatrom, a najviše ona krhka plavuša koja je podigla ranjenog borca i prenijela ga - njega, muškarca petnaestak centimetara višeg od sebe - s trga na sigurno. Takvi ljudi uvijek će biti velika prijetnja okupacijskim vojnim snagama. Oni nisu poput kriminalaca kojima se Dieter prije rata bavio kao policajac u Kolnu. Kriminalci su glupi, lijeni, kukavice i okrutne životinje. Ljudi iz francuskog Pokreta otpora pravi su borci.

Ali zahvaljujući njihovu porazu, njemu se ukazala rijetka prilika.

Kada se uvjerio da je pucnjava prestala, ustao je i pomogao Stephanie da se pridigne. Bila je sva zajapurena i zadihana. Uхватivši ga za ruke, zagledala mu se u lice.

"Zaštitio si me", reče. U očima joj se pojave suze. "Bio si moj štit."

On joj rukom obriše prašinu s boka. I samog sebe iznenadio je tom galantnošću. Sve je učinio posve instinktivno. Kada bolje razmisli, nije ni najmanje siguran da bi doista bio voljan dati život kako bi spasio Stephanie. Sada pokušava šalom prijeći preko toga. "Ovom se savršenome tijelu ne smije ništa dogoditi", reče.

Ona zaplače.

On je uhvati za ruku i preko trga povede prema ulazu u dvorac. "Uđimo", reče.

"Možeš sjesti i malo se odmoriti." Ušli su u prostor zatvoren ogradom. Dieter u zidu crkve ugleda onu rupu. Sada mu je napokon postalo jasno kako je glavni dio snaga ušao u dvorište.

Pripadnici jedinica Waffen-SS izišli su iz zgrade i sada su razoružavali napadače. Dieter se pomno zagleda u borce Pokreta otpora. Većina je već bila mrtva, no neki su bili samo ranjeni, a jedan ili dvojica, kako se čini, predali su se neozlijeđeni. Moći će ispitati barem nekolicinu.

Sve do sada radio je defenzivno. Vrhunac njegova djelovanja bilo je učvršćivanje obrane ključnih objekata od napada Pokreta otpora podizanjem razine osiguranja.

S vremena na vrijeme iz nekog bi zatvorenika izvukao nekakvu nevažnu informaciju. Ali nekoliko uhićenika, iz iste velike i očito dobro organizirane skupine, nešto je posve drugo. Ovdje mu se možda pruži prilika da prijeđe u napad, pomisli gorljivo.

Sada poviče naredniku: "Ti ... dovedi liječnika za ove zatvorenike. Želim ih ispitati. Sve ih trebam žive."

Iako nije bio u odori, narednik je prema Dieterovu držanju zaključio daje neki viši časnik, te reče: "Razumijem, gospodine."

Dieter povede Stephanie stubama i kroz veličanstvena vrata, te tako uđu u veliko predvorje. Bio je to upravo fantastičan prizor: pod od ružičastog mramora, visoki prozori s pomno ukrašenim zastorima, zidovi s etruščanskim motivima izrađenima u gipsu, u prašnim nijansama ružičaste i zelene, te strop na kojem su bili naslikani već izbljedjeli anđeli.

Ovdje se nekoć, zaključio Dieter, nalazio i predivan namještaj: niski stolići pod visokim zrcalima, komode ukrašene slikarskom pozlatom, elegantni naslonjači s pozlaćenim nogama, ulja na platnu, divovske vaze, maleni mramorni kipovi.

Svega toga, dakako, sada više nije bilo. Umjesto toga, vidjeli su se samo nizovi telefonskih centrala, a svaka od njih ispred sebe je imala stolicu, te pravo zmijsko gnijezdo kabela.

Činilo se da su telefonistice pobjegle u prostor u stražnjem dijelu, no sada kada se vika stižala, nekolicina njih stajala je na vratima od mutnog stakla, još sa slušalicama na glavi i mikrofonima na prsima, pitajući se koliko je opasno vratiti se na radno mjesto.

Dieter posjedne Stephanie za jednu od centrala, a zatim pozove neku sredovječnu telefonisticu. "Madame", reče ljubaznim glasom, kojim se, međutim, ipak nije bilo moguće usprotiviti. Obraćao joj se na francuskome. "Molim vas, donesite ovoj dami šalicu vruće kave."

Žena im pride i pogledom punim mržnje prostrijeli Stephanie. "U redu, monsieur."

"I malo konjaka. U šoku je."

"Nemamo konjaka."

Imali su konjak, ali ga nije željela dati ljubavnici jednog Nijemca. Dieter joj se nije usprotivio. "U tom slučaju samo kavu, ali brzo, jer će inače biti problema."

Potapšavši je po ramenu, ostavio je Stephanie kod centrale i kroz dvokrilna vrata ušao u istočno krilo zdanja. Dvorac je bio zamišljen kao niz prijemnih prostora, od kojih je svaki vodio u jedan novi, po uzoru na Versailles, utvrdio je sada. Sve su prostorije bile pune telefonskih centrala, no ovi su uređaji izgledali trajnije, žice su bile uredno povezane u snopove i ugurane u uredno izrađene drvene vodove koji su se kroz pod spuštali u podrum. Dieter zaključa da predvorje izgleda neuredno samo zato što je profunkcioniralo u sklopu izvanrednih mjera, nakon bombardiranja zapadnoga krila.

Neki od prozora bili su trajno zatvoreni i zamračeni, nesumnjivo kao mjera opreza od zračnih napada, no na drugima su teški zastori bili razvučeni i Dieter zaključa kako žene ne vole raditi u stalnoj tami.

Na završetku istočnoga krila nalazilo se stubište. Dieter se spusti. Pri dnu stuba prošao je pokraj nekih čeličnih vrata. Jedan maleni stol i stolica nalazili su se odmah iza njih i Dieter zaključa kako ondje obično sjedi stražar.

Dežurni vojnik vjerojatno je napustio mjesto kako bi sudjelovao u borbi. Dieter uđe a da ga nitko nije zaustavio i taj propust odmah zabilježi u glavi.

Tu je sve bilo drukčije od atmosfere koja je vladala u velikim prostorijama u prizemlju. Ovi su prostori prije tri stotine godina služili kao kuhinje, spremišta i stanovi za desetke pripadnika osoblja koji su radili u palači, tako da su stropovi bili niski, zidovi goli, a podovi kameni ili čak, u pojedinim sobama, zemljani.

Dieter se uputi širokim hodnikom. Na svim vratima bili su uredno istaknuti natpisi na njemačkome, ali Dieter je ipak zavirio u svaku sobu. Njemu slijeva, s prednje strane zdanja, nalazila se složena oprema glavne telefonske centrale: generator, divovski akumulatori, te prostorije prepune isprepletenih kabela. Njemu zdesna, u stražnjem dijelu, nalazili su se prostori koji su pripadali Gestapu: fotografski laboratorij, velika prostorija za prisluškivanje Pokreta otpora, te zatvorske ćelije s rupicama za promatranje.

Podrum je bio zaštićen od bombardiranja: svi su prozori bili zatvoreni daskama i vrećama, zidovi obloženi vrećama s pijeskom, a stropovi ojačani čeličnim gredama i lijevanim betonom. Namjera je očito bila onemogućiti savezničke bombardere u prekidanju rada telefonskog sustava.

Na završetku hodnika nalazila su se vrata s oznakom *Centar za ispitivanje*. On uđe. Prva je soba imala gole bijele zidove, jaku rasvjetu i uobičajeni namještaj jednostavnih soba za ispitivanja: jeftini stol, tvrde stolice i pepeljaru.

Dieter pođe dalje i uđe u sljedeću prostoriju. Tu je svjetlo bilo prigušenije, a zidovi od gole opeke. Uz ostalo, unutra se nalazio i krvlju umrljani stup s kopčama za vezivanje zatvorenika; u jednom držaču za kišobrane stajala je prava zbirka drvenih palica i čeličnih šipaka; bolnički stol za operacije s metalnom kapom i remenima za vezanje ruku i nogu; stroj za davanje električnih šokova i zaključani ormar u kojem su se vjerojatno nalazila kemijska sredstva i injekcije. Bila je to komora za mučenje.

Dieter je mnogo puta boravio u sličnim sobama, no od njih bi još uvijek osjećao mučninu. Morao je samog sebe podsjetiti na činjenicu da podaci do kojih se dolazi upravo na takvim mjestima pomažu u spašavanju života čestih njemačkih mladića, koji se tako nakon nekog vremena iz vojske mogu vratiti suprugama i djeci, umjesto da ostaju na bojnim poljima. Ipak, i u ovoj je sobi osjetio jezu.

U tom trenutku iza sebe je začuo neki zvuk i tako se trgnuo. Naglo se okrenuvši, na vratima je ugledao nešto zbog čega je pre-strašeno ustuknuo. "Kriste", reče.

Pred njim je bio nekakav zdepasti lik čije je lice bilo u sjeni zbog snažnog svjetla iz susjedne sobe. "Tko si ti?" upita, začuvši strah u vlastitome glasu.

Čovjek stupi na svjetlo i tako se pretvori u muškarca u košulji s oznakama Gestapova narednika. Bio je nizak i debeo, mesnata lica i pepeljastoplave kose podšišane tako kratko daje izgledao kao da je ćelav. "Što ti radiš ovdje?" upita frankfurtskim naglaskom.

Dieter se pribere. Soba za mučenje ga je uznemirila, no sada je ponovno stekao onaj autoritativni glas, te reče: "Ja sam bojniki Franck. A ti?"

Narednik istog trenutka postane vrlo poslušani. "Becker, gospodine, vama na raspolaganju."

"Dovedi mi zarobljenike, Becker, što prije", reče Dieter. "One koji mogu hodati dovedi odmah, ostale kada ih pregleda liječnik."

"Razumijem, bojniče."

Becker se tako udalji. Dieter se vrati u sobu za ispitivanje i sjedne na tvrdu stolicu. Pita se koliko će informacija uspjeti izvući iz zarobljenika. Njihovo poznavanje situacije moglo bi se svoditi samo na vlastiti grad. Ne bude li imao sreće, a ako su mjere sigurnosti kod njih dobre, svaki bi pojedinac mogao znati tek vrlo malo od onoga što se događalo u njihovoj skupini.

S druge strane, savršeno osiguranje tajnosti jednostavno nije moguće. Nekoliko pojedinaca s vremenom dozna dosta podataka o vlastitoj skupini, ali i ostalim skupinama Pokreta otpora. Sanjario je o tome da bi ga jedna skupina mogla voditi do druge, kao u lancu, te da će na kraju biti u stanju zadati užasne udarce Pokretu otpora tijekom tjedana preostalih do savezničkog iskrcavanja.

Začuvši korake u hodniku, on pogleda u tom smjeru. Dolazili su prvi zarobljenici. Među njima je prva bila ona žena koja je pod kaputom skrivala *Sten*. Dieteru je bilo drago. Tako je korisno među zarobljenicima imati i ženu.

Tijekom ispitivanja, žene mogu biti jednako izdržljive kao muškarci, ali muškarce se često može natjerati da propjevaju ako pred njima mlatite ženu. Ova je bila visoka i seksi, što je bilo još bolje. Činilo se da nije ozlijeđena.

Dieter prema vojniku koji ju je doveo podigne ruku, a njoj se obrati na francuskome. "Kako se zoveš?" upita srdačnim tonom.

Ona gaje samo arogantno promatrala. "A zašto bih ti to trebala reći?"

On slegne ramenima. Tu razinu otpora nije teško nadići. Odlučio se za odgovor koji mu je odlično poslužio već stotinama puta. "Moguće je da će se tvoja rodbina raspitivati jesi li kod nas u zatvoru. Ako znamo kako se zoveš, moći ćemo im reći."

"Ja sam Genevieve Delys."

"Prelijepo ime za prelijepu ženu." On joj pokretom ruke pokaže neka uđe.

Nakon nje ušao je neki muškarac šezdesetih godina koji je krvario iz rane na glavi, a uz to i šepao. Dieter reče: "Vi ste malko prestari za ovakve stvari, nije li tako?"

Postariji muškarac odgovori s, kako se činilo, ponosom. "Ja sam zapalio fitilje", reče prkosno.

"Ime?"

"Gaston Lefevre."

"Zapamti samo jedno, Gaston", reče Dieter ljubaznim glasom. "Bol traje onoliko koliko ti želiš. Kada odlučiš prekinuti je, prestat će."

U muškarčevim se očima pojavi strah: počeo je razmišljati o onome što ga očekuje.

Dieter zadovoljno kimne. "Dalje."

Sljedeći je bio neki mladić od najviše sedamnaest godina, zaključio Dieter, zgodan dečko koji je sada bio krajnje užasnut. "Ime?"

Oklijevao je. Činilo se da je omamljen od šoka. Pošto je malo razmislio, reče: "Bertrand Bisset."

"Dobra večer, Bertrande", reče Dieter ljubazno. "Dobro došao u pakao."

Mladić je izgledao kao da ga je Dieter upravo svom snagom pljusnuo. Dieter ga odgurne dalje.

Uto se pojavi Willi Weber, iza kojeg je koračao Becker, nalik na nekakvog opasnog psa na lancu. "Kako si ti dospio ovamo?" Weber grubim tonom upita Dietera.

"Lijepo sam ušetao", reče Dieter. "Osiguranje ti je jadno."

"To je smiješno! Upravo si vidio kako smo odbili veliki napad!"

"U napadu je sudjelovalo desetak muškaraca i nekoliko djevo-jaka!"

"Porazili smo ih, to je jedino važno."

"Promisli malo, Willi", reče Dieter razumnim glasom. "Uspjeli su se skupiti negdje u blizini a da vi to uopće niste primijetili, potom nasilno ući u vaš krug i ubiti najmanje šestoricu dobrih njemačkih vojnika. Pretpostavljam da je jedini razlog zbog kojeg ste ih porazili činjenica da su pogrešno procijenili broj tvojih vojnika. Ja sam ušao u podrum a da me nitko nije zaustavio jer je stražar napustio mjesto."

"Riječ je o hrabrome Nijemcu, želio je pomoći u borbi."

"Bože, daj mi snage", reče Dieter iziritirano. "Vojnik za vrijeme bitke ne napušta mjesto kako bi se pridružio borbi, nego poštuje naređenja!"

"Ne trebaju mi tvoja predavanja o vojnoj disciplini." Dieter odustane, za sada.

"I ne želim držati predavanja."

"A što onda želiš?"

"Ispitat ću zarobljenike."

"To je Gestapov posao."

"Ne ponašaj se kao idiot. Feldmaršal Rommel, a ne Gestapo, od mene je zatražio da ograničim sposobnost Pokreta otpora da u slučaju invazije unište ove komunikacije. Ovi mi zarobljenici mogu dati neprocjenjivo vrijedne informacije. Namjeravam ih ispitati."

"Ali ne dok su kod mene u pritvoru", reče Weber tvrdoglavo. "Osobno ću ih ispitati, a rezultate poslati feldmaršalu."

"Saveznici će invaziju vjerojatno pokrenuti na ljeto - nije li vrijeme da se prestanemo natezati oko utjecaja?"

"Nikada nije trenutak za napuštanje djelotvorne organizacije."

Dieter bi bio najradije vrištao. Već iznemogao, sada prijeđe preko vlastitog ponosa i pokuša postići kompromis. "Ispitajmo ih zajedno."

Weber se nasmiješi, sluteći pobjedu. "Ni slučajno."

"To znači da ću morati ići preko tebe."

"Ako možeš ..."

"Dakako da mogu. Samo ćeš odgoditi stvar."

"To ti kažeš."

"Budalo jedna", reče Dieter, već divljačkim glasom. "Bože, čuvaj našu domovinu od domoljuba kakav si ti!" Zatim se okrene na peti i bijesno iziđe.

Gilberte i Flick iza sebe su ostavile grad Sainte-Cecile, uputivši se prema Reimsu jednim sporednim seoskim putem. Gilberte je tom uskom cestom vozila koliko je mogla brže. Obuzeta strahom, Flick je pogledom češljala put ispred automobila. Dizao se i spuštao preko niskih brežuljaka, vijugao među vinogradima i polagano se protezao od sela do sela. Njihovo napredovanje usporavala su mnogobrojna raskrižja, ali upravo zbog brojnosti tih sporednih puteva i odvojaka Gestapo nikako nije mogao blokirati sve izlaze iz Sainte-Cecilea. Ipak, Flick se grizla za usnu, zabrinuta zbog mogućnosti da ih nasumično zaustavi neka ophodnja. Nikako ne bi mogla objasniti zašto na stražnjem sjedalu voze nekog muškarca koji krvari ranjen metkom.

Nastojeći predvidjeti mogućnosti koje su pred njima, uvidjela je da Michela ne može odvesti njegovoj kući. Nakon što je Francuska 1940. kapitulirala i nakon što su ga demobilizirali, Michel se nije vratio na profesorsko mjesto na Sorbonnei, nego u rodni grad, gdje je postao zamjenikom ravnatelja srednje škole i - a to je ujedno bio i pravi motiv - organizirao skupinu Pokreta otpora.

Uselio se u kuću pokojnih roditelja, zgodno zdanje u blizini katedrale. Ali, za-ključki Flick, sada ne može ići onamo. Za tu kuću zna previše ljudi. Iako članovi Pokreta otpora često ne znaju adrese drugih članova -radi sigurnosti, otkrivali bi ih samo ako bi to bilo nužno zbog neke isporuke ili sastanka - Michel je bio vođa, a većina je ljudi znala gdje živi.

U Sainte-Cecileu je netko zasigurno uhvaćen živ. Ubrzo će ih početi ispitivati. Za razliku od britanskih agenata, pripadnici francuskog Pokreta otpora kod sebe nemaju tablete kojima se mogu trenutačno usmrtniti. Jedino što se kod ispitivanja pouzdano zna jest da će svi, dugoročno gledano, progovoriti. Katkada Gestapo više ne bi imao strpljenja, a ispitanike bi u pojedinim slučajevima usmrtili i pretjeranom gorljivošću, ali, ako bi pazili i bili dovoljno odlučni, i najjače bi karaktere mogli natjerati da odaju drugove. Nitko ne može unedogled podnositi mučenje.

Stoga je Flick Michelovu kuću morala smatrati lokacijom za koju neprijatelj zna.

Kamo ga, dakle, može odvesti?

"Kako mu je?" upita Gilberte zabrinuto.

Flick se osvrne. Oči su mu bile zatvorene, no disao je normalno. U međuvremenu je zaspao, što je za njega bilo i najbolje. Ona ga pogleda s ljubavlju. Potreban mu je netko tko će se brinuti za njega, barem još dan-dva. Sada se okrene prema Gilberte. Budući da je mlada i neudana, vjerojatno živi s roditeljima.

"Gdje živiš?" upita je Flick.

"Na početku grada, Route de Cernav."

"Sama?"

Na licu mlade djevojke zbog nekog se razloga sada pojavio strah. "Da, dakako da živim sama."

"U kući, stanu, garsonijeri?"

"Imam stan, dvosobni."

"Idemo onamo."

"Ne!"

"Zašto? Bojiš se?"

Sada se doimala povrijeđenom. "Ne, ne bojim se."

"Stoje onda?"

"Ne vjerujem susjedima."

"Postoji li i neki stražnji ulaz?"

I preko volje, Gilberte reče: "Da, jedan prolaz vodi pokraj male tvornice."

"Zvuči idealno."

"U redu, imaš pravo, trebamo otići k meni. Samo ... Samo si me iznenadila, ništa više."

"Žao mi je."

Flick se još te večeri trebala vratiti u London. Zrakoplov će dočekati na jednoj livadi u blizini sela Chatelle, osam kilometara sjeverno od Reimsa.

Pitala se hoće li se zrakoplov uspjeti spustiti. Uz navigaciju prema zvijezdama, bilo je iznimno teško pronaći točno dogovoreno polje u blizini nekakvog sela. Piloti bi često promašili - štoviše, bilo bi pravo čudo kada bi došli na dogovoreno mjesto. Ona pogleda nebo. Svijetloplavu boju počele su zamjenjivati tamnije večernje nijanse. Bit će mjesecine, ne naiđu li u međuvremenu oblaci.

Ako ne večeras, onda sutra, pomisli, kao i svaki put.

Sada se u mislima vrati drugovima koje su ostavili. Je li mladi Bertrand poginuo ili je živ? A Genevieve? Možda je i bolje ako su poginuli. Ako su preživjeli, čeka ih samo užasno mučenje. Flick se učini da joj se srce grči od boli kada se ponovno prisjetila činjenice da ih je ona odvela u poraz. Bertrand je u nju malko zaljubljen, činilo joj se. Dovoljno je mlad da osjeća krivnju jer potajno voli zapovjednikovu suprugu. Sada je žalila što mu nije naredila da ostane kod kuće. Ishod ionako ne bi bio drukčiji, a on bi još neko vrijeme ostao vedar i simpatičan mladić, a ne truplo ili nešto još gore.

Nitko ne može uspjeti svaki put, a u ratu neuspjesi vođa znače da ljudi umiru. Bila je to bolna i neporeciva činjenica, no ona je i dalje na sve strane tražila utjehu. Žudjela je za načinom na koji bi zajamčila da njihove patnje neće biti uzaludne. Možda bi mogla krenuti od te njihove žrtve i naposljetku iz svega ipak izvući nekakvu pobjedu.

Sada se sjeti one propusnice koju je ukrala Antoinette i mogućnosti da potajno uđe u dvorac. Cijela ekipa mogla bi ući preodjevena u civilne zaposlenike. Ona odmah odbaci zamisao da se pruruše u telefonistice: riječ je o stručnome poslu koji određeno vrijeme treba učiti. Ali metlom se znaju služiti svi.

Bi li Nijemci primijetili da su čistačice neke nepoznate žene? Vjerojatno ne obraćaju pozornost na žene koje peru podove. A one francuske telefonistice - bi li one odale prijevaru? Možda bi vrijedilo izložiti se takvom riziku.

RSO ima fantastičan odjel za krivotvorenje koji može izraditi bilo kakav dokument, katkada proizvesti čak i vlastiti papir koji po svemu odgovara izvorniku, i sve to samo za dva-tri dana. Vrlo brzo moći će stvoriti krivotvorene kopije Antoinetteine propusnice.

Flick u jednom trenutku osjeti bolnu krivnju zbog činjenice da ju je ukrala. Antoinette je možda baš sada traži, mahnito prekopava ispod kauča, džepove, s baterijskom svjetiljkom odlazi u dvorište. Kada Gestapu kaže da ju je izgubila, snaći će je nevolje. No na kraju će joj jednostavno dati novu propusnicu. I na taj način neće biti kriva za pomaganje Pokretu otpora. I u slučaju ispitivanja moći će ustrajno tvrditi da ju je nekamo zametnula, jer vjeruje da je to istina. Uz to, pomisli Flick mračno, da ju je pitala smije li posuditi propusnicu, Antoinette je lako mogla odbiti.

Dakako, takav je plan imao i jednu veliku manu. Prostorije čiste isključivo žene. U skupini pripadnika Pokreta otpora koji bi se prurušili u čistačice moraju biti isključivo žene.

Ali, s druge strane, pomisli Flick, zašto ne?

Sada su ulazili u predgrađa Reimsa. Kada je Gilberte zaustavila automobil u blizini neke niske tvorničke zgrade okružene visokom žičanom ogradom, već je bio pao mrak. Ona isključi motor.

Flick se oštrim tonom obrati Michelu: "Probudi se! Moramo te smjestiti unutra." On zastenje. "Moramo biti brzi", pridoda ona. "Već kršimo policijski sat."

Dvije žene izvukle su ga iz automobila. Gilberte pokaže prema uskom prolazu koji je vodio uza stražnju stranu tvornice. Michel je prebacio ruke preko njihovih ramena i one su mu tako pomagale u hod. Gilberte otvori vrata u zidu koja su vodila u stražnje dvorište malene stambene zgrade. Prešavši dvorište, ušli su na stražnji ulaz.

Bila je to zgrada s jeftinim stanovima, na pet etaža i bez dizala. Na nesreću, Gilbertin se stan nalazio u potkrovlju. Flick joj pokaže kako mogu načiniti pruručno sjedalo. Prekriženih ruku,

uhvatile su Michela pod bedra i ponijele ga. On se pridržavao obgrlivši ih. Tako su ga nosile preko četiri kraka stuba. Na sreću, na stubištu nisu susrele nikoga.

Kada su došle do Gilbertinih vrata, već su bile jako zadihane. Spustile su Michela na noge i on šepajući nekako uspije ući, ali se unutra odmah skljoka u naslonjač.

Flick pogleda uokolo. Bio je to pravi djevojački stan, zgodan, uredan i čist. Što je bilo još važnije, nitko ga nije držao pod nadzorom. A to je bila prednost stana na najvišem katu: nitko ne može viriti unutra. Michel bi tako trebao biti na sigurnome.

Gilberte se sada ustrčala oko Michela, uz pomoć jastučića pokušavala ga smjestiti što udobnije, oprezno mu brišući lice ručnikom, nudeći mu aspirine.

Bila je nježna, ali i nepraktična, poput Antoinette. Michel je tako djelovao na većinu žena, iako ne i na Flick - a to je dijelom i bio razlog zbog kojeg je pao na nju: nije se mogao oduprijeti takvom izazovu.

"Potreban ti je liječnik", reče Flick kratko. "Što kažeš na Claudea Boulera? On nam je nekada pomagao, no kad sam posljednji put razgovarala s njim, držao se kao da me ne poznaje. Mislila sam da će pobjeći, koliko je bio nervozan."

"Strah ga je uhvatio otkako se oženio", odgovori Michel. "Ali doći će me pogledati."

Flick kimne. Mnogi ljudi bili su pripravnici na iznimke ako bi bila riječ o Michelu. "Gilberte, idi po doktora Boulera."

"Radije bih ostala s Michelom."

Flick u sebi zastane. Osoba poput Gilberte ne služi ničemu osim prenošenju poruka, a ipak je u stanju stvarati poteškoće i u vezi s time.

"Molim te, poslušaj me", reče Flick odlučno. "Moram još malo biti nasamo s Michelom prije povratka u London."

"A policijski sat?"

"Ako te zaustave, reci da ideš po doktora. Taj se razlog prihvaća. Možda će te pratiti do Claudeove kuće kako bi se uvjerali da ne lažeš. Ali neće dolaziti ovamo."

Gilberte je izgledala zabrinuto, no ipak je navukla vestu na kopčanje i izišla.

Flick sjedne na naslon za ruku, uz Michela, i poljubi ga. "Bila je to prava katastrofa", reče.

"Znam." Potom još nešto s gađenjem progunđa. "Toliko od MI6. Unutra je zasigurno bilo i dvostruko više vojnika nego što su nam rekli."

"Tim cirkusantima više nikada neću vjerovati."

"Ostali smo bez Alberta. Morat ćeš reći njegovoj ženi."

"Vraćam se večeras. Čim dođem u London, poslat ću ti novog radio-operatera."

"Hvala."

"Morat ćeš utvrditi tko je još poginuo, a tko je živ."

"Bude li moguće." On uzdahne.

Ona ga uhvati za ruku. "Kako se osjećaš?"

"Glupo. Ovo je vrlo neugodno i nedolično mjesto za ranu od metka."

"Ali fizički?"

"Osjećam blagu vrtoglavicu."

"Potrebno ti je piće. Ne znam što ima ..."

"Dobro bi mi došao viski." Flick je imala prijatelje zahvaljujući kojima je Michel, prije rata, u Londonu zavolio viski.

"To je malo prejako." Kuhinja se nalazila u kutu dnevne sobe. Flick otvori jedan ormarić i na veliko iznenađenje ugleda bocu viskija Dewar's White Label. Agenti iz Britanije često bi donosili viski, i za sebe i za suborce, ali činilo joj se da to baš i nije piće koje bi pila jedna mlada Francuskinja. Uz nju se nalazila i otvorena boca crnog vina, neusporedivo prikladnijeg za jednog ranjenika. Ona natoči pola čaše, a ostatak ispuni vodom iz slavine. Michel je pio pohlepno: zbog gubitka krvi bio je jako žedan. Iskapio je čašu, naslonio se i zatvorio oči.

Flick bi bila rado popila malo viskija, no činilo joj se da to nikako ne bi bilo lijepo, budući da ga je uskratila Michelu. Uz to, još mora biti pribrana. Popit će piće kada se ponovno nađe na britanskome tlu.

Sada pogleda oko sebe. Na zidovima je visjelo nekoliko sentimentalnih slika, vidjela je i hrpu modnih časopisa, ali nije bilo knjiga. Nakon toga još načas proviri u spavaću sobu. Michel oštrim tonom upita: "Što radiš?"

"Samo razgledavam stan."

"Ne misliš da je to malo nepristojno dok je nema?"

Flick slegne ramenima. "Zapravo i ne. Osim toga, trebam kupaonicu."

"Vani je. Spustiš se stubama, pa hodnikom do kraja. Ako me sjećanje ne vara."

Krenula je prema njegovim uputama. U kupaonici je shvatila da je nešto muči, da je kopka nešto u vezi s Gilbertinim stanom. Sada stane grozničavo razmišljati.

Nikada ne bi samo tako prelazila preko instinkata: oni su joj već nebrojeno puta spasili život. Vrativši se u stan, reče: "Ovdje nešto nije u redu. Sto?"

On slegne ramenima, uz izraz nelagode na licu. "Ne znam." "Nekako mi izgledaš napeto."

"Možda zato što sam ranjen u borbi."

"Ne, ne to. Stvar je u stanu." To nešto imalo je veze s Gilbertinom nelagodom, s time što je Michel znao gdje se nalazi kupaonica, s tim viskijem. Ona uđe u spavaću sobu, stane istraživati. Ovaj je put Michel nije ukorio. Dok je tako gledala oko sebe, na noćnom je ormariću ugledala fotografiju nekog muškarca s Gilbertinim velikim očima i crnim obrvama, moguće njezina oca. Na prekrivaču se nalazila lutka. U kutu je stajao lavabo iznad kojeg se nalazio ormarić sa zrcalom. Flick otvori vrata ormarića. Unutra se nalazila muška britvica, posuda i četka za brijanje. Gilberte baš i nije toliko nedužna: neki muškarac kod nje noći dovoljno često da ondje ostavi pribor za brijanje.

Flick te stvari sada pogleda pomnije. Britvica i četka pripadali su istom kompletu, s dršcima od brušene kosti. Sada ih prepozna. Taj je komplet Michelu darovala za trideset drugi rođendan.

Znači, to je to.

Otkriće ju je toliko šokiralo da se još nekoliko trenutaka uopće nije mogla pomaknuti.

Već je nekoliko puta bila posumnjala da bi se on mogao zanimati za neku drugu ženu, ali nikako nije zamišljala daje stvar otišla tako daleko. Pa ipak, sada je pred očima imala neoborive dokaze.

Šok se počeo pretvarati u povrijeđenost i bol. Kako se može privijati uz neku drugu ženu dok Flick leži sama u krevetu u Londonu? Ona se sada okrene i pogleda krevet. To su činili upravo ovdje, u ovoj sobi. A ta joj je pomisao bila upravo nepodnošljiva.

I tada ju je obuzeo bijes. Cijelo je vrijeme bila odana i vjerna, trpjela osamljenost - no u njegovu slučaju nije bilo tako. On je varao. Bila je toliko bijesna da joj se činilo da će se rasprsnuti.

Odlučnim korakom ušla je u drugu sobu i zaustavila se ispred njega. "Gade jedan", reče na engleskome. "Ti pokvareni, odvrtni gade!"

Michel odgovori također na engleskome. "Nemoj ljutiti se na mene."

Znao je da bi je njegove pogreške u redosljedu riječi uvijek smekšale, no ovaj put to mu neće upaliti. Ona se prebaci na francuski.

"Kako si me mogao prevariti s jednom praznoglavom devetnaestogodišnjakinjom? "

"Sve to ne znači ništa, riječ je samo o zgodnoj djevojci."

"Misliš da to nekako olakšava situaciju?" Flick je znala da je Michelovu pozornost, još u vrijeme kada je ona bila studentica, a on profesor, privukla upravo time što ga je izazivala na predavanjima - francuski su studenti bili stidljivi i poslušni u odnosu na engleske kolege, a Flick se uz to i po prirodi uvijek opirala svakom autoritetu. Da je netko sličan zaveo Michela - recimo Genevieve, žena koja bi mu nekako bila ravna - to bi već lakše podnijela. Više ju je boljelo što je odabrao Gilberte, djevojku koja nije razmišljala ni o čemu zanimljivijem od laka za nokte.

"Bio sam osamljen", reče Michel jadno.

"Poštedi me srce drapateljnih priča. Nisi bio osamljen - bio si slab, nepošten i nevjeran."

"Flick, draga moja, nemojmo se svađati. Maločas smo ostali bez pola prijatelja. Ti se vraćaš u Englesku. Oboje bismo ubrzo mogli poginuti. Nemoj odlaziti bijesna."

"Kako ne bih bila bijesna? Ostavljam te u naručju tvoje flundrice!"

"Nije flundrica ..."

"Nemojmo sada cjepidlačiti. Ja sam ti žena, ali ti spavaš s njom."

Michel se premjesti u naslonjaču, pritom se lečnuvši od boli, a zatim fiksira Flick svojim intenzivno plavim očima. "Priznajem, kriv sam", reče. "Prava sam ništarija. Ali ujedno i ništarija koja te voli. I samo te molim da mi oprostiš, samo ovaj put, za slučaj da se više ne vidimo."

Bilo je teško oduprijeti se. Flick sada pet godina braka usporedi s nekakvom nevažnom vezicom s klinkom i popusti, priđe mu još za korak. On joj rukama obujmi noge i licem se stisne uz izlizani pamuk njezine haljine. Ona ga pomiluje po kosi.

"U redu", reče. "U redu."

"Užasno mi je žao", reče on. "Osjećam se užasno. Ti si najdivnija, najčudesnija žena koju sam ikada upoznao, čak i za koju sam čuo. Ovo se više neće ponoviti, obećavam."

Uto se otvore vrata i u stan uđu Gilberte i Claude. Flick se trgne s osjećajem krivnje i pusti Michelovu glavu. A zatim se zbog toga počne osjećati glupo. To je ipak njezin, a ne Gilbertin suprug. Zašto bi trebala osjećati krivnju jer ga je zagrlila, čak i ako je to učinila u Gilbertinu stanu? Sada je bila bijesna na samu sebe.

Gilberte je, čini se, ostala šokirana uvidjevši da se njezin ljubavnik sa svojom ženom grli upravo ovdje, ali se ubrzo pribrala i na lice navukla nepomičan izraz nezainteresiranosti.

Za njom je u stan ušao Claude, zgodan mladi liječnik, koji je izgledao vrlo napeto i nervozno.

Flick mu priđe i poljubi ga u oba obraza. "Hvala što si došao", reče. "Najiskrenije smo ti zahvalni."

Claude pogleda Michela. "Kako si, stari?"

"Imam metak u dupetu."

"U tom slučaju, bit će najbolje da ga izvadim." Sada više nije izgledao toliko zabrinuto, odjednom je postao učinkovit i profesionalan. obraćajući se Flick, reče: "Na krevet stavi ručnike koji će upijati krv, potom mu svući hlače i pogni ga na trbuh. Ja ću oprati ruke."

Gilberte je na svoj krevet postavila stare časopise, a preko njih ručnike, dok je Flick pridizala Michela i pomagala mu da šepajući dođe do kreveta. Kada se ispružio, nije mogla ne upitati se koliko je već puta ležao na tom istom krevetu.

Claude u ranu uvuče neki metalni instrument i njime stane tražiti zrno. Michel krikne od boli.

"Žalim, stari moj", reče Claude zabrinutim glasom.

Flick je zamalo čak i uživala u cijelom prizoru: Michel trpi užasnu bol na krevetu na kojem je već više puta ispuštao krikove zabranjenog užitka. Nadala se da će Gilbertinu spavaću sobu zauvijek pamtitu upravo po ovome.

Michel reče: "Samo već jednom završi."

Nekoliko sekundi poslije Flick više nije osjećala toliku osvetoljubivost i počela ga je žaliti. Sada približi jastuk njegovu licu i reče: "Zagrizi, bit će ti lakše."

Michel ugura jastuk u usta.

Claude ponovno stane tražiti i ovaj put izvadi metak. Krv je još nekoliko trenutaka tekla nesmetano, a zatim posustala. Claude stavi zavoj.

"Još nekoliko dana što više miruj", preporuča sada Michelu. To je značilo da će Michel morati ostatu kod Gilberte. Međutim, odviše će ga boljeti da bi mu seks uopće pao na pamet, pomisli Flick uza sumorno zadovoljstvo.

"Hvala, Claude", reče ona.

"Drago mi je što sam mogao pomoći."

"Imam još jednu molbu."

Claude je već izgledao prestrašeno. "Što?"

"Petnaest do dvanaest trebam dočekati avion. Trebao bi me odvesti do Chatellea."

"Zašto te ne može odvesti Gilberte, automobilom kojim je došla po mene?"

"Zbog policijskog sata. S tobom ćemo biti sigurni, ti si liječnik." "Zašto bi sa mnom bilo dvoje ljudi?"

"Troje. Trebamo i Michela za držanje baterije."

Procedura za oblik zračnog prijevoza kojim su se služili uvijek bi bila ista, bez iznimke: četvero pripadnika Pokreta otpora držalo bi baterijske svjetiljke u obliku divovskog slova "L", pokazujući smjer vjetrova i mjesto na koje zrakoplov treba sletjeti.

Malene svjetiljke na baterijski pogon trebalo je usmjeriti prema zrakoplovu, kako bi ih pilot svakako vidio. Bilo ih je moguće i jednostavno ostaviti na željenim mjestima, na zemlji, no to je bila manje sigurna metoda, a ako pilot ne bi vidio ono što očekuje, mogao bi posumnjati u zamku i odlučiti ne sletjeti.

Ako bi to ikako bilo izvedivo, bilo je bolje imati četvero ljudi.

Claude reče: "A kako ću policiji objasniti zašto ste svi sa mnom? Liječnik koji ide u hitnu intervenciju ne putuje s još troje ljudi."

"Već ćemo smisliti neku priču."

"Preopasno je!"

"U ovo doba noći potrajat će tek nekoliko minuta."

"Marie-Jeanne će me ubiti."

Kaže da moram misliti na djecu."

"Nemaš djecu."

"Trudna je."

Flick kimne. Eto i razloga zbog kojeg je postao tako nervozan i prestrašen.

Michel se prebaci na bok i uspravi u sjedeći položaj. Ispruživši ruku, čvrsto je stisnuo Claudea za podlakticu. "Claude, preklinjem te, ovo je uistinu važno. Možeš li to učiniti zbog mene?"

Michelu je bilo teško nešto odbiti. Claude uzdahne. "Kada?"

Flick pogleda na ručni sat. Bilo je nekoliko minuta do jedanaest. "Sada."

Claude pogleda Michela. "Mogla bi mu se ponovno otvoriti rana."

"Znam", reče Flick. "Neka krvari."

Selo Chatelle sastojalo se od nekoliko kuća natisnutih oko jednog raskrižja: tri seoske kuće, niz radničkih nastamba i pekarnica koja je opsluživala okolne farme i zaseoke.

Flick je stajala na jednoj ispaši oko kilometar i pol od tog raskrižja i u ruci držala svjetiljku veliku približno poput kutije cigareta. Iza sebe je imala jednotjedni tečaj, vodili su ga piloti 161. eskadrile, na kojem je svladala tehniku navođenja zrakoplova. Ovo je mjesto odgovaralo uputama koje je dobila. Polje je bilo dugačko gotovo kilometar - *Lysanderu* bi za polijetanje i slijetanje trebalo šest stotina metara. Tlo je bilo tvrdo i bez nagiba. Oblične jezerce pod mjesečinom se jasno vidjelo iz zraka, pilotima služeći kao vrlo koristan orijentir.

Michel i Gilberte stajali su uz vjetar u odnosu na Flick, u liniji, također sa svjetiljkama, dok se Claude nalazio na nekoliko metara postrance od Gilberte, tako da su formirali veliko izokrenuto slovo "L" prema kojem će pilot slijetati.

U područjima dalje od naseljenih mjesta, umjesto električnih svjetala mogle su se koristiti vatre, no ovdje, tako blizu selu, bilo je odviše opasno na tlu ostavljati takve tragove.

Njih četvero bili su, kako su agenti običavali govoriti, odbor za doček. Flick je uvijek imala tih i discipliniran odbor, ali kod manje organiziranih skupina spuštanje zrakoplova katkada bi se pretvorilo u pravu zabavu, pri čemu bi se pojedine skupine dovikivale, šalile i pušile, a iz obližnjih sela dolazili bi i znatiželjni promatrači.

Takve su situacije bile opasne. Ako bi pilot posumnjao da je netko vrijeme i mjesto slijetanja odao Nijemcima, te da negdje u zasjedi čeka Gestapo, morao bi reagirati vrlo brzo.

Prema uputama koje su dobivali odbori za doček, svima je moralo biti jasno da bi onaj tko se zrakoplovu približava iz pogrešnog smjera mogao pasti kao žrtva pilotova metka. Do toga u praksi nije došlo nijednom, ali bombarder *Hudson* jednom je pregazio nekog gledatelja i usmrtio ga.

Čekanje zrakoplova uvijek bi bilo pravi pakao. Ako ne dođe, Flick će novu priliku morati čekati još dvadeset četiri sata, usred neprestane napetosti i opasnosti. Ali agent nikada ne bi znao hoće li se zrakoplov pojaviti. A razlog nije bila nepouzdanost RAF-a, nego prije, kako su joj objasnili piloti 161. eskadrile, činjenica daje navigacija pod mjesečinom na prostoru od stotinu kilometara seoskih krajobraza zapravo zadaća monumentalne težine. Pilot je položaj proračunavao prema smjeru, brzini i proteklom vremenu - a rezultate nastojao potvrditi prema obilježjima poput rijeka, gradova, željezničkih pruga i šuma. Poteškoća u vezi s takvim računanjem sastoji se u tome što kod njega nije moguće rezultate točno prilagoditi skretanju prouzročenom djelovanjem vjetra. A poteškoća u vezi s geografskim obilježjima sastojala se u tome što su pod mjesečevim svjetlom gotovo sve rijeke vrlo slične. Već je i samo dolaženje do približno traženog područja bilo vrlo teško, a ti su piloti morali pronaći još i točno određeno polje.

Ako bi oblaci zakrili mjesec, stvar bi postala neizvediva i zrakoplov čak i ne bi poletio.

Međutim, ovo je bila lijepa noć i Flick je bila puna nade. I tako je, već dvije-tri minute poslije ponoći, začula taj prepoznatljivi zvuk jednomotornog zrakoplova, isprva jedva čujan, potom sve glasniji i glasniji, nalik na prolamanje pljeska. Ona sada osjeti uzbuđenje zbog povratka kući.

Bljeskanjem svjetiljke počela je označavati Morseovo slovo "X." Pokaže li pogrešno slovo, pilot će posumnjati na klopku i vratiti se bez slijetanja.

Zrakoplov načini jedan krug, a zatim se počne naglo spuštati. Spustio se Flick zdesna, zakočio, skrenuo između Michela i Claudea, po tlu se vratio do Flick i ponovno skrenuo u vjetar, zaokružujući dugačku elipsu i zaustavljajući se tako da je odmah bio spreman za polijetanje.

Bio je to zrakoplov tipa *Westland Lysander*, maleni monoplan s visoko postavljenim krilima, obojen mat crno. Njime je upravljao samo jedan pilot. Imao je još dva mjesta za putnike, no Flick je znala za slučajeve kada je "Lizzie" prevozila i četvero, jednog putnika na podu, a jednog na polici za pakete.

Pilot nije isključio motor. Namjera mu je bila na zemlji se zadržati tek nekoliko sekundi.

Flick je željela zagrliti Michela i poželjeti mu brz oporavak, ali ga je jednako tako željela i pljusnuti i reći neka se kloni drugih žena. Možda je ovako bilo i najbolje: nije imala vremena ni zajedno ni za drugo.

Samo kratko mahnuvši, Flick se brzo uspne metalnim ljestvama, širom otvori vratašca i uđe u zrakoplov. Odmah nakon toga zatvori staklenu kupolu iznad glave.

Pilot se osvrne, a Flick mu pokaže uzdignuti palac. Mala se letjelica tržne prema naprijed, ubrza, podigne se u zrak i stane naglo penjati.

Flick je u selu vidjela nekoliko svjetala: seljani se nisu odviše obazirali na zamračenje. Kada je dolazila, pogibeljno kasno, u četiri ujutro, iz zraka je vidjela crveni sjaj pekarske peći, a dok se vozila kroz selo, osjetila je miris svježeg kruha, čistu bit Francuske.

Zrakoplov se u skretanju nagne i Flick ugleda mjesečinom obasjana lica Michela, Gilberte i Claudea, nalik na tri bijele mrlje na crnoj pozadini pašnjaka. U trenutku kada je zrakoplov dovršio skretanje, usmjeren prema Engleskoj, u iznenadnom je naletu boli uvidjela da ih možda više nikada neće vidjeti.

Ponedjeljak, 29. svibnja 1944.

Dieter Franck jurio je kroz noć u velikome *Hispano-Suizi*, u društvu svojeg mladog pomoćnika, poručnika Hansa Hessea. Automobil je bio star deset godina, no njegov je veliki jedanaest-litarski motor bio neumoran. Jučer navečer Dieter je uočio pravilan red rupa od metaka na velikome luku desnoga blatobrana, uspomenu na onaj okršaj na trgu u Sainte-Cecileu, međutim, nije bilo mehaničkih oštećenja i njemu se učinilo da te rupe automobilu pridaju još veći sjaj i privlačnost, poput ožiljka, traga nekog dvoboja, na obrazu pruskog časnika.

Poručnik Hesse prekrpio je farove za vožnju zamračenim pariškim ulicama, a te je pokrove skinuo kada su došli na cestu koja je vodila u Normandiju. Izmjenjivali su se za upravljačem, svaki po dva sata, iako bi Hesse, koji je obožavao taj automobil, a njegova vlasnika štovao kao da je riječ o nekakvom mitološkom božanstvu, bio rado vozio cijelim putem.

Napola usnuo na suvozačevu mjestu, omamljen provincijskim putevima koji su vijugali pod automobilskim svjetlima, Dieter je pokušavao zamisliti vlastitu budućnost. Hoće li Saveznici ponovno zauzeti Francusku i iz nje protjerati okupacijske snage? Pomisao na poraz Njemačke bila je više nego turobna. Možda će postići nekakav mirovni sporazum, prema kojem bi Njemačka napustila Francusku i Poljsku, ali zadržala Austriju i Čehoslovačku. Ni to nije izgledalo puno bolje.

Bilo mu je teško zamisliti svakodnevni život nakon povratka u Koln, sa suprugom i obitelji, nakon svih ovih uzbuđenja i senzualnih doživljaja u Parizu i sa Stephanie. Jedini sretan završetak, i za Dietera i za Njemačku, dogodio bi se kada bi Rommelova vojska potisnula napadače natrag u more.

Prije svitanja tog vlažnog jutra Hesse je automobilom ušao u maleno srednjovjekovno selo La Roche-Guyon, na rijeci Seini između Pariza i Rouena. Zaustavio se kod rampe na samome ulazu u selo, no stražari su ih očekivali, tako da su im već trenutak poslije samo rukom pokazali neka nastave. Prolazili su pokraj utihlih kuća sa zatvorenim prozorskim kopcima i došli do još jedne kontrolne točke na ulazu u drevni dvorac. Na kraju su se zaustavili u velikom popločenom dvorištu. Dieter Hessea ostavi kod automobila i uđe u zgradu.

Njemački vrhovni zapovjednik (za Zapad) bio je feldmaršal Gerd von Runstedt, pouzdani general iz stare časničke garde. Izravno pod njim, zadužen za obranu francuske obale, djelovao je feldmaršal Envin Rommel, čiji se stožer bio smjestio upravo u dvorcu u La Roche-Guyonu.

Dieter Franck osjećao je određenu naklonost prema Rommelu. I jedan i drugi bili su učiteljski sinovi - Rommelov je otac bio školski ravnatelj - te su tako i jedan i drugi osjećali ledeni dah njemačke vojničke snobovštine od ljudi poput Von Runstedta. No u svemu ostalome bili su vrlo različiti. Dieter je bio hedonist koji je uživao u svim kulturnim i čulnim prednostima Francuske. Rommel je bio opsesivni radoholičar koji nije ni pušio ni pio i koji bi nerijetko zaboravio čak i jesti. Oženio se jedinom djevojkom s kojom je ikada bio i pisao joj triput na dan.

U predvorju je Dieter naišao na Rommelova pobočnika, bojnika Waltera Godela, hladnu osobu velikih umnih sposobnosti. Dieter ga je poštovao, ali prema njemu nikako nije mogao osjetiti naklonost. Njih su dvojica kasno sinoć razgovarali telefonski. Dieter mu je ukratko opisao na koje poteškoće nailazi u odnosima s Gestapom, te je rekao kako se što prije želi vidjeti s Rommelom. "Dođi ovamo u četiri u noći", rekao mu je Godel. Rommel bi svake noći bio u uredu do četiri.

Dieter se sada pitao je li postupio na najbudriji način. Rommel bi mu mogao reći: "Kako se usuđujete gnjaviti me tako trivijalnim detaljima?" Dieteru se ipak činilo da neće biti tako. Zapovjednici vole imati dojam da su upoznati sa svim pojedinostima. Rommel će Dieteru gotovo posve sigurno pružiti potporu koju traži. Ali čovjek nikada ne može biti posve siguran, osobito kada je zapovjednik pod takvim pritiskom.

Godel ga pozdravi kratkim kimanjem glave i reče: "Primit će te odmah. Dođi."

Dok su prolazili hodnikom, Dieter upita: "Kakve su novosti iz Italije?"

"Isključivo loše", reče Godel. "Povlačimo se iz Arcea."

Dieter rezignirano kimne. Nijemci se bore svom žestinom, ali jednostavno ne uspijevaju zaustaviti napredovanje neprijatelja prema sjeveru.

Već trenutak poslije Dieter je ušao u Rommelov ured. Bila je to veličanstvena soba u prizemlju. Dieter sa zavišću uoči neprocjenjivo vrijedan goblen iz sedamnaestog stoljeća koji je bio izložen na zidu. Pokuštva je bilo malo, tek nekoliko naslonjača i divovski antikni stol koji je, barem Dieteru, izgledao kao da bi mogao biti iz doba nastanka onog goblena. Na stolu se nalazila samo jedna svjetiljka, a za stolom je sjedio neki sitan muškarac sve prorjeđenije žućkaste kose.

Godel reče: "Feldmaršale, stigao je bojniki Franck."

Dieter stane nervozno čekati. Rommel je još nekoliko trenutaka čitao, a zatim nešto zabilježio na listu papira. Netko tko bi prizor promatrao sa strane, mogao ga je zamijeniti i za kakvog upravitelja banke koji pregledava račune važnijih klijenata - sve dok nije podigao pogled. Dieter je već vidio to lice, no i unatoč tome, svaki bi put stekao dojam da se našao pred svojevrsnom prijatnjom.

Bilo je to boksačko lice, spljoštena nosa i široke brade, usko postavljenih očiju, prožeto nekakvom ogoljelom agresivnošću zbog koje je Rommel postao legendarnim zapovjednikom. Dieter se prisjeti priče o Rommelovu prvom vojnom zadatku, u Prvome svjetskom ratu. Predvođeni tročlanu izvidnicu, Rommel je naišao na skupinu od dvadeset francuskih vojnika. Umjesto da se povuče i zatraži pojačanje, Rommel je otvorio vatru i pojurio na neprijatelja. Imao je sreće i preživio - ali Dieter se prisjetio i Napoleonove izreke: "Pošalji mi sretne generale." Otada, Rommel je uvijek bio skloniji iznenadnom i odvažnom napadu nego opreznom i planiranom napredovanju. U tome je imao dijametralno suprotne stavove u odnosu na svojeg pustinjskog protivnika, Montgomervja, čija je filozofija glasila: napadni tek kada si posve uvjeren u pobjedu.

"Sjednite, Franck", rekao je Rommel žustro. "Što vas muči?"

Dieter je govor uvježbao unaprijed. "Prema vašim uputama, obišao sam ključne objekte koji bi mogli biti podložni napadu Pokreta otpora i unaprijedio njihovo osiguranje."

"Odlično."

"Uz to sam pokušao i odrediti potencijal Pokreta za nanošenje ozbiljne štete. Mogu li doista onemogućiti našu reakciju na invaziju?"

"I zaključak glasi?"

"Situacija je lošija nego što smo mislili."

Rommel s gađenjem nešto progundā, kao da je Dieter tim riječima samo potvrdio nekakvu njegovu neugodnu sumnju. "Razlozi?"

Rommel mu ipak neće odgristi glavu. Dieter se malko opusti. Potom prepriča jučerašnji napad u Sainte-Cecileu: maštovito planiranje, obilno naoružanje i, iznad svega, odvažnost boraca. Od pojedinosti je izostavio jedino ljepotu one plavuše.

Rommel ustane i priđe onom goblenu. Iako se bio zagledao u ruktvorinu, Dieter je bio uvjeren da je ne vidi. "Toga sam se i pribojavao", reče Rommel. Govorio je tiho, gotovo kao da se obraća samome sebi. "Mogu se oduprijeti svakoj invaziji, čak i s tako malobrojnom vojskom s kakvom raspoložem, samo pod uvjetom da sam i dalje mobilan i fleksibilan - ali ako mi unište komunikaciju, izgubljen sam."

Godel kimanjem izrazi slaganje.

Dieter reče: "Čini mi se da napad na telefonsku centralu možemo okrenuti u svoju korist."

Rommel se uz ironičan osmijeh okrene prema njemu. "Bože sveti, kada bi barem svi moji časnici bili kao vi. Nastavite, kako ste to zamislili?"

Dieter sada stekne dojam da se susret odvija prema njegovim željama. "Kada bih mogao ispitati zarobljene borce, oni bi me možda mogli dovesti do drugih skupina. Uz malo sreće, prije invazije bismo Pokretu otpora mogli zadati više teških udaraca."

Rommel se doimao sumnjičavim. "To mi pomalo nalikuje na razmetanje." Dieter osjeti kako ga napušta hrabrost. Rommel nastavi: "Da je to rekao netko drugi, možda bih ga otpustio. Ali sjećam se vaših pothvata u pustinji. Navodili ste ljude da vam kažu i stvari za koje gotovo i nisu znali da ih znaju."

Dieteru je sada bilo drago. Koristeći se tom prednošću, sada reče: "Nažalost, Gestapo mi onemogućava pristup zatvorenicima."

"Kakvi idioti!"

"Potrebna mi je vaša intervencija."

"Svakako." Rommel pogleda Godela. "Nazovi Aveniju Foch." Sjedište Gestapa za Francusku nalazilo se na broju 84 u pariškoj Aveniji Foch. "Reci da će vojnik Franck danas ispitati zatvorenike ili će sljedeći telefonski poziv doći iz Berchtesgadenu." Bila je to Hitlerova utvrda u Bavarskoj. Rommel nikada ne bi oklijevao kada bi bilo nužno poslužiti se feldmaršalovskom povlasticom izravnog pristupa Hitleru.

"U redu", reče Godel.

Rommel zaobiđe radni stol iz sedamnaestog stoljeća i ponovno sjedne. "Molim vas da me redovito izvještavate o novostima, Franck", reče i ponovno posveti pozornost svojim papirima.

Dieter i Godel iziđu. Godel otprati Dietera do ulaza u dvorac. Vani je još uvijek vladala tama.

Flick je sletjela na Tempsford, RAF-ovo uzletišće osamdeset kilometara sjeverno od Londona, u blizini sela Sandy u Bedfordshireu. Već i po svježem, vlažnom okusu noćnoga zraka u ustima znala je da se vratila u Englesku. Obožavala je Francusku, no sada se ipak vratila kući.

Kada se uputila na suprotnu stranu staze, prisjetila se dolazaka s odmora u djetinjstvu. Njezina bi majka uvijek izgovorila iste riječi kada bi prvi put ugledali njihovu kuću: "Lijepo je otići, ali je lijepo i vratiti se." Majčine riječi uvijek bi joj se pojavljivale u sjećanju u najneobičnijim trenucima.

Neka mlada žena u odori kaplara jedinica FANY čekala je kako bi je snažnim Jaguarom odvezla u London. "Ovo je prava raskoš", rekla je Flick smještajući se na kožno sjedalo.

"Trebam vas odvesti izravno u Orchard Court", rekla je vozačica. "Čekaju vaš izvještaj."

Flick protrlja oči. "Kriste", reče suosjećajno. "Misle da uopće ne trebamo spavati?"

Vozačica nije odgovorila. Umjesto toga samo reče: "Nadam se daje zadaća prošla dobro, bojnice."

"Bio je to veliki zajeb."

"Kako, molim?"

"Zajeb", ponovi Flick. "Tako se kaže kada sve izgleda normalno, ali je zapravo sve sjevano."

Žena je samo zašutjela. Flick zaključila kako joj je neugodno. Lijepo je, pomisli s tugom, što još ima djevojaka koje vojnički jezik šokira.

Svitati je počelo dok je brzi automobil jurio hertfordshireskim selima Stevenage i Knebworth. Flick je promatrala skromne kuće s povrćem u vrtovima, seoske poštanske urede u kojima su mrzovoljne poštarice preko volje izdavale poštanske marke od jednog penija, te šarolike pubove s toplim pivom i isluženim klavirima, te je osjetila duboku zahvalnost zbog činjenice da nacisti nisu prodrli tako daleko.

Upravo stoga osjetila je još veću odlučnost u nakani da se vrati u Francusku. Priželjkivala je još jednu priliku da napadne dvorac. Razmišljala o ljudima koje je ostavila u Sainte-Cecileu: Albertu, mladom Bertrandu, prelijepoj Genevieve i ostalima, mrtvima ili zarobljenima. Razmišljala je o njihovim obiteljima, izvan sebe od brige ili otupjelima od boli. Sada u sebi odluči da njihove žrtve nikako ne smiju ostati uzaludne.

Morat će početi bez odgađanja. Dobro je što će odmah podnijeti izvještaj: pružit će joj se prilika da već danas predloži svoj novi plan. Ljudi koji vode RSO isprva će biti sumnjičavi, jer se još nije dogodilo da netko u takvu misiju uputi isključivo žensku ekipu. Pojavit će se nebrojene prepreke. Ali njih ima uvijek.

Kada su došle do sjevernih predgrađa Londona već se bilo posve razdanilo i posvuda su se vidjeli oni osobiti likovi, jutarnji ljudi: listonoše i mljekari koji kreću u dostavu, strojovođe i autobusni kondukteri koji pješice idu na posao. Znakovi rata uočavali su se posvuda: plakat koji upozorava na nepotrebno trošenje, obavijest u izlogu jedne mesnice na kojoj je stajalo da danas nema mesa, žena koja gura kolica sa smećem, cijeli niz malenih kuća koji je tijekom bombardiranja pretvoren u ruševine. Ali Flick ovdje nitko neće zaustaviti, od nje zatražiti dokumente, strpati je u nekakvu ćeliju i mučiti ne bi li iz nje izvukao nekakve informacije, a nakon svega je u kamionu za stoku prebaciti u nekakav logor u kojem će umrijeti od gladi. Osjećala je kako se visoki napon života pod lažnim identitetom polagano prazni iz njezina bića i sada se samo duboko zavalila u sjedalu i zatvorila oči.

Probudila se kada je automobil skrenuo u Ulicu Baker. Prošao je pokraj kućnog broja 64: agente se držalo podalje od sjedišta, kako ni tijekom ispitivanja ne bi mogli otkriti njegove tajne. Štoviše, velik broj agenata i nije znao gdje se ono točno nalazi. Automobil je skrenuo na Portman Square i zaustavio se ispred stambene zgrade Orchard Court.

Vozačica iskoči i otvori joj vrata.

Flick uđe i krene prema stanu RSO-a. Raspoloženje joj se popravilo čim je ugledala Percyja Thwaita. Taj proćelavi pedesetogodišnjak s kratko podšišanim gustim brkovima prema Flick je iskazivao očinsku ljubav. Bio je u civilnoj odjeći. Nisu se vojnički pozdravili, budući da pripadnici RSO-a nisu imali strpljenja za vojničke formalnosti.

"Po izrazu lica jasno mi je da nije bilo dobro", reče Percy.

Suosjećanje u njegovu glasu za Flick je jednostavno bilo previše. Tragičnost svega što se dogodilo odjednom ju je posve obuzela i ona brižne u plač. Percy je zagrljao i potapšao po leđima. Ona zarije lice u njegov stari sako od tvida.

"U redu je", reče joj. "Znam da si dala sve od sebe."

"O, Bože, tako mi je žao što sam takva cmizdravica."

"Kada bi barem svi moji ljudi bili takvi", reče Percy, načas gotovo izgubivši glas.

Ona se izvuče iz njegova zagrljaja i rukavom obriše oči. "Ne obaziri se."

On se okrene i ispuše nos u veliki rupčić. "Čaj ili viski?" upita.

"Čaj, čini mi se." Ona pogleda oko sebe. Soba je bila prepuna istrošenog namještaja, na brzinu postavljenog još 1940. i nikada zamijenjenog: jeftini radni stol, izlizani sag, razne stolice i naslonjači. Ona se svom težinom spusti u jedan uleknuti naslonjač. "Zaspao ću ako nešto popijem."

Promatrala je Percyja kako spravlja čaj. Znao je biti i nepopustljiv i suosjećajan. Odlikovan više puta u Prvome svjetskom ratu, dvadesetih je godina postao organizator radničkih pokreta i bio veteran Bitke u Cable Streetu iz 1936. godine, kada su Cocknevji napali fašiste koji su željeli marširati kroz jednu židovsku četvrt u londonskome East Endu. Postavljat će pronicava pitanja o njezinu planu, ali će u svakom trenutku biti otvoren za nove ideje.

On joj pruži šalicu s čajem u koji je stavio mlijeko i šećer. "Tijekom prijepodneva imat ćemo sastanak", reče. "Šefa moram izvijestiti do devet. To je razlog za žurbu."

Ona otpije gutljaj slatkoga čaja i osjeti navalu ugodne nove energije. Potom mu ispriča što se dogodilo na trgu u Sainte-Cecileu. On je sjedio za stolom i našiljenom olovkom pisao bilješke.

"Trebala sam otkazati akciju", završi. "Na temelju Antoinetteinih sumnji u točnost obavještajnih podataka, trebala sam odgoditi napad i radio-vezom te obavijestiti daje neprijatelj brojčano nadmoćan."

Percy tužno odmahne glavom. "Nije vrijeme za odgađanja. Do invazije je ostalo najviše nekoliko dana. Da si se konzultirala s nama, sumnjam da bi nešto bilo drukčije. Što smo mogli učiniti? Nismo ti mogli poslati više ljudi. Mislim da bismo ti naložili da bez obira na sve nastaviš po planu. Morali smo pokušati. Telefonska je centrala odviše važna."

"No, dobro, to je kakva-takva utjeha." Flick je sada bilo drago što ne mora biti uvjerena da je Albert poginuo jer je ona počinila taktičku pogrešku. Ali to ga neće vratiti među žive.

"A Michel je dobro?" upita Percy.

"Postiđen, ali se oporavlja."

U vrijeme pristupanja RSO-u Flick nikome nije rekla da joj je suprug pripadnik Pokreta otpora. Da su to znali, možda bi je usmjerili prema nekim drugim aktivnostima. Ali ona to zapravo nije ni sama znala, iako je pretpostavljala. U svibnju 1940. nalazila se u Engleskoj, u posjetu majci, a Michel je bio u vojsci, poput većine za službu sposobnih Francuza, tako da ih je pad Francuske zatekao u različitim zemljama. U vrijeme kada se vratila kao tajna agentica, te se nedvosmisleno uvjerala u ulogu koju igra njezin suprug, u nju je već bilo uloženo odviše obuke i već je bila odviše korisna da bi je otpustili zbog eventualnih emocionalnih prepreka.

"Nema čovjeka koji ne bi mrzio metak u stražnjici", reče Percy zamišljeno. "Ljudi misle kako si najvjerojatnije bježao." Tada ustane. "No, dobro, bit će najbolje da odeš kući i naspavaš se."

"Još ne", reče Flick. "Prvo me zanima koji će nam biti sljedeći korak."

"Napisat ću taj izvještaj ..."

"Ne, mislila sam na telefonsku centralu. Ako je tako važna, moramo je onesposobiti."

On ponovno sjedne i prepredeno je pogleda. "Što si već smislila?"

Ona iz torbice izvadi Antoinetteinu propusnicu i dobaci je na stol. "Evo boljeg načina za ulazak. Ovime se služe čistačice koje dolaze svake večeri u sedam."

Percy uzme propusnicu i pomno je pregleda. "Pametna moja mala", reče uz prizvuk divljenja u glasu. "Nastavi."

"Želim se vratiti."

Na Percyjevu licu načas se pojavi bolan izraz. Flick je bilo jasno kako se užasava mogućnosti da ona ponovno izloži život opasnosti. Ali nije rekao ništa.

"Ovaj put sa sobom vodim cijelu ekipu", nastavi ona. "Svatko će imati ovakvu propusnicu. Zamijenit ćemo čistačice kako bismo ušli u dvorac."

"Pretpostavljam da su to sve žene ..."

"Da, trebat ću ekipu sastavljenu isključivo od žena."

On kimne. "Ovdje nema puno ljudi koji će se tome usprotiviti - vi djevojke svakako ste se dokazale. Ali gdje ćeš pronaći žene? Praktički svi naši obučeni ljudi već su prijeko."

"Pribavi odobrenje za moj plan, a ja ću pronaći žene. Uzet ću žene koje je RSO odbio, ljude koji nisu položili ispite na obuci, bilo koga. Moramo imati dosjee ljudi koji su zbog ovog ili onog razloga prekinuli obuku."

"Da ... jer nisu bili u dovoljno dobroj formi, nisu znali šutjeti ili su previše uživali u nasilju, ili su im popustili živci u obuci s padobranima, pa su odbili iskočiti iz aviona."

"Nema veze ako je riječ o drugorazrednim ljudima", usprotivi se Flick gorljivo. "S time se mogu nositi." Negdje u njezinoj podsvijesti, neki je glas govorio: Možeš li se doista nositi s takvim stvarima? Ali nije se obazirala. "Ako invazija ne uspije, ostali smo bez Europe. Ponovno nećemo pokušati još godinama. Ovo je prekretnica, na neprijatelja moramo navaliti svim sredstvima."

"Ne bi mogla upotrijebiti francuske žene koje su već ondje, članice Pokreta?"

Flick je o toj mogućnosti već bila razmišljala i već ju je odbacila. "Da imam nekoliko tjedana, mogla bih sastaviti ekipu od žena iz pet-šest skupina Pokreta, ali predugo bi trajalo da ih pronađem i dovedem u Reims."

"Možda bi još uvijek bilo izvedivo ..."

"I potom još za svaku od njih moramo imati krivotvorenu propusnicu s fotografijom. A to je ondje teško organizirati. Ovdje sve možemo izvesti za dan-dva."

"Stvar nije baš tako jednostavna." Percy Antoinetteinu propusnicu prinese svjetlu gole žarulje koja je visjela sa stropa. "Ali imaš pravo, naši ljudi na tom odjelu doista rade čuda." On odloži propusnicu. "U redu. Znači, moramo ići na ljude koje je RSO odbacio."

Flick osjeti kako je obuzima val pobjedonosnog zadovoljstva. Zagrizao je.

Percy nastavi: "Pod uvjetom da uspiješ pronaći dovoljno djevojaka koje govore francuski, hoće li plan upaliti? Što ćemo s njemačkim stražarima? Zar ne poznaju čistačice?"

"Svake večeri vjerojatno ne dolaze iste žene ... zacijelo imaju i slobodne dane. A muškarci nikada ne obraćaju pozornost na to tko za njima čisti."

"Nisam baš siguran. Vojnici su u pravilu mladići kojima nedostaje seksa i koji i te kako pomno prate žene s kojima dolaze u dodir. Muškarci iz dvorca zacijelo očijukaju, barem s mlađim ženama."

"Sinoć sam promatrala kako te žene ulaze u dvorac i nisam uočila znakove očijukanja."

"Ipak, ne možeš biti sigurna da muškarci neće primijetiti pojavu jedne posve nepoznate ekipe."

"Ne mogu biti sigurna, ali sam dovoljno uvjerena da se izložim tom riziku."

"U redu, a što je s Francuzima unutra? Telefonistice su žene iz grada, zar ne?"

"Neke jesu, ali većina ih autobusom dolazi iz Reimsa."

"Oboje znamo da svi Francuzi nisu oduševljeni Pokretom otpora. Neki odobravaju nacističke stavove. Sam Bog zna da je i u Britaniji bilo dovoljno budala koji su mislili da Hitler nudi upravo onakvu snažnu vlast odanu modernizaciji kakva nam je svima potrebna - iako se od tih ljudi danas uglavnom ne čuje ništa."

Flick odmahne glavom. Percy nije bio u okupiranoj Francuskoj. "Francuzi su preživjeli četiri godine nacističke vlasti, to nemoj smetnuti s uma. Ondje se svi očajnički nadaju invaziji. Djevojke koje rade na centralama šutjet će kao ribe."

"Iako ih je RAF bombardirao?"

Flick slegne ramenima. "Moguće je da ih je nekoliko neprijateljski nastrojeno, ali većina će ih držati pod nadzorom."

"Nadaš se ti ..."

"Ponavljam, mislim da vrijedi izložiti se riziku."

"I dalje ne znaš kako se čuva sam ulaz u podrum."

"To nas nije spriječilo u jučerašnjem pokušaju."

"Jučer si imala petnaestero boraca Pokreta, među kojima su neki bili iiskusni. Sljedeći ćeš put imati šačicu žena koje su odustale ili su izbačene s obuke."

Flick sada na stol baci adut. "Poslušaj me ... beskonačno mnogo stvari može poći pogrešnim smjerom. Pa što onda? Operacija ima nisku cijenu, opasnosti izlažemo samo živote ljudi koji ionako ne pridonose našim ratnim naporima. Što možemo izgubiti?"

"Upravo sam htio govoriti o tome. Čuj, sviđa mi se plan. Iznijet ću ga šefu. Ali mislim da će ga odbiti, zbog razloga o kojem još nismo razgovarali."

"A to je?"

"Tu ekipu ne može predvoditi nitko osim tebe. Ali put s kojeg si se vratila trebao bi biti tvoj posljednji izlet. Previše toga znaš. Amo-tamo ideš već dvije godine. Bila si u vezi s većinom skupina Pokreta otpora u sjevernome dijelu Francuske. Ne možemo te slati natrag. Ako te uhvate, mogla bi ih sve odati."

"Znam", reče Flick sumornim tonom. "Zato uvijek nosim tabletu s otrovom."

General sir Bernard Montgomery, zapovjednik 21. vojne skupine koja se pripremala za invaziju na Francusku, postavio je improvizirani stožer u zapadnome dijelu Londona, u jednoj školi čiji su učenici evakuirani na sigurnije mjesto izvan grada. Igrom slučaja, bila je to škola koju je sam Monty pohađao kao dječak.

Sastanci su se održavali u modelarnici i svi su sjedili na tvrdim drvenim školskim klupama - generali i političari i, jednom glasovitom zgodom, i sam kralj.

Britancima je to bilo zgodno. Paulu Chancelloru iz Bostona, u Massachusettsu, sve je to bilo obično sranje. Koliko bi ih stajalo da su donijeli i pokoji naslonjač? Britanci su mu uglavnom bili simpatični, ali ne i kada su se razmetali svojom ekscentričnošću.

Paul je bio član Montyjeve osobne pratnje. Mnogi su držali daje razlog činjenica da mu je otac general, no to nije bio pravedan zaključak. Paul se osjećao ugodno među višim časnicima, djelomično zbog svog oca, a djelomično stoga što je prije rata američka vojska bila najveća mušterija njegove tvrtke, koja je proizvodila edukacijske gramofonske ploče, uglavnom tečajeve stranih jezika.

Svidale su mu se vojničke odlike poslušnosti, točnosti i preciznosti, ali znao je i razmišljati svojom glavom, a Monty se s vremenom sve više počeo oslanjati na njega.

Bio je zadužen za obavještajne aktivnosti. Bio je organizator. Brinuo se za to da se izvještaji koje Monty treba nađu na njegovu radnome stolu kada ih zatraži, progonio je one koji bi kasnili, dogovarao sastanke s ključnim ljudima i u šefovo ime tražio dodatne podatke.

Imao je iskustava u tajnim aktivnostima. Sudjelovao je u radu Ureda za strateške poslove, američke tajne službe, i obavljao tajne zadaće u Francuskoj i frankofonskim dijelovima Sjeverne Afrike. (Kao dijete je živio u Parizu, gdje mu je otac bio vojni ataše u američkome veleposlanstvu.)

Paul je ranjen šest mjeseci ranije u sukobu s Gestapom u Marseillesu. Jedno mu je zrno odnijelo veći dio lijevog uha, ali štetu je pretrpio samo u smislu izgleda. Drugo mu je zrno raznijelo časku na koljenu, koje više nikada neće biti kao prije, i to je bio stvarni razlog zbog kojeg je raspoređen na uredsku dužnost.

Posao je bio lagan, u usporedbi sa skrivanjem na neprijateljskom području, ali nikada i dosadan. Planirali su operaciju Overlord, invaziju kojom je trebalo okončati rat. Paul je bio jedan od nekoliko stotina ljudi na svijetu koji su znali točan datum, iako su ga mnogi drugi mogli pretpostaviti. Zapravo, postojala su tri moguća datuma, svi planovi u obzir su uzimali promjene plime i oseke, struje, mjesečeve mijene i početak i završetak dnevnog svjetla.

Za invaziju je bilo potrebno da mjesec iziđe kasno, kako bi početni pokreti vojske ostali zakriveni tamom, ali da poslije, kada iz zrakoplova i jedrilica iskoče prvi padobrancima, ipak bude mjesečine. Oseka u svitanje bila je nužna kako bi se vidjele sve prepreke koje je Rommel postavio na obalama. A još jedna oseka prije mraka bila je potrebna kako bi se iskrcala pojačanja. Zbog tih su zahtjeva mogućnosti bile vrlo sužene: flota može isploviti sljedeći ponedjeljak, 5. lipnja, ili sljedeći utorak ili srijedu. Konačnu će odluku u posljednji trenutak, ovisno o vremenskim prilikama, donijeti vrhovni zapovjednik savezničkih snaga, general Eisenhower.

Tri godine ranije Paul bi bio očajnički pokušavao na sve se moguće načine domoći mjesta u invazijskim snagama. Bio bi žudio za akcijom i bilo bi mu neugodno ako bi morao ostati "kod kuće". Sada je bio stariji i mudriji.

Najprije, već je dao svoje: u srednjoj je školi bio kapetan momčadi koja je osvojila prvenstvo Massachusettsa, ali desnom nogom više nikada neće udariti loptu. Što je bilo još važnije, znao je da će njegove organizacijske sposobnosti za pobjedu biti korisnije od njegovih borilačkih vještina.

Bio je oduševljen činjenicom da sudjeluje u radu ekipe koja planira najveću invaziju svih vremena. To uzbuđenje pratila je i tjeskoba, dakako. Bitke se nikada ne odvijaju po planu (iako je to bila Montyjeva slabost: pretvarao se da se njegove bitke odvijaju upravo prema zamislama). Paul je znao da bi zbog svake njegove pogreške - pogrešnog poteza perom, zanemarene pojedinosti, neprovjerenog obavještajnog podatka - mogli poginuti saveznički vojnici. Unatoč neviđenoj brojnosti snaga koje će krenuti u invaziju, bitka bi ipak mogla krenuti i u jednom i u drugom smjeru, a već i najmanje pogreške mogle bi poremetiti ravnotežu.

Danas u deset prije podne Paul je u raspored ubacio petnaest minuta o francuskome Pokretu otpora. Ta je Montyjeva zamisao bila tipična za čovjeka posvećenog pojedinostima. Držao je da se bitke dobivaju suzdržavanjem od borbe sve do dovršetka svih priprema.

U pet do deset Simon Fortescue ušao je u modelarnicu. Bio je to jedan od viših dužnosnika tajne obavještajne službe MI6. Taj visoki muškarac u odijelu s tankim prugama držao se uglađeno i autoritativno, no Paul je sumnjao da doista zna puno o tajnome djelovanju u stvarnome svijetu. Za njim je i došao John Graves, državni službenik nervozna izgleda iz Ministarstva za ekonomsko ratovanje, vladine službe koja je imala nadzor nad RSO-om. Graves je nosio odoru uobičajenu za Whitehall 4⁴: crni sako i prugaste sive hlače.

Paul se namršti. Gravesa nije pozvao. "Gospodine Graves!" reče oštrim tonom. "Nisam znao da smo vas pozvali da nam se pridružite."

"Sve ću objasniti za tren oka", reče Graves i sjedne na školsku klupu, posve izgubljena izgleda, te otvori aktovku.

Paulu je to zasmetalo. Monty je mrzio iznenađenja. Ali Paul tog čovjeka sada nije mogao izbaciti iz sobe.

Trenutak poslije, u prostoriju je ušao Monty. Bio je to nizak muškarac šiljata nosa i prorijeđene kose. Lice mu je imalo duboke bore s obiju strana kratko podšišanog brka. Bilo mu je pedeset šest godina, ali je izgledao starije. Paulu je bio drag i simpatičan. Monty je bio toliko temeljit da bi kod nekih ljudi izazivao nestrpljivost, tako da su ga nazivali starom babom. Paul je bio uvjeren da Montyjeva sitničavost ljudima spašava živote.

S Montyjem je bio i neki Amerikanac kojeg Paul nije poznao. Monty ga je predstavio kao generala Pickforda. "Gdje je onaj momak iz RSO-a?" upita Monty nestrpljivim tonom, gledajući Paula.

Odgovorio je Graves. "Bojim se da vas moram izvijestiti kako ga je pozvao premijer i sada se najdublje ispričava. Nadam se da ću ja moći pomoći ..."

"Sumnjam", Monty odbrusi.

Paul u sebi zastenje. Bio je to zajeb, a krivnja će pasti na njega. Ali ovdje se događalo još nešto. Britanci igraju neku igru za koju on ne zna. Pomno ih je promatrao, tražio kakve-takve znakove.

Simon Fortescue uglađenim tonom reče: "Uvjeren sam da ja mogu popuniti praznine."

Monty se sada već doimao bijesnim. Generalu Pickfordu bio je obećao pouzdan izvještaj, a ključne osobe sada nije bilo. Ali nije gubio vrijeme s optužbama.

"U nadolazećoj bitki", reče bez nepotrebnih okolišanja, "najopasniji će trenuci biti upravo oni prvi." On obično ne govori o opasnim trenucima, pomisli Paul. Najčešće govori kao da će sve ići kao podmazano. "Cijeli jedan dan na vršcima prstiju visjet ćemo s ruba litice." Ili dva dana, reče Paul u sebi, ili tjedan, ili čak više. "Tada će neprijatelj imati najbolju priliku. Treba nam samo petom čizme nagaziti na prste."

⁴ Londonska ulica u kojoj je smješten veći dio državnih službi.

Tako lako, pomisli Paul. Overlord je bio najveća vojna operacija u povijesti čovječanstva: tisuće plovila, stotine tisuća vojnika, milijuni dolara, deseci milijuna metaka. O ishodu je ovisila budućnost svijeta. Ipak, tu veliku silu bilo je moguće odbiti neizmjerljivo lako, samo ako u prvih nekoliko sati stvari krenu pogrešnim smjerom.

"Sve čime možemo usporiti neprijateljsku reakciju bit će presudno važno", završi Monty i pogleda Gravesa.

"Pa, RSO-ov odsjek *F* u Francuskoj ima više od stotinu agenata - štoviše, prijeko su praktički svi naši ljudi", započne Graves. "A pod njima su, dakako, tisuće boraca francuskog Pokreta otpora. U posljednjih nekoliko tjedana prebacili smo im stotine i stotine tona oružja, streljiva i eksploziva."

Birokratski odgovor, pomisli Paul; govorio je i sve i ništa. Graves bi bio nastavio, ali Monty ga je prekinuo ključnim pitanjem: "Koliko će biti učinkoviti?"

Državni je službenik sada oklijevao i u razgovor se ubaci Fortescue. "Moja su očekivanja skromna", reče. "RSO iza sebe u najboljem slučaju ima nedosljedne rezultate."

Tu je postojalo i nešto što je ostalo između redaka, znao je Paul. Dugogodišnji profesionalni špijuni u službi MI6 mrzili su pridošlice iz RSO-a, s tim njihovim razmetljivim stilom. Kada bi članovi Pokreta otpora napali njemačke objekte, pokrenuli bi istrage u kojima bi Gestapo katkada uhitio i ljude iz MI6. Paul se svrstavao uz RSO: smisao rata sastojao se u zadavanju udaraca neprijatelju. Je li to ta igra koja je ovdje na djelu? Birokratske razmirice između MI6 i RSO-a?

"Postoji li i nekakav konkretni razlog za vaš pesimizam?" upita Monty Fortescuea.

"Sinoćnji fijasko", odgovori Fortescue bez odgađanja. "Jedna skupina članova Pokreta otpora pod zapovjedništvom agenta iz RSO-a napala je telefonsku centralu u blizini Reimsa."

Sada se prvi put oglasi general Pickford. "Mislio sam da se držimo politike nenapadanja telefonskih centrala - i nama će zatrebati u slučaju uspješne invazije."

"Posve ste u pravu", reče Monty. "Ali Sainte-Cecile je iznimka. To je čvor kojim se pristupa novoj kabelskoj vezi s Njemačkom. Većina telefonskog i teleks-prometa između Visokog zapovjedništva u Berlinu i njemačkih snaga u Francuskoj prolazi kroz taj dvorac. Onesposobljavanje tog objekta nama ne bi nanijelo veliku štetu - mi nećemo nazivati Njemačku - ali bi unijela pravi kaos u neprijateljske komunikacije."

Pickford reče: "Prebacit će se na bežične veze."

"Upravo tako", reče Monty. "A u tom ćemo slučaju moći hvatati njihove signale."

Sada se ubaci i Fortescue: "Zahvaljujući našim dešifrantima u Bletchlevju."

Paul je bio jedan od rijetkih ljudi koji su znali da su britanski obavještajci razbili njemačke šifre i da su stoga u stanju pratiti velik dio neprijateljskog radio-prometa. MI6 time se ponosio, iako su za cijelu stvar zapravo bili zaslužni tek neznatno: posao nisu obavili obavještajci, nego jedna neovisna skupina matematičara i zagonetača, od kojih bi mnogi bili uhićeni da su u uobičajenim okolnostima ušli u sjedište službe MI6. Sir Stewart Menzies, strastveni lovac na lisice i šef MI6, mrzio je intelektualce, komuniste i homoseksualce, a Alan Turing, matematički genij koji je predvodio skupinu koja je razbila šifre, pripadao je svima trima skupinama.

Međutim, Pickford je imao pravo: ne budu li se Nijemci mogli služiti telefonskim linijama, morat će koristiti radio, a Saveznici će u tom slučaju znati što govore. Uništavanjem telefonske centrale u Sainte-Cecileu Saveznici bi stekli ključnu prednost.

Ali misija se izjalovila.

"Tko je vodio operaciju?" upita Monty.

Graves reče: "Nisam vidio cjelovit izvještaj ..."

"Ja vam mogu reći", prekine ga Fortescue. "Bojnica Clairret." Načas zastane. "Djevojka."

Paul je već bio čuo za Felicity Clairret. Ta je žena bila svojevrsna legenda u jednom uskome krugu koji je znao za tajne savezničke ratne operacije. Ona se u Francuskoj održala dulje od svih. Nosila je kodno ime *Leopardica*, a ljudi su govorili da se ulicama okupirane Francuske kreće nečujno poput te opasne mačke.

Govorilo se i da je riječ o zgodnoj djevojci kamena srca. Ubijala je već više puta.

"I što se dogodilo?" upita Monty.

"Loše planiranje, neiskusna zapovjednik i nedostatak discipline među borcima ... sve je to imalo određenu ulogu", odgovori Fortescue. "Zgrada nije bila osobito čuvana, ali Nijemci ondje imaju obučene vojnike i jednostavno su pomeli snage Pokreta otpora."

Monty se doimao ljutitim. Pickford reče: "Čini se da se ne bismo previše trebali oslanjati na mogućnost da Francuzi prekinu Rommelove smjerove dostave."

Fortescue kimne. "Bombardiranje je pouzdanije sredstvo za ostvarivanje tog cilja."

"Nisam baš uvjeren da je to posve pravedna ocjena", pobuni se neuvjerljivo Graves. "I Zapovjedništvo za bombardiranje ima svojih uspjeha i neuspjeha. A RSO je bitno jeftiniji."

"Ovamo nismo došli kako bismo prema ljudima bili pravedni, za ime svijeta", zareži Monty. "Samo želimo dobiti rat." Tada ustane. "Mislim da smo čuli dovoljno", reče generalu Pickfordu.

Graves reče: "Ali što ćemo s tom telefonskom centralom? RSO ima novi plan ..."

"Bože sveti", prekine ga Fortescue. "Ne treba nam još jedan zajeb, zar ne?"

"Bombardirajte je", reče Monty.

"To smo već pokušali", reče Graves. "Pogodili su zgradu, ali prouzročena šteta uspjela je prekinuti rad centrale tek na nekoliko sati."

"U tom je slučaju bombardirajte ponovno", reče Monty i iziđe.

Graves tipu iz MI6 uputi razdražen pogled prepun sputanog bijesa. "Doista, Fortescue ..." reče. "Hoću reći, tako izjaviti ... stvarno."

Fortescue nije reagirao.

Tako su svi izišli. Vani, na hodniku, čekalo je dvoje ljudi: muškarac od pedesetak godina u sakou od tvida, te niska plavokosa žena u iznošenoj plavoj vesti na kopčanje preko izbljedjele pamučne haljine. Stajali su ispred vitrine sa sportskim trofejima i izgledali gotovo kao razrednik u razgovoru s učenicom, osim što je djevojka na sebi imala i jarkožuti šal vezen uz određenu mjeru stila koji se Paulu učinio izrazito francuskim. Fortescue je samo požurio pokraj njih, ali Graves im je prišao.

"Odbili su vas", reče. "Ponovno će ih bombardirati."

Paul zaključi da je žena Leopardica i sada je sa zanimanjem pogleda. Bila je sitna i vitka, kratko podšišane kovrčave plave kose i - uoči Paul - poprilično zgodnih zelenih očiju. On je ne bi okarakterizirao kao lijepu: lice joj je za takvo što bilo odviše odraslo. Onaj početni dojam o školarki bio je vrlo prolazan. Taj je ravni nos u sebi nosio određenu agresivnost, kao i oštra linija donje vilice. A nešto u vezi s njom bilo je i izrazito seksi, nešto zbog čega je Paul počeo zamišljati nježno tijelo ispod te isprane haljine.

Na Gravesove riječi reagirala je ogorčeno. "Nema nikakva smisla bombardirati centralu iz zraka, podrum je dodatno ojačan i zaštićen. Za ime svijeta, zašto su tako odlučili?"

"To bi možda trebala pitati ovog gospodina", reče Graves i okrene se prema Paulu. "Bojniče Chancellor, ovo su bojnica Clairret i pukovnik Thwaite."

Paulu je zasmetalo što ga dovode u situaciju da brani tuđu odluku. Uhvaćen na spavanju, odgovorio je nediplomatski otvoreno. "Ne bih rekao da ima potrebe za osobitim objašnjenjima", reče kratko. "Zeznuli ste i neće vam se pružiti nova prilika."

Žena bijesno podigne pogled prema njemu - bila je barem trideset centimetara niža - i bijesno reče: "Zeznuli? Kako to, dovraga, mislite?"

Paul osjeti kako su mu se obrazi zažarili. "Možda je general Montgomery dobio pogrešne informacije, ali nije li ovo bilo prvi put da ste zapovijedali akcijom takvih razmjera, bojnice?"

"To su vam rekli? Da je stvar u tome što nemam dovoljno iskustva?"

Preljepa je, to je sada uvidio više nego jasno. Oči su joj se od bijesa proširile, a obrazi zarumenjeli. No ponijela se vrlo nedolično i on odluči da je neće štedjeti. "U tome i lošem planiranju akcije ..."

"S prokletim je planom sve bilo u najboljem redu!"

"... kao i činjenici da su obučeni vojnici zgradu branili od nedisciplinirane skupine boraca."

"Nadmena svinjo!"

Paul i nehotice ustukne za korak. Nikada u životu nije mu se dogodilo da mu se neka žena obrati takvim tonom i riječima. Možda i ima tek metar i pol, pomisli, ali mogao bih se okladiti da prokletim nacistima ulijeva strah u kosti. Dok je promatrao to bijesno lice, uvidio je da se žena najviše ljuti na sebe.

"Ipak mislite da ste pogriješili", reče on. "Nitko toliko ne bjesni zbog tuđih pogrešaka."

Sada je ona ostala zatečena. Gledala ih je razjapljenih usta, ali bez teksta.

I u tom se trenutku prvi put oglasi pukovnik Thwaite. "Smiri se, Flick, za ime svijeta", reče. Obrćajući se Paulu, nastavi: "Dopustite da pogodim ... te informacije prenio vam je Simon Fortescue iz MI6, nije li tako?"

"Tako je", reče Paul usiljenim tonom.

"Je li spomenuo da se plan napada temeljio na obavještajnim podacima koje je osigurala njegova organizacija?"

"Ne bih rekao."

"Tako sam i mislio", reče Thwaite. "Hvala, bojniče, nema potrebe da vas i dalje zadržavamo." Paul nije stekao dojam daje razgovor doista završio, ali otprovio ga je časnik s višim činom, tako da nije imao izbora, jednostavno se morao udaljiti.

Očito se našao pod unakrsnom vatrom u sukobu za utjecaj između MI6 i RSO-a. Osjećao je silan bijes prema Fortescueu, koji je sastanak iskoristio za stjecanje bodova. Je li Monty donio ispravnu odluku kada je odabrao bombardiranje telefonske centrale umjesto novog pokušaja napada u organizaciji RSO-a? Paul u to nije bio posve uvjeren.

Skrenuvši prema vlastitome uredu, još se jednom osvrnuo. Bojnica Clairet i dalje se prepirala s pukovnikom Thwaiteom, prigušena glasa, ali živahna izraza lica, bijes izražavajući neobuzdanim gestama. Stajala je kao kakav muškarac, s jednim dlanom na boku, nagnuta naprijed, naglašavajući riječi ratoborno istaknutim kažiprstom, no nešto na njoj unatoč svemu tome ipak je očaravalo.

Paul se upita kako bi bilo držati je u naručju i rukama milovati to gipko tijelo. Iako je tako odlučna, pomisli, ipak je prava žena, od glave do pete. Ali, je li u pravu? Hoće li bombardiranje biti beskorisno? On odluči dodatno se raspitati.

Divovski, crni obris katedrale nadvijao se nad središte Reimsa poput božanskog prijekora. Nebeskoplavi *Hispano-Suiza* Dietera Francka u podne se zaustavio ispred hotela Frankfort koji su preuzeli njemački okupatori. Dieter iziđe i podigne pogled prema dvama zdepastim tornjevima velike crkve. Prema izvornoj srednjovjekovnoj zamisli crkva je trebala imati elegantne visoke i šiljate zvonike koji, međutim, nisu dovršeni zbog nedostatka novca. Tako prozaične prepreke ispriječile su se na putu najsvetijih težnji.

Dieter je poručniku Hesseu rekao neka se odveze do dvorca u Sainte-Cecileu i pobrine se za to da Gestapo bude spreman na suradnju. Nije se želio izlagati mogućnosti da ga bojnič Weber i drugi put odbije. Hesse je otišao, a Dieter se uspeo u apartman u kojem je večer ranije ostavio Stephanie.

U trenutku kada je ušao, ona je ustala iz naslonjača. Svim je osjetilima upijao tu dobrodošlicu. Crvena kosa padala joj je na gola ramena, a na sebi je imala crvenkastosmeđi svileni neglizhe i papuče s visokom potpeticom. On je požudno poljubi i dlanovima prijeđe preko tog vitkog tijela, zahvalan na daru njezine ljepote.

"Kako je lijepo što ti je tako drago vidjeti me", reče ona uz osmijeh. Kao i uvijek kada bi bili zajedno, razgovarali su na francuskome.

Dieter je njezin miris uvlačio duboko u pluća. "U svakom slučaju, mirišeš bolje od Hansa Hessea, osobito kada je na dužnosti cijelu noć."

Ona mu nježnim pokretom ruke ukloni kosu s čela. "Uvijek se rugaš. Ali Hansa ne bi zaštitio svojim tijelom."

"Istina." On uzdahne i pusti je iz zagrljaja. "Kriste, kako sam umoran."

"Dođi u postelju."

On odmahne glavom. "Moram ispitati zatvorenike. Hesse po mene dolazi za jedan sat." Potom se beživotno spusti na kauč.

"Naručit ću ti nešto za jelo." Ona pritisne zvonice i već nekoliko trenutaka poslije neki postariji francuski poslužitelj pokuca na vrata. Stephanie je Dietera poznavala dovoljno dobro da naruči nešto po njegovu ukusu. Zatražila je pladanj šunke s toplim pecivima i krumpir-salatom. "Malo vina?" upita ga.

"Ne ... samo bi me uspavalo."

"Onda dosta kave", reče konobaru. Nakon stoje on otišao, sjedne na kauč uz Dietera i uhvati ga za ruku. "Je li sve išlo po planu?"

"Da. Rommel je bio poprilično ljubazan, čak me i pohvalio." Sada se nervozno namršti. "Nadam se samo da ću biti u stanju održati obećanje."

"U to sam uvjerena." Nije pitala za pojedinosti. Znala je da će joj reći točno koliko želi i ni riječi više.

On je pogleda s velikom naklonošću, pitajući se treba li joj reći što ga muči. To bi moglo pokvariti ugodnu atmosferu - ali ipak mora nekako reći. Sada ponovno uzdahne. "Uspije li invazija i saveznici ponovno preuzmu Francusku, bit će to kraj naše veze. To znaš."

Ona se lecne, kao da je osjetila iznenadnu bol i ispusti njegovu ruku. "Znam?"

Znao je da joj muž poginuo još početkom rata i da nisu imali djece. "Imaš li uopće koga od obitelji?" upita je.

"Roditelji su mi davno umrli. Imam sestru u Montrealu."

"Možda bismo trebali početi razmišljati o tome kako te poslati onamo."

Ona odmahne glavom. "Ne."

"Zašto?"

Nije ga gledala u oči. "Samo želim da rat nekako završi", promrsi ona.

"Ne, ne želiš."

Ona sada pokaže tračak razdraženosti, stoje bila prava rijetkost. "Dakako da želim."

"Kako je to neuobičajeno konvencionalno s tvoje strane", reče on uz tračak poruge.

"Nemoguće je da misliš daje rat nešto dobro!"

"Da nije bilo rata, ti i ja ne bismo bili zajedno."

"Ali što je sa svim žrtvama i patnjama?"

"Ja sam egzistencijalist. Rat ljudima omogućuje da budu ono što istinski jesu: sadisti postaju mučiteljima, psihopati su odvažni vojnici na prvim linijama, i ugnjetači i žrtve imaju podjednako dovoljno prostora da do maksimuma igraju svoje uloge, a kurve nikada nisu bez posla."

Sada je već izgledala bijesno. "Sada si mi poprilično objasnio koja je moja uloga."

On pogladi njezin mekani obraz i vrškom prsta dodirne njezine usne. "Ti si kurtizana - i to vrlo dobra."

Ona odvrati glavu. "Ne misliš ozbiljno, ništa od toga. Samo improviziraš, kao kad sjedneš za klavir."

On se nasmiješi i kimne: znao je pomalo svirati *jazz*, na veliki užas svog oca. Usporedba je bila prikladna. Samo iskušava određene zamisli, ne iznosi čvrsta uvjerenja. "Moguće je da imaš pravo."

Njezin se bijes već raspršio, sada je samo izgledala tužno. "Mislio si to ... da ćemo se razdvojiti ako Nijemci napuste Francusku?"

On je zagrlj i privuče. Ona se opusti i položi glavu na njegova prsa. Dieter je poljubi u tjeme i pomiluje joj kosu. "Do toga neće doći", reče.

"Siguran si?"

"To ti jamčim."

Već je drugi put u istom danu dao obećanje koje možda neće moći ispuniti. Poslužitelj se vratio s njegovim obrokom i okončao tih nekoliko trenutaka čarolije. Dieter je bio gotovo preumoran za jelo, ali je ipak pojeo nekoliko zalogaja i popio svu kavu. Potom se oprao i obrijao, a nakon toga već se osjećao bolje. Dok je zakopčavao čistu košulju odore, poručnik Hesse pokucao je na vrata. Dieter poljubi Stephanie i iziđe.

Automobil je morao zaobići jednu zatvorenu ulicu: preko noći je došlo do još jednog bombardiranja u kojem je razoren cijeli niz kuća u blizini željezničke postaje. Izišli su iz grada i zaputili se prema Sainte-Cecileu.

Dieter je Rommelu rekao da bi mu ispitivanje zatvorenika moglo pomoći u onesposobljavanju Pokreta otpora prije invazije - ali Rommel je, kao svaki vojni zapovjednik, to možda prihvatio kao obećanje i sada će očekivati rezultate.

Nažalost, u vezi s ispitivanjem nije bilo nikakvih jamstava. Lukavi zatvorenici pričaju laži koje nije moguće provjeriti. Neki pronalaze upravo genijalne načine da se ubiju prije nego što mučenje postane neizdržljivo. Ako su sigurnosne mjere u određenoj skupini Otpora uistinu na visokoj razini, svatko od njih o ostalima zna tek oskudne informacije i vrlo malo vrijednih stvari. Što je bilo najgore od svega, perfidni Saveznici možda su im dali čak i lažne informacije, tako da je ono što na kraju ispričaju pod mukama tek dio nekakvog plana zavaravanja.

Dieter se počne uživljavati u željeno raspoloženje. Mora biti posve kamena srca i proračunat. Ne smije si dopustiti da ga dirnu fizičke i mentalne patnje koje će izazvati kod ljudskih bića. Važno je samo djeluju li upotrijebljene mjere. On sada zatvori oči i osjeti kako ga obuzima krajnji, duboki, potpuni mir, onaj dobro poznati ledeni val koji je prodirao do kostiju i za koji je katkada mislio kako mora biti nalik na hladnoću same smrti.

Automobil se zaustavio u ograđenom prostoru ispred dvorca. Radnici su popravljali razbijene prozore i ispunjavali rupe od granata. U bogato ukrašenom predvorju, telefonistice su stalnim i jednoličnim glasom tiho govorile u mikrofone. Dieter u pratnji Hansa Hessea odlučnim korakom prođe kroz savršeno dimenzionirane prostorije istočnoga krila. Stubama su se spustili u utvrđeni podrum. Stražar na vratima vojnički ih pozdravi i ne pokušavajući zaustaviti Dietera, koji je bio u odori. Pronašavši vrata na kojima je stajalo Centar za ispitivanje, on uđe.

U prednjoj je sobi Willi Weber sjedio za stolom. Dieter grakne: "Heil Hitler!" i pozdravi, prisiljavajući Webera na ustajanje. Potom privuče stolac, sjedne i reče: "Molim vas, sjednite, bojniče." Webera je neizrecivo naljutilo što gaje Dieter pozvao da sjedne u njegovu vlastitom prostoru, ali nije imao izbora.

Dieter reče: "Koliko je zatvorenika na raspolaganju?"

"Troje."

Dieter je bio razočaran. "Tako malo?"

"U borbi smo ubili osmero. Još je dvoje preko noći podleglo ranama."

Dieter samo nešto razočarano progundā. Bio je naredio da ranjenike održe na životu. No sada nije imalo smisla ispitivati Webera u vezi s provedenim postupkom.

Weber nastavi. "Čini mi se daje dvoje pobjeglo ..."

"Da", reče Dieter. "Ona žena s trga i muškarac kojeg je odnijela."

"Upravo tako. Dakle, od ukupno petnaestero napadača, imamo troje zarobljenika."

"Gdje su?"

Weberov je pogled bio prepreden. "Dvoje je u ćelijama."

Dieter ga pomnije promotri. "A treći?"

Weber glavom pokaže prema drugoj prostoriji. "Treća je trenutačno na ispitivanju."

Dieter ustane i, s nelagodom, otvori vrata. Pognuti narednik Becker stajao je u toj sobi, u ruci držao drvenu palicu nalik na veliki policijski pendrek. Znojio se i bio zadihan, kao da je do tog trenutka energično vježbao. Piljio je u zatočenicu vezanu za stup.

Dieter pogleda u tom smjeru i već na prvi pogled potvrdi sve bojazni. Unatoč miru koji je nametnuo samome sebi, od gađenja je načinio grimasu. Bila je to ona mlada žena, Genevieve, koja je uoči napada pod kaputom imala Sten. Bila je gola, za stup vezana konopcem koji joj je prolazio ispod ruku i u uspravnom položaju pridržavao njezino nepomično tijelo. Lice joj je bilo toliko natečeno da nije mogla držati oči otvorenima. Krv iz usta pokrivala joj je bradu i veći dio prsa. Tijelo je bilo prekriveno svježim modricama. Jedna je ruka visjela pod neobičnim kutem, iščašena, kako se činilo, u ramenu. Stidne dlake bile su posve umrljane krvlju.

Dieter se obrati Beckeru: "Sto ti je rekla?"

Činilo se da je Beckeru neugodno. "Ništa."

Dieter kinine, susprežući bijes. Kao što je i očekivao.

Sada se približi ženi. "Genevieve, poslušaj me", reče na francuskome.

Ničim nije pokazala da ga je čula.

"Želiš li se sada odmoriti?" pokuša još jednom.

I dalje bez reakcije.

On se okrene. Weber je stajao na vratima, prkosna izraza, na licu. Glasom koji je odražavao ledeni bijes Dieter reče: "Izričito ti je rečeno da ću ja provoditi ispitivanja."

"Naređeno nam je da ti omogućimo pristup", odgovori Weber uz samodopadnu sitničavost. "Nitko nam nije zabranio da sami ispitamo zatvorenike."

"I jeste li zadovoljni polučnim rezultatima?" Weber ne odgovori.

Dieter reče: "Stoje s ostalom dvojicom?"

"Još ih nismo počeli ispitivati."

"Hvala Bogu." Dieter se i unatoč tome osjećao obeshrabreno. Očekivao je barem pet-šest ispitanika, nikako dvojicu. "Vodite me do njih."

Weber glavom pokaže Beckeru, koji odloži palicu i prvi krene iz sobe. Pod jarkim svjetlima u hodniku Dieter je jasno vidio krvave mrlje na Beckerovoj odori.

Narednik se zaustavi kod jednih vrata s malenom špijunkom. Dieter povuče vratašca i zaviri. Bila je to prazna soba sa zemljanim podom. Od predmeta je imala samo kantu u kutu. Dvojica muškaraca sjedila su na podu. Nisu razgovarali, samo su piljili u prazno. Dieter ih pomno promotri. I jednog i drugog vidio je jučer. Stariji je bio Gaston, koji je postavio eksploziv. Veliki komad flastera pokrivaio mu je ranu na tjemenu koja se činila kao daje tek površinska. Drugi je muškarac bio vrlo mlad, oko sedamnaest godina, i Dieter se prisjeti da se zove Bertrand. Na njemu nije bilo vidljivih ozljeda, ali se Dieteru, kada se prisjetio okršaja, učinilo kako je moguće da ga je omamila eksplozija jedne ručne granate.

Dieter ih je još nekoliko trenutaka promatrao, bez žurbe razmišljajući. Ovo mora obaviti kako treba. Ne može si dopustiti da uludo utroši još jednog zatočenika: preostala su još samo ova dvojica. Klinac će se uplašiti, predviđao je, ali bi mogao podnijeti velike količine boli. Drugi je prestar za teško mučenje - mogao bi umrijeti prije nego što bi progovorio - ali će biti meka srca. Dieter je počeo uočavati prve obrise strategije prema kojoj će ih ispitivati.

Zatvorivši prozorčić, vratio se u sobu za ispitivanje. Becker je pošao za njim, ponovno ga podsjećajući na nekakvog glupog, ali opasnog psa. Dieter reče: "Narednice Becker, odvežite ženu i odvedite je u ćeliju s onom dvojicom."

Weber se pobuni. "Ženu u mušku ćeliju?"

Dieter se s nevjericom zapilji u tog čovjeka. "Misliš da će žena osjetiti stid?"

Becker se zaputi u sobu za mučenje, a iz nje se vrati s tim slomljenim tijelom.

Dieter reče: "Neka je stari svakako dobro pogleda, a zatim ga dovedi ovamo."

Becker iziđe.

Dieter zaključki kako bi više volio nastaviti bez Webera. Međutim, znao je da će se, izda li izravnu zapovijed, Weber opirati. Stoga reče: "Mislim da bi trebao ostati ovdje i svjedočiti ispitivanju. Od mojih bi tehnika mogao puno naučiti."

Kao što je Dieter i očekivao, Weber je reagirao suprotno. "Ne bih rekao", reče. "Becker će me izvijestiti o svemu." Dieter odglumi ogorčenost, a Weber iziđe.

Dieter uhvati pogled poručnika Hessea, koji se posve nenametljivo bio smjestio na stolicu u kutu. Hesse je shvatio kako se Dieter manipuliranjem riješio Webera i sad ga je s divljenjem promatrao. Dieter samo slegne ramenima. "Katkada je i prejednostavno", reče.

Becker se vratio s Gastonom. Stariji je muškarac bio posve blijed. Nema sumnje da ga je pogled na Genevieve gadno šokirao. Dieter na njemačkome reče: "Molim, sjednite. Jeste li za cigaretu?"

Gaston nije reagirao.

Na taj je način Dieter utvrdio da ne zna njemački, a to nije bilo nevažno.

Dieter mu rukom pokaže neka sjedne i ponudi mu cigarete i šibice. Gaston uzme cigaretu i pripali je uzdrhtalim rukama.

Neki bi zatvorenici pukli već i u toj fazi, prije mučenja, od samog straha pred onim što ih očekuje. Dieter se nadao da bi tako moglo biti i danas. Gastonu je pokazao mogućnosti: sjedne strane užasan pogled na Genevieve, s druge cigarete i ljubazan odnos.

Sada progovori na francuskome, prijateljskim tonom. "Postavit ću vam nekoliko pitanja."

"Ne znam ništa", reče Gaston.

"Oh, ne bih baš rekao", reče Dieter. "Imate više od šezdeset, a cijeli ste život vjerojatno proveli u Reimsu ili okolici." Gaston to nije zanijekao. Dieter nastavi: "Jasno mi je da se pripadnici određene

skupine Pokreta otpora služe kodnim imenima i da razmjenjuju tek minimum informacija osobne prirode, jer je to jedna od važnih mjera opreza."

Gaston i nehotice, jedva primjetno, kimne, izražavajući slaganje.

"Ali vi većinu tih ljudi poznajete već desetljećima. Na sastanku skupine netko se može zvati i Slon, Pop ili Patlidžan, ali vi mu znate lice i prepoznajete ga kao poštara Jean-Pierrea, koji živi u Rue du Pare i potajice posjećuje udovicu Martineau, utorkom, kada njegova žena misli da je na kuglanju."

Gaston odvrati pogled, ne uspijevajući pogledati Dietera u oči, time potvrđujući da ima pravo.

Dieter nastavi: "Želio bih da svakako shvatite kako sve što se ovdje događa ovisi isključivo o vama. Bol ili oslobađanje od boli; smrtna presuda ili pomilovanje; sve ovisi o vašim odlukama." Sa zadovoljstvom je uočio kako se Gaston doima još užasnutijim. "Odgovorit ćete na moja pitanja", nastavi. "Svi odgovore, prije ili poslije. Ne zna se samo koliko brzo."

Bio je to trenutak u kojem bi se čovjek mogao slomiti, no s Gastonom se to ipak nije dogodilo. "Ne mogu vam reći ništa", rekao je, gotovo šaptom. Bio je prestrašen, ali u njemu je ipak preostalo još nešto hrabrosti, te se nije kanio predati bez otpora.

Dieter slegne ramenima. Morat će, znači, ići težim putem. Sada se na njemačkome obrati Beckeru. "Vrati se u ćeliju. Neka se mali skine do gola. Dovedi ga ovamo i veži za stup u susjednoj sobi."

"U redu, bojniče", reče Becker gorljivo.

Dieter se ponovno obrati Gastonu. "Reći ćeš mi imena i kodna imena svih muškaraca i žena koji su jučer bili s tobom, te svih ostalih pripadnika vaše skupine." Gaston odmahne glavom, no Dieter se na to nije obazirao. "Zanimaju me adrese svih članova, kao i sve kuće kojima se služe članovi skupine."

Gaston duboko uvuče dim i zagleda se u zažareni vršak cigarete. To zapravo nisu bila najvažnija pitanja. Dieteru je glavni cilj bio doći do informacija koje će ga odvesti do drugih skupina Pokreta otpora. Ali nije želio da Gaston dozna za tu namjeru.

Već trenutak kasnije Becker se vratio s Bertrandom. Gaston se razjapljenih usta zapiljio u nagog mladića kojeg je Nijemac kroz prednju sobu uveo u sobu za mučenje.

Dieter ustane, pa reče Hesseu: "Pripazi na ovog starca." Zatim se za Beckerom uputi u komoru za mučenje.

Dobro je pazio da vrata ne zatvori do kraja, kako bi Gaston sve dobro čuo. Becker sveže Bertranda za stup. Prije nego što se Dieter uspio umiješati, šakom ga udari u trbuh. Bio je to snažan udarac snažnog muškarca koji je proizveo mučan zvuk. Mladić zastenje i izvije tijelo od boli.

"Ne, ne, ne", reče Dieter. Kao što je i očekivao, Beckerov je pristup bio krajnje neznanstven. Snažan mladi muškarac takve je udarce mogao trpjeti gotovo u nedogled. "Prvo mu povežeš oči." On iz džepa izvadi veliku pamučnu maramu i sveže je Bertrandu preko očiju. "Na taj način svaki je udarac užasan šok, a svaki trenutak između udaraca ispunjen bolnim iščekivanjem."

Becker uzme drvenu palicu. Dieter kimne, a Becker zamahne i žrtvu pogodi u glavu, postrance, uz prasak punog drva na koži i kostima. Bertrand krikne od boli i straha.

"Ne, ne", reče ponovno Dieter. "Nikada ne udaraj u glavu. Možeš mu iščašiti vilicu, tako da neće moći govoriti. Još gore, možeš mu oštetiti mozak, pa nijedna njegova riječ neće vrijediti ništa." On Beckeru uzme palicu i odloži je u držač za kišobrane. Od zbirke oružja koja se nalazila u držaču odabere čeličnu polugu i uruči mu je.

"A sada zapamti: cilj je nanositi nepodnošljivu bol a da pritom ne ugroziš ispitanikov život, kao ni njegovu sposobnost da nam ispriča što želimo doznati. Izbjegavaj vitalne organe. Koncentriraj se na dijelove tijela s kostima, gležnjeve, listove, koljena, prste, laktove, ramena, rebra."

Na Beckerovu licu pojavi se prepreden izraz. On zaobiđe stup, precizno nacilja i čeličnom polugom svom snagom opali po Bertrandovu laktu. Mladić krikne od stvarne neizdržive boli. Taj bi zvuk Dieter uvijek prepoznao.

Becker je izgledao zadovoljno. Bože, oprosti mi, pomisli Dieter, što ovog divljaka podučavam kako djelotvornije nanositi bol.

Prema Dieterovim nalogima, Becker je udario Bertrandovo koščato rame, potom dlan, pa gležanj. Dieter je od Beckera tražio da između udaraca radi stanke, dopuštajući tek da bol malko popusti i da se ispitanik počne s užasom pribojavati sljedećeg udarca.

Bertrand sada počne moliti milost. "Ne više, molim vas", zaklinjao je, već histeričan od boli i straha. Becker podigne polugu, ali Dieter ga zaustavi. Želio je da se to preklinjanje nastavi.

"Molim vas, nemojte me više udarati", vrištao je Bertrand. "Molim vas, molim vas."

Dieter se obrati Beckeru: "Često nije loše već početkom razgovora slomiti nogu. Bol je vrlo intenzivna, praktički nepodnošljiva, osobito kada ponovno udariš kost koja je već pukla." Sada iz onog stalka izvuče teški čekić. "Neposredno ispod koljena", reče, i doda ga Beckeru. "Svom snagom."

Becker pažljivo nacilja i zamahne koliko je jače mogao. Pucanje goljenice jasno je odjeknulo sobom. Bertrand krikne i onesvijesti se. Becker uzme kantu koja je stajala u kutu i vodom mu zapljusne lice. Mladić se osvijesti i ponovno stane vrištati.

Nakon nekog vremena krikovi su se stišali i pretvorili u stenjanje koje je paralo srce. "Što želite?" pitao je Bertrand usrdnim tonom. "Molim vas, recite što želite od mene!" Dieter nije ništa pitao. Umjesto toga, Beckeru je dodao čeličnu polugu i pokazao slomljenu nogu, mjesto na kojem je nazubljeni bijeli rub kosti provirivao kroz meso. Becker udari točno onamo. Bertrand krikne i ponovno se onesvijesti.

Dieteru se učini da bi to moglo biti dovoljno.

Izišao je u susjednu prostoriju. Gaston je sjedio na mjestu na kojem ga je Dieter i ostavio, ali to je sada već bio drugi čovjek. Sjedio je presavijen u struku, dlanovima pokrivao lice, plakao, nezaustavljivo jecao, naricao i obraćao se Bogu. Dieter klekne pred njega i snažnim mu pokretom odvoji dlanove od vlažnog lica. Gaston ga pogleda kroz suze. Dieter tiho reče:

"Samo ti možeš prekinuti mučenje."

"Molim vas, prestanite, molim vas", kroz jecaje reče Gaston.

"Hoćeš li odgovoriti na moja pitanja?"

Kratka stanka. Bertrand ponovno krikne. "Da!" poviče Gaston. "Da, hoću, reći ću vam sve, samo prestanite!"

Dieter podigne glas. "Narednice Becker!"

"Izvolite, bojniče?"

"Zasada prestajemo."

"Razumijem, bojniče." Činilo se daje Becker razočaran.

Dieter ponovno prijeđe na francuski. "A sada, Gastone, počnimo od vođe skupine. Ime i kodno ime. O kome je riječ?"

Gaston je oklijevao. Dieter pogleda prema otvorenim vratima sobe za mučenje.

Gaston užurbanim glasom reče: "Michel Clairet. Kodno ime Monet."

Bio je to već velik pomak. S prvim je imenom uvijek išlo najteže. Ostalo će ići bez problema. Ne pokazujući koliko je zadovoljan, Dieter Gastonu doda cigaretu i pridrži šibicu. "Gdje živi?"

"U Reimsu." Gaston otpuhne dim. Sada je već manje drhtao. Adresa koju je naveo bila je u blizini katedrale.

Dieter kimne poručniku Hesseu, koji izvadi bilježnicu i počne bilježiti Gastonove odgovore. Krajnje strpljivo, Dieter je vodio Gastona od jednog do drugog napadača. U nekoliko slučajeva Gaston je znao samo kodno ime, a za dvojicu muškaraca tvrdio je da ih je prvi put u životu vidio tek u nedjelju.

Dieter mu je vjerovao. Gaston je rekao kako je u blizini čekalo i dvoje vozača za bijeg: mlada žena koju su zvali Gilberte i muškarac čije je kodno ime bilo Marechal. Njihova skupina, poznata pod nazivom Bollinger, imala je još članova.

Dieter se počeo raspitivati za odnose među članovima Pokreta otpora. Je li među nekima bilo ljubavnih veza. Je li tko homoseksualac? Spava li tko sa ženom nekog drugog člana?

Iako je mučenje završilo, Bertrand je i dalje stenjao, a katkada bi i vrištao od boli. Gaston sada upita: "Hoće li se tko pobrinuti za njega?"

Dieter slegne ramenima.

"Molim vas, dovedite mu liječnika."

"U redu ... kada dovršimo razgovor."

Gaston je Dieteru ispričao da su Michel i Gilberte ljubavnici, iako je Michel u braku s Flick, onom plavokosom djevojkom s trga.

Do tog je trenutka Gaston govorio uglavnom o skupini koja je sada najvećim dijelom bila razbijena, tako da su njegovi podaci zadovoljavali uglavnom akademski interes. Dieter sada prijeđe na važnija pitanja. "Kada saveznički agenti dolaze na ovo područje, kako ostvaruju kontakt?"

Nitko ne smije znati kako se to obavlja, rekao je Gaston. Postoji posrednik. Međutim, znao je dio priče. Agente dočekuje žena čije je kodno ime Bourgeoise. Gaston nije znao gdje ih dočekuje, no svakako ih odvodi u svoj dom, a potom upućuje Michelu.

Nitko nikada nije vidio Bourgeoise, čak ni Michel.

Dieter je bio razočaran što Gaston o toj ženi zna tako malo. Ali upravo je to i bila svrha postojanja posrednika.

"Znaš li gdje živi?"

Gaston kinine. "To je odao jedan od agenata. Ima kuću u Rue du Bois. Na broju jedanaest."

Dieter je davao sve od sebe kako ne bi odao veliku neizmjernu sreću koju je osjećao. Bio je to ključni podatak. Neprijatelj će vjerojatno uputiti nove agente u pokušaju ponovnog organiziranja skupine Bollinger. A Dieter će ih možda moći uhvatiti u toj kući.

"A kada odlaze?"

Po njih dolazi zrakoplov, na polje koje nosi kodni naziv Champ de Pierre, a zapravo je jedan pašnjak u blizini sela Chatelle, otkrio je Gaston. Postoji i alternativno slijetalište, pod kodnim nazivom Champ d'Or, ali njegov položaj ne zna.

Dieter upita Gastona o vezama s Londonom. Tko je naredio napad na telefonsku centralu? Gaston objasni da je Flick - bojnica Clairet - zapovjednica njihove skupine i da je ona donijela nalog iz Londona. Dietera je ta činjenica zaintrigirala. Zapovjednica. Ali vidio je koliko je hrabra pod vatrom. Zacijelo je dobar vođa.

U susjednoj je sobi Bertrand počeo naglas zazivati smrt. "Molim vas", reče Gaston. "Liječnika."

"Samo mi još ispričaj što znaš o bojnici Clairet", reče Dieter. "Potom ću dovesti nekoga tko će Bertrandu dati injekciju."

"Ona je jako važna osoba", reče Gaston, sada svim silama Dieteru želeći dati informacije koje će ga zadovoljiti. "Kažu da se nitko u tajnosti nije održao koliko ona. Bila je u cijeloj sjevernoj Francuskoj."

Dietera je priča upravo opčinila. "Ima veze s raznim skupinama?"

"Mislim da ima."

To je bilo neobično - a značilo je da bi mogla biti pravi izvor informacija o francuskome Pokretu otora. Dieter reče: "Jučer se izvukla nakon sukoba. Što misliš, kamo je otišla?"

"Vratila se u London, u to sam siguran", reče Gaston. "Kako bi izvijestila o napadu."

Dieter u sebi opsuje. Želio ju je u Francuskoj, gdje bi je mogao uhvatiti i ispitati. Kada bi je se domogao, mogao bi uništiti pola Pokreta otpora - kao što je i obećao Rommelu. Ali ona mu je sada izvan domašaja. On ustane.

"To je sve za sada", reče. "Hans, zatvorenici dovedi liječnika. Ne želim da netko danas umre - moguće je da nam mogu ispričati još štošta. Potom natipkaj bilješke i donesi mi ih ujutro."

"Razumijem, bojniče."

"Načini i primjerak za bojnika Webera ... ali dat ćeš mu ga tek kada ja kažem."

"Razumijem."

"Sam ću se odvesti do hotela." Dieter nakon toga iziđe.

Glavobolja se pojavila čim se našao na otvorenome. Dlanom trljajući čelo, došao je do automobila i odvezao se iz sela, u smjeru Reimsa. Činilo se da se poslijepodneвно sunce od površine ceste odbija izravno njemu u oči. Te bi ga migrene često pogodile nakon ispitivanja. Za sat vremena bit će slijep i bespomoćan. U hotel se mora vratiti prije nego što napadaj dosegne vrhunac.

Ne želeći kočiti, neprestano je trubio. Radnici koji su se iz vinograda polagano vraćali kući bježali su mu s puta. Konji su se propinjali, a jedna su kola završila u jarku uz cestu. Oči su mu počele suziti od boli i osjećao je mučninu.

Do grada je došao bez sudara i većeg incidenta. Nekako je uspio dovesti automobil do gradskog središta. Ispred hotela Frankfort iz vozila je izišao praktički dok se još parkirao. Teturajući, uputio se prema apartmanu.

Stephanie je odmah bilo jasno što se dogodilo. Dok je svlačio gornji dio odore i košulju, ona je iz svojeg kovčega izvadila medicinski komplet i ispunila špricu mješavinom morfija. Dieter se strovalio na krevet, a ona mu je uvukla iglu u podlakticu. Gotovo istog trenutka bol je popustila. Stephanie se ispruži uz njega, nježno mu milujući lice vršcima prstiju.

Već nekoliko trenutaka poslije Dieter više nije bio pri svijesti.

Flick je živjela u jednosobnome stanu u jednoj velikoj staroj kući u Bayswateru. Soba se nalazila u potkrovlju: bomba koja bi probila krov završila bi joj u krevetu. U tom je stanu provodila vrlo malo vremena, ne zato što se bojala bombardiranja nego zato što se pravi život odvijao negdje drugdje - u Francuskoj, u sjedištu RSO-a ili u jednom od RSO-ovih centara za obuku raspoređenih diljem zemlje. Njezinih je stvari u sobi bilo vrlo malo: fotografija na kojoj Michel svira gitaru, jedna polica s Flaubertom i Moliereom na francuskome, prikaz Niče, akvarel koji je naslikala s petnaest godina. Malena komoda s trima ladicama s odjećom i jednom u kojoj se nalazilo oružje i streljivo.

Duboko deprimirana, svukla se i legla na krevet, te počela listati časopis Parade. Berlin je prošle srijede bombardiralo ukupno 1500 zrakoplova, pročitala je ondje. To je bilo teško i zamisliti. Pokušavala je u glavi stvoriti predodžbu o tome kako su se osjećali obični Nijemci koji žive u tom gradu, a uspijevala je zamisliti samo jedan srednjovjekovni slikarski prikaz Pakla, s golim ljudima usred neopisivog plamena. Okrenula je stranicu i pročitala smiješan članak o tome kako se drugorazredne cigarete "V" prodaju pod Woodbineice.

Misli su joj se neprestano vraćale na jučerašnji neuspjeh. U glavi je ponovno proživljavala cijelu bitku, zamišljajući desetke odluka koje je mogla donijeti drukčije, što bi možda dovelo do pobjede umjesto poraza. Osim što je izgubila bitku, pribojavala se da možda gubi i supruga, te se pitala postoji li između tih dviju stvari određena veza. Nesposobna kao vođa, nesposobna kao supruga, možda njezin karakter obilježava neki duboki nedostatak.

Sada pošto su odbili njezin alternativni plan, nije bilo izgleda za to da se iskupi. Svi oni odvažni ljudi uzalud su poginuli. Nakon određenog vremena utonula je u nemiran san. Probudilo ju je glasno kucanje na vratima, uz povike: "Flick, telefon!" Bio je to glas jedne od djevojaka koje su živjele ispod nje.

Sat koji je stajao na njezinoj polici za knjige pokazivao je šest. "Tko me zove?" poviče ona.

"Rekao je samo da zove s posla."

"Dolazim." Ona navuče kućnu haljinu. Ne znajući točno je li šest ujutro ili navečer, pogledala je kroz svoj maleni prozor. Sunce se spuštalo iznad elegantnih kuća u nizu Ladbroke Grovea. Ona stubama potrči do telefona u predvorju zgrade.

Zvao ju je Percy Thwaite. "Žao mi je što te budim."

"Nema problema." Uvijek bi joj bilo drago kada bi na suprotnoj strani veze začula Percyjev glas. On joj je s vremenom postao vrlo drag, iako ju je neprestano slao u opasnost. Voditi agente bio je užasno bolan posao i neki viši časnici osmislili su načine na koji bi se anestezirali: zatvorili bi srce pred pogibijom ili uhićenjem svojih ljudi. Percy, međutim, nikada nije bio takav. Svaki gubitak osjećao je kao daje izgubio dio sebe. Flick je stoga znala da nju nikada neće slati u nepotrebnu opasnost. Vjerovala mu je.

"Možeš li doći u Orchard Court?"

Pitala se znači li to da su viši zapovjednici ponovno razmotrili njezin novi plan za onesposobljavanje telefonske centrale i srce joj već poskoči od nade.

"Monty se predomislio?"

"Nažalost, nije. Ali trebam te kako bi nekome podnijela izvještaj."

Ona se ugrize za usnu, potiskujući razočaranje. "Dolazim za nekoliko minuta."

Brzo se odjenula i podzemnom došla do Ulice Baker. Percy ju je čekao u stanu na Portman Squareu. "Pronašao sam radiovezista. Nema iskustva, ali je prošao obuku. Sutra ga šaljem u Reims."

Flick automatski pogleda prema prozoru, kako bi provjerila vremenske prilike, što bi agenti redovito činili kad god bi netko spomenuo let zrakoplovom. Percy je, zbog sigurnosnih razloga, imao navučene zastore, no ona je ionako znala da je vrijeme povoljno.

"U Reims? Zašto?"

"Michel nam se danas nije javio. Moram doznati koliki se dio Bollingera očuvao."

Flick kimne. Prijašnji radiovezist, Pierre, sudjelovao je u napadu. Vjerojatno je poginuo ili su ga uhvatili. Moguće je da je Michel uspio doći do Pierreova predajnika, ali nije bio obučen za rukovanje aparatom i posve sigurno nije znao šifre.

"Ali čemu?"

"U posljednjih nekoliko mjeseci poslali smo im tone eksploziva i streljiva. Želim da malko podgriju atmosferu. Telefonska je centrala nedvojbeno najvažnija meta, ali ne i jedina. Čak i ako su preostali samo Michel i još dvoje-troje ljudi, u zrak mogu dići pokoju prugu, prerezati telefonske žice i ubijati stražare - sve to uvijek je od pomoći. Ali ne mogu ih usmjeravati bez komunikacije."

Flick slegne ramenima. Za nju je dvorac bio jedini cilj vrijedan truda. Sve ostalo bile su sitne ribe. Ipak, dovraga sve. "Uputit ću ga, dakako."

Percy je prodorno promotri. Nakon malko oklijevanja reče: "Kako je bio Michel ... osim ranjavanja?"

"Dobro." Flick je još nekoliko trenutaka šutjela. Percy ju je netremice promatrao. Njega ne može prevariti, predobro je poznaje. Stoga na kraju uzdahne i reče: "Postoji jedna djevojka ..."

"Toga sam se pribojavao."

"Ne znam koliko je ostalo od našeg braka", reče s gorčinom u glasu.

"Žao mi je."

"Bilo bi mi lakše kada bih samoj sebi mogla reći da sam se žrtvovala za određeni viši cilj, da sam neprijatelju zadala strašan udarac, da su izgledi za uspjeh invazije sada veći."

"U posljednje dvije godine učinila si više od većine ljudi."

"Ali u ratu nema utješnih nagrada, srebrne medalje i sličnih stvari, zar ne?"

"Ne."

Ona ustane. Osjećala je zahvalnost zbog Percyjeva nježnog suosjećanja, ali zbog toga ju je sada počela obuzimati nekakva glupa sentimentalnost. "Bit će najbolje da porazgovaram s novim vezistom."

"Kodno ime Helikopter. Čeka u radnoj sobi. Bojim se da baš i nije naše najinteligentnije oružje, ali je svakako odvažan mladić."

Flick pomisli kako je riječ o nemarno donesenoj odluci. "Ako nije odviše bistar, zašto ga onda šalješ? Mogao bi ugroziti druge."

"Kao što si i sama prije rekla ... ovo nam je ta jedina velika prilika. Ne uspije li invazija, ostali smo bez Europe. Sada na neprijatelja moramo poslati sve čime raspolažemo, jer nam se nova prilika jednostavno neće ukazati."

Flick sumorno kimne. Njezine vlastite argumente okrenuo je protiv nje. Ali imao je pravo. Jedina je razlika bila u tome što je u ovom slučaju među ugroženima bio i Michelov život. "U redu", reče ona. "Bit će najbolje da počnem."

"Jedva čeka susret s tobom."

Ona se namršti. "Jedva čeka? Zašto?"

Percy joj se lukavo nasmiješi. "Vidjet ćeš."

Flick iziđe iz salona, u kojem je Percy imao radni stol, i zaputi se hodnikom. Njegova je tajnica tipkala u kuhinji i Flick uputila u drugu sobu. Flick načas zastane pred vratima. Tako to ide, reče samoj sebi: pridigneš se i nastaviš raditi, u nadi da ćeš jednom zaboraviti.

Ušla je u radnu sobu, malenu prostoriju s četvrtastim stolom i nekoliko šarolikih stolica. Helikopter je bio svijetloputi mladić od približno dvadeset dvije godine, u odijelu od tvida s kockastim uzorkom u kojem su bile spojene boja gorušice, narančasta i zelena. I s udaljenosti od kilometra čovjek bi prepoznao da je riječ o Englezu. Na sreću, prije ulaska u zrakoplov na sebi će već imati odjeću koja u francuskome gradiću neće biti nimalo uočljiva. Za RSO su radili francuski krojači i krojačice koji su za agente šili odjeću u kontinentalnome stilu (a potom još satima radili na tome da ta odjeća izgleda izlizano i otrcano, kako novim odjevnim predmetima ne bi privlačili pozornost).

Ali Helikopterovu ružičastu put nije bilo moguće promijeniti, kao ni crvenkastožutu kosu. Svi su se mogli samo nadati da će Gestapo zaključiti kako zacijelo ima barem malo njemačke krvi.

Flick se predstavi, a on reče: "Da, nas smo se dvoje zapravo već upoznali."

"Oprostite, ne sjećam se."

"Studirali ste u Oxfordu s mojim bratom, Charlesom."

"Charlie Standish ... pa, naravno!" Flick se prisjeti još jednog svijetlog mladića u tvidu, višeg i vitkijeg od Helikoptera, ali vjerojatno ne osobito pametnijeg - nije diplomirao. Charlie je tečno govorio francuski, prisjetila se sada, što im je bila zajednička crta.

"Jednom ste zapravo bili u našoj kući u Gloucesteru."

Flick se prisjeti jednog vikenda na selu, još tridesetih godina, te obitelji sa srdačnim engleskim ocem i otmjenom francuskom majkom. Charlie je imao mlađeg brata, Briana, nespretnog pubertetliju u hlačama do koljena, silno uzbuđenog u vezi s novim fotoaparatom. S njim je razmijenila nekoliko riječi, a on se tom prilikom i malčice zaljubio u nju. "Pa, kako je Charlie? Nisam ga vidjela još od diplome."

"Zapravo je mrtav." Činilo se da je Briana odjednom obuzela neizreciva bol.

"Poginuo je četrdeset prve. Zapravo je poginuo u pro-pro-proklesnoj pustinji."

Flick se već pobjerala da će se mladić rasplakati. Objema rukama uhvatila gaje za dlan i rekla: "Briane, užasno mi je žao."

"To je vrlo lijepo od vas." On s mukom proguta slinu. Razvedrio se tek uz primjetan napor. "Vidio sam vas otada, ali samo jednom. Držali ste predavanje mojoj skupini na obuci u RSO-u. Nakon predavanja nije mi se pružila prilika da s vama i razgovaram."

"Nadam se daje moje predavanje bilo korisno."

"Govorili ste o izdajicama unutar Pokreta otpora i što poduzeti u vezi s njima. 'Stvar je vrlo jednostavna', rekli ste. 'Prislonite cijev uz zatiljak tog gada i dvaput povučete okidač.' To nas je zapravo sve nasmrtno prestrašilo."

Promatrao ju je kao obožavanu junakinju i ona sada shvati što joj je Percy želio reći. Činilo se da je Brian još uvijek zaljubljen u nju. Ona se udalji, sjedne na suprotnu stranu stola i reče: "No, dobro, bit će najbolje da počnemo. Znaš da ćeš ostvariti kontakt sa skupinom koja je većim dijelom razorena."

"Znam, trebam utvrditi koliko ih je ostalo i što su još u stanju učiniti, ako uopće nešto i mogu."

"Vrlo je vjerojatno da su neki članovi za vrijeme jučerašnjeg sukoba uhićeni i da ih u ovom trenutku ispituje Gestapo. Stoga ćeš morati osobito dobro paziti. Tvoja je veza u Reimsu žena kodnog imena Bourgeoise. Svaki dan u jedanaest prije podne dolazi u kriptu u katedrali i moli se. Ona je u pravilu jedina osoba na tome mjestu, ali, za slučaj da se ondje nađe još netko, na nogama će imati rasparene cipele, jednu crnu, jednu smeđu."

"To je lako zapamtiti."

"Ti joj reci: 'Molite se za mene.' Ona će odgovoriti: 'Molim za mir.' To je lozinka."

On ponovi riječi.

"Odvest će te u svoju kuću, potom te povezati s prvim čovjekom Bollingera, čije je kodno ime Monet." Sada je govorila o svojem suprugu, ali Brianu taj podatak nije bio potreban. "Drugim članovima skupine, kada ih upoznaš, molim te, ne spominji ni adresu ni pravo ime Bourgeoise: zbog sigurnosti je bolje da to ne znaju."

Flick je osobno regrutirala Bourgeoise i postavila je kao posrednicu. Čak ni Michel nije upoznao tu ženu.

"Razumijem."

"Želiš li me još nešto pitati?"

"Uvjeren sam da je takvih stvari barem stotinu, ali na pamet mi ne pada ništa."

Ona ustane i zaobiđe stol kako bi mu stisnula ruku. "No, dobro, sretno."

On nije ispuštao njezinu ruku. "Nikada nisam zaboravio taj vikend kada ste došli do nas", reče. "Vjerojatno sam bio očajno dosadan, ali vi ste prema meni bili vrlo ljubazni."

Ona se nasmiješi i vedrim tonom reče: "Bio si drago dijete."

"Tada sam se zapravo zaljubio u vas."

Bila bi najradije istrgnula ruku i izišla, ali on bi već sutradan mogao biti mrtav, te se nije mogla navesti na takvu okrutnost. "Polaskana sam", reče, nastojeći održati srdačan i vedar ton.

Ni to nije bilo dovoljno: mladić je bio posve iskren i ozbiljan. "Zanimalo me samo ... biste li mi ... samo tako, za sreću, dali jedan poljubac?"

Sada je oklijevala. Ah, dovraga, pomisli. Pridigne se na vrške prstiju i ovlaš ga poljubi u usne. Još je nekoliko trenutaka produljila taj dodir usana, a potom se odvojila. Činilo se da je on opčinjen i odjednom pun neizmjerne radosti. Ona ga blago potapša po obrazu. "Ostani živ, Briane", reče. Potom izađe.

Vratila se u Percyjev ured. On je na stolu imao hrpu knjiga i mnogo razasutih fotografija.

"Završili ste?" upita on.

Ona kimne. "Ali nije baš idealan za agenta, Percy."

Percy slegne ramenima. "Hrbar je, francuski govori poput Parižanina i k tome dobro puca."

"Prije dvije godine vratio bi ga u vojsku."

"Istina. A sada ću ga poslati u Sandy." U jednoj velikoj ladanjskoj kući u selu Sandy, u blizini uzletišta Tempsford, Brian će navući francusku odjeću i dobiti krivotvorene dokumente koji su mu potrebni za prelazak Gestapovih kontrolnih točaka i kupovinu hrane. Percy ustane i priđe vratima. "Dok ga ispraćam,

pogledaj našu malu galeriju nitkova, molim te." On rukom pokaže prema fotografijama na stolu. "To su sve slike njemačkih časnika kojima raspolaže MI6. Ako je na njima slučajno i onaj muškarac kojeg si vidjela na trgu u Sainte-Cecileu, vrlo bih rado doznao kako se zove." Potom izađe.

Flick uzme jednu od knjiga. Bio je to godišnjak iz neke vojne akademije u kojoj su se nalazile fotografije, veličine poštanske marke, dvjestotinjak mladića svježije izbrijanog lica. Na stolu se nalazilo deset-petnaest sličnih knjiga, te još dosta razbacanih fotografija.

Nije željela cijelu noć utrošiti na pregledavanje fotografija, ali možda bi nekako mogla suziti krug. Onaj muškarac na trgu izgledao je kao da mu je četrdesetak godina. Vjerojatno je diplomirao s približno dvadeset dvije godine, a to je onda moralo biti oko 1926. Nijedan godišnjak nije bio toliko star.

Ona sada usmjeri pozornost na one fotografije. Dok ih je letimično pregledavala, prisjetila se svih pojedinosti koje su joj ostale u sjećanju. Muškarac je bio podosta visok i elegantno odjeven, ali to se na fotografiji neće vidjeti. Imao je gustu tamnu kosu, činilo joj se, i premda je bio pomno izbrijan, izgledao je kao da bi mogao pustiti vrlo gustu bradu. Sjećala se tamnih očiju, jasno izraženih obrva, pravilna nosa, četvrtaste brade ... mogao je zapravo biti pravi idol mladih ljubiteljica filmova.

One neraspoređene fotografije bile su snimljene u najraznovrsnijim situacijama. Neke su bile iz novina i prikazivale su časnike kako se rukuju s Hitlerom, obilaze svečano postrojene jedinice, ili promatraju tenkove i zrakoplove. Neke su izgledale kao da su ih potajno snimili špijuni. To su bile najprirodnije snimke, snimljene u gužvi, iz automobila, ili kroz prozor, a prikazivale su časnike u kupnji, u razgovoru s djecom, dok zaustavljaju taksi, pale lulu.

Pregledavala ih je koliko je brže mogla, pregledane odbacujući na jednu stranu stola. Malko bi zastala nad svakim tamnokosim muškarcem. Nijedan nije bio zgodan poput onoga kojeg se sjećala s trga. Već je odbacila fotografiju nekog muškarca u policijskoj odori, ali joj se već trenutak poslije vratila. Isprva ga je odbacila zbog odore, no nakon pomnijeg proučavanja učinilo joj se da bi to mogao biti on.

Sada pogleda poledinu. Za nju je bio zalijepljen komad papira s natipkanim tekstom. Ona pročita:

FRANCK, Dieter Wolfgang, katkada "Frankie", rođen u Kolnu 3. lipnja 1904.;

studirao na sveučilištu Humboldt u Berlinu i Policijskoj akademiji u Kolnu;

1930. vjenčao se s Waltraud Lowe, 1 sin, 1 kći; viši inspektor Odjela za kriminalističke istrage, gradska policija u Kolnu, do 1940.; bojnič;

Obavještajni odsjek Afrika Korpsa, do ?

Kao zvijezda Rommelove obavještajne službe, ovaj je časnik navodno vješt ispitivač i nemilosrdan mučitelj.

Flick zadrhti pri pomisli da je bila toliko blizu tako opasnom čovjeku. Iskusan policijski detektiv koji je svoje sposobnosti usmjerio na obavještajni rad upravo je zastrašujući neprijatelj. Kako se činilo, činjenica da ima obitelj u Kolnu ne sprječava ga da ima i ljubavnicu u Francuskoj.

Percy se vratio, a ona mu uruči fotografiju. "To je taj tip."

"Dieter Franck!" reče Percy. "Znamo ga. Kako je to zanimljivo. Na temelju onoga što si slučajno čula od njegova razgovora na trgu, Rommel ga je, kako se čini, zadužio za djelovanje protiv Pokreta otpora." On nešto zabilježi u svoj notes. "Bit će najbolje da obavijestim MI6, budući da su nam oni posudili svoje fotografije."

Na vratima se začulo tiho kucanje i Percyjeva tajnica proviri kroz uski otvor. "Imate posjetitelja, pukovniče Thwaite." Djevojka se držala nekako koketno.

Percyjevo očinsko držanje kod tajnica nikada nije poticalo takav oblik ponašanja, tako da je Flick zaključila da je posjetitelj nedvojbeno privlačan muškarac. "Jedan Amerikanac", pridoda djevojka. To bi moglo biti objašnjenje za sve, pomisli Flick. Amerikanci su simbol vrhunskog glamura, barem u svijetu engleskih tajnica.

"Kako nas je pronašao ovdje?" reče Percy. Orchard Court trebao je biti tajna adresa.

"Otišao je na broj šezdeset četiri u Baker Streetu, a oni su ga uputili ovamo."

"To ne bi smjeli činiti. Zacijelo je vrlo uporan. Tko je to?"

"Bojnik Chancellor."

Percy pogleda Flick. Ona nije poznavala nikoga po prezimenu Chancellor. A onda se sjetila onog arogantnog bojnika koji je prema njoj bio tako grub, kada su se tog jutra vidjeli u Montyjevu stožeru.

"Oh, Bože, on", reče ona s gađenjem.

"Što želi?"

"Uvedi ga", reče Percy.

Uto u sobu uđe Paul Chancellor. Šepao je, što Flick jutros nije bila primijetila. Vjerojatno je šepao sve izraženije kako je dan odmicao. Imao je ugodno i skladno američko lice, s velikim nosom i izbočenom bradom. Ako je i imao nekakvih izgleda za to da ga smatraju zgodnim, dojam je kvarilo lijevo uho, odnosno ono što je od njega preostalo, a to je bila donja trećina, manje-više resica. Flick zaključila da je ranjen u borbi.

Chancellor vojnički pozdravi i reče: "Dobra večer, pukovniče. Dobra večer, bojnice."

Percy reče: "Mi u RSO-u tako baš i ne pozdravljamo osobito često, Chancellor. Molim te, sjedni. Što te donosi k nama?"

Chancellor sjedne i skine kapu. "Drago mi je što sam vas oboje zatekao", reče. "Veći dio dana razmišljao sam o našem jutrošnjem razgovoru." U tom se trenutku skromno nasmije. "U redu, dio vremena, moram priznati, nizao sam duhovito razorne opaske koje sam mogao izgovoriti, samo da su mi na vrijeme pale na pamet."

Flick nije mogla ne nasmiješiti se. Ona se bila bavila identičnim mislima.

Chancellor nastavi. "Manje-više rekli ste, pukovniče Thwaite, da MI6 možda nije iznio cjelovitu istinu o napadu na telefonsku centralu, a te riječi bez prestanka su mi se vrmale glavom. Činjenica da je bojnica Clairet bila toliko nepristojna prema meni nije nužno značila da je lagala u vezi s činjenicama."

Flick mu je već bila napola oprostila, no sada se nakostriješi. "Nepristojna? Ja?"

Percy reče: "Zašuti, Flick." Ona zatvori usta.

"Stoga sam naložio da mi donesu vaš izvještaj, pukovniče. Dakako da je zahtjev došao iz Montyjeva ureda, ne od mene osobno, tako da ga je u naš stožer motociklistica iz *FANY*-ja donijela brzinom vjetra."

To je tip koji se ne bavi glupostima i koji zna kako potezati pojedine ručice vojne mašinerije, pomisli Flick. Možda i jest arogantna svinja, ali nedvojbeno bi bio koristan kao saveznik.

"Iz izvještaja sam zaključio da su glavni razlog za poraz bili pogrešni obavještajni podaci."

"Koje je osigurao MI6!" reče Flick ogorčeno.

"Da, to sam primijetio", reče Chancellor uz blag sarkazam. "MI6 očito je prikrivao vlastitu nesposobnost. Osobno nisam vojnik od karijere, ali moj otac jest, tako da poznajem smicalice kojima se bave vojni birokrati."

"Oh", reče Percy zamišljeno. "Vi ste sin generala Chancellora?"

"Da."

"Nastavite."

"MI6 se s tim nikada ne bi izvukao da je vaš šef jutros bio na sastanku i iznio verziju RSO-a. To što je nekamo pozvan u posljednji trenutak nije, čini mi se, tek slučajnost."

Percy se doimao sumnjičavim. "Pozvao ga je premijer. Baš mi i nije jasno kako bi to sredio MI6."

"Churchill nije bio na sastanku. Skup je vodio jedan od ministara iz Vlade. A doista je sazvan na poticaj MI6."

"Dobijesa", reče Flick gnjevno. "Kakve zmije!"

Percy reče: "Da su barem i u obavještajnim poslovima prepredeni kao kada treba varati kolege."

Chancellor reče: "Osim toga, detaljno sam razmotrio i vaš plan, bojnice Clairet, za zauzimanje dvorca iznutra, uz pomoć ekipe žena prurušenih u čistačice. Riskantan je, dakako, ali mogao bi upaliti."

Znači li to da će se plan ponovno razmatrati? Flick se to gotovo nije usudila pitati.

Percy mirno pogleda Chancellora. "I što ćete u vezi s tim poduzeti?"

"Igrom slučaja, danas sam večerao s ocem. Prepričao sam mu cijelu priču i upitao što bi u takvoj situaciji trebao učiniti jedan generalov pomoćnik. Bili smo u Savoyu."

"I što je rekao?" upita Flick nestrpljivo. Živo joj se fućkalo u kojem su restoranu večerali.

"Da bih trebao otići do Montyja i reći mu da smo pogriješili." On načini grimasu. "A to nije jednostavno, ni kod kojeg generala. Nikada ne vole ponovno razmatrati već donesene odluke. No, i to je katkada nužno."

"I hoćete li to učiniti?" upita Flick, puna nade.

"Već jesam."

Percy iznenađeno reče: "Vi jednostavno ne gubite vrijeme, zar ne?"

Flick je slušala suspregnuta daha. Nakon cijelog dana krajnjeg očaja činilo joj se gotovo nemogućim da bi joj se mogla pružiti druga prilika za kojom je toliko žudjela.

Chancellor reče: "Monty je na kraju u vezi s tim pokazao iznimno razumijevanje."

Flick više nije bila u stanju skrivati razdraženost. "Za ime svijeta, što je rekao o mojem planu?"

"Odobrio ga je."

"Hvala Bogu!" Ona poskoči na noge, više ne uspijevajući nepomično sjediti. "Nova prilika!"

Percy reče: "Pa to je divno!"

Chancellor podigne ruku u znak upozorenja. "Preostaju još dvije stvari. Prva vam se možda neće svidjeti. Za operaciju je zadužio mene."

"Vas!" reče Flick.

"Zašto?" upita Percy.

"Generale baš i ne ispitujemo u vezi sa zapovijedima. Žao mi je što ste, kako se čini, razočarani. Monty mi vjeruje čak i ako vi ne vjerujete."

Percy slegne ramenima.

Flick reče: "A koji je drugi uvjet?"

"Postoje vremenska ograničenja. Ne mogu vam reći kada će doći do invazije. Točan datum još zapravo i nije konačno određen. Ali mogu vam reći da ovu zadaću moramo ostvariti vrlo brzo. Ne obavite li je do ponoći sljedeći ponedjeljak, vjerojatno će biti prekasno."

"Ponedjeljak!" ponovi Flick.

"Da", reče Paul Chancellor. "Imamo točno tjedan dana."

Utorak, 30. svibnja 1944.

Flick je London napustila u svitanje, na motociklu Vincent Comet sa snažnim motorom od 500 kubičnih centimetara. Ceste su bile puste. Gorivo je bilo teško dostupno, a vozač je mogao završiti i u zatvoru ako bi se utvrdilo da je krenuo u "nepotrebnu" vožnju. Vozila je vrlo brzo, što je bilo opasno, ali i uzbudljivo. Užitek je opravdavao opasnost.

Jednak stav imala je i prema cijeloj misiji: bojala se, ali i jedva čekala početak. Sinoć je još dugo ostala budna i razgovarala s Percyjem i Paulom. Pili su čaj i planirali operaciju. U ekipi mora biti šest žena, zaključili su, budući da je to stalan broj čistačica u jednoj smjeni. Jedna od njih mora biti stručnjak za eksplozive; jedna inženjerka za telefoniju, kako bi točno odredila gdje treba postaviti eksploziv da bi se onesposobila cijela centrala. Željela je još jednu ženu koja dobro puca i dvije odlučne i sposobne žene za pravu borbu. Uz nju, to bi bilo šest čistačica.

Za pronalaženje žena imala je jedan dan. Ekipi će trebati najmanje dva dana obuke - ako ništa drugo, moraju naučiti iskakati s padobranom. To će odraditi u srijedu i četvrtak. U petak navečer spustit će se u blizini Reimsa, a u subotu navečer ili u nedjelju ući će u dvorac. Na taj način preostaje još jedan rezervni dan u slučaju da dođe do neke pogreške ili im se na putu ispriječi nepredviđena prepreka.

Rijeku je prešla na London Bridgeu. Motocikl je jurio među bombardiranjima razorenim pristaništima i stambenim zgradama Bermondsejva i Rotherhithea, a nakon toga skrenula je na Old Kent Road, tradicionalni put kojim hodočasnici idu u Canterburv. Pošto su predgrađa ostala za njom, pojačala je gas i motocikl je pojurio punom snagom. Još neko vrijeme prepuštala se vjetru i uz njega zaboravljala na brige.

Prije šest došla je do Somersholmea, ladanjske kuće obitelji baruna Colefield. Sadašnji je barun, William, u Italiji, znala je Flick, probija se prema Rimu s Osmom armijom. Njegova sestra, plemenita Diana Colefield, sada je bila jedina pripadnica obitelji koja je živjela u kući. To divovsko zdanje, s desecima soba za goste i njihovu poslugu, već se neko vrijeme koristilo kao dom za oporavak ranjenih vojnika.

Flick uspori i krene putem obrubljenim stogodišnjim lipama, zagledana u tu masu ružičastog granita ispred sebe, s izbočenim prozorima, balkonima, zabatima i krovovima, jutrima i jutrima stakala, te desecima i desecima dimnjaka. Motor je ostavila u pošljunčanome dvorištu, uz jedna kola hitne pomoći i nekoliko džipova.

U predvorju su bolničarke na sve strane žurno raznosile šalice čaja. Vojnici su ovamo možda i dolazili na oporavak, no ipak su se morali buditi u svitanje.

Flick se raspita za gospođu Riley, domaćicu, i prema uputama krene u podrum. Zatekla ju je kako zabrinuto stoji uz peć, u društvu dvojice muškaraca u kombinezonima.

"Bok, mama", reče Flick.

Majka je snažno zagrlila. Bila je još niža od kćeri i podjednako mršava, ali je, baš kao Flick, bila jača nego stoje izgledala. Od tog stiska Flick je načas ostala bez daha. Hvatajući zrak i smijući se, oslobodila se zagrljaja. "Mama, slomit ćeš mi rebra!"

"Nikada ne znam jesi li živa dok te ne vidim", reče njezina majka. U njezinu se glasu još uvijek čuo tračak irskog naglasaka: iz Corka se s roditeljima iselila prije četrdeset pet godina.

"Što je s peći?"

"Uopće nije bila predviđena za grijanje toliko tople vode. Ove su bolničarke zaludene čistoćom, jadne vojnike svakodnevno tjeraju na kupanje. Dođi u moju kuhinju pa ću ti pripremiti doručak."

Flick se žurilo, ali samoj sebi sada reče kako mora imati vremena za majku. Osim toga, ionako treba jesti. Za majkom se uputila stubama i tako došla u dio zdanja namijenjen posluži.

Flick je odrasla u toj kući. Igrala se u predvorju za služinčad, lutala šumom, polazila seosku školu udaljenu kilometar i pol, a ovamo se vraćala na praznike iz internata i sa studija. Bila je iznimno

povlaštena. Većina žena koje su radile kao njezina majka morala je napustiti posao kada bi rodile dijete. Mami je dopušteno da ostane domaćicom, djelomično i stoga što je stari barun bio ponešto nekonvencionalan, ali ponajviše jer je tako dobro radila da se pribojavao mogućnosti da ostane bez nje. Otac joj je bio *butler*, no umro je kada je Flick imala šest godina. Svake bi veljače Flick i majka s obitelji odlazili u njihovu vilu u Nici, gdje je Flick i naučila francuski.

Stari barun, otac Williama i Diane, volio je Flick i poticao je na učenje, čak joj plaćao školarine. Silno se ponosio kada je dobila stipendiju za Oxford. Kada je umro, ubrzo nakon izbijanja rata, Flick je bila utučena kao da je ostala bez pravog oca.

Obitelj je sada živjela samo u jednom malenom dijelu kuće. Nekadašnja butlerova ostava preuređena je u kuhinju. Majka pristavi vodu za čaj. "Samo komadić prepečenca, mama, ne trebam ništa više", reče Flick.

Majka se nije obazirala na te riječi i već je počela pržiti slaninu. "No, dobro, vidim da si dobro", reče. "Kako je onaj tvoj zgodni muž?"

"Michel je živ", reče Flick i sjedne za kuhinjski stol. Od mirisa slanine počele su joj curiti sline.

"Živ, ha? Ali, čini se da baš i nije najbolje. Ranjen?"

"Dobio je metak u guzu. Ostat će živ."

"Znači, vidjela si se s njim."

Flick se nasmije. "Mama, prestani! O tome ti ne smijem govoriti."

"Dakako. Drži li ruke podalje od drugih žena? Ako i to nije vojna tajna."

Flick bi uvijek zatekla točnost majčine intuicije. Bila je upravo nevjerojatna. "Nadam se."

"Hmm. Postoji neka točno određena osoba za koju se nadaš da je ne dira?"

Flick na to pitanje nije odgovorila izravno. "Jesi li primijetila, mama, kako muškarci katkada ne uviđaju da je neka djevojka istinski glupa?"

Mama gundanjem pokaže gađenje. "Znači, tako. Pretpostavljam da je zgodna."

"Mmm."

"Mlada?"

"Devetnaest."

"Otvoreno ste razgovarali o tome?"

"Da. Obećao je da će prestati."

"Možda i održi obećanje ... ne budete li predugo odvojeni."

"Nadam se."

Činilo se daje taj odgovor jako razočarao majku. "Znači, vraćaš se."

"Ne mogu ti reći."

"Nisi li već učinila dovoljno?"

"Još nismo dobili rat, stoga je odgovor ne, vjerojatno nisam."

Majka pred nju postavi tanjur sa slaninom i jajima. Bila je to vjerojatno količina bonovima određena za cijeli tjedan. Ali Flick potisne prosvjed koji joj je već bio došao do usana. Bit će bolje dar prihvatiti sa zahvalnošću. Uz to, odjednom ju je uhvatila užasna glad. "Hvala, mama", reče. "Razmazit ćeš me."

Njezina se majka nasmiješi, zadovoljna, a Flick željno navali na doručak. Dok je jela, sa smiješkom je razmišljala o tome kako je majka bez poteškoća iz nje izvukla sve što ju je zanimalo,

unatoč tome što je Flick nastojala izbjeći odgovore. "Trebala bi raditi kao vojna obavještajka", reče, usta punih prženih jaja. "Mogla bi ispitivati zarobljenike. Natjerala si me da ti sve kažem."

"Majka sam ti, imam pravo znati."

To ionako nije bilo osobito važno. Majka nikome neće reći ni riječi. Pijuckala je čaj i promatrala Flick kako jede. "A ti, naravno, rat moraš dobiti baš posve sama", rekla je sarkastično, iako s puno topline u glasu. "Takva si od djetinjstva - do krajnosti samostalna."

"Ne znam zašto. Uvijek se netko brinuo za mene. Kada si ti imala posla, pazilo me i mazilo barem pet-šest sluškinja."

"Mislim da sam te poticala na to da budeš samodovoljna jer nisi imala oca. Kad god si tražila da učinim nešto umjesto tebe, recimo popravim lanac na biciklu, ili zašijem gumb, govorila bih ti: "Pokušaj sama, a ako ne uspiješ, pomoći ću ti." U devedeset posto slučajeva, stvar si riješila posve sama."

Flick pojede slaninu i počisti tanjur komadićem kruha. "Često bi mi pomogao Mark." Mark je bio njezin brat, godinu stariji.

Lice njezine majke odjednom postane bezizražajno. "Doista ..." reče.

Flick suspregne uzdah. Mama se dvije godine ranije posvadila s Markom. On je radio u kazalištu, kao majstor pozornice, i živio s nekim glumcem, Steveom. Mama je odavno znala da Mark "nije od onih koji će se ženiti", kako je običavala reći. Ali u jednom izljevu krajnje iskrenosti Mark je bio dovoljno glup da majci kaže kako voli Stevea i kako su njih dvojica poput muža i žene. Ona se na to smrtno uvrijedila i otada sa sinom više nije progovorila ni riječi.

Flick reče: "Mark te voli, mama."

"Doista ..."

"Voljela bih da se vidiš s njim."

"Nema sumnje ..." Majka uzme prazan tanjur i opere ga u sudoperu.

Flick očajno odmahne glavom. "Malčice si tvrdoglava, mama."

"U tom slučaju, reklo bi se da si to pokupila od mene."

Flick se na te riječi morala nasmiješiti. Često su je optuživali za tvrdoglavost. "Poput mule", govorio bi Percy. Ona sada pokuša s pomirljivim pristupom. "No, dobro, vjerojatno ne možeš promijeniti stav. Osim toga, neću se prepirati s tobom, osobito nakon tako divnog doručka." Ipak, svakako je namjeravala dovesti njih dvoje na isto mjesto kako bi se pomirili.

Ali ne danas. Ona ustane.

Majka se nasmiješi. "Divno je vidjeti te. Tako se brinem za tebe."

"Postoji još jedan razlog zbog kojeg sam došla. Moram razgovarati s Dianom."

"Zaboga, zašto?"

"Ne mogu ti reći."

"Nadam se samo da ne kaniš nju voditi u Francusku."

"Mama, tiho! Tko je uopće spominjao Francusku?"

"Vjerojatno zato što tako dobro puca."

"Ne mogu ti reći."

"Zbog nje ćeš poginuti! Ne zna što znači disciplina, a i kako bi? Nisu je tako odgajali. Ona nije kriva, dakako. Ali bila bi ludost osloniti se na nju."

"Da, znam", reče Flick nestrpljivo. Odluku je već bila donijela i sada je nikako nije namjeravala iznova razmatrati u razgovoru s majkom.

"Nekoliko se puta zapošljavala i svaki je put dobila otkaz."

"Znam." Ali Diana je bila izvrstan strijelac, a Flick nije imala vremena za sitničavost. Mora uzeti ono do čega može doći. Najviše od svega brinula ju je mogućnost da Diana odbije prijedlog. A nikoga ne može prisiljavati na tajne akcije. Takve su stvari isključivo za dobrovoljce. "Znaš li gdje je Diana sada?"

"Mislim daje u šumi", reče mama. "Krenula je rano, u lov na zečeve."

"Naravno." Diana je obožavala sve krvave sportove: lov na lisice, jelene, zečeve, lještanke, čak i ribolov. Ako nije bilo ničeg drugog, išla bi loviti zečeve.

"Samo slijedi zvuk pucnjave."

Flick poljubi majku u obraz. "Hvala na doručku." I potom iziđe.

"I nemoj se naći na pogrešnoj strani njezine puške", dovikne za njom majka.

Flick je izišla kroz vrata za osoblje, prešla povrtnjak i stupila u šumu iza kuće. Drveće je upravo blistalo od svježeg lišća, dok je kopriva sezala do visine struka. Flick je u teškim motociklističkim čizmama i kožnim hlačama gazila kroz nisko raslinje. Dianu će najlakše privući, razmišljala je sada, postavi li pred nju izazov.

Pošto je ušla petstotinjak metara u šumu, začula je prasak sačmarice. Zastavši, osluhнула je, a potom povikala: "Diana!" Nije bilo odgovora.

Krenula je u smjeru zvuka, dozivajući je svakih nekoliko trenutaka. Na kraju je začula: "Ovdje, ti bučni idiote, tko god bio!"

"Dolazim, samo lijepo spusti pušku."

Tako je naišla na Dianu na jednoj čistini. Sjedila je na zemlji, leđima naslonjena na hrast, i pušila. Puška joj je bila položena preko koljena, otvorena i spremna za novo punjenje, a uz nju je ležalo šest ustrijeljenih zečeva. "Oh, ti si!" reče. "Otjerala si svu divljač."

"Ponovno će doći sutra." Flick pomnije promotri svoju prijateljicu iz djetinjstva. Diana je bila zgodna na nekakav dječjački način, kratko podšišane tamne kose i s pjegicama na nosu. Na sebi je imala lovački prsluk i hlače od samta. "Kako si, Diana?"

"Dosađujem se. Frustrirana sam. Deprimirana. Izuzmeš li to, dobro."

Flick sjedne na travu do nje. Ovo bi moglo biti lakše nego što je očekivala. "U čemu je stvar?"

"Trunem ovdje u engleskoj provinciji dok moj brat osvaja Italiju."

"Kako je William?"

"Dobro, on sudjeluje u ratu, ali meni nitko ne želi dati valjan posao."

"U tome bih ti možda mogla pomoći."

"Ti su u *FANY*-ju." Diana uvuče, pa otpuhne dim. "Dušo, ja ne mogu biti chauffeuse."

Flick kimne. Diana je bila odviše uzvišena da bi obavljala manualne poslove koji su se nudili većini žena. "No, dobro, ja sam ti došla predložiti nešto zanimljivije."

"Što?"

"Možda ti se neće vidjeti. Vrlo je teško, opasno."

Diana se doimala skeptičnom. "A što bi to bilo, vožnja automobilom tijekom zamračenja?"

"Ne mogu ti reći puno, jer je riječ o tajni."

"Flick, dušo, nemoj mi reći da sudjeluješ u nekakvoj špijunaži."

"Nisam dobila bojnički čin kako bih vozila generale na sastanke."

Diana je prodorno pogleda. "Misliš ozbiljno?"

"Apsolutno."

"Bože sveti". Iako to nikako nije željela, Diana je ostala zadivljena.

Flick je morala dobiti njezin nedvosmislen pristanak na dobrovoljnu misiju.

"Onda ... jesi li voljna učiniti nešto vrlo opasno? I to doista mislim ozbiljno, jer postoje veliki izgledi da pogineš."

Diana je izgledala uzbuđeno, prije nego obeshrabreno. "Dakako da jesam. William izlaže život opasnosti, zašto onda ne bih i ja?"

"Stvarno?"

"Govorim vrlo ozbiljno."

Flick sakrije osjećaj olakšanja. Dobila je prvu članicu ekipe.

Diana je bila toliko željna sudjelovati daje Flick odlučila iskoristiti prednost u kojoj se našla. "Postoji jedan uvjet, a moguće je da će ti pasti teže od opasnosti."

"A to je?"

"Dvije si godine starija od mene i cijeli život u društvenome si smislu bila iznad mene. Barunova si kći, a ja sluškinjino derište. Ne kažem da je tu nešto loše i ne žalim se. Majka bi rekla da tako mora biti."

"Da, dušo, ali što mi želiš reći?"

"Ja vodim operaciju. Morat ćeš se povoditi za mojim nalogima."

Diana slegne ramenima. "Nema problema."

"Ali s time će biti problema", nastavi Flick ustrajno. "Bit će ti neobično. A ja ću te pritiskati dok se na to ne navikneš. Ovo je upozorenje."

"Razumijem!"

"U mojem odjelu formalnostima se ne pridaje osobita pozornost, tako da nema potrebe da mi govoriš vi ili vojnički pozdravljaš ili odgovaraš. Ali provodimo vojničku disciplinu, osobito kada operacija počne. Zaboraviš li na tu činjenicu, moj će ti bijes biti najmanji problem. U poslu kojim se bavim zbog nepoštivanja zapovijedi možeš poginuti."

"Dušo, kako je to dramatično! Ali dakako da razumijem."

Flick nije bila ni najmanje uvjerena da ju je Diana razumjela, ali dala je sve od sebe. Sada iz bluze uzme notes i zapiše neku adresu u Hampshireu. "Spakiraj kovčeg sa stvarima za tri dana. Trebaš doći na ovo imanje. Vlakom s Waterlooa do Brockenhursta."

Diana pogleda adresu. "Hej, pa to je imanje lorda Montagua."

"Veći dio sada zauzima moj odjel."

"A koji je to točno tvoj odjel?"

"Međuslužbovni ured za istraživanja", reče Flick, služeći se uobičajenim kodnim imenom.

"Nadam se da je uzbudljivije nego što zvuči."

"U to možeš biti uvjerena."

"Kada počinjem?"

"Onamo moraš doći još danas." Flick ustane. "Obuka počinje sutra u zoru."

"Idem s tobom natrag do kuće i počinjem se spremati." Diana ustane. "Reci mi nešto ..."

"Budem li u mogućnosti."

Diana se poigravala sačmaricom. Činilo se da joj je neugodno. Kada je podigla pogled prema Flick, na njezinu se licu prvi put pojavio otvoren, iskren izraz.

"Zašto ja?" reče. "Zasigurno znaš da su me svi ostali odbili."

Flick kimne. "Bit ću otvorena." Tada pogleda krvlju umrljane zečeve na zemlji, pa podigne pogled prema Dianinu zgodnom licu. "Ti dobro ubijaš", reče. "A potrebno mi je upravo to."

Dieter je spavao do deset. Probudio se s glavoboljom od morfija, ali se, osim toga, osjećao dobro: uzbudeno, optimistično, pun samopouzdanja. Jučerašnjim krvavim ispitivanjem došao je do vrućeg traga. Žena kodnog imena Bourgeoise, koja živi u Rue du Bois, mogla bi ga dovesti do samog srca francuskog Pokreta otpora.

Ili nikamo.

Popio je litru vode i tri aspirina kako bi se riješio mamurluka izazvanog morfijem, a nakon toga podigao je telefonsku slušalicu.

Prvo je nazvao poručnika Hessea, koji je bio u jednoj manje grandioznoj sobi u istome hotelu. "Dobro jutro, Hans, jesi li dobro spavao?"

"Jesam, hvala, bojniče. Bio sam u Gradskoj vijećnici i provjerio onu adresu u Rue du Bois."

"Bravo", reče Dieter. "I što si otkrio?"

"Vlasnica i jedina stanarka je mademoiselle Jeanne Lemaš."

"Ali moguće je da u kući ima još ljudi."

"I provezao sam se pokraj te kuće, tek tako, da je pogledam. Sve mi izgleda vrlo tiho i mirno."

"Budi spreman za polazak, mojim automobilom, za jedan sat."

"U redu."

"I, Hans ... čestitam na samoinicijativnosti."

"Hvala, gospodine."

Dieter spusti slušalicu. Pitao se kakva je ta mademoiselle Lemaš. Gaston je rekao da je još nije upoznao nitko iz Bouingera, a Dieter mu je vjerovao: ta je kuća bila sigurnosna međupostaja. Agenti koji bi dolazili znali su samo gdje pronaći tu ženu: ako bi ih uhvatili, nisu bili u stanju otkriti nikakve informacije o Pokretu otpora. Tako je, u najmanju ruku, glasila njegova teorija. Savršena sigurnost jednostavno nije moguća.

Mademoiselle Lemaš vjerojatno nije udana. To bi mogla biti neka mlada žena koja je naslijedila kuću od roditelja, ali i sredovječna usidjelica koja traži muža, ili neka stara frajla. On sada zaključuje kako bi možda mogao olakšati situaciju povede li ženu.

Vratio se u spavaću sobu. Stephanie je bila počesljala bujnu crvenu kosu i sada je sjedila u krevetu, tako da su joj se iznad plahte vidjele grudi. Doista je znala kako postići izazovan izgled. No on se odupre porivu da se vrati u postelju. "Bi li mi učinila jednu uslugu?" upita.

"Za tebe bih učinila sve."

"Baš sve?" On sjedne na rub kreveta i dodirne njezino golo rame. "Bi li me gledala s jednom drugom ženom?"

"Svakako", reče ona. "Ja bih joj lickala bradavice, dok bi ti s njom vodio ljubav."

"I bi, znam." On se nasmije od užitka. I prije je imao ljubavnice, ali nijedna nije bila kao Stephanie. "No ne radi se o tome. Želio bih da sa mnom pođeš na uhićenje jedne pripadnice Pokreta otpora."

Na njezinu licu nije se pojavila nikakva reakcija. "U redu", reče mirno.

Našao se u iskušenju, osjetio je želju da od nje sada pokuša izvući nekakvu reakciju, da je upita što misli o tome, kako se osjeća i je li sigurna da joj to ne smeta, ali ipak odluči samo tako prihvatiti njezin pristanak. "Hvala", reče i vrati se u dnevnu sobu.

Mademoiselle Lemaš mogla bi biti sama, ali, s druge strane, kuća bi joj mogla biti i prepuna savezničkih agenata, odreda naoružanih do zuba. Potrebna mu je i određena potpora. On pogleda u svoju bilježnicu i službenici na hotelskoj centrali da Rommelov broj u La Roche-Guyonu.

Kada su Nijemci tek zauzeli Francusku, postojeći je telefonski sustav bio posve zagušen. Otada su Nijemci poboljšali opremu, dodali tisuće kilometara kabela i postavili automatske centrale. Sustav je i dalje bio preopterećen, ali svakako bolji nego prije.

On zatraži Rommelova pobočnika, bojnika Godela. Već trenutak poslije začuo je taj dobro poznati hladni, pedantni glas: "Godel."

"Ovdje Dieter Franck", reče. "Kako si, Waltere?"

"U gužvi", reče Godel kratko.

"Što je?"

"Napredujem vrlo brzo. Ne bih želio iznositi pojedinosti, jer sam na hotelskome telefonu, ali spremam se uhititi najmanje jednog špijuna, možda i nekolicinu. Samo sam mislio da bi feldmaršal to volio znati."

"Prenijet ću."

"Ali dobro bi mi došlo i malo pomoći. Sve radim samo s jednim poručnikom. Toliko sam očajan da sam pomoć zatražio čak i od svoje djevojke, Francuskinje."

"To mi se ne čini odviše mudrim."

"Oh, potpuno joj vjerujem. Ali neće biti osobito korisna u borbi protiv obučениh terorista. Možeš li mi nekako poslati barem šestoricu dobrih ljudi?"

"Traži Gestapo ... to je njihova zadaća."

"Nisu pouzdani. Znaš da s nama surađuju preko volje. Potrebni su mi ljudi na koje se mogu osloniti."

"Ne dolazi u obzir", reče Godel.

"Čuj, Waltere, znaš koliko Rommel ovo smatra važnim ... zadužio me da učinim sve kako nam Pokret ne bi umanjio pokretljivost."

"Da. Ali feldmaršal očekuje da ćeš to obaviti tako da mu ne oduzimaš vojnike za borbu."

"Nisam siguran da to mogu izvesti."

"Za ime svijeta, čovječe!" reče Godel povišenim glasom. "Sa šačicom vojnika pokušavamo obraniti cijelu atlantsku obalu, a ti oko sebe imaš zdrave muškarce koji nemaju pametnijeg posla nego traže prestrašene stare Zidove koji se skrivaju u sjenicima. Navali na posao i nemoj me gnjaviti!" Začuo se klik i veza se prekinula.

Dieter je ostao zatečen. Za Godela je bilo vrlo neuobičajeno da se tako uzruja. Nema sumnje da su svi vrlo napeti zbog moguće invazije. Ali zaključak je jasan: Dieter stvar mora obaviti sam.

Uzdahnuvši, on pritisne pa otpusti postolje slušalice i nazove dvorac u Sainte-Cecileu.

Ondje je došao do Willija Webera. "Izvest ću prepad na jednu kuću koja pripada Pokretu otpora", reče. "Trebam nekolicinu tvojih teškaša. Možeš li mi do hotela Frankfort poslati četvoricu vojnika i vozilo? Ili se ponovno trebam obratiti Rommelu?"

Nije bilo potrebe za prijetnjom. Weber je želio da njegovi ljudi sudjeluju u toj operaciji. Na taj će način Gestapo moći preuzeti zasluge za eventualni uspjeh. Obecao je da će se automobil ondje naći za pola sata.

Dietera je zabrinjavala ta suradnja s Gestapom. Njih ne može nadzirati. Ali nema druge mogućnosti.

Dok se brijao, uključio je radio koji je bio namješten na neku njemačku postaju. Tako je doznao da je jučer, na otoku Biak, došlo do prve tenkovske borbe na tihooceanskoj bojišnici. Okupatorske japanske snage potisnule su Američku 162. pješačku na početni položaj na obali. Otjerajte ih u more, pomisli Dieter.

Odjenuo je tamnosivo odijelo od češljane vune, finu pamučnu košulju sa svijetlosivim prugama i crnu kravatu sa sićušnim bijelim točkicama. Te su točkice bile utkane u materijal, a ne otisnute na njegovoj površini, a ta pojedinost donosila mu je veliko zadovoljstvo. Nakon nekoliko trenutaka razmišljanja, svukao je sako i stavio futrolu ispod pazuha. Potom je iz pisaćeg stola izvadio svoj automatski *Walther P38* i uvukao ga u futrolu, a zatim ponovno navukao sako.

Sjeo je sa šalicom kave i stao promatrati Stephanie kako se odijeva. Francuzi izrađuju najljepše donje rublje na svijetu, razmišljao je dok je ona navlačila visoke svilene gaćice krem boje. Obožavao je promatrati kako navlači čarape, prevlaci svilu preko bedara. "Zašto stari majstori nisu slikali ovaj trenutak?" upita.

"Jer žene u renesansi nisu imale čarape od čiste svile", reče Stephanie.

Izišli su čim se spremila.

Hans Hesse čekao je ispred Dieterove *Hispano-Suize*. Mladić se zagledao u Stephanie s divljenjem koje je graničilo sa strahopoštovanjem. Njemu je bila beskrajno poželjna i istodobno nedodirljiva.

Dietera je podsjetio na neku siromašnu ženu zagledanu u Cartierov izlog.

Iza Dieterova automobila stajao je crni Citroen *Traction Avant* u kojem su sjedila četiri gestapovca u civilnoj odjeći. Bojnik Weber odlučio je doći osobno, primijeti sada Dieter: sjedio je sprijeda, na suvozačevu mjestu, u zelenome odijelu od tvida zbog kojeg je izgledao poput farmera koji se uputio u crkvu.

"Za mnom", reče mu Dieter. "Kada dođemo onamo, molim da ostanete u automobilu dok vas ne pozovem."

Weber reče: "Odakle ti, dovraga, takav automobil?"

"Mito od jednog Židova", reče Dieter. "Pomogao sam mu u bijegu u Ameriku."

Weber s nevjericom nešto progundā, no priča je zapravo bila istinita. S ljudima poput Webera najbolje je suočavati se razmetljivo i krajnje odvažno. Da je Dieter pokušao nekako sakriti Stephanie, Weber bi odmah posumnjao da je Židovka i možda pokrenuo istragu. Ali kako je Dieter nju tako otvoreno pokazivao, Weberu takvo što nije ni palo na pamet.

Hans sjedne za upravljač i svi se tako upute prema Rue du Boisu. Reims je bio veći provincijski grad s više od 100.000 stanovnika, no na ulicama se vidjelo vrlo malo motornih vozila. Automobilima su se služili samo oni koji su trebali nešto službeno obaviti: policija, liječnici, vatrogasci i, dakako, Nijemci. Ostali su građani išli pješice ili se služili biciklima. Benzina je bilo za dostavu hrane i ostalih nužnih proizvoda i zaliha, no mnogo toga prevozilo se i zaprežnim kolima. Šampanjac je u tom dijelu zemlje bio glavni proizvod. Dieter ga je volio u svim oblicima: stare berbe orašastog okusa, svježe, lagane vrste, profinjene vrste blanc de blanc, desertne sorte demisec, čak i razigrani ružičasti šampanjac, omiljen u krugovima pariških kurtizana.

Rue du Bois bila je ugodna ulica s drvoredom u rubnome dijelu grada. Hans je automobil zaustavio ispred jedne visoke kuće na završetku niza koja je sjedne strane imala maleno dvorište. To je dom mademoiselle Lemaš. Hoće li joj Dieter uspjeti slomiti duh? Sa ženama je teže nego s muškarcima. One viču i vrište, ali izdrže duže. Katkada bi sa ženama doživio i neuspjeh, iako mu se s muškarcima to nikada ne bi dogodilo. Doživi li poraz i u ovom slučaju, istraga će biti završena.

"Dođi ako ti domahnem", reče, obraćajući se Stephanie kada je izišao iz automobila. Weberov se Citroen zaustavio iza njih, no gestapovci su, prema uputama, ostali u njemu.

Dieter pogleda prema dvorištu pokraj kuće. Iza njega se nalazio maleni vrt s podšišanim živicama, pravokutnim cvjetnim nasadima i uređenom pošljunčanom stazom. Vlasnik je nedvojbeno uredna osoba.

Pokraj ulaznih vrata nalazio se staromodni žuto-crveni konopac. On ga povuče i iznutra začuje metalni zvuk mehaničkog zvona.

Ženi koja je otvorila vrata bilo je šezdesetak godina. Sijeda kosa bila je skupljena i na zatiljku učvršćena kopčom od kornjačevine. Na sebi je imala plavu haljinu s uzorkom malenih bijelih cvjetova. Preko nje je nosila besprijekornu bijelu pregaču.

"Dobro jutro, gospodine", reče uljudnim tonom.

Dieter se nasmiješi. Bila je to savršeno odgojena provincijska dama. Već je imao spreman način na koji će je mučiti. Potaknut nadom, odmah osjeti kako mu se popravlja raspoloženje.

Tada reče: "Dobro jutro ... mademoiselle Lemaš?"

Ona odmjeri njegovo odijelo, uoči automobil parkiran uz pločnik. Moguće je da je začula i tračak njemačkog naglaska, jer joj se u očima pojavio strah. Blago uzdrhtalim glasom upita: "Kako vam mogu pomoći?"

"Sami ste, mademoiselle?" Pomno je promatrao njezino lice.

"Da", reče ona. "Posve sama."

I nije lagala. U to je bio uvjeren. Ovakva žena ne može lagati a da je u tome ne odaju oči.

On se okrene i pokretom ruke pozove Stephanie. "Pridružiti će nam se moja kolegica." Neće trebati Weberove ljude. "Trebao bih vam postaviti nekoliko pitanja."

"Pitanja? O čemu?"

"Smijemo li ući?"

"U redu."

Prednji je salon bio namješten tamnim drvom ulaštenim do visokog sjaja. Klavir je bio pokriven, dok se na zidu nalazila gravura koja je prikazivala katedralu u Reimsu. Na okviru kamina stajalo je mnoštvo različitih ukrasa: labud od stakla, porculanska prodavačica cvijeća, prozirna lopta u kojoj se nalazila maketa palače u Versaillesu, te tri drvene deve.

Dieter sjedne na plišani kauč. Stephanie se spusti do njega, a mademoiselle Lemaš na stolicu s naslonom njima nasuprot. Punašna je, primijeti Dieter. Nakon četiri godine okupacije, malo je Francuza ostalo punašno. Njezin je porok hrana.

Na stoliću su se nalazili kutija s cigaretama i težak upaljač. Dieter otvori poklopac i uvidi da je kutija puna. "Molim vas, ne ustručavajte se, možete slobodno pušiti", reče.

Činilo se da ju je to pomalo uvrijedilo: žene njezine generacije nisu uživale duhan. "Ne pušim."

"Za koga su onda ove cigarete?"

Ona prstima dodirne bradu, što je nedvojben znak neiskrenosti. "Za posjetitelje."

"A kakve to posjetitelje primate?"

"Prijatelje ... susjede ..." Činilo se da joj je vrlo nelagodno.

"I britanske špijune."

"Kakva besmislica!"

Dieter joj uputi svoj najšarmantniji osmijeh. "Očito je da ste ugledna dama koja se zbog pogrešnih motiva upetljala u kažnjive aktivnosti", reče tonom gorljive iskrenosti. "Neću se poigravati vama i samo se nadam da nećete biti toliko glupi da mi lažete."

"Neću vam reći ništa", reče ona.

Dieter odglumi razočaranost, ali bilo mu je drago što tako brzo napreduje. Već je bila odustala od pretvaranja da ne zna o čemu on govori. A to je praktički već bilo priznanje. "Postavit ću vam određena pitanja", reče on. "Ne odgovorite li, ponovno ću vas ispitati u sjedištu Gestapa."

Ona ga prkosno pogleda.

On reče: "Gdje se nalazite s britanskim agentima?"

Ona ne odgovori.

"Po čemu vas prepoznaju?"

Ona ga odlučno pogleda u oči. Više nije bila onako smetena, nego pomirena sa sudbinom. Hrabra žena, pomisli on. Bit će to pravi izazov.

"Kako glasi lozinka?" Nije mu odgovorila.

"Kome predajete agente? Kako ostvarujete vezu s Pokretom otpora? Tko je za to zadužen?"

Šutnja.

Dieter. "Pođite sa mnom, molim."

"U redu", reče ona odlučno. "Možda mi možete dopustiti da uzmem šešir."

"Svakako." On kimne Stephanie. "Pođi s gospođom, molim te. Pripazi da se ne posluži telefonom i da ništa ne zapiše." Nije želio da negdje ostavi nekakvu poruku.

Pričekao je u predvorju. Mademoiselle Lemaš u međuvremenu je bila skinula pregaču i na sebi je imala lagani kaput i maleni šešir koji je izišao iz mode još davno prije izbijanja rata. U ruci je nosila robusnu torbicu od stavljene kože. U trenutku kada su svo troje krenuli prema ulaznim vratima, mademoiselle Lemaš reče: "Oh! Zaboravila sam ključ."

"Neće vam trebati", reče Dieter.

"Vrata se sama zaključavaju", reče ona. "Bez ključa više ne mogu ući."

Dieter je pogleda u oči. "Zar ne shvaćate?" reče. "U kući ste skrivali britanske teroriste, sada ste uhvaćeni i u Gestapovim ste rukama." Samo je tužno odmahnuo glavom, a ta gesta nije bila posve odglumljena. "Što se god dogodilo, mademoiselle, više se ne vraćate kući."

Tek je sada spoznala sav užas onoga što joj se događa. Lice joj je problijedjelo i malko je zateturala. Ravnotežu je povratila pridržavši se za polukružni stolić. Nekakva kineska vaza u kojoj se nalazio stručak osušenih trava opasno se zaljuljala, ali nije pala. Mademoiselle Lemaš nakon toga se ponovno pribrala. Uspravila se i pustila stol. Ponovno ga je pogledala onako prkosno, a zatim, visoko uzdignute glave, izišla iz kuće.

Dieter zamoli Stephanie da sjedne na suvozačevo mjesto, dok je on sjeo straga, sa zarobljenicom. Dok ih je Hans vozio prema Sainte-Cecileu, Dieter je uljudno ćaskao. "Rodili ste se u Reimsu, mademoiselle?"

"Da. Moj je otac vodio zbor u katedrali."

Vjerska tradicija u obitelji. To je bilo dobro za plan koji se već počeo oblikovati u Dieterovoj glavi. "U mirovini je?"

"Umro je prije pet godina, nakon dugotrajne bolesti."

"A majka?"

"Umrkla je još u mojoj ranoj mladosti."

"Pretpostavljam da ste njegovali oca za cjelokupnog trajanja bolesti?"

"Dvadeset godina."

"Ah." Sada je jasno zašto se nije udala. Cijeli se život brinula za nemoćnog oca. "I on vam je ostavio kuću."

Ona kimne.

"Malena nagrada, reklo bi se, za cijeli život odanog služenja", reče Dieter suosjećajno.

Ona mu uputi nadmoćan pogled. "Takve se stvari ne rade zbog nagrade."

"Nipošto." Neizravan mu prijekor nije zasmetao. Lakše će provesti plan uspije li je uvjeriti u to da je nekako iznad Dietera, i moralno i društveno. "Imate braće ili sestara?"

"Ne."

Dieter je sada lako mogao zamisliti cijelu sliku. Agenti koje je skrivala, odreda mladi muškarci i žene, zacijelo su joj bili poput djece. Hranila ih je, prala im rublje, s njima razgovarala i vjerojatno pazila na odnose među spolovima, sprječavajući nemoral, barem pod svojim krovom.

A sada će zbog toga umrijeti.

No prije toga, nadao se, njemu će sve ispričati.

Gestapov *Citroen* za Dieterovim je automobilom došao do Sainte-Cecilea. Pošto su se parkirali u krugu dvorca, Dieter se obrati Weberu. "Odvest ću je na kat i smjestiti u neki ured", reče.

"Zašto? U podrumu ima dovoljno ćelija."

"Vidjet ćeš."

Dieter zatvorenicu povede stubama do Gestapovih ureda. Dieter je zavirio u sve prostorije i odabrao ured u kojem je bilo najviše užurbanosti, svojevrsnu kombinaciju strojopisnog ureda i interne pošte. Ondje su radili mladi muškarci i žene u elegantnim košuljama i kravatama. Ostavivši mademoiselle Lemaš u hodniku, zatvorio je vrata i pljeskom ruku od svih nazočnih zatražio nekoliko trenutaka pozornosti. Tihim glasom tada reče: "Ovamo ću dovesti jednu Francuskinju. Zarobili smo je, ali želim da se svi prema njoj odnosite srdačno i uljudno. Jesmo li se razumjeli? Prema njoj se odnosite kao prema gošći. Važno je da osjeti poštovanje."

Pošto ju je uveo i posjeo za jedan stol, tiho se ispričavši, liscama joj je vezao gležanj za nogu stola. Ostavivši Stephanie uz nju, izveo je Hessea na hodnik. "Pođi u kantu i zamoli ih da ti daju objed na pladnju. Juhu, glavno jelo, malo vina, bocu mineralne vode i puno kave. Donesi pribor za jelo, čaše i ubrus. Neka sve izgleda lijepo."

Poručnik se s divljenjem nasmiješi. Nije imao pojma što njegov šef smjera, no bio je uvjeren da je riječ o nečemu lukavom.

Nekoliko minuta poslije vratio se s pladnjem. Dieter ga uzme i unese u ured, gdje ga položi pred mademoiselle Lemaš. "Molim vas", reče. "Vrijeme je za objed."

"Ne mogu ništa, hvala."

"Možda malo juhe." On joj ulije vino u čašu.

Ona vinu doda vodu i otpije gutljaj, a zatim kuša i juhu.

"Kakva je?"

"Vrlo ukusna", prizna ona.

"Francuska je kuhinja toliko profinjena. Mi Nijemci ne možemo je čak ni oponašati." Dieter je tako nizao besmislice, nastojeći je opustiti, tako da je pojela veći dio juhe. On joj natoči čašu vode.

Bojnik Weber u to uđe u ured i s nevjericom pogleda pladanj koji je stajao pred zatočenicom. Na njemačkome upita: "Sada ljude koji skrivaju teroriste nagrađujemo?"

Dieter reče: "Mademoiselle je prava dama. Prema njoj se moramo ponašati besprijekorno."

"Bože presveti", reče Weber i okrene se na peti.

Odbila je glavno jelo, ali je popila svu kavu. Dieter je bio zadovoljan. Sve se razvijalo prema planu. Kada je završila, ponovio joj je sva pitanja. "Gdje se nalazite sa savezničkim agentima? Po čemu vas prepoznaju? Koja je lozinka?"

Doimala se zabrinutom, ali i dalje nije odgovarala.

On je u jednom trenutku tužno pogleda. "Iznimno mi je žao što odbijate suradnju, budući da sam se prema vama ponio tako lijepo."

Nakon tih riječi doimala se pomalo zbunjenom. "Cijenim vašu ljubaznost, ali ne mogu vam ništa reći."

Stephanie, koja je sjedila uz Dietera, također se doimala smetenom. On zaključio kako vjerojatno razmišlja: Doista si mislio da će ova žena progovoriti samo zbog ukusnog objeda ?

"U redu", reče on. Potom ustane, kao da se sprema izići.

"A sada, gospodine", reče mademoiselle Lemaš. Očito joj je bilo vrlo neugodno. "Moram vas zamoliti ... ovaj ... svakako bih morala napudrati nos."

Grubim glasom Dieter reče: "Trebate nužnik?"

Ona se zacrvni. "Ukratko, da."

"Žalim, mademoiselle", reče Dieter. "To neće biti moguće."

Posljednje riječi koje je Monty, kasno u ponedjeljak navečer, izgovorio Paulu Chancelloru glasile su: "Ostane li nakon ovog rata iza tebe samo jedno djelo, neka to svakako bude razaranje te telefonske centrale."

Paul se jutros probudio uz te riječi koje su mu odzvanjale u umu. Bile su to vrlo jednostavne upute. Ostvari li cilj, pripomoći će dobivanju rata. Ne uspije li, poginut će puno ljudi - a on će možda do kraja života razmišljati o tome kako je pripomogao ratnome porazu.

U Baker Street otišao je rano, no Percy Thwaite već je bio ondje, sjedio u svojem uredu, otpuhivao dim iz lule i piljio u šest kutija sa spisima. Izgledao je kao tipični vojni birokrat, u tom kariranom sakou i s čekinjastim brkovima.

Paula je pogledao s blago neprijateljskim izrazom na licu. "Nije mi jasno zašto vas je Monty zadužio za vođenje ove operacije", reče. "Ne smeta mi što ste tek bojničar, a ja pukovnik - to su sve formalnosti i gluposti. Ali još nikada niste vodili tajnu operaciju, a ja se time bavim već tri godine. Vama je to logično?"

"Da", reče Paul kratko. "Kada želite biti apsolutno sigurni da će neki posao biti obavljen, povjeravate ga osobi u koju imate povjerenja. A Monty meni vjeruje."

"Ali ne i meni."

"Vas ne poznaje."

"Tako ..." reče Percy mrzovoljnim tonom.

Paulu je bila potrebna Percyjeva suradnja, pa je stoga odlučio smekšati ga. Pogledavši oko sebe, ugledao je uokvirenu fotografiju nekog mladića u poručničkoj odori i neke starije žene s velikim šeširom. Taj je mladić mogao biti i Percy prije trideset godina.

"Vaš sin?" upusti se Paul u nagađanje.

Percy se istog trenutka smekša. "David je u Kairu", reče. "Imali smo gadnih trenutaka za vrijeme pustinjskoga rata, osobito postoje Rommel došao do Tobruka, ali sada je, dakako, daleko od bojišnice i moram priznati da mi je drago."

Žena je imala tamnu kosu i tamne oči, izražajno lice, prije skladno nego zgodno. "A gospođa Thwaite?"

"Rosa Mann. Proslavila se kao sufražetkinja, još dvadesetih godina, i uvijek se služila samo djevojačkim prezimenom."

"Sufražetkinja?"

"Vodila je kampanje za žensko pravo glasa."

Percyju se sviđaju snažne i neustrašive žene, zaključa Paul; zato je toliko sklon Flick.

"Znate, imate pravo u vezi s mojim manama", reče iskreno. "Sudjelovao sam u tajnim operacijama, ali sada ću prvi put biti organizator. Stoga ću vam biti vrlo zahvalan na svakoj pomoći."

Percy kimne. "Sve mi je jasnije zašto ste na glasu kao čovjek koji uvijek obavi postavljene zadaće", reče uz jedva primjetan osmijeh. "Ali ako želite mali savjet ..."

"Molim vas."

"Ravnajte se prema Flick. Nitko još nije toliko boravio u Francuskoj i ostao živ. Po znanju i iskustvu jednostavno joj nema premca. Ja sam joj u teoriji možda nadređen, no zapravo joj samo pružam potrebnu potporu. Ni u kojem slučaju ne bih joj ni pokušao govoriti što treba činiti."

Paul je sada oklijevao. Monty mu je dodijelio ulogu zapovjednika, koju on sada nije imao namjeru prepuštati, bez obzira na dobronamjernost nečijeg savjeta.

"Vodit ću računa o tome", reče.

Percy je izgledao zadovoljno. Sada rukom pokaže prema onim spisima. "Hoćemo li početi?"

"Što je to?"

"Dosjei o ljudima koje smo smatrali potencijalnim agentima, ali smo ih zbog ovakvih ili onakvih razloga odbili."

Paul svuče sako i zasuče rukave.

Cijelo prijepodne njih su dvojica pregledavali dosjee. S dijelom kandidata nije bio obavljen čak ni razgovor; drugi su odbijeni pošto su ih ispitivači vidjeli; a mnogi su pali na nekoj od faza obuke u RSO-u - posve zbunjeni šifriranjem, beznadni u snalaženju s oružjem, ili prestrašeni, praktički na rubu hysterije, kada je padobranom trebalo iskočiti iz zrakoplova. Bile su to uglavnom osobe tek nešto starije od dvadeset, a zajedničko im je bilo samo jedno: svi su neki strani jezik govorili tečno poput izvornih govornika.

Dosjea je bilo puno, a prikladnih kandidata malo. Pošto su Percy i Paul eliminirali sve muškarce i žene koji su govorili neki drugi jezik a ne francuski, preostala su im samo tri imena.

Paula je to jako obeshrabrilo. Na samome početku naišli su na veliku prepreku.

"Četiri su žene minimum, čak i pod pretpostavkom da Flick uspije pridobiti onu ženu koju je jutros trebala posjetiti."

"Dianu Colefidd."

"A nijedna od ovih nije čak ni stručnjak za eksplozive ili telefoniju!"

Percy je bio ponešto optimističniji. "Nisu bile kada je RSO razgovarao s njima, ali možda jesu sada. Žene su naučile raditi razne stvari."

"No, dobro, utvrdimo to nekako ..."

Trebalo im je još podosta vremena da bi došli do sve tri žene. Novo razočaranje donijela je činjenica da je jedna od njih bila mrtva. Preostale su se dvije nalazile u Londonu. Ruby Romain, na žalost, u Ženskom zatvoru Njezina Veličanstva u Hollowayu, pet kilometara sjeverno od Baker Streeta. Ondje je očekivala suđenje zbog ubojstva. A Maude Valentine, u čijem je dosjeu jednostavno stajalo "psihološki neprikladna", bila je vozačica u jedinicama *FANY*-ja.

"Ostali smo na dvije!" reče Paul obeshrabreno.

"Stvar nije u brojkama ... mene više muči kvaliteta", reče Percy. "Od početka smo znali da ljude tražimo među odbačenima." U Percyjevu glasu sada se začuo bijes. "Ali s takvim ljudima ne možemo ugrožavati Flick!"

Percy očajnički želi zaštititi Flick, uvidi sada Paul. Stariji je muškarac bio voljan prepustiti nadzor nad operacijom, ali nije bio u stanju odustati od uloge njezina anđela čuvara.

Njihovu raspravu prekinuo je telefonski poziv. Zvao je Simon Fortescue, onaj špijun u prugastome odijelu iz MI6 koji je za neuspjeh u Sainte-Cecileu okrivio RSO. "Kako vam mogu pomoći?" reče Paul uprezno. Fortescue se nije moglo vjerovati.

"Čini mi se da bih vam možda mogao pomoći", reče Fortescue. "Znam da ćete provesti plan bojnice Clairet."

"Tko vam je rekao?" upita Paul sumnjičavo. To je trebala biti tajna.

"Nemojmo sada ulaziti u to. Prirodno vam želim uspjeh u toj misiji, iako sam bio protiv nje, i želio bih vam pomoći."

Paul osjeti bijes zbog činjenice da se o toj misiji uopće razgovara, ali znao je da nema smisla upuštati se u to. "Poznajete li neku telefonisticu, ženu koja se razumije u telefone, a govori francuski?" upita.

"Baš i ne. Ali trebali biste razgovarati s jednom ženom. Riječ je o lady Denise Bowyer. Strašno draga djevojka, otac joj je markiz od Inverlockvja."

Paula nije zanimalo njezino podrijetlo. "Kako je naučila francuski?"

"Odgojila ju je pomajka Francuskinja, druga supruga lorda Inverlockvja. Silno želi dati doprinos."

Paul je prema Fortescueu bio sumnjičav, ali je očajnički trebao prikladne žene.

"Kako mogu doći do nje?"

"Radi za RAF u Hendonu." Riječ "Hendon" Paulu nije značila ništa, ali Fortescue objasni: "Riječ je o uzletištu sjeverno od londonskih predgrađa."

"Hvala."

"Obavijestite me kako vam odgovara." Fortescue prekine vezu.

Paul prepriča razgovor Percyju, koji reče: "Fortescue želi u našim redovima imati i špijuna."

"Ne možemo si dopustiti da je zbog toga odbijemo."

"Upravo tako."

Prvo su razgovarali s Maude Valentine. Percy je dogovorio sastanak u hotelu Fenchurch, odmah iza ugla u odnosu na sjedište RSO-a.

"Neznance nikada ne dovodimo u kuću na broju šezdeset četiri", objasnio je. "Odbijemo li je, možda će zaključiti da smo je razmatrali za sudjelovanje u tajnim operacijama, ali neće znati naziv organizacije ni gdje joj je sjedište, tako da čak i u slučaju da se izbrblja ne može počinuti osobitu štetu."

"Vrlo dobro."

"Kako glasi djevojačko prezime vaše majke?"

Paul je ostao blago zatečen i još je nekoliko trenutaka morao razmišljati.

"Thomas. Moja se majka zvala Edith Thomas."

"Vi ćete stoga biti bojnič Thomas, a ja pukovnik Cox. Nema smisla otkrivati stvarna imena."

Percy ipak nije toliki nesposobnjaković, zaključio Paul.

On se s Maude sastao u hotelskome predvorju. Istog trenutka pobudila je njegovo zanimanje. Bila je to zgodna djevojka koketna držanja. Bluza uniforme bila joj je zategnuta preko grudi, dok je kapu nosila bezbrižno nakrivljenu. Paul joj se obratio na francuskome. "Moj kolega čeka u jednoj sobi."

Ona ga je lukavo pogledala i odgovorila na istome jeziku. "Obično ne odlazim u hotelske sobe s nepoznatim muškarcima", reče živahnim tonom. "Ali u vašem slučaju, bojniče, spremna sam na iznimku."

On se zarumeni. "Riječ je o sobi za sastanke, sa stolom i sličnim stvarima, a ne spavaćoj sobi."

"Oh, dobro, onda je u redu", reče ona, izrugujući mu se.

On odluči promijeniti temu. Već je bio uočio da francuski govori s južnjačkim naglaskom, stoga upita: "Odakle ste?"

"Rodila sam se u Marseillesu."

"A što radite u *FANY*-ju?"

"Vozim Montyja."

"Doista?" Paul nije bio dužan odavati informacije o sebi, no nije mogao ne primijetiti: "I ja sam neko vrijeme radio za Montyja, ali ne sjećam se da sam vas vidio."

"Oh, ne vozim uvijek njega. Vozim sve najvažnije generale."

"Ah ... No dobro, dođite, molim vas."

Odveo ju je u sobu i natočio joj šalicu čaja. Maude uživa u toj pozornosti, shvati Paul. Dok je Percy postavljao pitanja, on ju je pomno promatrao. Bila je sitna, iako ne kao Flick, i bila je zgodna: imala je usta nalik na ružin pupoljak koja je naglašavao crveni ruž, dok je na jednome obrazu imala i madež - koji je mogao biti čak i umjetan. Tamna je kosa bila kovrčava.

"Moja se obitelj u London doselila kada mi je bilo deset godina", reče. "Otac mi je kuhar."

"A gdje radi?"

"Glavni je kuhar za kolače u hotelu Claridge's."

"Vrlo dojmljivo mjesto."

Maudein se dosje nalazio na stolu i Percy ga za centimetar diskretno približi Paulu. Paul je uočio taj jedva primjetni pokret i oko mu zapne za jednu bilješku s prvog razgovora s Maude. Otac: Armand Valentin, 39, kuhinjski pomoćnik u hotelu Claridge's, pročita.

Pošto su završili, zamolili su je da pričeka na hodniku. "Živi u izmišljenome svijetu", reče Percy čim je izišla. "Oca je promaknula u kuhara, a prezime promijenila u Valentine."

Paul kimne, izražavajući slaganje. "U predvorju mi je rekla da vozi Montyja ... a znam da to nije istina."

"Nema sumnje da je to razlog zbog kojeg je prvi put odbijena."

Paulu se učini da se Percy sprema odbaciti Maude. "Ali sada si ne možemo dopustiti takvu sitničavost", reče.

Percy ga iznenađeno pogleda. "Bila bi prava opasnost u tajnoj operaciji!"

Paul rukama pokaže koliko je bespomoćan. "Nemamo izbora."

"Ovo je suludo!"

Percy je napola zaljubljen u Flick, zaključio Paul, ali, s obzirom na to daje stariji i oženjen, tu ljubav izražava očinski i zaštitnički. Paulu je zbog toga bio simpatičan, no istodobno je uviđao i da će se, želi li dovršiti ovaj posao, morati boriti protiv Percyjeva opreza. "Čuj ..." reče. "Ne bismo trebali eliminirati Maude. Flick može sama donijeti odluku kada je upozna."

"Vjerojatno imaš pravo", reče Percy nevoljko. "A sposobnost izmišljanja priča može se pokazati korisnom pri ispitivanju."

"U redu. Primimo je u ekipu." Paul je ponovno pozove u sobu. "Želio bih da postanete članicom jedne ekipe koju sastavljam", reče joj. "Što kažete na jednu opasnu misiju?"

"Išli bismo u Pariz?" upita Maude gorljivo.

Bio je to neobičan odgovor. Nakon nekoliko trenutaka oklijevanja, Paul reče: "Zašto pitate?"

"Voljela bih otići u Pariz. Ondje još nisam bila. A kažu da je to najljepši grad na svijetu."

"Kamo god išli, nećete imati vremena za razgledavanje", reče Percy, ne skrivajući razdraženost.

Činilo se da Maude to ne primjećuje. "Šteta", reče. "Ipak bih i dalje voljela otići onamo."

"A što kažete na opasnost?" bio je ustrajan Paul.

"Nema problema", reče Maude lakomisljeno. "Nije me strah."

Ali trebalo bi te biti strah, pomisli Paul. Ipak, nije rekao ništa.

Iz Baker Streeta automobilom su se uputili prema sjeveru i prošli kroz jedno radničko predgrađe koje je pretrpjelo teška bombardiranja. U svakoj je ulici najmanje jedna kuća bila pretvorena u zacrnjeni okvir ili hrpu ruševina.

Paul se s Flick trebao naći ispred zatvora, u kojem će zajedno razgovarati s Ruby Romain. Percy će otići u Hendon i naći se s lady Denise Bowyer.

Sjedeći za upravljačem, Percy se sigurno probijao blatnim ulicama. Paul reče:

"Dobro poznaješ London."

"Rođen sam u ovom kvartu", odgovori Percy.

Paula je to zaintrigiralo. Znao je da je neobično da se jedan dječak iz siromašne obitelji uspne tako visoko i postane pukovnikom u britanskoj vojsci.

"Čjme ti se bavio otac?"

"Prodavao je ugljen iz zaprežnih kola."

"Imao je svoj obrt?"

"Ne, radio je za jednog trgovca ugljenom."

"Ovdje si išao i u školu?"

Percy se nasmiješi. Znao je da je na svojevrsnom ispitivanju, no činilo se da mu to ne smeta. "Mjesni vikar pomogao mi je da dobijem stipendiju za jednu dobru školu. Ondje sam ostao bez londonskog naglaska."

"Hotimice?"

"Ne svojom voljom. Ispričat ću ti jedan događaj. Prije rata, dok sam se bavio politikom, ljudi bi me katkada pitali: "Kako možeš biti socijalist s takvim naglaskom?" Objašnjavao sam da su me u školi tukli kad god bih ispustio neko "h". Na taj sam način ušutkao nekolicinu gadova."

Percy zaustavi automobil u nekoj ulici s drvoredom. Paul pogleda van i ugleda dvorac iz mašte, s kruništima, tornjićima i jednom visokom kulom. "To je zatvor?"

Percy bespomoćno raširi ruke. "Viktorijanska arhitektura."

Flick je čekala na ulazu. Na sebi je imala svoju odoru iz *FANY*-ja: tuniku s četiri džepa, suknju s prorezom, i maleni šešir s uzdignutim obodom. Kožni remen koji je stezao njezin uski struk naglašavao je tu minijaturnu figuru, dok su joj se svijetli uvojci iskradali ispod šešira. Paul je na trenutak ostao bez daha.

"Kako je ta djevojka zgodna", reče.

"Udana je", primijeti kratko Percy.

To je upozorenje, želi da je se klonim, pomisli Paul zabavljeno. "Tko je suprug?"

Percy je još nekoliko trenutaka oklijevao, a potom reče: "Mislim da to trebaš znati. Michel je pripadnik francuskog Pokreta otpora. Vodi skupinu Bollinger."

"Ah. Hvala." Paul iziđe iz automobila, a Percy se odveze dalje.

Pitao se hoće li se Flick ljutiti jer su on i Percy iz dosjea izvukli tako malo potencijalnih kandidatkinja. S njom se vidio samo dvaput, a oba puta na njega je vikala. Međutim, sada se doimala raspoloženom, a kada joj je rekao za Maude, primijetila je: "Znači imamo tri članice, računamo li i mene. To znači da smo na pola puta do cilja, a tek je dva poslije podne."

Paul kimne. To je bio jedan od načina na koji je bilo moguće promatrati trenutačnu situaciju. Bio je zabrinut, no od iznošenja tih bojazni ionako ne bi bilo nikakve koristi.

Kao ulaz u Holloway služila je jedna srednjovjekovna kuća s prolazom i visokim uskim prozorima. "Zašto nisu išli do kraja pa postavili i rešetku i most na podizanje?" upita Paul. Tako su ušli u dvorište, u kojem se nekoliko žena u tamnim haljinama brinulo za povrće. Na svakom komadiću slobodne zemlje u Londonu uzgajalo se povrće.

Zatvor se prijeteći uzdizao ispred njih. Ulaz su čuvala kamena čudovišta, divovski grifoni s krilima koji su u pandžama držali ključeve i okove. Uz glavni ulaz nalazila su se četveroetažna zdanja, a svaku od etaža obilježavao je dugačak niz uskih, šiljatih prozora.

"Kakvo mjesto!" reče Paul.

"Ovdje su sufražetkinje štrajkale glađu", reče mu Flick. "Ovdje su prisilno hranili Percyjevu suprugu."

"Bože moj."

Njih dvoje tako uđu u zatvor. Zrak je bio ispunjen snažnim mirisom klora, kao da su se vlasti nadale da bi sredstvo za dezinfekciju nekako moglo usmrtiti bakterije zločina. Paula i Flick uveli su u ured gospođice Lindleigh, široke pomoćnice upravitelja nepopustljiva, debela lica.

"Nije mi jasno zašto se želite vidjeti s Romainovom", reče. Uz prizvuk kivnosti još doda: "Čini se da mi nitko neće objasniti."

Paul primijeti da je Flick već gleda s puno prijezira i da se sprema reći nešto podrugljivo, tako da se žurno umiješao. "Ispričavam se zbog tolike tajnovitosti", reče uza svoj najšarmantniji osmijeh. "Samo se pridržavamo zapovijedi."

"Bit će da ih se tako moramo držati svi", reče gospođica Lindleigh, sada se već malčice smekšavši. "U svakom slučaju, moram vas upozoriti da je riječ o nasilnoj zatvorenici."

"Koliko sam čuo, nekoga je ubila."

"Da. Trebala bi završiti na vješalima, no sudovi su danas prepopustljivi."

"U to nema sumnje", reče Paul, iako zapravo nije dijelio njezin stav.

"Ovamo su je doveli zbog pijanstva, no onda je u sukobu koji se odigrao u dvorištu za tjelovježbu ubila jednu drugu zatvorenicu, tako da sada iščekuje suđenje zbog ubojstva."

"Teška mušterija", reče Flick zainteresirano.

"Da, bojnice. Isprva će vam možda izgledati razumno, ali ne dajte se zavarati. Vrlo ju je lako uzrujati, a strpljenje gubi u tren oka."

"I pritom je smrtonosna", reče Paul. "Sve vam je jasno."

"U stisci smo s vremenom", reče Flick nestrpljivo. "Sada bih voljela porazgovarati s njom."

Paul žurno pridoda: "Ako vam to sada odgovara, gospođice Lindleigh."

"U redu." Ona ih izvede iz ureda. Zbog tvrdih podova i golih zidova, sve je odzvanjalo kao u katedrali, dok se u pozadini bez prestanka čula zvučna kulisa koju su činili udaljeni povici, lupanje vrata, i

zveckanje čizama na željeznim mostovima. Kroz uske hodnike i preko strmih stubišta došli su do sobe za razgovor.

Ruby Romain već ih je čekala. Imala je tamnosmeđu kožu, ravnu tamnu kosu i oštre crne oči. Međutim, nije ju krasila tradicionalna ciganska ljepota: nos joj je bio kukast, a vršak brade nekako uzdignut, zbog čega je nalikovala na nekakvog patuljka iz bajke.

Gospođica Lindleigh ostavila ih je uz čuvaricu koja ih je iz susjedne prostorije promatrala kroz staklena vrata. Flick, Paul i zatvorenica sjedili su za jeftinim stolom na kojem se nalazila prljava pepeljara. Paul je bio ponio kutiju cigareta Lucky Strikes. Sada ih odloži na stol i na francuskome reče:

"Poslužite se." Ruby uzme dvije cigarete, jednu stavi u usta, a drugu zatakne za uho.

Paul joj postavi nekoliko rutinskih pitanja kako bi probio led. Odgovorila je jasno i uljudno, ali uza snažno izražen naglasak. "Moji roditelji uglavnom putuju", reče. "Dok sam bila mala, s jednim smo zabavnim parkom obilazili Francusku. Otac je imao streljanu, a majka je prodavala palačinke s čokoladom."

"Kako ste došli u Englesku?"

"Sa četrnaest godina zaljubila sam se u jednog engleskog mornara kojeg sam upoznala u Calaisu. Zvao se Freddv. Vjenčali smo se - ja sam lagala u vezi s godinama, dakako - i došli u London. Poginuo je dvije godine poslije, kada je njegov brod u Atlantiku potopila njemačka podmornica." Ona zadrhti. "Ledena grobnica. Jadni Freddy."

Flick nije zanimala obiteljska povijest. "Reci nam zašto si ovdje", reče.

"Kupila sam mala kolica i počela prodavati palačinke na ulici. Ali policija me neprestano gnjavila. Jedne sam večeri popila malo konjaka - to mi je slabost, priznajem - i, recimo samo da sam ušla u sukob." Sada se prebacila na londonski naglasak. "Drot mi je rekao neka odjebem, a ja sam ga ispovala na pasja kola. On me pogurnuo, a ja sam njega oborila."

Paul je pogleda uz tračak zabavljenosti. Bila je tek prosječne visine, ali je bila žilava i imala krupne šake i mišićave noge. Lako ju je mogao zamisliti kako obara londonskog policajca.

Flick upita: "Stoje bilo nakon toga?"

"Dvojica njegovih pajdaša pojavili su se iza ugla, a ja sam se malo presporo udaljavala, zbog tog konjaka, tako da su me malo premlatili i odveli k drotovima." Uočivši kako Paulu ništa nije jasno, ona doda: "U policijsku postaju, to sam mislila. Bilo kako bilo, prvi se tip stidio što me privodi zbog napada, nije želio priznati da ga je oborila nekakva ženska, tako da sam dobila četrnaest dana zbog pijanstva i narušavanja reda."

"A nakon toga uplela si se u još jednu tučnjavu."

Ona odmjeri Flick od glave do pete. "Baš i ne znam mogu li nekome tvoga soja objasniti kako je ovdje. Pola je djevojaka ludo, a sve imaju oružje. Možeš naoštriti rub žlice i načiniti oštricu, ili naoštriti komad žice i tako dobiti bodež, ili uplesti niti i dobiti uže za davljenje. A čuvarice se nikada ne miješaju u sukob među kažnjenicama. Vole gledati kako se međusobno komadamo. Zato toliko zatvorenica ima ožiljke."

Paul je ostao šokiran. Nikada dotada nije imao veze sa zatočenim osobama. Slika koju je opisala Ruby upravo je užasavala. Možda je pretjerivala, no doimala se vrlo iskrenom. Činilo se da joj je svejedno hoće li joj oni vjerovati ili ne, no činjenice je u svakom slučaju nizala staloženo, bez žurbe, tonom osobe koju to osobito ne zanima, ali nema pametnijeg posla.

Flick reče: "Što je bilo sa ženom koju si ubila?"

"Ukrala je moju stvar."

"Što to?"

"Komad sapuna."

Bože moj, pomisli Paul. Ubila ju je zbog komadića sapuna.

Flick upita: "Što si učinila?"

"Samo sam ga uzela."

"A nakon toga?"

"Navalila je na mene. Imala je nogu od stolca koju je pretvorila u palicu, s komadom vodoinstalaterskog olova učvršćenim za gornji dio. Time me opalila po glavi. Činilo mi se da će me ubiti. Ali ja sam imala nož. Prije sam pronašla dugački, šiljati komad stakla, poput krhotine razbijenog prozora. Širi kraj omotala sam komadom izlizane gume od bicikla i tako dobila držak. Vrh sam joj zarila u vrat. Nije me uspjela udariti drugi put."

Zahvaljujući prisebnosti, Flick se uspije suzdržati i ne zadrhtati, te reče: "Čini mi se kao da si je ubila u samoobrani."

"Ne. Moraš dokazati da nikako nisi bila u stanju pobjeći. A ja sam je ubila s predumišljajem, jer sam od komada stakla izradila nož."

Paul u tom trenutku ustane. "Pričekajte, molim, na trenutak s čuvaricom", reče, obraćajući se Ruby. "Mi ćemo samo na trenutak izići."

Ruby mu se nasmiješi, tako da je u tom trenutku prvi put izgledala ne baš zgodno, ali svakako ugodno oku. "Tako ste ugađeni", reče sa zahvalnošću.

Pošto su se našli na hodniku, Paul reče: "Kakva užasna priča!"

"Samo zapamtite, svi koji se nalaze ovdje tvrde da su nedužni", reče Flick oprezno.

"Ipak, čini mi se da su njoj nanijeli više zla nego što je ona naškodila drugima."

"Sumnjam. Rekla bih da je riječ o ženi koja je ubojica."

"Znači, odbacujemo je."

"Naprotiv", reče Flick. "Upravo je tip osobe kakvu tražim."

Vratili su se u sobu. Flick se obrati Ruby: "Kada bi mogla izići odavde, bi li pristala na opasnu ratnu zadaću?"

Ruby je odgovorila protupitanjem. "Išli bismo u Francusku?"

Flick uzdigne obrve. "Odakle ti takvo pitanje?"

"U početku ste sa mnom razgovarali francuski. Pretpostavljam da ste provjeravali govorim li taj jezik."

"Dobro, ne mogu ti reći puno o samome poslu."

"Mogla bih se okladiti da je riječ o sabotaži iza neprijateljskih linija."

Paul je ostao zatečen: Ruby vrlo brzo kopča.

Uvidjevši koliko se iznenadio, Ruby nastavi: "Čujte, isprva sam mislila da vam treba nešto malo prevoditi, ali u tome nema ničeg opasnoga. Stoga mislim da je jedina mogućnost odlazak u Francusku. A što bi britanska vojska ondje radila ako ne bi dizala u zrak mostove i željezničke pruge?"

Paul ne reče ništa. Ipak, njezina sposobnost zaključivanja silno ga se dojmila.

Ruby se namršti. "Ali nije mi jasno zašto su u ekipi samo žene."

Flick je pogleda razrogačenih očiju. "Zašto si uopće pomislila takvo što?"

"Da možete uzeti muškarce, zašto biste razgovarali sa mnom? Nema sumnje da ste očajni. Zacijelo nije lako iz zatvora izvući ubojicu, čak i za ključne ratne operacije. Po čemu sam ja onda toliko posebna? Izdržljiva sam, ali zasigurno ima na stotine izdržljivih muškaraca koji savršeno govore francuski i koji bi bili oduševljeni kada bi im se ukazala prilika za sudjelovanje u nekom tajnom zadatku. Mene ste umjesto

njih odabrali samo zato što sam žena. Možda je manja vjerojatnost da će Gestapo ispitivati žene ... je li u tome stvar?"

"Na to ne mogu odgovoriti", reče Flick.

"No dobro, ako želite mene, pristajem. Mogu li dobiti još jednu od tih cigareta?"

"Svakako", reče Paul.

Flick reče: "Jasno ti je da je zadaća opasna."

"Da", reče Ruby, paleći *Lucky Strike*. "Ali ne kao život u ovom jebenom zatvoru."

Otišavši od Ruby, vratili su se u ured pomoćnice upravitelja. "Potrebna mi je vaša pomoć, gospođice Lindleigh", reče Paul, ponovno joj laskajući. "Recite mi što bi vam bilo potrebno kako biste oslobodili Ruby Romain."

"Osloboditi je! Ali riječ je o ubojici! Zašto bi je trebalo osloboditi?"

"Bojim se da vam na to ne mogu odgovoriti. No uvjeravam vas da, kada biste znali kamo ide, ne biste mislili da je sretnica i da se lijepo izvukla - naprotiv."

"Tako, znači", reče ona, ne posve uvjerenjena, ali smekšana.

"Moram je odavde izvući večeras", nastavi Paul. "Ali nikako ne bih želio vas dovesti u nekakav neugodan položaj. Zbog toga moram znati kakvo vam je točno odobrenje potrebno." Zapravo se želio uvjeriti da joj neće preostati nikakav izgovor za opstrukciju.

"Ne mogu je osloboditi ni pod kakvim uvjetima", reče gospođica Lindleigh.

"Ovamo ju je uputio sud za prekršaje, tako daje može osloboditi samo taj isti sud."

Paul je bio strpljiv. "A što mislite, što bi bilo potrebno za sudsko odobrenje?"

"Trebalo bi je, pod policijskom pratnjom, izvesti pred sud. Javni tužitelj, ili njegov predstavnik, morao bi pred sucem izjaviti da su sve optužbe protiv Romainove povučene. U tom slučaju sudac bi morao objaviti da je slobodna."

Paul se namršti, unaprijed tražeći prepreke. "Morala bi potpisati dokumente o pristupanju vojsci prije nego što bi izišla pred sud, tako da bi je, čim je sud oslobodi, vezala vojnička disciplina ... inače bi jednostavno mogla otići i nestati."

Gospođica Lindleigh i dalje ih je promatrala s nevjericom. "A zašto bi samo tako povukli optužbe?"

"Taj je tužitelj vladin dužnosnik?" "Da."

"U tom slučaju nema problema." Paul ustane. "Vratit ću se poslije, večeras, sa sucem, nekim iz tužiteljeva ureda i vojnim vozačem koji će Ruby odvesti do ... sljedeće postaje. Vidite li u tom planu neke prepreke?"

Gospođica Lindleigh odmahne glavom. "Ja se samo pridržavam zapovijedi, bojniče, kao i vi."

"Odlično."

Nakon toga, njih su dvoje otišli. Pošto su se našli vani, Paul zastane i osvrne se. "Još nikada nisam bio u zatvoru", reče. "Ne znam što sam točno očekivao, ali zasigurno ništa iz bajke."

Samo je iznio usputno opažanje o toj neobičnoj građevini, no Flick se ipak doimala razdraženom. "Ovdje su objesili nekoliko žena", reče. "Baš i nije neka bajka."

Nije mu bilo posve jasno zašto je toliko mrzovoljna. "Pretpostavljam da se identificirate sa zatvorenicama", reče. A onda mu odjednom sine i razlog. "Jer biste mogli završiti u nekom francuskom zatvoru."

Činilo se da je ostala zatečena. "Vjerojatno ste u pravu", reče. "Nije mi bilo jasno zašto mi je unutra bilo tako užasno, ali mislim da je to doista pravi razlog."

I nju bi mogli objesiti, uvidi on sada, no tu je pomisao ipak zadržao u sebi.

Pješice su se udaljili od zatvora, uputili se prema najbližoj postaji podzemne željeznice. Flick je bila zamišljena. "Vrlo ste pronicavi", reče.

"Znate kako zadržati gospođicu Lindleigh na svojoj strani. Ja bih samo dobila novog neprijatelja."

"A od toga ne bi bilo koristi."

"Upravo tako. Ruby je, pak, zahvaljujući vama od tigrice postala prava mačkica."

"Nikako ne bih želio da jedna takva žena ima nešto protiv mene."

Flick se nasmije. "Potom ste mi rekli i nešto u vezi sa mnom što ja još nisam bila uvidjela."

Paulu je bilo drago što ju je tako impresionirao, no već je gledao naprijed, prema sljedećem problemu. "U ponoć bi pola ekipe već trebalo biti u centru za obuku u Hampshireu."

"Mi ga zovemo Djevojačkom školom", reče Flick. "Da: Diana Colefield, Maude Valentine i Ruby Romain."

Paul neraspoloženo kimne. "Jedna nedisciplinirana aristokratkinja, jedna zgodna cura koja voli očijukati i ne zna odvojiti maštu od stvarnosti, te jedna Ciganka koja ubija i ima vrlo tanke živce."

U trenutku kada je pomislio kako bi Gestapo mogao objesiti Flick, u vezi s kalibrom angažiranih žena osjetio je jednaku zabrinutost kao Percy.

"Prosjaci ne mogu birati", reče Flick vedrim tonom. Ono se sumorno raspoloženje sada već bilo raspršilo.

"Ali još uvijek nemamo ni stručnjaka za eksplozive ni stručnjaka za telefoniju."

Flick pogleda na ručni sat. "Tek je četiri poslije podne. A RAF je možda naučio Denise Bowyer kako u zrak dići telefonsku centralu."

Paul se nasmiješi. Optimizam koji je pokazivala Flick bio je upravo neodoljiv.

Došli su do postaje i dočekali vlak. Nisu mogli razgovarati o misiji, jer je bilo drugih putnika koji su ih mogli čuti. Paul reče: "Jutros sam doznao nekoliko sitnica o Percyju. Vozili smo se kroz četvrt u kojoj je odrastao."

"Prihvatio je držanje, čak i naglasak britanske više klase, ali ne dajte se zavesti. Pod onim starim sakoom od tvida kuca srce pravog uličnog vođe."

"Rekao mi je da su ga u školi mlatili kada bi nešto rekao naglaskom niže klase."

"Imao je stipendiju. A takvima je općenito teško u otmjenim britanskim školama. Znam, jer sam se i ja školovala zahvaljujući stipendiji."

"I vi ste morali mijenjati naglasak?"

"Ne. Odrasla sam u kući jednog grofa. Uvijek sam ovako govorila."

Paul zaključuje kako je to razlog zbog kojeg se Flick i Percy tako dobro slažu: oboje su pripadnici niže klase koji su se uspeli na društvenoj ljestvici. Za razliku od Amerikanaca, Britanci drže kako su klasne predrasude posve u redu. Ipak, unatoč svemu, šokirali bi ih Južnjaci koji bi im govorili kako su crnci manje vrijedni.

"Čini mi se da vam je Percy iznimno sklon", reče Paul.

"Volim ga kao oca."

Taj se osjećaj doima krajnje iskrenim, pomisli Paul, ali uz to odlučno pokazuje kakav je njezin odnos s Percyjem.

Flick je već bila dogovorila susret s Percyjem u Orchard Courtu. Kada su došli onamo, ispred zgrade je čekao automobil. Paul prepozna vozača, jednog od ljudi iz Montyjeve pratnje. "Gospodine, u automobilu vas netko očekuje", reče mu taj muškarac.

Stražnja se vrata otvore i iz automobila iziđe Paulova mlađa sestra, Caroline.

On se radosno nasmiješi. "Dakle ... ne mogu vjerovati!" reče. Ona mu priđe, a on je zagrlji. "Sto ti radiš u Londonu?"

"Ne mogu ti reći, ali imam nekoliko slobodnih sati, pa sam uvjerila Montyjev stožer da mi posudi auto, kako bih se došla vidjeti s tobom. Častiš me pićem?"

"Nemam ni sekundu vremena", reče on. "Čak ni za tebe. Ali možeš me odvesti do Whitehalla. Moram pronaći tipa koji se zove javni tužitelj."

"U tom slučaju, vodim te onamo, pa novosti možemo razmijeniti u automobilu."

"Svakako", reče on. "Pođimo!"

Flick se okrene na ulazu u zgradu i ugleda neku zgodnu djevojku u odori američkog poručnika kako izlazi iz automobila i snažno grli Paula. Nije joj promaknuo oduševljeni osmijeh na njegovu licu, kao ni intenzitet kojim ju je zagrlji. To mu je očito supruga, djevojka ili zaručnica, vjerojatno u neočekivanom posjetu Londonu. Zacijelo je pripadnica američkih snaga u Londonu koje se pripremaju za invaziju. Paul je istog trenutka uskočio u njezin automobil.

Flick je ušla u Orchard Court, praćena neodređenim osjećajem tuge. Paul ima djevojku, ljudi su jedno za drugim, a dopušten im je i neočekivani susret. Flick požali što se i Michel ne može samo tako pojaviti pred njom, kao iz vedra neba. No on sada leži ranjen na nekom kauču u Reimsu, a njeguje ga bestidna devetnaestogodišnja ljepotica.

Percy se već bio vratio iz Hendona. Zatekla ga je kako priprema čaj. "I, kakva je bila djevojka iz RAF-a?" upita ona.

"Lady Denise Bowyer ... već je na putu za Djevojačku", reče on. "Pa to je divno! Sada već imamo četiri!"

"Ali podosta sam zabrinut. Pomalo je sklona razmetanju. Hvalila se u vezi s time što radi u Ratnom zrakoplovstvu, ispričala mi svu silu pojedinosti o kojima je zapravo trebala šutjeti. Morat ćeš sama vidjeti kako ti izgleda na obuci."

"Vjerojatno nema pojma o telefonskim centralama."

"Doista nema blage veze. Kao ni o eksplozivnim sredstvima. Čaj?"

"Molim te."

On joj pruži šalicu s čajem i sjedne za jeftini stari radni stol. "Gdje je Paul?"

"Otišao je potražiti javnog tužitelja. Nada se da će još večeras iz zatvora izvući Ruby Romain."

Percy joj uputi upitan pogled. "Sviđa ti se?"

"Više nego u prvi mah."

"I meni."

Flick se nasmiješi. "Oborio je s nogu onu staru vješticu koja vodi zatvor."

"Kakva je bila Ruby Romain?"

"Žena užasava. Prerezala je grlo jednoj drugoj zatvorenici u svađi oko komada sapuna."

"Isuse." Percy s nevjericom odmahne glavom. "Kakvu to, dovraga, ekipu sastavljamo, Flick?"

"Opasnu. A takva i treba biti. To nije problematično. Uz to, s obzirom na razvoj situacije, možda ćemo si moći dopustiti i luksuz da za vrijeme obuke eliminiramo jednu ili dvije koje najmanje zadovoljavaju. Mene brine što još nemamo potrebne stručnjake. Nema smisla u Francusku voditi ekipu opasnih žena, a potom ondje uništiti pogrešne kabele."

Percy iskapi svoj čaj i stane puniti lulu. "Znam jednu ženu koja je stručnjak za eksplozive i govori francuski."

Flick je ostala zatečena. "Pa to je divno! Zašto mi nisi rekao?"

"Kada sam prvi put pomislio na nju, odmah sam je odbacio. Nije nimalo prikladna. Ali tada još nisam bio uvidio koliko smo očajni."

"Po čemu je neprikladna?"

"Oko četrdeset joj je godina. RSO rijetko koristi tako stare osobe, osobito kada je riječ o padobranskim misijama." On zapali šibicu.

Dob neće biti prepreka u ovoj fazi, pomisli Flick. Sva uzbuđena, reče: "Hoće li biti dobrovoljka?"

"Mislim da za to postoje odlični izgledi, osobito ako je zamolim."

"Prijatelji ste ..."

On kimne.

"Kako je postala stručnjak za eksploziv?"

Činilo se da je Percyju neugodno. I dalje držeći šibicu koja je gorjela, reče: "Obijala je sefove. Upoznao sam je još davno, dok sam se bavio političkim radom u East Endu." Šibica je dogorjela do kraja i on pripali novu.

"Percy, nisam imala pojma da si u prošlosti bio toliko opasan. Gdje je sada?"

Percy pogleda na ručni sat. "Sada je šest. U ovo doba zacijelo je u privatnom *Mucky Ducku*."

"U pubu?"

"Da."

"U tom slučaju pripali tu prokletu lulu, pa idemo onamo."

Flick u automobilu reče: "Kako znaš da provaljuje u sefove?"

Percy slegne ramenima. "To znaju svi."

"Svi? Čak i policija?"

"Da. U East Endu policija i kriminalci odrastaju zajedno, idu u iste škole, žive u istim ulicama. Svi se među sobom znaju."

"Ali ako znaju tko su kriminalci, zašto ih ne strpaju u zatvor? Vjerojatno ništa ne mogu dokazati."

"To tako funkcionira", reče Percy. "Kada trebaju nekoga osuditi, jednostavno uhite nekoga tko se bavi traženom aktivnošću. Ako je riječ o provali, uhvate nekog provalnika. Nije važno je li počinio baš taj prijestup, jer uvijek mogu proizvesti optužnicu: potkupiti svjedoke, krivotvoriti priznanja, fabricirati forenzične dokaze. Dakako, katkada pogriješe i u zatvor pospreme nedužne ljude, a sustavom se često služe kako bi riješili i osobne račune i tako dalje; no u životu ništa nije savršeno, nije li tako?"

"Želiš mi reći da je cijela ta procedura sa sudovima i porotama obična farsa?"

"Vrlo uspješna, dugotrajna farsa koja nudi unosno zaposlenje inače beskorisnim građanima koji igraju uloge detektiva, odvjetnika i sudaca."

"Je li tvoja prijateljica provalnica bila u zatvoru?"

"Nije. Sudsko gonjenje možeš izbjeći plaćanjem nimalo skromnog mita i ako si voljan njegovati srdačne prijateljske odnose s detektivima. Recimo da živiš u ulici u kojoj živi i draga stara mama detektiva-inspektora Callahana. Navratiš jednom u tjednu, upitaš treba li joj štogod iz dućana, pogledaš fotografije njezinih unuka ... detektiv Callahan na taj će te način teško staviti iza rešetaka."

Flick se prisjeti priče koju je Ruby ispričala nekoliko sati ranije. Nekim je ljudima život u Londonu gotovo jednako težak kao život pod Gestapom. Je li moguće daje situacija uistinu toliko drukčija u odnosu na ono što je zamišljala?

"Ne znam odrediti govoriš li to posve ozbiljno ili ne", reče sada Percyju. "Ne znam što bih vjerovala."

"Oh, posve sam ozbiljan", reče on uz osmijeh. "Ali ne očekujem da mi vjeruješ."

Našli su se u Stepnevju, nedaleko od pristaništa. Flick još nigdje nije vidjela tolika razaranja od bombardiranja. Cijele ulice bile su srušene sa zemljom. Percy skrene u neku usku slijepu ulicu i zaustavi automobil ispred jednog puba.

Mucky Duck bio je šaljivi nadimak: pub se zapravo zvao *White Swan*.⁵ Taj privatni bar uopće nije bio privatn, no tako se nazivao kako bi se razlikovao od javnoga bara, pravoga puba, u kojem je na podu bilo piljevine, a pola litre piva bilo jeftinije za peni. Flick sada uvidi kako razmišlja o tome kako bi te osobitosti objašnjavala Paulu. Njega bi to neizmjerljivo zabavljalo.

Geraldine Knight sjedila je na barskome stolcu na završetku šanka, a držala se u najmanju ruku kao vlasnica lokala. Imala je živahnu plavu kosu, a bila je našminkana jako i stručno. Punašno tijelo imalo je određenu čvrstinu koja je mogla biti isključivo posljedica nošenja korzeta. Na cigareti koja je gorjela u pepeljari vidio se prsten jarkocrvenog ruža za usne. Teško je i zamisliti osobu koja bi više odudarala od izgleda tajne agentice, pomisli Flick razočarano.

"Percy Thvvaite, glavom i bradom! Ne mogu vjerovati!" reče žena. Zvučala je kao prava Londončanka iz radničke klase koja je bila na tečaju pravilnog govora.

"Što ti radiš u ovim našim jadnim kvartovima, prokleta stara komunjaro?" Očito joj je bilo silno drago što se pojavio.

"Bok, Jelly, ovo je moja prijateljica Flick", reče Percy. "Drago mi je", reče ona i stisne joj ruku.

"Jelly?"⁶ reče Flick.

"Nitko ne zna odakle se pojavio taj nadimak."

"On", reče Flick. "Jelly Knight, gelignite."⁷

Jelly se nije obazirala na te riječi. "Ja ću džin i ono, Percy, kada ti plaćaš."

Flick joj se obrati na francuskome. "Živite u ovom dijelu Londona?"

"Od desete godine", odgovori ona, francuski govoreći sa sjevernoameričkim naglaskom. "Rođena sam u Ouebecu."

To nije dobro, pomisli Flick. Nijemci možda i neće primijetiti naglasak, ali Francuzi svakako hoće. Jelly će morati glumiti francusku državljanku rođenu u Kanadi. To bi bila savršeno uvjerljiva priča, ali i neobična upravo toliko da privuče znatiželju. Dovraga. "Ali sebe smatrate Britankom."

"Engleskinjom, ne Britankom", reče Jelly prepredeno, ali i ogorčenim glasom.

Ponovno je prešla na engleski. "Pripadam Anglikanskoj crkvi, glasam za konzervativce i ne volim strance, nevjernike i republikance." Načas pogledavši Percyja, još doda: "Nazočni su, dakako, izuzeti."

Percy reče: "Trebala bi živjeti u Yorkshireu, na nekoj farmi na uzvisini, negdje gdje su strance posljednji put vidjeli za vikinških napada. Nije mi jasno kako podnosiš život u Londonu, okružena rus-kim boljševicima, njemačkim Židovima, irskim katolicima i nekonformističkim Velšanima koji posvuda podižu male kapele, poput krtica koje uništavaju izgled travnjaka."

"London više nije što je bio, Perce."

"Nije ono što je bio dok si ti bila strankinja?"

Bilo je očito da je riječ o njihovoj internoj raspravi. Flick je nestrpljivo prekine. "Vrlo mi je drago čuti da osjećaš takvo domoljublje, Jelly."

"A zašto bi tebe zanimalo tako nešto, ako smijem pitati?"

⁵ White Swan - Bijeli labud; Mucky Duck - Musava patka.

⁶ Jelly, između ostalog, može značiti žele, želatina, marmelada, meduza (jellyfish) ...

⁷ Riječ gelignite izgovara se gotovo jednako kao Jelly Knight, a riječe o želatiniziranome eksplozivu načinjenom od nitroglicerina (želatinski dinamit).

"Jer možeš nešto učiniti za svoju zemlju."

U tom trenutku u razgovor se ubaci Percy: "Objasnio sam joj koja je tvoja ... specijalnost, Jelly."

Ona pogleda svoje blistavocrvene nokte. "Diskrecije malo, molim, Percy. To je bolja polovica odvažnosti, tako piše u Bibliji."

Flick reče: "Pretpostavljam da znaš daje u posljednje vrijeme na tom području došlo do fascinantnog napretka. Mislim na plastični eksploziv."

"Nastojim biti u toku", reče Jelly tonom nehajne skromnosti. Izraz njezina lica učas se promijeni i sada prepređeno pogleda Flick. "Ovo ima nekakve veze s ratom, zar ne?"

"Da."

"Računajte na mene. Za Englesku sam spremna učiniti sve."

"Neće te biti nekoliko dana."

"Nema problema."

"Možda se i ne vratiš."

"Što bi to, dovraga, trebalo značiti?"

"Bit će vrlo opasno", reče Flick tiho.

Jelly se doimala obeshrabreno. "Oh." Sada s mukom proguta slinu. "U redu, nema veze", reče neuvjerljivo.

"Sigurna si?"

Jelly se doimala zamišljenom, kao da nešto računa. "Želite da nešto dignem u zrak."

Flick bez riječi kimne.

"Stvar nije u inozemstvu, zar ne?"

"Mogla bi biti."

Jelly ispod šminke problijedi. "O, Bože moj! Želite da idem u Francusku, ne?"

Flick ne reče ništa.

"Iza neprijateljskih linija! I sam Bog zna da sam prokleta prestara za takve stvari. Imam ..." Sada je malko oklijevala. "Imam trideset sedam godina."

Ima približno pet više, pomisli Flick, ali reče: "No, dobro, gotovo smo vršnjakinje, ja imam gotovo trideset. Nismo prestare za malo pustolovine, zar ne?"

"Govori u svoje ime, draga moja."

Flick osjeti kako je obuzima malodušnost. Jelly neće pristati.

Cijeli je plan bio pogrešno zamišljen, zaključiti. Nikada neće uspjeti pronaći žene koje mogu obaviti potrebne poslove i još bespri-jekorno govoriti francuski. Plan je osuđen na propast još na samome početku.

Ona okrene leđa Jelly. Bila bi najradije zaplakala.

Percy reče: "Jelly, od tebe tražimo da obaviš posao koji je uistinu presudan za daljnji tijek rata."

"Daj me još malo, Perce, baš je zgodno", reče ona, no šalila se preko volje, a izgledala je krajnje ozbiljno i smrkuto.

On odmahne glavom. "Ne pretjerujem. Razlika bi mogla biti u tome hoćemo li rat dobiti ili izgubiti."

Bez riječi je iznenađeno piljila u njega. Od unutarnjeg sukoba lice joj se bilo izobličilo, tako da je pokazivalo krajnju neodlučnost.

Percy reče: "A ti si jedina osoba u zemlji koja to može obaviti."

"Ma daj, molim te ... skini mi se", reče ona skeptično.

"Provalnica si, žena, i još govoriš francuski - što misliš, koliko je još takvih? Ja ću ti reći: nema ih."

"Sve to govoriš ozbiljno, zar ne?"

"U životu nisam bio ozbiljniji."

"Dovraga, Percy." Jelly ušuti. Još dugo nije rekla ni riječi. Flick je čekala suspregnuta daha. Jelly na kraju reče: "U redu, gade jedan, pristajem."

Flick je bila toliko oduševljena da ju je poljubila. Percy reče: "Bog te blagoslovio, Jelly."

Jelly reče: "Kada počinjemo?"

"Sada", reče Percy. "Popij taj džin, pa ću te odvesti kući da spakiraš kovčeg, a potom te vozim u centar za obuku."

"Što večeras?"

"Rekao sam ti da je važno."

Ona popije ostatak pića. "U redu, spremna sam."

Tada s barske stolice spusti svoju izdašnu pozadinu, a Flick pomisli: Kako će se snaći s padobranom?

Izišli su iz puba. Percy se obrati Flick: "Moći ćeš se vratiti podzemnom?"

"Svakako."

"U tom slučaju, vidimo se sutra u Djevojačkoj školi."

"Doći ću", reče Flick i nakon toga se pozdrave.

Slavodobitno raspoložena, uputila se prema najbližoj postaji. Ljetna je večer bila blaga, a East End prepun života: skupina dječaka prljavih lica igrala je kriket palicom i izlizanom teniskom lopticom; neki umorni muškarac u umrljanim radnim hlačama vraćao se kući na večeru; vojnik u odori, na dopustu, s kutijom cigareta i nekoliko šilinga u džepu, bezbrižno je šetao pločnikom, kao da su mu na raspolaganju svi užici ovoga svijeta; tri zgodne djevojke u haljinama bez rukava i sa slamnatim šeširima hihotala su se, krišom pogledavajući prema njemu. Sudbina svih tih ljudi odlučit će se u sljedećih nekoliko dana, pomisli Flick mračno.

Dok se podzemnom vozila prema Bayswateru, raspoloženje joj je ponovno splasnulo. Još uvijek nema najvažniju članicu ekipe. Bez inženjera specijaliziranog za telefoniju, Jelly bi eksploziv mogla postaviti na pogrešno mjesto. I u tom bi slučaju nanijele štetu, ali ako bi je bilo moguće popraviti za dan-dva, silan trud i životi izloženi velikoj opasnosti bili bi uzaludni.

Vrativši se u svoju sobu, ondje je zatekla brata Marka. Ona ga zagrlila i poljubi.

"Kakvo lijepo iznenađenje!" reče.

"Imam slobodnu večer, pa sam te mislio izvesti na piće", reče. "Gdje je Steve?"

"Glumi svog Jaga vojnicima u Lyme Regisu. Sada obojica najveći dio vremena radimo za *ENSA*-u." Bila je to nacionalna udruga koja je za pripadnike oružanih snaga organizirala predstave i druge zabavne sadržaje. "Kamo ćemo otići?"

Flick je bila umorna i prvo je pomislila kako bi mogla odbiti njegov prijedlog. A onda se prisjetila da u petak ide u Francusku i da bi joj ovo mogao biti posljednji susret s bratom. "Što kažeš na West End?" reče ona.

"Otići ćemo u neki noćni klub."

"Savršeno!"

Izišli su iz kuće i ruku pod ruku krenuli ulicom. Flick reče: "Jutros sam se vidjela s mamom."

"Kako je?"

"Dobro, ali još se, nažalost, nije smekšala u stavu prema tebi i Steveu."

"To i nisam očekivao. Kako to da si se vidjela s njom?"

"Bila sam u Somersholmeu. Objašnjavanje bi predugo trajalo."

"Pretpostavljam daje riječ o nečemu tajnome."

Ona se nasmiješi, potvrđujući njegovu pretpostavku, a potom uzdahne, prisjetivši se problema koji je muči. "Vjerojatno ne poznaješ inženjera za telefoniju da je i žena i zna francuski, zar ne?"

On zastane. "Pa ..." reče, "zapravo ... da."

Mademoiselle Lemaš bila je na užasnim mukama. Sjedila je posve nepomično na tvrdoj stolici s naslonom, za malenim stolom, lica preko koje je bila prevučena zamrznuta maska krajnje samokontrole. Nije se usuđivala pomaknuti ni za centimetar. Na glavi je još imala onaj šešir, dok je u krilu čvrsto stiskala kožnu torbicu. Punašne male šake ritmički su stezale ručku. Nije nosila prstenje; na sebi je zapravo imala tek jedan primjerak nakita, maleni srebrni križ na lančiću.

Posvuda oko nje, službenici i tajnice koji su radili do kasna, u svojim besprijekornim odorama, i dalje su tipkali i sređivali dokumentaciju. Prema Dieterovim uputama, ljubazno su se smiješili kada bi se susreli s njezinim pogledom, a svako malo jedna od djevojaka obratila bi joj se s nekoliko riječi, nudeći vodu ili kavu.

Dieter je sjedio i promatrao je, sjedeći između poručnika Hessea i Stephanie. Hans Hesse bio je najbolji primjer izdržljivog, flegmatičnog Nijemca iz radničke klase. Stoički je promatrao prizor: dosada je vidio brojne prizore mučenja. Stephanie se lakše uzbuđivala, ali sada je pokazivala visok stupanj samokontrole. Doimala se nesretnom, ali nije govorila ništa: njezin životni cilj bio je ugađati Dieteru.

Mademoiselle Lemaš ne osjeća samo fizičku bol, znao je Dieter. Još užasniji od mjehura koji samo što se nije rasprsnuo bio je strah od toga da se uneredi u sobi prepunoj pristojnih i lijepo odjevenih ljudi koji obavljaju uobičajeni posao. Za jednu uglađenu damu u godinama bila je to najgora moguća noćna mora.

Divio se njezinoj snazi i pitao hoće li popustiti, i sve mu ispričati, ili ustrajati.

Neki mladi kaplar lupne petama na nekoliko centimetara od Dietera i reče:

"Ispričavam se, bojniče, poslali su me da vas zamolim da dođete u ured bojnika Webera."

Dieter već pomisli kako bi po tom vojniku mogao poslati odgovor koji bi glasio: Želiš li razgovarati sa mnom, dođi do mene, ali ipak zaključi kako takvo sukobljavanje prije nego što postane apsolutno nužno ne bi bilo nimalo korisno.

Weber bi možda čak mogao početi malo više surađivati dopusti li mu da na ovaj način postigne nekoliko bodova. "U redu." Zatim se obrati Hesseu. "Hans, znaš što je trebaš pitati ako popusti."

"Znam, bojniče."

"U slučaju da ne dođe do toga ... Stephanie, možeš li, molim te, otići u Cafe des Sports i donijeti mi bocu piva i čašu?"

"Svakako." Činilo se da s radošću prihvaća svaku mogućnost da iziđe iz sobe.

Dieter za kaplarom pođe u ured Willija Webera. Bila je to veličanstvena soba u prednjem dijelu dvorca s trima visokim prozorima koji su gledali na trg. Dieter pogleda prema suncu koje se spuštalo nad gradom. Kose zrake naglašavale su zaobljene lukove i potpornje srednjovjekovne crkve. Ugledao je Stephanie kako prelazi na suprotnu stranu trga, u svojim visokim potpeticama, kako hoda skladno poput trkaćeg konja, istodobno i elegantna i snažna.

Vojnici su na trgu podizali tri debela drvena stupa, postavljali ih u pravilan niz. Dieter se namršti. "Streljački vod?"

"Za ono troje terorista koji su preživjeli nedjeljni sukob", odgovori Weber. "Koliko sam čuo, završio si s ispitivanjem."

Dieter kimne. "Rekli su mi sve što znaju."

"Javno ćemo ih strijeljati u znak upozorenja ostalima koji eventualno razmišljaju o pristupanju Pokretu otpora."

"To je dobra zamisao", reče Dieter. "Međutim, iako je Gaston u dobroj formi, i Bertrand i Genevieve teško su ozlijeđeni - ne bih rekao da mogu hodati."

"U tom slučaju do susreta sa sudbinom netko će ih donijeti. Ali nisam te pozvao kako bismo razgovarali o njima. Moji nadređeni u Parizu raspituju se o eventualnom daljnjem napretku."

"I što si im rekao, Willi?"

"Da si nakon četrdeset osam sati istrage uhitio neku staricu koja je možda skrivala savezničke agente u svojoj kući, a možda i nije, te koja nam dosada nije rekla ništa."

"A što bi im želio reći?"

Weber teatralno udari šakom po stolu. "Da smo slomili kičmu francuskome Pokretu otpora!"

"Za to bi moglo biti potrebno više od četrdeset osam sati."

"Zašto ne počneš mučiti tu staru kravu?"

"Mučim je."

"Time što joj ne dopuštaš odlazak na zahod! Kakvo je to mučenje?"

"U ovom slučaju najdjelotvornije, čini mi se."

"A držiš da upravo ti znaš najbolje. Oduvijek si bio arogantan. Ali ovo vam je nova Njemačka, bojniče. Više se automatski ne smatra da si bolji u procjenama samo zato što si profesorski sin."

"Ne budi smiješan."

"Doista misliš da bi postao najmlađim šefom Odjela za kriminalnu obavještajnu djelatnost policije u Kolnu da ti stari nije bio važna faca na sveučilištu?"

"Morao sam položiti jednake ispite kao svi ostali."

"Kako je samo neobično što ostali ljudi, sposobni koliko i ti, nikada, kako se čini, nisu napredovali baš tako lijepo i brzo."

To je fantazija kojom je Weber sebi objašnjavao sve? "Za ime svijeta, Willi, ne vjeruješ valjda da se cjelokupna policija u Kolnu urotila kako bi meni dala bolje ocjene nego tebi jer je moj otac bio profesor glazbe ... pa to je upravo smiješno!"

"Takve su stvari u ono vrijeme bile uobičajene."

Dieter uzdahne. Weber je dijelom u pravu. Pokrovitelj stava i nepotizma u Njemačkoj je tada doista bilo. Ali to nije razlog zbog kojeg Willi nije uspio doći do promaknuća. Istina je glasila da je bio glup. Nikada ne bi dospio nikamo, osim unutar organizacije u kojoj je fanatičnost važnija od sposobnosti.

Dieteru je sada već bilo dosta tako glupog razgovora. "Budi bez brige u vezi s mademoiselle Lemaš", reče. "Ubrzo će propjevati."

I potom iziđe. "I uz to ćemo slomiti kičmu francuskome Pokretu otpora. Samo još malo pričekaj."

Vratio se u glavni ured. Mademoiselle Lemaš sada je prigušeno stenjala. Weber je u Dieteru pobudio nestrpljivost, tako daje sada odlučio ubrzati postupak. Pošto se Stephanie vratila, on na

stol stavi čašu, otvori bocu i zatočenicu pred očima stane polagano točiti pivo. Suze izazvane boli izbile su joj iz kutova očiju i zakotrljale se njezi-nim punašnim obrazima.

Dieter otpije velik gutljaj piva i odloži čašu. "Vašim mukama samo što nije došao kraj, mademoiselle", reče.

"Olakšanje je pred vratima. Za nekoliko trenutaka odgovorit ćete na moja pitanja i potom doći do olakšanja."

Ona zatvori oči.

"Gdje se nalazite s britanskim agentima?" On zastane. "Kako se međusobno prepoznajete?" Ona ne odgovori. "Kako glasi lozinka?"

Pričekavši još trenutak, reče: "Pripremite odgovore, neka budu posve oblikovani i krajnje jasni, tako da mi ih, kada za to dođe trenutak, možete iznijeti brzo, bez oklijevanja i dodatnih objašnjavanja; a potom možete potražiti brzo olakšanje boli koju osjećate."

Iz džepa izvadi ključ lisica. "Hans, čvrsto je drži za ručni zglob." On se sagne i otključa lisice kojima joj je gležanj bio vezan za nogu stola. Tada je uhvati za podlakticu. "Pođi s nama, Stephanie", reče. "Idemo u ženski nužnik."

Tako su izišli iz sobe, prvo Stephanie, pa njih troje. Dieter i Hans držali su zatočenicu, koja je s poteškoćama skakutala i, pognuta u struku, grizla usnu.

Otišli su do završetka hodnika i zaustavili se pred vratima s natpisom Damen.

Ugledavši ih, mademoiselle Lemaš glasno zastenje.

Dieter se obrati Stephanie: "Otvori vrata."

Ona ih otvori. Pred njima se ukazala čista prostorija obložena bijelim keramičkim pločicama, s umivaonikom, ručnikom na vješalici i nizom odjeljaka.

"I sada", reče Dieter, "bol dolazi do samog završetka."

"Molim vas", prošapće ona. "Pustite me."

"Gdje se nalazite s britanskim agentima?"

Mademoiselle Lemaš zaplače.

Dieter blagim glasom upita: "Gdje se nalazite s tim ljudima?"

"U katedrali", zajeca ona. "U kripti. Molim vas, pustite me!"

Dieter uzdahne od silnog olakšanja i zadovoljstva. Slomila se. "Kada se sastajete?"

"U tri poslije podne, odlazim svaki dan."

"I kako se prepoznajete?"

"Nosim rasparene cipele, crnu i smeđu. Smijem li sada ići?"

"Još jedno pitanje. Kako glasi lozinka?"

"*Molite za mene*".

Ona pokuša krenuti naprijed, ali Dieter ju je držao čvrsto, jed-nako kao Hans.

"Molite za mene", ponovi Dieter. "To kažete vi ili agent?"

"Agent, oh, molim vas, preklinjem vas ..."

"A vi odgovarate ...?"

"Molim za mir", tako odgovaram."

"Hvala", reče Dieter i pusti je.

Ona pojuri u nužnik.

Dieter kimne Stephanie, koja uđe za njom i zatvori vrata.

Nije bio u stanju prikriti zadovoljstvo. "Eto, Hans, napredujemo."

I Hans je bio zadovoljan. "Kripta u katedrali, tri poslije podne, svaki dan, crna i smeđa cipela, "Molite za mene" i odgovor "Molim za mir". Odlično!"

"Kada iziđu, zarobljenicu smjesti u ćeliju i predaj je Gestapu. Oni će je već smjestiti u neki logor."

Hans kimne. "To mi izgleda podosta strogo, gospodine. Mislim, s obzirom na to da je gospođa u godinama."

"To je točno ... dok ne pomisliš na sve njemačke vojnike i francuske civile koje su pobili teroristi koje je skrivala. Tada stječeš dojam da je kazna i preblaga."

"Točno je, gospodine, sada se sve pojavljuje u drukčijem svjetlu."

"Vidiš kako jedna stvar vodi do druge", reče Dieter zamišljeno. "Gaston nam odaje kuću, kuća nam daje mademoiselle Lemaš, ona kriptom, a kriptom će nam podariti ... tko zna?" Već je počeo razmišljati o tome na koji bi način bilo najbolje iskoristiti tek stečene informacije.

Izazov se sastojao u tome da agente uhite a da London za to ne dozna. Odigraju li sve karte kako treba, Saveznici će istim smjerom poslati još ljudi i tako uludo potrošiti velike snage i u ljudstvu i u opremi. Slična je stvar već izvedena u Nizozemskoj: više od pedesetorice izvrsno obučениh sabotera padobranima se spustilo ravno u ruke Nijemcima.

U idealnim okolnostima, sljedeći agent kojeg London pošalje otići će u kriptom katedrale i ondje zateći mademoiselle Lemaš. Ona će ga odvesti kući, a on će u London poslati radioporuku u kojoj će reći da je sve u redu. Potom, kada se nađe izvan kuće, Dieter bi se mogao domoći njegovih šifrnika. Nakon toga, Dieter bi mogao uhititi agenta, ali u njegovo ime i dalje slati poruke u London - i primiti odgovore. U praktičnome smislu tako bi vodio jednu skupinu Pokreta otpora koja bi bila posve izmišljena. Bila je to vrlo uzbudljiva mogućnost.

Willi Weber u tom trenutku prođe pokraj njih. "Onda, bojniče, je li zatvorenica progovorila?"

"Jest."

"Bilo je i vrijeme. Je li rekla što korisno?"

"Svojim nadređenima možete reći da je otkrila sastajalište i lozinke. Možemo pokupiti sve agente koji budu dolazili."

Unatoč neprijateljskom držanju, Weber se doimao zainteresiranim. "A gdje je to mjesto?"

Dieter je sada oklijevao. Bio bi više volio Weberu ne reći ništa. Ali teško bi ga odbio a da ga ne uvrijedi. Uz to, pomoć tog čovjeka nedvojbeno mu je potrebna. Mora mu reći. "U kriptom u katedrali, svako poslijepodne u tri."

"Obavijestit ću Pariz." Weber se udalji.

Dieter nastavi razmišljati o sljedećem koraku. Kuća u Rue du Bois svakako je međupostaja. Nitko iz skupine Bollinger nije upoznao mademoiselle Lemaš. Agenti koji dolaze iz Londona ne znaju kako izgleda - zbog toga su i potrebni znakovi raspoznavanja i lozinke. Kada bi je barem netko mogao odglumiti ... ali tko?

Stephanie u to s mademoiselle Lemaš iziđe iz ženskog nužnika. Ona bi je mogla zamijeniti. Puno je mlađa od mademoiselle Lemaš i izgleda posve drukčije, ali agenti to ne bi znali. Očito je Francuskinja. I treba se samo dan-dva brinuti za nekog agenta.

On uhvati Stephanie za ruku. "Hans će sada preuzeti zatvorenicu. Dođi, dopusti da te počastim čašom šampanjca."

Zajedno su izišli iz dvorca. Na trgu su vojnici već bili dovršili posao, a ona tri stupa sada su pod večernjim svjetlom bacala dugačke sjene. Šačica mještana stajala je bez riječi i bojažljivo promatrala trg stojeći pred crkvenim vratima.

Dieter i Stephanie uđu u kavanu. Dieter naruči bocu pjenušca. "Hvala što si mi danas pomogla", reče on. "Vrlo sam zahvalan."

"Volim te", reče ona. "A ti voliš mene, to znam, iako to nikada ne govoriš."

"Ali što osjećaš u vezi s time što smo danas učinili? Francuskinja si i imaš onu baku o čijem etničkom podrijetlu ne smijemo govoriti, a, koliko znam, nisi fašistkinja."

Ona energično odmahne glavom. "Više ne vjerujem u nacionalnost, ni etničku pripadnost, ni politiku", reče strastvenim tonom. "Kada me Gestapo uhitio, nije mi pomogao nitko od Francuza. Kao ni Židova. Nisu mi pomogli ni socijalisti, ni liberali ni komunisti. A u onom zatvoru bilo mi je tako užasno hladno."

Izraz njezina lica sada je bio drukčiji. Usne više nisu imale onaj seksi poluosmijeh koji bi na njima najčešće titrao, dok u očima više nije bilo onog izazovnog sjaja. Pred očima joj je bio neki drugi prizor, iz nekog drugog vremena. Ona prekriži ruke i zadrhti, iako je ljetna večer bila topla. "Nije bilo hladno samo izvana, na koži. Osjećala sam hladnoću u srcu, u utrobi, u kostima. Imala sam dojam da mi više nikada neće biti toplo, da ću jednostavno tako hladna završiti u grobu." Još je dugo samo šutjela, upala i blijeda lica, a Dieter u tom trenutku osjeti koliko je rat užasan.

Ona reče: "Nikada neću zaboraviti vatru u tvojem stanu. Ugljen i taj plamen. Već sam bila zaboravila kako je to osjećati takvu toplinu. Zahvaljujući njoj ponovno sam postala ljudskim bićem." Ona se oslobodi opčinjenosti uspomena. "Ti si me spasio. Ti si mi dao hranu i vino. Ti si mi kupio odjeću." Ona se nasmiješi. Bio je to onaj njezin stari osmijeh, osmijeh koji je govorio Možeš, samo ako se usudiš. "I ti si sa mnom vodio ljubav, ispred tog plamena."

On joj stisne ruku. "To nije bilo teško."

"Čuvao si me, pružio mi sigurnost, u svijetu u kojem gotovo nitko nije siguran. Stoga sada vjerujem samo u tebe."

"Ako doista tako misliš ..."

"Svakako."

"Postoji još jedna stvar koju bi mogla učiniti za mene."

"Bilo što ..."

"Želio bih da glumiš mademoiselle Lemaš."

Ona uzdigne jednu besprijekorno oblikovanu obrvu.

"Pretvaraj se da si ona. Svaki dan u tri dođi u kriptu u katedrali, u jednoj crnoj i jednoj smeđoj cipeli. Kada ti netko pristupi i kaže "Molite za mene", odgovori "Molim za mir". Tu osobu odvedi u kuću u Rue du Bois, a nakon toga nazovi mene."

"Čini se jednostavno."

Stigao je šampanjac i on ga natoči u dvije čaše. U tom trenutku odlučio je prema njoj biti iskren. "Trebalo bi biti jednostavno. Ali postoji i određena, premda mala opasnost. Ako je netko od agenata već vidio mademoiselle Lemaš, znat će da si varalica. U tom slučaju mogla bi se naći u opasnosti. Hoćeš li se izložiti tom riziku?"

"To ti je važno?"

"Važno je za rat."

"Briga me za rat."

"Važno je i meni."

"U tom slučaju pristajem."

On uzdigne čašu. "Hvala", reče.

Kucnuvši se, otpili su svaki po gutljaj.

Vani, na trgu, začula se paljba. Dieter pogleda kroz prozor. Ugledao je tri tijela vezana za drvene stupove, kako beživotno vise na konopcima; niz vojnika spuštao je puške; a skupina građana sve je promatrala nepomično i bez riječi.

Ratne mjere štednje u Sohou, srcu West Enda poznatom po noćnome životu, gotovo se i nisu primjećivale. Iste onakve skupine mladih muškaraca teturale su ulicama, opijene pivom, iako ih je većina bila u odorama. Iste našminkane djevojke u uskim haljinama šetale su pločnicima, mjerkaše potencijalne mušterije. Osvijetljeni natpisi is-pred klubova i barova bili su isključeni zbog zamračenja, ali svi su lokali radili.

Mark i Flick ušli su u Criss-Cross u deset navečer. Upravitelj kluba, neki mladić u smokingu s crvenom leptir-kravatom, pozdravio je Marka kao dugogodišnji prijatelj. Flick je ispunjavala nova nada. Mark poznaje ženu koja je stručnjak za telefoniju. Flick će je ubrzo upoznati, te je stoga puna optimizma. Mark o njoj nije rekao puno, osim da se zove Greta, kao velika filmska zvijezda. Kada je Flick iz njega pokušala izvući nešto više, samo je rekao: "Moraš se osobno vidjeti s njom."

Dok je Mark plaćao ulaznice i ćaskao s upraviteljem, Flick je uočila koliko se u tom trenutku mijenja. Postao je neusporedivo ekstrovertiraniji, glas mu je poprimao nekakav pjevni prizvuk, a geste postale teatralnije. Flick se upita ima li njezin brat nekakvo drugo "ja" koje aktivira nakon spuštanja mraka.

Stubama su sišli u podrum. Prostor je imao prigušenu rasvjetu, a ispunjavao ga je dim. Flick ugleda peteročlani glazbeni sastav na niskoj pozornici, maleni plesni podij, više nepravilno raspoređenih stolova i niz separea uz mračne rubove. Prije dolaska, bila se pitala hoće li to biti klub samo za muškarce, jedno od onakvih mjesta koja su otvorena za tipove poput Marka koji "nisu od onih koji će se ženiti". Iako su posjetitelji bili uglavnom muškarci, bilo je i podosta djevojaka, a neke od njih nosile su vrlo glamuroznu odjeću.

Jedan konobar reče: "Bok, Markie" i potapša Marka po ramenu, ali Flick pogleda izrazito neprijateljski.

"Robbie, ovo je moja sestra", reče Mark. "Zove se Felicity, ali oduvijek je zovemo Flick."

Konobar odmah promijeni držanje i srdačno joj se nasmiješi. "Vrlo mi je drago." Potom ih dovede do stola.

Flick zaključila kako je Robbie posumnjao da bi ona mogla biti Markova djevojka, te se na nju naljutio jer je uvjerala Marka da na određeni način promijeni stranu. Postala mu je simpatičnija čim je doznao da je Markova sestra.

Mark se nasmiješi Robbieju i upita: "Kako je Kit?"

"Oh, vjerojatno dobro", reče Robbie uz tračak uzrujanosti.

"Posvadili ste se, ha?"

Mark je sada pokazivao sav svoj šarm. Gotovo je očijukao. Bila je to strana njegove ličnosti koju Flick nikada nije vidjela. Štoviše, pomisli sada, to bi mogao biti pravi Mark. Ona druga strana, diskretni dnevni Mark, vjerojatno je samo glumljena uloga.

"A kada se nismo svađali?" reče Robbie.

"Ne cijeni te", reče Mark uz pretjeranu sjetu u glasu, dodirujući Robbiejev dlan.

"Imaš pravo, hvala ti. Neko piće?" Flick naruči viski, a Mark zatraži martini.

Flick nije znala puno o takvim muškarcima. Upoznala se s Markovim prijateljem, Steveom, i bila u njihovu zajedničkom stanu, ali nikada nije upoznala nikoga od njihovih prijatelja. Iako ju je izluđivala znatiželja, činilo joj se odviše lascivnim ispitivati ih o tom svijetu.

Nije znala čak ni kako sami sebe nazivaju. Sve riječi za koje je znala bile su manje-više neugodne: peder, homić, tetkica, curica, peško.

"Mark", reče sada. "Kako ti nazivaš muškarce koji, znaš, više vole muškarce?"

On se nasmiješi. "Muzikalcima, dušo", reče on, ženstveno mašući rukom.

To moram zapamtiti, pomisli Flick. Sada mogu pitati Marka: "Je li ovaj muzikalan?" Naučila je prvu riječ njihova tajnog koda.

Na pozornici se uto pojavi neka visoka plavuša u crvenoj večernjoj haljini, izazovnih pokreta. Dočekao ju je pravi prolom pljeska. "To je Greta", reče Mark.

"Danju radi kao tehničarka u telefonskoj centrali."

Greta zapjeva "*Nobody Knows You When You're Down and Out*." Imala je snažan glas, kao stvoren za blues, ali Flick odmah uoči da ima njemački naglasak. Vičući u Markovo uho kako bi nadjačala glazbu, reče: "Mislila sam da si rekao da je Francuskinja."

"Samo govori francuski", ispravi je on. "Ali je Njemica."

Flick osjeti gorko razočaranje. To nema smisla. I kad progovori francuski, Greta će imati jednako izražen njemački naglasak.

Publika je bila oduševljena Gretom, gorljivo je pljeskala nakon svake pjesme, bodrila je i zviždala kada je glazbu pratila vrlo sugestivnim pokretima. Ali Flick se nije mogla opustiti i uživati u predstavi. Odviše ju je mučila zabrinutost. I dalje nije imala inženjerku, a uzalud je potrošila drugi dio večeri, ovamo došavši po nešto čega jednostavno nema.

Ali što da radi? Pitala se koliko bi joj trebalo da se upozna s osnovama telefonije. S tehnikom nikada nije imala osobitih problema. U školi je bila konstruirala radiouređaj. Osim toga, treba znati tek toliko da učinkovito razori opremu. Bi li mogla završiti nekakav dvodnevni tečaj, možda se povezati s ljudima iz Uprave za poštu?

Poteškoća se sastojala u tome što nitko nije mogao posve pouzdano znati na kakvu će opremu saboteri naići kada uđu u dvorac. Uređaji bi mogli biti francuski ili njemački, čak i kombinacija dvaju sustava, a ondje bi se moglo naći čak i uvezenih američkih uređaja - Sjedinjene su Države na području telekomunikacijske tehnologije bile mnogo naprednije od Francuske. Postojale su mnogobrojne i razne vrste opreme, a dvorac je odrađivao više različitih funkcija. Imao je ručnu centralu, automatsku centralu, dvojnu centralu za međusobno povezivanje drugih centrala i postaju za pojačavanje za onaj više nego važni novi magistralni vod prema Njemačkoj. Međutim, samo je iskusan inženjer mogao biti dovoljno siguran da će prepoznati ono što se pred njim nađe kada uđe u centralu.

U Francuskoj, dakako, ima telekomunikacijskih inženjera, i moguće je da bi ondje mogla pronaći neku ženu - kada bi imala dovoljno vremena. Ta zamisao nije obećavala puno, ali ju je ipak pomno razmotrila. RSO može poslati poruku svim skupinama Pokreta otpora. Postoji li negdje žena koja odgovara traženom opisu, do Reimsa bi joj trebalo dan ili dva, što bi bilo u redu. Ali ta je mogućnost bila toliko neizvjesna. Postoji li uopće u Pokretu neka žena koja je stručnjak za telefoniju? Ako je nema, Flick bi uludo utrošila dva dana kako bi doznala da je cijela misija zapravo osuđena na propast.

Ne, treba joj nešto sigurnije. Ona ponovno promisli o Greti. Ne može proći kao Francuskinja. Gestapo možda i neće uočiti njezin naglasak, budući da na jednak način govore francuski, ali Francuska bi je policija svakako primijetila. Mora li se pretvarati daje Francuskinja? U Francuskoj se nalazi mnoštvo Njemica: časničke supruge, mlade žene u sastavu oružanih snaga, vozačice i daktilografkinje, te radiovezistice. Flick ponovno osjeti uzbuđenje. Zašto ne?

Greta bi mogla glumiti nekakvu tajnicu koja radi u vojsci. Ne, to bi već moglo izazvati probleme - neki časnik mogao bi joj početi izdavati naloge. Bilo bi sigurnije da glumi civilku. Mogla bi biti mlada supruga nekog časnika, koja sa suprugom živi u Parizu - ne, u Vichvju, to je dalje. Morali bi smisliti i

određenu priču o tome zašto Greta putuje sa skupinom Francuskinja. Možda bi neka članica ekipe mogla glumiti njezinu francusku sluškinju.

A kada uđu u dvorac? Flick je bila poprilično uvjerena da nema Njemica koje u Francuskoj rade kao čistačice. Kako bi Greta mogla izbjeći sumnju? Još jednom, Nijemci vjerojatno ne bi uočili njezin naglasak, ali Francuzi bi ga primijetili. Bi li nekako mogla izbjegavati razgovor sa svim Francuzima? Pretvarati se da ima laringitis? Možda bi se nekoliko minuta mogla izvlačiti na to, pomisli Flick. Stvar baš i nije posve držala vodu, ali je bila bolja od ostalih mogućnosti.

Greta je nastup završila urnebesno smiješnim i sugestivnim bluesom pod naslovom "Kuhinjski muškarac", prepunim aluzija i igara riječima. Publiku je osobito oduševio stih: "Kada jedem njegove uštipke, ostavljam samo rupu." Pozornicu je napustila ispraćena pravim uraganom pljeska. Mark ustane uz riječi: "S njom možemo razgovarati u garderobi."

Flick za njim prođe kroz jedna vrata u blizini pozornice, potom smrdljivim betonskim hodnikom, i nađe se u prostoru pretrpanom kartonskim kutijama s pivom i džinom. Sve je nalikovalo na podrum nekakvog trošnog puba. Tako su se našli pred vratima na kojima se nalazila zvijezda izrezana od ružičastog papira. Mark pokuca i otvori ih ne pričekavši odgovor.

U skućenoj se sobi nalazio toaletni stolić, ogledalo za šminkanje okruženo jakim svjetlima, naslonjač i filmski poster na kojem je bila prikazana Greta Garbo u filmu Žena s dva lica. Pomno njegovana plava perika nalazila se na stalku u obliku glave. Crvena haljina koju je Greta nosila na pozornici bila je obješena na vješalici na zidu. Na svoje veliko zaprepaštenje, Flick je u naslonjaču ispred ogledala ugledala nekog mladića dlakavih prsa.

Zbog tog prizora gotovo je ostala bez daha.

Bila je to Greta, nije bilo ni najmanje sumnje. Lice je bilo prekriveno debelim slojevima šminke, s jarkim ružem za usne i uz lažne trepavice, oblikovane obrve i sloj šminke koja je skrivala tragove tamne izbrijane brade. Kosa je bila podšišana krajnje kratko, nesumnjivo kako bi bilo lakše staviti periku. Lažna prsa vjerojatno su bila učvršćena za unutrašnju stranu haljine, ali Greta je na sebi još imala podsuknju, čarape i crvene cipele s visokom potpeticom.

Flick se okomi na Marka. "Nisi mi rekao!" reče, tonom ga nedvojbeno optužujući.

On se s užitkom nasmije. "Flick, ovo je Gerhard", reče. "Obožava kada ljudi otrpve ne shvate ..."

Flick tada primijeti koliko je Gerhard zadovoljan. Dakako da se raduje što je ona pomislila da je riječ o pravoj ženi. To je pohvala njegovu umijeću. Ne treba se brinuti da ga je eventualno uvrijedila.

Ali ipak je riječ o muškarcu. A njoj treba žena koja se razumije u telefoniju. Flick osjeti bolno razočaranje. Greta bi bila posljednji dio slagalice, žena koja bi zaokružila ekipu. Sada se cijela misija ponovno našla pod upitnikom.

Osjećala je bijes prema Marku. "Ovo je bilo tako zločesto od tebe!" reče. "Mislila sam da si riješio problem pred kojim sam se našla, ali ti se se samo šalio."

"Nisam se šalio", reče Mark srdito. "Ako ti je potrebna žena, uzmi Gretu."

"To nikako ne bi išlo", reče Flick. Bila je to posve apsurdna zamisao. Ili možda nije? Greta je već prevarila nju. Vjerojatno bi jednako uvjerljiva bila i pred Gestapom. Kada bi je uhitili i svukli, doznali bi istinu, ali ako bi došli do te faze, sve bi ionako već bilo završeno.

Ona sada pomisli na hijerarhiju unutar RSO-a, te Simona Fortescuea u MI6. "Moji nadređeni nikada ne bi pristali na takvo što."

"Nemoj im ni reći", predloži Mark.

"Nemoj im reći!" Flick je u prvi mah ostala šokirana, no ta ju je zamisao već trenutak poslije zaintrigirala. Ako Greta zavarava Gestapo, onda bi svakako trebala biti u stanju zavarati i sve u RSO-u.

"A zašto ne?" reče Mark.

"Zašto ne?" ponovi Flick.

Gerhard reče: "Mark, dušo, o čemu se tu radi?" U govoru je njegov njemački naglasak bio izraženiji nego kada je pjevao.

"Zapravo ne znam", reče mu Mark. "Moja sestra sudjeluje u nečemu što je vrlo tajnovito."

"Sve ću objasniti", reče Flick. "Ali ti meni najprije pričaj o sebi. Kako si dospio u London?"

"No, dobro, dušice, odakle da počnem?" Gerhard zapali cigaretu. "Iz Hamburga sam. Prije dvanaest godina, a u to vrijeme bio sam šesnaestogodišnji dječak i učio za telefonskog tehničara, bio je to predivan grad, s barovima i noćnim klubovima u kojima su mornari maksimalno uživali u izlascima. Ludo sam se zabavljao. A s osamnaest godina upoznao sam ljubav svojeg života. Zvao se Manfred."

U Gerhardovim očima pojave se suze, a Mark ga uhvati za ruku.

Gerhard šmrčne, nimalo ženstveno, i nastavi: "Oduvijek obožavam žensku odjeću, čipkasto donje rublje i visoke potpetice, šeširiće i torbice. Užasno volim šuštanje suknje. Ali u ono vrijeme sve sam to radio tako neprofinjeno. Nisam znao ni dobro namazati oči. Manfred me svemu poučio. On se, znaš, uopće nije odijevao kao žena." Na Gerhardovu licu pojavio se nježan izraz. "Zapravo je bio iznimno muževan. Radio je u pristaništu kao lučki radnik. Ali obožavao je mene u ženskoj odjeći i naučio me kako se to radi."

"Zašto si otišao odande?"

"Odveli su Manfreda. Ti prokleti jebeni nacisti, dušo. Pet godina bili smo zajedno, ali jedne su noći došli po njega i više ga nikada nisam vidio. Vjerojatno je mrtav, mislim da bi ga zatvor ubio, ali ništa ne znam pouzdano." Suze su mu rastapale maškaru i u crnim potočićima tekle niz napudrane obraze. "Znaš, još bi mogao biti živ u nekom od njihovih prokletih jebelih logora."

Njegova je tuga bila zarazna i Flick samu sebe zatekne kako se opire suzama. Što to dođe ljudima da jedni druge tako progone, upita se. Zbog čega nacisti muče nedužne ekscentrike kakav je Gerhard?

"I tako sam došao u London", nastavi Gerhard. "Moj je otac bio Englez. Mornar iz Liverpoola koji je sišao s broda u Hamburgu, zaljubio se u zgodnu Njemicu i s njom se vjenčao. Umro je kada su mi bile dvije godine, tako da ga zapravo i nisam poznao, ali od njega sam dobio prezime, O'Reilly, tako da sam oduvijek imao dvojno državljanstvo. Ipak, 1939. morao sam dati svu ušteđevinu kako bih došao do putovnice. Pokazalo se da sam to učinio u posljednji trenutak. Na sreću, u svakom gradu uvijek ima posla za telefonske inženjere. I eto, sada sam tu, obožavana londonska zvijezda, devijantna diva."

"Tužna priča", reče Flick. "Užasno mi je žao."

"Hvala, dušice. Ali svijet je u posljednje vrijeme prepun tužnih priča, nije li tako? Zašto te zanima baš moja priča?"

"Potrebna mi je žena koja se razumije u telefoniju."

"Zašto, zaboga?"

"Ne mogu ti puno odati. Kao stoje rekao Mark, stvar je vrlo tajna. Mogu reći samo da je posao vrlo opasan. Mogao bi i poginuti."

"Pa to je prestrašno! Ali jasno ti je valjda da nisam osobito dobar s grubostima. Rekli su da psihološki nisam sposoban za služenje u vojsci i u tome su imali proketo pravo. Polovica kolega željela bi me premlatiti, dok bi mi se druga polovica noću uvlačila u krevet."

"Imam dovoljno hrabrih i sposobnih vojnika. Od tebe trebam samo stručnost."

"Bih li tako imao priliku nautiti tim prokletim jebelim nacistima?"

"Još kako. Štoviše, uspijemo li u nakani, Hitlerovom ćemo režimu izazvati veliku štetu."

"U tom slučaju, dušice, ja sam djevojka kao stvorena za tebe."

Flick se nasmiješi. Bože moj, pomisli, uspjela sam.

Srijeda, 31. svibnja 1944.

Usred noći ceste na jugu Engleske bile su zakrčene prometom. Dugački konvoji vojnih kamiona tutnjali su svim autocestama, grmjeli kroz zamračene gradove, krećući se u smjeru obale. Zbunjeni seljani stajali su na prozorima spavaćih soba i s nevjericom piljili u beskrajnu rijeku vozila zbog kojih nisu mogli spavati.

"Bože moj", reče Greta. "Stvarno će biti invazije."

Ona i Flick iz Londona su krenule nedugo nakon ponoći, u posuđenom automobilu, velikom bijelom *Lincoln Continentalu* koji je Flick obožavala voziti. Greta je na sebi imala jednu od manje napadnih kombinacija, jednostavnu crnu haljinu s tamnom perikom. Do završetka misije više ni u jednom trenutku neće biti Gerhard.

Flick se samo nadala da Gretina stručnost odgovara Markovim riječima. Kao inženjer radi u Pošti, tako da vjerojatno ipak zna o čemu govori. Ali Flick je nije uspjela iskušati. Sada, dok su polako napredovale iza jedne prikolice na kojoj se nalazio tenk, Flick joj je objasnila zadaću, sa strepnjom se nadajući da u tom razgovoru neće otkriti rupe u Gretinu znanju.

"U dvorcu se nalazi nova automatska centrala koju su Nijemci postavili kako bi preko nje išao sav dodatni telefonski i teleprinterski promet između Berlina i okupacijskih snaga."

Greta je u početku pokazivala sumnjičavost u vezi s cijelim planom. "Ali, dušice, čak i ako uspijemo, što će Nijemce spriječiti da jednostavno preusmjeravaju pozive kroz preostale dijelove mreže?"

"Opseg prometa. Sustav je preopterećen. Vojno zapovjedno središte pod nazivom "*Zeppelin*" nadomak Berlina prenosi stotinu dvadeset tisuća međugradskih poziva i dvadeset tisuća teleks-poruka na dan. Kada napadnemo Francusku, svega će biti puno više. Ali velik dio francuskog sustava sastoji se od ručnih centrala. A sada zamisli da je glavna telefonska centrala izvan funkcije, te da sve te pozive treba prenijeti na zastarjeli način, tako da djevojke obavljaju sva spajanja i usmjeravanja, što traje deset puta duže. Devedeset posto poziva jednostavno se neće ostvariti."

"Vojska bi mogla zabraniti civilni telefonski promet."

"Time ne bi dobili osobito puno. Civilni promet i onako ima tek neznatan udio u ukupnome broju poziva."

"U redu." Greta se držala zamišljeno. "No, da, mogli bismo uništiti stelaže sa zajedničkom opremom."

"A koja je njihova funkcija?"

"Ti uređaji daju ton, signalnu voltažu i tako dalje, kod automatskih poziva. Mogli bismo srediti i prevoditelje registra. Oni birani pozivni broj pretvaraju u uputu za usmjeravanje."

"Bi li tako cijela centrala postala neupotrebljiva?"

"Ne bi. I bilo bi je moguće popraviti. Potrebno je izbaciti ručnu centralu, automatsku centralu, međugradsku pojačala, teleks-centralu i pojačala za telekse - a svaki dio vjerojatno se nalazi u zasebnoj prostoriji."

"Vodi računa o tome da ne možemo ponijeti velike količine eksploziva - samo onoliko koliko šest žena može sakriti u torbice."

"To je već problematično."

Michel je sve to već bio prešao s Arnaudom, pripadnikom skupine Bollinger koji je radio za francuski PTT - Postes, Telegraphes, Telephones - ali Flick se nije raspitivala za pojedinosti, a Arnaud više nije bio među živima, poginuo je u napadu na centralu. "Zacijelo postoji neki dio opreme kojim se služe svi sustavi."

"Postoji - GDM."

"A to je?"

"*Glavni distribucijski modul.* Dva kompleta terminala u velikim stelažama. Svi vanjski kabeli ulaze s jedne strane modula; svi kabeli iz centrale ukopčavaju se na drugu stranu; a povezuju ih premosnici."

"Gdje bi se to nalazilo?"

"U prostoriji neposredno do sobe s kabelima. Idealno bi bilo izazvati požar s dovoljno visokom temperaturom za topljenje bakra u žicama."

"Koliko bi vremena trebalo za ponovno spajanje kabela?"

"Dva dana."

"Sigurna si? Kada su u bombardiranju prekinuti kabeli u mojoj ulici, jedan čovjek s pošte ponovno nas je povezao sa sustavom za samo nekoliko sati."

"Popravci uličnih vodova vrlo su jednostavni, treba samo spojiti žice, crvenu na crvenu, plavu na plavu. Ali GDM ima stotine križnih veza. Dva dana vrlo je optimistična procjena, a to je moguće postići isključivo pod pretpostavkom da majstori imaju spojne kartice."

"Spojne kartice?"

"Na njima se vidi kako su kabeli spojeni. Najčešće su pohranjene u nekom ormaru u prostoriji u kojoj se nalazi GDM. Spalimo li i njih, žice će uspjeti povezati tek nakon tjedana i tjedana pokušaja i pogrešaka."

Flick se sada prisjetila kako je Michel govorio da Pokret otpora ima nekoga u PTT-u tko je pripravan uništiti komplet kartica s podacima koje se čuvaju u sjedištu. "To mi zvuči dobro. A sada me poslušaj. Ujutro, kada budem ostalima objašnjavala zadaću, reći ću im nešto posve drukčije, izmišljenu priču."

"Zašto?"

"Kako se cijela misija ne bi našla u opasnosti ako nekoga od nas uhvate i počnu ispitivati."

"Oh." Greti je ta pomisao donijela i otrežnjenje. "Kako je to užasno."

"Jedino ti znaš pravu priču, stoga zasada o njoj nemoj govoriti."

"Bez brige. Mi pederi naviknuti smo na tajnovitost."

Flick je takav odabir riječi zatekao, no ipak nije ništa rekla.

Djevojačka se škola nalazila u sklopu jedne od najveličanstvenijih engleskih vlastelinskih kuća. Beaulieu, izgovara se Bjuli, je bio divovsko imanje u New Forestu u neposrednoj blizini južne obale. U glavnome zdanju, Palače Houseu, živio je lord Montagu. U okolnim šumama skrivalo se još mnoštvo velikih ladanjskih kuća od kojih je svaka imala velik vlastiti prostor. Većina tih zdanja ispražnjena je još početkom rata: mlađi vlasnici otišli su u aktivnu službu, dok su stariji u pravilu imali sredstava i mogućnosti za bijeg na sigurnije mjesto.

Dvanaest kuća rekvirirao je RSO, koristeći ih za obuku agenata na područjima sigurnosti, radioveze, čitanja zemljovida, te prljavijih vještina poput provala, sabotaža, krivotvorenja i bešumnog ubijanja.

Do imanja su došli u tri poslije ponoći. Flick se uputila neravnim zemljanim putem pokraj obora za stoku, te se zaustavila ispred jedne velike kuće. Dolazak na to mjesto uvijek je nalikovao na ulazak u nekakav svijet mašte, svijet u kojem se posve uobičajeno razgovara o prijeverama i nasilju. Kućom je vladala prikladna atmosfera nestvarnosti. Iako se u njoj nalazilo dvadesetak spavaćih soba, bila je zamišljena kao svojevrsna seoska kuća - bila je to arhitektonska afektacija u stilu popularnome uoči Prvog svjetskog rata. Na mjesečini je izgledala više nego slikovito, s brojnim dimnjacima i krovnim prozorima, zakošenim i, na pojedinim mjestima, preklapljenim krovovima, te izbočenim prozorima

obloženima keramičkim pločicama. Nalikovala je na kuću s ilustracije u nekoj dječjoj knjizi, to veliko, široko i prostrano zdanje u kojem se čovjek cijeli dan mogao igrati skrivača.

Cijelim je prostorom vladao potpuni mir. Flick je znala da je preostali dio ekipe već ondje, te da svi već svakako spavaju. Dobro je poznavala unutrašnjost kuće i tako je u potkrovlju pronašla dvije slobodne sobe. Ona i Greta sa zahvalnošću su se povukle u postelju. Flick je još neko vrijeme ležala budna, pitajući se kako će od te hrpe izroda i čudaka stvoriti homogenu borbenu jedinicu, no ubrzo je ipak zaspala.

Ustala je u šest. S prozora je prvo ugledala estuarij Solenta. Riječna je voda pod sivim jutarnjim svjetlom nalikovala na živu. Zakuhalo je vodu za brijanje i odnijela je u Gretinu sobu. Potom je probudila ostale.

Percy i Paul prvi su došli u veliku kuhinju u stražnjem dijelu kuće. Percy je zatražio čaj, Paul kavu. Flick im je rekla neka napitke sprave sami. RSO-u nije pristupila kako bi posluživala muškarce.

"Ja tebi ponekad kuham čaj", reče Percy srdito.

"To uvijek činiš kao netko koga na takvu uglađenost obvezuje položaj", odgovori ona. "Poput vojvode koji sobarici pridržava vrata."

Paul se nasmije. "Vas dvoje ..." reče on, "uz vas umirem od smijeha."

Vojni kuhar stigao je u pola sedam, tako da su ubrzo već sjedili za stolom, jeli pečena jaja i debele kriške slanine. Za tajne agente nisu vrijedila ograničenja: oni su morali stvoriti zalihe. Kada krenu u akciju, možda i danima neće valjano jesti.

Djevojke su se spuštale jedna po jedna. Flick je ostala zatečena kada je prvi put ugledala Maude Valentine: ni Percy ni Paul nisu spomenuli koliko je zgodna. Cinilo se da je besprijekorno odjevena i namirisana, dok su usta nalik na ružin pupoljak bila naglašena sjajnim ružem. Izgledala je kao da se uputila na objed u Savoy. Sjela je do Paula i sugestivnim tonom rekla: "Dobro ste spavali, bojnice?"

Flick je s olakšanjem ugledala tamno gusarsko lice Ruby Romain. Ne bi se bila iznenadila da je doznala kako je Ruby preko noći pobjegla i kako je nitko više nikada nije vidio. Dakako, Ruby su u tom slučaju mogli uhititi zbog ubojstva. Nije dobila pomilovanje: umjesto toga, samo je povučena optužnica. A optužnicu je uvijek moguće ponovno podignuti. Ruby bi to trebalo odvracati od pomisli na bijeg, no ona je žilava i izdržljiva i ne bi bilo nezamislivo daje odlučila izložiti se tom riziku.

Jelly Knight ovako rano ujutro izgledom je odgovarala svojoj stvarnoj dobi. Sjela je do Percyja i blagonaklono mu se nasmiješila. "Pretpostavljam da si spavao kao top", reče.

"Čista savjest", odgovori on.

Ona se nasmije. "Ti nemaš prokletu savjest."

Kuhar joj ponudi tanjur sa slaninom i jajima, no ona samo načini grimasu. "Ne, hvala, dušo", reče. "Moram paziti na liniju." Njezin se doručak sastojao tek od šalice čaja i nekoliko cigareta.

U trenutku kada se na vratima pojavila Greta, Flick je suspregnula dah.

Na sebi je imala zgodnu pamučnu haljinu s malenim lažnim poprsjem. Ružičasta vesta na kopčanje ublažavala je liniju njezinih ramena, dok je marama od sifona skrivala muški vrat. Na glavi je imala kratku tamnu periku. Lice je bilo pokriveno debelim slojem pudera, no upotrijebila je vrlo malo ruža i sjenila. Za razliku od onog izazovnog izgleda na pozornici, danas je igrala ulogu poprilično neugledne mlade žene kojoj je možda i malčice neugodno zbog visine.

Flick je predstavi i stane promatrati reakcije ostalih žena. Bio je to prvi ispit uvjerljivosti Gretina nastupa. Sve su se ljubazno nasmiješile, ničim ne pokazujući da su vidjele nešto neočekivano, tako da se Flick pomalo opustila.

Osim Maude, Flick se još nije bila upoznala jedino s lady Denise Bowyer. Percy je s njom razgovarao u Hendonu i unovačio je unatoč znakovima indiskretnosti. Pokazalo se da je riječ o izgledom vrlo običnoj djevojci s bujnom tamnom kosom i prkosnim držanjem. Iako je bila markizova kći, nije ju krasila ona opuštena samouvjerenost tipična za djevojke iz više klase. Flick je prema njoj osjetila blago žaljenje, no Denise je jednostavno bila odviše odbojna da bi bila simpatična.

To je moja ekipa, pomisli Flick: jedna samo želi očijukati, jedna je ubojica, jedna provalnica, jedna oponaša žene, a jedna aristokratkinja koja se u toj ulozi osjeća nelagodno. Diana se još nije pojavila. A sada je već bilo pola osam.

Flick se obrati Percyju: "Diani si rekao da je buđenje u šest?"

"Rekao sam svima."

"A ja sam u šest i petnaest zakucala na njezina vrata." Flick ustane. "Bit će najbolje da odem provjeriti. Spavaonica broj deset, zar ne?"

Uspevši se na kat, pokucala je na Dianina vrata. Kako nije bilo odgovora, odmah je ušla. Soba je izgledala kao da je u nju pala bomba - kovčeg otvoren na izgužvanoj posteljini na krevetu, jastuci na podu, gaćice na toaletnom stoliću - no Flick je znala da je to normalno. Diana je oko sebe uvijek imala ljude čija je dužnost bila pospremati za njom. Među takve je ljude pripadala i moja vlastita majka, pomisli Flick. Ne, Diana je jednostavno nekamo otišla. Sada će morati shvatiti da njezino vrijeme više nije isključivo njezino, razmišljala je Flick razdraženo.

"Nestala je", izvijesti ostale. "Počinjemo bez nje." Zastala je na čelu stola. "Pred nama su dva dana obuke. A zatim, u petak, padobranima se spuštamo u Francusku. U ekipi su samo žene jer se u okupiranoj Francuskoj žene puno lakše kreću - manje su sumnjive Gestapu. Naša je zadaća u zrak dići željeznički tunel u blizini sela Marles, nedaleko od Reimsa, na glavnoj pruzi između Frankfurta i Pariza."

Flick načas pogleda prema Greti, koja je znala da je priča lažna. Ona je tiho sjedila i maslacem premazivala prepečenac, uopće ne gledajući Flick.

"Agenti obično prolaze tromjesečnu obuku", nastavi Flick. "Ali ovaj tunel nužno je uništiti do ponedjeljka navečer. U ova dva dana nadamo se da ćemo vam prenijeti nekoliko osnovnih pravila sigurnosti, naučiti vas iskakati s padobranom, djelomično služenju oružjem, te pokazati kako tiho ubijati ljude."

Maude je bila blijeda unatoč šminki. "Ubijati ljude?" reče. "Od djevojaka valjda ipak ne očekujete da ubijaju?"

Jelly nešto s gađenjem progunda. "U prokletom smo ratu, znaš ..."

Uto se iz vrta pojavi Diana, za čije su se hlače od samta još držali listovi i grančice. "Bila sam u šetnjici šumom", reče gorljivim tonom. "Čudesna je. A pogledajte što mi je dao vrtlar." Tada iz džepa izvadi pregršt zrelih rajčica te ih zakotrlja po kuhinjskome stolu.

Flick reče: "Sjedni, Diana, kasniš na sastanak."

"Žalim, dušo, propustila sam tvoj divni govor?"

"Sada si u vojsci", reče Flick očajno. "Kada ti se kaže da u sedam budeš u kuhinji, to nije tek nekakav prijedlog."

"Nećeš mi valjda izigravati nekakvu ravnateljicu, zar ne?"

"Sjedni i zatvori usta."

"Užasno mi je žao, dušo."

Flick sada podigne glas. "Diana, kada kažem da zatvoriš usta, nemoj mi odgovarati s "užasno mi je žao" i više mi nikada, ali nikada, nemoj reći "dušo". Samo zašuti."

Diana bez riječi sjedne, no činilo se da je spremna za pobunu. Oh, dovraga, pomisli Flick, ovo baš nisam izvela najbolje.

Kuhinjska vrata uto se otvore uz tresak i u prostoriji se nađe neki niski, mišićavi muškarac od četrdesetak godina. Na vojničkoj košulji nosio je naredničke oznake. "Dobro jutro, djevojke!" reče srdačno.

Flick reče: "Ovo je narednik Bili Griffiths, jedan od instruktora." Bili joj nije bio nimalo simpatičan. Kao vojni instruktor za tjelesnu spremu, iskazao je neugodno uživanje u fizičkoj borbi i čovjek nijednom nije stekao dojam da mu je dovoljno žao kada bi nekoga ozlijedio. Još je davno primijetila daje prema ženama još gori. "Baš smo nekako spremni za vas, narednice, pa možete i početi." Ona se povuče u stranu i nasloni na zid.

"Vaša želja za mene je zapovijed", reče on, posve nepotrebno, i zauzme njezino dotadašnje mjesto na čelu stola. "Spuštanje padobranom", započne sada, "nalik je na skok sa zida visokog četiri metra. Strop ove kuhinje malo je niži, tako da vam je to otprilike kao da s kata skaćete u vrt."

Flick je začula kako Jelly tiho govori: "O, Bože presveti."

"Ne možete se spustiti i ostati na nogama, u uspravnom položaju", nastavi Bili. "Pokušate li doskočiti u stojećem položaju, slomit ćete noge. Jedini je siguran način pad. Stoga ćemo vas prije svega naučiti kako padati. Ako netko želi ostati u čistoj odjeći, molim da u sobi s opremom navuče kombinezon. Molim da se za tri minute okupimo vani, pa ćemo početi."

Dok su se žene preodijevale, Paul se oprostio. "Za sutra trebamo let za probna iskakanja, a oni će mi reći da nemaju dostupnih aviona", reče, obraćajući se Flick. "Idem u London nekome isprašiti tur. Vraćam se večeras." Flick se upita hoće li se ondje vidjeti i sa svojom djevojkom.

U vrtu se nalazio stari borov stol, ružni ormar od mahagonija iz viktorijanskog doba, te ljestve visoke četiri metra. Jelly je bila zaprepastena. "Nećete nas valjda tjerati da skaćemo s vrha tog prokletog ormara, zar ne?" reče obraćajući se Flick.

"Najprije ćemo vam pokazati kako se to radi", odgovori ona. "Iznenadit ćeš se kada vidiš koliko je jednostavno."

Jelly pogleda Percyja. "Ti idiote", reče. "U što si me to uvalio?"

Kada su se sve pripremile, Bili reče: "Najprije ćemo učiti padanje s visine nula. Postoje tri načina: naprijed, natrag i u stranu."

Pokazao je sva tri načina, skladno padajući i brzo se podižući, poput pravog gimnastičara. "Noge vam moraju biti skupljene." Uz prepređen pogled, još doda: "Kao što i pristoji svim mladim damama." Nitko se nije nasmijao. "Ne širite ruke kako biste ublažile pad, nego ih držite uz bokove. Ne brinite zbog boli. Slomite li ruku, boljet će vas neusporedivo jače."

Kao što je Flick i očekivala, s mlađim djevojkama nije bilo poteškoća: Diana, Maude, Ruby i Denise počele su padati kao prave sportašice, čim im je Bili pokazao tehniku. Pošto je to učinila jednom iz stajaćeg položaja, Ruby je već bilo dosta te vježbe. Uspela se na vrh ljestava.

"Ne još!" povikao je Bili, no već je bilo prekasno. Skočila je s vrha i doskočila besprijekorno. Potom se udaljila, sjela pod neko stablo i zapalila cigaretu. Čini mi se da ću s njom imati problema, pomisli Flick.

Flick je još više brinula Jelly. Ona je bila ključna članica ekipe, jedina koja je znala rukovati eksplozivima. Ali ona je još prije nekoliko godina ostala bez djevojačke gipkosti. Njoj neće biti lako spuštati se padobranom. Međutim, bila je orna za borbu. Padajući iz stojećeg položaja, na zemlju se spustila uz stenjanje, te je ustajući i opsovala, ali je bila pripravna pokušati još jednom.

Flick se iznenadila uvidjevši daje Greta najlošija učenica. "Ja to ne mogu", rekla je Flick. "Rekla sam ti da mi to s grubim stvarima ne ide."

Greta je tada prvi put izgovorila više od dvije-tri riječi, tako da se Jelly namrštila i promumljala: "Čudan naglasak."

"Dopusti da ti pomognem", reče Bili Greti. "Stani mirno. Opusti se." On je uhvati za ramena. A potom je, iznenadnim snažnim pokretom, odbaci na zemlju.

Spustila se svom težinom i bolno zastenjala. S mukom se pridigavši, u tom je trenutku zaplakala, tako daje Flick obuzeo očaj. "Za ime svijeta", reče Bili s gađenjem. "Kakve nam to ljude šalju?"

Flick ga prostrijeli pogledom. Nije željela ostati bez telefonistice samo zbog Billove grubosti. "Samo polako", reče ona ljutito.

On se nije nimalo kajao. "Gestapovci su puno gori od mene!"

Flick će stvar morati popraviti sama. Sada uhvati Gretu za ruku. "Nas ćemo dvije imati posebnu obuku." Zaobišavši kuću, našle su se u drugom dijelu vrta.

"Žao mi je", reče Greta. "Jednostavno mrzim tog malog."

"Znam. Obavimo to zajedno. Klekni." Kleknule su jedna nasuprot drugoj i uhvatile se za ruke. "Samo ponavljaj moje pokrete." Flick se polagano nagne u stranu. Greta se točno povede za njom. Tako su zajedno pale na tlo, i dalje se držeći za ruke. "Eto vidiš", reče Flick. "Nije bilo tako strašno, zar ne?"

Greta se nasmiješi. "Zašto on ne može biti poput tebe?"

Flick slegne ramenima. "Muškarci", reče uz osmijeh. "Jesi li sada spremna za pad iz stojećeg položaja? Idemo na jednak način, držat ćemo se za ruke."

Greti je pokazala sve vježbe koje je Bili radio s ostalima. Greta je vrlo brzo stekla samopouzdanje. Tako su se vratile do skupine. Ostale su članice skakale sa stola. Greta im se pridružila i doskočila upravo savršeno, tako da su joj svi zapljeskali.

Nakon toga skakale su s ormara i na kraju s ljestava. Kada je Jelly skočila s ljestava, savršeno se zakotrljala po zemlji i brzo se uspravila, pa je Flick zagrlji. "Ponosim se tobom", reče. "Bravo."

Na Billovu se licu odražavalo gađenje. Sada se obrati Percyju. "Kakva je to prokleta vojska u kojoj te grle kada poslušáš zapovijed?"

"Navikni se na to, Bili", reče Percy.

U onoj visokoj kući u Rue du Bois, Dieter je donio Stephaniein kovčeg uza stube i unio ga u spavaću sobu mademoiselle Lemaš. Ondje je pogledao pomno namješten uski krevet, staromodnu komodu od orahova drva, te molitvenu klupicu s krunicom na stalku za molitvenik. "Neće biti lako glumiti da je ovo tvoja kuća", reče zabrinuto, odlažući kovčeg na krevet.

"Reći ću da sam je naslijedila od tete usidjelice, a bila sam odviše lijena da je preuredim u skladu sa svojim ukusom", odgovori ona.

"Lukavo. Ipak, morat ćeš stvoriti malo nereda."

Ona otvori kovčeg i izvadi crni negliže, te ga nemarno prebaci preko klupice.

"Već izgleda bolje", reče Dieter. "Što ćeš ako zazvoni telefon?"

Stephanie se na trenutak zamisli. Oglasila se dubljim glasom, dok je njezin naglasak pariških viših klasa sada zamijenio ton gospođe iz provincije. "Molim, da, ovdje mademoiselle Lemaš, a tko zove, molim?"

"Vrlo dobro", reče Dieter. Takvo oponašanje možda ne bi zavaralo kakvu blisku prijateljicu ili rođaka, ali neki usputni pozivatelj ne bi primijetio da nešto nije kako valja, osobito uz smetnje u vezi.

Krenuli su u istraživanje kuće. U njoj su se nalazile još četiri spavaće sobe, a svaka od njih bila je spremna za gosta, kreveti namješteni, uza svaki stalak s lavorom i čisti ručnik. U kuhinji, u kojoj se trebalo nalaziti više malih posuda za kuhanje te malena posuda za kavu, zatekli su velike zdjelu i vreću riže koja bi mademoiselle Lemaš bila dovoljna za cijelu godinu. U podrumu se nalazilo jeftino vino rdinaire, ali i pola sanduka kvalitetnog škotskog viskija.

U garaži uz kuću stajala je mala predratna *Simca Cinq*, francuska inačica *Fiata* kojem su Talijani dali naziv *Topolino*. Auto je bio u dobrome stanju i rezervoar je bio pun. On okrene ručicu i motor se odmah pokrene. Vlasti mademoiselle Lemaš nikako ne bi dopustile kupnju dragocjenog benzina i rezervnih dijelova za automobil kojim bi išla u kupovinu. Vozilo je zasigurno održavao i gorivom popunjavao Pokret otpora. Pitao se kojom je izmišljenom pričom objašnjavala činjenicu da se može tako nesmetano voziti. Možda se pretvarala da je babica. "Stara je krava bila odlično organizirana", primijeti Dieter.

Stephanie je spravila objed. Usput su bili u kupovini. U prodavaonicama nije bilo ni mesa ni riba, ali kupili su nešto gljiva i salate, te jedan pain noir, kruh koji su francuski pekari spravljali od nekvalitetnog brašna i mekinja, jedinih sastojaka do kojih su mogli doći. Stephanie je pripremila salatu, a od gljiva spravila rižoto, dok su za dodatak u smočnici pronašli nešto sira. Uz mrvice na stolu u blagovaonici i prljavo posuđe u sudoperu, kuća je počela poprimati izgled prostora u kojem netko živi.

"Rat joj je zacijelo bio najsretniji događaj u životu", reče Dieter dok su pili kavu.

"Kako to možeš reći? Na putu je u zarobljenički logor."

"Promisli samo o njezinu životu prije rata. Sama žena, bez muža, bez obitelji, bez roditelja. A u život joj odjednom počinju dolaziti svi ti mladi ljudi, odvažni mladići i djevojke na smionim zadaćama. Vjerojatno joj pričaju o ljubavima i strahovima. Ona ih skriva u svojoj kući, daje im viski i cigarete i šalje ih dalje, želeći im sreću. Bilo je to vjerojatno najuzbudljivije razdoblje u njezinu životu. Mogao bih se okladiti da nikada nije bila tako sretna."

"Možda bi bila više voljela živjeti mirno, s nekom prijateljicom u prodavaonicama tražiti šešire, aranžirati cvijeće u katedrali, jednom na godinu ići u Pariz na neki koncert."

"Nitko zapravo nije skloniji mirnome životu." Dieter pogleda kroz prozor blagovaonice. "Dobijesa!" Neka mlada žena prilazila je stazom, gurala bicikl s velikom košarom iznad prednjeg kotača. "Tko je to, dovraga?"

Stephanie se zagleda u posjetiteljicu koja se približavala. "Sto da radim?"

Dieter joj u prvi mah ne odgovori. Bila je to ne osobito lijepa djevojka, očito u dobroj formi, u prljavim hlačama i radničkoj košulji s velikim znojnim mrljama pod pazusima. Nije pozvonila nego je odgurala bicikl u dvorište. On je ostao razočaran i već obeshrabren. Hoće li njegova predstava tako brzo biti razotkrivena? "Ide na stražnja vrata. Zacijelo je nekakva prijateljica ili rođakinja. Jednostavno ćeš morati improvizirati. Idi pred nju, ja ću ostati ovdje i slušati."

Začuli su kako se kuhinjska vrata otvaraju i zatvaraju, a djevojka je nakon toga na francuskome zazvala: "Dobro jutro, ja sam."

Stephanie uđe u kuhinju. Dieter je ostao stajati uz vrata blagovaonice. Odande je jasno čuo svaku riječ. Djevojka iznenađeno upita: "Tko ste vi?"

"Ja sam Stephanie, nećakinja mademoiselle Lemaš."

Posjetiteljica nije ni pokušala skriti sumnju. "Nisam znala da ima nećakinju."

"Ni ona meni nije spomenula vas." Dieter je u Stephanienu glasu začuo prizvuk srdačne zabavljenosti, te je uvidio da se odlučila za šarmantan pristup. "Želite li sjesti? Što je u toj košari?"

"Nešto hrane. Ja sam Marie. Živim na selu. U mogućnosti sam doći do malo više namirnica, pa donosim ... mademoiselle."

"Ah", reče Stephanie. "Za njezine ... goste." Začulo se nekakvo šuškanje i Dieter zaključa da Stephanie pregledava u papir umotanu hranu u košari. "Pa to je divno! Jaja ... svinjetina ... jagode ..."

Eto kako je mademosielle Lemaš uspijevala ostati onako punašnom, pomisli Dieter.

"Vi, dakle, znate", reče Marie.

"Znam za tetin tajni život, da."

Začuvši riječ "teta", Dieter uvidi kako ni on ni Stephanie ni u jednom trenutku nisu upitali mademoiselle Lemaš kako joj je krsno ime. Predstava će završiti dozna li Marie da Stephanie ne zna čak ni ime svoje "tete."

"Gdje je ona?"

"Otišla je u Aix. Sjećate li se Charlesa Mentona, koji je nekoć bio kanonik u katedrali?"

"Ne, ne sjećam se."

"Moguće je da ste premladi. Bio je najbolji prijatelj tetina oca, sve do umirovljenja i odlaska u Provansu." Stephanie genijalno improvizira, pomisli Dieter s divljenjem. Pribrana je i maštovita. "Doživio je srčani udar, a ona ga je otišla njegovati. Zamolila me da se za njezina izbivanja pobrinem za sve eventualne goste."

"Kada će se vratiti?"

"Charles vjerojatno neće dugo poživjeti. S druge strane, rat bi mogao ubrzo završiti."

"Nikome nije spominjala tog Charlesa."

"Rekla je meni."

Čini se da bi se Stephanie s time mogla izvući, pomisli Dieter. Samo kad bi još malo izdržala u toj ulozi, Marie bi iz kuće otišla uvjerena u istinitost priče. Svoje bi ljude izvijestila o svemu što se dogodilo, to bi već nekome prenijela, no Stephaniena je priča uvjerljiva, pripada u red stvari kakve se uistinu događaju unutar Pokreta otpora. U njemu nije kao u vojsci: netko poput mademoiselle Lemaš vrlo bi lako donio jednostranu odluku da napusti mjesto i za njega zaduži nekog drugog. To je izluđivalo vođe Pokreta, ali u vezi s time nisu imali što poduzeti: svi njihovi ljudi bili su dobrovoljci.

On već počne osjećati nadu.

"Odakle ste?" reče Marie.

"Živim u Parizu."

"Ima li vaša teta Valerie još kakvih skrivenih nećakinja?"

Tako znači, pomisli Dieter, mademoiselle Lemaš zove se Valerie.

"Ne, ne bih rekla ... barem koliko ja znam."

"Lažeš."

Marie je posve promijenila ton. Nešto je pošlo pogrešnim smjerom. Dieter uzdahne i ispod sakoa izvučuče automatski pištolj.

Stephanie reče: "O čemu to, za ime svijeta, govorite?"

"Lažeš. Ne znaš čak ni kako se zove. Nije Valerie, nego Jeanne." Dieter palcem otkoči pištolj.

Stephanie odvažno nastavi: "Ja je uvijek zovem teta. Vrlo ste neuljudni."

Marie s prijezirom reče: "Znala sam od početka. Jeanne nikada ne bi vjerovala takvoj osobi, s tim visokim potpeticama i parfemom."

Dieter u to uđe u kuhinju. "Kakva šteta, Marie", reče. "Da si imala više povjerenja, ili manje mozga, možda bi se izvukla. Ovako si uhićena."

Marie pogleda Stephanie i reče: "Ti si gestapovska kurva." Bio je to bolan udarac i Stephanie se zarumeni.

Dietera je to toliko razbjesnilo da je zamalo pištoljem udario Marie. "Požalit ćeš zbog tih riječi kada se nađeš u Gestapovim rukama", reče hladno. "Ispitat će te jedan muškarac, narednik Becker. Kada budeš krvarila i vrištala, molila milost, sjeti se te neoprezne uvrede."

Marie je izgledala kao da se svakog trenutka sprema pobjeći. Dieter se tome i nadao. Tada bi je mogao ustrijeliti i cijeli bi problem bio riješen. Ali nije pobjegla. Nakon nekoliko beskrajnih trenutaka neodlučnosti, ramena su joj se opustila i tada je zaplakala.

Njezine ga suze nisu ganule. "Lezi na trbuh i stavi ruke na leđa." Poslušala je.

On spremi pištolj. "Čini mi se da sam u podrumu vidio nekakav konopac", reče, obraćajući se Stephanie.

"Donijet ću ga."

Vratila se s komadom konopca za sušenje rublja. Dieter zarobljenici poveže ruke i noge. "Morat ću je odvesti u Sainte-Cecile", reče. "Ne možemo je držati ovdje, za slučaj da danas dođe neki britanski agent." Tada pogleda na ručni sat. Dva sata. Još ima vremena odvesti je u dvorac i vratiti se do tri. "U kriptu ćeš morati sama", reče Stephanie. "Idi onim malenim automobilom iz garaže. Ja ću biti u katedrali, premda me možda nećeš vidjeti." On je poljubi. Gotovo poput supruga koji odlazi u ured, pomisli uz dojam sumorne zabavljenosti. Podigavši Marie, prebaci je preko ramena. "Morat ću se požuriti", reče i iziđe na stražnja vrata.

Već izišavši, brzo se vrati. "Sakrij bicikl."

"Bez brige", odvrati Stephanie.

Svezanu djevojku kroz dvorište je iznio na ulicu. Otvorivši prtljažnik spustio ju je unutra. Da nije rekla kako je Stephanie "kurva", bio bi je spustio na stražnje sjedalo.

Zalupivši poklopac, pogleda oko sebe. Nigdje nije bilo nikoga, no u ovakvim ulicama uvijek ima onih koji sve prate, vire kroz prozorske kapke. Zacijelo su vidjeli kako su jučer odvodili mademoiselle Lemaš i svakako opazili nebeskoplavi automobil. Čim se on odveze, pričat će o muškarcu koji je u prtljažnik strpao neku djevojku. U uobičajenim okolnostima pozvali bi policiju, ali na okupiranome području nitko nije bio voljan razgovarati s policijom, osim ako bi to bilo apsolutno nužno, osobito ako bi stvar mogla imati veze s Gestapom.

Ključno pitanje koje je mučilo Dietera glasilo je: hoće li Pokret otpora doznati za uhićenje mademoiselle Lemaš? Reims je velik grad, nije selo. Svakodnevno se događaju uhićenja: kradljivaca, ubojica, krijumčara, tipova s crnog tržišta, komunista, Zidova. Postoje dobri izgledi da do ušiju Michela Claireta ne dođe izvještaj o događajima u Rue du Bois.

Ali na to nije mogao pouzdano računati.

Dieter uđe u automobil i uputi se prema Sainte-Cecileu.

Ekipa je jutarnju obuku obavila razmjerno uspješno, zbog čega je Flick osjetila veliko olakšanje. Svi su ovladali tehnikom padanja, najtežim dijelom tehnike iskakanja padobranom. Poduka u snalaženju na zemljovidima pokazala se manje uspješnom. Ruby nikada nije išla u školu i bila je gotovo nepismena: zemljovid je za nju bio poput stranice teksta na kineskome. Maude su zbunjivali smjerovi poput sjevera-sjeveroistoka, te je samo dražesno treptala u predavačevu smjeru. Unatoč školovanju u skupim ustanovama, Denise uopće nije bila u stanju shvatiti koordinate. Dođe li u Francuskoj do razdvajanja skupine, razmišljala je Flick zabrinuto, neće se moći pouzdati u to da će se snaći bez nje.

Poslije podne su prešli na konkretnije stvari. Instruktor za rukovanje oružjem bio je satnik Jim Cardwell, tip čovjeka bitno drukčiji od Billa Griffithsa. Jim je bio opušten muškarac grubih crta lica i s gustim crnim brkom. Samo se srdačno smiješio kada su djevojke uvidjele koliko je teško automatskim Coltom kalibra .45 nešto pogoditi s udaljenosti od šest koraka.

Ruby nije imala ni najmanjih problema s držanjem automatskog pištolja u ruci i gađala je vrlo precizno: Flick je zaključila da se i prije služila pištoljem. Ruby se počela osjećati još ugodnije kada ju je Jim obgrlio kako bi joj pokazao kako držati "Kanađanku", pušku Lee-Enfield. Nešto joj je došapnuo, a ona mu se nasmiješila uz lukavu iskru u crnim očima. U ženskom je zatvoru provela tri mjeseca, razmišljala je sada Flick: nema sumnje da uživa u muškome dodiru. I Jelly se vatrenim

oružjem služila opušteno, kao da ga već dobro poznaje. No zvijezda tog dijela obuke ipak je bila Diana. Služeći se puškom, svaki je put pogodila u središte mete, iz spremnika ispucavši svih pet metaka, brzo, učinkovito i smrtonosno. "Odlično!" reče Jim u čudu. "Možete me zamijeniti."

Diana slavodobitno pogleda Flick. "Ipak postoje neke stvari u kojima nisi najbolja", reče.

Čime sam to, dovraga, zaslužila, upita se Flick. Misli li Diana na školske dane, kada je Flick redovito bila toliko uspješnija? Još je muči to suparništvo iz djetinjstva?

Pucanje nije išlo jedino Greti. I u ovom je slučaju bila ženstvenija od pravih žena. Rukama je pokrivala uši, nervozno se trzala pri svakom hicu, te užasnuto zatvarala oči kada bi povukla otonac. Jim je s njom radio strpljivo, dajući joj čepove za uši kako bi prigušili buku, držeći joj ruku kako bi je naučio nežno povlačiti otonac, ali ništa nije davalo željene rezultate: bila je odviše nesigurna čak i da bi valjano ciljala. "Jednostavno nisam stvorena za ovakve stvari!" rekla je zdvojno.

Jelly reče: "Što onda, dovraga, radiš ovdje?"

Flick se žurno umiješa. "Greta je inženjer. Ona će ti reći gdje treba postaviti eksploziv."

"Zašto nam je potreban njemački inženjer?"

"Engleskinja sam", reče Greta. "Moj je otac rođen u Liverpoolu."

Jelly samo sumnjičavo otpuhne. "Ako je to Liverpoolski naglasak, onda sam ja vojvotkinja od Devonshirea."

"Agresivnost čuvaj za sljedeći sat", reče Flick. "Vježbat ćemo borbu prsa o prsa." To ju je koškanje uznemirilo. Među članovima ekipe mora vladati povjerenje.

Vratili su se u vrt kuće, gdje ih je čekao Bili Griffiths. Sada je na sebi imao kratke hlače i tenisice, te je, bez majice, na travi radio sklekove. U trenutku kada je ustao, Flick je stekla dojam da želi da se svi dive njegovu tijelu.

Bili je obožavao podučavati samoobranu tako što bi polazniku dao oružje i rekao: "Napadni me." Potom bi pokazao kako nenaoružani čovjek može odbiti napadača. Bila je to dramatična i dojmljiva lekcija. Bili je katkada bio nepotrebno nasilan, ali, činilo se oduvijek Flick, agentima neće škoditi da se na to naviknu.

Danas je na borovom stolu izložio pravu malu zbirku oružja: nož opaka izgleda za koji je ustvrdio da ga koriste SS-ovci, automatski pištolj *Walther P38*, od onakvih kakve je Flick viđala kod njemačkih časnika, francuski policijski pendrek, komad crno-žute električne žice za davljenje koju je nazvao *garotte*, te bocu od piva otrgnuta grla, tako da je na vrhu ostao samo nazubljen krug oštrog stakla.

On za obuku ponovno navuče majicu. "Kako izmaknuti čovjeku koji je prema vama usmjerio pištolj", započne. Potom uzme *Walther*, otkoči ga i preda Maude. Ona ga usmjeri prema njemu. "Prije ili kasnije čovjek koji vas je tako uhvatio od vas će tražiti da nekamo krenete." Sada se okrene i podigne ruke uvis. "Po svoj prilici ići će tek na korak-dva iza vas, gurajući vas oružjem." Tako je načinio široki krug, dok gaje Maude u stopu pratila. "A sada, Maude, povuci okidač čim ti se učini da bih mogao pokušati pobjeći." Blago je ubrzao korak, zbog čega je i Maude morala ubrzati, kako bi održala tempo, a on se u tom trenutku premjestio u stranu i zakoračio unatrag. Njezin desni ručni zglob uhvatio je pod ruku, te je oštrim udarcem odozgo udario po šaci. Ona krikne i ispusti pištolj.

"Ovdje možete gadno pogriješiti", reče dok je Maude trljala zglob. "Nikako ne bježite upravo u tom trenutku. Inače će Švabo jednostavno uzeti pištolj i ustrijeliti vas u leđa. Stoga trebate ..." On uzme *Luger*, usmjeri ga prema Maude i povuče otonac. Začuo se prasak. Maude krikne, kao i Greta. "U pištolju su čorci, dakako", reče Bili.

Flick se katkada činilo kako bi bilo bolje da se Bili ne upušta u toliko dramatične demonstracije.

"Za koju minutu sve ćemo te tehnike vježbati među sobom", nastavi on. Zatim uzme električnu žicu i obrati se Greti. "Stavi mi žicu oko vrata. Kada ti kažem, stegni koliko jače možeš." On joj uruči žicu. "Vaš Gestapovac ili izdajica Francuz, žandar kolaboracionist, mogao bi vas ubiti ovakvim kabelom, ali njime ne može držati vašu težinu. U redu, Greta, sada me zadavi." Greta je u početku oklijevala, ali već trenutak

poslije čvrsto stegne žicu. Žica uroni u Billov mišićavi vrat. On naglo podigne obje noge uvis i padne na tlo, dočekujući se na leđa. Greta ispusti žicu.

"Nažalost", reče Bili, "u ovom slučaju ostajete ležati na zemlji dok neprijatelj stoji nad vama, a to nije nimalo povoljan položaj." On ustane. "Sve ćemo ponoviti. No ovaj put, prije nego što padnem na zemlju, za jedan ću ručni zglob uhvatiti neprijatelja." Ponovno su stali u početni položaj i Greta čvrsto zategne žicu. Bili je uhvati za zglob i padne na zemlju, povlačeći je za sobom. U trenutku kada je ona padala na njega, on savije jednu nogu i koljenom je žestoko udari u trbuh.

Ona se okrene i spuzne s njega, te se presavije od boli, očajnički hvatajući zrak.

Flick reče: "Za ime svijeta, Bili, to je bilo poprilično grubo!"

On se doimao zadovoljnim. "Gestapovci su neusporedivo gori od mene", reče.

Ona priđe Greti i pomogne joj ustati. "Žao mi je", reče.

"Prokleti jebeni nacist", uspije procijediti Greta.

Flick joj pomogne da uđe u kuću, te je posjedne u kuhinju. Kuhar, koji je čistio krumpir za objed, ponudi joj šalicu čaja koju je Greta zahvalno prihvatila.

Kada se Flick vratila u vrt, Bili je već bio odabrao sljedeću žrtvu, Ruby, i dao joj policijski pendrek. Na Rubyinu se licu pojavi prepreden izraz i Flick pomisli: Na Billovu bih mjestu s njom postupala oprezno.

Flick je i ranije viđala kako Bili pokazuje ovu tehniku. Kada Ruby podigne desnu ruku kako bi ga udarila pendrekom, Bili će je ščepati za nadlakticu i prebaciti je preko ramena. Ona će se leđima bolno sudariti sa zemljom.

"Hajdemo, Ciganko moja", reče Bili. "Opali me pendrekom, jako, koliko god želiš."

Ruby podigne ruku i Bili krene prema njoj, no vježba se nakon toga nije razvijala uobičajenim tijekom. Kada je Bili posegnuo za njom, ruke jednostavno nije bilo. Pendrek je pao na zemlju. Ruby priđe Billu i svom snagom zarije koljeno u njegove prepone. On prodorno krikne. Ona ga uhvati za košulju, grubo privuče i glavom raspali po nosu. A zatim ga čvrstom crnom cipelom s vezicama raspali po goljenici, tako da se stropoštao na zemlju, dok mu je iz nosa curila krv.

"Kučko jedna, to nisi smjela učiniti!" poviče.

"Gestapovci su neusporedivo gori od mene", reče Ruby.

Minutu do petnaest sati Dieter je parkirao ispred hotela Frankfort. Požurivši preko kamenom popločenog trga, došao je do katedrale praćen kamenim pogledima anđela na potpornjima. Bilo je gotovo posve nerealno nadati se da bi se na dogovorenom mjestu već prvi dan mogao pojaviti neki saveznički agent. S druge strane, ako je invazija uistinu pitanje dana, Saveznici će vjerojatno upotrijebiti sve čime raspolažu.

Simcu Cinq mademoiselle Lemaš ugledao je parkiranu s jedne strane trga, što je značilo da je Stephanie već stigla. S olakšanjem je uvidio da je došao na vrijeme. Pođe li nešto po zlu, nikako ne bi želio da se ona s novonastalom situacijom nosi sama.

Prošao je kroz veliki zapadni ulaz i našao se u svježem polumraku unutrašnjosti katedrale. Pogledom je potražio Hansa Hessea i ugledao ga u stražnjem redu klupa. Pozdravili su se kratkim pokretom glave, ali bez riječi.

Istog trenutka Dieter je stekao dojam da narušava nešto na što nema pravo. Ono što namjerava učiniti nikako se ne bi trebalo zbivati u ovakvoj atmosferi. Nije bio osobit vjernik - manji

vjernik od prosječnog Nijemca, barem koliko se njemu činilo - ali nikako nije bio ni nevjernik. Osjećao je nelagodu zbog hvatanja špijuna na mjestu koje je već stotinama godina svetište.

Taj osjećaj sada odbaci kao praznovjerje.

Prešao je na sjevernu stranu zgrade i uputio se dugačkim sjevernim prolazom, dok su mu koraci odjekivali na kamenome podu. Došavši do transepta, ugledao je vrata, ogradu i stube koje su se spuštale do kripe, ispod visokog oltara. Stephanie je ondje dolje, zaključila sada, s jednom crnom, a drugom smeđom cipelom. S tog je mjesta vidio u oba smjera: smjer kojim je došao, po cijeloj dužini sjevernog prolaza, te naprijed, uz zakrivljeni trijem na suprotni kraj zdanja. Sada klekne i sklopi ruke u molitvi.

"O, Gospode, oprosti mi zbog patnji koje nanosim svojim zatočenicima. Znaš da dajem sve od sebe kako bih ispunio dužnosti. I oprosti mi na grijehu sa Stephanie. Znam da griješim, ali Ti si je stvorio tako divnom i jednostavno se ne mogu oduprijeti iskušenju. Pazi na moju dragu Waltraud i pomoz joj u brizi za Rudija i malenu Maudi, zaštiti ih od RAF-ovih bombardiranja. I budi uz feldmaršala Rommela kada dođe do invazije, daj mu snage da odbaci savezničke napadače do mora. Molitva je prekratka za tako puno molbi, ali znaš da trenutačno imam puno posla. Amen."

Tada pogleda oko sebe. U crkvi se nije služila misa, no šačica ljudi ipak je sjedila na raznim mjestima, u klupama, u pokrajnim kapelicama, molila ili mirno sjedila u svetoj tišini. Nekolicina turista obilazila je prolaze, prigušeno razgovarala o srednjovjekovnoj arhitekturi, zadivljeno gledala uvis, te divovske svodove.

Pojavi li se danas neki saveznički agent, Dieter je kanio jednostavno promatrati i pobrinuti se za to da ništa ne pođe pogrešnim smjerom. U idealnim okolnostima ne bi trebao činiti ništa. Stephanie bi razgovarala s agentom, razmijenila lozinke i odvela ga kući u Rue du Bois.

Nakon toga, planovi su bili ponešto neodređeniji. Agent će ga već nekako odvesti do ostalih. U jednom trenutku situacija će se preokrenuti u njegovu korist: pokazat će se da je netko nepromišljen popisao imena i adrese; u Dieterovim rukama naći će se radiopredajnik zajedno sa šiframa; ili će uhvatiti nekoga poput Flick Clairet, a taj netko, zahvaljujući mučenju, odat će pola pripadnika francuskoga Pokreta otpora.

On pogleda na ručni sat. Bilo je tri i pet. Danas vjerojatno neće doći nitko. Sada podigne pogled i na veliki užas ugleda Willija Webera.

Što on, dovraga, radi ovdje?

Weber je bio u civilu, u zelenom odijelu od tvida. S njim je bio i neki mlađi Gestapovac u kariranom sakou. Približavali su se s istočne strane crkve, zaobilazili unutarnji trijem i primicali se Dieteru, iako ga još nisu bili vidjeli. Kada su se našli u visini ulaza u kriptu, zaustavili su se.

Dieter tiho opsuje. Mogli bi sve upropastiti. Sada se već gotovo nadao da se danas neće pojaviti nitko od britanskih agenata.

Promotrivši sjeverni prolaz ugledao je nekog mladića s malenim kovčegom u ruci. Na sebi je imao izlizano plavo odijelo francuskoga kroja, ali je izgledao poput Vikinga, tako crvene kose, plavih očiju i blijedoružičaste kože. Izrazito engleska kombinacija, no mogao bi biti i Nijemac. Na prvi pogled, mladić bi mogao biti časnik u civilu koji razgledava grad ili se došao pomoliti.

Međutim, odavalo ga je držanje. Prolazom je koračao odlučno, uopće ne obraćajući pozornost na stupove, što bi inače činili svi turisti, niti sjedajući kao vjernik. Dieter osjeti kako mu je srce brže zakucalo. Agent već prvi dan! A u kovčegu koji nosi zasigurno se nalazi radio. Što znači da ima i šifrnika.

Dieter se do tada nije usudio ni nadati nečemu sličnome.

Međutim, tu je sada Weber koji bi mogao sve upropastiti. Agent prođe pokraj Dietera i uspori, očito tražeći kriptu.

Weber ga ugleda, prodorno ga promotri, a potom se okrene, pretvarajući se da pomno promatra kanelire na stupu.

Možda će sve biti u redu, pomisli Dieter. Weber je dolaskom napravio glupost, no možda kani samo promatrati. Nije valjda toliki idiot da se miješa? Mogao bi upropastiti jedinstvenu priliku.

Agent pronade vrata kripe i izgubi se spuštajući se kamenim stubama.

Weber pogleda prema sjevernome transeptu i kimne. Povodeći se za smjerom njegova pogleda, Dieter ugleda još dvojicu gestapovaca koji su vrebali ispod orgulja.

To je već loš znak. Weber ne treba četvoricu ljudi samo za promatranje. Dieter se već počeo pitati ima li vremena za razgovor s Weberom, za to da ga nagovori da opozove svoje ljude. Ali Weber bi se usprotivio i došlo bi do svađe, a potom ...

Pokazalo se da za razgovor nema vremena. Gotovo istog trenutka Stephanie se pojavila iz kripe, dok ju je onaj agent pratio u stopu.

Došavši do vrha stuba ugledala je Webera. Na licu joj se odmah pojavio šokiran izraz. Njegova neočekivana nazočnost posve ju je dezorijentirala, kao da je izišla na pozornicu i shvatila da se našla u pogrešnoj predstavi. Posrnula je, a mladi ju je agent uhvatio za lakat i pomogao joj da ponovno uhvati ravnotežu. Ona se pribrala karakteristično brzo i zahvalno mu se nasmiješila. Bravo, mala moja, pomisli Dieter.

Weber u tom trenutku zakorači prema njima. "Ne!" izmakne Dieteru iz usta. Nitko ga nije čuo.

Weber uhvati agenta za ruku i nešto reče. U trenutku kada je shvatio da ga je Weber naumio uhititi, Dieter osjeti kako ga obuzima krajnje malodušje.

Stephanie se za korak udalji od njih, posve izbezumljena izraza lica.

Dieter ustane i brzo krene prema njima. Od razloga mu je padalo na pamet jedino da je Weber odlučio prisvojiti slavu uhićenjem jednog agenta. Bilo je to suludo, ali moguće.

Prije nego što im se Dieter približio, agent se oslobodi Weberove ruke i pojuri.

Weberov mladi pomoćnik u kariranom sakou reagirao je vrlo brzo. Načinio je dva velika koraka u agentovu smjeru, bacio se prema njemu i u letu ga rukama obavio oko koljena. Agent posrne, ali odlučno nastavi, tako da ga gestapovac nije uspio zaustaviti. Agent ponovno uhvati ravnotežu, uspravi se i potrči dalje, ne ispuštajući kovčeg.

Iznenadno trčanje i stenjanje obojice muškaraca glasno je odjekivalo u tišini katedrale, tako da su svi pogledali prema njima. Agent potrči prema Dieteru. Dieter uvidi što će se dogoditi i jedva čujno zastenje. Drugi par gestapovaca sada se pojavi iz sjevernog transepta. Agent ih ugleda i, kako se činilo, uvidi o kome je riječ, jer istog trenutka naglo skrene ulijevo. No već je bilo prekasno. Jedan od njih podmetnuo mu je nogu. Agent je pao ničice, a punašno tijelo s podom se sudarilo uz mukao zvuk. Kovčeg poleti uvis. Obojica Gestapovaca bace se na agenta. Weber im pritrči zadovoljna izraza lica.

"Sranje", reče Dieter naglas, zaboravljajući gdje se nalazi. Te će budale sve upropastiti. Možda još može nekako spasiti stvar.

Uvukavši ruku pod jaknu, on izvuče Walther P38, otkoči ga i usmjeri prema gestapovcima koji su na podu držali agenta. Obraćajući im se na francuskome, iz sve snage poviče: "Pustite ga ili ću pucati!"

Weber reče: "Bojniče ..."

Dieter ispali metak u zrak. Prasak je odjeknuo u svim zakutcima katedrale, zaglušujući Weberove riječi koje bi odale Dieterov identitet. "Tišina!" poviče Dieter na njemačkome. Prestrašena izgleda lica, Weber zašuti.

Dieter vrškom cijevi snažno pritisne lice jednom od gestapovaca. Ponovno na francuskome, krikne: "Dolje! Dolje! Miči se s njega!"

Užasnutih lica, njih dvojica ustanu i povuku se.

Dieter pogleda Stephanie. Oslovljavajući je kao mademoiselle Lemaš, poviče: "Jeanne! Idi! Bježi!" Stephanie potrči. Zaobišavši gestapovce u širokome krugu, pojurila je prema zapadnim vratima.

Agent se svim silama trudio što prije uspraviti. "Idi za njom! Idi za njom!" poviče mu Dieter, pokazujući rukom. Čovjek ščepa kovčeg i potrči, preskačući naslone drvenih klupa za zbor i pojuri središnjim dijelom broda.

Weber i trojica pomoćnika doimali su se posve zbunjenima. "Ležite na trbuh!" naredi im Dieter. Čim su ga poslušali, on se stane povlačiti, i dalje im prijeteći pištoljem. Potom se okrene i potrči za Stephanie i onim agentom.

U trenutku kada su oni izišli iz katedrale, Dieter se zaustavi i obrati Hansu, koji je stajao u stražnjem dijelu crkve i izgledao posve nezainteresirano.

"Razgovaraj s tim prokletim idiotima", reče Dieter bez daha. "Objasni što radimo i pobrini se za to da nas ne prate." Pospremivši pištolj, nakon toga istrči van.

Simcin je motor već radio. Dieter ugura agenta na stražnje sjedalo i sjedne na suvozačevo mjesto. Stephanie nagazi papučicu gasa i maleni automobil s trga poleti poput čepa na pjenušcu.

Dok su jurili, Dieter se okrene i pogleda kroz stražnji prozor. "Nitko nas ne slijedi", reče. "Uspori. Ne bi bilo dobro da nas zaustave žandari."

Agent sada progovori na francuskome: "Ja sam Helikopter. Što se to, dobijesa, dogodilo u crkvi?"

Dieter uvidi da "Helikopter" mora biti kodno ime. Sada se prisjeti da mu je Gaston odao kodno ime mademoiselle Lemaš. "Ovo je Bourgeoise", reče, glavom pokazujući prema Stephanie. "A ja sam Charenton", doda, improvizirajući, iz nekog se nejasnog razloga prisjetivši zatvora u kojem je ležao markiz de Sade. "Bourgeoise je, tijekom posljednjih nekoliko dana, počela pomalo sumnjati da nadziru katedralu, pa me zamolila da pođem s njom. Ja ne pripadam skupini Bollinger ... Bourgeoise je posrednica."

"Da, razumijem."

"Bilo kako bilo, držimo da je Gestapo postavio zamku, i sva je sreća da me pozvala da joj pomognem u slučaju nevolje."

"Nastupili ste genijalno!" reče Helikopter s oduševljenjem. "Bože, tako sam se prestrašio, već sam pomislio da sam prvi dan sve upropastio."

I jesi, pomisli Dieter.

Dieteru se činilo da je možda ipak spasio stvar. Helikopter je sada čvrsto uvjeren daje Dieter pripadnik Pokreta otpora. Helikopterov je francuski zvučao besprijekorno, no bilo je očito da nije toliko dobar da uoči Dieterov jedva primjetan strani naglasak. Postoji li još nešto što bi kod njega moglo pobuditi sumnju, možda kasnije, kada pomisli da je sve završilo? Dieter je na samome početku komešanja bio ustao i rekao "Ne!", no obično "Ne" ne znači osobito puno, a osim toga, činilo mu se da ga nitko nije čuo. Willi Weber na njemačkome je povikao "bojniče", obraćajući se njemu, a Dieter je ispalio hitac kako bi spriječio daljnje indiskrecije. Je li Helikopter čuo tu jednu jedinu riječ, zna li što znači i hoće li je se sjetiti bude li poslije razmišljao o cijeloj zagonetki? Ne, zaključi Dieter. Ako je Helikopter razumio tu riječ, zacijelo je zaključio da se Weber obraća nekome od gestapovaca: svi su bili u civilu, tako da su mogli imati bilo koji čin.

Helikopter će sada Dieteru vjerovati u svemu, uvjeren da ga je ovaj izbavio iz Gestapovih šapa. Ostale možda neće biti tako lako prevariti. Postojanje nekakvog novog pripadnika Pokreta s kodnim imenom Charenton, čovjeka kojeg je angažirala mademoiselle Lemaš, trebat će uvjerljivo objasniti, i Londonu i vođi Bollingera, Michelu Clairetu. I jedni i drugi mogli bi početi postavljati pitanja i provjeravati. Dieter će se s time jednom nekako morati suočiti. Ipak ne može sve predvidjeti.

Samome sebi sada je dopustio trenutak uživanja u velikoj pobjedi. Našao se za korak bliže cilju: onesposobljavanju Pokreta otpora u sjevernoj Francuskoj. Uspio je unatoč Gestapovoj gluposti. I cijela ga je stvar upravo ushitila.

Sada se izazov sastojao u tome da do krajnjih granica iskoristi Helikopterovo povjerenje. Agent mora nastaviti djelovati, vjerujući da u njega nitko ne sumnja. Na taj način mogao bi Dietera dovesti do drugih agenata, možda i desetaka agenata. Ali riječ je o vrlo profinjenome triku.

Stigli su u Rue de Bois i Stephanie automobilom uđe u garažu mademoiselle Lemaš. U kuću su ušli kroz stražnja vrata i sjeli u kuhinju. Stephanie iz podruma donese bocu viskija i svima natoči piće.

Dieter je očajnički želio potvrditi činjenicu da Helikopter ima radio. Stoga reče: "Bit će najbolje da se odmah javite Londonu."

"Po dogovoru šaljem poruke u osam navečer, a primam u jedanaest."

Dieter to pohrani u mentalni podsjetnik. "Ali trebate im što prije javiti da je sastajanje u katedrali vjerojatno postalo opasno. Ne želimo da nove ljude šalju onamo. A već noćas netko bi mogao biti na putu."

"O, Bože moj, da", reče mladić. "Poslužit ću se frekvencijom za nepredviđene situacije."

"Uređaj možete postaviti i ovdje, u kuhinji." Helikopter položi teški kovčeg na stol i otvori ga.

Dieter suspregne uzdah dubokog zadovoljstva. To je to.

Unutrašnjost kovčega bila je podijeljena na četiri dijela: dva odjeljka sa strane, dok je u sredini jedan bio smješten naprijed, a drugi straga. Dieter je odmah prepoznao predajnik u stražnjem odjeljku u sredini, s tipkalom za Morseove znakove u donjem desnom kutu, dok se sprijeda nalazio prijemnik, s utičnicom za slušalice. Na desnoj se strani nalazilo napajanje. Funkcija lijevog odjeljka postala je jasna kada je agent podigao poklopac i otkrio zbirku dodatne opreme i rezervnih dijelova: dovod struje, adapteri, antenska žica, kabeli, slušalice, rezervne elektronske cijevi, osigurači i odvijač.

Vrlo praktičan, kompaktan komplet, pomisli Dieter s divljenjem; nešto takvo izradili bi Nijemci, tako da slične stvari nije očekivao od neurednih Britanaca. Već je doznao u koje vrijeme Helikopter treba emitirati i primiti poruke. Sada treba doznati kojim se frekvencijama služi i - što je najvažnije - šifru.

Helikopter utakne žicu u utičnicu. Dieter reče: "Mislio sam da radi na akumulator."

"Ili jedno ili drugo. Čini mi se da se Gestapo, kada pokušava locirati izvor tajnih radioporuka, služi smicalicom: u gradu isključuje struju, četvrt po četvrt, sve dok ne prekine emitiranje."

Dieter kimne.

"No, da, s ovim uređajem, ostanete li bez struje, trebate samo ukloniti ovu žicu i automatski se prebacuje na akumulator."

"Vrlo lukavo." Dieter će to prenijeti Gestapu, za slučaj da još ne znaju.

Helikopter uključi struju, a zatim izvuče antensku žicu i zamoli Stephanie da je prebaci preko jednog visokog ormara. Dieter u kuhinjskim ladicama pronađe olovku i blok s listićima na koje je mademoiselle Lemaš vjerojatno zapisivala popise za kupnju. "Ovime se možete poslužiti za kodiranje poruke", reče uslužno.

"Najprije bih trebao smisliti što poručiti." Helikopter se počeo po glavi i počne pisati na engleskome:

STIGAO OK STOP SASTANAK U KRIPTI NIJE SIGURAN STOP PRESREO ME GESTAPO ALI SAM SE IZVUKAO KRAJ

"To bi vjerojatno bilo dovoljno za sada", reče.

Dieter reče. "Trebali bismo odrediti novo mjesto za sastajanje, za nove agente. Recimo *Cafe de la Gare* kod željezničke postaje."

Helikopter zapiše naziv.

Potom iz kovčega izvadi svileni rupčić sa složenom tablicom prepunom parova slova. Izvadio je i notes s desetak listova papira prepunih besmislenih peteroslovnih riječi. Dieter prepozna sustav

kodiranja koji se temelji na jednokratnome bloku koji služi kao ključ. Kod nije bilo moguće dešifrirati - osim ako čovjek ne bi imao upravo takav blok.

Iznad riječi od kojih se sastojala poruka Helikopter prepíše peteroslovne skupine iz bloka. Potom se zapisanim slovima počne služiti kako bi odabrao transpozicije sa svilenog rupčića. Iznad šest slova riječi STIGAO napisao je prvu skupinu iz bloka, odnosno BGKRU. Prvo slovo, B, pokazalo mu je kojim se stupcem tablice na rupčiću treba poslužiti. Oko sredine stupca B nalazila su se slova Se. Tako je S iz STIGAO zamijenio slovom "e."

Šifru nije bilo moguće razbiti na uobičajene načine, jer sljedeće S neće zamijeniti "e", nego neko drugo slovo. Štoviše, bilo koje slovo moglo bi zamijeniti bilo koje slovo, a poruka se može dešifrirati jedino uz pomoć bloka s peteroslovnim riječima. Čak i kada bi se dešifranti domogli šifrirane poruke i izvornika na engleskome, to im ne bi pomoglo pri čitanju sljedeće poruke, jer bi ona bila šifrirana uz pomoć drugog lista iz bloka - zbog čega je blok i bio "za jednokratnu uporabu". Svaki bi se list upotrijebio jednom, a potom spalio.

Posto je šifrirao poruku, Helikopter uključi uređaj i okrene gumb koji je na engleskome bio označen kao "selektor kristala". Pomno promatrajući sve, Dieter uvidi da se na brojčaniku nalaze tri jedva vidljive oznake žute boje. Helikopter nije imao dovoljno povjerenja u vlastito pamćenje, pa je označio pozicije za emitiranje. Vrijednost kristala koju će upotrijebiti koristi se u nepredviđenim situacijama. Od preostala dva mjesta, jedno je za predaju, a drugo za prijem poruka.

Na kraju je pronašao željenu poziciju i Dieter tada uvidi da je i frekvencijski brojčanik označen žutom bojom.

Prije nego što će poslati poruku provjerio je stanje prijemne postaje odaslavši poruku:

HLCP DXDX 0IC1 QRK? K

Dieter se namršti, računajući u sebi. Prva je skupina zacijelo oznaka imena "Helikopter." Sljedeća, "DXDX" vrlo je zagonetna. Broj jedan na završetku skupine "QTC1" ukazuje na to da ona vjerojatno otprilike znači: "Šaljem vam jednu poruku." Upitnik na završetku skupine "QRK?" naveo ga je na pomisao da se radi o pitanju o prijemu poruke. Je li sve u redu i bez smetnji? "K" znači "Kraj", to je znao. Tako mu je preostalo ono zagonetno "DXDX."

Sada odluči iskušati sreću. "Nemoj zaboraviti sigurnosnu oznaku", reče.

"Nisam zaboravio", reče Helikopter.

To je zacijelo taj "DXDX", zaključio Dieter.

Helikopter uključi "Prijem" i tako su svi zajedno začuli odgovor: HLCP QRK QRV K

Prva je skupina i ovdje Helikopterov znak. Druga skupina, "QRK", pojavila se i u izvornoj poruci. Bez upitnika, ovdje vjerojatno znači "Čujem te jasno i bez smetnji." Za ono "QRV" nije bio posve siguran, ali je zaključio da bi trebalo značiti "Nastavi."

Dok je Helikopter Morseovim znakovima utipkavao poruku, Dieter ga je promatrao, osjećajući neizmjerne ushićenje. Bio je ovo san svakog lovca na špijune: u rukama mu se našao agent koji ne zna da je uhvaćen.

Poslavši poruku, Helikopter brzo zatvori uređaj. Budući da se Gestapo u hvatanju špijuna služio opremom za pronalaženje izvora radioemisija, bilo je opasno uređajem se služiti duže od nekoliko minuta.

U Engleskoj poruku treba transkribirati, dekodirati i prenijeti Helikopter ovom nadređenome, koji će se prije odgovora možda morati konzultirati i s nekim drugim; a sve to moglo bi trajati i nekoliko sati, tako da će Helikopter za odgovor pričekati dogovoreno vrijeme.

Dieter ga sada mora nekako odvojiti od opreme i, što je bilo još važnije, od pomagala za šifriranje. "Pretpostavljam da biste sada željeli stupiti u vezu s Bollinger", reče.

"Da. London zanima koliki se dio skupine održao."

"Povezat ćemo vas s Monetom, to je kodno ime njihova vođe." On pogleda na ručni sat i proživi trenutak krajnje panike: bio je to standardni ručni sat njemačkih časnika. U slučaju da ga Helikopter prepozna, igri bi došao kraj. Nastojeći suspregnuti drhtanje glasa, Dieter reče: "Imamo vremena, odvest ću vas do njegove kuće."

"Daleko je?" upita Helikopter gorljivo.

"U središtu grada."

Monet, čije je pravo ime Michel Clairet, vjerojatno nije kod kuće. Više se uopće ne služi tom kućom; Dieter je već provjerio. Susjedi tvrde da ne znaju gdje je. Dietera to nije iznenadilo. Monet je zaključio da će netko od njegovih drugova za vrijeme ispitivanja odati njegovo ime i adresu, te se sakrio.

Helikopter počne zatvarati kovčeg. Dieter reče: "Akumulator s vremena na vrijeme treba puniti?"

"Da ... zapravo, kažu nam da ga uključimo u struju u svakoj prilici, tako daje uvijek posve pun."

"U tom slučaju, zašto uređaj za sada ne ostavite ovdje? Poslije možemo doći po njega, a akumulator će već biti pun. Dođe li netko u međuvremenu, Bourgeoise će ga sakriti za tili časak."

"Odlična zamisao."

"Onda pođimo." Dieter ga povede u garažu i, vozeći unatrag, iziđe *Simcom Cinq*. Potom reče: "Pričekajte trenutak, moram nešto reći Bourgeoise."

Vratio se u kuću. Stephanie je bila u kuhinji, zagledana u radio u kovčegu koji je stajao na kuhinjskome stolu. Dieter iz odjeljka izvadi blok i svileni rupčić. "Koliko ti treba da ovo prepíšeš?" reče.

Ona načini grimasu. "Te besmislene riječi? Najmanje sat."

"Piši koliko možeš brže, ali nemoj grijesiti. Ja ću ga zadržati sat i pol."

Vrativši se u automobil, odvezao je Helikoptera u središte grada. Michel Clairet donedavno je živio u malenoj, elegantnoj gradskoj kući u blizini katedrale. Dieter je čekao u automobilu dok je Helikopter otišao do ulaznih vrata. Nakon nekoliko minuta, agent se vratio govoreći: "Nema nikoga."

"Možemo ponovno pokušati ujutro", reče Dieter. "U međuvremenu, znam jedan bar u koji zalaze pripadnici Pokreta." Zapravo nije imao pojma da tako nešto i postoji. "Pođimo onamo, možda nekoga prepoznam."

Parkirao se u blizini postaje i nasumce odabrao jedan bar. Njih dvojica tako su sjedili i sat vremena pili vodenasto pivo, a nakon toga se vratili u Rue du Bois.

Kada su ušli u kuhinju, Stephanie je jedva primjetno kimnula. Dieter je iz toga zaključio daje uspjela sve prepisati. "A sada", reče Dieter Helikopteru, "vjerojatno biste se željeli okupati, nakon noći provedene na otvorenome. I svakako biste se trebali obrijati. Ja ću vam pokazati sobu, a Bourgeoise će vam napuniti kadu."

"Vrlo ste ljubazni."

Dieter ga je smjestio u jednu sobu u potkrovlju, sobu koja je bila najudaljenija od kupaonice. Čim je čuo daje agent ušao u kadu, otišao je u tu sobu i pretražio mu odjeću. Helikopter je imao rezervno donje rublje i čarape, a na svima su bile etikete francuskih prodavaonica. U džepu sakoa pronašao je francuske cigarete i šibice, rupčić s francuskom etiketom i lisnicu. Unutra je bilo puno gotovine - pola milijuna franaka, dovoljno za kupnju luksuznog automobila, da ih je bilo u ponudi. Dokumenti su izgledali besprijeekorno, iako su svakako bili krivotvoreni.

Unutra je naišao i na jednu fotografiju.

Dieter se iznenađeno zagleda u nju. Prikazivala je Flick Clairet. U to nije bilo ni najmanje sumnje. Bila je to ona žena koju je vidio na trgu u Sainte-Cecileu. To što ju je pronašao, za Dietera je bila čudesno sretna okolnost - za nju prava katastrofa.

Na sebi je imala kupaći kostim koji je otkrivao mišićave noge i preplanule ruke. Ispod kostima nazirale su se skladne dojke, uzak struk i čudesno zaobljeni bokovi. Na vratu je blistalo nekoliko kapljica, ili vode ili znoja, a snimatelja je gledala uz jedva primjetan osmijeh. Iza nje i malo izvan žarišta dvojica mladića u kupaćim gaćicama spremala su se, kako se činilo, skočiti u rijeku. Slika je očito snimljena na nekom nedužnom kupanju. Ali ta polunagost i mokar vrat, te diskretan osmijeh zajedno su stvarali nekakav seksualni naboj. Da nije bilo tih mladića u pozadini, moglo se zaključiti da bi Flick svaki trenutak mogla svući kostim i snimatelju pokazati cijelo tijelo. Žena se tako smiješi muškarcu s kojim želi voditi ljubav, pomisli Dieter. Bilo mu je jasno zašto mladiću ta snimka znači tako puno.

Agenti na neprijateljski teritorij nisu smjeli nositi fotografije - razlozi za to bili su više nego utemeljeni. Strast koju je Helikopter osjećao u vezi s Flick Clairet mogla bi je stajati glave, kao i velikog dijela francuskog Pokreta otpora.

Dieter spremi fotografiju u svoj džep i iziđe iz sobe. Sve u svemu, pomisli, bio je to vrlo uspješan radni dan.

Paul Chancellor cijeli se dan hrvao s vojnom birokracijom - uvjeravao, prijetio, molio, laskao i nagovarao i na kraju se, kada mu više nije preostalo ništa drugo, poslužio Montyjev imenom - tako da je na završetku priče ipak dobio zrakoplov za sutrašnju padobransku vježbu diverzantske skupine. U hvativši vlak za povratak u Hampshire, uvidio je da se želi što prije vidjeti s Flick. Silno mu se svidjela. Pametna, odlučna i pravi užitek za oko. Strašno je žalio samo što nije slobodna.

U vlaku je u novinama čitao ratne vijesti. Dugotrajno zatišje na istočnoj fronti jučer je prekinuo neočekivano snažan napad Nijemaca u Rumunjskoj. Žilavost koju su Nijemci i dalje pokazivali upravo je zastrašivala. Posvuda su se povlačili, ali su pritom i uzvraćali.

Vlak je kasnio, tako da je zakasnio na večeru u šest u Djevojačkoj školi. Nakon večere uvijek bi se održalo još jedno predavanje, a polaznici su zatim, od dvadeset jedan sat, prije odlaska na spavanje imali na raspolaganju približno sat vremena za opuštanje. Paul je veći dio ekipe zatekao u salonu, u kojem se nalazio ormar s knjigama, ormar prepun društvenih igara, radioprijemnik, te maleni stol za biljar. Spustivši se na sofu do Flick, reče: "Kako je bilo danas?"

"Bolje nego što smo realno smjeli očekivati", reče ona. "Ali sve je tako zgusnuto. Ne znam koliko će se sjećati kada se nađu na te-renu."

"I nešto je vjerojatno bolje nego ništa."

Percy Thwaite i Jelly igrali su poker s ulozima od po jednog penija. Jelly je uistinu posebna, pomisli Paul. Kako jedna profesionalna provalnica sebe može smatrati uglednom engleskom damom? "Kako se držala Jelly?" upita.

"Nije bilo loše. U tjelesnome smislu ima više problema od ostalih, ali, Bože moj, samo je stisnula zube i nastavila raditi, a na koncu je obavila sve što i djevojke." Flick zastane i namršti se.

Paul upita: "Što je?"

"Problematično je njezino agresivno držanje prema Greti."

"Ne čudim se što jedna Engleskinja mrzi Nijemce."

"Ali nije logično ... Greta je zbog nacista propatila više od Jelly."

"Jelly to ne zna."

"Zna da je Greta pripravna boriti se protiv nacista."

"Ljudi se u takvim stvarima ne služe logikom."

"To je prokleta točno."

Greta je, pak, u tom trenutku razgovarala s Denise. Točnije, pomisli Paul, Denise je govorila, a Greta slušala. "Moj polubrat, lord Foules, pilot je u lovcu-bombarderu", začuo je njezin aristokratski naglasak s poluprogutanim slogovima. "Na obuci je za misije podrške jedinicama koje kreću u invaziju."

Paul se namršti. "Jesi li čula?" upita Flick. "Da. Ili je sve izmislila ili je opasno indiskretna."

On ponnije promotri Denise. Bila je to koščata djevojka koja je u svakom trenutku izgledala kao da ju je netko upravo uvrijedio. Činilo mu se da ne izmišlja priču. "Ne bih rekao da je od maštovitih žena", reče.

"Slažem se. Rekla bih da odaje prave tajne."

"Bit će najbolje da za sutra organiziram mali ispit."

"U redu."

Paul je želio s Flick ostati nasamo, kako bi mogli slobodnije razgovarati. "Pođimo u šetnju u vrt", reče.

Tako su izišli. Zrak je bio topao, a do spuštanja tame ostao je još cijeli sat. Kuća je imala prostrani vrt s nekoliko jutara travnjaka na kojem je mjestimično raslo drveće. Maude i Diana sjedile su na klupi pod jednom grimiznom bukvom. Maude je isprva očijukala s Paulom, no kako je on nije nimalo poticao, tako je, kako se činilo, digla ruke. Sada je gorljivo slušala neku Dianinu priču, zagledana u njezino lice gotovo uz izraz obožavanja. "Što li joj to Diana priča?" reče Paul. "Posve ju je opčinila."

"Maude voli slušati o mjestima na kojima je Diana bila", reče Flick. "O modnim revijama, svečanim plesovima, prekooceanskim brodovima."

Paul se sada prisjeti kako ga je Maude iznenadila upitavši hoće li se tijekom obavljanja zadaće naći i u Parizu. "Možda je željela sa mnom poći u Ameriku", reče.

"Primijetila sam da ti se nabacivala", reče Flick. "Zgodna je."

"Ali nije moj tip."

"Zašto?"

"Iskreno? Nije dovoljno inteligentna."

"To je dobro", reče Flick. "Drago mi je."

On joj uputi začuđen pogled. "Zašto?"

"Inače bih o tebi stekla lošije mišljenje."

Njemu se učini da je to izjavila nekako s visine. "Drago mi je što imam tvoje odobrenje", reče.

"Nema potrebe za ironijom", ukori ga ona. "Samo sam ti dala kompliment."

On se nasmiješi. Nije mogao ne osjećati simpatiju, čak ni kada se držala tako nadmoćno. "U tom ću slučaju prestati dok sam još u prednosti", reče.

Prošli su na samo nekoliko metara od dviju žena i u tom trenutku začuli kako Diana govori: "A onda je grofica rekla: "Te svoje namazane pandže samo drži podalje od mogeg muža", a nakon toga izlila je Jennifer čašu pjenušca na glavu, na što ju je Jennifer ščepala za kosu ... i tako joj je ostala u ruci, jer je to bila perika!"

Maude se nasmije. "Da sam bar bila ondje!"

Paul se obrati Flick: "Izgleda da će se sve sprijateljiti."

"Drago mi je. I trebam ih kao čvrstu ekipu."

Vrt se dalje malo-pomalo stapao sa šumom, tako da su se odjednom našli među gušćim drvećem. Pod pokrovom od lišća vladala je polutama. "Zašto se zove Nova šuma?"⁸ upita Paul. "Izgleda staro."

"Još uvijek očekuješ logiku u engleskim nazivima?" On se nasmije. "Vjerojatno ne."

Još su neko vrijeme hodali bez riječi. Paula je obuzelo izrazito romantično raspoloženje. Želio ju je poljubiti, no ona je na ruci imala vjenčani prsten.

"Sa četiri godine upoznala sam Kralja", reče Flick. "Sadašnjeg kralja?"

"Ne, njegova oca, Georgea V. Došao je u Somersholme. Držali su me podalje od njega, dakako, ali on je u nedjelju ujutro slučajno ušao u povrtnjak i ugledao me. Rekao je: "Dobro jutro, djevojčice, jesi li se spremila za crkvu?" Bio je to sitan čovjek, no glas mu je upravo grmio."

"I što si rekla?"

"Upitala sam: "Tko ste vi?" A on je odgovorio: "Kralj." Nakon toga, barem prema obiteljskoj legendi, ja sam rekla: "To je nemoguće, niste dovoljno veliki." Na sreću, on se samo nasmijao."

"Već kao dijete nisi držala do autoriteta."

"Tako izgleda ..."

Paul sada začuje prigušeno stenjanje. Namrštivši se, pogledao je u smjeru zvuka i ugledao Ruby Romain s Jimom Cardwellom, instruktorom za vatreno oružje. Ruby je leđima bila naslonjena na stablo, a Jim ju je grlio. Strastveno su se ljubili. Ruby ponovno zastenje.

I nije da se samo grle, uvidi Paul sada, te u isti mah osjeti i nelagodu i uzbuđenost. Jim je imao pune ruke posla ispod Rubyne bluze. Njoj je suknya bila podignuta iznad struka. Paul je jasno vidio cijelu smeđu nogu i pojas gustih crnih dlaka u međunožju. Drugu je nogu bila podigla i savila u koljenu, tako da je stopalo položila visoko na Jimov bok. Njihovi usklađeni pokreti nisu mogli značiti ništa drugo.

Paul pogleda Flick. I ona ih je primijetila. Još je nekoliko trenutaka piljila, a na licu su joj se odražavali šok i još nešto. Potom se brzo okrene na drugu stranu. Paul se povede za njom, te se vrate putem kojim su i došli, hodajući polagano i koliko su tiše mogli.

Kada su se našli dovoljno daleko, on reče: "Užasno mi je žao zbog toga ..."

"Nisi ti kriv", reče ona.

"Ipak, žao mi je što sam te poveo tim putem."

"Doista mi ne smeta. Još nikada nisam vidjela da netko ... to radi. Bilo je poprilično slatko."

"Slatko?" On nikako ne bi bio upotrijebio tu riječ. "Znaš, čini mi se da si nekako nepredvidiva."

"To si primijetio tek sada?"

"Ne budi ironična, samo sam ti udijelio kompliment", reče on, oponašajući njezine riječi.

Ona se nasmije. "U tom slučaju prestajem dok sam još u prednosti."

Tako su izišli iz šume. Dnevno se svjetlo ubrzano povlačilo, a u kući su već bili navučeni zastori za zamračenje. Maude i Diana više nisu sjedile pod onim stablom. "Sjednimo na trenutak na klupu", reče Paul. Nije mu se žurilo unutra.

Flick pristane bez riječi.

On sjedne postrance, okrenut prema njoj, promatrajući je. Taj prodoran pogled podnosila je bez riječi, no držala se nekako zamišljeno. On je uhvati za ruku i pomiluje joj prste. Ona ga pogleda, nedokučiva izraza lica, ali ne povuče ruku.

On reče: "Znam da ne bih trebao, ali uistinu te silno želim poljubiti." Ona ne odgovori, nego ga samo nastavi gledati s tim zagonetnim izrazom na licu, napola zabavljena, napola tužna. Njezinu šutnju protumačivši kao pristanak, on je poljubi.

⁸ Engl. New Wood.

Usne su joj bile meke i vlažne. On zatvori oči, koncentrirajući se na taj osjećaj. Na njegovo veliko iznenađenje, ona razdvoji usne i on osjeti vršak njezina jezika. I on otvori usta.

Zagrlivši je, sada je privuče, no ona se izvuče iz njegova zahvata i ustane.

"Dosta", reče. Istog se trenutka okrene i uputi prema kući.

U sve oskudnijem svjetlu promatrao ju je kako se udaljava. To sitno, skladno tijelo odjednom mu je izgledalo kao nešto najpoželjnije na cijelome svijetu.

Posto je ušla, on krene za njom. U salonu je Diana sjedila sama, pušila cigaretu i izgledala zamišljeno. Paul bez razmišljanja sjedne do nje i reče: "Ti poznaješ Flick još iz djetinjstva."

Diana se nasmiješi neočekivano srdačno. "Draga je, zar ne?"

Paul nije želio odati previše svojih osjećaja. "Jako mi je draga i volio bih doznati više o njoj."

"Oduvijek je žudjela za pustolovinama", reče Diana. "Obožavala je dugotrajne boravke u Francuskoj, kamo smo odlazili svake veljače. Prenoćili bismo u Parizu, a potom Plavim vlakom išli sve do Nice. Jedne je zime moj otac odlučio poći u Maroko. Čini mi se da su Flick to bili najljepši trenutki u životu. Naučila je nekoliko riječi arapskoga i razgovarala s trgovcima na sajmu. Običavale smo čitati memoare onih smionih viktorijanskih istraživačica koje su Bliskim istokom putovale preodjevene u muškarce."

"Dobro se slagala s tvojim ocem?"

"Bolje nego ja."

"Kakav joj je muž?"

"Svi su njezini muškarci blago egzotični. U Oxfordu joj je najbolji prijatelj bio neki mladi Nepalac, Rajendra, što je izazvalo neopisivu konsternaciju u društvenoj sobi starijih godina na St. Hildi, u to budi uvjeren, premda nisam sigurna da se s njim ijednom, znaš već ... ponašala nedolično. Mladić po imenu Charlie Standish bio je smrtno zaljubljen u nju, no za nju je jednostavno bio odviše dosadan. Na Michela je pala jer je šarmantan, stranac i pametan ... sve što ona voli."

"Egzotika", ponovi Paul.

Diana se nasmije. "Budi bez brige, zadovoljavaš kriterije. Amerikanac si, imaš samo jedno i pol uho, a iz glave ti frca pamet. U najmanju ruku imaš izgleda."

Paul ustane. Razgovor je neočekivano prešao u nelagodno intimne vode. "To ću shvatiti kao kompliment", reče uz osmijeh. "Laku noć."

Penjući se na kat, prošao je pokraj sobe u kojoj se smjestila Flick. Ispod vrata se vidjelo svjetlo.

On odjene pidžamu i ispruži se u krevetu, ali ostane samo tako ležati, posve budan. Bio je odviše uzbuđen i sretan da bi spavao. U beskonačnost je proživljavao onaj poljubac. Žalio je što on i Flick ne mogu biti poput Ruby i Jima, i bestidno popustiti pred željom. Zašto ne, pomisli. Zašto, dovraga, ne?

Kućom je zavladała tišina.

Nekoliko minuta nakon ponoći Paul ustane i hodnikom dođe do njezine sobe.

Oprezno zakucavši, uđe u sobu.

"Bok", reče ona tiho. "Ja sam."

"Znam."

Ležala je na leđima u uskome krevetu, glave naslonjene na dva jastuka. Zastori su bili odmaknuti, tako da je kroz maleni prozor u sobu dopiralo mjesečevo svjetlo. Tako je vidio, vrlo jasno, pravilnu liniju njezina nosa i tu isklesanu bradu koja mu se u jednom trenutku bila učinila ne osobito lijepom. Sada se doimala anđeoskom.

On klekne uz postelju.

"Odgovor glasi ne", reče ona.

On je uhvati za ruku i poljubi joj dlan. "Molim te", reče.

"Ne."

On se sada nagne prema njoj kako bi je poljubio, no ona samo odvrati glavu.

"Samo poljubac?" reče on.

"Poljubim li te, gotova sam."

Te su ga riječi usrećile. Zahvaljujući njima doznao je da gaje identične osjećaje. Sada je poljubi u kosu, pa čelo i obraz, no ona je i dalje držala glavu okrenutu na suprotnu stranu. Poljubio joj je rame kroz pamuk spavaćice, potom usnama ovlaš dodirnuo i dojku. "To ipak želiš", reče.

"Van", zapovjedi ona. "Nemoj tako ..."

Ona se okrene prema njemu. On spusti lice kako bi je poljubio, no ona mu položi prst na usne, kao da ga želi ušutkati. "Idi", reče. "Mislim najozbiljnije."

On pogleda to dražesno lice obasjano mjesecinom. Na njemu se jasno ocrtavala odlučnost. Iako je gotovo i nije poznao, bilo mu je jasno da njezinu volju nije moguće nadvladati. Stoga nevoljko ustane.

I pokuša još jednom. "Čuj, možemo samo ..."

"Nema više razgovora. Idi."

On se okrene i iziđe.

Četvrtak, 1. Lipnja 1944.

Dieter je odspavao nekoliko sati u hotelu Frankfort i ustao u dva poslije ponoći. Bio je sam: Stephanie je ostala u kući u Rue du Bois s britanskim agentom Helikopterom. Negdje tijekom prijepodneva Helikopter će poći u potragu za vođom skupine Bollinger, a Dieter ga mora slijediti. Znao je da će Helikopter početi od kuće Michela Claireta, tako da je odlučio već u svitanje onamo postaviti ekipu za promatranje.

U ranim jutarnjim satima odvezao se u Sainte-Cecile, vijugajući između mjesečinom osvjetljenih vinograda u svojem velikom automobilu. Parkirao ga je ispred dvorca. Prvo je otišao u fotografski laboratorij u podrumu. U tamnoj komori nije bilo nikoga, no njegove su snimke već bile ondje, obješene na konopcu kako bi se osušile, poput rublja. Zatražio je dvije kopije Helikopterove slike na kojoj se vidjela Flick Clairet. Sada ih skine s konopca i pomno se zagleda u jednu od njih, prisjećajući se njezina trka pod gustom paljbom kada je krenula spasiti supruga. Sada je u tom bezbrižnom izrazu zgodne djevojke u kupaćem kostimu pokušavao uočiti nešto od tih čeličnih živaca, ali nečemu sličnom nije bilo ni traga. Nema sumnje da se ta odlika pojavila s početkom rata.

On spremi negativ u džep i uzme izvornu fotografiju, koju će potajno trebati vratiti Helikopteru. Pronašavši omotnicu i list običnog papira, na trenutak se zamisli, pa napiše:

*Dušo moja,
dok se Helikopter brije, molim te stavi ovu sliku u unutarnji džep njegova sakoa, tako da izgleda kao da mu je ispala iz lisnice. Hvala.
D.*

Spremivši poruku i sliku u omotnicu, on je zatvori i izvana, s prednje strane, napiše: "Mile. Lemaš." Na odredištu će ga ostaviti poslije.

Prolazeći pokraj ćelija, kroz prozorčić je pogledao Marie, djevojku koja ga je jučer iznenadila pojavivši se u kući u Rue du Bois s namirnicama za "goste" mademoiselle Lemaš. Ležala je na krvlju umrljanoj plahti, piljila u zid s užasom u očima, bez prestanka tiho stenjući, poput nekog stroja koji se pokvario, ali ga nitko nije isključio.

Dieter ju je sinoć ispitivao. Nije znala ništa korisno. Ustvrdila je da ne poznaje nikoga u Pokretu otpora, samo mademoiselle Lemaš. Dieter je bio sklon povjerovati joj, ali je ipak dopustio da je narednik Becker za svaki slučaj podvrgne mučenju. Međutim, ni tada nije promijenila priču, te je on sada bio poprilično uvjeren da njezin nestanak u Pokretu otpora neće protumačiti kao znak da u Rue du Bois nešto nije u redu.

Dok je piljio u to uništeno tijelo, na trenutak je osjetio potištenost. Prisjetio se kako se jučer pojavila na stazi s biciklom, kao oličenje zdravlja i energije. Bila je to sretna djevojka, premda nepromišljena. Počinila je samo jednu malu i jednostavnu pogrešku, a život joj se sada primicao stravičnome završetku. Takvu je sudbinu, dakako, zaslužila; pomagala je teroristima. Ipak, razmišljati o svemu tome bilo je užasno.

Isključivši je iz misli, on se uspne kat više. U prizemlju su telefonistice iz noćne smjene bile na svojim mjestima. Iznad njih, na katu s nekoć nevjerojatno veličanstvenim spavaćim sobama, nalazili su se Gestapovi uredi.

Dieter Webera nije vidio još od onog fijaska u katedrali, te je zaključio da ovaj negdje vida rane. Međutim, bio je razgovarao s Weberovim zamjenikom i zatražio četvoricu gestapovaca koji će ga ovdje u tri ujutro čekati u civilnoj odjeći, pripravnici za cjelodnevni nadzor. Dieter je naložio da onamo dođe i poručnik Hesse. Sada odmakne zastor za zamračenje i pogleda van. Mjesečevo je svjetlo obasjavalo parkiralište. Ondje je ugledao Hansa kako dolazi kroz dvorište, no nije bilo traga nikome drugome.

Ušavši u Weberov ured iznenadio se zatekavši ga ondje samog, za radnim stolom, gdje se, pri svjetlu lampe sa zelenim zaslonom, pretvarao da radi na nekim papirima. "Gdje su ljudi koje sam zatražio?"

Weber ustane. "Jučer si na mene potegnuo pištolj", reče. "Kako to, dovraga, misliš ... prijetiš jednom časniku ...?"

Dieter to nije očekivao. Weber se agresivno držao u vezi s incidentom u kojem je ispao budala. Je li moguće da ne shvaća kakvu je užasnu grešku počinio? "Sve si skrivio sam, prokleti idiote", reče Dieter u očaju. "Nisam želio da se taj čovjek nađe u zarobljeništvu."

"Za taj postupak možeš završiti na ratnome sudu."

Dieter se već naumio narugati toj pomisli, no sada na trenutak zastane. To je istina, uvidi. Jednostavno je učinio što je bilo potrebno za spašavanje situacije; ali nije bilo nemoguće, s obzirom na birokraciju koja vodi glavnu riječ unutar Trećeg Reicha, da časnika uhitite jer je preuzeo inicijativu. On osjeti kako ga obuzima malodušnost, tako da je samopouzdanje morao odglumiti.

"Samo naprijed, prijavi me, mislim da se mogu opravdati pred sudom."

"Čak si i zapucao!"

Dieter nije mogao odoljeti: "Pretpostavljam da to u svojoj vojničkoj karijeri nisi viđao često."

Weber se zarumeni. Nijednom nije sudjelovao ni u kakvoj pravoj akciji. "Oružje treba koristiti protiv neprijatelja, a ne protiv kolega časnika."

"Ispalio sam metak u zrak. Žao mi je ako sam te prestrašio. Zamalo si upropastio prvorazredni kontraobavještajni uspjeh. Ne misliš li da bi vojni sud to nekako uzeo u obzir? Kojih si se zapovijedi ti pridržavao? Ti si pokazao nedostatak discipline."

"Uhitio sam britanskog terorista i špijuna."

"A svrha toga? On je samo jedan od mnogih. Imaju ih još u izobilju. No ovako, na slobodi, odvest će nas do ostalih ... možda i mnogo njih. Tvoj bi neposluh upropastio priliku. Na tvoju sreću, spasio sam te od te užasne pogreške."

Weber ga prepredeno pogleda. "Pojedini ljudi na utjecajnim mjestima bili bi vrlo sumnjičavi u vezi s tvojom gorljivom željom da oslobodiš savezničkog agenta."

Dieter uzdahne. "Ne budi toliko glup. Nisam baš neki nesretni židovski trgovac da bih se pribojavao prijatnje zlobnih ogovaranja. Ne možeš se pretvarati da sam izdajica, nitko ti neće vjerovati. A sada mi reci gdje su moji ljudi."

"Špijuna valja bez odgađanja uhititi."

"Ne, nikako, a pokušaj li to, ustrijelit ću te. Gdje su ljudi?"

"Odbijam davati dragocjeno ljudstvo za tako neodgovorne zadaće."

"Odbijaš?"

"Tako je."

Dieter ga pogleda s nevjericom. Ni u snu nije mislio daje Weber dovoljno odvažan ili dovoljno glup za takvo što. "Što misliš, što će biti s tobom kada za ovo dozna feldmaršal?"

Na Weberovu se licu pojavi trag straha, ali i prkosa. "Ja nisam u vojsci", reče. "Ovo je Gestapo."

Nažalost, ima pravo, pomisli Dieter obeshrabreno. Walteru je bilo lako naložiti Dieteru da se posluži Gestapovim ljudima umjesto da odvodi prijeko potrebne borbe s obale, ali Gestapo nije dužan poštivati Dieterove naloge.

Rommelovo ime u Weberu je još neko vrijeme budilo strah, no učinak je ubrzo popustio.

Tako je Dieteru sada preostao samo poručnik Hesse. Mogu li on i Hans pratiti Helikoptera bez pomoći? Bit će teško, ali druge mogućnosti nema.

Sada pokuša još jednom prijetnjom. "Siguran si da si voljan otrpjeti posljedice ovog odbijanja, Willi? Naći ćeš se u užasnim nevoljama."

"Naprotiv, rekao bih da si ti upao u nevolje."

Dieter u očaju odmahne glavom. Više se nije imalo što reći. Već je utrošio previše vremena na prepiranje s tim kretenom. On iziđe. S Hansom se našao u predvorju i objasnio mu situaciju. Zajedno su otišli u stražnji dio dvorca, gdje se u nekadašnjem dijelu rezerviranom za poslugu nalazio tehnički odjel. Hans je sinoć dogovorio posudbu kombija i mopeda PTT-a. Potonje je vozilo bio svojevrsni bicikl s motorom kod kojeg se maleni motor pokretao okretanjem pedala.

Dieter se upita je li Weber možda doznao za tu posudbu i inženjerima naložio da otkazu dogovor. Nadao se da nije tako: za pola će sata svanuti, a on nema vremena za nova prepiranja. Međutim, na kraju ipak nije bilo problema. Dieter i Hans navukli su kombinezone i odvezli se, s mopedom u prtljažnome prostoru kombija.

Otišli su u Reims i došli u Rue du Bois. Pošto su se parkirali iza ugla, Hans se pješice vratio do kuće, pri prvom jutarnjem svjetlu, te omotnicu s fotografijom na kojoj je bila Flick ubacio u poštanski sandučić. Helikopterova se soba nalazila u stražnjem dijelu kuće, tako da nije bilo ozbiljnijih izgleda za to da primijeti Hansa i poslije ga prepozna.

Kada su došli do kuće Michela Claireta u središtu grada, pojavilo se i sunce. Hans je parkirao stotinu metara dalje i otvorio PTT-ov šaht. Pretvarao se da nešto radi, istovremeno motreći kuću. Ulica je bila vrlo prometna, s brojnim parkiranim vozilima, tako da kombi nije upadao u oči.

Dieter je ostao u vozilu, držeći se podalje od pogleda, mračno zamišljen nad sukobom s Weberom. Tip je glup, ali ima pravo. Dieter se izlaže velikoj opasnosti. Helikopter mu može umaknuti i nestati. Dieter bi u tom slučaju izgubio svaki trag. Najsigurnije i najlakše bilo bi mučiti špijuna. Ali premda je ovakvo puštanje bilo opasno, sa sobom je nosilo mogućnost vrlo vrijednih nagrada. Bude li sve u redu, Helikopter bi se mogao pretvoriti u suho zlato. Kada je Dieter pomislio na veliki uspjeh koji je sada samo na korak od njega, želja za njim u njemu je postala toliko gorljiva da mu je srce počelo brže kucati.

S druge strane, pođe li nešto po zlu, Weber će to iskoristiti do krajnjih granica. Svima će ispričati kako se protivio Dieterovu opasnom planu. Ali Dieter si neće dopustiti brigu u vezi s takvim birokratskim osvajanjem bodova. Ljudi Weberova soja, koji sudjeluju u takvim igricama, najljigaviji su ljudi na svijetu.

Grad se polagano počeo buditi. Prve su se pojavile žene koje su odlazile do pekarnice nasuprot Michelovoj kući. Prodavaonica je bila zatvorena, no one su strpljivo stajale pred ulazom, čekale i razgovarale. Kruh se dijelio na bonove, međutim, Dieter je pretpostavljao da bi ga i unatoč tome katkada ponestalo, tako da su savjesne domaćice u kupovinu odlazile rano kako bi bile sigurne da neće ostati bez njega. Kada su se vrata na kraju otvorila, sve su pokušale ući istodobno, odmah - za razliku od njemačkih kućanica, koje bi bile mirno stale u red, pomisli Dieter uz osjećaj nadmoći. Ugledavši ih kako izlaze s kruhom, požali što nije doručkovao.

Nakon njih pojavili su se radnici u čizmama i beretkama, a svaki od njih nosio je po torbicu ili jeftini plastični kovčeg s objedom. Djeca su tek počela kretati u školu kada se u ulici pojavio Helikopter, na Marieinu biciklu. Dieter se pridigne na sjedalu. U košari na biciklu nalazio se neki pravokutni predmet pokriven krpom: radio u kovčegu, zaključa Dieter.

Hans proviri iz šahta i stane promatrati.

Helikopter priđe Michelovim vratima i zakuca. Nije bilo odgovora, dakako. Još je nekoliko trenutaka stajao na stubi, potom pogleda kroz prozore, a nakon toga stane hodati amo-tamo ulicom, tražeći stražnji ulaz. Takvih vrata, znao je Dieter, nema.

Preporuku za sljedeći korak Helikopter je dobio osobno od Dietera. "Otiđi u bar, malo dalje u ulici, Chez Regis. Naruči kavu i pecivo i čekaj." Dieter se nadao da netko iz Pokreta otpora motri Michelovu kuću, očekujući glasnika iz Londona. Nije očekivao potpuni i stalni nadzor, nego možda

nekoj naklonjenog susjeda koji je eventualno pristao pripaziti na kuću. Očita Helikopterova naivnost takvom bi promatraču ulila osjećaj sigurnosti. Već i po njegovu hodu svatko je lako mogao zaključiti da nije ni Gestapovac ni agent francuske tajne policije Milice. Dieter je bio uvjeren da će netko već nekako upozoriti Pokret otpora, te da će se netko ubrzo pojaviti i obratiti Helikopteru - te da bi upravo ta osoba Dietera mogla dovesti do samog srca Pokreta otpora.

Već trenutak kasnije Helikopter se poveo za Dieterovim savjetom. Gurajući bicikl, otišao je u bar i sjeo na terasu na pločniku, uživajući, kako se činilo, u suncu. Poslužitelj mu je donio kavu. Zacijelo je bila riječ o zamjenskoj kavi, od prženih zrna žitarica, no ipak ju je, po svemu sudeći, pio s užitkom.

Nakon dvadesetak minuta iz lokala je donio još jednu kavu i novine, koje je odmah počeo temeljito čitati. Sve na njemu govorilo je da je vrlo strpljiv, pripravan čekati i cijeli dan. A to je bilo dobro.

Prijepodne je polagano odmicalo. Dieter se već počeo pitati hoće li plan upaliti. Možda je pokolj u Sainte-Cecileu toliko prorijedio Bollinger da više i ne funkcionira, jer nema nikoga tko bi mogao izvesti i najosnovnije zadaće.

Bilo bi to silno veliko razočaranje kada ga Helikopter ne bi odveo do drugih terorista. A Weberovoj sreći ne bi bilo kraja.

Približavalo se vrijeme kada će Helikopter morati naručiti objed kako bi opravdao zauzimanje stola. U jednom trenutku prišao mu je konobar i obratio mu se, a ubrzo donio anisovac. I to je je vjerojatno nekakva zamjena, od sintetičkog anisa, no Dieter ipak obliže usne: piće bi mu jako godilo.

Neki drugi gost sjeo je za prvi stol do Helikopterova. Na terasi je ukupno bilo pet stolova, tako da bi svaki došljak posve prirodno sjeo za neki od udaljenijih. Dieter osjeti kako se u njemu budi nada. Bila je riječ o muškarcu tridesetih godina i dugačkih udova. Na sebi je imao plavu pamučnu košulju i tamnoplave platnene hlače, ali Dieteru je intuicija govorila da nije riječ o pravome radniku. Bio je nešto drugo, možda umjetnik koji izgledom oponaša proletera. Naslonio se i prekrizio noge, položivši desni gležanj na lijevo koljeno, a ta se poza Dieteru učinila poznatom. Je li negdje već vidio tog muškarca?

Konobar u to iziđe i novi gost nešto naruči. Još minutu-dvije nije se događalo ništa. Proučava li taj čovjek potajno Helikoptera? Ili jednostavno čeka piće?

Konobar na pladnju donese čašu blijedog piva. Čovjek otpije velik gutljaj i zadovoljno obriše usta. Dieter već mračno počne razmišljati o tome kako gleda tek nekog žednog muškarca. No istodobno je imao i osjećaj da je već vidio i taj pokret brisanja usta.

Novopridošli gost obrati se Helikopteru.

Dieter osjeti kako mu se zatežu svi živci. Je li moguće da je to ono što je čekao?

Razmijenili su nekoliko neobaveznih riječi. Čak i s te udaljenosti, Dieter je osjećao daje čovjek vrlo otvoren i ugodan: Helikopter se smiješio i nešto gorljivo pričao. Nakon nekoliko trenutaka, Helikopter pokaže prema Michelovoj kući, a Dieter zaključuje kako se vjerojatno raspituje za vlasnika. Onaj drugi slegne ramenima na tipično francuski način, a Dieter jasno zamisli kako govori: "Ja? Nemam pojma." No činilo se da Helikopter ne odustaje samo tako.

Onaj drugi gost ispije pivo i Dieteru tada nešto sine u sjećanju. Odjednom je točno znao o kome je riječ, a ta spoznaja prenerazila ga je toliko da je praktički poskočio na sjedalu. Tog muškarca vidio je na trgu u Sainte-Cecileu, za stolom jedne druge kavane, gdje je sjedio s Flick Clairet, neposredno prije onog okršaja - jer to je njezin suprug, Michel glavom i bradom.

"Tako je!" reče Dieter i zadovoljno udari šakom po upravljačkoj ploči. Njegova se strategija pokazala ispravnom - Helikopter ga je doveo do samog srca mjesnog Pokreta otpora.

Ali nikako nije bio očekivao tolik uspjeh. Nekako je mislio da će se s Helikopterom sastati nekakav glasnik, koji će njega - i Dietera, odvesti do Michela. Dieter se sada našao pred dvojkom. Michel je vrlo krupna riba. Treba li ga bez odgađanja uhiti? Ili ga slijediti, u nadi da će doći i do krupnijih zvijeri?

Hans vrati poklopac na mjesto i uđe u kombi. "Pogodak, gospodine?"

"Da."

"Što sada?"

Dieter nije znao što bi im trebao biti sljedeći korak - uhititi Michela ili ga slijediti?

Michel ustane, a Helikopter se povede za njim.

Dieter odluči slijediti ih.

"Što ću ja?" upita Hans zabrinuto.

"Izvadi bicikl, brzo."

Hans otvori stražnja vrata i izvuče moped.

Ona dvojica na stolovima su ostavili novac i napustili terasu. Dieter uoči da Michel šepa, te se prisjeti da je u onom sukobu ranjen.

Sada Hansu reče: "Ti idi za njima, ja ću slijediti tebe" i pokrene motor kombija.

Hans sjedne na moped i počne okretati pedale, te tako pokrene motor. Polagano je krenuo ulicom, držeći se na stotinjak metara od plijena. Dieter pođe za Hansom.

Michel i Helikopter zamaknuli su za jedan ugao. Skrenuvši nekoliko trenutaka kasnije, Dieter je uvidio da su se samo zaustavili kako bi pogledali neki izlog. Bio je to izlog ljekarne. Dakako da ne kane kupovati lijekove: bila je to samo mjera opreza za slučaj da ih netko motri. Kada se Dieter provezao uz njih, okrenuli su se i počeli vraćati istim putem. Svakako će paziti na vozila koja se eventualno okrenu, tako da Dieter ne može ići za njima. Međutim, vidio je kako se Hans zaustavlja iza nekog kamiona i vraća, zadržavajući se na suprotnoj strani ulice, ali držeći onu dvojicu na oku.

Dieter zaobiđe jedan blok i ponovno ih sustigne. Michel i Helikopter približavali su se željezničkoj postaji, a Hans je napredovao iza njih. Dieter se upita znaju li da ih netko prati. Ona smicalica s ljekarnom možda pokazuje da pomalo sumnjaju. Činilo mu se da nisu uočili PTT-ov kombi, jer im je on veći dio vremena bio izvan vidokruga, no lako su mogli uočiti moped.

Najvjerojatnije je, pomisli Dieter, da su smjer promijenili jer je to Michelova uobičajena mjera opreza, budući daje on u takvim operacijama vjerojatno vrlo iskusen.

Njih dvojica prešli su park ispred postaje. U lijevama nije bilo cvijeća, nego je samo nekoliko stabala cvjetalo prkoseći ratu. Postaja je bila impozantno klasično zdanje sa stupovima, zidnim polustupovima i zabatima, masivno i pretjerano ukrašeno, nesumnjivo slično onom poduzetniku iz devetnaestog stoljeća koji ju je izgradio.

Što će Dieter učiniti uđu li Michel i Helikopter u neki vlak? Bilo bi preopasno da Dieter pođe za njima istim vlakom. Helikopter bi ga nedvojbeno prepoznao, a moguće je čak i da bi ga se Michel sjetio s trga u Sainte-Cecileu. Ne, u vlak će morati ići Hans, a Dieter će ih slijediti cestom.

U postaju su ušli kroz jedan od triju klasičnih lukova. Hans ostavi moped i uputi se za njima. Dieter parkira automobil i također uđe. Pođu li oni do šaltera s kartama, reći će Hansu neka stane u red iza njih i kupi kartu za isto odredište.

Nisu otišli do šaltera s kartama. Dieter se u zgradi postaje našao upravo na vrijeme da vidi kako se Hans stubama spušta do tunela koji je povezivao perone. Možda je Michel karte kupio unaprijed, pomisli Dieter. To nije problematično.

Hans će jednostavno ući u vlak bez karte.

I s jedne i s druge strane podzemnog prolaza stuba su vodile do perona. Dieter je za Hansom prošao pokraj svih izlaza. Predosjećajući opasnost, ubrzao je korak uspinjući se stubama do stražnjeg ulaza na postaju. Dostigavši Hansa, zajedno s njim izišao je na Rue de Courcelles.

Nekoliko zgrada ondje je bilo pogođeno u nedavnim bombardiranjima, no automobili su bili parkirani na onim potezima ceste na kojima nije bilo ruševina. Dieter promotri ulicu, osjećajući kako mu u prsima buja strah. Stotinu metara dalje Michel i Helikopter brzo su ulazili u neki crni automobil. Dieter i Hans nikako ih neće moći uhvatiti. Dieter već položi ruku na pištolj, no

udaljenost je bila prevelika. Automobil krene. Bio je to crni *Renault Monaquatre*, jedan od najčešćih modela u Francuskoj. Dieter nije uspio pročitati registarsku pločicu. Auto pojuri ulicom i skrene na nekom uglu.

Dieter opsuje. Bio je to jednostavan plan, ali nepogrešiv. Ušavši u onaj tunel, pratitelji su prisilili na to da napuste vozila; na suprotnoj strani čekao ih je automobil, omogućujući im bijeg. Možda čak i nisu uvidjeli da ih netko prati: poput promjene smjera ispred ljekarne, i trik s tunelom vjerojatno je pripadao u red uobičajenih mjera opreza.

Dieter utone u duboku potištenost. Stavio je ulog na kocku i izgubio. Weber će biti presretan.

"Što ćemo sada?" upita Hans.

"Vraćamo se u Sainte-Cecile."

Vratili su se do kombija, spremili moped straga i odvezli se u sjedište. Dieteru je preostala još samo jedna slamka spasa. Znao je u koje vrijeme Helikopter uspostavlja radiovezu, kao i dodijeljene frekvencije. Te bi informacije još mogle poslužiti za ponovno hvatanje agenta. Gestapo raspolaže profinjenom opremom, koju je razvijao i prilagođavao tijekom cijelog rata, uređajima za otkrivanje tajnih radioemisija i lociranje njihova izvora. Na taj su način uhvatili mnoge savezničke agente. Kako se obuka kod Britanaca poboljšavala, tako su i radiovezisti počeli više paziti, uvijek emitirajući s drugog mjesta, nikada ne radeći više od petnaest minuta; ali neoprezne je i dalje bilo moguće uhvatiti.

Hoće li Britanci posumnjati daje Helikopter uhvaćen? Helikopter Michelu sada već vjerojatno prepričava sve svoje pustolovine. Michel će ga pomno i temeljito ispitati o uhićenju u katedrali i bijegu nakon toga. Osobito će ga zanimati pridošlica s kodnim imenom Charenton. Međutim, neće imati razloga posumnjati da mademoiselle Lemaš nije ta za koju se izdaje. Michel je nikada nije vidio, tako da neće posumnjati čak ni ako Helikopter slučajno spomene da je riječ o privlačnoj mladoj crvenokosoj ženi, a ne sredovječnoj usidjelici. A Helikopter nema pojma da je Stephanie pomno prepisala njegov blok s šiframa i svileni rupčić, kao ni daje Dieter - sa žutih oznaka na brojčaniku - prepisao njegove frekvencije.

Moguće je, počeo je sada razmišljati Dieter, da sve još nije izgubljeno.

Pošto su se vratili u dvorac, Dieter je u hodniku naletio na Webera. Weber ga prodorno pogleda i upita: "Izgubili ste ga?"

Šakali uvijek nanjuše krv, pomisli Dieter. "Da", prizna. Bilo mu je ispod časti lagati Weberu.

"Ha!" reče Weber slavodobitno. "Takve stvari treba prepustiti stručnjacima."

"U redu, tako će i biti", reče Dieter. Weber se doimao iznenađenim. Dieter nastavi: "Trebalo se javiti Engleskoj u osam navečer. To ti je prilika da dokažete stručnost. Pokažite koliko ste dobri. Pronađite ga."

Fisherman's Rest bio je veliki pub na obali estuarija, nalik na neku utvrdu, s dimnjacima umjesto tornjeva i mutnim staklima umjesto proreza. Izblijedjeli znak u vrtu upozoravao je goste da ne prilaze obali, miniranoj 1940. u očekivanju njemačke invazije.

Otkako se u blizinu doselio RSO, u pubu je svake večeri bilo živahno; svjetla su bliještalala iza zastora za zamračenje, glasovir je bio bučan, prostor pretrpan, tako da su ljudi za toplih ljetnih večeri izlazili i u vrt. Pjevalo se bučno, pilo puno, dok se dodirivanje održavalo jedva unutar granica pristojnosti. Prevladavala je atmosfera neobuzdanosti, jer su svi znali da će neki od mladića koji se večeras gromoglasno smiju u baru sutra krenuti na zadaću iz koje se možda neće vratiti.

Flick i Paul svoju su ekipu odveli u pub po završetku dvodnevne obuke. Djevojke su se uredile za izlazak. Maude je u ružičastoj ljetnoj haljinici bila ljepša nego ikada. Ruby nikada neće biti zgodna, ali je u crnoj večernjoj haljini koju je negdje posudila izgledala erotično. Lady Denise na sebi je imala svileni haljinu sedefaste boje koja je izgledala kao daje stajala pravo malo bogatstvo, iako nije nimalo uljepšavala njezinu koščatu figuru. Greta je na sebi imala jedan od kompleta za nastupe, svečanu haljinu i crvene

cipele. Čak je i Diana umjesto uobičajenog samta na sebi imala elegantnu suknju, te je, što je Flick upravo zapanjilo, bila stavila čak i ruž za usne.

Ekipa je dobila kodni naziv **Čavke**. Padobranima će se spustiti u blizini Reimsa, tako da se Flick prisjetila legende o Čavki iz Reimsa, ptici koja je biskupu ukrala prsten. "Redovnici nisu uspjeli otkriti tko ga je uzeo, pa je biskup prokleo nepoznatog lopova", objasnila je Paulu dok su polagano pili viski, ona s vodom, on s ledom. "Ubrzo se pojavila ta čavka, sva umrljana i šepava, tako da su uvidjeli daje prokletstvo pogodilo nju i daje ona zacijelo kradljivica. U školi sam naučila cijelu pjesmu:

*Minuo je dan
Spustila se noć Popovi i fratri do jutra ga tražiše
Kad sakristan ugleda
Na stisnutoj pandži Kako šepa jedna mala čavka
Nevesela danas,
ni sjena onoj od jučer Svako pero na svoju stranu, Beživotnih krila, teturavih nogu, Glave ćelave poput dlana
Pogleda tako mračnog
Izmučenog svakog uda, tako da svi, ne mareć' za rod, povikaše: "To je on!"*

"I, dakako, prsten su pronašli u njezinu gnijezdu."

Paul kimne, smiješeći se. Flick je znala da bi bio kimao i smiješio se na identičan način čak i da mu je pričala nešto na islandskome. Bilo mu je svejedno što govori, samo ju je želio promatrati. Iako nije imala osobito bogato iskustvo, znala je prepoznati zaljubljenog muškarca, a Paul je bio zaljubljen u nju.

Taj je dan preživjela zahvaljujući uključenom autopilotu. Sinoćnji su je poljupci šokirali i ushitili. Samojoj sebi govorila je da se ne želi upuštati u potajnu ljubavnu vezu, da želi ponovno pridobiti ljubav nevjernog supruga. Ali Paulova je strast posve poremetila njezine prioritete. Bijesno se pitala zašto bi trebala stajati u redu i čekati Michelovu naklonost kada je muškarac poput Paula spreman baciti joj se pod noge. Vrlo je malo nedostajalo da mu dopusti da legne u njezin krevet - štoviše, pomalo je žalila što se ponio toliko džentlmenski, jer da se nije obazirao na njezino odbijanje i legao uz nju, vjerojatno bi mu bila popustila.

U nekim bi se drugim trenucima stidjela što ga je uopće poljubila. Bilo je to zastrašujuće česta pojava: diljem Engleske djevojke su zaboravljale muževe i mladiće na fronti i zaljubljujvale se u američke vojnike. Je li i ona loša i pokvarena poput onih praznoglavih prodavačica koje s Amerima idu u krevet samo zato što oni govore poput filmskih zvijezda?

Sto je bilo najgore, to što osjeća prema Paulu prijetilo je odvlačenjem pozornosti od zadaće u koju se upustila. U rukama su joj bili životi šestero ljudi, kao i presudan element plana invazije, tako da uistinu ne bi trebala razmišljati još i o tome ima li on smeđe ili zelene oči. Ionako baš nije lijep poput tinejdžerskog idola, s tom velikom bradom i ostatkom uha, iako njegovo lice ima određeni šarm ...

"O čemu razmišljaš?" upita je on.

Ona uvidi da je dotada vjerojatno piljila u njega. "Pitam se možemo li uspjeti u naumu", slaže.

"Možemo, uz malo sreće."

"Dosada sam je imala."

Maude uto sjedne do Paula. "Kad smo već kod sreće," reče, ubrzano trepćući, "mogu li dobiti jednu cigaretu?"

"Slobodno se posluži." On joj približi kutiju *Lucky Strikesa*.

Ona stavi cigaretu u usta i pripali je. Flick pogleda prema šanku i uhvati Dianin iziritiran pogled. Maude i Diana prometnule su se u velike prijateljice, a Diana se nikada nije snalazila kada je nešto s nekim trebala dijeliti. Zašto onda Maude očijuka s Paulom? Možda kako bi razdražila Dianu.

Dobro je što Paul ne ide u Francusku, pomisli Flick: ne bi mogao spriječiti svoj razorni utjecaj na skupinu mladih žena.

Ona pogleda uokolo. Jelly i Percy igrali su neku kockarsku igru koja se zvala *spoof*: igrač je trebao pogoditi koliko novčića protivnik drži u stisnutoj šaci. Percy je plaćao pića, rundu za rundom. To je činio s namjerom. Flick je željela doznati kakve su Čavke pod utjecajem alkohola. Postane li neka od njih odviše bučna, indiskretna ili agresivna, kada se nađu na terenu ona će morati poduzeti određene mjere opreza. Najviše ju je brinula Denise, koja je upravo sada sjedila u kutu i živahno razgovarala s nekim satnikom u odori.

I Ruby je hrabro pila, no u nju je Flick imala povjerenja. Bila je to neobična mješavina: gotovo nepismena, beznadna u čitanju zemljovida i šifriranju, ali ipak najbistrija i najintuitivnija u skupini.

Ruby bi povremeno ispod oka pogledala Gretu i moguće je da je već zaključila daje Greta muškarac, no moralo joj se priznati da o tome nije prozborila ni riječi.

Ruby je za šankom sjedila s Jimom Cardwellom, instruktorom za vatreno oružje, razgovarala s konobaricom, ali istodobno i diskretno malim smeđim dlanom milovala unutarnju stranu Jimova bedra. Bila je to burna ljubav. Neprestano bi nestajali. Za vrijeme jutarnje stanke za kavu, tijekom pola sata odmora nakon objeda, poslije podne u vrijeme za čaj, i u svakoj drugoj prilici nekamo bi se iskrali na nekoliko minuta. Jim je izgledao kao da je iskočio iz zrakoplova, ali još nije otvorio padobran. Na njegovu licu neprestance je titrao izraz zbunjenog užitka. Ruby nikako nije bila ljepotica, s tim kukastim nosom i podignutom bradom, ali je očito bila seks-bomba, a Jim se oporavljao od eksplozije. Flick gotovo osjeti ljubomoru. Stvar nije bila u tome da je Jim bio njezin tip - svi muškarci na koje je ikada pala bili su intelektualci, ili u najmanju ruku vrlo inteligentni - ali je zavidjela Ruby na toj pohotljivoj sreći.

Greta se bila naslonila na klavir s nekakvim ružičastim koktelom u ruci i razgovarala s trojicom muškaraca koji su izgledali prije kao mještani nego kao polaznici Djevojačke škole. Činilo se da su se već oporavili od šoka zbog njezina njemačkog naglaska - nema sumnje da im je ispričala priču o ocu iz Liverpoola - a sada ih je opčinjavala pričama o noćnim klubovima u Hamburgu. Flick je jasno vidjela da nimalo ne sumnjaju u Gretin spol: prema njoj su se odnosili kao prema egzotičnoj, ali privlačnoj ženi, častili je pićem, palili joj cigarete i s užitkom se smijali kada bi ih dodirnula.

Dok ih je Flick tako promatrala, jedan od muškaraca sjeo je za klavir, odsvirao nekoliko akorda i s iščekivanjem pogledao Gretu. Svi nazočni odjednom su utihnuli i Greta tako zapjeva "Kuharevog pomoćnika":

'Kako taj mali školjke otvara Nitko ne smije dirati mi šunke ...'

Publika je vrlo brzo uvidjela da svaki stih nosi i neizravan seksualni smisao, tako da je smijeh bio upravo gromoglasan. Kada je Greta završila, poljubila je klavirista u usta, na njegovo, koliko se činilo, neizmjereno oduševljenje.

Maude se udalji od Paula i ponovno se pridruži Diani kod šanka. Onaj satnik koji je dotada razgovarao s Denise sada priđe i reče Paulu: "Ispričala mi je sve, gospodine."

Flick kimne, razočarana, ali ne i iznenađena. Paul ga upita: "Što je rekla?"

"Da će sutra navečer u zrak dići nekakav željeznički tunel u Marlesu, u blizini Reimsa."

Bila je to tek izmišljena priča, no Denise ju je smatrala istinitom, te je otkrila potpunom neznancu. Flick je kipjela od bijesa.

"Hvala", reče Paul.

"Žao mi je", reče satnik, sliježući ramenima.

Flick reče: "Bolje da smo doznali sada nego poslije."

"Želite li joj reći, gospodine, ili ću ja to riješiti?"

"Ja ću prvi razgovarati s njom", odgovori Paul. "Samo je pričekaj vani, ako nemaš ništa protiv."

"Razumijem, gospodine."

Satnik iziđe iz puba, a Paul pokretom ruke pozove Denise.

"Otišao je tako neočekivano", reče Denise. "Poprilično nepristojno ponašanje, rekla bih." Očito je bila uvrijeđena. "Instruktor za eksplozive ..."

"Ne, nije", reče Paul. "Policajac."

"Kako to mislite?" upita Denise zbunjeno. "Ima odoru satnika i rekao mi je ..."

"Lagao je", reče Paul. "Posao mu je hvatati ljude koji nepromišljeno blebeću neznancima. I tebe je uhvatio."

Denise ga pogleda razjapljenih usta, ali se odmah pribere i poprimi ogorčen izraz lica. "To je sve, znači, bila smicalica? Pokušali ste me uvući u zamku?"

"I, nažalost, u tome sam uspio", reče Paul. "Ispričala si mu sve."

Uviđajući da su je razotkrili, Denise pokuša samo tako prijeći preko svega. "I kako ćete me kazniti? Stotinu stihova i zabrana igranja?"

Flick bi je najradije pljusnula. Deniseino razmetanje moglo je ugroziti život svih članova ekipe.

Paul hladno reče: "Nema kazne, kao takve."

"Oh. Baš vam hvala."

"Ali ispadaš iz ekipe. Ne ideš s nama. Odlaziš večeras, sa satnikom."

"Osjećat ću se poprilično glupo kada se vratim na svoj stari posao u Hendonu."

Paul odmahne glavom. "Ne vodi te u Hendon."

"A zašto?"

"Previše znaš. Ne možemo ti dopustiti da slobodno ideš uokolo."

Na njezinu licu pojavi se izraz zabrinutosti. "Što ćete mi učiniti?"

"Premjestit ćemo te na neko mjesto na kojem ne možeš počinuti nikakvu štetu. Čini mi se da je najčešće riječ o nekakvoj izoliranoj bazi u Škotskoj, gdje je glavni posao arhiviranje pukovnijskih računa."

"Pa to je isto što i zatvor!"

Paul se načas zamisli, a zatim kimne. "Gotovo kao zatvor."

"Na koliko?" upita Denise unezvjereno.

"Tko bi to znao? Vjerojatno do završetka rata."

"Ti odvratni štakore", reče Denise bijesno. "Da te barem nikada nisam upoznala."

"Sada možeš ići", reče Paul. "I budi sretna što sam te uhvatio ja. Inače si mogla završiti kod Gestapovaca."

Denise iziđe bijesnim korakom.

Paul reče: "Nadam se da ovo nije bilo nepotrebno okrutno."

Flick se slagala. Glupa je krava zaslužila i puno goru sudbinu. Međutim, željela je kod Paula ostaviti dobar dojam, pa stoga reče: "Nema smisla potpuno je dotući. Neki ljudi jednostavno nisu stvoreni za ovakve poslove. Nije ona kriva."

Paul se nasmiješi. "Lažeš koliko si duga i široka", reče on. "Misliš da sam bio preblag, zar ne?"

"Mislim da bi i razapinjanje na križu bilo preblago", reče Flick ljutito, no Paul se nasmije, a njegovo dobro raspoloženje ublažilo je njezin bijes, tako da se na kraju morala nasmiješiti. "Ne mogu ti farbati, ha?"

"Nadam se da ne možeš." On se ponovno uozbilji. "Sreća je što smo imali jednu članicu više nego što nam je uistinu potrebno. Možemo si dopustiti da nastavimo bez Denise."

"Ali sada smo na golom minimumu." Flick umorno ustane. "Bit će najbolje da preostale smjestimo na spavanje. Nakon ove noći još neko vrijeme neće pošteno spavati."

Paul pogleda uokolo. "Ne vidim Dianu i Maude."

"Zacijelo su izišle uhvatiti malo zraka. Ja ću ih pronaći, ako ti skupiš sve ostale." Paul kimne i Flick iziđe.

Dvjesto djevojkama nije bilo ni traga ni glasa. Ona na trenutak zastane kako bi pogledala večernje svjetlo koje je svjetlucalo na nepomičnoj vodi estuarija.

Potom uz pokrajnji zid puba dođe do parkirališta. Zutosmeđi vojni *Austin* upravo se počeo udaljavati i Flick na stražnjem sjedalu ugleda uplakanu Denise.

Diane i Maude nije bilo nigdje. Namrštivši se, Flick zbunjeno prijeđe asfaltirani prostor i uputi se u prostor iza puba. Tako se našla u dvorištu prepunom starih bačava i sanduka. Na suprotnoj se strani nalazila malena kućica s otvorenim drvenim vratima. Ona uđe.

Isprva u polutami nije vidjela ništa, no odmah je znala da nije sama, jer je čula disanje. Instinkt joj je govorio da treba biti mirna i tiha. Oči su joj se malo-pomalo priviknute na prigušeno svjetlo. Nalazila se u spremištu za alat u kojem su uredni nizovi mehaničarskih ključeva i lopata stajali na vješalicama i policama, dok se nasred poda nalazila velika kosilica. Diana i Maude bile su u najudaljenijem kutu.

Maude je stajala naslonjena na zid, a Diana ju je ljubila. Flick nije mogla vjerovati vlastitim očima. Dianina je bluza bila otkopčana, otkrivajući veliki, strogo praktični grudnjak. Maudeina lagana ružičasta suknja s kariranim uzorkom bila je zadignuta iznad struka. Kako je slika postajala sve jasnijom, uočila je da je Diana uvukla ruku duboko u Maudeine gaćice.

Flick je još nekoliko trenutaka nepomično stajala, ne uspijevajući se pokrenuti od siline šoka. Maude je u to primijeti i pogleda u oči. "Nagledala si se?" reče drsko. "Ili nas želiš snimiti?"

Diana poskoči, izvuče ruku i odvoji se od Maude. Zatim se okrene, a na licu joj se pojavi užasnut izraz. "Oh, Bože presveti", reče. Zatim jednom rukom navuče bluzu preko grudi, a drugom postideno pokrije usta.

Flick zamuca: "Ja ... ovaj ... sa ... samo sam došla reći da odlazimo." Nakon toga se okrene i posrćući iziđe.

Radiovezisti nisu bili posve nevidljivi. Živjeli su u svijetu duhova u kojem su se njihove sablasne konture jedva nazirale. Zaduženi za gledanje u tu tamu, za njihovo traženje, bili su ljudi iz Gestapova odjela za goniometriju, smješteni u jednoj ukopanoj, zamračenoj dvorani u Parizu. Dieter je jednom bio ondje. Tri stotine kružnih osciloskopskih zaslona treperilo je zelenim svjetlom. Radioemisije su se na njima pojavljivale kao okomite linije, pri čemu je položaj linije pokazivao frekvenciju emitiranja, a visina jakost signala. Te zaslone pratili su, danju i noću, nijemi i budni operateri koji su ga podsjetili na anđele koji promatraju kako čovječanstvo griješi.

Operateri su dobro poznavali postaje s redovitim emitiranjem, bilo pod njemačkim nadzorom ili sa sjedištem u inozemstvu, te su bili u stanju istog trenutka uočiti uljeza. Čim bi došlo do toga, operater bi podigao telefonsku slušalicu na stolu i nazvao tri postaje za praćenje: dvije u južnoj Njemačkoj, u Augsburgu i Niirnbergu, te jednu u Bretanji, u Brestu. Svima bi dao frekvenciju nepoznatog radiouređaja. Postaje su bile opremljene goniometrima, uređajima za mjerenje kuteva, tako da bi svaka za samo nekoliko sekunda mogla odrediti iz kojeg se smjera emitira signal. Te bi informacije prosljedili Parizu, gdje bi operater povukao tri linije na divovskom zidnom zemljovidu. Linije bi se sjekle na mjestu odakle emitira sumnjivi uređaj. Operater bi potom nazvao najbliži Gestapov ured. Mjesni je Gestapo imao automobile koji su čekali u pripravnosti, opremljeni vlastitim uređajima za otkrivanje.

Dieter je sada sjedio u jednom od takvih vozila, dugačkom crnome *Citroenu* parkiranome negdje u rubnome dijelu Reimsa. S njim su bila još trojica Gestapovaca s iskustvom u otkrivanju radioemisija. Večeras nije bila potrebna pomoć središta u Parizu: Dieter je već znao kojom će se frekvencijom poslužiti Helikopter, a pretpostavio je da će se javiti negdje iz grada (jer je vezistima bilo odviše komplicirano gubiti se negdje u prirodi). Prijemnik u vozilu bio je namješten na Helikopterovu frekvenciju. Mjerio je snagu, kao i smjer emitiranog signala, a Dieter će znati da se približava predajniku kada se kazaljka na brojčaniku podigne.

Uz to, Gestapovac koji je sjedio do Dietera pod balonerom je imao prijemnik i antenu. Na ručnome zglobu držao je mjerač nalik na ručni sat, na kojem se očitavala snaga signala. Kada suze područje na određenu ulicu, blok ili zgradu, dalje će nastaviti pješice. Gestapovac na prednjem sjedalu u krilu je držao malj za razbijanje ulaznih vrata.

Dieter je jednom bio u lovu. Baš i nije bio osobito sklon zabavama u prirodi, više voleći profinjenije užitke gradskoga života, no bio je dobar strijelac. Sada, dok je čekao da Helikopter počne u Englesku odašiljati kodiranu poruku, prisjetio se upravo toga. Osjećao se kao da u svitanje čuči u nekoj čeki, napet od iščekivanja, nestrpljiv da se jeleni počnu kretati, uživajući u tom uzbuđenju.

Članovi Pokreta otpora nisu jeleni nego lisice, pomisli Dieter, lisice koje se skrivaju u rupama, izlaze kako bi izazvale pokolj u kokošinjcu, a zatim se ponovno povlače u zemlju. Bio je užasnut time što je izgubio Helikoptera. Toliko ga je želio ponovno uhvatiti da mu gotovo i nije smetalo što je prisiljen oslanjati se na pomoć Williija Webera. Želio je samo ubiti lisicu.

Ljetna večer bila je ugodna. Automobil je bio parkiran na sjevernome rubu grada. Reims je maleni grad i Dieter je računao da se automobilom s jedne na drugu stranu može doći za manje od deset minuta.

Sada pogleda na ručni sat: osam i jedna minuta. Helikopter kasni s javljanjem. Možda se večeras i neće javiti ... no to je bilo malo vjerojatno. Helikopter se danas sastao s Michelom. Stoga će u najkraćem roku željeti izvijestiti nadređene o svojem uspjehu, prenijeti im što je preostalo od Bollingera.

Michel je u kuću u Rue du Bois nazvao dva sata ranije. Dieter je u to vrijeme bio ondje. Bio je to vrlo napet trenutak. Stephanie se javila oponašajući glas mademoiselle Lemaš. Michel se predstavio kodnim imenom i upitao sjeća li ga se "Bourgeoise" - to pitanje Stephanie je ulilo novu hrabrost, jer je pokazivalo da Michel osobito dobro ne poznaje mademoiselle Lemaš, te stoga neće otkriti da je ona samo oponaša.

On se raspitivao za njezina novaka, čovjeka poznatog pod kodnim imenom Charenton. "To je moj rođak", rekla je Stephanie već i pomalo osorno. "Poznajem ga još od djetinjstva, povjerala bih mu i život." Michel joj je rekao kako nema pravo novačiti ljude a da o tome barem ne porazgovara s njim, no činilo se da je povjerovao u priču, tako da je Dieter poljubio Stephanie i rekao joj kako glumi dovoljno dobro i za nastup u *Comedie Francaise*.

Ipak, Helikopter će znati da Gestapo vjerojatno sluša i pokušava ga pronaći. To je bio rizik kojem se morao izložiti: ne javi li se kući, od njega nema nikakve koristi. U eteru će biti koliko može kraće. Ima li puno informacija koje želi prenijeti, podijelit će ih na dvije ili više poruka i poslati s različitih mjesta. Dieter se samo nadao da će se naći u iskušenju i u eteru ostati barem koju sekundu predugo.

Minute su prolazile. Unutrašnjošću automobila vladala je tišina. Gestapovci su nervozno pušili. A onda, u osam i pet, u prijemniku se začuo signal. Prema prethodnom dogovoru, vozač je odmah krenuo u smjeru juga. Signal se pojačavao, ali polagano, zbog čega se Dieter već počeo brinuti da ne idu izravno prema izvoru. Stoga se i nije odviše iznenadio kada je kazaljka, čim su prošli pokraj katedrale u središtu grada, počela spuštati.

Onaj Gestapovac na suvozačevu mjestu nešto reče u kratkovalni radiopredajnik. Savjetovao se s nekim u kamionu za radiodetekciju koji se nalazio oko kilometar i pol od njih. Trenutak poslije reče: "Sjeverozapadni kvadrant."

Vozač istog trenutka skrene prema zapadu i signal se počne pojačavati. "Imamo te", izusti Dieter. Ali već je prošlo pet minuta.

Automobil je jurio prema zapadu i signal se pojačavao dok je Helikopter i dalje utipkavao Morseove znakove na svojem uređaju u kovčegu, u skrovištu - nekoj kupaonici, potkrovlju, skladištu - negdje u sjeverozapadnome dijelu grada. U dvorcu u Sainte-Cecileu njemački je radiooperater pratio istu frekvenciju i zapisivao kodiranu poruku. Ona se uz to bilježila i na uređaju za snimanje. Dieter će je poslije dešifrirati, služeći se onim blokom koji je prepisala Stephanie. No poruka nije bila važna koliko i glasnik.

Ušli su u dio grada s velikim starim kućama, uglavnom oronulima i podijeljenima na malene stanove i garsonijere za studente i bolničarke. Signal se pojačavao, a onda je odjednom počeo slabiti. "Prebačaj, prebačaj!" reče onaj Gestapovac na suvozačevu sjedalu. Vozač krene unatrag, a zatim zakoči.

Prošlo je deset minuta.

Dieter i trojica Gestapovaca iskoče iz vozila. Muškarac s prijenosnom opremom za otkrivanje žurno krene pločnikom, neprestano pogledavajući brojčanik na ruci, a ostali krenu za njim. Prešavši stotinu metara, odjednom se okrene. Zaustavivši se, pokazao je prema jednoj kući. "Ovdje", reče. "Ali više ne emitiraju."

Dieter primijeti da na prozorima nema zavjesa. Pri emitiranju radioporuka članovi Pokreta otpora voljeli su se služiti napuštenim i ruševnim kućama. Onaj Gestapovac s batom dvama je udarcima razbio vrata. Svi pojure unutra. Podovi su bili goli, a posvuda se osjećao miris plijesni. Dieter rastvori jedna vrata i zaviri u praznu sobu. Potom otvori vrata sobe u stražnjem dijelu stana. U tri koraka prešavši na suprotnu stranu, pogledao je u napuštenu kuhinju.

Odmah nakon toga potrči na kat. Ondje se nalazio prozor koji je gledao na dugačak vrt iza kuće. Dieter pogleda van - i ugleda Helikoptera i Michela kako trče preko travnjaka. Michel je šepao, a Helikopter nosio svoj maleni kovčeg.

Dieter opsuje. Zacijelo su pobjegli na stražnji izlaz dok su Gestapovci razbijali ulazna vrata. Dieter se okrene i poviče: "Vrt iza kuće!" Gestapovci potrče onamo, a on za njima.

U trenutku kada je došao do vrta, ugledao je Michela i Helikoptera kako se penju preko ograde te prelaze u vrt neke druge kuće. Pridružio se potjeri, no bjegunci su imali veliku prednost. S trojicom Gestapovaca popeo se na ogradu i potrčao kroz drugi vrt. Do susjedne su ulice došli točno u trenutku kada je crni *Renault Monaquatre* počeo zamicati za ugao.

"Dobijesa", reče Dieter. Drugi put tog istog dana Helikopter mu je izmaknuo kroz prste.

Pošto su se vratili u kuću, Flick je za cijelu ekipu skuhalo kakao. Baš i nije bilo uobičajeno da časnici svojim vojnicima pripremaju kakao, no Flick je držala da to samo pokazuje koliko vojska malo zna o metodama vođenja.

Paul je stajao u kuhinji i promatrao je kako čeka da zakuha voda. Njegov pogled na sebi je osjećala poput milovanja. Znala je što će reći i već u pripravnosti imala odgovor. Bilo bi vrlo lako zaljubiti se u Paula, ali ona neće prevariti supruga koji izlaže život opasnosti boreći se protiv nacista u Francuskoj.

Međutim, njegovo ju je pitanje iznenadilo. "Sto ćeš nakon rata?"

"Radujem se dosadnim vremenima", reče ona.

On se nasmije. "Dosta ti je uzbuđenja."

"Previše." Ona se na trenutak zamisli. "I dalje želim biti nastavnica. Voljela bih s mladima podijeliti svoju ljubav prema francuskoj kulturi. Poučavati francusku književnost i slikarstvo, ali i manje uzvišene stvari poput kuhanja i mode."

"Znači, postat ćeš sveučilišnom profesoricom?"

"Dovršit ću doktorat, zaposliti se na nekom sveučilištu, gdje će me ograničeni stari profesori muškog spola gledati svisoka. Možda napisati turistički vodič o Francuskoj, možda čak i kuharicu."

"Nakon svega ovoga zvuči vrlo pitomo."

"Ali je važno. Što više doznaju o strancima, to je manje vjerojatno da će mladi biti glupi kao mi i zaratiti se sa susjedima."

"Pitam se je li to točno."

"A ti? Što ti planiraš nakon rata?"

"Oh, ja imam vrlo jednostavan plan. Želim se vjenčati s tobom i odvesti te na medeni mjesec u Pariz. Potom bismo se skrasili i imali djecu."

Ona ga preneraženo pogleda. "Je li ti pritom palo na pamet da bi mogao tražiti moj pristanak?" upita ona s gorčinom u glasu.

On je odgovorio posve ozbiljno. "Već danima ne razmišljam ni o čemu drugom."

"Ja već imam muža."

"Ali ga ne voliš."

"Nemaš pravo tako govoriti!"

"Znam, ali ne mogu drukčije."

"Zašto sam nekoć mislila da si vrlo ugladen i vješt na riječima?"

"Obično jesam. Voda je zakuhala."

Ona skine čajnik i ulije vodu u mješavinu kakaa u velikoj porculanskoj posudi.

"Stavi nekoliko šalica na pladanj", reče Paulu. "Malo kućnih poslova možda će te izliječiti od tih snova."

On je poslušao. "Nećeš me odbiti svojim naredbama", reče. "Takvo mi se držanje nekako čak i sviđa."

Flick u kakao doda mlijeko i šećer, te napitak počne ulijevati u šalice koje je on pridržavao. "U tom slučaju, odnesi pladanj u dnevnu sobu."

"Razumijem, šefe."

Ušavši u dnevnu sobu, zatekli su Jelly i Gretu u svađi. Stajale su jedna nasuprot drugoj, nasred prostorije, dok su ih ostali promatrali, napola zabavljeni, napola užasnuti.

Jelly reče: "Nisi ga koristila!"

"Na njemu sam odmarala noge", odvrati Greta.

"Nema dovoljno stolica." Jelly je u ruci držala maleni tabure, a Flick zaključio da ga je grubo oduzela Greti.

Flick reče: "Dame moje, molim vas ..."

Nisu je ni pogledale. Greta reče: "Trebala si me samo pitati, dušice."

"U svojoj zemlji nisam dužna za nešto tražiti dopuštenje od stranaca."

"Nisam strankinja, debela kučko."

"Oh!" Jelly je uvreda toliko pogodila da je podigla ruku i povukla Gretu za kosu. Tako joj je u ruci ostala Gretina tamnosmeđa perika.

Kako joj se kratko podšišana tamna kosa sada jasno vidjela, Gretu više nije bilo moguće zamijeniti: jednostavno se vidjelo da je muškarac. Percy i Paul znali su tajnu, a Ruby je to već bila zaključila sama, no Maude i Diana ostale su krajnje šokirane. Diana reče: "Bože presveti!" a Maude prigušeno krikne od straha.

Prva se pribrala Jelly. "Perverznjak!" reče slavodobitno. "O, Bože moj, i to još strani perverznjak!"

Greta je već bila u suzama. "Ti, prokleta jebena nacistice", jecala je.

"Mogla bih se okladiti daje špijun!" reče Jelly.

Flick reče: "Zašuti, Jelly. Nije špijun. Znala sam da je muškarac."

"Znala si!"

"Kao i Paul. Kao i Percy."

Jelly pogleda Percyja, koji samo ozbiljno kimne.

Greta se već okrene kako bi izišla, ali Flick je uhvati za ruku. "Ne idi", reče. "Molim te. Sjedni."

Greta sjedne.

"Jelly, daj mi tu prokletu periku."

Jelly je preda Flick.

Flick stane ispred Grete i ponovno joj stavi periku. Odmah shvativši što Flick kani učiniti, Ruby uzme ogledalo koje je dotada stajalo iznad kamina i postavi ga ispred Grete, koja se pomno gledala dok je namještala periku i rupčićem brisala suze.

"A sada me poslušajte, svi redom", reče Flick. "Greta je stručnjak za telefoniju, a ovu zadaću bez takve osobe ne možemo izvesti. Ako se ekipa sastoji isključivo od žena, izgledi za to da preživimo na neprijateljskom teritoriju neusporedivo su nam veći. Sve u svemu, trebamo Gretu i trebamo je kao ženu. Stoga se na to lijepo naviknite."

Jelly samo nešto prijezirno progundā.

"Željela bih objasniti još jednu stvar", reče Flick. Zatim prodorno pogleda Jelly. "Moguće je da ste primijetili da Denise više nije s nama. Večeras smo joj pripremili jedan mali ispit i nije ga položila. Više nije u našoj ekipi. Nažalost, u posljednja je dva dana doznala određene tajne i ne možemo joj dopustiti da se vrati na dosadašnje mjesto. Premještena je u jednu izoliranu bazu u Škotskoj, gdje će vjerojatno ostati do završetka rata, bez dopusta."

Jelly reče: "Ne možete to učiniti!"

"Dakako da mogu, glupačo jedna", reče Flick nestrpljivo. "U ratu smo, zar si zaboravila? A to što sam učinila Denise učinit ću svakome koga budemo morali najuriti iz ove ekipe."

"Ja ni u jednom trenutku nisam pristupila vojsci!" pobuni se Jelly.

"Da, jesi. Jučer, nakon čaja, postala si časnicom. I ne samo ti, nego svi. I dobivate časničku plaću, premda je još niste vidjeli. A to znači da podliježete vojnoj disciplini. I sve previše znate."

"Znači da smo zarobljenice?" upita Diana.

"U vojsci ste", reče Flick. "To je manje-više ista stvar. Stoga popijte kakao, pa idemo na spavanje."

Jedna po jedna polagano su se povukle na počinak, sve dok u sobi nije ostala samo Diana. Flick je nešto slično i očekivala. Trenutak u kojem je vidjela te dvije žene u seksualnom zagrljaju nedvojbeno ju je šokirao. Prisjetila se kako su se u školi neke djevojke među sobom zaljubljuvale, slale ljubavne poruke, držale se za ruke, katkada čak i ljubile; ali, barem koliko je ona znala, to nikada nije išlo dalje. U jednoj fazi ona i Diana su vježbale poljupce jezikom, kako bi znale što činiti kada budu imale mladiće, a Flick sada zaključi kako su ti poljupci Diani značili više nego njoj. No još nikada nije vidjela odraslu ženu koja želi

druge žene. U teorijskom smislu znala je da ih ima, da su to ženski pandani njezina brata Marka i Grete, ali ih istinski nikada nije zamišljala ... to, kako se pipaju u šupi u vrtu.

Je li to uopće važno? U svakodnevnome životu ne. Mark i ljudi poput njega sretni su, odnosno sretni su barem kada ih ljudi ostavljaju na miru. Ali hoće li Dianina veza s Maude utjecati na zadaću koja je pred njima? Ne nužno. I sama je Flick, naposljetku, surađivala s mužem unutar Pokreta otpora. U redu, to baš i nije posve isto. Strastvena nova veza mogla bi odvrćati pozornost od važnijih stvari.

Flick bi mogla pokušati odvajati dvije ljubavnice - ali Diana bi tako možda postala još neposlušnijom. A nova bi ljubav jednako tako mogla poslužiti i kao inspiracija. Flick je očajnički pokušavala navesti žene na to da surađuju kao ekipa, a ovo bi joj u tome moglo pomoći. Već je odlučila ne poduzimati ništa.

Međutim, Diana je željela razgovarati.

"Nije onako kako izgleda, uistinu nije", reče Diana bez ikakva uvoda. "Kriste, moraš mi vjerovati. Bila je to obična glupost, šala ..."

"Želiš li još kakaa?" reče Flick. "Čini mi se da je još malo ostalo ..."

Diana je piljila u nju, posve smetena. Trenutak poslije reče: "Kako možeš razgovarati o kakau?"

"Samo te želim smiriti i navesti da shvatiš kako se samo zbog toga što si poljubila Maude svijet neće raspasti. I mene si jednom poljubila ... sjećaš se?"

"Znala sam da ćeš to izvući. Ali to su obične djetinjarije. S Maude to nije bio samo poljubac." Diana sjedne. Njezino ponosno lice sada se izobličiti i ona zaplače. "Znaš da je bilo više od toga, vidjela si, o, Bože, što sam samo radila. Što si, zaboga, pomislila?"

Flick je riječi birala vrlo pomno. "Pomislila sam kako vas dvije izgledate vrlo slatko."

"Slatko?" Diana nije mogla vjerovati. "Nismo ti se gadile?"

"Ni slučajno. Maude je zgodna djevojka, a ti si se, koliko mi se čini, zaljubila u nju."

"Upravo tako."

"Prestani se stidjeti."

"Kako bih mogla ne stidjeti se? Pa ja sam lezba!"

"Ja na tvojem mjestu ne bih tako razmišljala. Trebala bi biti diskretna, izbjegavati vrijeđanje ograničenih osoba poput Jelly, ali stidu nema mjesta."

"Hoću li zauvijek biti ovakva?"

Flick sada dobro razmisli. Odgovor je vjerojatno bio pozitivan, no nikako nije željela prema prijateljici se ponijeti nesmiljeno. "Čuj," reče, "mislim da neki ljudi, poput Maude, jednostavno vole biti voljeni, pa ih može usrećiti i muškarac i žena". Maude je u stvarnosti bila plitka, sebična i više nego voljna s nekim otići u krevet, no Flick je odlučno potisnula te misli. "Ostali su manje fleksibilni", nastavi. "Ti bi jednostavno i dalje trebala otvoreno pristupati svemu i svima."

"Pretpostavljam da za mene i Maude to znači i završetak misije."

"Ni slučajno."

"I dalje nas prihvaćaš?"

"I dalje vas trebam. I ne vidim zašto bi ovo trebalo nekako utjecati na moju odluku."

Diana izvadi rupčić i ispuše nos. Flick ustane i priđe prozoru, dajući joj vremena da se pribere. Trenutak poslije Diana se oglasi smirenijim glasom.

"Užasno si dobra", reče uz tračak nekadašnje nadmenosti.

"Pođi u krevet", reče Flick.

Diana poslušno ustane.

"I da sam na tvom mjestu ..."

"Što?"

"Otišla bih u krevet s Maude."

Diana se doimala šokiranom.

Flick slegne ramenima. "Ovo ti je možda posljednja prilika", reče.

"Hvala", prošapće Diana. Zatim zakorači prema Flick i raširi ruke, kao daje želi zagrliti, no odmah zastane. "Možda ne bi željela da te poljubim", reče.

"Ne budi smiješna", reče Flick i zagrlji je.

"Laku noć", reče Diana i iziđe.

Flick se okrene i pogleda u vrt. Mjesec je bio u prvoj četvrti. Za nekoliko dana bit će pun, a Saveznici će napasti Francusku. Novo lišće u šumi šuštalalo je na vjetru: vrijeme će se promijeniti. Nadala se da u La Mancheu neće biti oluje. Hirovita britanska klima mogla bi upropastiti cijeli plan invazije. Ona zaključila kako se mnogi ljudi mole za povoljno vrijeme.

Trebala bi poći na spavanje. Ona iziđe iz dnevne sobe i uputi se stubama. Tada pomisli na ono što je rekla Diani: Otišla bih u krevet s Maude. Ovo ti je možda posljednja prilika. Još je nekoliko trenutaka oklijevala ispred Paulovih vrata.

S Dianom je drukčije - ona je sama. Flick ima muža. Ali ovo bi i njoj mogla biti posljednja prilika.

Ona pokuca i uđe.

Utonuo duboko u potištenost, Dieter se s ekipom za otkrivanje radijskih emisija *Citroenom* vratio u dvorac u Sainte-Cecileu. Prvo je otišao u sobu za praćenje radioprometa u podrumu zaštićenom od bombardiranja. Ondje je naišao na Willija Webera, koji se doimao vrlo ljutitim. Jedina utjeha nakon večerašnje katastrofe, razmišljao je Dieter, jest činjenica da Weber sada ne može likovati zbog činjenice da je uspio u onome u čemu je Dieter doživio pravu propast. Ali Dieter bi bio rado otprio sve Weberove slavodobitne parade, samo da je mogao dovesti Helikoptera u sobu za mučenje.

"Imate poruku koju je poslao?" upita Dieter.

Weber mu uruči kopiju natipkane poruke. "Već smo je poslali u ured za kriptanalizu u Berlinu."

Dieter pogleda besmislene nizove slova. "Neće je uspjeti dešifrirati. Tip se služi blokom za jednokratnu uporabu." On presavije papir i spremi ga u džep.

"Što ti možeš učiniti?" upita Weber.

"Imam kopiju njegove knjižice", reče Dieter. Bila je to sitna pobjeda, no i zbog nje se počeo osjećati bolje.

Weber s mukom proguta slinu. "Poruka će nam možda otkriti gdje se nalazi."

"Da. Odgovor bi trebao primiti u jedanaest navečer." Sada pogleda na ručni sat. Bilo je nekoliko minuta do jedanaest. "Snimimo i to, pa ćemo dešifrirati i jednu i drugu."

Weber iziđe. Dieter je stao čekati u toj sobi bez prozora. Točno u jedanaest u prijemniku namještenom na Helikopterovu prijemnu frekvenciju začuli su se nizovi kratkih i dugih Morseovih znakova. Jedan operater zapisivao je slova, a signali su se istodobno snimali.

Čim su signali utihnuli, operater privuče pisaći stroj i prepíše poruku s bloka. Dieteru je dao kopiju načinjenu indigo-papirom.

U te dvije poruke može se nalaziti i sve i ništa, pomisli Dieter, sjedajući za upravljač vlastitog automobila. Pod blistavim mjesečevim svjetlom, cestom koja je vijugala između vinograda, došao je do Reimsa i parkirao u Rue du Boise.

Vrijeme je povoljno za invaziju.

Stephanie ga je čekala u kuhinji mademoiselle Lemaš. On odloži kodiranu poruku na stol i uzme prijepise onog bloka i svilenog rupčića. Protrljavši oči, počeo je dekodirati prvu poruku, onu koju je Helikopter poslao u Englesku, bilježeći je u blok na kojem je mademoiselle Lemaš nekoć zapisivala popise za kupovinu.

Stephanie skuha kavu. Još neko vrijeme gledala je preko njegova ramena, postavila mu dva-tri pitanja, a zatim uzela drugu poruku i počela je dekodirati.

Dieter je tako došao do sažetog prikaza incidenta u katedrali, u kojem se on sam pojavljivao kao Charenton kojeg je unovačila Bourgeoise (mademoiselle Lemaš) jer se bila zabrinula za sigurnost na mjestu određenom za sastanke. U poruci je stajalo i da se Monet (Michel) odlučio za neuobičajen korak: nazvao je Bourgeoise kako bi potvrdio da se Charentonu može vjerovati, a razgovor ga je u tom smislu posve zadovoljio.

U poruci su se navodila kodna imena pripadnika skupine Bollinger koji nisu pali u bitci prošle nedjelje i koji su još aktivni. Bilo ih je samo četvero.

Poruka je bila korisna, ali zahvaljujući njoj nije doznao gdje pronaći špijune.

Dok je čekao da Stephanie završi posao, popio je šalicu kave. Ona mu preda list papira sa svojim kićenim rukopisom.

Pročitavši poruku, ni sam nije mogao vjerovati daje imao toliko sreće:

*PRIPREMITE PRIJEM SKUPINE OD ŠEST BROJ PADOBRANACA KODNI NAZIV ČAVKE VOĐA
LEOPARDICA DOLAZE U JEDANAEST VEČER PETAK DRUGI LIPNJA CHAMP DE PIERRE.*

"Bože moj", prošapće on.

Champ De Pierre bio je kodni naziv, no Dieter je znao što označuje, jer mu je Gaston to odao tijekom prvog ispitivanja. Bilo je to područje za iskakanje na jednom pašnjaku u blizini Chatellea, malenog sela osam kilometara od Reimsa.

Dieter je sada točno znao gdje će se Helikopter i Michel nalaziti sutra navečer, pa će ih lijepo pokupiti.

A uz to će, dok se budu spuštali padobranima, moći uhititi i još šestero savezničkih agenata.

I što je bilo najbolje od svega, među njima će biti i "Leopardica." Flick Clairet, žena koja više od svih zna o francuskome Pokretu otpora, žena koja će mu, pod mukama, odati sve informacije potrebne kako bi slomio samu kičma Pokreta otpora - i to u posljednji trenutak, tako da više neće moći pomagati snagama koje pripremaju invaziju.

"Isuse Kriste svemogućí", reče Dieter. "Kakav napredak."

Petak, 2. lipnja 1944.

Paul i Flick su razgovarali.

Ležali su jedno do drugog u njegovu krevetu. Svjetla su bila isključena, no kroz prozor je dopirala mjesečina. On je bio nag, kao i kada je ona ušla u sobu. Uvijek je spavao posve gol. Pidžamu je nosio samo kada bi hodnikom trebao doći do kupaonice.

Već je bio spavao kada je ušla, ali se brzo razbudio i iskočio iz kreveta, u podsvijesti misleći kako takav neočekivan i gotovo bešuman posjet može značiti samo jedno: Gestapo. Tek kada ju je već bio ščepao za vrat, uvidio je da je to ona.

Bio je zapanjen, oduševljen, zahvalan. Zatvorio je vrata, potom je poljubio, još uvijek stojeći na istome mjestu, još dugo se ne mičući. Nije bio pripremljen i sve mu je izgledalo kao san. Neprestano se pribojavao da bi se mogao probuditi.

Ona ga je milovala, istraživala ramena, leđa i prsa. Ruke su joj bile meke, ali je dodir bio čvrst i odlučan, radoznao. "Dlakav si", prošaptala je.

"Kao majmun."

"Ali ne i toliko zgodan", zadirivala ga je.

On joj je pogledao usne, beskrajno uživajući u tome kako se pomiču kada bi govorila, razmišljajući o tome kako će ih za trenutak dodirnuti svojim usnama, i kako će to biti divno. Stoga se nasmiješio. "Ispružimo se."

Legli su na krevet, okrenuti jedno prema drugome, no ona nije svukla ništa, na nogama je ostavila čak i cipele. Njemu je to odjednom postalo neizrecivo uzbudljivo: biti nag s do grla zakopčanom ženom. Uživao je toliko da se uopće nije žurio prijeći u sljedeću fazu. Želio je da taj trenutak potraje zauvijek.

"Reci mi nešto", reče ona usporenim, senzualnim glasom.

"Što?"

"Bilo što. Imam osjećaj da te ne poznajem."

Što je sada to? Nijedna se djevojka još nije tako ponašala. Došla je u njegovu sobu usred noći, legla na njegov krevet, ali u odjeći, a zatim ga počela ispitivati. "Zato si došla?" reče on vedrim glasom, ne skidajući pogled s njezina lica. "Ispitivati me?"

Ona se tiho nasmije. "Budi bez brige, želim s tobom voditi ljubav, ali ne u žurbi. Pričaj mi o ženi s kojom si prvi put vodio ljubav."

On joj blagim dodirrom prstiju pomiluje obraz, prateći liniju donje vilice. Nije znao što ona želi, kamo ide. Posve ga je izbacila iz takta. "Smijemo li se dodirivati dok razgovaramo?"

"Da."

On je poljubi u usta. "I ljubiti?"

"Da."

"U tom slučaju držim da bismo trebali razgovarati samo neko vrijeme, ne dugo, možda godinu-dvije."

"Kako se zvala?"

Flick ne osjeća onoliko samopouzdanja koliko pokazuje, zaključio on. Zapravo je nervozna i to je pravi razlog za tolika pitanja. Ako joj tako bude lakše, on će joj i odgovoriti. "Zvala se Linda. Bili smo užasno mladi ... neugodno mi je i reći koliko mladi. Kad sam je prvi put poljubio, bilo joj je dvanaest, a meni četrnaest. Možeš li to uopće zamisliti?"

"Dakako da mogu". Ona se zasmijulji, na trenutak se ponovno pretvarajući u djevojčicu. "I ja sam s dvanaest godina ljubila dječake."

"Uvijek smo se morali pretvarati da idemo van s hrpom prijatelja, i tako bismo najčešće i započeli večer, no ubrzo bismo se odvojili od gomile i otišli u kino ili takvo što. Prije pravog seksa, tako smo se družili dvije godine."

"Gdje je to bilo, u Americi?"

"U Parizu. Moje je otac bio vojni ataše pri veleposlanstvu. Lindini su roditelji u vlasništvu imali hotel koji je uglavnom primao američke posjetitelje. Obično smo se družili s hrpom djece stranaca."

"Gdje ste vodili ljubav?"

"U tom hotelu. Nije bilo teško. Uvijek je bilo praznih soba."

"Kako je bilo prvi

put? Jeste li imali, znaš ... mjere opreza?"

"Ona je ukrala jednu od očevih gumica."

Flick se prstima polagano spuštala njegovim trbuhom. On zatvori oči. Ona reče: "Tko je stavio kondom?"

"Ona. Bilo je užasno uzbudljivo. Već sam tada zamalo svršio. A ne budeš li pazila ..."

Ona rukom prijede na njegov bok. "Voljela bih da sam te poznavala kada si imao šesnaest godina."

On otvori oči. Više nije želio da taj trenutak potraje zauvijek. Štoviše, sada mu se užasno žurilo dalje. "Bi li ..." Osušeni usta, sada s mukom proguta slinu. "Bi li voljela svući dio odjeće?"

"Da. Ali kad smo već kod mjera opreza ..."

"U mojoj lisnici. Na noćnome ormariću."

"Odlično". Ona se pridigne, odveže cipele i odbaci ih na pod. Potom ustane i otkopča bluzu. Bila je napeta, to je jasno vidio, pa stoga reče: "Samo bez žurbe, pred nama je cijela noć."

Paul već dvije godine nije gledao ženu kako se svlači. Otada se hranio isključivo posterima, a na njima bi djevojke uvijek nosile nekakve komplicirane komplete od svile i čipke, korzete i haltere, prozirne kombinee. Flick je nosila široku pamučnu potkošulju, ne grudnjak i on zaključio kako onim malim, skladnim grudima koje su se primamljivo ocrtavale ispod nje i ne treba potpora.

Ona spusti suknju. Gaćice su bile obične, bijele, pamučne, s naborima oko bedara. Imala je sitno, ali mišićavo tijelo. Izgledala je poput školarke koja se preodijeva za hokejaški trening, no Paul je uvidio da je to uzbudljivije od svih postera.

Ona se ponovno ispruži. "Ovako je bolje?" upita.

On je pomiluje po boku, osjećajući toplinu kože, pa zatim mekog pamuka, potom opet kože. Još nije spremna, jasno je osjećao. Samog sebe prisiljavao je na strpljivost, na to da određivanje ritma prepusti njoj. "Nisi mi rekla kako je tebi bilo prvi put", reče.

Na njegovo veliko iznenađenje, ona se zarumeni. "Nije bilo lijepo kao tebi."

"Kako?"

"Bilo je to na jednom užasnom mjestu, u nekakvoj prašnoj ostavi."

On osjeti bijes. Kakva je to budala ovako iznimnu djevojku odvela na nekakav skroviti seks na brzinu u spremištu? "Koliko ti je bilo godina?"

"Dvadeset dvije."

Očekivao je da će reći sedamnaest. "Bože! U toj dobi zaslužuješ udoban krevet."

"Ali stvar nije bila u tome."

Ponovno se počela opuštati, jasno je osjećao Paul. Sada ju je poticao na još malo pričanja. "Sto se onda dogodilo?"

"Vjerojatno to što to zapravo nisam željela. Nagovorio me."

"Nisi ga voljela?"

"Jesam. Ali nisam bila spremna."

"Kako se zvao?"

"Ne želim ti reći."

Paul zaključio daje riječ o njezinu suprugu, Michelu, te odluči više je ne ispitivati. Poljubivši je, reče: "Smijem li ti dodirnuti grudi?"

"Možeš dirati što god poželiš."

Takvo što nije mu rekao još nitko. Ta njezina otvorenost iznenadila ga je i dodatno uzbudila. Počeo je istraživati njezino tijelo. Prema njegovu iskustvu, većina bi žena u toj fazi zatvorila oči, no ona je i dalje gledala, proučavala njegovo lice uz mješavinu želje i znatiželje koja je njega samo još više raspaljivala. Imao je dojam kao da ga ona, time što ga promatra, istražuje, umjesto obrnuto. Rukom je otkrio čvrstu uzvisinu, oblik njezine dojke, dok je vršcima prstiju upoznao njezine stidljive bradavice, učeći što im se sviđa.

Svukao joj je gaćice. Imala je kovrčave dlake boje meda, guste, a ispod njih, s lijeve strane, madež nalik na mrlju od čaja. Spustio je glavu i poljubio to mjesto, usnama osjećajući prhki dodir njezinih stidnih dlaka, jezikom kušajući njezinu vlažnost.

Osjećao je kako ona popušta pred užitkom. Nervoze je nestalo. Raširila je ruke i noge poput morske zvijezde, opušteno, prepušteno, dok su joj se bokovi željno podizali prema njemu. Polagano i s užitkom istraživao je nabore njezine ženstvenosti. Njezini su pokreti postajali sve žurnijima.

Ona mu odgurne glavu. Lice joj je bilo užareno i već je isprekidano disala. Sada ispruži ruku prema noćnome ormariću, otvori njegovu sklopivu lisnicu i pronađe kondome, tri komada u malenom papirnatom omotu. Malko petljajući, poderala je omot, izvadila jedan kondom i stavila ga. On je i dalje ležao na leđima i ona ga sada opkorači i spusti se na njega. Pognuvši se kako bi ga poljubila, šapne mu na uho: "O, Bože, tako si fin u meni." Potom se uspravi i počne se micati.

"Svući potkošulju", reče on. Ona je prevuče preko glave.

Promatrao ju je tako iznad sebe, to dražesno lice na kojem se odražavala intenzivna koncentriranost, ljupke dojke koje su se tako čudesno kretale gore-dolje. Činilo mu se da je najsretniji čovjek na svijetu. Želio je da to potraje zauvijek: da ne bude svitanja, da ne bude sutra, da ne bude zrakoplova, da ne bude padobrana, da ne bude rata.

U cijelom životu, razmišljao je, nema boljeg od ljubavi.

Kada je sve završilo, Flick prvo pomisli: Što ću reći Michelu?

Nije bila nesretna. Ispunjivali su je želja i ljubav prema Paulu. U vrlo kratkome vremenu stekla je osjećaj veće prisnosti s njim nego i u jednom trenutku s Michelom. Željela je s njim voditi ljubav svaki dan, do kraja života.

I u tome se sastojala poteškoća. Njezin je brak okončan. I to će morati objaviti Michelu čim se vide. Ne može se pretvarati, čak ni na nekoliko minuta, da se osjećaji prema njemu nisu promijenili.

Michel je bio jedini muškarac s kojim je prije Paula imala intimne odnose. To bi bila ispričala Paulu, no činilo joj se da nije u redu govoriti o Michelu. Imala je dojam da bi to bila veća izdaja od samog preljuba. Jednog dana reći će Paulu da joj je bio tek drugi ljubavnik i možda će reći da je bio najbolji, ali s njim nikada neće razgovarati o tome kakav je bio seks s Michelom.

Međutim, seks nije bila jedina stvar po kojoj se Paul razlikovao od Michela, stvar je bila i u njoj. Michela nikada nije ispitivala u vezi s prvim spolnim iskustvima, onako kako je ispitivala Paula. Nikada

mu nije rekla Možeš dirati što god poželiš. Nikada mu nije stavila kondom, niti se uspela na njega kako bi vodili ljubav, niti mu rekla koliko je u njoj ugodan.

Kada se ispružila pokraj Paula, činilo se da je iz nje izišla neka druga ličnost, jednako kao što je transformacija zahvatila Marka kada je ušao u Criss-Cross. Odjednom joj je izgledalo da može reći što god joj padne na pamet, činiti što joj se prohtije, biti ono što jest a da se ne mora brinuti što će netko o tome misliti.

S Michelom nikada nije bilo tako. Kako su odnos započeli dok je bila njegova studentica, željela gaje impresionirati, i s njim zapravo od samog početka nije bila ravnopravna. I dalje je priželjkivala njegovo odobravanje, a obrnuto se nije događalo nikada. U postelji je nastojala zadovoljiti njega, ne sebe.

Nakon nekog vremena Paul reče: "O čemu razmišljaš?"

"O svojem braku", reče ona.

"Što je s njim?"

Pitala se koliko sada priznati. Već je rekao, ranije te večeri, da želi da se vjenčaju, no to je bilo prije nego što je došla u njegovu sobu. Prema ženskoj predaji, muškarci se nikada ne žene djevojkama koje su prethodno s njima spavale. To u svakom pojedinom slučaju nije istina, znala je Flick iz vlastitog iskustva s Michelom. No ipak je odlučila Paulu reći samo pola istine. "Više ne postoji."

"Pomalo drastična odluka."

Ona se pridigne na lakat i pogleda ga. "A to ti smeta?"

"Naprotiv. Nadam se da znači da bismo se ponovno mogli vidjeti."

"Doista tako misliš?"

On je zagrli. "Bojim se i reći koliko mislim ozbiljno."

"Bojiš se?"

"Bojim se prestrašiti tebe, otjerati te. Ranije sam izgovorio glupost."

"Ono o braku i djeci sa mnom?"

"To sam doista mislio, ali sam se ponio arogantno."

"Ne smeta", reče ona. "Kada su ljudi savršeno uljudni, to je obično znak da im nije istinski stalo. Malo nespretnosti uvijek je iskrenije."

"Bit će da si u pravu. Nikada nisam razmišljao o tome."

Ona pogladi njegovo lice. Jasno je vidjela čekinje i tako uvidjela da vani sviće. Krajnjim naporom prisilila se na to da ne pogleda na ručni sat: nije željela neprestano provjeravati koliko im je još preostalo vremena.

Dlanom je prelazila preko njegova lica, vršcima prstiju utvrđivala položaj glavnih obilježja: gustih obrva, dubokih očnih duplja, velikog nosa, unakaženog uha, senzualnih usana, dugačke i mršave donje vilice. "Imaš tople vode?" upita ona iznenada.

"Da, ovo je otmjena soba. U kutu ima umivaonik."

Ona ustane.

On upita: "Što radiš?"

"Samo ostani gdje jesi." Bosonoga je došla na suprotnu stranu sobe, osjećajući njegov pogled na nagome tijelu, priželjkujući uže bokove. Na jednoj polici iznad umivaonika nalazila se šalica sa zubnom pastom i drvenom četkicom u kojoj je prepoznala francuski proizvod. Pokraj nje su stajale britvica, četka i zdjelica sapuna za brijanje. Ona otvori toplu vodu, u nju umoči četku i u njegovoj zdjelici načini pjenu.

"No, hajde," reče on, "što je sad to?"

"Obrijat ću te."

"Zašto?"

"Vidjet ćeš."

Ona mu prekrije lice pjenom, pa uzme britvicu i onu šalicu napuni toplom vodom. Opkoračila ga je kao kada su vodili ljubav i pomnim, nježnim potezima obrijala lice.

"Kako si to naučila?" upita on.

"Ne govori", reče ona. "Promatrala sam majku kako je brijala oca, nebrojeno puta. Tata je bio pijanac i potkraj života više nije mogao držati britvicu, ruke su mu drhtale, tako da ga je mama morala svaki dan brijati. Pridigni bradu."

Odmah ju je poslušao, a ona mu je obrijala osjetljivu kožu na vratu. Pošto je završila, natopila je komad flanela toplom vodom i njime mu obrisala lice, a zatim ga obrisala čistim ručnikom. "Trebala bih ti staviti malo kreme za lice, ali pretpostavljam da si za takvo što odviše muževan."

"Nešto slično nije mi nikada palo na pamet."

"Nije važno."

"Što sada?"

"Sjećaš se što si mi radio neposredno prije nego što sam posegnula za tvojom lisnicom?"

"Da."

"Jesi li se upitao zašto ti nisam dopustila da nastaviš s time?"

"Mislio sam da si nestrpljiva ... da ne možeš dočekati ... odnos."

"Ne, nego si mi čekinjama grebao bedra, i to na mjestu gdje je koža najosjetljivija."

"Oh, oprost."

"No, dobro, sada mi se možeš odužiti."

On se namršti. "Kako?"

Ona zastenje, glumeći frustriranost. "Hajde, Einsteine. Sada kada više ne grebeš ..."

"Oh ... tako! Zato si me obrijala? Da, dakako. Želiš da ti ..."

Ona se ispruži na leđima, nasmiješena, i raširi noge. "Jesi li sada shvatio ili trebaš još pokoje objašnjenje?"

On se nasmije. "Bit će da mi je sada jasno", reče i spusti glavu prema njoj.

Ona sklopi oči.

Stara se plesna dvorana nalazila u bombardiranom zapadnom krilu dvorca u Sainte-Cecileu. Ta je prostorija bila oštećena tek djelomično: na jednome se kraju nalazila hrpa ruševina, četvrtastog kamenja, isklesanih zabata i komada obojenog zida, no drugi je dio bio netaknut. Ukupni je dojam vrlo slikovit, učinilo se Dieteru, budući da je jutarnje sunce kroz veliku rupu na stropu dopiralo do niza slomljenih stupova, nalik na prizor s nekog viktorijanskog prikaza klasičnih ruševina.

Dieter je sastanak odlučio održati upravo u toj dvorani. Druga je mogućnost bila naći se u Weberovu uredu, a Dieter kod ljudi nikako nije želio ostaviti dojam da je Weber nekako glavni. U prostoriji se nalazio maleni podij, vjerojatno za orkestar, na koji je on postavio školsku ploču. Vojnici su donijeli stolice iz ostalih dijelova zdanja i u četiri skladna reda ostavili ih ispred podija - pravi njemački duh,

pomislio je Dieter, potajno se smiješeći; Francuzi bi stolice postavili bez ikakva reda i smisla. Weber, koji je okupio ekipu, sjeo je na podij okrenut prema publici, kako bi naglasio činjenicu da je i on jedan od zapovjednika, a ne Dieterov podčinjeni.

Nazočnost dvojice zapovjednika, istoga čina i u neprijateljskim odnosima, najveća je prijetnja uspjehu cijele operacije, razmišljao je Dieter.

Na ploči je kredom nacrtao prikaz sela Chatelle. Selo se sastojalo od triju velikih kuća - najvjerojatnije farma ili vinarija - uz još šest manjih kućica, te pekarnicu. Sva su se zdanja bila natisnula oko jednog raskrižja. Sjeverno, zapadno i južno od njega prostirali su se vinogradi, a istočno veliki pašnjak za krave, dugačak kilometar, uz široko jezerce. Dieter je zaključio kako se taj dio zemljišta koristi za ispašu jer je tlo odviše vlažno za grožđe.

"Padobranci će nastojati doskočiti na taj pašnjak", reče Dieter. "Zacijelo je riječ o mjestu na kojem se redovito slijeće i polijeće: ravno je, dovoljno veliko za *Lysander*, dovoljno dugačko čak i za *Hudsona*. Susjedno jezerce vrlo je korisno kao orijentir, vidljivo iz zraka. Na južnome završetku nalazi se staja za krave, a odbor za doček ondje se vjerojatno sklanja dok iščekuje zrakoplov."

Načas je predahnuo. "U cijeloj je priči najvažnije da svi imaju na umu kako želimo da padobranci slete. Moramo izbjegavati svako djelovanje koje bi odboru za doček ili pilotu ukazalo na našu nazočnost. Moramo biti tihi i nevidljivi. Okrene li se zrakoplov i vrati kući zajedno s agentima, to će značiti da smo propustili zlatnu priliku. Među padobrancima će biti i žena koja nam može odati informacije o većini skupina Pokreta otpora u sjevernoj Francuskoj - samo ako je uspijemo ščepati."

Tada se oglasi i Weber, ponajviše kako bi sve podsjetio i na svoju nazočnost. "Dopustite da podcrtam riječi bojnika Francka. Ne upuštajte se ni u kakve rizike! Ne činite ništa napadno! Pridržavajte se plana!"

"Hvala, bojniče", reče Dieter. "Poručnik Hesse podijelio vas je u dvočlane skupine, s oznakama od A do L. Svako je zdanje na karti označeno slovom jedne ekipe. U selo dolazimo u dvadeset sati. Maksimalno brzo ući ćemo u sve kuće. Sve stanovnike privest ćemo u najveću od triju velikih kuća, poznatu pod nazivom *La Maison Grandin*, i zadržati ih ondje do završetka operacije."

Jedan od vojnika podigne ruku. Weber otresito poviče: "Schtiller! Izvoli!"

"Gospodine, što ako netko iz Pokreta otpora svrati u neku od kuća? Vidjet će da je prazna i možda pomisliti da je nešto sumnjivo."

Dieter kimne. "Pitanje je na mjestu. Ali mislim da do toga neće doći. Prema mojoj procjeni, članovi odbora za doček nisu mještani. Agenti se obično ne spuštaju u blizini mjesta gdje žive simpatizeri - riječ je o nepotrebnom izlaganju opasnosti. Mogao bih se okladiti da dolaze nakon spuštanja mraka i idu izravno do one staje, ne uznemirujući seljane."

Weber se ponovno oglasi: "To je vjerojatno uobičajeni postupak članova Pokreta otpora", reče tonom liječnika koji objavljuje dijagnozu.

"*La Maison Grandin* služiti će kao naš stožer", nastavi Dieter. "Ondje će zapovijedati bojnik Weber." Bio je to plan kojim je kanio Webera udaljiti od prave akcije. "Zatočenici će biti zaključani na nekom prikladnom mjestu, po mogućnosti u podrumu. Moraju biti vrlo tihi, kako bismo čuli vozilo kojim će doći odbor za doček, a poslije i zrakoplov."

Weber reče: "Zatvorenika koji ustrajno stvara buku možete ustrijeliti."

Dieter nastavi: "Čim zatvorimo seljane, ekipe A, B, C i D zauzet će skrivene pozicije na cestama koje vode u selo. Uđe li u selo neko vozilo ili netko od ljudstva, javit ćete nam kratkovalnim radijem, ali nećete činiti ništa drugo. U toj fazi nećete sprječavati da netko uđe u selo i nećete činiti ništa što bi moglo odati vašu nazočnost." Gledajući uokolo, Dieter se s podosta pesimizma pitao imaju li gestapovci dovoljno mozga da se pridržavaju tih uputa.

"Neprijatelj treba prijevoz za šestero padobranaca plus odbor za doček, tako da će doći kamionom ili autobusom ili će, pak, upotrijebiti nekoliko automobila. Držim da će na pašnjak ući kroz vrata - teren je u ovo doba godine poprilično suh, pa nema opasnosti da netko zaglibi u blatu - i parkirati između vrata i staje, točno ovdje." On pokaže jedno mjesto na prikazu. "Ekipe E, F, G i H nalazit će se među skupinom drveća uz jezerce, a svaka od njih imat će veliki baterijski reflektor. Ekipe I i J ostat će u La Maison Grandinu kako bi čuvali zatvorenike i održavali zapovjedno mjesto s bojnikom Weberom". Dieter nije želio da Weber bude nazočan na mjestu uhićenja. "Ekipe K i L bit će sa mnom, iza ove živice u blizini staje". Hans je u međuvremenu bio utvrdio tko su najbolji strijelci, te ih pridružio Dieteru.

"Ja ću preko radija biti u vezi sa svim ekipama i zapovijedat ću aktivnostima na pašnjaku. Kada začujemo zrakoplov - ne činimo ništa! Kada ugledamo padobrance - ne činimo ništa! Promatrat ćemo ih kako se spuštaju i čekati da ih odbor za doček pokupi u blizini parkiranih vozila." Dieter povisi glas, ponajviše zbog Webera.

"Tek kada sve to bude dovršeno, počinjemo s uhićenjima!" Ljudi neće prerano pucati, osim ako paljbu naredi neki plašljivi časnik.

"Kada budemo spremni, ja ću dati znak. Od tog trenutka nadalje, sve do naredbe za prekid, ekipe A, B, C i D uhitit će svakoga tko pokuša ući ili izići iz sela. Ekipe E, F, G i H uključit će reflektore i usmjeriti ih na neprijatelja. Ekipe K i L prići će im sa mnom i uhititi ih. Nitko ne smije zapucati na neprijatelja - je li to posve jasno?"

Schiiller, koji je u toj skupini očito najviše razmišljao, ponovno podigne ruku.

"A što ako oni zapucaju na nas?"

"Ne uzvraćajte vatru. Od tih ljudi nemamo nikakve koristi ako su mrtvi! Ležite na zemlju i samo ih osvjetljavajte. Oružjem se mogu služiti isključivo ekipe E i F, a naredba za njih glasi: pucaj s ciljem ranjavanja. Padobrance želimo ispitati, ne ubiti."

Uto se u prostoriji oglasi telefon i Hans Hesse podigne slušalicu. "Za vas", reče Dieteru. "Rommelov stožer."

Nisu mogli nazvati u bolje vrijeme, pomisli Dieter, uzimajući slušalicu. On je ranije bio nazvao Waltera Godela u La Roche-Guvonu i ostavio poruku s molbom da mu se Godel javi. Sada reče: "Waltere, prijatelju, kako je feldmaršal?"

"Dobro, što trebaš?" reče Godel, služben kao i uvijek.

"Samo mi se učinilo da bi feldmaršala zanimalo kako se večeras spremamo za pravi mali udar - uhitit ćemo skupinu sabotera na dolasku." Dieter inače ne bi bio spreman samo tako odavati pojedinosti preko telefona, no bila je riječ o njemačkoj vojnoj liniji, tako daje opasnost od toga da ih prislušuju članovi Pokreta otpora bila vrlo mala. A Godelova potpora operaciji bila je presudna. "Prema informacijama kojima raspolažem, jedan od njih mogao bi nam reći puno toga o više skupina Pokreta."

"Odlično", reče Godel. "Slučajno te zovem iz Pariza. Koliko bi trajala vožnja do Reimsa ... dva sata?"

"Tri."

"U tom slučaju pridružiti ću ti se u prepadu."

Dieter je bio oduševljen. "Svakako," reče, "ako je to i feldmaršalova želja. Vidimo se u dvorcu u Sainte-Cecileu, ne kasnije od devetnaest sati." Sada pogleda Webera, koji je u međuvremenu malko probljedio.

"U redu", reče Godel i prekine vezu.

Dieter vrati telefon Hesseu. "Večeras će nam se pridružiti osobni pobočnik feldmaršala Rommela, bojnici Godel", reče slavodobitnim tonom. "Još jedan razlog da se pobrinemo za to da sve obavimo besprijekorno učinkovito." Nasmiješivši se svima, pogled je na kraju zaustavio na Weberu. "Nismo li pravi sretnici?"

Cijelo prijevodne *Čavke* su se malenim autobusom vozile prema sjeveru, sporo napredujući kroz zelene šume i polja zelene pšenice, vijugajući od jednog usnulog sajamskog gradića do drugog, zaobilazeći London sa zapadne strane. Činilo se da cijeli taj kraj uopće nije svjestan rata, čak ni dvadesetog stoljeća, a Flick se nadala da će tako ostati još dugo. Dok su prolazile srednjovjekovnim Winchesterom, sjetila se Reimsa, još jednog grada s katedralom, u kojem se nacisti u odorama šepire ulicama, a gestapovci posvuda voze u svojim crnim automobilima, te se u sebi kratko zahvali što su se zaustavili pred La Mancheom. Sjedila je uz Paula i još neko vrijeme promatrala krajolik, a zatim - budući da je cijelu noć bila budna i vodila ljubav - blaženo zaspala glave naslonjene na njegovo rame.

U dva poslije podne došli su u selo Sandy u Bedfordshireu. Autobus je došao vijugavom seoskom cestom, skrenuo na neasfaltirani put koji je vodio kroz šumu, te došao do vile poznate pod nazivom Tempsford House. Flick je već bila ondje: bilo je to zborna mjesto za obližnje uzletišta Tempsford. Ono smireno raspoloženje sada ju je napustilo. Unatoč ljepoti i skladu kuće iz osamnaestog stoljeća, za nju je ona bila simbol nepodnošljive napetosti koja obilježava sate neposredno prije leta na neprijateljski teritorij.

Zakasnili su na objed, ali su u blagovaonici dobili čaj i sendviče. Flick je pila čaj, no bila je odviše nervozna da bi nešto pojela. Međutim, ostali su s tekom navalili na jelo. Nakon toga odveli su ih u sobe.

Malo poslije žene su se našle u knjižnici. Taj soba više nalikovala na nekakav golem zidni ormar ili filmski studio. Sve je bilo prepuno vješalica s kaputima i haljinama, kutija sa šeširima i cipelama, kartonskih kutija s natpisima Culottes, Chaussettes i Mouchoirs, dok se nasred svega nalazio sklopivi stol s nekoliko šivaćih strojeva.

Cijelu operaciju vodila je madame Guillemin, vitka žena od pedesetak godina u skladno krojenoj haljini s malim elegantnim odgovarajućim sakoom. Na vrhu nosa nosila je naočale, oko vrata mjernu vrpču, a obratila im se na besprijekornom francuskome s pariškim naglaskom. "Kao što znate, francuska se odjeća bitno razlikuje od britanske. Neću reći da je elegantnija, ali znate da jest ... elegantnija." Riječi je popratila tipičnim francuskim slijeganjem ramenima i djevojke su se odmah nasmijale.

Ali to nije samo pitanje stila i elegancije, pomisli Flick mračno: francuski su sakoi obično oko dvadeset pet centimetara dulji od britanskih, a postoje i brojne razlike u pojedinostima, od kojih bi svaka mogla poslužiti kao koban trag koji će odati agenta. Stoga je sva odjeća koja se ondje nalazila bila nabavljena u Francuskoj, s izbjeglicama zamijenjena za britansku odjeću, ili vjerno prenesena s francuskih originala, a potom neko vrijeme nošena kako ne bi izgledala posve novo.

"Ljeto je, pa imamo pamučne haljine, lagana vunena odijela i balonere." U tom trenutku rukom pokaže prema dvjema djevojkama koje su sjedile za šivaćim strojevima. "Moje pomoćnice prilagodit će savršeno sve što vam ne pristaje."

Flick reče: "Potrebna nam je odjeća koja je razmjerno skupa, ali i iznošena. Želim da izgledamo kao dostojanstvene žene, za slučaj da nas Gestapo privede na ispitivanje." Kada budu trebale igrati ulogu čistačica, lako će pokvariti dojam skidanjem šešira, rukavica i pojaseva.

Madame Guillemin počela je od Ruby. Nekoliko ju je trenutaka intenzivno promatrala, a zatim s jedne vješalice uzela tamnoplavu haljinu i žućkastosmeđi kišni ogrtač. "Isprobajte ovo. Kaput je muški, ali u Francuskoj si danas nitko ne može priuštiti pretjeranu izbirljivost." Zatim pokaže nešto na suprotnoj strani sobe. "Ako želite, možete se preodjenuti iza zaslona, a za one vrlo stidljive imamo i sobicu iza pisaćeg stola. Držimo da se vlasnik kuće onamo zaključavao kada bi čitao proste knjige." Sve su se nasmijale, sve osim Flick, koja je već više puta čula šale madame Guillemin.

Krojačica tada dobro odmjeri Gretu, zatim krene dalje, govoreći: "Vama ću se vratiti." Odabrala je odjeću za Jelly, Dianu i Maude, a sve one otišle su se odjenuti iza zaslona. Nakon toga obrati se Flick i prigušenim glasom upita: "Je li ovo nekakva šala?"

"Zašto mislite?"

U tom se trenutku obrati Greti. "Ti si muškarac."

Flick samo frustrirano zastenje i okrene se na drugu stranu. Krojačica je za samo nekoliko trenutaka pročitala Gretinu krinku. To nije bio dobar znak.

Madame doda: "Možda možeš zavarati puno njih, ali ne i mene. Ja to vidim."

Greta upita: "Po čemu?"

Madame Guillemin slegne ramenima. "Sve su proporcije pogrešne ... ramena su preširoka, bokovi preuski, noge premišićave, šake prevelike ... stručnom je oku to očito."

Flick razdraženo reče: "Mora biti žena, za ovu misiju, stoga je, molim vas, odjenite kako najbolje znate i umijete."

"Svakako ... ali, za ime svijeta, nastojte da je ne vidi neka krojačica."

"Nema problema. Gestapo ne zapošljava puno krojačica." Flick je samo glumila sigurnost i samopouzdanje. Nije željela da madame Guillemin uvidi koliko je zabrinuta.

Krojačica ponovno pogleda Gretu. "Dat ću ti suknju i bluzu kontrastnih boja, kako bismo ti smanjili visinu, te tri-četvrt kaput." Odabravši odjeću, uruči je Greti.

Greta je pogleda s očitim neodobravanjem. Ona bi u svakom slučaju odabrala nešto glamuroznije. Međutim, nije se žalila. "Bit ću stidljiva i zaključati se u sobicu", reče.

Na kraju je Flick dala zelenu haljinu s odgovarajućim kaputom. "Ta ti boja naglašava oči", reče. "Sve dok nisi napadna, zašto ne bi izgledala lijepo? Na taj ćeš se način možda i šarmom izvući iz nevolja."

Haljina je bila široka i na Flick je izgledala poput šatora, no ona stavi i kožni pojas kako bi haljina dobila struk. "Tako si elegantna, prava Francuskinja", reče madame Guillemin. Flick joj nije rekla da je glavna funkcija pojasa pridržavati pištolj.

U novoj odjeći, sve su počele šetati sobom, kao na modnoj reviji, šepireći se i hihoćući. Madame Guillemin dobro je pogodila odjeću i svima se sviđao njezin izbor, no neke je stvari trebalo malo preraditi. "Dok vam prilagođavamo odjeću, možete odabrati nešto od dodataka i pribora", reče madame.

Vrlo brzo žene su se oslobodile svih stega, te se stale šaliti i zabavljati u donjem rublju, isprobavajući šešire i cipele, marame i torbice. Istog su trenutka zaboravile opasnosti koje su pred njima, pomisli Flick, jednostavno uživajući u novoj odjeći.

Greta je iz sobice izišla u iznenađujuće glamuroznome izdanju. Flick je zainteresirano promotri. Bila je pridigla ovratnik jednostavne bijele bluze, tako da je sada izgledala elegantno, dok je onaj bezoblični kaput nosila prebačen preko ramena poput plašta. Madame Guillemin pogleda je uzdignutih obrva, ali ne reče ništa.

Haljinu koju je namijenila Flick trebalo je skratiti. Dok je jedna djevojka radila na tome, ona je proučavala kaput. Tajne misije naučile su je da pomno promatra pojedinosti, tako da je sada nervozno pregledavala šavove, podstavu, puceta i džepove, kako bi se uvjerila da sve pripada uobičajenom francuskome stilu. Nije pronašla nijednu manu. Na etiketi na ovratniku stajalo je "Galeries Lafayette."

Flick sada madame Guillemin pokaže svoj nož za suvratak. Bio je dugačak samo osam centimetara, s tankom oštricom, ali užasno oštar. Imao je maleni držak, no bez balčaka. Nalazio se u malenim kožnim koricama s rupicama za konac. "Željela bih da mi ovo ušijete pod ovratnik", reče Flick.

Madame Guillemin kimne. "To je izvedivo."

Svakoj od njih dala je malenu hrpu donjeg rublja, po dvije stvari od svih potrepština, sve s etiketama francuskih prodavaonica. Zavidljivo točnošću odabrala je ne samo ispravne veličine nego i, u svakom pojedinom slučaju, stil koji je najbliskiji svakoj od žena: korzete za Jelly, zgodne čipkaste gaćice za Maude, tamnoplave gaće i žičane grudnjake za Dianu, jednostavne potkošulje i gaćice za Ruby i Flick. "Na

rupčićima su oznake različitih blanchisseries⁹ u Reimsu", reče madame Guillemin uz prizvuk ponosa u glasu.

Na kraju je iznijela i pravu zbirku torba i torbica: veliku platnenu torbu, kofer, naprtnjaču, niz jeftinih plastičnih kovčega različitih boja i veličina.

Svaka je žena dobila po jedan. Unutra bi zatekla četkicu za zube, pastu, puder za lice, kremu za cipele, cigarete i šibice - odreda francuske proizvode. Iako su se spremale samo na kratak boravak u Francuskoj, Flick je inzistirala na tome da svaka dobije cijeli komplet.

"Zapamtite," reče Flick, "sa sobom ne smijete ponijeti ništa što niste dobile danas poslije podne. O tome vam ovisi život."

Smijuljenje je prestalo jer su se sve sjetile opasnosti s kojima će se suočiti za nekoliko sati.

Flick reče: "U redu, molim da se sve vratite u sobe i odjenete francusku odjeću i donje rublje. Dolje ćemo se naći na večeri."

U glavnome salonu kuće nalazio se bar. Kada je Flick ušla, u njemu je bilo desetak muškaraca, neki od njih u RAF-ovim odorama, svi - znala je Flick zahvaljujući prijašnjim dolascima - sa zadaćom tajnih letova u Francusku. Na školskoj ploči nalazila su se imena ili kodna imena onih koji kreću večeras, zajedno s vremenom kada trebaju izići iz kuće. Flick pročita:

Aristotel - 19:50

kap. Jenkins i por. Ramsey - 20:05

Sve Čavke - 20:30

Colgate i Bunter - 21:00

g. Blister, Paradox, Saxophone - 22:05

Ona pogleda na ručni sat. Bilo je pola sedam. Još dva sata.

Sjela je za šank i pogledala oko sebe, pitajući se tko će se od njih vratiti, a tko će umrijeti na polju. Neki su bili užasno mladi, pušili i pričali viceve, držali se kao da ih ne brine ništa pod kapom nebeskom. Stariji su izgledali otvrdnulo, te su uživali u viskiju i džinu, uz mračnu spoznaju da bi im to moglo biti posljednje piće. Ona pomisli na njihove roditelje, supruge ili djevojke, novorođenčad i djecu. Večeras će nekima od njih u životu ostati samo bol koja nikada neće posve nestati.

Te mračne misli prekinuo je prizor koji ju je prenerazio. Simon Fortescue, onaj ljigavi birokrat iz MI6, ušao je u bar u prugastome odijelu - u društvu Denise Bowyer.

Flick ih pogleda razjapljenih usta.

"Felicity, tako mi je drago što sam te uhvatio", reče Simon. Ne čekajući poziv, za Denise privuče barsku stolicu. "Džin i tonik, molim, konobaru. A vi, lady Denise?"

"Martini, vrlo suhi."

"Za tebe, Felicity?" Flick mu ne odgovori. "Ona bi morala biti u Škotskoj!" reče.

"Čuj, čini se daje došlo do nekakvog nesporazuma. Denise mije ispričala sve o tom nekakvom policajcu ..."

"Nema nikakvog nesporazuma", reče Flick grubo. "Denise nije prošla obuku. I to je sve."

Denise s gađenjem otpuhne.

Fortescue reče: "Nikako mi nije jasno kako bi tako savršeno inteligentna djevojka iz dobre obitelji mogla pasti ..."

"Previše blebeće."

"Molim?"

⁹ Franc. praonice, čistionice.

"Ne može zatvoriti usta. Ne možemo joj vjerovati. Nikako ne bi smjela slobodno ići uokolo!"

Denise reče: "Ti drska glupačo!"

Fortescue se kontrolirao tek uz velik napor i sada prigušenijim glasom reče: "Čuj, njezin je brat markiz od Inverlockvja, a on je vrlo blizak s premijerom. Sam me Inverlocky zamolio da se pobrinem za to da Denise dobije priliku da da svoj prilog. Stoga bi bilo užasno netaktično odbiti je."

Flick povisi glas: "Dopusti da posve razjasnimo." Nekolicina muškaraca podigla je pogled. "Na ime usluge tvojem otmjenom prijatelju, od mene tražiš da osobu kojoj ne možemo vjerovati povedem u opasnu misiju iza neprijateljskih linija. Je li tako?"

Dok je izgovarala te riječi, u bar su ušli Percy i Paul. Percy prostrijeli Fortescuea pogledom neprikrivene pakosti. Paul upita: "Jesam li ja to dobro čuo?"

Fortescue reče: "Doveo sam Denise jer bi, iskreno govoreći, za vladu bila velika sramota kada bi ona ostala ovdje ..."

"A za mene bi bila velika opasnost kada bi pošla s nama!" prekine ga Flick.

"Uludo trošite vrijeme. Ispala je iz ekipe."

"Poslušaj me, nikako se ne bih volio pozivati na čin ..."

"Koji čin?" reče Flick.

"Iz Teritorijalne sam se povukao kao pukovnik ..."

"Umirovljeni!"

"... a u državnoj službi zapravo sam u rangu brigadira."

"Ne budi smiješan", reče Flick. "Uopće nisi u vojsci."

"Naređujem ti da povedeš Denise."

"U tom slučaju, morat ću razmisliti o odgovoru", reče Flick.

"Tako je već bolje. Uvjeren sam da nećeš požaliti."

"U redu, evo i mog odgovora: Jebi se."

Fortescue se zacrvni. Vjerojatno mu se još nije dogodilo da mu neka žena kaže nešto slično. Ostao je bez riječi, što je za njega bilo vrlo neuobičajeno.

"Dakle ...!" reče Denise. "Ako ništa drugo, barem smo otkrili s kakvom osobom zapravo imamo posla."

Paul reče: "Imate posla sa mnom." Zatim se obrati Fortescueu. "Ja zapovijedam ovom operacijom i bez obzira na cijenu ne želim Denise u ekipi. Ako se želite prepirati, nazovite Montyja."

"Bravo, mali moj", reče Percy.

Fortescue napokon uspije povratiti dar govora, prijeteći Flick prstom. "Doći će trenutak, gospođo Clairet, kada ćete požaliti zbog riječi koje ste mi uputili."

Sada ustane. "Žao mi je zbog ovoga, lady Denise, ali čini mi se da smo ovdje učinili sve što smo mogli."

Potom su izišli.

"Dupeglavac", promumlja Percy.

"Pođimo na večeru", reče Flick.

Svi su već bili u blagovaonici i čekali. Dok su Čavke započinjale posljednji obrok u Engleskoj, Percy je svakoj od njih dao po jedan skup dar: srebrne kutije za cigarete pušačicama, zlatne pudrijere ostalima. "Imaju francuske oznake, tako da ih možete ponijeti", reče.

Ženama je bilo drago, no raspoloženje im je na početnu točku vratio već sljedećim riječima: "Imaju i svoju svrhu. Lako ih je založiti i doći do gotovine u slučaju da se nađete u pravim nevoljama."

Hrane je bilo u izobilju, prava gozba po ratnim mjerilima, i Čavke su se s užitkom bacile na posao. Flick nije bila osobito gladna, ali se prisilila na to da pojede veliki odrezak, znajući da u Francuskoj ni u tjedan dana neće jesti toliko mesa.

Pošto su večerali, došlo je vrijeme za odlazak na uzletišta. Vratile su se u sobe i uzele francuske kovčege i torbe, a zatim ušle u autobus. On ih je povezoao jednim drugim seoskim putem i preko željezničke pruge, a zatim se približio nečemu što je nalikovalo na skupinu farmerskih gospodarskih zgrada na rubu prostranog, ravnog polja. Na natpisu je stajalo Farma Gibraltar, no Flick je znala da je riječ o RAF-ovu uzletištu Tempsford, te da su sjenici zapravo odlično maskirani hangari.

Ušli su u zgradu nalik na staju i ondje zatekli pripadnika RAF-a koji je čuvao čelične police s opremom. Prije nego što su zadužile opremu, svaku su od njih pretražili. U Maudeinu kovčegu pronađena je kutija britanskih šibica; Diana je u džepu imala napola dovršenu križaljku istrgnutu iz *Daily Minom*, za koju se zaklinjala kako ju je namjeravala ostaviti u zrakoplovu; a Jelly, ta okorjela kockarica, imala je snop karata, a na svakoj od njih natpis "Proizvedeno u Birminghamu."

Paul im je podijelio dokumente, bonove za opskrbu, te kupone za odjeću. Svaka je žena dobila stotinu tisuća francuskih franaka, uglavnom u prljavim novčanicama od tisuću. Novac je vrijedio oko pet stotina funti, dovoljno za kupnju dvaju *Fordovih* automobila.

Dobile su i oružje, Coltove automatske pištolje kalibra .45, te oštre noževe *Commando* s dvostrukom oštricom. Flick je odbila i jedno i drugo. Uzela je vlastiti pištolj, *Browningov* automatski devetmilimetarski model. Oko struka je nosila kožni pojas za koji je mogla zataknuti pištolj ili, u nuždi, automat.

Umjesto noža *Commando* uzela je svoj nož za rever. *Commando* je bio duži i ubojitiji, ali i nespretniji. Velika prednost noža ušivenog u suvratak bila je ta što bi agent, kada bi netko od njega zatražio papire, mogao nedužno pomaknuti ruku prema unutarjem džepu i u posljednjem trenutku izvući nož.

Uz to, Diana je dobila pušku Lee-Enfield, a Flick automat Sten Mark II s prigušivačem.

Plastični eksploziv koji će trebati Jelly ravnomjerno su podijelili na svih šest žena, tako da bi ga, čak i u slučaju da izgube dvije-tri torbe, bilo dovoljno za misiju.

Maude reče: "Tako bih mogla odletjeti u zrak!"

Jelly joj objasni kako je eksploziv iznimno siguran. "Znam tipa koji je mislio da je to čokolada, pa je pojeo nekoliko komadića", reče. "I mogu ti reći", pridoda još, "da nije imao ni tako jak proljev."

Ponudili su im uobičajene granate Mills, s konvencionalnom površinom nalik na kornjačin oklop, no Flick je inzistirala na granatama opće namjene u četvrtastim limenkama, jer je njih moguće upotrijebiti i kao eksplozivno punjenje.

Svaka je žena dobila i nalivpero sa šupljim poklopcem u kojem se nalazila pilula sa smrtonosnim otrovom.

Prije navlačenja letačkog odijela, sve su morale otići u nužnik. Odijelo je imalo džep za pištolj, kako bi se agent po potrebi mogao braniti odmah nakon doskoka. Uz odijelo su navukle i kacige i naočale, te na kraju na leđa stavile i padobran.

Paul u jednom trenutku zamoli Flick da na trenutak iziđe. Do sada im još nije dao silno važne posebne propusnice koje će ženama omogućiti da u dvorac uđu kao čistačice. Uхвати li Gestapo neku Čavku, ta će im propusnica odati svrhu zadaće.

Zbog sigurnosnih razloga, sve ih je dao Flick, a ona će ih podijeliti u posljednji trenutak.

Potom ju je poljubio. Ona je uzvratila s očajničkom strašću, snažno privijajući njegovo tijelo, bez imalo stida gurajući jezik u njegova usta, sve dok na kraju nije ostala bez zraka.

"Nemoj mi poginuti", reče joj on na uho.

Prekinulo ih je diskretno kašljanje. Flick osjeti miris Percyjeve lule i odvoji se od Paula.

Percy se obrati Paulu: "Pilot bi želio porazgovarati s tobom." Paul kimne i udalji se.

"Pobrini se za to da shvati kako Flick zapovijeda i odlučuje o svemu", dovikne Percy za njim.

"Svakako", odgovori Paul.

Percy se držao sumorno i Flick obuzmu zle slutnje. "Što se dogodilo?" upita.

On iz džepa u sakou izvadi list papira i preda joj ga. "Glasnik iz Londona ovo je na motociklu donio iz sjedišta RSO-a, neposredno prije nego što smo krenuli iz kuće. Došlo je sinoć od Briana Standisha." On nervozno povuče, pa otpuhne velik oblak dima.

Flick pri svjetlu večernjeg sunca pogleda papir. Bila je to dešifrirana poruka. Sadržaj ju je pogodio poput udarca šakom u truh. Podigavši pogled, sva obeshrabrena, reče: "Brian je bio u Gestapovim rukama!"

"Samo na nekoliko trenutaka."

"Tako piše."

"Misliš li da je moguće da je istina drukčija?"

"Ah jebemti", opsuje ona glasno. Neki avijatičar u prolazu naglo podigne pogled, iznenađen takvim riječima iz ženskih usta. Flick zgužva papir i baci ga na zemlju.

Percy se sagne, podigne ga i izgadi nabore. "Pokušajmo ostati pribrani i upotrijebiti razum."

Flick duboko udahne. "Imamo pravilo", reče ustrajnim tonom. "Svaki agent koji se nađe u neprijateljskim rukama, bez obzira na okolnosti, mora se odmah vratiti u London kako bi podnio izvještaj."

"U tom slučaju nećeš imati radiooperatera."

"Snaći ću se bez njega. A što je s tim Charentonom?"

"Vjerojatno je prirodno što je mademoiselle Lemaš pozvala nekog da joj pomogne."

"Sve novake mora odobriti London."

"Znaš da se nitko ne drži tog pravila."

"U najmanju ruku mora ih odobriti mjesni zapovjednik."

"Pa, sada ima i to odobrenje - Michel se uvjerio da se Charentonu može vjerovati. A Charenton je spasio Briana od Gestapa. Cijeli prizor u katedrali nije mogao biti tako isplaniran i odglumljen, zar ne?"

"Možda ga i nije bilo, a ova poruka dolazi izravno iz sjedišta Gestapa."

"Ali ima sve tražene sigurnosne kodove. Osim toga, ne bi izmislili priču o tome kako je uhvaćen, pa pušten. Znali bi da bi to kod nas pobudilo sumnju. Rekli bi samo da je sretno stigao."

"Imaš pravo, ali i dalje mi se ne sviđa."

"Ne, ni meni", reče on, iznenadivši je. "Ali ne znam što učiniti."

Ona uzdahne. "Moramo prihvatiti taj rizik. Nema vremena za dodatne mjere opreza. Ne onespobimo li telefonsku centralu u sljedeća tri dana, bit će prekasno. Moramo ići, bez obzira na sve."

Percy kimne. Flick u njegovim očima ugleda suze. On stavi lulu u usta, pa je izvadi. "Bravo, mala moja", reče, jedva šapćući. "Bravo."

Subota, 3. lipnja 1944.

RSO nije imao vlastitih zrakoplova, pa ih je morao posuđivati od RAF-a, a to je bilo otprilike kao da je Ratnome zrakoplovstvu trebalo vaditi zube. Godine 1941. nevoljko su im prepustili dva *Lysandera*, odviše spora i teška za potporu snagama na bojnome polju, čemu su bili namijenjeni, ali idealna za potajna slijetanja na neprijateljski teritorij. Poslije, pod Churchillovim pritiskom, RSO-u su dodijeljena dvije eskadrile zastarjelih bombardera, iako zapovjednik Uprave za bombardere, Arthur Harris, nikada nije prestao spletkariti ne bi li ih ponovno preuzeo. U proljeće 1944., kada su deseci agenata prebacivani u Francusku u sklopu priprema za invaziju, RSO je na raspolaganju imao trideset šest letjelica.

Zrakoplov u koji su ušle Čavke bio je lagani dvomotorni bombarder *Hudson*, američke proizvodnje, izrađen 1939., zastario od pojave teških četveromotornih bombardera tipa *Lancaster*. *Hudson* je imao dvije strojnice u nosu, a RAF mu je pridodao i kupolu u stražnjem dijelu, u kojoj su se također nalazile dvije strojnice. Pri završetku putničke kabine nalazio se tobogan, nalik na one za ulazak u vodu, niz koji bi se padobranici spuštali u prazan prostor ispod letjelice. Unutra nije bilo sjedala, tako da su se šest žena i njihov otpremnik ispružili na metalnome podu. Bilo im je hladno i neudobno i bilo ih je strah, no Jelly je obuzeo njezin nezadrživi napad smijuljenja, tako da ih je sve razvedrila.

Kabinu su dijelile s dvanaest metalnih kontejnera. Svaki od tih sanduka bio je visok poput čovjeka i imao po jedan padobran. U njima su se, pretpostavljala je Flick, nalazili oružje i streljivo koji će nekoj drugoj skupini Pokreta otpora omogućiti da tijekom invazije ozbiljnije zasmeta iza neprijateljskih linija. Pošto izbací Čavke kod Chatellea, *Hudson* će otići do još jednog odredišta i tek se nakon toga okrenuti i vratiti na Tempsford.

Polijetanje je kasnilo zbog neispravnog visinomjera koji je trebalo zamijeniti, tako da su englesku obalu iza sebe ostavili tek u jedan poslije ponoći. Tijekom prelijetanja La Manchea, pilot se spustio na tek nekoliko desetaka metara iznad mora, nastojeći se sakriti pred neprijateljskim radarima, i Flick se u sebi samo ponadala da na njih neće zapucati brodovi Kraljevske ratne mornarice, no ubrzo se ponovno uspeo na dvije i pol tisuće metara, već prelazeći utvrđenu francusku obalu. Tako visoko ostao je i dok su prelazili "Atlantski zid", dobro čuvani pojas uz obalu, a zatim se ponovno spustio na stotinu metara, kako bi olakšao navigaciju.

Navigator je neprestano imao pune ruke posla sa zemljovidima, računanjem položaja zrakoplova na temelju karata i brzini leta, te pokušajima da taj položaj potvrdi prema orijentirima. Mjesec je rastao, za tri dana bit će pun, tako da su veliki gradovi bili vrlo uočljivi, unatoč zamračenju. Međutim, u njima su se u pravilu nalazile protuzrakoplovne baterije, pa ih je trebalo izbjegavati, jednako kao i vojne logore i objekte, zbog istih razloga. Rijeke i jezera bili su najkorisniji orijentiri, osobito kada bi voda odražavala mjesечеvo svjetlo. Šume su se vidjele kao velike tamne mrlje, a neočekivani prestanak šume bio bi siguran znak da je nešto u navigaciji pošlo pogrešnim smjerom. Od pomoći bi bili još i blistanje željezničkih tračnica, sjaj vatre iz lokomotive, kao i farovi automobila koji bi povremeno prekinuli zamračenje.

Cijelim putem Flick je mračno razmišljala o novostima o Brianu Standishu i toj pridošlici, Charentonu. Priča je vjerojatno istinita. Gestapo je od jednog od zatvorenika koje su prošle nedjelje uhvatili kod dvorca doznao da je mjesto sastanaka u kripti katedrale, te je postavio zamku u koju je Brian upao, ali iz koje je i pobjegao, uz pomoć čovjeka kojeg je unovačila mademoiselle Lemaš. Sve je to bilo savršeno moguće. Međutim, Flick je mrzila uvjerljiva objašnjenja.

Sigurno bi se osjećala isključivo kada bi se događaji razvijali uobičajenim slijedom i kada ne bi bila potrebna nikakva objašnjenja.

Dok su se približavali pokrajini Champagne, na scenu je stupilo još jedno pomagalo za navigaciju. Bila je riječ o nedavnome izumu pod nazivom Eureka/Rebecca. Radiofar emitira signal s nekog tajnog mjesta u Reimsu. Posada Hudsona nije točno znala gdje se nalazi, ali Flick jest, jer ga je

Michel postavio na toranj katedrale. Bila je to polovica sustava pod nazivom Eureka. U zrakoplovu se nalazila Rebecca, radioprijemnik natisnut u pilotsku kabinu pokraj navigatora. Nalazili su se na oko osamdeset kilometara sjeverno od Reimsa kada je navigator uhvatio signal Eureka iz katedrale.

Namjera izumitelja bila je Eureka postaviti na slijetalištu, uz odbor za doček, no to u praksi nije bilo izvedivo. Oprema je težila gotovo pedeset kilograma, bila je odviše nezgrapna za neprimjetan transport, a njezino postojanje ne bi bilo moguće samo tako objasniti ni najlakovjernijem gestapovcu na nekoj od kontrolnih točaka. Michel i ostali vođe Pokreta otpora bili su voljni postaviti Eureka na neko stalno mjesto, ali su odbijali nositi je sa sobom.

Stoga se navigator za pronalaženje Chatellea morao ponovno okrenuti tradicionalnim metodama. Međutim, imao je sreće što je uz njega bila Flick, osoba koja je onamo slijetala već nekoliko puta i bila u stanju mjesto prepoznati iz zraka. Tako se dogodilo da su prošli na oko kilometar i pol istočno od sela, ali je Flick ugledala jezerce i preusmjerila pilota.

Okrenuvši se, preletjeli su pašnjak na visini od devedeset metara. Flick je uočila usmjerena baterijska svjetla, četiri slabašne svijetle točke u obliku slova L, pri čemu se svjetlo na vršku manjeg kraka slova L palilo i gasilo prema unaprijed dogovorenom kodu. Pilot se uspeo prema stotinu osamdeset metara, idealnoj visini za iskakanje padobranom: da je došao malo više, vjetar bi padobrance mogao otpuhati iz zone skoka; puno niže i padobran se možda ne bi stigao posve otvoriti prije doskoka na zemlju.

"Spreman sam, vi recite kada", reče pilot.

"Ja nisam spremna", reče Flick.

"Što se događa?"

"Nešto nije u redu." Flick je osjećala kako joj svi instinkti ukazuju na veliku opasnost. Stvar nije bila samo u zabrinutosti zbog Briana Standisha i Charentona. Bilo je tu još nečega. Ona rukom pokaže na zapad, prema selu.

"Pogledajte, nema svjetala."

"To vam je čudno? Na snazi je zamračenje. Osim toga, prošlo je tri ujutro."

Flick odmahne glavom. "Na selu smo, oni ne paze na zamračenja. A netko je uvijek budan: majka s novorođenčecom, netko koga muči nesаница, učenik koji štreba za maturu. Ovo selo još nikada nisam vidjela potpuno mračno."

"Ako doista držite da nešto nije u redu, trebali bismo brzo nestati odavde", reče pilot nervozno.

Kopkalo ju je još nešto. Ona se pokušava počesati po glavi, ali joj zasmeta kaciga. Misao joj je u međuvremenu pobjegla. Što da učini? Baš i ne može otkazati misiju samo zato što su mještani Chatellea jednom odlučili poslušati odredbe o zamračenju.

Zrakoplov je sada nadletio polje i nagnuo se u okretu. Pilot zabrinutim tonom reče: "Zapamtite, svako nadlijetanje povećava opasnost. Svi čuju naše motore, a netko od njih mogao bi pozvati policiju."

"Upravo tako!" reče ona. "Zacijelo smo probudili cijelo selo. Ipak, nitko nije uključio ni jedno jedino svjetlo!"

"Ne znam, ljudi na selu znaju biti dosta čudni. Vole se držati za sebe, kako uvijek kažu."

"Gluposti. Bučni su kao i drugi. Ovo je neobično." Pilot je izgledao sve zabrinutije, ali je nastavio kružiti.

A onda njoj iznenada sine. "Pekar bi morao imati vatru u peći. Iz zraka se taj sjaj obično vidi."

"Možda danas ne radi?"

"Koji je dan? Subota. Pekarnica može biti zatvorena u ponedjeljak ili utorak, ali nikako u subotu. Što se dogodilo? Ovo nalikuje na grad duhova!"

"U tom slučaju, mičimo se odavde!"

Sve je izgledalo kao da je netko okupio mještane, a među njima i pekara, i zaključao ih u sjeniku - što bi Gestapo vjerojatno i učinio ako je čeka u zasjedi.

Ne može otkazati misiju. Odviše je važna. Ali svi instinkti govorili su joj neka se padobranom ne spušta u Chatelle. "Rizik je rizik", reče ona.

Pilot je sada već gubio strpljenje. "Što onda želite da učinim?"

Ona se odjednom sjeti onih kontejnera s opremom u putničkoj kabini. "Koje vam je sljedeće odredište?"

"Ne smijem vam reći."

"Ne, inače vas to ne bih ni pitala. Ali sada mi uistinu morate reći."

"Jedno polje sjeverno od Chartresa."

Znači, za skupinu Vestrvman. "Poznajem ih", reče Flick sa sve većim uzbuđenjem u glasu. To bi moglo biti rješenje. "Izbacite nas zajedno sa sanducima. Ondje će biti odbor za doček, oni će se pobrinuti za nas. Već danas popodne mogli bismo biti u Parizu, sutra ujutro u Reimsu."

On stavi ruku na palicu. "Sigurni ste da to želite?"

"Je li izvedivo?"

"Mogu vas ostaviti ondje, nema problema. Taktičke odluke donosite vi. Vi zapovijedate misijom ... to su mi vrlo nedvosmisleno naglasili."

Flick stane zabrinuto razmišljati. Moguće je da njezine sumnje nemaju temelja, a u tom slučaju morat će preko Brianova aparata prenijeti poruku Michelu, reći da je, iako je spuštanje otkazano, ipak na putu prema njemu. Ali ako je Brianov radio u Gestapovim rukama, morat će dati tek minimum informacija. Međutim, to je izvedivo. Može napisati kratku radioporuku koju će pilot odnijeti Percyju: Brian će je dobiti za nekoliko sati.

Uz to će morati promijeniti plan za okupljanje Čavki nakon završetka misije. Prema dogovoru koji je na snazi, jedan Hudson trebao je sletjeti u Chatelle u dva u noći u nedjelju, a nema li Čavki na dogovorenom mjestu, vratit će se sljedeće noći u isto vrijeme. Ako je Gestapo doznao za Chatelle i više se ne može koristiti, morala bi preusmjeriti Hudson na drugo slijetalište, u Laroqueu, zapadno od Reimsa, mjesto pod kodnim imenom Champ d'Or. Misija bi u tom slučaju trajala dan više, jer će putovati iz Chartresa u Reims, tako da će zrakoplov po njih morati doći u dva u noći u ponedjeljak, dok bi rezervni dolazak u slučaju potrebe bio u utorak u isto vrijeme.

Odvagivala je posljedice. Skretanje u Chartres znači gubitak cijelog dana. Ali spuštanje u Chatelle moglo bi značiti neuspjeh cijele misije, tako da bi se sve Čavke možda našle u Gestapovim sobama za mučenje. Nije bilo druge. "Idemo u Chartres", reče ona pilotu.

"Dogovoreno, razumijem."

U trenutku kada se zrakoplov počeo okretati, Flick se vrati u kabinu. Sve Čavke promatrale su je prepune iščekivanja. "Promjena plana", reče ona.

Dieter je ležao pod nekakvom živicom i gledao, posve izbezumljen, kako britanski zrakoplov kruži nad pašnjakom.

Zašto je došlo do kašnjenja? Pilot je dvaput nadletio mjesto za iskakanje. Signalna su svjetla, takva kakva su već bila, stajala na mjestu. Je li vođa odbora za doček uputio pogrešan svjetlosni signal? Jesu li gestapovci nečim pobudili sumnju? Situacija ga je upravo izluđivala, Felicity Clairret nalazila se na samo nekoliko metara od njega. Opali li iz pištolja prema zrakoplovu, uz dosta sreće mogao bi pogoditi i nju.

Avion se potom nagne, okrene i uz grmljavinu udalji u smjeru juga.

Dieter se osjećao poniženo. Flick Clairet izmaknula mu je iz ruku - i to pred Walterom Godelom, Willijem Weberom i dvadesetoricom gestapovaca.

Još nekoliko trenutaka samo je prekrivao lice dlanovima.

Što se dogodilo? Mogućih razloga moglo je biti i deset. Kako se brujanje avionskih motora stišavalo, Dieter je sve jasnije raspoznavao ogorčene povike na francuskome. Činilo se da su i pripadnici Pokreta otpora zbunjeni kao on.

Koliko je bio u stanju pretpostaviti, činilo mu se da je Flick, kao iskusna zapovjednica, nanjušila zamku i otkazala iskakanje.

Walter Godel, koji je ležao na zemlji uz njega, upita: "Što ćeš sada?"

Dieter na trenutak razmisli. Ovdje je četvero pripadnika Pokreta otpora: vođa Michel, koji još šepa od one rane; Helikopter, onaj britanski vezist, neki Francuz koji Dieteru nije bio poznat, te neka mlada žena. Što s njima?

Strategija prema kojoj je Helikopteru dopustio da pobjegne bila je teoretski dobra, no sada ga je već dovela do dva ponižavajuća obrata, tako da nije imao hrabrosti nastaviti s takvim pokušajima.

Iz večerašnjeg fijaska mora nešto izvući. Morat će se ponovno prikloniti tradicionalnim metodama ispitivanja i na-dati se spašavanju operacije - i vlastitog ugleda.

On sada usnama prinese mikrofona kratkovalnog radija. "Svim jedinicama, ovdje bojni Franck", reče tiho. "Akcija, ponavljam, akcija." Zatim ustane i izvuče automatski pištolj.

Reflektori skriveni među drvećem sada su oživjeli i nesmiljeno osvijetlili četvero terorista usred polja. Odjednom su izgledali posve zbunjeno i ranjivo.

Dieter poviče na francuskome: "Okruženi ste! Podignite ruke!"

Stojeći pokraj njega, Godel izvuče svoj *Luger*. Ona četvorica gestapovaca koji su bili s Dieterom usmjere puške prema nogama članova Pokreta otpora. Uslijedio je trenutak neizvjesnosti: hoće li pripadnici Pokreta otpora zapucati? U tom slučaju bili bi pokošeni. Uz malo sreće, ostali bi samo ranjeni. Ali Dieter večeras nije imao puno sreće. A ubiju li ovih četvero ljudi, ostat će i posve praznih ruku.

Oklijevali su.

Dieter zakorači prema njima, stupajući na osvijetljeno područje, a četvorica gestapovaca s puškama krenu za njim. "Prema vama je usmjeren dvadeset cijevi", poviče on. "Ne izvlačite oružje."

Jedan od njih potrči.

Dieter opsuje. Pod svjetlom je ugledao bljesak crvene kose: bio je to Helikopter, glupan, koji je poput bika u naletu pojurio na suprotnu stranu polja. "Pucaj", reče Dieter tiho. Sva četvorica strijelaca pomno naciljaju i opale. Prasak je odjeknuo dotada mirnim poljem. Helikopter načini još dva koraka, a zatim se stropošta.

Dieter pogleda preostalo troje terorista, čekajući. Oni polagano podignu ruke.

Dieter u kratkovalni radio reče: "Svim ekipama na pašnjaku! Krenite i osigurajte zatočenike." Zatim spremi pištolj.

Odmah nakon toga uputio se prema mjestu na kojem je ležao Helikopter. Tijelo se nije micalo. Gestapovci su mu pucali u noge, no nije bilo lako na željeni način pogoditi metu u kretanju i još u mraku, tako da je jedan od njih naciljao previsoko, metkom mu probio vrat, presjekavši leđnu moždinu, ili vratnu arteriju, ili i jedno i drugo. Dieter klekne uz njega i opipa mu puls, ali ne osjeti ništa. "Nisi baš bio najpametniji agent kojeg sam ikada vidio, ali bio si hrabar mladić", reče tiho. "Bog dao pokoj tvojoj duši." Tada zatvori oči.

Pogledao je preostalo troje. Gestapovci su ih upravo razoružavali i vezivali. Michel će se dobro opirati ispitivanju: Dieter ga je vidio na djelu, čovjek je hrabar. Slabost mu je vjerojatno taština. Zgodan je, muškarac koji juri za sukunjama. Mučit će ga pred ogledalom: slomiti mu nos, izbiti zube, ostaviti ožiljke na obrazima, uvjeriti ga u to da sa svakom novom minutom opiranja postaje nepovratno ružnijim.

Onaj je drugi muškarac imao izgled obrazovanog čovjeka od struke, možda odvjetnika. Jedan gestapovac pretražio gaje i Dieteru pokazao propusnicu koja je doktoru Claudeu Bouleru omogućavala da bude vani i nakon policijskog sata.

Dieter je pretpostavljao da je riječ o krivotvorenom dokumentu, no kada su pretražili automobile pripadnika Pokreta otpora, u jednom su pronašli i pravu liječničku torbu, prepunu instrumenata i lijekova. Prilikom uhićenja bio je blijed ali i pribran: i on će biti tvrd orah.

Najviše je obećavala djevojka. Bilo joj je oko devetnaest godina i bila je zgodna, dugačke tamne kose i krupnih očiju, ali je izgledala nekako odsutno. U ispravama je stajalo da se zove Gilberte Duval. Dieter je još od Gastona bio doznao da je Gilberte Michelova ljubavnica i da joj je glavna suparnica Flick.

Ne pogriješi li on u nekom koraku, mogla bi se pokazati kao lagan zalogaj.

Njemačka vozila dovezena su iz staje u La Maison Grandinu. Zatočenici su se uspeli na kamion s gestapovcima. Dieter je naložio da ih zadrže u odvojenim ćelijama i da spriječe njihovu međusobnu komunikaciju.

On i Godel vratili su se u Sainte-Cecile Weberovim *Mercedesom*. "Kakva prokleta farsa", reče Weber s prijezirom u glasu. "Krajnje nepotrebno trošenje vremena i ljudstva."

"Nije baš tako", reče Dieter. "Iz cirkulacije smo izbacili četvero subverzivnih agenata - što, naposljetku, zapravo i jest Gestapova zadaća - a što je još bolje, troje je živo i možemo ih ispitati."

Godel reče: "Što očekuješ od njih?"

"Onaj ubijeni, Helikopter, bio je radiooperater", objasni Dieter. "Imam kopiju njegove kodne knjižice. Nažalost, sa sobom nije imao i uređaj. Uspijemo li ga pronaći, mogao bih na vezi glumiti Helikoptera."

"Ali, valjda možeš upotrijebiti bilo koji predajnik, ako znaš koju su mu frekvenciju dodijelili?"

Dieter odmahne glavom. "Svaki predajnik iskusnome uhu zvuči drukčije. A ovi mali uređaji koji se nose u kovčegu osobito su prepoznatljivi. Iz njih su izbačeni svi nepotrebni krugovi, kako bi se smanjile dimenzije, a posljedica je loša kvaliteta tona. Kada bismo imali identičan uređaj, oduzet nekom drugom agentu, možda bi bio dovoljno sličan da se izložimo toj opasnosti."

"Možda negdje imamo nešto tako."

"Ako i imamo, zasigurno je u Berlinu. Lakše je pronaći Helikopterov."

"A kako ćeš ga pronaći?"

"Djevojka će me uputiti."

Preostali dio putovanja Dieter je mračno razmišljao o strategiji ispitivanja. Mogao bi mučiti djevojku pred dvojicom muškaraca, no oni bi se tome mogli opirati. Svrsishodnije bi bilo mučiti njih pred njom. Ali možda postoji i jednostavniji način.

Dok su prolazili pokraj gradske knjižnice u središtu Reimsa, u glavi mu se malo-pomalo počeo pojavljivati plan. Već je ranije bio uočio to zdanje. Bio je to pravi mali biser, *art nouveau* po nacrtu, sazdan od žutosmeđeg kamena, usred malenoga parka. "Bismo li mogli načas zaustaviti automobil, molim vas, bojniče Weber?" upita.

Weber promumlja nalog svojem vozaču.

"Imate li u prtljažniku kakvog alata?"

"Nemam pojma", reče Weber. "O čemu se radi?"

Vozač reče: "Dakako, bojniče, imamo propisani komplet alata."

"Nalazi li se u njemu i pošteni čekić?"

"Da." Vozač iskoči iz automobila.

"Vraćam se za minutu", reče Dieter i iziđe.

Vozač mu doda čekić na dugačkome dršku s povećom čeličnom glavom. Dieter knjižnici priđe pokraj poprsja Andrewa Carnegieja. Zgrada je bila zatvorena i, dakako, zamračena. Staklena vrata štatile su raskošne rešetke od kovanog željeza. On se uputi sa strane i pronađe ulaz u podrum, obična drvena vrata na kojima je pisalo Archives Municipales.

Dieter zamahne čekićem i raspali po vratima, pogađajući bravu. Raspala se nakon četvrtog udarca. Ušavši, uključio je svjetlo, potrčao uskim stubama do prizemlja i kroz predvorje došao do odjela s beletristikom. Ondje je pronašao slovo F, Flauberta, i uzeo primjerak knjige koju je tražio, Madame Bovary. Nije se moglo reći da je imao osobitu sreću: riječ je možda i o jedinoj knjizi koja mora biti dostupna u svakoj knjižnici u zemlji.

Otvorio je deveto poglavlje i pronašao odlomak koji mu je pao na pamet. Sjećao ga se ispravno. A poslužiti će mu više nego dobro.

Vratio se u automobil. Godel se doimao zabavljenim. Weber s nevjericom upita:

"Trebalo ti je nešto za čitanje?"

"Katkada imam poteškoća sa spavanjem", odvrati Dieter.

Godel se nasmije. Uzevši knjigu, pročita naslov. "Klasično djelo svjetske književnosti", reče. "Ipak, vjerojatno se prvi put dogodilo da je netko razbio vrata na knjižnici da bi je posudio."

Tako su se odvezli do Sainte-Cecilea. Kada su došli u dvorac, Dieter je već imao posve razrađen plan.

Naredio je poručniku Hesseu da Michela pripremi tako što će ga svući do gola i svezati za stolac u komori za mučenje. "Pokaži mu instrument za čupanje noktiju", reče. "Ostavi ga na stolu pred njim." Dok je poručnik obavljao sve što je bilo potrebno, on je iz jednog od ureda u prizemlju uzeo pero, bočicu tinte i blok s papirima za pisma. Walter Godel smjestio se u kut sobe za mučenje kako bi sve promatrao.

Dieter je još nekoliko trenutaka pomno mjerkao Michela. Vođa Pokreta otpora bio je visok muškarac s privlačnim borama oko očiju. Imao je svojevrsan izgled problematičnog dječaka koji žene jako vole. Sada je bio prestrašen, ali odlučan.

Mračno se zamišlja nad time kako se što duže opirati mučenju, zaključa Dieter.

Dieter na stol pokraj kliješta za nokte položi pero, tintu i papir, kako bi pokazao koje su mogućnosti na raspolaganju. "Odveži mu ruke", reče.

Hesse ga poslušao. Na Michelovu licu pojavilo se neizmjerljivo olakšanje, u kombinaciji sa strahom da ovo možda nije istina.

Dieter objasni Walteru Godelu: "Prije ispitivanja, zatvoreniku uzimam uzorak rukopisa."

"Rukopisa?"

Dieter kimne, promatrajući Michela, koji je, kako se činilo, razumio tih nekoliko rečenica na njemačkome. Izgledalo je da ga je zbog toga ispunila nekakva nada.

Dieter iz džepa izvadi Madame Bovary, otvori knjigu i položi je na stol.

"Prepišite deveto poglavlje", reče Michelu na francuskome.

Michel je oklijevao. Činilo se da je to posve nedužan zahtjev. Pretpostavljao je da bi posrijedi mogla biti neka varka, jasno je uviđao Dieter, ali nije bio u stanju dokučiti o čemu je točno riječ. Dieter je čekao. Članovima Pokreta otpora govorili su kako trebaju činiti sve kako bi odgodili početak mučenja.

Michel je u ovome jednostavno morao prepoznati mogućnost za odgađanje. Bilo je malo vjerojatno da je riječ o nečemu nedužnome, ali moralo je biti bolje od čupanja noktiju. "U redu", reče nakon poduže stanke i počne pisati.

Dieter ga je promatrao. Ispisivao je krupna i kićena slova. Dvije stranice tiskane knjige zauzele su šest listova papira za pisma. Kada je Michel okrenuo stranicu, Dieter mu pokaže daje dosta, a Hansu reče neka Michela vrati u ćeliju i dovede Gilberte.

Godel pogleda što je Michel napisao i zbunjeno odmahne glavom. "Nikako mi nije jasno što smjeraš", reče. Vrativši papire, ponovno je sjeo na svoje mjesto.

Dieter pomno otrgne jednu od stranica kako bi na otrgnutom dijelu ostale točno određene riječi.

Gilberte je ušla s užasnutim, ali prkosnim izrazom na licu, uz riječi: "Neću vam reći ništa. Nikada ne bih izdala prijatelje. Uz to ništa i ne znam. Ja samo vozim."

Dieter joj reče neka sjedne i ponudi joj kavu. "Pravu kavu", reče, dodajući šalicu. Francuzima je u to vrijeme bila dostupna samo zamjena.

Ona otpije gutljaj i zahvali mu.

Dieter je pomno odmjeri. Bila je vrlo lijepa, dugačke tamne kose i tamnih očiju, iako je u izrazu njezina lica bilo i neke tuposti. "Zgodna si žena, Gilberte", reče. "I ne vjerujem da si u srcu ubojica."

"Ne, nisam!" reče ona zahvalno.

"Žene određene stvari čine zbog ljubavi, nije li tako?"

Ona ga iznenađeno pogleda. "Razumijete ..."

"Znam sve o tebi. Zaljubljena si u Michela."

Ona bez riječi pogne glavu.

"A on je, dakako, oženjen. To je šteta. Ali ti ga voliš. I zato pomažeš Pokretu. Zbog ljubavi, a ne mržnje."

Ona kimne.

"Imam li pravo?" reče on. "Moraš mi odgovoriti."

Ona prošapće. "Da."

"Ali zavedena si na pogrešan put, draga moja."

"Znam da sam griješila ..."

"Pogrešno si me shvatila. Pogriješila si i kršeći zakon, ali i voleći Michela."

Ona ga zbunjeno pogleda. "Znam daje oženjen, ali ..."

"Bojim se da te zapravo ne voli."

"Ali voli me!"

"Ne. Voli svoju suprugu, Felicity Clairret, poznatu pod imenom Flick. Engleskinju - ne elegantnu, ne osobito lijepu, nekoliko godina stariju od tebe - ali voli nju."

U njezinim se očima pojave suze. "Ne vjerujem vam."

"Znaš, on joj piše. Pretpostavljam da glasnici njegove poruke odnose u Englesku."

Šalje joj ljubavna pisma, govori joj koliko mu nedostaje. Pisma su poprilično poetična, onako, na starinski način. Neka sam pročitao."

"To nije moguće."

"Jedno je imao kod sebe i kada smo vas uhitili. Pokušao ga je uništiti, upravo sada, ali uspio sam sačuvati nekoliko komadića." Dieter iz džepa izvadi onaj papirić koji je otrgnuo i preda joj ga. "Nije li to njegov rukopis?"

"Jest."

"A je li to ljubavno pismo ili što?"

Gilberte stane polagano čitati, pritom mičući usnama:

Bez prestanka mislim na tebe. Sjećanje na tebe dovodi me u očaj. Ah, oprosti mi! Ostavit ću te! Zbogom! Otići ću daleko, tako daleko da više nikada nećeš ni čuti za mene; a ipak - danas - ne znam koja me sila dovela tebi. Jer čovjek se ne bori protiv neba; čovjek se ne može oduprijeti osmijehu anđela; čovjeka nosi ono stoje lijepo, dražesno, neopisivo ljupko.

Ona uz jecaj baci papir na pod.

"Žao mi je što ti to moram priopćiti baš ja", reče Dieter blagim glasom. Zatim iz džepa na prsima odijela izvadi laneni rupčić i dodaje joj ga. Ona njime prekrije lice.

Došao je trenutak za neprimjetno skretanje razgovora u smjeru ispitivanja.

"Pretpostavljam da Michel s tobom živi otkako je Flick otišla u Englesku."

"I duže", reče ona s gorčinom u glasu. "Već šest mjeseci, svake noći, osim kada bi ona bila u gradu."

"U tvojoj kući?"

"Imam stan. Vrlo malen. Ali dovoljan za dvoje ... dvoje ljudi koji su se voljeli." I dalje je plakala.

Dieter se trudio kako bi održao neobavezan ton razgovora, neizravno se približavajući temi koja ga je istinski zanimala. "Nije li bilo malo teško kod vas, u tako maleni prostor, smjestiti i Helikoptera?"

"On nije živio s nama. Došao je tek danas."

"Ali zacijelo si se pitala gdje će spavati."

"Nisam. Michel mu je pronašao stan, nekakvu praznu sobu iznad stare knjižare u Rue Moliere."

Walter Godel iznenada se premjesti u drugi položaj: uvidio je u kojem se smjeru razvija razgovor. Dieter je dobro pazio da se ne obazire na njega, te nehajnim tonom upita Gilberte: "Nije li svoje stvari ostavio kod tebe, prije nego što ste krenuli pred avion u Chatelle?"

"Nije, odnio ih je u sobu."

Dieter sada postavi ključno pitanje. "I svoj mali kovčeg?"

"Da."

"Ah." Dieter je dobio stoje tražio. Helikopterov radiouređaj nalazi se u sobi iznad knjižare u Rue Moliere. "Završio sam s ovom glupom kravom", reče Hansu na njemačkome. "Prepusti je Beckeru."

Dieterov vlastiti automobil, plavi *Hispano-Suiza*, stajao je ispred dvorca. Walter Godel sjedio je do njega, a Hans Hesse na stražnjem sjedalu i njih trojica tako su se brzo provezli kroz sela do Reimsa, te u velikoj žurbi pronašli knjižaru u Rue Moliere.

Razbivši vrata, golim drvenim stubama uspeli su se do sobe iznad prodavaonice. Ondje nije bilo ničega osim slamarice pokrivena grubom dekom. Na podu pokraj tog neudobnog ležaja stajali su boca viskija, torba s toaletnim priborom i maleni kovčeg.

Dieter ga otvori kako bi Godelu pokazao radio. "Uz pomoć ovog uređaja", reče slavedobitno, "mogu postati Helikopter."

Na povratku u Sainte-Cecile razgovarali su o tome kakvu poruku poslati.

"Najprije, Helikoptera bi zanimalo zašto padobrancima nisu iskočili", reče Dieter. "Stoga će pitati 'Što se dogodilo?' Slažete li se?"

"I bio bi ljutit", reče Godel.

"Stoga će možda pitati 'Što se, dobijesa, dogodilo?'"

Godel odmahne glavom. "Ja sam prije rata studirao u Engleskoj. To je odviše uljudna fraza. Čedan eufemizam za "dovraga". Mladić u vojsci nikada ga ne bi upotrijebio."

"Možda bi trebao pitati: 'Što se, jebemu, dogodilo?'"

"Odviše nepristojno", prigovori Godel. "Zna da bi poruku mogla dešifrirati i neka žena."

"Ti engleski znaš bolje od mene, ti odaberi."

"Mislim da bi napisao: "K vragu, što se, dogodilo?" Na taj način izražava ljutnju, a riječ je o muškoj psovci koja većini žena ne bi bila uvredljiva."

"U redu. Potom ga zanima što bi sada trebao učiniti, tako da će tražiti daljnje naloge. Sto će pitati?"

"Vjerojatno će reći "Pošaljite upute". Englezi nikako nisu skloni 'nalozima', smatraju ih neprofinjenima."

"U redu. I zatražit ćemo hitan odgovor, jer bi Helikopter nedvojbeno bio nestrpljiv, a nestrpljivi smo i mi."

Došavši u dvorac, otišli su u podrumsku sobu za prislušivanje radioveza.

Sredovječni operater po imenu Joachim uključi uređaj i namjesti Helikopterovu frekvenciju za nepredviđene situacije, dok je Dieter zapisivao dogovorenu poruku:

K VRAGU ŠTO SE DOGODILO? ŠALJITE UPUTE. ODGOVORITE ODMAH.

Dieter se svim silama trudio obuzdati nestrpljivost i korak po korak pokazivati Joachimimu kako sastaviti kodiranu poruku, zajedno sa sigurnosnim elementima.

Godel reče: "Neće li znati da za uređajem nije Helikopter? Ne mogu prepoznati pošiljateljjev 'prst', kao kod rukopisa?"

"Da", reče Joachim. "Ali dva puta slušao sam tipa kako kucka poruku i mogu ga oponašati. Kao kada imitirate nečiji naglasak, kao da, recimo, govorite poput čovjeka iz Frankfurta."

Godel je i dalje bio sumnjičav. "Možete ga savršeno oponašati pošto ste ga čuli samo dva puta?"

"Ne, ne savršeno. Ali kada emitiraju, na nekom skrovitom mjestu i brinu se da bismo ih mogli uhvatiti, agenti su često pod pritiskom, tako da će Englezi malene razlike pripisati napetosti." On počne tipkati.

Dieter je računao da će trebati čekati još najmanje sat. U britanskoj postaji za prislušivanje najprije će trebati dekodirati poruku, potom je prenijeti Helikopterovu pretpostavljenome, koji je nedvojbeno u postelji. On će poruku možda primiti telefonom i na licu mjesta sastaviti odgovor, ali čak i u tom slučaju trebat će ga kodirati i emitirati, a nakon toga još će ga dekodirati Joachim.

Dieter i Godel otišli su u kuhinju u prizemlju, gdje su zatekli kaplara iz kuhinje koji je počeo raditi na doručku, te ga nagovorili da im da kobasice i kavu. Godel se želio što prije vratiti u Rommelov stožer, ali je, s druge strane, želio ostati i vidjeti što će na kraju ispasti od cijele priče.

Već se bilo razdanilo kada je u kuhinju ušla neka mlada žena u SS-ovskoj odori i izvijestila ih da je odgovor stigao i da ga je Joachim već gotovo otipkao do kraja.

Žurno su se spustili u podrum. Weber je već bio ondje, činilo se zahvaljujući svojoj uobičajenoj sposobnosti da se pojavi ondje gdje se nešto događa. Joachim njemu uruči natipkanu poruku, a kopije preda Dieteru i Godelu.

Dieter pročitao:

ČAVKE OTKAZALE ISKAKANJE ALI SE SPUSTILE NA DRUGO MJESTO ČEKAJTE DA VAM SE JAVI LEOPARDICA

Weber mrzovoljno reče: "To nam baš i ne govori osobito puno."

Godel se slagao. "Kakvo razočaranje."

"Obojica griješite!" reče Dieter slavodobitnim tonom. "Leopardica je u Francuskoj - a ja imam njezinu fotografiju!" On iz džepa teatralno izvadi fotografije Flick Clairet, te jednu doda Weberu. "Izvucite tiskara iz kreveta i napravite tisuću kopija. U sljedećih dvanaest sati tu sliku želim vidjeti po cijelom Reimsu. Hans, napuni moj auto gorivom."

"Kamo ideš?" upita Godel.

"U Pariz, s drugom fotografijom, kako bih isto učinio i ondje. Sada je imam!"

Skupina je doskočila bez ikakvih poteškoća. Najprije su izbacili sanduke, tako da nije bilo opasnosti da neki od njih padne na glavu nekoj od žena koje su iskočile s padobranom; potom su se Čavke počele izmjenjivati na vrhu onog tobogana, a zatim bi se, kada bi otpravnik kucnuo po ramenu, spustile i poletjele.

Flick je iskočila posljednja. Još dok se spuštala, Hudson je skrenuo prema sjeveru i nestao u tami. Posadi je poželjela sreću. Već je gotovo svitalo: zbog sinoćnjih kašnjenja, posljednji dio putovanja morat će letjeti po opasnom dnevnom svjetlu.

Flick je doskočila upravo savršeno, svijenih koljena i, pri dodiru s tlom, ruku priljubljenih uz tijelo. Još nekoliko trenutaka ležala je posve nepomično. Francusko tlo, pomisli uz drhtaj straha; neprijateljski teritorij. Sada je kriminalka, teroristkinja, špijunka. U slučaju da je uhvate, smaknut će je.

Tu misao odmah je izgnala iz svijesti i ustala. S nekoliko metara udaljenosti, neki ju je magarac promatrao na mjesecini, a već trenutak poslije spustio je glavu i nastavio pasti. U blizini je vidjela i tri kontejnera. Nešto dalje, raspoređeni u polju, stajali su pripadnici Pokreta otpora, njih petero-šestero. Radeći u parovima podizali su nezgrapne kontejnere i odnosili ih.

Ona se s mukom oslobodi padobrana, kacige i letačkog odijela. U tom trenutku pritrči joj neki mladić i bez daha, na francuskome, reče: "Nismo očekivali ljudstvo, samo opremu!"

"Promjena plana", reče ona. "Bez brige. Je li s vama Anton?" Anton je bilo kodno ime vođe skupine Vestrvman.

"Jest."

"Reci mu da je ovdje Leopardica."

"Ah ... vi ste Leopardica?" To ga se silno dojmilo.

"Da."

"Ja sam Chevalier. Neobično mi je drago."

Ona podigne pogled prema nebu. Crnu boju počela je zamjenjivati siva. "Pronađi Antona što brže možeš, molim te, Chevalier. Reci mu da imamo šestero ljudi kojima je potreban prijevoz. Nemamo vremena za gubljenje."

"U redu." On se žurno udalji.

Ona skupi padobran i uredno ga presavije, a zatim se uputi u potragu za ostalim Čavkama. Greta se spustila na neko stablo, te pokupila modrice u prolasku između viših grana, ali se zaustavila bez većih ozljeda, tako da se već uspjela osloboditi padobrana i spustiti na zemlju. Svi ostali bez problema su doskočili na travu.

"Užasno sam ponosna," reče Jelly, "ali stvar ne bih ponovila ni za milijun funta."

Flick primijeti da pripadnici Pokreta otpora sanduke nose na južni kraj polja, te sada onamo povede i Čavke. Ondje je zatekla kombi neke građevinske tvrtke, konja i zapregu, te jednu staru limuzinu tipa *Lincoln* bez poklopca i sa svojevrsnim parnim motorom. To ju nije iznenadilo: benzina je bilo samo za najnužnije poslove, tako da su Francuzi domišljato iskušavali sve moguće načine vožnje automobilima.

Ljudi iz Pokreta već su bili utovarili kontejnere na kola i sada su ih skrivali pod prazne kutije za povrće. Ostali sanduci ići će u stražnji dio onog kombija.

Cijelom operacijom upravljao je Anton, mršavi četrdesetogodišnjak s masnom kapom na glavi i u kratkoj plavoj radničkoj bluzi, kojem je između usana bez prestanka virila žuta francuska cigareta. On se zapanjeno zagleda u njih. "Šest žena?" reče. "Ovo je nekakva krojačka skupina?"

Šale na račun žena najbolje je ignorirati, utvrdila je još davno Flick. Ona mu se sada obrati svečano ozbiljnim tonom. "Riječ je o najvažnijoj operaciji koju sam ikada vodila i potrebna mi je vaša pomoć."

"Svakako."

"Moramo uhvatiti vlak za Pariz."

"Ja vas mogu prebaciti do Chartresa." On pogleda nebo, računajući koliko je još ostalo vremena do dana, a zatim rukom pokaže preko polja, neku kuću na farmi koja se jedva nazirala. "Zasada se možete sakriti u sjeniku. Kada se riješimo ovih sanduka, vratit ćemo se po vas."

"Neće biti dovoljno", reče Flick odlučno. "Moramo krenuti."

"Prvi vlak za Pariz polazi u deset. Do tada vas mogu dopremiti onamo."

"Gluposti. Nitko ne zna kada voze vlakovi." To je bilo točno. Saveznička bombardiranja, sabotaze koje su izvodili pripadnici Pokreta otpora i namjerne pogreške antinacistički raspoloženih željezničara potpuno su poremetili sve ostatke reda vožnje, tako da je čovjeku preostalo samo doći na postaju i čekati dolazak vlaka. Ali najbolje je bilo onamo doći rano. "Ostavite sanduke u sjeniku i vodite nas odmah."

"Nemoguće", reče on. "Prije nego što se razdani, moram sakriti robu."

Muškarci su prestali raditi kako bi mogli slušati prepirku.

Flick uzdahne. Puške i streljivo u sanducima Antonu su najvažniji na svijetu. Oni su izvor njegove moći i prestiža. Sada reče: "Ovo je važnije, vjeruj mi."

"Žao mi je ..."

"Antone, poslušaj me. Ne učiniš li mi ovo, obećavam da iz Engleske više nikada nećeš dobiti ni jednu jedinu pošiljku. Znaš da to mogu srediti, zar ne?"

Anton je još nekoliko trenutaka šutio. Nije želio popustiti pred svojim ljudima. Međutim, prestane li dobivati oružje, ljudi će otići nekome drugome. Bio je to jedini način na koji su britanski časnici mogli utjecati na pripadnike francuskog Pokreta otpora.

Ali stvar je palila. On je bijesno pogleda, pa iz usta polagao izvadi onaj opušak, stisne vršak i baci ga. "U redu", reče. "Ulazite u kombi."

Žene su pomogle u istovarivanju sanduka i brzo ušle. Pod je bio prepun cementne prašine, blata i ulja, no uspjele su pronaći komade nekakvih vreća, te ih staviti na pod. Sjele su na njih, kako bi koliko-toliko zaštitile odjeću. Anton zatvori vrata tovarnog prostora.

Chevalier sjedne za upravljač. "I tako, dame moje", reče na engleskome. "Krećemo!"

Flick odgovori hladnim tonom, na francuskome. "Samo bez šala, molim, i bez engleskoga."

On pokrene vozilo.

Nakon leta od osam stotina kilometara na metalnome podu bombardera, Čavke su se sada još trideset kilometara vozile u stražnjem dijelu kombija nekog građevinskog poduzetnika. Što je bilo najneobičnije, to je najstrpljivije podnosila Jelly - najstarija, najdeblja i fizički najmanje spremna među njima. Ona se šalila u vezi s neudobnošću i smijala samoj sebi kada se kombi našao u oštrome zavoju i kada se bespomoćno zakotrljala.

Ali kada se pojavilo sunce i kada je kombi ušao u Chartres, raspoloženje je ponovno postalo mračno. Maude reče: "Ne mogu vjerovati da sam se upustila u ovo", a Diana joj samo stisne ruku.

Flick je planirala sljedeće poteze. "Odsada se razdvajamo u parove", reče.

Ekipe su određene još u školi. Flick je Dianu stavila s Maude, jer bi Diana inače počela izazivati nevolje. Flick je sebi dodijelila Ruby, jer je željela biti u prilici s nekim razgovarati o problemima, a Ruby je bila najpametnija Čavka. Na nesreću, Greta je tako ostala s Jelly. "Još mi uvijek nije jasno zašto ja moram ići sa strancem", rekla je Jelly.

"Nismo na prijemu", reče Flick razdraženo. "Ne sjedimo s najboljom prijateljicom. Riječ je o vojnoj operaciji i radimo ono što nam se naredi."

Jelly zašuti.

"Morat ćemo modificirati pripremljene priče, objasniti putovanje vlakom", nastavi Flick. "Ima li tko kakvu ideju?"

Greta reče: "Ja sam supruga bojnika Remmera, njemačkog časnika koji radi u Parizu, a putujem sa svojom sluškinjom, Francuskinjom. Ja sam trebala obići katedralu u Reimsu. A sada se, vjerojatno, tako mogu vraćati iz obilaska katedrale u Chartresu."

"Nije loše. Diana?"

"Maude i ja tajnice smo i radimo za mjesnu elektru u Reimsu. U Chartresu smo bile jer ... jer je Maude izgubila vezu sa svojim zaručnikom, a učinilo nam se da bi mogao biti ovdje. Ali nije."

Flick zadovoljno kimne. Tisuće Francuskinja traže nestale rođake, osobito mladiće, koji su mogli ostati ranjeni u bombardiranju, naći se u Gestapovim rukama, biti u radnim logorima u Njemačkoj, ili u redovima Pokreta otpora.

Ona reče: "A ja sam udovica burzovnog mešetara koji je poginuo 1940. U Chartres sam išla po sestričnu koja je ostala bez roditelja, kako bih je dovela da sa mnom živi u Reimsu."

Jedna od velikih prednosti žena u ulozi tajnih agenata sastojala se u tome što su se mogle nesmetano kretati zemljom a da pritom ne pobuđuju sumnju. Za razliku od njih, muškarac zatečen izvan područja u kojem radi automatski bi se smatrao pripadnikom Pokreta otpora, osobito ako bi bio mlad.

Flick se sada obrati vozaču, Chevalieru. "Potraži neko mirno mjesto na kojem ćeš nas iskrcati." Prizor u kojem šest pristojno odjevenih žena izlazi iz tovarnog prostora građevinskog kombija bio bi podosta neobičan, čak i u okupiranoj Francuskoj, gdje su se ljudi služili onim prijevoznim sredstvima koja bi im bila dostupna. "Same ćemo pronaći postaju."

Dvije minute poslije, on je zaustavio kombi i unatrag ušao u jednu sporednu uličicu, a potom iskočio i otvorio stražnja vrata. Izišavši, Čavke su se našle u uskoj popločenoj ulici u kojoj su se s obiju strana dizale visoke kuće. Kroz jedan razmak u krovovima Flick ugleda dio katedrale.

Sada ih podsjeti na plan. "Idite do postaje, kupite jednosmjerne karte za Pariz i uđite u prvi vlak. Parovi će se držati kao da se ne poznaju s ostalima, ali u vlaku ćemo pokušati sjediti blizu. U Parizu ćemo se pregrupirati: adresu imate."

Otići će u jeftini pansion pod nazivom Hotel de la Chapelle, u kojem je vlasnica, iako nije bila članica Pokreta otpora, bila pouzdana osoba na koju se moglo računati da neće postavljati pitanja. Dođu li na vrijeme, odmah će krenuti u Reims; u protivnom, moći će prenoćiti u tom malenom hotelu. Flick nije bilo drago što ide u Pariz - taj je grad bio prepun gestapovaca i njihovih kolaboratora, koje su svi nazivali "kollabos" - no vlakom ga nije bilo moguće zaobići.

Samo su Flick i Greta znale koja je prava misija Čavki. Ostale su i dalje držale da u zrak trebaju dići nekakav željeznički tunel.

"Diana i Maude idu prve, idemo, brzo! Jelly i Greta za njima, malo polakše." Sve četiri otišle su prestrašenih izraza na licu. Chevalier se rukovao sa svakom, poželio im sreću, te se odvezao, vrativši se u polje po preostale sanduke. Flick i Ruby iziđu iz uličice.

Prvi koraci u francuskome gradu uvijek su najgori. Flick je imala dojam da svi koje vidi nekako jednostavno znaju tko je, kao da joj na leđima piše "BRITANSKA AGENTICA!" i "USTRIJELITE JE!" No ljudi su pokraj nje prolazili kao da ni po čemu nije osobita, a nakon što je bez poteškoća prošla i pokraj jednog žandara i dvojice njemačkih časnika, puls joj se počeo vraćati u normalu.

I dalje se osjećala vrlo neobično. Cijeli se život bila ponašala dolično i oduvijek su je učili da policajce smatra prijateljima. "Mrzim biti s pogrešne strane zakona", reče, tiho se obraćajući Ruby na francuskome. "Kao da sam učinila nešto pogrešno."

Ruby se prigušeno nasmije. "Ja sam na to naviknuta", reče. "Policajci su mi oduvijek neprijatelji."

Flick se lečne prisjetivši se da je Ruby još u utorak bila u zatvoru zbog ubojstva. Činilo se da su to bila vrlo duga četiri dana.

Došli su do katedrale, na vrhu brežuljka, i Flick pred tim prizorom osjeti veliko uzbuđenje. Bio je to sam vrhunac francuske srednjovjekovne kulture, crkva bez premca. Sada osjeti bolnu čežnju za mirnim vremenima, kada bi mogla satima u miru razgledavati katedralu i sve oko nje.

Nizbrdicom su se spustile do postaje, suvremenog kamenog zdanja po boji jednakog katedrali. Ušle su u četvrtasto predvorje od žutosmeđeg mramora. Ispred blagajne su ugledale red. To je dobro: znači da mještani smatraju kako će se ubrzo pojaviti nekakav vlak. Greta i Jelly stajale su u redu, ali Diani i Maude nije bilo ni traga, a to je značilo da su već vjerojatno na peronu.

Stale su u red ispred jednog postera usmjerenog protiv Pokreta otpora, a na kojem se vidio neki razbojnik s pištoljem i iza njega Staljin. Na plakatu je pisalo:

ONI UBIJAJU! zaogrnuti NAŠOM ZASTAVOM

To bih trebala biti ja, pomisli Flick.

Karte su kupile bez incidenta. Na izlazu na perone morale su proći pokraj Gestapove kontrolne točke i Flick osjeti kako joj se puls ubrzava. Greta i Jelly stajale su u redu ispred njih. Bit će to njihov prvi susret s neprijateljem. Flick se molila za to da uspiju zadržati prisebnost. Diana i Maude zacijelo su već položile ispit.

Greta se gestapovcima obratila na njemačkome. Flick je jasno čula kako priča unaprijed dogovorenu priču. "Poznajem jednog bojnika Remmera", reče jedan od muškaraca, neki narednik. "Inženjerac je?"

"Ne, obavještajac", odgovori Greta. Doimala se iznimno smirenom i Flick se tada prisjeti kako joj je uživljavanje u različite uloge već vjerojatno prirodno.

"Zacijelo volite katedrale", reče on razgovorljivo. "Jer u ovoj rupi i nema ničeg drugog."

"Da."

On zatim pogleda Jellyine papire i obrati joj se na francuskome: "Posvuda putujete s frau Remmer?"

"Da, jako je dobra prema meni", odvrati Jelly. Flick je u njezinu glasu začula blago podrhtavanje i znala je da je žena užasnuta.

Narednik reče: "Jeste li vidjeli biskupsku palaču? To je doista nešto posebno."

Greta odgovori na francuskome. "Jesmo ... vrlo dojmljivo."

Narednik je promatrao Jelly, čekao njezinu reakciju. Ona se na trenutak doimala krajnje preneraženom, no ipak uspije reći: "Biskupova je žena bila vrlo ljubazna."

Flick osjeti kako joj popuštaju koljena. Jelly je francuskim vladala besprijekorno, no nije imala pojma ni o jednoj stranoj zemlji. Nije shvaćala da samo u engleskoj crkvi biskup može imati i suprugu. Francuska je katolička zemlja u kojoj svećenici žive u celibatu. Jelly se odala već na prvoj provjeri.

Što će se sada dogoditi? Flick je imala pištolj Sten, sa šupljim drškom i prigušivačem, no nalazio se u kovčegu, rastavljen na tri dijela. Međutim, u izlizanoj kožnoj torbici koju je nosila preko ramena imala je svoj osobni automatski Brovraing. Sada diskretno otkopča patentni zatvarač na

torbici kako bi što brže došla do pištolja, uočavajući kako je i Ruby već uvukla ruku u džep balonera, gdje je držala pištolj.

"Žena?" ponovi narednik. "Kakva žena?" Jelly je izgledala posve smeteno. "Vi ste Francuskinja?" upita on.

"Dakako."

U razgovor se žurno umiješa Greta. "Ne njegova žena, nego dvorkinja", reče na francuskome. Bilo je to uvjerljivo objašnjenje: u francuskome je žena, supruga: *une femme*, dok je dvorkinja: *une femme de menage*.

Jelly uvidi daje pogriješila, te reče: "Da, svakako, mislila sam na dvorkinju."

Flick ih je i dalje promatrala suspregnuta daha.

Narednik je još nekoliko trenutaka oklijevao, a zatim slegne ramenima i vrati im dokumente. "Nadam se da nećete predugo čekati vlak", reče, ponovno na njemačkome.

Greta i Jelly pođu dalje, a Flick samoj sebi dopusti novi udah zraka.

Kada su se ona i Ruby našle na početku reda i kada su se već spremale predati dokumente, dvojica francuskih žandara ugurali su se na ulaz preko reda. Zastavši kod kontrolne točke, samo su usputno vojnički pozdravili Nijemce, ali nisu izvadili dokumente. Narednik samo kimne i reče: "Prođite."

Da ja vodim osiguranje postaje, pomisli Flick, ovdje bih malo postrožila stvari.

Svatko se mogao pretvarati da je policajac. Ali Nijemci su bili pretjerano poslušni prema uniformiranim osobama: zbog toga su dijelom i dopustili da im zemlju preuzmu psihopati.

Sada je ona došla na red: Gestapu treba ispričati svoju priču. "Vi ste sestrične?" reče narednik, gledajući čas Ruby, čas nju.

"Nismo baš slične, ha?" reče Flick vedrim tonom koji se nikako nije slagao s njezinim raspoloženjem. Sličnosti nije bilo ni u tragovima: Flick je imala plavu kosu, zelene oči i svijetlu kožu, dok je Ruby imala tamnu kosu i crne oči.

"Izgleda kao Ciganka", reče on nimalo uljudno.

Flick odglumi ogorčenost. "Ali nije." Želeći objasniti boju Rubyine kose, reče: "Njezina majka, moja ujna, rodila se u Napulju."

On slegne ramenima i obrati se Ruby. "Kako su ti poginuli roditelji?"

"U vlaku koji su s tračnica skrenuli saboteri", reče ona.

"Pokret otpora?"

"Da."

"Moja sućut, mlada damo. Ti su ljudi životinje." On im vrati dokumente.

"Hvala, gospodine", reče Ruby. Flick samo kimne i njih dvije tako pođu dalje. Kontrola nije bila nimalo jednostavna. Nadam se da nisu sve takve, pomisli Flick; moje srce to ne bi podnijelo.

Diana i Maude bile su ušle u bar. Flick pogleda kroz prozor i uvidi da piju pjenušac. To je u njoj izazvalo ljutnju. Novčanice od tisuću franaka koje su dobile od RSO-a ne služe tome. Uz to, Diana bi trebala shvatiti da u svakom trenutku treba biti krajnje pribrana. No Flick u vezi s tim sada ne može ništa.

Greta i Jelly sjedile su na klupi. Jelly je izgledala smekšano, nesumnjivo stoga što joj je život upravo spasio netko koga je dotada smatrala perverznojkom iz inozemstva. Flick se upita hoće li sada promijeniti držanje.

Ona i Ruby pronašle su drugu klupu malo podalje, te su sjele i stale čekati.

Tijekom sljedećih nekoliko sati na peronu se počelo natiskivati mnoštvo ljudi. Bilo je tu muškaraca u odijelima koji su izgledali kao odvjatnici ili dužnosnici mjesne vlade koji trebaju obaviti određene

poslove u Parizu, nekoliko razmjerno dobro odjevenih Francuskinja, te nešto malo Nijemaca u odorama. Čavke, koje su imale novac i knjižice s bonovima, uspjele su u baru dobiti *pain noir* i zamjenu za kavu.

Vlak je došao u jedanaest. Vagoni su bili puni, a iz njih je izišlo vrlo malo ljudi, tako da su Flick i Ruby morale stajati. Greta i Jelly također su stajale, ali su se Diana i Maude uspjele domoći sjedala u odjeljku za šest osoba, s dvjema sredovječnim ženama i dvojicom žandara.

Flick se zbog tih žandara odmah zabrinula. Uspjela se ugrutati na mjesto točno ispred njihova kupea, odakle je mogla gledati kroz staklo i paziti na njih. Na sreću, zahvaljujući burnoj noći i pjenušcu koji su popile na postaji, Diana i Maude zaspale su čim je vlak krenuo.

Polagano su napredovali kroz šume i polja na blagim uzvisinama. Sat kasnije one su dvije Francuskinje izišle, tako da su Flick i Ruby žurno zauzele njihova mjesta. Međutim, Flick je zbog toga požalila gotovo istog trenutka. Oni žandari, i jedan i drugi mladi, odmah su započeli razgovor, oduševljeni što u društvu imaju nekoliko djevojaka s kojima se mogu zabaviti tijekom dugotrajnog putovanja.

Zvali su se Christian i Jean-Marie. Ni jedan ni drugi još nisu bili napunili ni trideset. Christian je bio zgodan, kovrčave crne kose i smeđih očiju; Jean-Marie imao je prepredeno, lukavo lice sa svijetlim brkovima. Christian, razgovorljiviji od njih dvojice, sjedio je u sredini, a Ruby do njega. Flick je bila na suprotnoj klupi, Maude uz nju, nagnuta na suprotnu stranu, glave naslonjene na Dianino rame.

Žandari idu u Pariz po nekog zatvorenika, ispričali su im. Stvar nije imala veze s ratom: bio je to neki mještatin koji je ubio suprugu i posinka, pa pobjegao u Pariz, gdje ga je uhvatila gradska policija, a on je priznao zločin. Njih ga dvojica trebaju privesti u Chartres, na suđenje. Christian u jednom trenutku uvuče ruku pod plašt i izvadi lisice koje će mu staviti, kao da Flick želi pokazati da se ne razmeće.

U sljedećih sat vremena Flick je o Christianu doznala sve što je uopće bilo moguće doznati. Od nje se očekivalo da uzvratí jednakom mjerom, tako da je unaprijed smišljenu priču morala proširiti pojedinostima koje je izmišljala na licu mjesta. Morala je upotrijebiti svu svoju maštu, no samoj sebi govorila je kako je to dobra vježba za neusporedivo nasilnija ispitivanja.

Prošli su Versailles i stali gmizati kroz bombardiranjima razoren ranžirni kolodvor u St. Quentinu. U tom trenutku probudila se Maude. Sjetila se da mora govoriti francuski, ali je zaboravila da ne bi trebala poznavati Flick, tako daje rekla: "Bok, znaš gdje smo?"

Žandari su ostali zbunjeni. Flick im je rekla kako ona i Ruby nemaju nikakve veze s usnulim djevojkama, a Maude joj se sada ipak obratila kao prijateljici.

Flick je ostala pribrana, te uz osmijeh reče: "Ne poznajemo se. Čini mi se da ste me pomiješali sa svojom prijateljicom s druge strane. Još napola spavate."

Maude se namršti kao da joj želi reći "ne budi glupa", no onda uhvati Christianov pogled. Napokon shvativši, pokazala je iznenađenost, užasnuto rukom prekrila usta, a zatim neuvjerljivo rekla: "Svakako, imate pravo, ispričavam se."

Christian, međutim, nije bio sumnjičav tip, te se samo nasmiješi Maude i reče:

"Spavali ste dva sata. Ulazimo u Pariz. Ali, kao što vidite, vlak stoji."

Maude ga nagradi svojim najblistavijim osmijehom. "Što mislite, kada ćemo stići?"

"Sada me, mademoiselle, već pitate malo previše. Ja sam vam običan čovjek. Samo Bog može predvidjeti budućnost."

Maude se nasmije kao da je rekao nešto fantastično duhovito, a Flick se opusti.

Uto se probudi Diana i glasno, na engleskome, reče: "Bože sveti, kako me boli glava, koliko je, dovraga, sati?"

Već trenutak poslije ugledala je žandare i uvidjela što je učinila - no već je bilo prekasno.

"Govori engleski!" reče Christian.

Flick uoči kako je Ruby posegnula za pištoljem.

"Vi ste Britanka!" reče Diani. Zatim pogleda Maude. "I vi!" Pogledom kružeći odjeljkom, odjednom uvidi istinu. "Sve ste Britanke!"

Flick ispruži ruku i ščepa Ruby za ručni zglob u trenutku kada je ova već bila napola izvukla pištolj iz džepa.

Christianu taj pokret nije promaknuo, tako da sada pogleda Rubynu ruku i reče: "I još naoružane!" Njegova bi preneraženost bila upravo komična da se nisu našle u životno opasnoj situaciji.

Diana reče: "Oh, Kriste, sve je upropašteno!"

Vlak se tržne i krene.

Christian priguši glas. "Sve ste savezničke agentice?"

Flick je na iglama čekala njegov sljedeći potez. Izvuče li pištolj, Ruby će ga ustrijeliti. U tom bi slučaju sve morale iskočiti iz vlaka. Uz malo sreće, možda bi se izgubile negdje u siromašnim predgrađima uz prugu i prije nego što bi Gestapo doznao za cijeli događaj. Vlak je sada već ubrzavao. Ona se upita bi li trebale iskočiti sada, dok nije počeo voziti prebrzo.

Prošlo je nekoliko sekundi tijekom kojih se nitko nije ni pomaknuo. Christian se potom nasmiješi. "Sretno!" reče, sada već šapćući. "Mi nećemo odati vašu tajnu!"

Simpatizeri - hvala Bogu. Flick se beživotno opusti od siline olakšanja.

"Hvala", reče.

Christian upita: "Kada će invazija?"

Bio je naivan kada je uopće pomislio da bi netko tko doista zna takvu tajnu istinu otkrio u tako usputnom razgovoru, ali kako bi ga motivirala, ona odgovori: "Sada je već pitanje dana. Možda u utorak."

"Doista? Pa to je divno. Živjela Francuska!"

Flick reče: "Tako mi je drago što ste na našoj strani."

"Oduvijek sam protiv Nijemaca." Christian se s ponosom uspravi u sjedalu. "A s obzirom na posao, bio sam u mogućnosti nekoliko puta biti od koristi Pokretu, dakako, vrlo diskretno." On prstom kucne po jednoj nosnici.

Flick mu ni na trenutak nije povjerovala. Nema sumnje da je protiv Nijemaca: kao i većina Francuza, nakon četiri godine nestašica hrane, stare odjeće i policijskog sata. Ali da je doista surađivao s Pokretom otpora, to ne bi rekao nikome - naprotiv, užasavao bi se mogućnosti da netko dozna.

Međutim, to sada nije bilo važno. Važno je bilo da on uviđa s koje strane puše vjetar te da nekoliko dana uoči invazije neće Gestapu predati savezničke agentice. Bilo je previše izgleda da ga zbog toga na kraju snađe kazna.

Vlak uspori i Flick uvidi da dolaze na kolodvor Gare d'Orsay. Ona ustane,

Christian joj poljubi ruku i drhtavim glasom reče: "Hrabra ste žena. Sretno!"

Ona je prva izišla iz vagona. U trenutku kada je stupila na peron ugledala je nekog radnika kako lijepi nekakav plakat. Nešto joj se odmah učinilo poznatim.

Kada je bolje pogledala, srce joj je zamalo posve zastalo.

Bila je to njezina fotografija.

Dotada ju nije vidjela i uopće se nije sjećala da ju je netko snimio u kupaćem kostimu. Pozadina je bila nejasna, kao da ju je netko obojio, tako da na temelju nje nije mogla ništa odgonetnuti. Na plakatu je stajalo i njezino ime, kao i jedan od starih pseudonima, Françoise Boule, te informacija da je riječ o ubojici.

Radnik je upravo dovršavao posao. Uzevši kantu s ljepilom i hrpu plakata, uputio se dalje.

Flick uvidi kako je cijeli Pariz vjerojatno oblijepljen njezinim slikama. Bio je to užasan udarac. Stajala je na peronu, ne uspijevajući se pomaknuti.

Uhvatio ju je tolik strah da bi najradije bila povratila. I tada se pribrala.

Prvi problem pred kojim se nalazi glasi: kako izići s kolodvora. Pogledavši niz peron, kod rampe za vozne karte ugledala je i kontrolnu točku. Morala je pretpostaviti da su i ti gestapovci vidjeli istu fotografiju.

Kako proći pokraj njih? Ne može se izvući nekakvom pričom. U slučaju da je prepoznaju, uhitili bi je, a njemačke časnike nikakvom laži ne bi bilo moguće uvjeriti u nešto drugo. Bi li se Čavke mogle probiti pucajući iz pištolja? Mogle bi ubiti Nijemce na rampi, ali posvuda ih ima još, kao i francuskih policajaca koji bi vjerojatno najprije pucali, a tek potom pitali. To bi bilo preopasno.

Ipak postoji izlaz, uvidi ona. Zapovjedništvo nad operacijom mogla bi povjeriti nekom drugome - vjerojatno Ruby - propustiti njih da iziđu ispred nje, te se na kraju predati. Na taj način misija ne bi bila osuđena na propast.

Ona se sada osvrne. Ruby, Diana i Maude izišle su iz vlaka. Christian i Jean- Marie ubrzo će izići za njima. Flick se tada prisjeti onih lisica koje je Christian imao u džepu i na pamet joj padne očajnički plan.

Uguravši Christiana natrag u vlak, ušla je za njim.

Njemu baš nije bilo jasno je li riječ o nekakvoj šali, te se samo nervozno nasmiješio. "Što se događa?"

"Pogledaj", reče ona. "Na zidu je moja slika."

Obojica žandara pogledaju van. Christian probljedi. Jean-Marie reče: "Bože moj, doista ste špijunke!"

"Morate me spasiti", reče ona.

Christian upita: "Ali kako. Gestapo ..."

"Moram prijeći kontrolnu točku."

"Ali uhitit će vas."

"Neće ako sam već uhićena."

"Kako to mislite?"

"Stavite mi lisice. Pretvarajte se da ste me uhvatili. Provedite me kroz kontrolu. Ako vas zaustave, recite da me vodite na broj osamdeset četiri u Aveniji Foch." Bila je to adresa sjedišta Gestapa.

"A nakon toga?"

"Zaustavite taksi. Uđite sa mnom. A kada se udaljimo od postaje, skinite mi lisice i pustite u nekoj mirnoj ulici. I nastavite do svog pravog odredišta."

Christian je izgledao nasmrt preplašeno. Flickje na njemu jasno vidjela da se svim srcem želi izvući. Ali to baš i nije bilo jednostavno nakon onog razmetanja o pomaganju Pokretu otpora.

Jean-Marie je bio pribraniji. "Upalit će", reče. "Neće sumnjati u policajce u odori."

Ruby se vrati u vagon. "Flick!" reče. "Onaj poster ..."

"Znam. Žandari će me provesti u lisicama i poslije me pustiti. Pođe li nešto pogrešnim smjerom, ti vodiš operaciju." Sada prijeđe na engleski. "Zaboravi željeznički tunel. To je samo paravan. Pravi je cilj telefonska centrala u Sainte-Cecileu. Ali to do posljednjeg trenutka ne spominji nikome. A sada ih brzo vrati unutra, brzo."

Nekoliko trenutaka poslije sve su se već natiskivale u vagonu. Flick im objasni plan, pa reče: "Ne upali li to i Gestapo me uhiti, što god činile, nemojte pucati. Na kolodvoru ima previše policije. Zapodjenete li bitku, izgubit ćete. Na prvom je mjestu misija. Ostavite me, napustite zgradu, pregrupirajte se u hotelu i nastavite. Ruby će zapovijedati svime. Bez rasprava, nemamo vremena."

Sada se obrati Christianu. "Lisice."

On je oklijevao.

Flick bi bila najradije povikala: Hajde, ti razmetljiva kukavice, ali je ipak prigušenim glasom, gotovo prisnim šaptom, rekla: "Hvala što mi spašavaš život ... nikada te neću zaboraviti, Christian."

On izvadi lisice.

"Svi ostali, krenite", reče Flick.

Christian njezinu desnu ruku lisicama poveže za lijevu ruku Jeana-Mariea, i njih troje tako iziđu i, hodajući jedno uz drugo, upute se prema izlazu s perona. Christian je nosio njezin kovčeg i torbicu u kojoj se nalazio automatski pištolj. Na izlazu su naišli na red. Jean-Marie glasno reče: "Sklonite se, molim, tako. Mjesta, molim, dame i gospodo. Izlazimo." Tako su došli do samog početka reda, kao i u Chartresu. Obojica su službeno pozdravili Gestapove časnike, ali se nisu zaustavljali.

Međutim, satnik koji je bio zadužen za nadzor podigne pogled s jedne iskaznice koju je dotada proučavao i tiho reče: "Pričekajte."

Sve troje zastali su kao ukopani. Flick je znala da se našla na samo nekoliko koraka od smrti.

Satnik se prodorno zagleda u nju. "To je žena s onog plakata."

Činilo se da je Christian odviše prestrašen da bi nešto rekao. Trenutak poslije javio se Jean-Marie: "Da, satnice, uhitili smo je u Chartresu."

Flick zahvali nebesima što je barem jedan od njih dovoljno pribran.

"Bravo", reče satnik. "Ali kamo je vodite?"

S njim je i dalje razgovarao Jean-Marie. "Dobili smo nalog da je odvedemo u Aveniju Foch."

"Trebate prijevoz?"

"Na ulici nas čeka policijsko vozilo."

Satnik kimne, i dalje ih, međutim, ne puštajući. Još je piljio u Flick. Ona već pomisli kako nešto u vezi s njezinim izgledom odaje smicalicu, kako mu nešto na njezinu licu govori da samo glumi zatvorenicu. On na kraju samo reče: "Ti Britanci U borbu umjesto sebe šalju djevojčice." Samo je s nevjericom odmahivao glavom.

Jean-Marie ostao je mudro šutjeti. Satnik na koncu reče: "Nastavite." Flick i žandari tako su prošli kontrolnu točku i našli se na suncu.

Paul Chancellor bio je silno bijesan na Percyja Thwaitea, neizdrživo bijesan kada je doznao za poruku Briana Standisha. "Prevario si me!" povikao je na Percyja. "Namjerno si čekao trenutak kada neću biti u blizini i tek je tada dao Flick!"

"Istina, ali izgledalo mi je daju tako najbolje ..."

"Ja ovdje zapovijedam ... nemaš pravo uskraćivati mi informacije!"

"Mislio sam da bi otkazao polijetanje."

"Možda i bih ... možda sam i trebao!"

"Ali to bi učinio iz ljubavi prema Flick, a ne zato što bi bilo ispravno i u interesu operacije."

Percy je tako dodirnuo slabu točku, jer je Paul spavanjem s jednom članicom ekipe ugrozio svoj vodeći položaj. Zbog toga osjeti još snažniji bijes, koji je, međutim, ipak morao suspregnuti.

Nisu mogli uspostaviti vezu sa zrakoplovom, jer se na letovima preko neprijateljskog teritorija radiouređaji uopće nisu koristili, tako da su njih dvojica cijelu noć ostali na aerodromu, pušili, koračali amo-tamo i brinuli se za ženu koju su obojica, svaki na svoj način, voljeli. Paul je u džepu košulje imao onu drvenu francusku četkicu kojom su on i Flick u petak ujutro oprali zube, pošto su zajedno proveli noć. Inače nije bio praznovjeran, ali ju je sada neprestano dodirivao, kao da tako dodiruje nju, kao da mu četkica govori da je s Flick sve u redu.

Pošto se zrakoplov vratio i pošto im je pilot ispričao kako je Flick posumnjala da s odborom za doček u Chatelleu nešto nije u redu, te kako je s ekipom na koncu iskočila u blizini Chartresa, Paul je osjetio toliko olakšanje daje zamalo zaplakao.

Već nekoliko minuta poslije Percyja su nazvali iz sjedišta RSO-a u Londonu i prenijeli mu poruku Briana Standisha koji je pitao što se to dogodilo. Paul je odlučio poslati odgovor koji je napisala Flick, a koji je donio njezin pilot. Za slučaj da je Brian još na slobodi, poruka mu je govorila da su se Čavke spustile i da će mu se javiti, ali bez dodatnih informacija, upravo zbog mogućnosti da je već u Gestapovim rukama.

Ipak, nitko nije točno znao što se ondje dogodilo. A Paulu je ta neizvjesnost bila nepodnošljiva. Flick mora otići u Reims, na ovaj ili onaj način. On mora doznati hoće li tako upasti u Gestapovu zamku. Valjda ipak postoji nekakav način na koji bi bilo moguće provjeriti jesu li Brianove poruke prave ili lažne.

Sve su imale valjan sigurnosni kod: Percy je to provjeravao dvaput. Ali Gestapo zna za postojanje sigurnosnih kodova i njihovi su ljudi bez poteškoća mogli mučiti Briana kako bi to doznali. Postoje i profinjenije metode provjere, rekao je Percy, ali ovise o djevojkama u postajama za slušanje. Paul je stoga odlučio otići onamo.

Percy se isprva opirao. Opasno je kada se operativci spuštaju do vezista, rekao je; tako stotinama agenata remete nesmetano funkcioniranje sustava. Paul se nije obazirao na te riječi. Potom je zapovjednik postaje rekao kako će više nego rado, dapače, primiti Paula u posjet, recimo za dva, tri tjedna. Ne, rekao je Paul, mislio sam za dva, tri sata. Ustrajao je u tom naumu, ljubazno ali nepopustljivo, kao posljednjim se sredstvom posluživši i prijetnjom o Montyjevju gnjevu. I tako je otišao u Grendon Undenwood.

Kao dječaka na vjeronauku, Paula je mučio jedan teološki problem. Bio je primijetio da u Arlingtonu, u Virginiji, gdje je živio s roditeljima, većina njegovih vršnjaka odlazi na spavanje u isto vrijeme, u pola osam. A to je značilo da u isto vrijeme izgovaraju i molitve. Uza sve te glasove koji se dižu prema nebu, kako Bog može čuti što mu govori baš on, Paul? Pastorov ga odgovor nije zadovoljio, jer je rekao da je Bog svemoguć. Mali je Paul znao da je to izgovaranje. To ga je pitanje mučilo godinama.

Da je tada mogao vidjeti Grendon Undenwood, sve bi mu odmah postalo jasno.

Kao i Bog, Ravnateljstvo za specijalne operacije moralo je slušati bezbrojne poruke, a često se događalo da deseci njih dolaze u isto vrijeme. Tajni agenti na tajnim su mjestima tipkali poruke istovremeno, poput devetogodišnjaka u Arlingtonu koji su klečali uz krevet u pola osam. RSO ih je čuo sve odreda.

Bila je to još jedna veličanstvena ladanjska kuća koju su vlasnici ispraznili, a vojska preuzela. Ondje se smjestila jedinica za prislušivanje, službenog naziva Postaja 53a. Na velikom imanju nalazile su se radijske antene grupirane u velikim lukovima, poput Božjih ušiju, i osluškivale poruke koje su dolazile s raznih mjesta, od arktičkog sjevera Norveške do sušnog juga Španjolske. Četiri stotine radiooperatera i šifranata, većinom mladih žena, pripadnica *FANY*-ja, radilo je u toj velikoj kući i živjelo u montažnim kućicama podignutima neposredno oko nje.

Paula je u razgledavanje povela jedna od nadglednica, Jean Bevins, krupna žena s naočalama. Isprva ju je užasavao posjet velike zvjerke koja radi za samog Montgomerija, no Paul se smiješio,

govorio tiho i omogućio joj da se osjeća opušteno. Odvela ga je u sobu za emitiranje, gdje je stotinjak djevojaka sjedilo u redovima, a svaka od njih imala je slušalice, bilježnicu i olovku. Na jednoj velikoj ploči ploči nalazio se raspored: kodna imena i dogovoreni termini emitiranja, kao i dogovorene frekvencije. Atmosfera je odisala intenzivnom koncentriranošću, a jedini zvuk bilo je kuckanje Morseovih znakova kada bi operaterka agentu dojavila da ga čuje jasno i glasno.

Jean je Paula upoznala s Lucy Briggs, zgodnom plavokosom djevojkom s vorkshirskim naglaskom toliko izraženim da se morao dobro koncentrirati kako bi je razumio. "

"Eliopter?" rekla je. "Da, znam "Elioptera ... on je novi. Javlja se u dvadeset, a prima u dvajstri. Još nije bilo problema."

Čim je shvatio da djevojka ne izgovara nijedan glas "h", Paul je počeo lakše komunicirati.

"Kako to mislite?" upita je. "Kakvi se problemi inače javljaju?"

"Neki od nji' ne namjeste točnu frekvenciju, tako da i' morate tražit'. Još može bit' slab signal, tako da dobro ne čujete nji'ova slova, pa se pribojavate da ćete zamijeniti neku crticu za točku ... slovo B vrlo je slično slovu D, na primjer. A ton je uvijek loš kada imaju one male uređaje iz kovčega, jer su tako mali."

"Prepoznali biste njegov "prst"?"

Na njezinu se licu pojavi sumnjičav izraz. "Emitirao je samo tri puta. U srijedu je bio malko nervozan, vjerojatno jer mu je bilo prvi put, ali imao je postojan ritam, kao da zna da ima vremena u izobilju. Bilo mi je drago ... pomislila sam kako je negdje na razmjerno sigurnom mjestu. Zna, brinemo se za nji". Sjedimo ovdje, gdje nam je lijepo i toplo, a oni su negdje iza neprijateljski" linija i bježe od prokletog Gestapa."

"A drugi put kad se javio?"

"To je bilo u četvrtak i jako se žurio. Kada se žure, neki je put teško s'vatit što žele reć ... znate, jesu li to bile dvije točke zajedno, ili kratka crta?"

Odakle god da je emitirao, želio je što prije otići."

"A nakon toga?"

"U petak se nije javljao. Ali nisam bila zabrinuta. Ne javljaju se ako ne moraju, preopasno je. Potom se javio u subotu ujutro, prije svitanja. Bila je to poruka za nepredviđene situacije, ali nije zvučao uspaničeno, štoviše, sjećam se kako sam pomislila: Baš mu je dobro krenulo. Zna, signal je bio jak, ritam postojan, sva slova jasna."

"Je li u to vrijeme njegov predajnik mogao koristiti netko drugi?"

Ona se zamisli. "Zvučalo je kao da je on ... ali, da, vjerojatno je mogao biti i netko drugi. A ako je neki Nijemac glumio njega, oni bi tada zvučali tako lijepo i pravilno, zar ne, jer ne bi imali razloga za stra'."

Paul je imao osjećaj da gazi kroz živo blato. Svako njegovo pitanje imalo je po dva odgovora. Žudio je za nečim pouzdanim. Morao bi potiskivati paniku kad god bi mu se u mislima pojavila užasna mogućnost da ostane bez Flick, i to manje od tjedan dana nakon što je u njegov život ušla kao Božji dar.

Jean se u međuvremenu bila izgubila, a sada se vrati s hrpom papira u punašnoj ruci. "Donijela sam prijepise triju Helikopterovih poruka", reče. Ta mu se njezina nenametljiva učinkovitost svidjela.

On pogleda prvi papir.

POZIVNI ZNAK HLCP (HELIKOPTER)

SIGURNOSNI KOD U REDU

SVIBNJA 1944.

PORUKA GLASI:

STIGAO OK STOP SASTANAK U KRPTI NIJE SIGURAN STOP

PRESREO ME GEESTAPO ALI SAM SE IZVUKO STOP U BUDUĆE SASTANAK U KAFEU DE LA GARE

KRJ

"Ne zna pisati", primijeti Paul.

"Stvar nije u pravopisu", reče Jean. "Uvijek pogriješe u Morseu. Mi dešifrante tražimo da pogreške ostave i u prijepisu, a ne da ih uređuju, za slučaj da neki put nešto i znače."

Brianova druga poruka, u vezi sa snagom skupine Bollinger, bila je duža.

POZIVNI ZNAK HLCP (HELIKOPTER) SIGURNOSNI KOD U REDU 31. SVIBNJA 1944. PORUKA GLASI:

AKTIVNI AGNTI BOJEM PET KAKO SLJEDI STOP MONET KOJI JE RANJEN STOP KOMTESA OK STOP CHEVAL POMAŽE POVREMNO STOP BOURGEOISE JOŠ RADI STOP PLUS MOJ SPASITEJ

KDNO

IME CHARENTON STOP

Paul podigne pogled. "Ovo je puno gore."

Lucy reče: "Rekla sam vam da se drugi put žurio."

Druga je poruka imala još teksta, a uglavnom je bila riječ o detaljnijem prikazu incidenta u katedrali. Paul prijeđe na treću poruku:

POZIVNI ZNAK HLCP (HELIKOPTER)

SIGURNOSNI KOD U REDU

2. LIPNJA 1944.

PORUKA GLASI:

K VRAGU ŠTO SE DOGODILO? ŠALJITE UPUTE. ODGOVORTE ODMAH

KRAJ

"Napreduje", reče Paul. "Samo jedna pogreška."

"Učinilo mi se da je u subotu bio opušteniji", reče Lucy.

"Ili to ili je poruku poslao netko drugi." Paulu se odjednom učini da zna kako bi mogao ispitati je li to doista Brian ili neki Gestapov imitator. Upali li trik, barem će nešto znati pouzdano. "Lucy, griješiš li ti kada s porukama?"

"Gotovo nikada." Sada je već nervozno pogledavala nadglednicu. "Ako je neka nova djevojka malo neoprezna, agent će podići veliku prašinu. I s pravom. Nikada ne bi smjelo biti pogrešaka ... agenti i bez njih imaju dovoljno problema."

Paul se obrati Jean. "Kada bih napisao jednu poruku, biste li je točno šifrirali? Bio bi to svojevrsan ispit."

"Svakako."

On pogleda na ručni sat. Bilo je devetnaest i trideset. "On bi se trebao javiti u osam. Možete li je tada poslati?"

Nadglednica reče: "Da, kada se javi, jednostavno ćemo reći neka još ostane na vezi kako bi odmah nakon slanja primio hitnu poruku."

Paul sjedne, na trenutak se zamisli, a zatim na list iz bloka zapiše:

DAJ ORUŽJE KOLI AUTOM KOL STEN I MUNIC KOK METAKA SVAK PLUS GRANATE

ODGOVORI ODMAH

Još nekoliko trenutaka razmišljao je o tim riječima. Bio je to vrlo nerazuman zahtjev, postavljen visoka, a izgledao je kao da je nemarno kodiran i prenesen.

On poruku pokaže Jean. Ona se namršti. "Poruka je užasna. Ja bih je se stidjela."

"Što mislite, kako bi reagirao agent?"

Ona se neraspoloženo nasmije. "Poslao bi gnjevan odgovor začinjjen ponekom psovkom."

"Molim vas, kodirajte je točno kako sam napisao i pošaljite Helikopteru."

Ona se doimala zabrinuto. "Ako tako želite."

"Da, molim vas."

"Svakako." Ona uzme papir.

Paul se uputi u potragu za večerom. Kantina je radila dvadeset četiri sata na dan, kao i postaja, no kava je bila bez okusa, a za jelo su se nudili samo ustajali sendviči i nekakav sasušeni kolač.

Nekoliko minuta poslije dvadeset sati nadglednica je ušla u kantu.

"Helikopter se javio i rekao da mu se Leopardica još nije javila. Upravo mu šaljemo vašu poruku."

"Hvala." Brianu - ili Gestapovcu koji ga oponaša - trebat će još najmanje sat da dekodira poruku, sastavi odgovor, kodira ga i emitira. Paul ostane sjediti zagledan u tanjur, pitajući se odakle Britancima toliko drskosti da to nazovu sendvičem: dvije kriške bijelog kruha premazanog margarinom s tanahnim listićem šunke.

I bez gorušice.

Pariška četvrt u kojoj su se nalazile glavne javne kuće i noćni lokali sastojala se od uskih prljavih uličica na malenoj uzvisini iza Rue de la Chapelle, nedaleko od kolodvora Gare du Nord. U njezinu je srcu bila "La Charbo", Rue de la Charbonniere. Na sjevernoj strani te ulice samostan La Chapelle uzdizao se poput mramornog kipa usred smetlišta. Samostan se sastojao od malene crkve i kuće u kojoj je osam časnih sestara život posvetilo pomaganju najbjeđenijim Parižanima. Izgladnjelim starijima kuhale su juhu, deprimirane žene odgovarale od samoubojstva, izvlačile pijane mornare iz kala, a djecu prostitutki učile čitati i pisati. Do samostana se nalazio Hotel de la Chapelle.

Taj pansion nije bio pravi bordel, jer u njemu nisu stanovale kurve, ali kada je bilo praznih soba, vlasnica je bila voljna izdavati ih i naplaćivati po satu napadno našminkanim ženama u jeftinim večernjim haljinama koje bi dolazile s debelim francuskim poslovnim ljudima, prepredenim njemačkim vojnicima ili naivnim mladićima odviše pijanima da bi vidjeli što rade.

Flick ude uz osjećaj neizmjernog olakšanja. Žandari su je ostavili nepun kilometar dalje. Usput je vidjela dva plakata sa svojom slikom. Christian joj je bio dao svoj rupčić, čisti komad pamučne tkanine, crveni s bijelim točkicama, a ona ga je svezala oko glave, pokušavajući sakriti plavu kosu, iako je znala da bi je svatko tko bi je bolje pogledao prepoznao. Mogla je samo oboriti pogled i držati fige. Činilo joj se da još nikada u životu nije tako daleko pješačila.

Vlasnica je bila srdačna debela žena u ružičastom ogrtaču od svile koji je nosila preko korzeta. Nekoć je bila zamamna, zaključila Flick. Flick je već boravila u tom hotelu, no činilo se daje se vlasnica ne sjeća. Flick joj se obrati s "madam", no ona reče: "Zovi me Regine." Uzevši novac, dala joj je ključ sobe, više ne postavivši ni jedno jedino pitanje.

Flick se već spremala krenuti na kat, u sobu, kada je pogledala kroz prozor i ugledala Dianu i Maude kako dolaze u nekakvom neobičnom taksiju, sofi na kotačima učvršćenoj za bicikl. Činilo se da ih onaj bliski susret sa žandarima nije otrijeznio, jer su se nešto smijuljile u vezi s vozilom.

"Bože sveti, kakva rupa", reče Diana kada su ušle. "Možda bismo mogle jesti negdje vani."

Pariški restorani nastavili su raditi i tijekom okupacije, no velik broj gostiju sada su neizbježno činili njemački časnici, tako da su ih agenti, ako su ikako mogli, izbjegavali. "I ne pomišljaj na to", reče Flick ljutito. "Ovdje ćemo se na nekoliko sati pritajiti, a zatim s prvim svjetlom krenuti na Gare de Vest."

Maude Diani uputi pogled prepun optužbe. "Obećala si da me vodiš u Ritz."

Flick je susprezala bijes. "U kojem ti to svijetu živiš?" prosikće, obraćajući se Maude.

"U redu, ne uzrujavaj se."

"Nitko ne ide nikamo! Jesmo li se razumjeli?"

"Da, da."

"Jedna od nas poslije će izići i kupiti nešto hrane. Ja se sada moram kloniti ulica. Diana, ti sjedi ovdje i pričekaj ostale, dok Maude ode u vašu sobu. Obavijestite me kada se svi skupe."

Uspinjući se stubama, Flick se mimoišla s nekom mladom crnkinjom u uskoj crvenoj haljini, primjećujući kako ima gustu i ravnu crnu kosu. "Čekaj malo", reče joj Flick. "Hoćeš li mi prodati periku?"

"Možeš je kupiti iza ugla, dušo." Odmjerila je Flick od glave do pete, očito je smatrajući amaterkom u poslu. "Ali, iskreno govoreći, čini mi se da ti ne treba samo perika."

"Žuri mi se."

Djevojka je skinela i tako otkrije kratko ošišane crne kovrče. "Ne mogu raditi bez nje."

Flick iz džepa izvuče novčanicu od tisuću franaka. "Kupi novu."

Odmah je pogledala Flick novim očima, uviđajući da ima previše novca da bi bila prostitutka. Slegnuvši ramenima, samo je prihvatila novac i predala joj periku.

"Hvala", reče Flick.

Djevojka je oklijevala. Nije bilo sumnje da se pita koliko još ima takvih novčanica. "Primam i djevojke", reče, pa ispruži ruku i vršcima prstiju blago dodirne njezinu dojku.

"Ne, hvala."

"Možda s tobom i tvojim dečkom ..."

"Ne."

Djevojka pogleda novčanicu od tisuću franaka. "No, dobro, čini mi se da ću imati slobodnu večer. Sretno, dušo."

"Hvala", reče Flick. "Treat će mi."

Pronašavši sobu, odložila je kovčeg na krevet i svukla sako. Iz-nad umivaonika se nalazilo maleno ogledalo. Flick opere ruke i na trenutak se zagleda u vlastito lice.

Kratku kosu začesljala je iza uha i učvrstila je ukosnicama. Potom je stavila periku i namjestila je. Bila joj je malko prevelika, ali držat će se na glavi.

Crna kosa drastično je promijenila njezin izgled. Međutim, svijetle obrve sada su izgledale vrlo neobično. Ona iz pribora za šminkanje izvadi olovku i zatamni ih. Sada je već izgledala puno bolje. Ne samo da je postala brineta, nego je izgledala i puno energičnije i prodornije od one drage djevojke u kupaćem kostimu. Imala je isti pravilan nos i oštru donju vilicu, ali te su karakteristike izgledale poput obiteljske sličnosti između dviju inače različitih sestara.

Nakon toga iz džepa je izvadila dokumente. Beskrajno polagano i pomno retuširala je fotografiju, služeći se olovkom za obrve kako bi nacrtala tamnu kosu i uske tamne obrve. Dovršivši posao, zagledala se u fotografiju. Činilo joj se da nitko neće biti u stanju uvidjeti da je retuširana osim ako je protrlja toliko da se boja pretvori u mrlje.

Uklonivši periku s glave, skinula je i cipele i ispružila se na krevetu. Nije spavala već dvije noći, jer je u četvrtak noću vodila ljubav s Paulom, dok je u petak noć provela na metalnome podu bombardera Hudson. Sada je zatvorila oči i u san utonula već nekoliko trenutaka nakon toga.

Probudilo ju je kucanje na vratima. Na njezino iznenađenje, vani se već počeo spuštati mrak: odspavala je nekoliko sati. Prišavši vratima reče: "Tko je?"

"Ruby."

Ona je pusti u sobu. "Sve u redu?"

"Nisam baš sigurna."

Flick navuče zastore i uključi svjetlo. "Što se dogodilo?"

"Svi su se smjestili u sobe, ali ne znam gdje su Diana i Maude. Nisu u sobi."

"Gdje si ih tražila?"

"U vlasničinu uredu, maloj crkvi do hotela, u baru na suprotnoj strani ulice."

"On, Kriste", reče Flick obeshrabreno. "Proklete su budale izišle u grad."

"Kamo su mogle otići?"

"Maude je željela ići u Ritz."

Ruby nije mogla vjerovati. "Ne mogu biti toliko glupe!"

"Maude može."

"Ali mislila sam da Diana ima malo više soli u glavi."

"Diana je zaljubljena", reče Flick. "Vjerojatno bi učinila što god Maude zatraži. Uz to želi i impresionirati svoju dragu, voditi je na otmjena mjesta, pokazati kako se snalazi u visokom društvu."

"Kažu da je ljubav slijepa."

"U ovom je slučaju proketo suicidalna. Ne mogu vjerovati ... ali mogla bih se okladiti da su otišle onamo. Pravo im budi ne vrate li se žive."

"Što ćemo sada?"

"Otići u Ritz i izvući ih odande ... ne bude li već prekasno."

Flick stavi periku, a Ruby reče: "Već sam se pitala zašto su ti obrve potamnjele. Stvar pali, izgledaš kao posve druga osoba."

"Odlično. Uzmi pištolj."

U predvorju je Flick od Regine dobila malenu poruku. Bila je naslovljena na nju, a rukopis je bio Dianin. Flick podere omotnicu i pročita:

*Idemo u neki bolji hotel. U pet ujutro vidimo se na Gare de Vestu.
Budi bez brige!*

Ona poruku pokaže Ruby, a zatim je rastrga na komadiće. Najviše se ljutila na samu sebe. Dianu poznaje cijeli život i njezina je lakomislenost i neodgovornost ne mogu iznenaditi. Zašto ju je povela, pitala se sada. Jer nisam imala nikoga drugog, glasilo je odgovor.

Izišle su iz pansiona. Flick se nije željela služiti podzemnom jer je znala da se na nekim postajama nalaze Gestapove kontrole, te da neki put nasumce kontroliraju i putnike u kompozicijama. Ritz se nalazio na Place Vendomeu, dobrih pola sata hoda od La Charboa. Sunce je već bilo zašlo i noć se spuštala brzo. Morat će pripaziti na vrijeme: policijski sat počinje u jedanaest.

Flick se pitala koliko će vremena osoblju u Ritzu trebati da u vezi s Dianom i Maude pozovu Gestapo. Odmah će im biti jasno da nešto nije u redu. U dokumentima stoji daje riječ o dvjema tajnicama iz Reimsa - a što bi dvije takve žene radile u Ritzu? Bile su odjevene dovoljno pristojno, po mjerilima okupirane Francuske, ali nikako nisu izgledale kao tipične gošće Ritza - supruge diplomata iz neutralnih zemalja, djevojke mešetara s crne burze, ili ljubavnice njemačkih časnika. Sam upravitelj hotela možda ne bi ništa poduzeo, osobito ako je antinacist, ali Gestapo je imao doušnike u svim velikim hotelima i restoranima u gradu, a zadaća im je bila upravo prijavljivati strance s neuvjerljivim pričama.

Takve pojedinosti neprestano su ponavljali polaznicima RSO-ove obuke - ali ta je obuka trajala tri mjeseca, a Diana i Maude iza sebe su imale samo dva dana.

Flick ubrza korak.

Dieter je bio posve iscrpljen. Tiskanje i distribucija tisuću plakata u pola dana iziskivali su svu njegovu snagu i sposobnost uvjeravanja i zastrašivanja. Bio je strpljiv i ustrajan kad god je mogao, a kada nije bilo druge, prepuštao se neobuzdanome bijesu. Uz to, protekle noći nije spavao. Živci su mu bili napeti, mučila ga je glavobolja i bio je razdražljiv.

No osjećaj mira obuzeo ga je čim je ušao u veliku stambenu zgradu na Porte de la Muette, s pogledom na Bulonjsku šumu. Poslovi koje je obavljao za Rommela zahtijevali su da putuje cijelom sjevernom Francuskom, tako da je morao imati bazu u Parizu, ali do ovog je stana došao tek nakon iscrpljujućeg podmićivanja i zastrašivanja. Međutim, sve se na koncu isplatilo. Obožavao je tamne drvene obloge od mahagonija, teške zastore, visoke stropove, srebro iz osamnaestog stoljeća na komodama. Šetao je svježim, polumračnim stanom, obnavljao poznanstvo sa svojim najdražim stvarima: malenom Rodinovom rukom, Degasovim pastelnim prikazom balerine koja navlači papuču, prvim izdanjem Grofa Monte Crista. Sjeo je za Steinwayev mali koncertni klavir i sjetno zasvirao '*Ain't Mis-behavin*'."

No one to talk with, ali by myself ...

Prije rata stan i velik dio pokućstva pripadali su nekom inženjeru iz Lyona koji se bio obogatio proizvodnjom malenih električnih aparata, usisavača, radioprijemnika i električnih zvona. Dieter je to doznao od jedne susjede, bogate udovice čiji je suprug tridesetih godina bio jedan od vodećih francuskih fašista. Inženjer je bio pravi prostak, rekla je: plaćao je ljude koji su umjesto njega birali odgovarajuće tapete i antikvitete. Umjetničkim je predmetima želio samo impresionirati ženine prijateljice. Otišao je u Ameriku, gdje su svi tako vulgarni, rekla je udovica. Bilo joj je drago što je tu sada stanar koji sve to istinski cijeni.

Dieter svuču sako i košulju, te s lica i vrata spere parišku nečistoću. Potom odjene čistu bijelu košulju, u dvostruke manšete stavi zlatne kopče i odabere srebrnosivu kravatu. Dok ju je vezivao, uključio je radio. Novosti iz Italije bile su loše. Spiker je rekao da se Nijemci žestoko odupiru unatoč povlačenju. Dieter zaključi kako će Rim svakako pasti tijekom sljedećih nekoliko dana.

Ali Italija nije u Francuskoj.

Sada mora čekati da netko negdje ugleda Felicity Claret. Nije mogao biti siguran da će proći kroz Pariz, dakako, ali to je, nakon Reimsa, bilo najvjerojatnije mjesto na kojem bi se mogla pojaviti. Osim toga, ionako ne može poduzeti ništa drugo. Sada je žalio što iz Reimsa nije poveo i Stephanie.

Međutim, nju je trebao kako bi bila u onoj kući u Rue du Bois. Postojali su izgledi za spuštanje novih britanskih agenata koji će doći onamo. Bilo je važno oprezno ih uvući u mrežu. Ostavio je izričite upute da bez njega ne smiju mučiti ni Michela ni doktora Boulera: oni bi mu još mogli dobro poslužiti.

U hladnjaku je imao bocu šampanjca Dom Perignon. On je otvori i natoči piće u usku kristalnu čašu. Potom, razmišljajući o tome koliko je život zapravo dobar, sjedne za pisači stol kako bi pročitao poštu.

Jedno pismo bilo je od njegove supruge, Waltraud.

*Ljubljeni moj Dieteru,
užasno mi je žao što nećemo biti zajedno za tvoj četrdeseti rođendan.*

Dieter je bio posve zaboravio vlastiti rođendan. Sada pogleda datum na Cartierovu stolnome satu. Bio je 3. lipnja. Danas je napunio četrdeset godina.

U to ime natoči još jednu čašu šampanjca.

U omotnici koju je dobio od supruge nalazile su se još dvije poruke. Njegova sedmogodišnja kći, Margarete, koju su zvali Maus¹⁰, nacrtala ga je u odori, kod Eiffelova tornja. Na slici je bio viši

¹⁰ Njem. "mišić"

od tornja: djeca tako veličaju oca. Sin, Rudi, desetogodišnjak, napisao je pravo pismo, poput odraslog čovjeka, pomno zaobljenih slova ispisanih tamnoplavom tintom:

Dragi moj tata,

u školi sam dobar, iako je učionica doktora Richtera stradala u bombardiranju. Na sreću, bilo je to po noći i škola je bila prazna.

Dieter bolno zatvori oči. Nije mogao podnijeti pomisao na to da bombe padaju na grad u kojem žive njegova djeca. Proklinjao je ubojice iz RAF-a, iako je znao da su njemačke bombe padale na engleske učenike.

Pogledao je telefon na stolu, razmišljajući o tome bi li trebao pokušati nazvati kući. Bilo bi teško uspostaviti vezu: francuski je telefonski sustav preopterećen, a vojni promet ima prednost, tako da bi čovjek spajanje privatnog poziva mogao čekati i satima. Ipak, odlučio pokušati. Odjednom je silno žudio za glasovima svoje djece, kako bi se umirio i uvjerio da su još živa.

U trenutku kada je dodirnuo slušalicu, telefon je zazvonio. On se javi. "Bojnik Franck pri telefonu."

"Ovdje poručnik Hesse."

Dieter osjeti kako mu se puls ubrzao. "Pronašli ste Felicity Clairet?"

"Nismo. Ali imamo nešto praktički u tom rangu."

"Ovaj je ulaz rezerviran za najviše dužnosnike, madame. Ovuda ne smiju ulaziti čak ni njemački pukovnici. Morate zaobići zgradu i ući sa stražnje strane, iz ulice Cambon."

"Kako želite", reče Flick kao da je već umorna i od pokazivanja ljubaznosti, no zapravo joj je bilo drago što im objema nije rekao da nisu dovoljno elegantne.

Ona i Ruby brzo zaobiđu zgradu i pronađu stražnji ulaz. Predvorje je blistalo od rasvjete, a barovi i s jedne i s druge strane bili prepuni muškaraca u svečanoj odjeći ili odorama. Žamor je odjekivao tvrdim njemačkim suglasnicima, a ne razvučenim francuskim samoglasnicima. Flick je imala osjećaj da ulazi u neprijateljevo gnijezdo.

Kada je prišla recepciji, recepcionar u kaputu s mjedenim pucetima pogledao ju je s visoka. Procijenivši da nije ni Njemica ni imućna Francuskinja, samo hladno reče: "Sto je bilo?"

"Provjerite je li mademoiselle Legrand u svojoj sobi", reče Flick odlučno: pretpostavljala je da se Diana poslužila lažnim imenom iz dokumenata, Simone Legrand. "Imamo dogovor."

On se malko povuče. "Smijem li joj reći tko je traži?"

"Madame Martigny. Radim kod nje."

"U redu. Mademoiselle je zapravo u stražnjoj blagovaonici, sa svojom pratiljom. Možda biste se mogli obratiti glavnom konobaru."

Flick i Ruby prijeđu na suprotnu stranu predvorja i uđu u restoran. Prizor je bio pravo oličenje elegantnog života: bijeli stolnjaci, srebrni pribor za jelo, svijeće i poslužitelji u crnome koji s jelima elegantno kruže prostorijom. Nitko na temelju te slike ne bi bio u stanju zaključiti da se u Parizu gladaže. Flick osjeti miris prave kave.

Zastavši na ulazu, odmah je ugledala Dianu i Maude. Sjedile su za malenim stolom na suprotnoj strani restorana. Dok ih je Flick promatrala, Diana je iz sjajne posude izvadila bocu vina i napunila Maudeinu i svoju čašu. Flick bi je bila najradije zadavila.

Već se okrenula i zaputila prema stolu, no na putu joj se ispriječi glavni konobar. Značajno pogledavajući njezin jeftini kostim, upita: "Izvolite, madame?"

"Dobra večer", reče ona. "Moram razgovarati s onom damom."

On se i ne pomakne. Bio je to nizak muškarac zabrinuta izraza lica, ali se nije dao zastrašiti. "Možda joj ja mogu prenijeti vašu po-ruku."

"Bojim se da to ne bi išlo. Odviše je osobne naravi."

"U tom ću joj slučaju reći da ste ovdje. Ime?"

Flick bijesno pogleda prema Diani, no Diana nije podizala pogled. "Ja sam madame Martigny", reče Flick, odustajući. "Recite joj da moramo hitno razgovarati."

"U redu. Molio bih madame da pričeka."

Flick od silne frustriranosti zaškrguće zubima. U trenutku kada se glavni konobar uputio prema Diani, već se našla u iskušenju da jednostavno potrči pokraj njega. A onda je ugledala nekog mladog muškarca u crnoj odori SS-ova bojnika koji ju je netremice promatrao sjedeći za jednim obližnjim stolom.

Pogledi su im se susreli i ona ga odmah odvrti, osjećajući kako je obuzima strah. Je li se on samo tako, iz dokolice, zainteresirao za njezino rječkanje s glavnim konobarom? Pokušava li se on to sjetiti gdje ju je već vidio, pošto je uočio onaj plakat, ali ih još nije uspio povezati? Ili mu je jednostavno privlačna? U svakom slučaju, uvidi sada Flick, bilo bi opasno podizati veliku prašinu.

Svaka sekunda stajanja na tom mjestu bila je opasna. Ona se sada odupre iskušenju da se okrene i potrči.

Glavni konobar obrati se Diani, okrene prema ulazu i pokretom ruke pozove Flick.

Flick reče Ruby: "Bit će najbolje da ostaneš ovdje ... jedna će biti manje uočljiva od nas dvije." Potom žurnim korakom priđe Dianinu stolu.

Ni Diana ni Maude nisu se udostojile pokazati da se barem malo kaju, uoči Flick bijesno. Maude je izgledala zadovoljno, a Diana arogantno. Flick položi dlanove na rub stola i nagne se naprijed kako bi bila što tiša. "Ovo je užasno opasno. Ustanite odmah i pođite za mnom. Račun ćemo podmiriti na izlasku."

U tom obraćanju nije mogla biti odlučnija, no one su živjele u nekom drugom svijetu, daleko od stvarnosti. "Urazumi se, Flick", reče Diana.

Flick nije mogla vjerovati. Kako Diana može biti tako nepojmljivo nadmena idiotkinja? "Glupa kravo!" reče. "Zar ne shvaćaš da ćete ovako poginuti?"

Istog trenutka uvidjela je daje taj pristup bio pogrešan. Diana je imala nadmoćan izraz lica. "Ovo je moj život. Imam pravo izložiti se opasnosti ..."

"Ali ugrožavaš i nas i cijelu misiju. A sada ustani!"

"Čuj ..." Iza Flick se u tom trenutku začulo neko komešanje. Diana zašuti i pogleda iza nje.

Flick se okrene i preneraženo zastane.

Na ulazu je stajao onaj elegantno odjeveni njemački časnik kojeg je posljednji put vidjela na trgu u Sainte-Cecileu. Odmjerila ga je jednim pogledom: visoka pojava u elegantnom tamnome odijelu i s rupčićem u džepu na prsima.

Ona mu brzo okrene leđa, dok joj je srce neobuzdano udaralo, moleći se za to da je nije uočio. Uz tu tamnu periku, postojali su dobri izgledi da je ne prepozna već na prvi pogled.

U pamćenju joj sada sine njegovo ime: Dieter Franck. Njegovu fotografiju pronašla je u arhivu Percyja Thwaita. Bivši policijski detektiv. Sada se prisjeti i bilješke na poledini fotografije: "zvijezda Rommelove obavještajne službe, ovaj je časnik navodno vješt ispitivač i nemilosrdan mučitelj."

Drugi put u samo tjedan dana našla mu se dovoljno blizu i da ga ubije. Flick nije vjerovala u podudarnosti. Postoji neki razlog zbog kojeg se ovdje našao u isto vrijeme kada i ona.

Ubrzo ga je i otkrila. Ponovno pogledavši, vidjela je kako dugačkim koracima napreduje prema njoj, u pratnji četvorice gestapovaca. Za njima je išao glavni konobar, na čijem se licu odražavao paničan strah.

Okrenuvši glavu na drugu stranu, Flick se udalji. Franck izravno priđe Dianinu stolu.

Cijelim je restoranom odjednom zavladała tišina: gosti su zašutjeli usred rečenice, konobari prestali posluživati povrće, dok je poslužitelj vina stao kao paraliziran, držeći bocu od brušenog stakla u kojoj se nalazilo crno vino.

Flick dođe do vrata, gdje ju je čekala Ruby. Ruby prošapće: "Uhitit će ih." Ruka joj se već približi pištolju.

Flick ponovno uhvati pogled onog SS-ova bojnika. "Ostavi ga u džepu", reče tiho. "Ne možemo ništa. Mogle bismo napasti njega i četvoricu gestapovaca, ali posvuda uokolo su njemački časnici. Čak i kada bismo ubili svu petoricu, pokosili bi nas ostali."

Franck je već ispitivao Dianu i Maude. Flick nije uspijevala razabrati riječi.

Dianin glas poprimio je ton drske indiferentnosti, kakav bi postao kada bi bila u krivu. Maude je već bila u suzama.

Franck je od njih zacijelo zatražio dokumente, jer su istodobno posegnule za torbicama koje su stajale na podu uz njih. Franck promijeni položaj tako da se našao Diani sa strane i malko iza nje, gledajući joj preko ramena i Flick odjednom postane posve jasno što će se sada dogoditi.

Maude izvadi dokumente, no Diana izvuče pištolj. U času je odjeknuo i hitac, a jedan od uniformiranih gestapovaca presavije se u trbuhu i padne. Restoranom je istog trenutka zavladao kaos. Žene su vrištale, muškarci potražili zaklon. Začuo se i drugi hitac, tako da je i drugi gestapovac kriknuo. Neki od gostiju potrčali su prema izlazu.

Diana je pištolj već usmjerila prema trećem gestapovcu. Flick u mislima sada bljesne jedna uspomena: Diana u šumi u Somersholmeu, sjedi na zemlji i puši cigaretu, a posvuda oko nje su mrtvi zečevi. Sjetila se i što joj je tada rekla: "Ti dobro ubijaš." I nije se prevarila.

Ali Diana nije opalila treći put. Dieter Franck ostao je priseban. Objema rukama ščepao je Dianu za desnu podlakticu i njome svom snagom udario po rubu stola. Ona krikne od boli, a pištolj joj ispadne iz ruke. On je odmah povuče na noge, baci trbuhom na sag, te joj koljenima pritisne križa. Povukavši joj ruke iza leđa, stavio joj je lisice, ne obazirući se na bolne krikove koje je ona ispuštala dok joj je potezao ozlijeđeni ručni zglob. Na kraju ustane.

Flick se obrati Ruby: "Bježimo odavde."

Na vratima je nastala neopisiva gužva, uspaničeni muškarci i žene nastojali su se što prije naći vani. Prije nego što se Flick uspjela pokrenuti, onaj mladi SS-ov bojnik koji ju je ranije bio promatrao naglo poskoči na noge i uhvati je za ruku. "Pričekajte trenutak", reče na francuskome.

Flick potisne val panike. "Mičite ruke s mene!"

On je samo jače stisne. "Čini mi se da poznajete one žene", reče.

"Ne, ne poznajem ih!" Ona se pokušala udaljiti.

On je povuče snažnim trzajem. "Bit će najbolje da ostanete ovdje i odgovorite na nekoliko pitanja."

Uto se začuo još jedan pucanj. Nekoliko je žena kriknulo, no nitko nije znao odakle je hitac došao. Lice SS-ova časnika izobličilo se od neizdržive boli. U trenutku kada je beživotno pao, Flick je iza njega ugledala Ruby koja je spremala pištolj u džep balonera.

I jedna i druga progurale su se kroz gužvu na vratima, nemilosrdno se natiskujući i razdvajajući ljude, te su tako izletjele u predvorje. Uspjele su potrčati a da ne privuku pozornost jer su i svi ostali trčali.

Automobili su stajali parkirani u redu uz pločnik u Rue Cambon, neki od njih i s vozačima. Većina vozača pojurila je prema hotelu kako bi vidjeli što se događa. Flick odabere crni *Mercedes 230* s rezervnim kotačem na širokome pragu.

Ona pogleda naprijed: kontaktni je ključ bio u bravi. "Ulazi!" poviče, obraćajući se Ruby. Smjestivši se za upravljač, povukla je ručicu automatskog startera. Veliki motor oživi uz potmulu grmljavinu. Ona

ubaci u prvu, naglo okrene upravljač i pojuri. Automobil je bio težak i spor, ali stabilan: i pri većim brzinama na uglovima je skretao poput vlaka.

Kada se našla nekoliko ulica dalje, u sebi je stala razmatrati novonastalu situaciju. Ostala je bez trećine ekipe, među njima i najboljeg strijelca. Čim je pomislila na mogućnost da odustane od misije, odmah ju je odbacila i odlučila nastaviti. Bit će to neobično i neugodno: morat će objasniti zašto su u dvorac došle samo četiri čistačice, umjesto uobičajenih šest, ali već će smisliti neki izgovor. To je značilo da bi ih mogli pomnije ispitivati, no bila je spremna i na taj rizik.

Automobil je ostavila u Rue de la Chapelle. Ona i Ruby izmaknule su neposrednoj opasnosti. Sada su brzo pješice došle do pansiona. Ruby je otišla po Gretu i Jelly i odvela ih do Flick. Ona im u svojoj sobi ispriča što se dogodilo.

"Dianu i Maude odmah će početi ispitivati", reče. "Dieter Franck sposoban je i nesmiljen ispitivač, pa stoga moramo pretpostaviti da će im ispričati sve što znaju - među ostalim doznat će i adresu ovog hotela. A to znači da bi se Gestapo ovdje mogao naći svakog trenutka. Moramo odmah krenuti."

Jelly je plakala. "Jadna Maude", reče. "Bila je glupa krava, ali nije zaslužila mučenje."

Greta je razmišljala praktičnije. "Kamo ćemo otići?"

"Sakrit ćemo se u samostan pokraj hotela. Oni primaju svakoga. Kod njih sam već skrivala ratne zarobljenike. Dopustit će nam da ostanemo do svitanja."

"A zatim?"

"Otići ćemo na postaju, prema planu. Diana će Dieteru Francku odati naša prava imena, naša kodna imena i naša lažna imena. On će izdati tjeralicu za svima koji putuju pod našim lažnim imenima. Na sreću, za sve nas imam i drugi komplet lažnih dokumenata, s jednakim fotografijama, ali drugim identitetom. Gestapo nema vaše fotografije, a ja sam promijenila izgled, tako da nas stražari na kontrolnim točkama neće moći prepoznati. Međutim, kako bismo bile sigurne, nećemo poći na postaju s prvim svjetlom - pričekat ćemo deset sati i veću gužvu."

Ruby reče: "Diana će im ispričati i koji nam je cilj."

"Reći će im da smo naumile u zrak dići željeznički tunel u Marlesu. Na sreću, to nije naša stvarna zadaća, nego samo lažna priča kojom sam prikrila pravu."

Jelly s divljenjem reče: "Flick, doista misliš na sve."

"Da", reče ona mračnim tonom. "Zato još dišem."

Paul je već više od sata sjedio u bijednoj kantini u Grendon Underwoodu, zabrinuto i mračno razmišljao o Flick. Sve je više bio uvjeren da Brian Standish više nije na slobodi i da njegove poruke nisu autentične. Onaj incident u katedrali, činjenica da je Chatelle bio u potpunoj tami, kao i neprirodna točnost znakova u trećoj radioporuci ... sve to pokazivalo je samo u jednome smjeru.

Prema izvornome planu, Flick bi u Chatelleu očekivao odbor za doček koji su trebali činiti Michel i preostali članovi skupine Bollinger. Michel bi ih potom bio odveo u skrovište, gdje bi provele nekoliko sati, a zatim organizirao prijevoz u Sainte-Cecile. Pošto bi ušle u dvorac i u zrak digle telefonsku centralu, on bi ih odvezao natrag u Chatelle, gdje bi pričekale zrakoplov koji bi došao po njih.

Sve se to sada promijenilo, no Flick će nakon dolaska u Reims i dalje trebati i prijevoz i skrovište, a za pomoć će se oslanjati na Bollinger. Međutim, ako Brian više nije pouzdan, je li uopće ostao netko od te skupine? Je li ona kuća sigurna? Je li i Michel u Gestapovim rukama?

Na koncu se u kantini pojavila Lucy Briggs koja reče: "Jean me zamolila da vam kažem da upravo dekodiraju "Elikopterov odgovor. "Oćete poč" sa mnom?"

On je za njom došao u neku skućenu sobicu - negdašnji ormar za cipele, zaključio on - koja je služila kao ured Jean Bevin. Jean je u ruci držala list papira.

Doimala se razdraženom. "Ja ovo ne mogu shvatiti", reče.

Paul brzo pročita poruku.

POZIVNI ZNAK HLCP (HELIKOPTER)

SIGURNOSNI KOD U REDU

3. LIPNJA 1944.

PORUKA GLASI:

*DVA STENA S ŠEST MAG ZA SVAKOG STOP JEDAN LEE ENFELD S DESET OKVIRA STOP ŠEST
AUTOMATSKIH COLTOVA S OKO STOTINU METAKA STOP NEMA GRANATA KRAJ*

Paul je malodušno piljio u te riječi, kao da se nada da bi se mogle promijeniti u nešto manje strašno, no one su, dakako, i dalje bile iste.

"Oćekivala sam da će kiptjeti od bijesa", reče Jean. "A on se uopće ne žali, nego samo lijepo odgovara na vaša pitanja."

"Upravo tako", reče Paul. "A razlog je taj što ne odgovara on." To nije bila poruka uzrujanog agenta na terenu kojem su nadređeni iz udobnosti birokratskih soba poslali iznenadan i posve nerazuman zahtjev. Odgovor je sastavio neki Gestapov časnik koji je oćajnički nastojao održati dojam da je sve u redu, pod nadzorom i normalno. Jedina se pogreška sastojala u tome što je "Enfield" napisan kao "Enfeld", a ćak je i to ukazivalo na njemaćki, jer engleska rijeć "field"¹¹ na njemaćkome glasi "feld."

Više nije bilo ni najmanje sumnje. Flick se nalazi pred vratima užasne opasnosti.

Paul je desnom rukom masirao sljepooćice. Sada preostaje samo jedna mogućnost. Cijela se operacija raspada, a on mora spasiti misiju - i Flick.

U tom trenutku podigne pogled prema Jean i uhvati je kako ga suosjećajno promatra. "Smijem li se poslužiti vašim telefonom?" upita.

"Svakako."

Nazvao je Baker Street. Percy je sjedio za radnim stolom. "Ovdje Paul. Uvjeren sam da su Briana uhvatili. S njegova radija javlja se Gestapo." Jean Bevins preneraženo ga pogleda.

"Oh, dovraga", reče Percy. "A bez radija ne možemo upozoriti Flick."

"Ipak možemo", reče Paul.

"Kako?"

"Osiguraj mi avion. Idem u Reims ... večeras."

¹¹ Polje.

Nedjelja, 4. lipnja 1944.

Po svemu sudeći, Avenija Foch bila je izgrađena za najbogatije ljude na svijetu. Ta široka prometnica koja se proteže od Slavoluka pobjede do Bulonjske šume s obiju je strana imala ukrasne parkove obrubljene užim ulicama kojima se dolazilo do okolnih palača. Na broju 84 nalazilo se elegantno rezidencijalno zdanje sa širokim stubama koje su vodile do pet etaža skladnih prostorija. Gestapo je cijelu zgradu pretvorio u zgradu za mučenje.

Dieter je sjedio u sobi besprijekornih proporcija, na trenutak zagledan u bogato ukrašen strop. Potom je zatvorio oči, pripremajući se za ispitivanje. Morao je izoštriti um, a istodobno otupjeti osjećaje.

Neki ljudi uživali su u mučenju zatvorenika. Narednik Becker u Reimsu svakako je bio jedan od njih. Smiješili bi se kada bi žrtva ispustila krik, imali erekciju kada bi nanosili ozljede i doživljavali orgazam dok bi žrtva proživljavala smrtne muke. Ali takvi ljudi nisu znali dobro ispitivati, jer bi se koncentrirali na bol, umjesto na informacije. Najbolje su mučili ljudi poput Dietera, koji su iz dna duše mrzili svaki takav čin.

Sada je zamišljao kako zatvara vrata vlastite duše, zatvara emocije u ormare.

One dvije žene počeo je smatrati strojevima koji će izrigati informacije čim on smisli kako ih pokrenuti. Osjećao je kako ga ona dobro poznata hladnoća počinje obavijati poput snježnog pokrivača i znao da je sada spreman.

"Dovedi stariju", reče. Poručnik Hesse ode po nju.

Pomno ju je motrio kako ulazi i sjeda. Imala je kratku kosu i široka ramena, a nosila je odijelo muškog kroja. Desna joj je ruka beživotno visjela, dok je lijevom pridržavala otečenu podlakticu: Dieter joj je bio slomio ručni zglobov. Bilo je očito da je boli, lice joj je bilo blijedo i blistavo od znoja, no usne su ipak bile odlučno stisnute, nepopustljive.

Obratio joj se na francuskome: "Sve što će se događati u ovoj sobi pod tvojim je potpunim nadzorom", reče. "Tvoje odluke, stvari koje mi ispričaš, ili će ti nanijeti nepodnošljivu bol ili olakšanje. Sve ovisi isključivo o tebi."

Ona ne reče ništa. Bila je prestrašena, ali ne i u panici. Bit će je teško slomiti, to je sada već jasno vidio.

Ipak reče: "Za početak, reci mi gdje se nalazi londonsko sjedište Ravnateljstva za specijalne operacije."

"Regent Street, na broju osamdeset jedan", odgovori ona.

On kinine. "Dopusti da nešto objasnim. Znam da RSO uči agente da ne šute za vrijeme ispitivanja, nego da iznose lažne podatke koje će biti teško provjeriti. Budući da to znam, postavit ću ti mnogo pitanja na koja već znam odgovore. Na taj ću način znati lažeš li ili ne. Gdje se nalazi londonsko sjedište?"

"U Carlton House Terraceu."

On joj priđe i pljusne je koliko je mogao jače. Ona krikne od boli. Obraz joj je istog trenutka postao jarkocrven. Često bi bilo korisno početi s pljuskom. Bol bi bila minimalna, a udarac ipak pokazivao zatvorenikovu nemoć, tako da bi brzo potrošio početnu hrabrost.

Međutim, ona ga prkosno pogleda. "Njemački se časnici tako odnose prema damama?"

Držala se vrlo oholo, a francuski govorila s naglaskom viših klasa. Nekakva aristokratkinja, zaključio on. "Damama?" reče prijezirno. "Upravo si ubila dvojicu policajaca koji su obavljali posao u skladu sa zakonom. Spechtova je mlada supruga sada udovica, dok su Rolfeovi roditelji izgubili jedino dijete."

Nisi vojnik u uniformi, nemaš izgovor. I da odgovorim na tvoje pitanje ... ne, ovako se ne odnosimo prema damama, ovako se odnosimo prema ubojicama."

Ona odvrti pogled. Tom je opaskom ostvario prve važne bodove. Počeo je potkopavati njezine moralne temelje.

"Reci mi nešto drugo", reče. "Koliko dobro poznaješ Flick Clairet?"

Ona ga pogleda razrogačenih očiju, nehotice pokazujući preneraženost. Tako je doznao da su njegove pretpostavke bile točne. Njih su dvije članice ekipe bojnice Clairet. Ponovno ju je uzdrmao.

No ona se pribere i reče: "Ne poznajem nikoga tko se tako zove."

On joj priđe i kratkim udarcem ukloni njezinu lijevu ruku. Ona vrisne od boli u trenutku kada je slomljeni zglob ostao bez potpore i stao visjeti. Zatim je uhvati za desnu šaku i naglo je povuče. Ona krikne.

"Zašto ste večerale u Ritzu, za ime svijeta?" reče on i pusti joj ruku.

Ona zašuti. On ponovi pitanje. Došavši do daha, ona reče: "Ondje mi se sviđa hrana."

Još je žilavija nego što je mislio. "Vodi je", reče. "Dovedi mi drugu."

Mlađa je djevojka bila prilično zgodna. Pri uhićenju se uopće nije opirala, tako da je još izgledala pristojno, neizgužvane haljine i netaknute šminke. Izgledalo je da je u neusporedivo većem strahu od kolegice. On joj postavi identično pitanje: "Zašto ste večerale u Ritzu?"

"Oduvijek sam željela otići onamo", odgovori ona.

On gotovo nije mogao vjerovati vlastitim ušima. "Niste se pribojavale da bi to moglo biti i opasno?"

"Mislila sam da će Diana paziti na mene." Druga se, znači, zove Diana. "Kako se ti zoveš?"

"Maude."

Ovo je sada već sumnjivo koliko je jednostavno. "A što radiš u Francuskoj, Maude?"

"Trebamo nešto dići u zrak."

"Što?"

"Više se ne sjećam. Ima možda veze s nekakvom željeznicom?"

Dieter se sada već počne pitati navlači li ga ona u nekakvu zgodnu šetnjicu izmišljenom zemljom. "Koliko dugo poznaješ Felicity Clairet?" pokuša.

"Mislite Flick? Tek nekoliko dana. Užasno voli naređivati." U tom joj trenutku nešto sine. "Ali imala je pravo ... nismo smjele otići u Ritz." Ona se sada rasplače. "Nisam mislila ništa loše. Samo sam se željela dobro provesti i vidjeti zgodna mjesta, ništa drugo."

"Koji je kodni naziv vaše ekipe?"

"Vrane", reče ona na engleskome.

On se namršti. U radioporuci upućenoj Helikopteru spominjale su se Čavke.

"Sigurna si?"

"Jesam. Prema nekakvoj pjesmi, "Vrana iz Reimsa", čini mi se. Ne, "Čavka iz Reimsa", da, tako je."

Ako nije krajnje glupa, onda više nego dobro oponaša glupaču. "Što misliš, gdje je sada Flick?"

Maude je još nekoliko dugih trenutaka razmišljala, a zatim reče: "Stvarno ne znam."

Dieter frustrirano uzdahne. Jedna je zatvorenica pretvrda za razgovor, druga preglupa da bi znala išta korisno. Ovo će trajati duže nego što se bio nadao.

Možda postoji način da skрати cijelu priču. Zanimao ga je odnos između tih dviju žena. Zašto se dominantna, muškobanjasta starija žena izlagala životnoj opasnosti kako bi na večeru u Ritz odvela zgodnu praznoglavu djevojku? Možda sam duboko u sebi perverznan, reče samome sebi. Ipak ...

"Vodi je", reče na njemačkome. "Stavi ih zajedno. Samo pripazi da soba ima špijunku."

Pošto ih je zatvorio, poručnik Hesse odveo je Dietera u jednu malenu sobu u potkrovlju. On kroz špijunku pogleda u susjednu prostoriju. Dvije su žene sjedile jedna uz drugu, na rubu uskog kreveta. Maude je plakala, a Diana je tješila. Dieter ih stane pomno promatrati. Diani je slomljena desna ruka počivala u krilu. Lijevom je gladila Maudeinu kosu. Govorila joj je nešto prigušenim glasom, no Dieter nije uspijevao razabrati riječi.

Koliko je njihov odnos blizak? Jesu li sestre po oružju, prisne prijateljice ... ili nešto više? Diana se nagne i poljubi Maude u čelo. To ne znači osobito puno. No Diana potom položi prst na Maudeinu bradu, okrene njezino lice prema sebi, te je poljubi u usta. Bio je to još jedan pokušaj tješnja, ali ipak odviše intiman da bi bile tek prijateljice.

Diana na kraju izvuče vršak jezika i njime stane skupljati Maudeine suze. Dieteru je to bilo dovoljno. Nije bila riječ o predigri - u takvim okolnostima nitko ne bi mogao razmišljati o seksu - nego o rješenju kakvo može pružiti samo ljubavnik, ne običan prijatelj. Diana i Maude su lezbijke. I time je riješio cijeli problem.

"Dovedi mi ponovno stariju", reče i vrati se u sobu za ispitivanje.

Kada je Hans ponovno doveo Dianu, naredio mu je da je sveže za stolicu. Tada reče: "Pripremi električnu opremu." Nestrpljivo je čekao dok je Hans dovezio stroj za davanje električnih šokova na kolicima i uključivao ga u utičnicu u zidu. Sa svakom novom minutom Flick Clairet udaljavala se od njega.

Kada je sve bilo pripremljeno, lijevom je rukom ščepao Dianu za kosu. Tako držeći glavu, dvije štikaljke postavi joj na donju usnu.

Zatim uključi aparat. Diana krikne. On ga ostavi uključenog deset sekundi, a zatim ga isključi.

Kada su se njezini jecaji počeli stišavati, reče: "To je bilo manje od pola snage." I to je bilo točno. Punom se snagom služio tek vrlo rijetko. Samo kada bi mučenje potrajalo vrlo dugo, a zatočenik neprestano padao u nesvijest, najснаžnijom su strujom nastojali prodrijeti u njegovu sve mutniju svijest. A tada bi već u pravilu bilo prekasno, jer se u njoj nastanilo ludilo.

Diana to, međutim, nije znala.

"Ne ponovno", preklinjala je. "Molim vas, molim vas, samo ne to."

"Jesi li spremna odgovoriti na moja pitanja?"

Ona zastenje, ali bez pozitivnog odgovora.

Dieter reče: "Dovedi drugu."

Diana ga preneraženo pogleda.

Poručnik Hesse dovede Maude i sveže je za stolicu.

"Što želite?" poviče Maude.

Diana reče: "Ne govori ništa ... tako je bolje."

Maude je na sebi imala laganu ljetnu bluzu, a tijelo joj je bildj skladno, vitko i obdareno punim prsima. Dieter rastrgne bluzu ta da su se gumbi razletjeli na sve strane.

"Molim vas!" reče Maude. "Reći ću vam sve!"

Ispod bluze je imala pamučnu potkošulju s obrubom od čipke. On uhvati dekolte i rastrga je. Maude krikne.

Udaljivši se za korak-dva, sada je pogleda. Maude je imala oble i čvrste grudi. Jednim dijelom uma registrirao je njihovu ljepotu. Diana ih zacijelo obožava, pomisli.

Skinuvši kvačice s Dianinih usta, pomno ih učvrsti za Maudeine malene ružičaste bradavice. Zatim se vrati do aparata i položi ruku na prekidač.

"U redu", reče Diana tiho. "Ispričaj ću sve."

Dieter je organizirao jako osiguranje tunela kod Marlesa. Dođu li Čavke uopće tako daleko, gotovo nema načina da uđu. Bio je uvjeren da Flick neće ostvariti postavljeni cilj. No to je pitanje od sekundarne važnosti. Najviše od svega želio je uhvatiti nju i podvrgnuti je ispitivanju.

Već su bila dva sata, nedjelja ujutro. U utorak će izići pun mjesec. Do invazije je preostalo možda tek još nekoliko sati. No u tihi nekoliko sati Dieter bi mogao slomiti kičmu francuskog Pokreta otpora - samo kada bi uspio dovesti Flick u komoru za mučenje. Potreban mu je samo popis imena i adresa koje ona drži u glavi. U svim gradovima Francuske Gestapo bi se aktivirao u punom potencijalu, a bila je riječ o tisućama uvježbanih ljudi. To nisu bili i najinteligentiji ljudi na svijetu, ali znali su kako nekoga uhititi. Za nekoliko sati mogli bi zatočiti stotine pripadnika Pokreta otpora. Umjesto masovnog ustanka kojem se Saveznici nedvojbeno nadaju kao potpori invaziji, zemljom bi vladao mir i red, a Nijemci bi mogli organizirano reagirati i odbiti neprijatelja u more.

On je jednu skupinu gestapovaca poslao u prepad na Hotel de la Chapelle, no to je bilo tek pitanje forme: bio je uvjeren da su Flick i preostale tri žene odande otišle već nekoliko minuta nakon uhićenja dviju kolegica. Gdje je Flick sada? Reims je posve prirodna odskočna daska za svaki napad na Marles, a to i jest razlog zbog kojeg su Čavke prema izvornome planu namjeravale sletjeti u blizini toga grada. Dieteru se činilo vjerojatnim da će Flick i u ovoj situaciji prije ili kasnije proći kroz Reims. Grad se nalazio na cestovnom i željezničkom pravcu za Marles, a vjerojatno je trebala i određenu pomoć od ostataka skupine Bollinger.

Bio bi se mogao okladiti da je sada negdje na putu iz Pariza za Reims. Pobrinuo se za to da svaka Gestapova kontrolna točka između tih dvaju gradova dobije pojedinosti o lažnim imenima kojima se služe Flick i njezina ekipa.

Međutim, i to je bila svojevrsna formalnost: ili imaju alternativna imena, ili će već nekako pronaći način da izbjegnu kontrolne točke.

Nazvao je Reims, izvukao Webera iz kreveta, te objasnio situaciju. Weber ovaj put, za promjenu, nije radio probleme. Pristao je poslati dvojicu gestapovaca koji će pripaziti na Michelovu kuću, još dvojicu koji će paziti na Gilberteinu zgradu, te dvojicu kod kuće u Rue du Bois kako bi čuvali Stephanie.

Na koncu, kada je već počeo osjećati glavobolju, Dieter je nazvao Stephanie.

"Britanski teroristi na putu su za Reims", reče joj. "Šaljem dvojicu ljudi koji će te čuvati."

Ona je bila smirena kao i uvijek. "Hvala."

"Ali važno je da i dalje odlaziš na dogovoreno mjesto." Uz malo sreće, Flick neće naslutiti razmjere do kojih se Dieter uvukao u skupinu Bollinger i lijepo će ušetati u njegovo naručje. "Zapamti, promijenili smo mjesto. Više nije kripta u katedrali, nego Cafe de la Gare. Pojavi li se netko, samo ga dovezi natrag do kuće, kao kada je došao Helikopter. Dalje sve može preuzeti Gestapo."

"U redu."

"Sigurna si? Opasnost u kojoj se možeš naći sveo sam na najmanju moguću mjeru, ali i dalje je opasno."

"U to sam uvjeren. Po tvojem glasu čini mi se da imaš migrenu."

"Tek je počela."

"Imaš lijek?"

"Kod Hansa je."

"Žao mi je što nisam uz tebe da ti ga dam."

I njemu je bilo žao. "Želio sam se večeras vratiti u Reims, ali čini mi se da nisam u stanju."

"Da se nisi usudio. Sve će biti u redu. Uzmi lijek i idi u postelju. Ovamo dođi sutra."

Znao je da ona ima pravo. Bit će već dovoljno naporno vratiti se i u stan, do kojeg nema ni kilometar. U Reims ne može putovati dok se ne oporavi od napornog ispitivanja. "U redu", reče. "Nekoliko ću sati odspavati, pa odavde krećem ujutro."

"Sretan rođendan."

"Sjetila si se! I ja sam zaboravio."

"Imam nešto za tebe."

"Dar?"

"Prije bi se reklo malo ... akcije."

On se nasmiješi, unatoč glavobolji. "O-ho-ho!"

"Dat ću ti ga sutra."

"Jedva čekam."

"Volim te."

Na usnama su mu se već pojavile riječi I ja tebe, no ipak je oklijevao, iz stare navike nespreman samo tako izgovoriti te riječi. Već trenutak zatim začuo se klik: Stephanie je spustila slušalicu.

U ranim jutarnjim satima u nedjelju Paul Chancellor padobranom se spustio u polje krumpira u blizini sela Laroque, zapadno od Reimsa, bez pogodnosti - ili opasnosti - koje pruža odbor za doček.

Pri doskoku je doživio neizrecivu bol u ranjenom koljenu. Škrugućući zubima, ostao je nepomično ležati na zemlji, čekajući da bol popusti. To će ga koljeno vjerojatno svako malo boljeti do kraja života. Kada bude starac, govorit će kako zatezanje znači nailazak kiše - u slučaju, dakako, da uopće doživi starost.

Nakon pet minuta učinilo mu se da bi sada mogao ustati i osloboditi se padobrana. Pronašavši cestu, orijentirao se prema zvijezdama i počeo hodati. Međutim, jako je šepao, tako da je napredovao vrlo sporo.

Prema dokumentima koje je na brzinu osigurao Percy Thvvaite, Paul je sada bio učitelj iz Epernava, mjesta nekoliko kilometara zapadnije. Stopira kako bi došao u Reims i ondje posjetio bolesnog oca. Percy mu je pribavio sve potrebne dokumente, a neki od njih u žurbi su krivotvoreni sinoć i motociklom dostavljeni u Tempsford. Šepanje se dobro poklapalo s dogovoreno pričom: ranjeni bi veteran vrlo lako mogao biti učitelj, dok je aktivnog mladog muškarca trebalo poslati u neki radni logor u Njemačkoj.

Doći ovamo bio je jednostavniji dio operacije. Sada mora pronaći Flick. A to može ostvariti samo preko skupine Bollinger. Morao se nadati da je barem jedan njezin dio ostao netaknut, te da je Brian jedini završio u Gestapovim rukama.

Poput svakog novog agenta koji bi se spustio u Reims, javit će se mademoiselle Lemaš. Samo će morati biti beskrajno oprezan.

Ubrzo nakon svitanja začuo je neko vozilo. Sišavši s ceste u obližnje polje, sakrio se iza niza čokota vinove loze. Kako se zvuk približavao, tako mu je postajalo sve razvidnijim da je riječ o traktoru. Vrativši se na cestu, podigao je palac.

Traktorom je upravljao dječak od petnaestak godina, a za sobom je vukao kola puna artičoka. Vozač glavom pokaže prema Paulovoj nozi i upita: "Rana iz rata?"

"Da", reče Paul. Za francuskog je vojnika bilo najvjerojatnije da je ranjen tijekom bitke za Francusku, pa on stoga dodaje: "Sedan, devetsto četrdesete."

"Ja sam bio premlad", reče dječak sa žaljenjem u glasu. "Kakva sreća."

"Ali pričekajte samo da se vrate Saveznici. Onda ćete vidjeti što je prava akcija." Tada ispod oka pogleda Paula. "Ne mogu reći ništa više. Samo pričekajte, pa ćete vidjeti."

Paul stane intenzivno razmišljati o tim riječima. Je li mladić pripadnik skupine Bollinger? Stoga reče: "Ali imaju li naši ljudi dovoljno oružja i streljiva?" Ako dječak nešto i zna, tada bi svakako znao da su Saveznici u posljednjih nekoliko mjeseci iz aviona izbacili tone i tone oružja.

"Upotrijebit ćemo sve što se nađe pri ruci."

Pokazuje li diskreciju u vezi s onim što zna? Ne, pomisli Paul. Dječak je odgovarao neodređeno. Samo mašta. Paul više nije rekao ni riječi.

Mladić ga je ostavio na rubnome dijelu grada, odakle je do središta došao polagano šepajući. Mjesto za sastanke se promijenilo: to više nije kripta u katedrali, nego Cafe de la Gare, no vrijeme je ostalo isto, tri sata poslije podne. Pred njim su još sati čekanja.

Ušao je u tu kavanu kako bi nešto doručkovao i počeo promatrati. Zatražio je crnu kavu. Postariji je konobar samo uzdigao obrve i Paul tada uvidi kako je pogriješio. Odmah u žurbi pokuša popraviti stvar. "Vjerojatno nema potrebe spominjati 'crnu'", reče. "I onako vjerojatno nemate mlijeka."

Konobar se nasmiješi, sada već umiren. "Nažalost, ne." Zatim se udalji.

Paul odahne. Već osam mjeseci nije bio na tajnoj operaciji u Francuskoj, tako da je zaboravio stalnu napetost koju iziskuje igranje zamišljene uloge.

Cijelo prijepodne drijemao je na misama u katedrali, a zatim se u pola dva vratio u onu kavanu na objed. Cijeli se lokal ispraznio oko pola tri, no on je ostao piti nadomjestak za kavu. Dvojica muškaraca ušla su u dva četrdeset pet i naručila pivo. Paul ih pomno promotri. Nosili su stara odijela i na kolokvijalnom francuskome razgovarala o grožđu. Poput pravih znalaca raspravljali su o cvjetanju loze, ključnome razdoblju koje je upravo završilo.

Činilo mu se da nikako ne mogu biti Gestapovi agenti.

Točno u tri u lokal je ušla neka visoka, privlačna žena, koja je, u ljetnoj haljini od jednostavnog zelenog pamuka i slamnatome šeširu, zračila nenametljivom elegancijom. Na nogama je imala različite cipele: jednu crnu, jednu smeđu. To mora biti Bourgeoise.

Paula je to pomalo iznenadilo. Očekivao je stariju ženu. Međutim, to je vjerojatno bila pretpostavka bez temelja: Flick je nijednom nije konkretno opisala.

Ipak, još nije bio pripravan posve joj vjerovati. On ustane i iziđe iz kavane.

Pločnikom je došao do željezničke postaje, te zastao na ulazu, promatrajući lokal. Nije bio nimalo uočljiv: kao i obično, ispred postaje je stajalo više ljudi. Svi su vjerojatno čekali prijatelje.

Pratio je klijentelu koja je ulazila u kavanu. U prolazu je naišla neka žena s djetetom koje je tražilo kolač, tako da je, kada su došli do kavane, majka popustila i povelala dijete unutra. Ona dvojica stručnjaka za grožđe su izišla. Jedan je žandar ušao i odmah izišao s kutijom cigareta u ruci.

Paul je već bio podosta uvjeren da nije riječ o Gestapovoj zamci. Na vidiku nije bilo nikoga tko bi izgledao imalo opasno. Promjenom mjesta za sastanke oslobodili su se Gestapa.

Zbunjivalo ga je samo jedno. Kada su Briana Standisha uhitili u katedrali, spasio ga je Bourgeoisin prijatelj Charenton. Gdje je on danas? Ako je na nju pazio u katedrali, zašto ne bi pazio i tu? No ta okolnost sama po sebi nije bila opasna. A za nju je moglo postojati i stotinu jednostavnih objašnjenja.

Majka i dijete izišli su iz lokala. A zatim, u pola četiri, izišla je i Bourgeoise. Zaputila se pločnikom u smjeru suprotnom od postaje. Paul krene za njom suprotnom stranom ulice. Ona dođe do malenog crnog automobila talijanske proizvodnje, jednog od onih koje su Francuzi nazivali *Simca Cinq*. Paul prijeđe na suprotnu stranu ulice. Ona sjedne u automobil i pokrene motor.

Došlo je vrijeme za odluku, zaključio Paul. Nije mogao biti siguran da ovo nije opasno, ali bio je maksimalno oprezan, više nije mogao učiniti ništa u tom smislu, osim posve odustati od susreta. U jednom trenutku ipak se mora izložiti opasnosti. Inače je mogao ostati i kod kuće.

On priđe automobilu sa suvozačeve strane i otvori vrata. Ona ga hladno pogleda i reče: "Monsieur?"

"Molite za mene", reče on.

"Molim za mir."

Paul uđe u auto. Samome sebi dajući kodno ime, reče: "Ja sam Danton."

Ona krene. "Zašto mi se niste obratili u kavani?" upita. "Primijetila sam vas čim sam ušla. Natjerali ste me da ondje čekam pola sata. A to je opasno."

"Želio sam se uvjeriti da nije nikakva zamka."

Ona ga pogleda. "Čuli ste što se dogodilo s Helikopterom?"

"Da. Gdje je vaš prijatelj koji ga je spasio, Charenton?"

Zaputala se prema jugu, vozeći brzo. "Danas radi."

"Nedjeljom? Što radi?"

"Vatrogasac je. Danas dežura."

Eto i objašnjenja. Paul brzo prijeđe na stvarni cilj svojeg dolaska. "Gdje je Helikopter?"

Ona odmahne glavom. "Nemam pojma. Moja je kuća usputna postaja. Ja se samo nalazim s ljudima i predajem ih Monetu. Ne smijem ništa znati."

"S Monetom je sve u redu?"

"Da. Nazvao me u četvrtak popodne, provjeravao je Charentona."

"Otada ništa?"

"Ne. Ali to nije neobično."

"Kada ste se posljednji put vidjeli s njim?"

"Osobno? Nikada."

"Je li vam se javila Leopardica?"

"Nije."

Paul se bavio sumornim mislima dok se automobil provlačio predgrađima. Bourgeoise doista nema informacija koje bi mu mogle poslužiti. Morat će prijeći na iduću kariku u lancu.

Ona se zaustavi u dvorištu uz neku visoku kuću. "Uđite, unutra se možete osvježiti", reče.

On iziđe iz automobila. Sve je izgledalo u redu: Bourgeoise je došla na dogovoreno mjesto i primila ga na dogovoren način, a nitko ju nije slijedio. S druge strane, nije mu dala ni jedan jedini koristan podatak, a on još uvijek nije imao predodžbu o tome koliko se neprijatelj uvukao u skupinu Bollinger, ni u kolikoj je opasnosti Flick.

Dok ga je Bourgeoise vodila prema ulaznim vratima i otključavala ih, on dodirne drvenu četkicu koju je nosio u džepu: bila je francuske proizvodnje, tako da su mu dopustili ponijeti je. Sada mu odjednom padne na pamet jedna zamisao. U trenutku kada je Bourgeoise stupila u kuću, on kriomice izvuče četkicu iz džepa i baci je na tlo točno ispred vrata.

Zatim za njom uđe. "Velika kuća", reče. Obilježavale su je tamne, staromodne tapete i masivan namještaj, nikako u skladu s vlasnikom. "Dugo živite ovdje?"

"Naslijedila sam je prije tri-četiri godine. Voljela bih je preurediti, ali čovjek ne može doći do materijala." Ona otvori jedna vrata i propusti ga.

"Dođite u kuhinju."

On uđe i ugleda dvojicu uniformiranih muškaraca. I jedan i drugi u ruci su držali automatski pištolj. A oba pištolja bila su usmjerena prema Paulu.

Dieterovu se automobilu probušila guma na cesti RN3 između Pariza i Meauxa. Iskrivljeni čavao bio se zario u gumu. To ga je zadržavanje ljutilo, tako da je nemirno hodao amo-tamo uz cestu, no; poručnik Hesse podigao je dizalicom automobil i zamijenio kotač smirenom djelotvornošću, tako da su ponovno krenuli već za nekoliko minuta.

Dieter je ustao kasno, pod utjecajem injekcije morfija koju mu je Hans dao pred jutro, i sada je nestrpljivo promatrao kako ružne industrijske krajobraze istočno od Pariza malo-pomalo zamjenjuje poljoprivredni kraj. Želio je biti u Reimsu. Postavio je zamku Flick Clairet, i morao biti ondje kada ona u nju upadne.

Veliki *Hispano-Suiza* upravo je letio posve ravnom cestom obrubljenom jablanima - cestom koju su vjerojatno izgradili Rimljani. Na početku rata Dieter je mislio kako će Treći Reich biti poput Rimskog carstva, paneuropska sila koja će svim podanicima donijeti dotad neviđeni mir i blagostanje. Sada u to više nije bio toliko uvjeren.

Brinuo se za svoju ljubavnicu. Stephanie je u opasnosti, a za to je odgovoran on. Sada su svi životi u opasnosti, govorio je samome sebi. Suvremeno ratovanje na prve linije bojišnice dovodi cjelokupno stanovništvo. Stephanie - kao i sebe i svoju obitelj u Njemačkoj - najbolje će zaštititi sprječavanjem invazije. Ali bilo je trenutaka kada je samog sebe proklinjao zbog toga što je ljubavnicu toliko duboko uvukao u svoju misiju. Igrao je vrlo opasnu igru, a nju koristio na vrlo izloženome mjestu.

Borci Pokreta otpora ne odvođe zarobljenike. Budući da su i sami neprestano izloženi pogibelji, nemaju skrupula kada treba ubijati Francuze koji su surađivali s neprijateljem.

Pomisao na to da bi Stephanie mogla poginuti stegnula mu je prsa i otežala disanje. Gotovo i nije mogao zamisliti život bez nje. Ta mogućnost uvodila ga je u turobno raspoloženje, i sada uvidi da je u nju zacijelo zaljubljen. Samoga sebe oduvijek je uvjeravao da je riječ tek o prelijepoj kurtizani, te da je iskorištava onako kako muškarci oduvijek iskorištavaju takve žene. Sada je uvidio da se cijelo vrijeme zapravo zavaravao. I tim više želio je što prije biti uz nju u Reimsu.

Bila je nedjelja poslije podne, tako daje promet bio vrlo rijedak, te su napredovali brzo.

Guma se drugi put probušila kada su se već našli na manje od sata od Reimsa.

Dieter bi bio najradije vrištao od silne frustriranosti. Još jedan iskrivljeni čavao. Jesu li gume u ratu slabije kvalitete, pitao se, ili Francuzi na cestu hotimice bacaju stare čavle, znajući da devedeset posto vozila pripada okupacijskim snagama?

Automobil nije imao drugu rezervnu gumu, tako da je ovu najprije trebalo zakrpati. Ostavili su automobil i nastavili pješice. Nakon približno kilometar i pol ugledali su nekakvu farmu. Velika obitelj sjedila je za ostacima razmjerno bogatog nedjeljnog objeda: na stolu su se nalazili sir i jagode, te nekoliko praznih boca vina. Seljaci su bili jedini uhranjeni Francuzi. Dieter je zahvaljujući jednostavnom zastrašivanju natjerao farmera da upregne konja i kola te ih odveze u najbliži grad.

Na gradskome trgu nalazila se jedina benzinska crpka, na pločniku ispred kolareve radionice u čijem je izlogu bio istaknut natpis "Zatvoreno." Odlučnim lupanjem po vratima probudili su mrzovoljnog i nimalo ljubaznog vlasnika iz nedjeljnog drijemeža. Mehaničar je pokrenuo prastari kamionet i odveo se s Hansom.

Dieter je sjeo u dnevnu sobu mehaničareve kuće, gdje je u njega piljilo troje malene djece u otrcanej odjeći. Mehaničareva supruga, neka umorna žena masne kose, užurbano je radila u kuhinji, ali mu nije ponudila čak ni čašu hladne vode.

Dieter se ponovno sjeti Stephanie. U hodniku se nalazio telefon. On zaviri u kuhinju. "Bih li mogao telefonirati?" upita pristojno. "Platit ću vam, dakako."

Ona mu uputi nimalo naklonjen pogled. "Kamo?"

"U Reims."

Ona kimne i na satu koji je stajao na okviru iznad kamina pogleda koliko je točno sati.

Dieter službenici na centrali da broj kuće u Rue du Bois. Odmah mu se javio neki prigušeni, neljubazni glas koji je broj odrecitirao provincijskim naglaskom. Odjednom uzbunjen, Dieter na francuskome reče: "Ovdje Pierre Charenton."

Glas na drugoj strani linije odjednom se pretvori u Stephaniein i ona reče: "Dušo moja ..."

On uvidi da se ona na telefon javila onako kako oponaša mademoiselle Lemaš, budući da je i to bila jedna od mjera opreza. Srce mu ispuni topao osjećaj olakšanja. "Sve u redu?" upita.

"Uhvatila sam ti još jednog neprijateljskog agenta", reče ona posve mirno.

On osjeti kako mu se suše usta. "Bože moj ... bravo! Kako je došlo do toga?"

"Iz Cafea de la Gare dovela sam ga ovamo."

Dieter zatvori oči. Daje nešto krenulo pogrešnim smjerom - da je učinila nešto zbog čega bi agent posumnjao u nju - sada bi već možda bila mrtva. "A potom?"

"Tvoji su ga ljudi svezali."

Rekla je njega. A to je značilo da taj terorist nije Flick. Dieter je bio razočaran. Ipak, njegova strategija daje rezultate. Taj je čovjek drugi saveznički agent koji je upao u stupicu. "Kakav je?"

"Neki mladi tip koji šepa i nema pola uha."

"Sto ste učinili s njim?"

"Ovdje je, u kuhinji, na podu. Upravo sam se spremala nazvati Sainte-Cecile i zatražiti da dođu po njega."

"Nemoj ... Zaključajte ga u podrum. S njim želim razgovarati prije nego što dođe do Webera."

"Gdje si?"

"U nekom selu. Probušila nam se prokleta guma."

"Požuri se ovamo."

"Trebao bih biti s tobom za sat-dva."

"U redu."

"Kako si?"

"Dobro."

Dietera je zanimao ozbiljan odgovor. "Ali, doista, kako se osjećaš?"

"Kako se osjećam?" Ona načas zašuti. "Obično ne postavljaš takva pitanja."

Dieter je oklijevao. "Obično te ne tjeram da sudjeluješ u hvatanju terorista."

Njezin se glas smekša. "Osjećam se dobro. Ne brini se za mene."

On odjednom shvati da izgovara nešto što mu nije bila namjera. "Što ćeš raditi nakon rata?"

Ona je od iznenađenosti samo šutjela.

Dieter reče: "Dakako, rat bi mogao potrajati još deset godina, no, s druge strane, mogao bi završiti i za dva tjedna, a što bismo tada?"

Ona se već bila ponešto oporavila i pribrala, no u glasu joj se ipak začulo za nju neuobičajeno podrhtavanje. "Što bi ti volio?"

"Ne znam", reče on, ali tim odgovorom nije bio zadovoljan, tako da već trenutak poslije izlane: "Ne želim ostati bez tebe."

"Oh."

Čekao je da ona kaže još nešto. "O čemu razmišljaš?" upita je.

Ona ne reče ništa. Na drugoj strani linije začuo se nekakav neobičan zvuk i on uvidi da Stephanie plače. I sam je osjećao kako mu se grlo stegnulo.

Sada krajičkom oka ugleda mehaničarevu ženu, koja je i dalje mjerila trajanje njegova razgovora. S mukom progutavši slinu, okrene se od nje, ne želeći da nepoznata žena vidi koliko je izbačen iz takta. "Ubrzo se vidimo", reče. "Pa ćemo još razgovarati."

"Volim te", reče ona.

On pogleda mehaničarevu ženu. Netremice je piljila u njega. Dovraga i s njom, pomisli. "I ja tebe", reče i spusti slušalicu.

Čavke su na put od Pariza do Reimsa utrošile veći dio dana.

Sve kontrolne točke prošle su bez najmanjeg incidenta. Novi lažni dokumenti funkcionirali su jednako dobro kao i stari i nitko nije primijetio da Flick ima fotografiju retuširanu olovkom za obrve.

No vlak je neprestano kasnio, zaustavljajući se i po sat vremena usred pustoši.

Flick je sjedila u vrućem vagonu i u sebi kipjela od nestrpljivosti dok su dragocjene minute beskorisno protjecale. Jasno je uviđala razloge za stajanja: pola tračnica uništili su bombarderi američkog Ratnog zrakoplovstva i RAF-a. Kada bi vlak krenuo, kroz prozore bi vidjeli ekipe za popravak pruge koje su rezale deformirane tračnice, uklanjale uništene pragove i postavljale nove tračnice. Jedina joj je utjeha bila što će takvi zastoji još više izluđivati Rommela kada pokuša razmjestiti snage za odbijanje invazije.

U prsima je osjećala nekakvu hladnu, nepomičnu grudnu, i svakih nekoliko minuta misli bi joj se vraćale na Dianu i Maude. Dosada ih je netko već nedvojbeno ispitao, vjerojatno i mučio, možda i ubio. Flick je Dianu poznavala otkako je znala za sebe. Cijelu priču sada će morati ispričati njezinu bratu, Williamu. I njezina vlastita majka uzrujat će se gotovo koliko i William. Mama je pomagala u Dianinu odgoju.

Već su se nazirali prvi vinogradi, ubrzo i podrumi uz prugu. Na kraju su u Reims stigli nekoliko minuta nakon četiri, u nedjelju poslije podne. Kao što se Flick i pribojavala, bilo je prekasno da bi misiju izvele još iste večeri. A to je značilo da će trebati proživjeti još dvadeset četiri sata krajnje neizvjesnosti na okupiranom teritoriju. Flick se zbog toga suočavala s jednim još konkretnijim problemom: gdje će Čavke prenoćiti?

--- žurno prošla pokraj njih. Cijelo vrijeme osluškivala je ne bi li začula nekakav povik iza sebe, no do toga nije došlo, tako daje na kraju zamaknula za ugao i tek tada malko odahnula.

Usporila je korak. Strah je ipak bio opravdan. Od Michelove kuće ne može imati nikakve koristi. Nema stražnji ulaz, budući da pripada nizu koji sa stražnje strane nema prolaz. Čavke ne mogu ući a da ih Gestapo ne primijeti.

Sada je razmišljala o preostalim dvjema mogućnostima. Michel vjerojatno i dalje živi u Gilbertinu stanu, osim ako ga nisu uhvatili. Ta je zgrada imala koristan ulaz sa stražnje strane. Ali bila je riječ o malenom jednosobnom stanu u kojem bi se četiri gošće osjećale ne samo neudobno nego bi ih k tome mogli uočiti ostali stanari zgrade.

Kao očito rješenje tako se nametala kuća u Rue du Bois. Flick je u njoj bila dvaput. Bila je to velika kuća s mnogo spavaćih soba. Mademoiselle Lemaš bila je osoba od potpunog povjerenja i više nego voljna nahraniti neočekivane goste. Već je godinama pružala utočište britanskim agentima, oborenim avijatičarima i zatvorenicima u bijegu. A ona bi mogla znati i što se dogodilo s Brianom Standishom.

Kuća se nalazila na dva-tri kilometra od središta grada. Četiri žene zaputile su se onamo, i dalje u parovima, na razmaku od stotinu metara.

Na odredište su stigle pola sata poslije. Rue du Bois bila je mirna ulica u predgrađu: svatko tko bi je pokušavao nadzirati teško bi se sakrio. U blizini je stajao samo jedan parkirani automobil, besprijekorno konzervativni *Peugeot 201*, svakako prespor za Gestapo. Osim toga, bio je prazan.

Flick i Ruby prvi put prođu pokraj kuće mademoiselle Lemaš. Izgledala je jednako kao i uvijek. Njezina *Simca Cinq* stajala je u dvorištu, a to je bilo neobično samo po tome što bi je ona inače ostavljala u garaži. Flick uspori korak i krišom pogleda prema prozoru. Nije vidjela nikoga. Mademoiselle Lemaš tom se sobom koristila tek rijetko: bio je to staromodni salon u prednjem dijelu kuće, s besprijekorno čistim klavirom, savršeno namještenim jastučićima, vratima čvrsto zatvorenima, osim u vrijeme formalnih posjeta. Njezini bi tajni gosti uvijek sjedili u kuhinji u stražnjem dijelu kuće, gdje nije bilo mogućnosti da ih ugleda neki prolaznik.

U trenutku kada je Flick prolazila pokraj vrata, pogled joj je zapeo za nešto što se nalazilo na tlu. Bila je to drvena četkica za zube. Čak i ne usporivši, ona se sagne i podigne je.

Ruby reče: "Trebaš oprati zube?"

"Izgleda kao Paulova četkica." Već je zamalo pomislila da to i jest Paulova četkica, iako takvih u Francuskoj zacijelo ima na stotine, možda i tisuće.

"Misliš da bi mogao biti ovdje?"

"Moguće."

"A zašto bi došao?"

"Ne znam. Možda kako bi nas upozorio na opasnost."

Nastavile su dalje i obišle taj stambeni blok. Prije nego što će se ponovno približiti kući, Flick je dopustila da ih Greta i Jelly sustignu. "Ovaj put idemo zajedno", reče. "Greta i Jelly, vi zakucajte na ulazna vrata."

Jelly reče: "Hvala presvetome ... noge me već ubijaju."

"Ruby i ja doći ćemo sa stražnje strane, za svaki slučaj. Ne spominjite nas, samo čekajte da se pojavimo."

Ponovno su se zaputile istom ulicom, ovaj put sve četiri zajedno. Flick i Ruby ušle su u dvorište i pokraj automobila oprezno došle iza kuće. Kuhinja se protezala gotovo cijelim stražnjim dijelom kuće, a imala je dva prozora i vrata između njih. Flick pričekala metalni zvuk zvonca, a zatim odluči riskirati i proviriti kroz prozor.

U tom trenutku zastalo joj je srce.

U kuhinji se nalazilo troje ljudi: dvojica muškaraca u odorama i neka visoka žena raskošne crvene kose koja posve sigurno nije bila sredovječna mademoiselle Lemaš.

U djeliću sekunde ispunjenom zaleđenim užasom, Flick primijeti da sve troje gledaju na suprotnu stranu od prozora, instinktivno se okrenuvši u smjeru ulaznih vrata.

Potom se opet sagne.

I stane grozničavo razmišljati. Bilo je očito da su muškarci gestapovci. Žena je zacijelo neka francuska izdajnica koja glumi mademoiselle Lemaš. Učinila joj se nekako nejasno poznatom, čak i s leđa: u načinu na koji joj je pristajala ta elegantna zelena ljetna haljina nešto joj je bilo poznato.

Flick je sada obeshrabreno spoznala da je Gestapo doznao; ovu kuću i pretvorio je u zamku za savezničke agente. Jadni Bria Standish zacijelo je upao ravno u nju. Flick se upita je li još uopće živ.

I u tom trenutku obuzme je osjećaj ledene odlučnosti. Ona izvadi pištolj, a Ruby se povede za njom.

"Troje ljudi", reče tiho, obraćajući se Ruby. "Dvojica muškaraca i žena."

Zatim duboko udahne. Došlo je vrijeme za bezobzirnost "Ubit ćemo muškarce", reče. "U redu?"

Ruby kimne.

Flick zahvali nebesima što ima tako pribranu Ruby. "Voljela bih kada bi žena mogla ostati na životu, radi ispitivanja, ali učini li na se da bi mogla pobjeći, pucat ćemo i u nju."

"Dogovoreno."

"Muškarci se nalaze u lijevome dijelu kuhinje. Žena će vjerojatno otići otvoriti vrata. Ti dođi do ovog prozora, ja idem do drugog. Naciljaj muškarca koji ti je bliži. Pucaj čim čuješ moj hitac."

Iskravši se uza zid, čučnula je ispod drugog prozora. Disala je ubrzano, dok joj je srce udaralo poput parnog čekića. Međutim, razmišljala je jasno i logično kao da igra šah. Nije imala iskustva s pucanjem kroz staklo. Stoga je odlučila ispaliti tri metka, brzo, jedan za drugim: jedan kojim će razbiti staklo, drugim će ubiti onog muškarca, a treći samo kako bi se uvjerila da je mrtav. Ona sada otkočij pištolj i usmjeri ga prema nebu. Potom se uspravi i pogleda krozj prozor.

Ona su dvojica stajala okrenuta prema vratima predvorja. I jedan i drugi već su bili izvukli pištolje. Flick usmjeri cijev prema bližem muškarcu.

Žena je bila izišla, no dok je Flick tako gledala, već se i vratila i sada je pridržavala kuhinjska vrata. Greta i Jelly uđu ispred nje, ni u što ne sumnjajući; i tada ugledaju dvojicu gestapovaca. Greta prigušeno krikne od straha. Netko je nešto rekao - Flick nije čula što - a Greta i Jelly podignu ruke.

Lažna mademoiselle Lemaš uđe u kuhinju nakon njih. Sada, kada ju je vidjela sprijeda, Flick šokirano spozna da je prepoznaje. Već ju je vidjela. Trenutak poslije sjeti se i gdje. Ta je žena prošle nedjelje bila na trgu u Sainte-Cecileu, s Dieterom Franckom. Flick je tada pomislila kako je to časnikova ljubavnica. Sada je bilo očito i da je nešto više.

Trenutak poslije žena ugleda Flick na prozoru. Razjapljenih usta i razrogačenih očiju, podigla je ruku kako bi pokazala prema tom prozoru. Ona dvojica već se počnu okretati.

Flick povuče otklon. Činilo se daje pištolj prasnuo u istom trenutku kada se rasprsnulo staklo. Držeći pištolj ravno i čvrsto, ona ispali još dva metka.

Sekundu kasnije zapucala je i Ruby.

Oba muškarca padnu na pod.

Flick širom rastvori stražnja vrata i uđe.

Ona se mlada žena već bila okrenula prema predvorju. Jurila je prema ulazu.

Flick podigne pištolj, no bilo je prekasno: u djeliću sekunde žena se našla u susjednoj prostoriji, tako da je Flick više nije vidjela. U tom trenutku Jelly se, neuobičajeno brzo, baci kroz vrata, a u predvorju se začuje tresak tijela u padu i raspadanje pokućstva.

Flick priđe vratima i pogleda. Jelly je ženu oborila na podne pločice. Pritom je slomila i krhke zakrivljene noge polukružnog stola, razbila kinesku vazu koja je stajala na tom stolu i razbacala stručak osušenih trava koji je dotada stajao u vazii. Francuskinja je svim silama pokušavala ustati. Flick usmjeri pištolj prema njoj, ali ne zapuca. A Jelly, pokazujući iznimnu brzinu reakcija, ščepa ženu za kosu i stane njezinom glavom udarati o pločice sve dok se nije prestala migoljiti.

Žena je na nogama imala različite cipele, jednu crnu, drugu smeđu.

Flick se osvrne i pogleda onu dvojicu gestapovaca na kuhinjskome podu. Ni jedan ni drugi nisu se micali. Ona im uzme pištolje i spremi ih u džep. Ostavljeno oružje mogao bi upotrijebiti neprijatelj.

Čavke su se, barem trenutačno, našle na sigurnome.

Flick je sada bila na adrenalinu. Doći će trenutak, znala je, kada će početi razmišljati o muškarcu kojeg je ubila. Završetak života užasan je trenutak.

Razmišljanje o njegovoj svečanoj i nepovratnoj težini može se odgoditi, ali će se ono na koncu ipak vratiti. Za nekoliko sati ili dana Flick će se pitati je li taj mladić u odori iza sebe i ostavio suprugu koja je sada sama, djecu bez oca. No zasada je slične misli uspijevala ostaviti po strani i razmišljati samo o zadaći.

Sada reče: "Jelly, pazi na ženu. Greta, pronađi neko uže i svezi je za stolicu. Ruby, idi gore i provjeri ima li u kući još nekoga. Ja ću pogledati podrum."

Ona potrči stubama u podrum. Ondje je, na zemljanome podu, ugledala lik nekog muškarca, svezanog i začepljenih usta. Taj je povez prekrivao i veći dio njegova lica, no jasno je vidjela da čovjek nema pola uha.

Ona mu izvadi krpu iz usta, sagne se i poljubi ga dugo i strastveno. "Dobro došao u Francusku."

On se nasmiješi. "Nikada nisam doživio ljepšu dobrodošlicu."

"Imam tvoju četkicu."

"To sam učinio u posljednji trenutak, jer nisam bio posve siguran u crvenokosu."

"Zato sam ja počela još malko više sumnjati."

"Hvala Bogu."

Ona iz korica ispod suvratka izvadi onaj oštri nož i počne rezati konopce kojima je bio vezan. "Kako si dospio ovamo?"

"Noćas sam se spustio padobranom."

"Zašto, dovraga?"

"Brianovim radiouređajem nedvojbeno rukuju gestapovci. Želio sam te upozoriti."

Ona mu se baci oko vrata u napadaju ljubavi. "Tako mi je drago što si ovdje!"

On je zagrlji i poljubi. "U tom slučaju, drago mi je što sam došao."

Zajedno su se uputili gore. "Pogledajte koga sam zatekla u podrumu", reče Flick.

Svi su čekali daljnje upute. Ona se na trenutak zamisli. Od pucnjave je proteklo pet minuta. Susjedi su zacijelo čuli hlice, no Francuzi u to vrijeme baš i nisu bili odviše voljni zvati policiju: pribojavali su se da bi mogli završiti na ispitivanju u Gestapu. Međutim, ona se nije namjeravala izlagati nepotrebnim rizicima. Odavde moraju otići što prije.

Sada je usmjerila pozornost na lažnu mademoiselle Lemaš, vezanu za kuhinjsku stolicu. Znala je što treba učiniti i zbog toga osjetila val malodušja. "Kako se zoveš?" upita je.

"Stephanie Vinson."

"Ti si ljubavnica Dietera Francka."

Bila je blijeda kao zid, no i dalje se držala prkosno, a Flick pomisli samo koliko je lijepa. "On mi je spasio život."

Eto kako je Franck pridobio njezinu odanost, pomisli Flick. Ali to nije ništa mijenjalo na stvari: izdajica je izdajica, bez obzira na motiv. "Ti si dovela Helikoptera ovamo kako bi ga uhvatili."

Ona ne reče ništa.

"Je li Helikopter živ ili mrtav?"

"Ne znam."

Flick rukom pokaže prema Paulu. "I njega si dovela ovamo. Pomogla bi Gestapu da nas sve uhvate." Kada je pomislila na opasnost u kojoj se našao Paul, u njezinu se glasu začuo bijes.

Stephanie spusti pogled.

Flick joj priđe sleđa i izvadi pištolj. "Francuskinja si, a ipak si surađivala s Gestapom. Zbog tebe smo svi mogli poginuti."

Uviđajući što slijedi, ostali se udalje za nekoliko koraka, sklanjajući se s vatrene linije.

Stephanie nije vidjela pištolj, ali je naslutila što se događa. Sada prošapće: "Što ćete učiniti sa mnom?"

Flick reče: "Ostavimo li te ovdje, reći ćeš Dieteru Francku koliko nas ima i opisati nas, pomoći mu da nas uhvati kako bi nas mogao mučiti i ubiti ... nije li tako?"

Ona ne odgovori.

Flick usmjeri pištolj prema Stephanieinu zatiljku. "Imaš li kakav izgovor za pomaganje neprijatelju?"

"Činila sam ono što sam morala. Ne dijelimo li svi takvu sudbinu?"

"Upravo tako", reče Flick i dvaput povuče otponac.

Pištolj zagrmi u skućenom prostoru. Krv i još nešto šikne iz ženina lica i pljusne na donji dio njezine elegantne zelene haljine, a ona se bez glasa i života nagne naprijed.

Jelly se lecne. Greta se okrene na drugu stranu. Čak je i Paul problijedio.

Samo je Ruby imala posve bezizražajno lice.

Svi su još nekoliko trenutaka šutjeli. Flick reče: "Idemo odavde!"

Bilo je već šest navečer kada se Dieter zaustavio ispred kuće u Rue du Bois. Njegov nebeskoplavi automobil nakon dugotrajnog je putovanja bio prekriven prašinom i zgnječenim kukcima. U trenutku kada je izišao iz vozila, večernje je sunce zamaknulo za neki oblak, i ta se mirna ulica našla u njegovoj sjeni. On zadrhti.

Skinuvši motociklističke naočale - dotada je bio vozio sa spuštenim krovom - prstima prođe kroz kosu kako bi je spustio. "Pričekaj me ovdje, molim te, Hans", reče. Želio se nasamo vidjeti sa Stephanie.

Otvarajući vrata u ogradi i ulazeći u vrt pred kućom, primijetio je da nema *Simce Cinq* mademoiselle Lemaš. Garažna vrata bila su otvorena, a garaža prazna.

Je li se Stephanie poslužila njezinim automobilom? Ali kamo bi otišla? Trebala bi ga čekati u kući, s dvojicom gestapovaca.

On priđe vratima i povuče konopac zvonca. Zvuk zvonca je utihnuo, a kućom je i dalje vladala neobična tišina. On kroz prozor pogleda u salon s prednje strane, no ta je soba uvijek bila prazna. Ponovno pozvoni. Nije se dogodilo ništa. Tada se sagne kako bi pogledao kroz prorez za pisma, no tako nije vidio osobito puno: dio stubišta, nekakav planinski pejzaž u Švicarskoj, te vrata koja vode u kuhinju, napola otvorena. Nije bilo nikakva kretanja.

On pogleda susjednu kuću i ugleda lice koje se žurno povuklo s prozora te zastor koji je ponovno pokrio staklo.

Zaobišavši kuću, kroz dvorište je došao do vrta iza nje. Dva su prozora bila razbijena, a stražnja vrata otvorena. On osjeti kako mu srce obuzima ledeni strah. Što se to ovdje dogodilo?

"Stephanie?" zazove. Ništa.

Dieter uđe u kuhinju.

Isprva nije mogao shvatiti prizor pred kojim se našao. Nekakav smotak bio je običnom kućnom špagom vezan za kuhinjsku stolicu. Nalikovao je na žensko tijelo s nekakvom odvratnom kašom na vrhu. Nakon nekoliko trenutaka policijsko iskustvo pomoglo mu je da zaključi kako je to nešto odvratno zapravo ljudska glava kroz koju je prošao metak. A potom uvidi da mrtva žena na nogama ima rasparene cipele, jednu crnu, drugu smeđu, i spozna da je to Stephanie. Bolno jauknuvši, on dlanovima prekrije oči i polagano se spusti na koljena, jecajući.

Nakon nekoliko dugih trenutaka polagano je spustio ruke i prisilio se na to da ponovno pogleda. Onaj detektiv u njemu uočio je krv na donjem dijelu haljine i zaključio kako je ustrijeljena s leđa. Možda je to bilo i milosrdno; možda nije doživjela užas spoznaje da će umrijeti. Ispaljena su dva metka, učinilo mu se.

Upravo je zbog dviju izlaznih rana njezino dražesno lice izgledalo tako stravično, budući da su joj razorile oči i nos, tako da su one senzualne usne ostale umrljane krvlju, ali netaknute. Da nije bilo cipela, ne bi je prepoznao. Oči su mu se ispunjavale suzama, sve dok Stephanie nije postala posve mutna.

Osjećaj gubitka bio je bolan poput prave rane. Nikada u životu nije doživio šok kao sada, kada je iznenada spoznao daje više nema. Više ga nikada neće onako ponosno pogledati; više neće izazivati nepodijeljenu pozornost u svakom restoranu, više nikada neće vidjeti kako preko tih savršenih listova navlači svilene čarape. Njezin stil i njezin duh, njezini strahovi i njezine želje, sve to bilo je sada poništeno, izbrisano, okončano. Imao je dojam daje on ustrijeljeni da je izgubio dio sebe. Sada prošapće njezino ime; ili to barem pokuša.

A u tom trenutku iza sebe začuje nekakav glas. Potpuno zatečen, gotovo krikne od preneraženosti.

Glas se začuje ponovno: nekakvo gundanje, bez riječi, ali nedvojbeno ljudsko.

On poskoči na noge, okrećući se i brišući oči. I tek tada prvi put uoči dvojicu muškaraca na podu. Obojica su bili u odori. Bili su to Stephanieni čuvari iz Gestapa. Nisu je zaštitili, no u pokušaju su barem dali život.

Točnije, jedan od njih.

Jedan je ležao posve nepomično, no drugi je pokušavao nešto reći. Bio je to mladić, od devetnaest-dvadeset godina, crne kose i malenih brkova. Kapa od uniforme ležala je na linoleumu uz njegovu glavu.

Dieter mu priđe i klekne. Odmah je uočio izlazne rane na prsima: ustrijeljen je s leđa. Ležao je u lokvi krvi. Glava mu se trzala, a usne micale. Dieter se uhom približi do njegovih usta.

"Vode", prošapće on.

Iskrvario je. Na samome završetku uvijek traže vodu, znao je Dieter - to je viđao u pustinji. Sada pronađe šalicu, napuni je vodom i prinese mladićevim usnama. On popije sve, dok mu je voda niz bradu curila na krvlju natopljenu bluzu.

Dieter je znao da bi trebao nazvati liječnika, ali morao je doznati što se dogodilo. Odogodi li ispitivanje, čovjek bi mogao izdahnuti a da mu ne ispriča što zna. Njega može žrtvovati. Najprije će ga ispitati, a tek zatim pozvati liječnika. "Tko je to bio?" reče i ponovno pogne glavu kako bi čuo šaputanje čovjeka na samrti.

"Četiri žene", reče mladić promuklim galsom.

"Čavke", reče Dieter s gorčinom u glasu. "Dvije sprijeda ... dvije straga."

Dieter kimne. Jasno je mogao zamisliti tijek događaja. Stephanie je otišla otvoriti ulazna vrata na kojima je netko pozvonio. Gestapovci su stajali u pripravnosti, gledali prema predvorju. Teroristkinje su se neopaženo približile kuhinjskim prozorima i upucale ih sleđa. A potom ...

"Tko je ubio Stephanie?"

"Vode ..."

Dieter je krajnjim naporom obuzdavao želju da što prije izvuče sve do čega može doći. Sada ponovno ode do sudopera, još jednom napuni šalicu vodom i prinese je mladićevim ustima. On je još jednom iskapi i uzdahne od olakšanja, no taj se uzdah pretvori u stravičan hroptaj.

"Tko je ubio Stephanie?" ponovi Dieter.

"Ona mala", reče gestapovac.

"Flick", reče Dieter, a srce mu ispuni neizreciva želja za osvetom.

Mladić prošapće: "Žao mi je, bojniče ..."

"Kako se to dogodilo?"

"Brzo ... sve je bilo užasno brzo."

"Ispričaj mi."

"Svezali su je ... rekli da je izdajica ... pištolj na zatiljak ... i zatim su otišle."

"Izdajica?" ponovi Dieter. Mladić kimne.

Dieter suspregne jecaj. "Ona nikada nikoga nije ustrijelila u zatiljak", reče šaptom prepunim boli.

Gestapovac ga više nije čuo. Usne se više nisu micale, više nije disao.

Dieter ispruži desnu ruku i obzirnim mu dodirom prstiju spusti kapke. "Počivaj u miru", reče.

A zatim, dobro pazeći da ženi koju je volio bude okrenut leđima, ode do telefona.

Smjestiti petero ljudi u *Simcu Cinq* nije bilo ni najmanje lako. Rudy i Jelly sjedile su na stražnjem sjedalu koje se gotovo i nije moglo nazivati pravim sjedalom. Paul je vozio. Greta je sjela na mjesto suvozača, Flick njoj u krilo. Inače bi se u vezi s tim bili smijuljili, ali sada su svi bili mračno raspoloženi. Ubili su troje ljudi i zamalo se našli u Gestapovim rukama. Sada su bili na oprezu, superbudni, pripravnici na sve reagirati u istom trenutku.

Razmišljali su samo o preživljavanju.

Flick je Paula usmjerila do ulice koja se protezala usporedno s ulicom u kojoj je živjela Gilberte. Prisjećala se kako je s ranjenim mužem ovamo došla prije točno sedam dana. Paulu je rekla neka parkira u blizini završetka uličice sa stražnje strane zgrade. "Pričekajte ovdje", reče Flick. "Ja ću provjeriti situaciju."

Jelly reče: "Samo brzo, za ime svijeta."

"Najbrže što mogu." Flick iziđe i potrči prolazom, uz stražnju stranu tvornice, do vrata u zidu. Brzo prešavši na suprotnu stranu vrta, na stražnja je vrata ušla u zgradu. Predvorje je bilo prazno i posvuda je vladala tišina. Tihom se uspela do potkrovlja.

Ondje se zaustavi ispred Gilbertina stana. Ono što je vidjela ispunilo ju je malodušjem. Vrata su bila otvorena. Bila su razvaljena i sada su pijano visjela sjedne šarke. Osluškivala je, ali nije čula ništa, a nešto joj je govorilo da je provaljeno još prije više dana. Sada oprezno stupi unutra.

Netko je površno pretražio stan. U malenoj dnevnoj sobi jastučići na sjedalima bili su razbacani, dok su u kuhinji u kutu vrata ormarića stajala otvorena.

Flick pogleda u spavaću sobu i ugleda sličan prizor. Ladice su bile izvučene iz komode, ormar širom otvoren, a netko je s prljavim čizmama bio i na krevetu. I

Sada priđe prozoru i pogleda na ulicu. Na suprotnoj strani stajao je crni Citroen *Traction Avant*, a u njemu su sprijeda sjedila dvojica muškaraca.

Sve to znači vrlo loše novosti, pomisli Flick u očaju. Netko je i propjevao, a Dieter Franck iz toga je izvukao maksimalnu korist." Pomno je pratio trag koji ih je odveo prvo do mademoiselle Lemaš, potom do Briana Standisha i na kraju do Gilberte. A Michel? Je li i on zatočen? To joj se činilo krajnje vjerojatnim.

Tada pomisli na Dietera Francka i sjeti se onog prestrašenog drhtaja koji je osjetila kada je prvi put pogledala njegov sažeti životopis koji su u MI6 napisali na poleđini njegove fotografije. Nije se dovoljno prestrašila, sada joj je bilo posve jasno. Pametan je i ustrajan! Zamalo ju je uhvatio u La Chatelleu, oblijepio je Pariz plakatima s njezinim licem, hvatao i ispitivao njezine drugove jednog za drugim.!

Vidjela ga je samo dvaput, oba puta tek na nekoliko trenutaka. Sada u sjećanje dozove njegovo lice. Zračilo je inteligencijom i energijom, činilo joj se, kao i odlučnošću koja lako može prijeći u bezobzirnost. Bila je posve uvjerena da joj je još uvijek na tragu, te stoga odluči postati još budnijom.

U tom trenutku pogleda nebo. Do mraka su ostala približno tri sata.

Žurno se spustivši stubama, kroz vrt se vratila do *Simce Cinq* parkirane u susjednoj ulici. "Ništa od toga", reče natisnuvši se u vozilo. "Stan je pretražen, a Gestapo pazi na prednji ulaz."

"Dovraga", reče Paul. "Kamo ćemo sada?" i

"Znam još jedno mjesto na kojem možemo pokušati", reče Flick. "Vozi nas u grad."

Pitala se koliko će se dugo još moći služiti *Simcom Cinq*, dok se maleni motor od pet stotina kubičnih centimetara mučio s pokretanjem preopterećenog vozila. Pod pretpostavkom da su tijela u kući u Rue du Bois otkrivena za manje od sata, koliko će vremena trebati da policija i gestapovci u Reimsu počnu tražiti automobil mademoiselle Lemaš? Dieter nikako nije mogao obavijestiti ljude koji su već bili na ulicama, ali već će sljedeća smjena znati sve podatke. A Flick nije znala kada na dužnost stupaju noćne ekipe. Stoga zaključi da više gotovo i nemaju vremena. "Vozi na postaju", reče. "Ondje ćemo ostaviti auto."

"To je dobra zamisao", reče Paul. "Možda pomisle da smo otišli iz grada."

Flick je na ulicama pogledom tražila vojne *Mercedese* ili crne Gestapove *Citroene*. Suspregnula je dah dok su prolazili pokraj dvojice žandara u ophodnji. No do središta grada došli su bez incidenta. Paul se parkirao u blizini željezničke postaje, gdje su svi izišli i žurno se udaljili od automobila.

"Ovo ću morati obaviti sama", reče Flick. "Najbolje je da svi odete u katedralu i ondje me pričekate."

"Meni su svi grijesi već oprosteni nekoliko puta, koliko sam danas boravio u crkvi", reče Paul.

"Možeš se moliti za nekakvo prenoćište", reče mu Flick i brzo se udalji.

Vratila se u Michelovu ulicu. Na stotinu metara od njegove kuće nalazio se bar Chez Regis. Ona uđe. Vlasnik, Alexandre Regis, stajao je za šankom i pušio.

Samo je kimnuo, pokazujući da ju je prepoznao, no nije rekao ništa.

Ona uđe kroz vrata s oznakom "Toalet". Prešavši kratki prolaz, otvori nešto što je nalikovalo na vrata ormara. Ta su vrata vodila do strmih stuba koje su se uspinjale. Na njihovu vrhu nalazila su se masivna vrata sa špijunkom. Flick snažno zakuca šakom i stane na mjesto na kojem joj se kroz otvor moglo vidjeti lice. Već trenutak poslije vrata je otvorila meme¹² Regis, vlasnikova majka.

Flick uđe u veliku sobu zamračenih prozora. Na podu je imala samo grubi sag, zidovi su bili obojeni smeđe, dok je sa stropa visjelo nekoliko golih žarulja. Na jednom kraju sobe nalazio se stol za rulet. Oko velikog kružnog stola skupina muškaraca je kartala. U jednom kutu bio je postavljen šank. Bila je to ilegalna kockarnica.

¹² Franc. bakica.

Michel je volio igrati poker u visoke uloge, a volio je i društvo mutnih tipova, tako da bi katkada navečer dolazio ovamo. Flick nikada nije igrala, ali bi neki put sjedila i sat vremena promatrala igru. Michel je tvrdio da mu donosi sreću.

Bilo je to dobro mjesto za skrivanje od Gestapa i Flick se nekako bila nadala da bi ga mogla zateći baš tu, no kada je pregledala sva lica, ostala je razočarana.

"Hvala, meme", reče Alexandreovoj majci. "Drago mi je vidjeti te. Kako si?"

"Dobro, jesi li vidjela mojeg muža?"

"Ah, šarmantnog Michela. Večeras, nažalost, ne." Ljudi ovdje nisu znali da je Michel član Pokreta.

Flick priđe šanku i sjedne na barsku stolicu, smiješeći se konobarici, sredovječnoj ženi s blistavim ružem na usnama. Bila je to Yvette Regis, Alexandreova supruga. "Imaš viski?"

"Svakako", reče Yvette. "Za one koji si ga mogu priuštiti." Ona izvadi bocu Dewar's White Labela i ulije piće u čašu.

Flick reče: "Tražim Michela."

"Nisam ga vidjela barem tjedan dana", reče Yvette.

"Dovraga." Flick otpije gutljaj pića. "Još ću malo pričekati, zaj slučaj da se pojavi."

Dieter je bio očajan. Pokazalo se da je Flick odviše pametna. Izbjegla je njegovu zamku. Negdje je u Reimsu, ali nema načina da je pronađe. Više ne može pratiti pripadnike Pokreta iz Reimsa u nadi da će se nekome od njih javiti, jer su svi sada već zatočeni. Dieter je pod nadzorom držao Michelovu kuću i Gilbertin stan, no bio je uvjeren da je Flick odviše prepredena da bi dopustila da je vidi neki prosječni Gestapov drot. Njezine slike bile su raspoređene po cijelome gradu, no sada je već zacijelo promijenila izgled, obojila kosu ili učinila nešto slično, jer nitko nije dojavio da ju je vidio.

Nadmudrila ga je na svakoj usputnoj postaji.

Potreban mu je neki genijalan potez, blistava ideja. A jedna takva upravo mu je sinula - tako mu se barem činilo.

Sjedio je na sjedalu bicikla uz rub ceste. Nalazio se u središtu grada, ispred kazališta. Na sebi je imao beretku, vozačke naočale i grubi pamučni prsluk, dok su mu nogavice bile utaknute u čarape. Bio je neprepoznatljiv. Nitko neće posumnjati u njega. Gestapo se nikada ne služi biciklima.

Ulicom se zaputio prema zapadu, stisnuvši kapke kako bi mogao pogledati prema suncu na zalasku. Čekao je crni *Citroen*. Sada pogleda na sat: trebao bi se pojaviti svakog trenutka.

Na suprotnoj strani ulice, Hans je sjedio za upravljačem pištavog starog *Peugeot*a, koji je bio na samome izmaku korisnog životnog vijeka. Motor je radio: Dieter se nije želio izložiti mogućnosti da se ne pokrene kada bude potreban.

Hans je također bio prurušen, sa sunčanim naočalama i kapom, a nosio je i otrcano odijelo i izlizane cipele, poput francuskog građanina. Još nikada nije radio nešto slično, ali je stoički prihvatio zapovijed.

Ni Dieter nikada nije radio nešto slično. Nije imao pojma hoće li plan uspjeti.

Bezbrojne stvari mogle bi poći pogrešnim smjerom i ništa nije bilo nemoguće. Dieter je zamislio očajnički plan, ali nije imao što izgubiti. U utorak je noć punog mjeseca. Bio je uvjeren da su saveznici spremni za invaziju. Flick je ta velika nagrada za trud. Vrijedna velikih rizika.

Ali pobjeda u ratu više mu nije bila glavni prioritet. Njegova je budućnost razorena; gotovo mu je svejedno tko će vladati Europom. Neprestano je mislio na Flick Clairret. Ona mu je upropastila život; ona je ubila Stephanie. Želio je pronaći Flick, uhvatiti je i odvesti u podrum u dvorcu. Ondje bi osjetio zadovoljstvo koje donosi osveta. Neprestano je maštao o tome kako bi je mučio: željeznim šipkama koje

bi smrskale njezine malene kosti, uređajem za električne šokove uključenim do maksimuma, injekcijama koje bi kod nje izazvale užasne grčeve, ledenom kupkom od koje bi joj se zaustavila krv u prstima.

Uništavanje Pokreta otpora i odvrćanje napada postalo je tek jednim dijelom kazne koju je namijenio Flick.

No prvo je treba pronaći. U daljini ugleda crni *Citroen*.

Sada ga bolje promotri. Je li to taj automobil? Imao je dvojna vrata, a takvi se modeli uvijek koriste pri prijevozu zatvorenika. Pokušavao je pogledom prodrijeti unutra. Učinilo mu se daje u njemu ukupno četvero ljudi. To je zasigurno auto koji čeka. Kada se približio, straga je prepoznao zgodno Michelovo lice. Do njega je sjedio čuvar, gestapovac u odori. Dieter se nervozno uspravi.

Sada mu je bilo drago što je izdao nalog da za njegova izbivanja ne muče Michela. Ovaj plan inače bi bio neizvediv.

U trenutku kada se Citroen našao u ravnini s Dieterom, Hans iznenada pokrene stari Peugeot. Automobil pojuri i poskoči, te izravno s prednje strane udari Citroen.

Začuo se zveket metala koji se savijao i prasak stakla koje se rasprskava. Ona dvojica gestapovaca koji su sjedili sprijeda iskoče na ulicu i na lošem francuskome počnu vikati na Hansa. Činilo se da ne primjećuju kako je njihov kolega straga, kako je izgledalo, negdje udario glavom i sada je nepomično i bez svijesti napola ležao pokraj zatočenika.

Ovo je ključan trenutak, pomisli Dieter, živaca zategnutih poput strune. Hoće li Michel zagristi? Nepomično je promatrao taj neobičan prizor nasred ulice.

Michelu je trebalo podosta vremena da uvidi kakva mu se prilika upravo pružila. Dieteru se već učinilo da je neće iskoristiti. A onda se odjednom trgnuo.

Nagnuvši se preko naslona prednjih sjedala, vezanim je rukama stao petljati oko ručice za otvaranje vrata, uspio ih otvoriti, te se, spustivši sjedalo, izvukao iz automobila.

Sada načas pogleda onu dvojicu gestapovaca koji su se još prepirali s Hansom. Bili su mu okrenuti leđima. On se okrene i udalji žurnim korakom. Po izrazu njegova lica moglo se zaključiti kako gotovo ne može vjerovati kakva mu se sreća nasmiješila.

Dieterovo srce slavodobitno poskoči. Plan je uspio. On se uputi za Michelom. Hans za njim krene pješice.

Dieter se još nekoliko metara vozio biciklom, no tada je uvidio da sustiže Michela, tako da je sišao i stao gurati bicikl pločnikom. Michel skrene na prvome uglu, jedva primjetno šepajući od one rane, ali koračajući brzo, vezane ruke držeći nisko ispred sebe, kako bi bile manje uočljive. Dieter je diskretno hodao za njim, dijelom koračajući, dijelom vozeći, sklanjajući se iz Michelova vidokrug kad god bi to bilo moguće, skrivajući se iza visokih vozila ako bi mu se ukazala prilika. Michel bi se s vremena na vrijeme osvrnuo, ali se nije odlučio za sustavni pokušaj oslobađanja od eventualne pratnje. Nije imao pojma da je sve to bila namještaljka.

Nakon nekoliko minuta Hans je, prema dogovoru, prestigao Dietera, koji je načas zastao kako bi mogao poći za Hansom. Nešto poslije ponovno su se zamijenili.

Kamo će Michel otići? Za Dieterov je plan bilo ključno da ga Michel odvede do drugih članova Pokreta, kako bi ponovno mogao ući u trag Flick.

Na Dieterovo veliko iznenađenje, Michel se uputio prema svojoj kući u blizini katedrale. Nemoguće je da ne pretpostavlja da kuću drže pod nadzorom. Ipak, skrenuo je upravo u tu ulicu. Međutim, nije otišao do svog ulaza, nego je ušao u neki bar na suprotnoj stra koji se zvao *Chez Regis*.

Dieter nasloni bicikl na zid susjedne kuće, ispražnjenog lokala s izbljedadnim nazivom neke mesnice. Pričekao je još nekoliko nuta, za slučaj da Michel odluči odmah izići. Kada je postalo jasn da se kani zadržati, Dieter uđe.

Namjera mu je bila samo potvrditi da je Michel još uvijek unutra - pritom se oslanjao na masku od naočala i beretke zahvaljujući kojoj ga Michel neće prepoznati. Izgovor će mu biti kupnja kutije cigareta, a zatim će ponovno izići. Ali Michela nije bilo na vidiku. Zbunjen, Dieter je oklijevao.

Muškarac za šankom reče: "Izvolite, gospodine?"

"Pivo", reče Dieter. "Točeno." Nadao se da, budu li razgovara tek koliko je najnužnije, čovjek neće primijetiti njegov blagi njemački naglasak, te će ga prihvatiti kao biciklista koji je svratio utažiti žed.

"Odmah."

"Gdje je nužnik?"

Barmen rukom pokaže prema nekim vratima u kutu. Dieter uđe. Michela nije bilo u muškom nužniku. Dieter se odvaži i na kratak pogled u ženski: bio je prazan. On otvori nešto što je nalikovalo na vrata ormara i uvidi da odande dalje vode stube. Potom se uspne. Na vrhu su se nalazila masivna vrata sa špijunkom.

Dieter pokuca, ali nitko se ne javi. Još je nekoliko trenutaka samo osluškivao. Nije se čulo ništa, ali vrata su bila debela. Bio je uvjeren da je netko ipak s druge strane, da ga promatra kroz rupicu, uviđajući da nije redovita mušterija. Tada pokuša odglumiti da se našao na pogrešnome mjestu, da je zapravo tražio nužnik. Počešavši se po glavi, slegnuo je ramenima i spustio se stubama.

Nigdje nije bilo traga nekakvom stražnjem ulazu u lokal. Michel je ovdje, Dieter je bio gotovo posve uvjeren, u zaključanoj sobi na katu. Ali što bi Dieter u vezi s time trebao poduzeti?

Sada odnese čašu do stola, kako ga barmen ne bi pokušao uvući u nekakav neobavezan razgovor. Pivo je bilo vodenasto i bezukusno. Čak je i u Njemačkoj kvaliteta piva pala tijekom rata. On se prisili na to da isprazni čašu, a zatim iziđe.

Hans je stajao na suprotnoj strani ulice, razgledavao izlog neke knjižare.

Dieter prijede ulicu. "U nekakvoj je privatnoj sobi na katu", reče Hansu.

"Moguće je da se našao s drugim pripadnicima Pokreta. S druge strane, gore bi mogao biti i bordel, ili nešto slično, a ja ga ne želim iznenaditi prije nego što nas dovede do nekog tko će nam nešto vrijediti."

Hans kimne, uviđajući dvojbu.

Dieter tada donese odluku: ubrzo će uhititi Michela. "Kada iziđe, ja ću ga slijediti. Čim se nađemo izvan vidokrug, napravi raciju i sve pretraži."

"Ja sam?"

Dieter rukom pokaže prema dvojici gestapovaca u Citroenu koji su pazili na Michelovu kuću. "Neka ti oni pomognu."

"U redu."

"Potrudi se da sve izgleda kao nekakva borba protiv poroka ... uhiti kurve, ako ih ima. Ne spominji Pokret otpora."

"U redu."

"Do tada čekamo."

Do trenutka kada je Michel ušao u prostoriju, Flick je obuzimao krajnji pesimizam.

Sjedila je za šankom u tom improviziranom kasinu, nepovezano razgovarala s Yvette, nezainteresirano promatrala koncentrirana lica muškaraca koji su bili posve usredotočeni na karte, kocke i rulet. Nitko nije obraćao osobitu pozornost na nju: bili su to ozbiljni kockari, kojima nije moglo zasmetati neko zgodno lice.

Ne uspije li pronaći Michela, u velikoj je nevolji. Ostale su Čavke u katedrali, no ondje neće moći oostati cijelu noć. Mogu prespavati na otvorenome - preživjele bi vremenske uvjete u lipnju, ali i tako bi ih vrlo lako uhvatili. K tome im je trebao i prijevoz. Ne uspiju li od Bollingera dobiti automobil ili kombi,

nešto će morati ukrasti. No u tom bi slučaju bile prisiljene misiju provesti služeći se vozilom koje traži policija. Tako bi već ionako pogibeljan pothvat postao još opasnijim.

Njezinom mračnom raspoloženju pridonosio je još jedan razlog: slika Stephanie Vinson neprestano joj se vraćala u misli. Flick je tada prvi put ubila vezanog, nemoćnog zatočenika, prvi put je ustrijelila ženu.

Svako ubijanje uznemirilo bi je neizrecivo duboko. Onaj gestapovac kojeg je ubila nekoliko minuta prije Stephanie bio je vojnik s pištoljem u ruci, no njoj se i dalje činilo užasnim što je okončala njegov život. Tako je bilo i s ostalima koje je ubila: dvojicom policajaca u Parizu, jednim Gestapovim pukovnikom u Lilleu, te jednim francuskim izdajnikom u Rouenu. Ali to sa Stephanie bilo je gore od svega. Flick joj je stavila pištolj na zatiljak i smaknula je. Upravo tako poučavala je novake na obuci u RSO-u. Stephanie je to zaslužila, dakako - Flick u vezi s time nije imala ni najmanje sumnje. Ali mučila su je pitanja o sebi samoj. Kakva je to osoba u stanju hladnokrvno ubiti bespomoćnog zatočenika? Je li postala nekom vrstom bezosjećajnog krvnika?

Ona iskapi viski, ali odbije još jedan, pribojavajući se pripite sentimentalnosti.

U tom trenutku na vratima se pojavio Michel.

Cijelo biće obuzeo joj je osjećaj neopisivog olakšanja. Michel poznaje cijeli grad. On će joj moći pomoći. Cijela misija odjednom se ponovno činila izvedivom.

Osjetila je nekakvu neobičnu naklonost dok je promatrala tu visoku i vitku figuru, izgužvani sako, zgodno lice s nasmiješenim očima. Uvijek će joj biti drag, činilo joj se sada. Ipak, osjetila je i neizrecivo bolno žaljenje, prisjetivši se one strastvene ljubavi koju je nekoć osjećala. Taj se osjećaj više nikada neće vratiti, bila je uvjerenjena.

Kada se približio, uvidjela je da baš i ne izgleda najbolje. Činilo se da su mu se na licu pojavile nove bore. Srce joj se ispuni suosjećanjem. Na njegovu licu vidjeli su se iscrpljenost i strah, tako da je neznancu mogao izgledati kao pedesetogodišnji, a ne tridesetpetogodišnji muškarac, pomisli zabrinuto.

No najviše se pribojavala pomisli na to kako će mu sada priopćiti da je njihov brak okončan. Toga se bojala i to joj se sada učini ironičnim: upravo je ustrijelila jednog gestapovca i jednu Francuskinju koja je izdala domovinu, nalazi se na tajnoj zadaći na okupiranom teritoriju i unatoč svemu tome najviše se boji povrijediti muža.

On je bio očito oduševljen što je vidi. "Flick!" poviče. "Znao sam da ćeš već nekako doći!" Priđe joj i dalje šepajući od one rane.

Ona tiho reče: "Bojala sam se da te uhvatio Gestapo."

"I jest!" On se okrene tako da su mu se iz sobe vidjela samo leđa, te joj pokaže ruke, čvrstim uzetom povezane za zglobove.

Ona iz revera izvuče onaj maleni nož i diskretno prereze konopce. Kockari nisu primijetili ništa. Ona spremi nož.

Meme Regis primijetila ga je upravo u trenutku kada je konopce spremao u džep hlača. Zagrlivši ga, poljubi ga u oba obraza. Flick ga je promatrala kako očijuka sa starijom ženom, obraća joj se svojim glasom kojim kao da poziva u postelju, časti je svojim seksi osmijehom. Meme potom nastavi s poslom, poslužujući kockare, a Michel Flick ispriča kako je pobjegao. Ona se bila pribojavala da će je poželjeti strastveno poljubiti, i nije znala kako bi se nosila s takvim pokušajem, no pokazalo se da je odviše zaokupljen svojim pustolovinama da bi u odnos s njom sada unio i romantiku.

"Imao sam nevjerojatnu sreću!" zaključi priču. Zatim sjedne naj barsku stolicu, trljajući ručne zglobove, i zatraži pivo.

Flick kimne. "Možda i pretjeranu", reče.

"Kako to misliš?"

"Mogla bi biti i nekakva smicalica."

On je bio ogorčen, nesumnjivo se ljuteći već i zbog toga što je j pomislila da bi mogao biti lakovjeran. "Ne bih rekao."

"Je li moguće da te netko ovamo slijedio?"

"Nije", reče on odlučno. "Provjeravao sam, dakako."

Ona je osjećala nelagodu, no preko tog je osjećaja prešla bez riječi. "Znači, Brian Standish je mrtav, a njih troje su zatočeni ... mademoiselle Lemaš, Gilberte i doktor Bouler."

"Svi su ostali mrtvi. Nijemci su predali tijela ubijenih u onom sukobu. A preživjele, Gastona, Genevieve i Bertranda, strijeljali su na trgu u Sainte-Cecileu."

"Bože sveti."

Još su nekoliko trenutaka šutjeli. Flick je silno opterećivala pomisao na izgubljene živote, na proživljene patnje, a sve zbog njihove misije.

Michel je dobio pivo. Pola čaše ispio je u jednom gutljaju, a potom obrisao usne. "Pretpostavljam da si došla još jednom pokušati i izvesti diverziju u dvorcu."

Ona kimne. "Ali priča glasi da smo došle u zrak dići željeznički tunel kod Marlesa."

"To je dobra zamisao, trebali bismo ostvariti i nju, bez obzira na sve."

"Ne sada. Dvije članice moje ekipe uhitili su u Parizu, a one su svakako propjevale. Zacijelo su ispričale i tu lažnu priču ... nisu imale pojma o stvarnoj misiji ... tako da su Nijemci nedvojbeno udvostručili osiguranje željezničkog tunela. To ćemo prepustiti RAF-u i koncentrirati se na Sainte-Cecile."

"Što ja mogu učiniti?"

"Trebamo prenoćište."

On se na trenutak zamisli. "Podrum Josepha Laperrierea."

Laperriere se bavio proizvodnjom šampanjca. Michelova teta Antoinette nekoć je bila njegova tajnica. "On je jedan od naših?"

"Simpatizer." On se gorko nasmiješi. "Sada su svi simpatizeri. Svi su uvjereni da će za dan-dva doći do invazije." Tada je upitno pogleda. "Pretpostavljam da imaju pravo ..."

"Da", reče ona, ne nastavljaajući detaljnije o toj temi. "Koliko je velik taj podrum? Nas je petero."

"Velik je, dolje bi se moglo sakriti i pedeset ljudi."

"Dobro. Za sutra još trebam vozilo."

"Prijevoz do Sainte-Cecilea?"

"I nakon toga, kako bismo dočekali avion, budemo li još živi."

"Jasno ti je da se ne možete poslužiti uobičajenim mjestom u Chatelleu, zar ne? Gestapo zna za njega ... ondje su pokupili mene."

"Da. Zrakoplov dolazi na drugo mjesto, u Laroqueu. Dala sam im upute."

"Ono krumpirište. Odlično."

"A vozilo?"

"Philippe Moulier ima kombi. Razvozi meso svim njemačkim bazama. Ponedjeljkom ima slobodan dan."

"Sjećam ga se, pronacistički orijentiran."

"Bio je. Četiri godine dobro je zarađivao isključivo zahvaljujući njima. Tako da je sada užasnut: ako invazija uspije, i nakon što Nijemci odu, svi će ga smatrati kolaboracionistom. Zato nam očajnički želi pomoći, nekako dokazati da nije izdajica. Posudit će nam kombi."

"Sutra u deset dovezite ga do podruma."

On joj dodirne obraz. "Ne bismo li mogli zajedno provesti noć?" Kada joj je uputio onaj svoj stari osmijeh, izgledao je dječjački nestašno, privlačno kao nikada.

Ona u sebi osjeti dobro poznato komešanje, ali ne onako snažno kao nekoć. Nekoć bi se od tog osmijeha ovlažila. Sada je to više bilo nalik na sjećanje na nekakvu žudnju.

Željela mu je reći istinu, jer je mrzila i najmanju neiskrenost. No to bi moglo ugroziti misiju. Treba njegovu suradnju. Ili je to samo izgovor? Možda jednostavno nema dovoljno snage.

"Ne", reče. "Ne možemo zajedno provesti noć." Izgledao je razočarano. "Zbog Gilberte?"

Ona već kimne, ali ipak nije mogla lagati, te uvidi da već govori: "No, dobro, djelomično zbog nje."

"A drugi dio?"

"Doista ne bih željela razgovarati o tome usred važne misije." Doimao se ranjivim, gotovo prestrašenim.

"Imaš nekog drugog?"

Nije se mogla navesti na to da ga povrijedi. "Ne", slaže.

On je prodorno pogleda. "To je dobro", reče na koncu. "Drago mi je."

Flick je neopisivo mrzila samu sebe.

Michel popije pivo i ustane. "Laperriereov se podrum nalazi u Chemin de la Carriere. Pola sata hoda ..."

"Znam gdje je ta ulica."

"Bit će najbolje da odem do Mouliera kako bismo se dogovorili za kombi." On je zagrlj i poljubi u usta.

Osjećala se užasno. Gotovo nikako nije mogla odbiti poljubac, budući da je zanijekala da ima nekog drugog, no poljubac s Michelom činio joj se strašno izdajničkim s obzirom na Paula. Ona zatvori oči, pasivno čekajući da se on odvoji od nje.

"Njemu nije promaknuo taj nedostatak gorljivosti. Sada je na trenutak zamišljeno pogleda. "Vidimo se u deset", reče i ode.

Ona odluči pričekati pet minuta i tek potom izići. Od Yvette stoga zatraži još jedan viski.

Dok ga je polagano pila, nad vratima je počelo bljeskati crveno svjetlo.

Nitko nije rekao ni riječi, no svi nazočni odmah su se pokrenuli. Krupje je zaustavio rulet i preokrenuo ga tako da je sada izgledao kao posve običan stol. Kartaši su pokupili uloge i navukli sakoe. Yvette je pokupila čaše sa šanka i strpala ih u sudoper. Meme Regis isključila je svjetla, tako da je sobu osvijetljavala još samo ona trepćuća crvena žarulja iznad vrata.

Flick uzme torbicu s poda i stavi ruku na držak pištolja. "Što se događa?" upita, obraćajući se Yvette.

"Polijska racija", reče ona.

Flick opsuje. Kakva je to vražja sreća, naći se u rukama policije zbog ilegalnog kockanja.

"Alexandre nam je odozdo dao znak", objasni Yvette. "Idemo, brzo!" Ona rukom pokaže prema suprotnoj strani sobe.

Flick pogleda u tom smjeru i ugleda meme Regis kako ulazi u nešto što je izgledalo kao ormar. Dok je tako gledala, meme je na stranu odgurnula nekoliko starih kaputa koji su visjeli u ormaru i u stražnjem dijelu otkrila vrata koja je žurno otvorila. Kockari su počeli izlaziti kroz skrivena vrata. Možda, pomisli Flick, još i uspijem pobjeći.

Ono crveno svjetlo sada se ugasi i na glavnim vratima začuje se glasno lupanje. Flick kroz tamu prijeđe na suprotnu stranu sobe i pridruži se muškarcima koji su se natiskivali kroz ormar. Za njima je ušla u neku posve praznu sobu. Pod je za trideset centimetara bio niži nego što je očekivala, tako da je zaključila kako je riječ o stanu iznad susjedne prodavaonice. Svi su se sjurili stubama i tako se našli u ispražnjennoj mesnici, s prljavim pultom od mramora i prašnjavim vitrinama. Roleta na izlogu bila je navučena, tako da se s ulice nije vidjelo unutra.

Svi su prošli kroz stražnja vrata i izišli u prljavo dvorište okruženo visokim zidom. Kroz jedna vrata u tom zidu izlazilo se na nekakav prolaz, a on je vodio do susjedne ulice. Došavši do te ulice, ljudi su se raspršili u različitim smjerovima.

Flick se žurno udalji i ubrzo ostane sama. Sva zadihana, prvo se orijentira, a zatim uputi prema katedrali, gdje su je čekale ostale Čavke. "Bože moj", prošapće samoj sebi, "Za dlaku."

Kada joj se disanje ponovno normaliziralo, prepad na kockarnicu počela je promatrati u novome svjetlu. Do njega je došlo samo nekoliko minuta nakon Michelova odlaska. Flick nije vjerovala u slučajnosti.

Što je više razmišljala o tome, to je postajala uvjerenijom da je onaj tko je zakucao na ona vrata, o kome god bila riječ, zapravo tražio nju. Znala je da je malena skupina ljudi u toj sobi igrala u velike uloge još i prije rata. Mjesna je policija za to svakako znala. Zašto bi odjednom odlučili zatvoriti kockarnicu? A ako nije bila policija onda je to svakako bio Gestapo. A njih kockari zapravo ne zanimaju. Oni traže komuniste, Židove, homoseksualce i - špijune.

Michelova priča o bijegu u njoj je odmah pobudila sumnju, no dijelom ju je razuvjerilo to što je ustrajno tvrdio da ga nitko nije slijedio. Sada joj se činilo da su njezine slutnje ipak bile ispravne. Njegov su bijeg zacijelo inscenirali, kao i "spašavanje" Briana Standisha. U pozadini svega toga prepoznala je prepredeni um Dietera Francka. Netko je Michela slijedio u onu kavanu, zaključio da se na katu nalazi nekakva tajna prostorija, te se ponadao da bi ondje mogao pronaći nju.

To znači daje Michel i dalje pod prismotrom. Nastavi li biti tako neoprezan, netko će ga večeras slijediti i do kuće Philippea Mouliera, a ujutro, dok bude vozio kombi, pratit će ga do podruma u kojem se skrivaju Čavke.

I što ću, dovraga, pomisli Flick, poduzeti u vezi s time?

Ponedjeljak, 5. lipnja 1944.

Dieter je početak migrene osjetio ubrzo nakon ponoći, dok je stajao u svojoj sobi u hotelu Frankfort i promatrao krevet u kojem više nikada neće biti sa Stephanie. Činilo mu se da bi bol popustila kada bi zaplakao, ali suze jednostavno nisu dolazile, tako da si je ubrizgao morfij i ispružio se na prekrivaču.

Telefon ga je probudio prije svitanja. Zvao je Walter Godel, Rommelov pobočnik.

Omamljenim glasom Dieter upita: "Je li počela invazija?"

"Danas ništa od toga", odgovori Godel. "Loše vrijeme u La Mancheu."

Dieter se uspravi u sjedeći položaj i protrese glavu kako bi razbistrio misli. "Što je onda?"

"Očito je da je Pokret nešto očekivao. Preko noći je došlo do prave erupcije sabotaža diljem sjeverne Francuske." Godelov glas, koji je ionako bio hladan, sada je dosegnuo temperaturu arktičkog leda. "Tvoja je zadaća bila takve stvari spriječiti. Što radiš u krevetu?"

Uhvaćen na spavanju, Dieter uloži sve snage kako bi povratio uobičajenu staloženost. "Za petama sam najvažnijem vođi Pokreta otpora", reče, trudeći se da ne ostavi dojam da samo smišlja izgovore za neuspjeh. "Sinoć sam je zamalo uhvatio. Uhitit ću je danas. Budi bez brige ... već sutra ujutro privodit ćemo na stotine i stotine terorista. Obećavam ti." Istog trenutka požalio je zbog molećivog tona posljednjih dviju riječi.

Godela to nije dirnulo. "Nakon sutra već će ionako biti prekasno."

"Znam ..." Dieter zašuti. Linija se već prekinula. Godel je spustio slušalicu.

Dieter također spusti slušalicu i pogleda na ručni sat. Bila su četiri sata i on ustane. Migrene je nestalo, no osjećao se slabo, ili od morfija ili od neugodnog telefonskog razgovora. Popio je čašu vode i s njom tri aspirina, a zatim se počeo brijati. Dok je prekrivao lice pjenom, nervozno je razmišljao o sinoćnjim događajima, pitajući se je li učinio sve što je bilo moguće.

Pošto je ispred Chez Regisa ostavio poručnika Hessea, slijedio je Michela Claireta do kuće Philippea Mouliera, dobavljača svježega mesa za restorane i vojne kuhinje. Bio je to lokal sa stanom na prvom katu i dvorištem uz kuću.

Dieter je sat vremena budno pazio, ali nitko nije izišao.

Zaključivši kako je Michel ondje nakanio prenoćiti, Dieter je pronašao neki bar i nazvao Hansa Hessea. Hans je sjeo na motocikl i u deset mu se pridružio pred Moulierovom kućom. Poručnik mu je tada ispričao priču o neobjašnjivo praznoj sobi iznad Chez Regisa. "Imaju nekakav sustav upozoravanja", nagađao je Dieter.

"Barmen u prizemlju u svakom trenutku može aktivirati alarm ako netko dođe nešto tražiti."

"Mislite da se tim mjestom služe ljudi iz Pokreta?"

"Vjerojatno. Pretpostavljam da su se ondje običavali sastajati pripadnici Komunističke partije, pa je Pokret otpora samo preuzeo njihov sustav."

"Ali kako su sinoć pobjegli?"

"Vrata u podu, ispod tepiha ili nešto slično ... komunisti su uvijek morali biti pripravnici na nevolje. Uhitili ste barmena?"

"Uhitio sam sve koje smo zatekli. Sada su u dvorcu."

Dieter je Hansa ostavio na straži ispred Moulierove kuće i odvezao se u Sainte-Cecile. Ondje je ispitao užasnutog vlasnika, Alexandrea Regisa, te već nakon nekoliko minuta doznao da su njegove pretpostavke bile promašene. To nije bilo ni skrovište Pokreta otpora ni komunističko sastajalište,

nego ilegalna kockarnica. Ipak, Alexandre je potvrdio daje Michel Clairet sinoć otišao gore. I ondje se, rekao je, vidio sa suprugom.

Još jedan izluđujuće blizak susret i nov Dieterov promašaj. Hvata jednog pripadnika Pokreta za drugim, ali Flick mu uvijek nekako izmiče.

Sada je dovršio brijanje, obrisao lice i nazvao dvorac kako bi izdao nalog da po njega dođe automobil s vozačem i dvojicom gestapovaca. Odjenuo se i otišao u hotelsku kuhinju kako bi ljubazno zatražio šest toplih croissanta koje je zamotao u platneni ubrus. Nakon toga izišao je na svježinu ranog jutra.

Svitanje je zvonnicima katedrale podarilo srebrnu boju. Jedan od brzih *Citroena* koje su gestapovci najviše voljeli već ga je čekao. Vozaču je dao adresu Moulierove kuće. Hansa je zatekao u zasjedi na vratima nekog skladišta pedeset metara dalje. Nitko nije ni dolazio ni odlazio cijelu noć, izvijestio je Hans, a to znači da je Michel još zacijelo unutra. Dieter vozaču reče neka pričeka iza prvog ugla, a zatim ostane uz Hansa, s kojim je podijelio croissante i pogled na sunce koje se dizalo iznad gradskih krovova.

Čekali su još dugo. Dieter je davao sve od sebe kako bi što više potisnuo nestrpljivost dok su minute i sati promicali u beskorisnom stajanju. Gubitak Stephanie teško ga je opterećivao, no već se bio oporavio od neposrednog šoka, ponovno se zainteresiravši za rat. Razmišljao je o savezničkim snagama koje se masovno okupljaju negdje na jugu ili istoku Engleske, o punim brodovima vojnika i tenkova koji jedva čekaju da mirne obalne gradiće sjeverne Francuske pretvore u bojno polje. Razmišljao je o francuskim saboterima - naoružanima do zuba zahvaljujući pošiljkama oružja, streljiva i eksploziva dopremljenih padobranima - pripravnima za prijetvorni napad na njemačke branitelje, kako bi im zabili nož u leđa i kobno umanjili Rommelove mogućnosti manevriranja. Osjećao se glupo i nemoćno dok je tako stajao na nekakvim vratima u Reimsu, čekajući da nekakav terorist amater dovrši doručak. Danas će ga možda odvesti do samog srca Pokreta otpora - no za sada ima samo tu nadu.

Vrata su se otvorila tek negdje nakon devet.

"Napokon", izusti Dieter. Sklonio se s pločnika, kako bi bio što manje uočljiv.

Hans ugasi cigaretu.

Michel je iz kuće izišao u društvu nekog mladića od sedamnaestak godina za kojeg je Dieter zaključio da bi mogao biti Moulierov sin. Mladić otključa lokot i otvori velika dvorišna vrata. Ondje se nalazio čisti crni kombi s bijelim natpisom s obiju strana: Moulier Fils - Viandes.

Michel uđe u vozilo.

Dieter osjeti kako ga zapljuskuje pravi val adrenalina. Michel je posudio kombi za dostavu mesa. Jedini razlog mogu biti **Čavke** "Idemo!" reče.

Hans pojuri do motocikla, parkiranog uz rub pločnika i uz njegovu ostane stajati leđima okrenut cesti, držeći se kao da nešto petlja oko motora. Dieter otrči do ugla, pokaže vozaču neka pokrene motor i stane promatrati Michela.

Michel kombijem iziđe iz dvorišta i počne se udaljavati.

Hans se na motociklu uputi za njim. Dieter uskoči u automobil i naredi vozaču neka slijedi Hansa. Kretali su se u smjeru istoka. Dieter je, sjedeći na suvozačevu mjestu u crnom gestapovskom *Citroenu*, nervozno i zabrinuto gledao naprijed. Moulierov kombi nije bilo teško slijediti, budući da je imao povišen krov s ventilacijskim otvorom nalik na dimnjak. Taj maleni otvor dovest će me do Flick, pomisli Dieter optimistično.

Kombi je usporio u Chemin de la Carriere i zaustavio se u dvorištu punionica šampanjca *Laperriere*. Hans prođe pokraj te kuće i skrene na sljedećem uglu, a Dieterov vozač nastavi za njim. Čim su se zaustavili, Dieter iskoči iz automobila.

"Mislim da su Čavke ovdje prenoćile", reče Dieter.

"Idemo u raciju?" upita Hans gorljivim tonom.

Dieter se sada zamisli. S jednakom dvojbom suočio se i dan prije, ispred one kavane. Flick bi mogla biti unutra. Ali krene li prerano, mogao bi prije vremena dokinuti prednosti Michelove uloge.

"Još ne", reče. Michel mu je bio još jedina preostala nada. Bilo je još prerano da ostane bez tog oružja. "Pričekat ćemo."

Dieter i Hans dođu do završetka ulice i s ugla stanu promatrati Laperriereovo imanje. Na njemu se nalazila visoka, skladna kuća, dvorište puno praznih bačava, te niska gospodarska zgrada ravnoga krova. Dieter zaključi kako se podrumi nalaze ispod tog niskog zdanja. Moulierov je kombi stajao u dvorištu.

Dieterovo srce mahnito je udaralo. Svakog trenutka Michel će se pojaviti s Flick i ostalim Čavkama, pretpostavljao je. Ući će u kombi, pripravnici odvesti se do cilja - a Dieter i Gestapo tada će ih jednostavno uhititi.

U jednom trenutku Michel iziđe iz one niske zgrade. Bio je namršten i na trenutak je neodlučno zastao u dvorištu, smeteno pogledavajući oko sebe.

Hans upita: "Što mu je?"

Dieter osjeti kako se u njemu raspršuju sve nade. "Nešto što nije očekivao."

Nije valjda moguće da mu je Flick još jednom izmaknula kroz prste?

Trenutak poslije Michel prijeđe onih nekoliko stuba i zakuca na ulazna vrata kuće. Unutra ga je uvela sluškinja s malenom bijelom kapom. Vani se pojavio već nekoliko minuta nakon toga. I dalje je izgledao zbunjeno, ali više nije bio neodlučan. Prišavši kombiju, ušao je i okrenuo ga.

Dieter opsuje. Čini se da Čavki nema. Michel se doimao jednako iznenađenim kao Dieter, no to i nije bila osobita utjeha.

Dieter je morao nekako doznati što se dogodilo. Stoga reče Hansu: "Postupit ćemo kao i sinoć, samo ovaj puta ti prati Michela, a ja ću sve pretražiti."

Hans pokrene motor motocikla.

Dieter je promatrao Michela kako se udaljava Moulierovim kombijem, dok ga je Hans pratio na diskretnoj udaljenosti. Kada su se našli izvan vidokruga, Dieter rukom pozove onu trojicu gestapovaca i žurno se uputi prema Laperriereovoj kući.

Sada se obrati prvoj dvojici: "Pretražite kuću. Dobro pazite da se nitko ne udalji." Glavom pokazujući trećemu, reče: "Ti i ja pretražit ćemo vinariju." I povede ga prema niskoj zgradi.

U prizemlju se nalazila velika preša za grožđe, te tri divovske otvorene bačve. Preša je bila besprijekorno čista: do berbe su ostala još tri-četiri mjeseca.

Nigdje nije bilo nikoga, osim nekog starca koji je meo pod. Dieter pronađe stube i potrči dolje. U svježoj podzemnoj komori već je bilo više aktivnosti: mala skupina radnika u plavim kaputima okretala je boce smještene na policama. Svi su zastali i zagledali se u neznance.

Dieter i onaj gestapovac pregledali su sve prostorije redom, prepune boca šampanjca, na tisuće boca, uredno posloženih uza zidove, dok su druge stajale u kosom položaju, s grlom nadolje, u posebi nim okvirima u obliku slova A. Ali nigdje nije bilo nikakvih žena. U jednoj niši na završetku posljednjeg tunela Dieter je pronašao! mrvice kruha, opuške i jednu kopču za kosu. To je zloslutno potvrdilo njegove najužasnije strahove. Čavke su prenoćile upravo ovdje!

Ali su pobjegle.

Sada je tražio nešto na što bi mogao usmjeriti bijes. Radnici vjerojatno nemaju pojma o Čavkama, no vlasnik je morao dati dopuštenje za njihovo skrivanje. Zbog toga će patiti. Dieter se vrati u prizemlje, prijeđe na suprotnu stranu dvorišta i uputi se u kuću! Vrata mu je otvorio jedan od gestapovaca. "Svi su u sobi sprijeda", izvijesti ga.

Dieter uđe u prostranu, skladnu i udobnu sobu s elegantnim ali otrcanim pokućstvom: raskošnim zastorima koji nisu čišćeni godinama, izlizanim sagom, dugačkim stolom za blagovanje i odgovarajućim kompletom od dvanaest stolica.

Užasno osoblje stajalo je na suprotnome kraju sobe: ona sluškinja koja je otvorila vrata Michelu, postariji muškarac koji je u tom pohabanom crnom odijelu izgledao kao batler, te punašna žena s pregačom koja je zacijelo bila kuharica. Jedan gestapovac držao ih je na nišanu pištolja. Na suprotnome kraju stola sjedila je neka mršava žena od pedesetak godina, crvene kose prošarane sjedinama, u ljetnoj haljini od blijedožute svile. Njezino je držanje odavalo smirenu nadmoć.

Dieter se obrati gestapovcu i prigušenim tonom upita: "Gdje je suprug?"

"Od kuće je otišao u osam. Ne znaju kamo. Očekuju ga za objed."

Dieter prodorno pogleda ženu. "Madame Laperriere?" Ona svečano kimne, ali se ne udostoji progovoriti.

Dieter odluči raspršiti i taj ostatak dostojanstva. Neki njemački časnici s poštovanjem su se odnosili prema Francuzima iz viših klasa, no Dieter ih je smatrao budalama. Neće joj povlađivati time što će prijeći cijelu duljinu prostorije kako bi s njom razgovarao. "Dovedite mi je", reče.

Jedan od gestapovaca joj se obrati. Ona polagano ustane i priđe Dieteru. "Što želite?" upita.

"Skupina terorista iz Engleske sinoć mi je pobjegla nakon što je ubila dvojicu njemačkih policajaca i jednu Francuskinju, civila."

"Zbog takvih mi je novosti žao", reče madame Laperriere.

"Ženu su svezali i s male je udaljenosti ustrijelili u zatiljak", nastavi on. "Mozak joj se našao na haljini."

Ona zatvori oči i odvrati glavu.

Dieter nastavi: "Sinoć je vaš suprug te teroriste sklonio u svojem podrumu. Pada li vam na pamet neki razlog zbog kojeg ga ne bi trebalo objesiti?"

Iza njega, ona sluškinja zaplače.

Madame Laperriere bila je vidno potresena. Lice joj je problijedilo i sada iznenada sjedne. "Ne, molim vas", prošapće.

Dieter reče: "Suprugu ćete pomoći ispričate li mi što znate."

"Ne znam ništa", reče ona tiho. "Došli su nakon večere, a otišli prije svitanja. Nisam ništa vidjela."

"Kako su otišli? Je li im vaš suprug dao nekakav auto?" Ona odmahne glavom.

"Nemamo benzina."

"Kako onda dostavljate svoj šampanjac?"

"Kupci moraju doći k nama."

Dieter joj nije vjerovao. Bio je uvjeren da je Flick trebala prijevoz. Upravo je zato Michel posudio kombi od Philippea Mouliera i dovezao ga ovamo. Ipak, kada je došao, Flick i Čavki više nije bilo. Posve je sigurno da su pronašle nekakav alternativni prijevoz i odlučile poći dalje. Nema sumnje da je Flick ostavila poruku, objasnila situaciju i poručila Michelu da je dostigne.

Dieter reče: "Od mene tražite da vam povjerujem da su odavde otišli pješice?"

"Ne", ponovi ona. "Govorim vam samo da ne znam. Kada sam se probudila, više ih nije bilo."

Dieter je i dalje imao dojam da laže, no za izvlačenje istine iz nje bit će potrebno dosta vremena i strpljenja, a njemu je sada ponestajalo i jednog i drugog. "Sve ih privedite", reče, a bijes i frustriranost u njegov su glas unijeli i razdražljiv prizvuk.

U tom trenutku u predvorju je zazvonio telefon. Dieter iziđe iz blagovaonice i podigne slušalicu.

Neki glas s njemačkim naglaskom reče: "Trebao bih bojnika Francka."

"Ja sam."

"Bojniče, ovdje poručnik Hesse."

"Hans, što se dogodilo?"

"Na postaji sam. Michel je parkirao kombi i kupio kartu za Marles. Vlak samo što nije krenuo."

Upravo onako kako je Dieter i pretpostavio. Čavke su već otišle i Michelu ostavile upute da im se pridruži. Još uvijek namjeravaju dići u zrak taj željeznički tunel. Osjećao je silnu frustriranost zbog činjenice da je Flick i dalje korak ispred njega. Međutim, nije mu uspjela posve pobjeći. Još uvijek joj je za petama. Ubrzo će je uhvatiti. "Idi u vlak, brzo", reče Hansu. "Budi uz njega. Vidimo se u Marlesu."

"U redu", reče Hans i spusti slušalicu.

Dieter se vrati u blagovaonicu. "Nazovite dvorac i recite im neka šalju prijevoz", reče gestapovcima. "Sve zarobljenike dajte naredniku Beckeru na ispitivanje. Neka počne od madame." On rukom pokaže prema vozaču. "Ti me možeš odvesti u Marles."

U Cafeu de la Gare, u blizini željezničke postaje, Flick i Paul doručkovali su zamjensku kavu, crni kruh i kobasice u kojima je mesa bilo vrlo malo ili čak nimalo. Ruby, Jelly i Greta sjedile su za drugim stolom, ničim ne pokazujući da ih poznaju. Flick je neprestance motrila ulicu ispred lokala.

Znala je da se Michel nalazi u užasnoj opasnosti. Već je razmišljala o tome kako bi ga mogla otići upozoriti. Mogla je otići Moulrieru - no time bi išla na ruku Gestapu, koji nesumnjivo prati Michela u nadi da će ih on odvesti do nje.

Čak i telefonskim pozivom Moulrieru povećala bi izgleda za to da netko od Gestapovih prislušivača na centrali otkrije njezino skrovište. Zapravo, zaključila je, Michelu će najbolje pomoći ako ne stupi u izravnu vezu s njim. U slučaju da je njezina teorija točna, Dieter Franck dopustit će Michelu da ostane na slobodi sve dok ne uhvati Flick.

Stoga je Michelu kod madame Laperriere ostavila sljedeću poruku:

Michel,

uvjerena sam da si pod prismotrom. Na mjestu na kojem smo se sinoć vidjeli, nakon tvog odlaska došlo je do racije. Vjerojatno su te slijedili i jutros.

Otići ćemo prije nego što ti dođeš ovamo i pritajiti se u središtu grada. Parkiraj kombi u blizini željezničke postaje, a ključ ostavi ispod vozačeva sjedala. Vlakom se uputi u Marles. Oslobodi se pratnje i vrati se.

Budi na oprezu - molim te!

Flick

Poruku sada spali.

Sve je izgledalo dobro, barem teoretski, no ipak je cijelo jutro čekala u groznici napetosti kako bi vidjela hoće li plan upaliti. Zatim, u jedanaest sati, uočila je visoki kombi koji se zaustavio u blizini ulaza u postaju. Flick je gledala suspregnuta daha. Sa strane, bijelim je slovima pisalo Moulrier & Fils - Viandes.

Michel iziđe i ona ponovno počne disati. On ode u zgradu postaje. Provodi njezin plan. Ona pogleda kako bi vidjela prati li ga netko, no to nije ipak bilo moguće utvrditi. Ljudi su bez prestanka dolazili na postaju, pješice, na biciklima i u automobilima, a bilo tko od njih mogao je pratiti Michela.

Ostala je u kavani, pretvarala se da pije taj gorki, nimalo ukusni nadomjestak za kavu, motrila kombi, pokušavala utvrditi je li pod prismotrom. Pomno je promatrala ljude i vozila u odlasku i dolasku do postaje, ali nije uočila nikoga tko bi ga eventualno pratio. Nakon petnaest minuta kimnula je Paulu. Ustali su, uzeli kovčege i izišli.

Flick otvori vrata kombija i sjedne za upravljač. Paul uđe s druge strane. Flick je imala dojam da će joj srce iskočiti iz prsnog koša. Ako je ovo Gestapova zamka, sada će je uhititi. Nakon malo traženja ispod sjedala, pronašla je ključ. Pokrenula je motor.

Pogledala je na sve strane, no činilo se daje nitko nije primijetio.

Ruby, Jelly i Greta izišle su iz kavane. Flick im kratkim pokretom glave pokaže da uđu u stražnji dio.

Sada se osvrne. Kombije straga imao police i ormariće, kao i držače za led kako bi temperatura bila što niža. Sve je izgledalo vrlo čisto, međutim, jedva primjetan, ali neugodan miris sirovog mesa ipak se zadržao.

Uto se otvore stražnja vrata. Preostale tri žene ubace kovčege i uđu. Ruby zatvori vrata.

Flick ubaci u prvu i krene.

"Uspjeli smo!" reče Jelly. "Hvala presvetome Bogu."

Flick se slabašno nasmiješi. Najteži je dio još uvijek pred njima.

Iz grada je izišla na cestu prema Sainte-Cecileu. Dobro je pazila ne bi li uočila kakav policijski auto ili Gestapov *Citroen*, ali zasada se ipak osjećala prilično sigurno. Slova na kombiju svima su pokazivala njegovu legitimnu namjenu. A nije bilo ni najmanje neobično da žena upravlja takvim vozilom, s obzirom na to koliko je muškaraca bilo zatočeno u radnim logorima u Njemačkoj - ili pobjeglo u brda i pridružilo se Maquijima¹³ kako ih ne bi poslali u logore.

Nešto poslije podneva stigli su u Sainte-Cecile. Flick je uočila onaj iznenadni i čudesni mir koji francuske ulice obuzme svaki dan u podne, kada se ljudi koncentriraju na prvi ozbiljan obrok u danu. Odvezla se do Antoinetteine zgrade.

Visoka dvokrilna vrata od drva, napola otvorena, vodila su u dvorište. Paul iskoči iz kombija i otvori vrata, Flick kombijem uđe u dvorište, pa ih Paul odmah potom zatvori. Sada se kombi, s tim istaknutim natpisom, nije vidio izvana.

"Dođite kada zazviždim", reče Flick i iskoči iz vozila.

Otišla je do Antoinetteinih vrata dok su ostali čekali u kombiju. Kada je posljednji put zakucala na ta vrata, prije osam dana i prije cijelog jednog života, Michelova teta Antoinette oklijevala je s odgovorom, zabrinuta zbog pucnjave s trga, no danas je otvorila odmah. Tako se pred njom pojavila ta mršava sredovječna žena u elegantnoj, ali izbljedjeloj žutoj pamučnoj haljini.

Na trenutak se samo zbunjeno zapiljila u Flick: Flick je na glavi i dalje imala crnu periku. A onda joj sine. "Ti!" reče. Lice joj istog trenutka prekrije paničan izraz. "Što želiš?"

Flick zazviždi ostalima, pa odgura Antoinette unutra. "Bez brige", reče. "Vezat ćemo vas, tako da će Nijemci pomisliti da smo vas na ovo prisilili."

"Što je to sada?" reče Antoinette drhtavim glasom.

"Sve ću objasniti za nekoliko trenutaka. Sami ste?"

"Da."

"Odlično."

Svi ostali uđu i Ruby zatvori vrata stana. Ušli su u Antoinetteinu kuhinju. Na stolu je stajao objed: crni kruh, salata od mrkve, korica sira, boca vina bez etikete. Antoinette ponovi: "Što je to sada?"

"Sjednite", reče Flick. "Dovršite objed."

Ona sjedne, ali reče: "Ne mogu jesti."

"Stvar je vrlo jednostavna", reče Flick. "Vi i vaše dame večeras ne idete čistiti dvorac ... umjesto vas idemo mi."

Doimala se krajnje zbunjenom. "Kako će to ići?"

¹³ Gerilski pokret u Francuskoj u vrijeme njemačke okupacije.

"Svim ženama koje večeras trebaju doći na dužnost poslat ćemo poruku i reći da prije odlaska na posao dođu do vas. Kada stignu, vezat ćemo ih. Nakon toga u dvorac ćemo otići umjesto njih."

"To ne možete učiniti, nemate propusnice."

"Imamo."

"Kako ...?" reče Antoinette preneraženo. "Ukrala si moju propusnicu! Prošle nedjelje. Mislila sam da sam je negdje izgubila. I na vrat sam si navukla užasne nevolje s Nijemcima!"

"Zbog toga mi je žao."

"Ali ovo će biti još gore ... sve ćete dignuti u zrak!" Antoinette počne stenjati i ljuljati se naprijed-natrag. "Okrivit će mene, znaš kakvi su, sve će nas mučiti."

Flick zaškruguće zubima. Znala je da bi Antoinette mogla biti u pravu. Gestapo bi bez problema mogao ubiti prave čistačice, tek tako, za slučaj da su imale nekakve veze s prijeverom. "Učinit ćemo sve što možemo kako bi sve odreda izgledale krajnje nedužno", reče ona. "Bit ćete naše žrtve, kao i Nijemci."

Ipak, znala je Flick, određeni stupanj opasnosti i dalje postoji.

"Neće nam vjerovati", zavapi Antoinette. "Mogu nas ubiti."

Flick svjesno prijeđe preko vlastitih osjećaja. "Da", reče. "Zato sve ovo i nazivamo ratom."

Marles je bio gradić istočno od Reimsa u kojem je željeznička pruga započinjala dugotrajni uspon u planine, na putu prema Frankfurtu, Stuttgartu i Nürnbergu. Tunel koji se nalazio u neposrednoj blizini grada propuštao je neprekinutu rijeku kojom su se opskrbljivale njemačke okupacijske snage u Francuskoj. Razaranjem tunela Rommel bi ostao bez streljiva.

Sam je gradić izgledao vrlo bavarski, s kućama živopisnih boja i vidljivim drvenim gredama. Gradska se vijećnica nalazila najednom zelenom trgu nasuprot željezničkoj postaji. Mjesni zapovjednik Gestapa zauzeo je veličanstven gradonačelnikov ured i sada pomno proučavao zemljovid s Dieterom Franckom i satnikom Bernom, koji je bio zadužen za vojno osiguranje tunela.

"Na svakoj strani tunela imam po dvadesetoricu ljudi, te još jednu skupinu koja bez prestanka patrolira planinom", reče Bern. "Pokretu bi trebala vrlo brojna skupina da nas nadvlada."

Dieter se namršti. Prema priznanju one lezbijke koju je ispitao, Diane Colefield, Flick je na put krenula sa šesteročlanom ekipom žena, u koju se ubrajala i ona sama, tako da je sada nedvojbeno spala na četiri žene. Međutim, moguće je da se udružila s nekom drugom skupinom ili došla u vezu s drugim pripadnicima Pokreta u Marlesu i okolici. "Imaju hrpe ljudi", reče on. "Francuzi drže da je invazija pred vratima."

"Ali tako brojnu skupinu teško je sakriti. A za sada nismo uočili ništa sumnjivo."

Bern je bio nizak i sitan, a nosio je naočale s debelim staklima, što je vjerojatno i bio razlog zbog kojeg je bio stacioniran u toj žabokrečini, a ne negdje na fronti, no Dieteru se učinilo da je riječ o inteligentnom i učinkovitom mladome časniku. Dieter je bio sklon povjerovati mu na riječ.

Dieter sada reče: "Koliko je tunel osjetljiv na eksploziv?"

"Prolazi kroz čvrstu stijenu. Dakako da ga je moguće uništiti, ali za to bi im trebao kamion prepun dinamita."

"Imaju hrpe dinamita."

"Ali trebaju ga dovesti ovamo ... i, ponavljam, tako da mi ne vidimo."

"Upravo tako." Dieter se sada obrati šefu Gestapa. "Jeste li imali kakvih neobičnih vozila ili skupinu ljudi koja je stigla u grad?"

"Apsolutno ništa. U gradu imamo samo jedan hotel, a u njemu trenutačno nema gostiju. Moji su ljudi u vrijeme objeda obilazili barove i restorane, kao i svaki dan, i nisu primijetili ništa neuobičajeno."

Satnik Bern neodlučno reče: "Bi li bilo moguće, bojniče, da je taj izvještaj koji ste primili, o napadu na tunel, nekakva varka? Priča koja vašu pozornost treba odvući od stvarnog cilja?"

Ta užasna mogućnost već je pala na pamet i Dieteru. Na temelju gorkih iskustava znao je da je Flick Clairet vrhunski majstor prijevara. Je li ga opet povukla za nos? Ta ga je pomisao odviše ponižavala da bi o njoj uopće razmišljao.

"Osobno sam ispitao izvor i uvjeren sam daje žena odgovarala iskreno", odgovori Dieter, dajući sve od sebe kako se u njegovu glasu ne bi začuo bijes. "Ali vi možda ipak imate pravo. Moguće je da je ona dobila pogrešne informacije, i to smišljeno, možda je to bila mjera opreza."

Bern nakrene glavu i reče: "Dolazi neki vlak." Dieter se namršti. Nije čuo ništa.

"Imam vrlo izoštren sluh", reče satnik uz osmijeh. "Nesumnjivo kao nadomjestak za vid."

Dieter je bio utvrdio da je jedini vlak iz Reimsa za Marles tog dana polazio u jedanaest sati, tako da bi Michel i poručnik Hesse morali biti u prvom sljedećem vlaku.

Zapovjednik Gestapa priđe prozoru. "Ovo je vlak s istoka", reče. "Čini mi se da ste rekli da vaš čovjek dolazi sa zapada."

Dieter kimne.

Bern reče: "Zapravo nam se približavaju dva vlaka, po jedan iz svakog smjera."

Zapovjednik Gestapa pogleda na suprotnu stranu. "Imaš pravo, tako je."

Njih trojica iziđu na trg. Dieterov vozač, koji se bio naslonio na poklopac *Citroenova* motora, uspravi se i ugasi cigaretu. Uz njega je stajao jedan Gestapov motociklist, pripravan za nastavak praćenja Michela. Tako su došli do ulaza u postaju. "Postoji li i neki drugi izlaz?" upita Dieter gestapovca.

"Ne."

Stajali su i čekali. Satnik Bern u jednom trenutku reče: "Jeste li čuli novosti?"

"Ne, što?" odgovori Dieter.

"Pao je Rim."

"Bože sveti."

"Američka je vojska jučer u sedam navečer došla na Piazza Venezia."

Dieter je imao dojam da kao časnik s višim činom ima dužnost održavati moral na zavidnoj razini. "Novosti su loše, ali ne i neočekivane", reče. "Međutim, Italija nije Francuska. Pokušaju li invaziju na nas, očekuje ih gadno iznenađenje." Nadao se da ima pravo.

Vlak s istoka stigao je prvi. Dok su putnici još vadili prtljagu i stupali na peron, u postaju je ušao i vlak sa zapada. Malena skupina ljudi čekala je na ulazu u postaju. Dieter ih je kriomice promatrao, pitao se hoće li netko od mjesnih pripadnika Pokreta otpora dočekati Michela. Nije uočio ništa sumnjivo.

Gestapova kontrolna točka nalazila se pokraj izlaza na kojem su se pregledavale i vozne karte. Zapovjednik Gestapa pridružio se svojem podčinjenome za stolom.

Satnik Bern naslonio se na jedan stup sa strane, tako da je bio manje uočljiv.

Dieter se vratio u automobil i sjeo straga, motreći postaju.

Što će učiniti ako satnik Bern ima pravo i ako je tunel tek sredstvo za odvratanje pozornosti? Ta je mogućnost bila stravična. Morat će razmisliti o alternativama. Koji su ostali vojni ciljevi u okolici Reimsa? Dvorac u Sainte-Cecileu bio bi očita meta, ali njega nisu uspjeli uništiti prije samo tjedan dana - ne bi

valjda ponovno pokušali, tako brzo nakon neuspjeha? Sjeverno od grada nalazio se jedan vojni logor, nekoliko ranžirnih kolodvora između Reimsa i Pariza ...!

Na taj način neće postići ništa. Nagađanje bi ga moglo odvesti bilo kamo. Potrebne su mu konkretne informacije.

Može odmah sada ispitati Michela, čim siđe s vlaka, čupati mu nokte, jedan po jedan, sve dok ne progovori - ali zna li Michel istinu? Mogao bi ispričati neku izmišljenu priču, uvjeren u njezinu istinitost, kao što je priču ispričala Diana. Dieteru bi bilo pametnije i jednostavno ga slijediti do Flick. Ona zna pravi cilj. Trenutačno bi j se isplatilo ispitati jedino nju.

Dieter je nestrpljivo čekao pomnu provjeru dokumentacije i gledao kako se putnici pojavljuju jedan po jedan. U jednom trenutku začula se zviždaljka i vlak koji se zaputio na zapad krene s postaje. Pojavili su se novi putnici: deset, dvadeset, trideset. Otišao je i vlak za istok.

I u tom se trenutku iz stanične zgrade pojavi Hans.

Dieter reče: "Što se, dovraga ...?"

Hans pogleda uokolo, ugleda *Citroen* i potrči prema njemu.

Dieter iskoči iz vozila.

Hans reče: "Što se dogodilo? Gdje je?"

"Kako to misliš?" poviče Dieter bijesno. "Ti ga pratiš!"

"I pratio sam ga! Izišao je iz vlaka. Iz vida sam ga izgubio u redu za kontrolu dokumenata. Nakon nekog vremena sam se zabrinuo, pa sam preskočio red, no njega već nije bilo."

"Je li se mogao vratiti u vlak?"

"Nije ... pratio sam ga cijelim putem s perona." !

"Je li mogao ući u drugi vlak?"

Hans ga pogleda razjapljenih usta. "Nestao mi je približno u vrijeme kada smo prolazili pokraj završetka perona za Reims ..."

"To je to", reče Dieter. "Dovraga! Vraća se u Reims. On je samo mamac. Cijeli ovaj izlet bio je varka." Bio je neopisivo bijesan što je tako zagrizao.

"Što ćemo sada?"

"Dostići ćemo vlak, pa ga možeš nastaviti pratiti. I dalje sam uvjeren da će nas dovesti do Flick Clairet. Ulazi u auto, idemo!"

Flick nije mogla vjerovati da je dospjela tako daleko. Četiri od početnih šest Čavki izbjegle su uhićenje, unatoč genijalnome neprijatelju i varljivoj sreći, a sada su se nalazile u Antoinetteinoj kuhinji, na nekoliko koraka od trga u Sainte-Cecileu, Gestapu pod nosom. Za deset minuta naći će se na ulazu u dvorac.

Antoinette i četiri od pet čistačica bile su čvrsto vezane za kuhinjske stolice. Paul je zatvorio usta svima osim Antoinette. Sve su čistačice došle s malenim košarama za kupovinu ili platnenim vrećama s hranom i pićem - kruh, hladni kuhani krumpir, voće i opletana boca vina ili zamjene za kavu - što bi u uobičajenim okolnostima konzumirale tijekom stanke u pola deset uvečer, budući da im nije bilo dopušteno korištenje njemačke kantine.

Čavke su sada žurno praznile torbe i u njih stavljale stvari koje su trebale unijeti u dvorac: baterijske svjetiljke, oružje, streljivo, te žuti plastični eksploziv u štapićima od dvjesto pedeset

grama. Njihovi vlastiti kovčezi, u kojima su te stvari držale do sada, izgledali bi neobično u rukama čistačica koje idu na posao.

Flick je ubrzo uvidjela da torbe koje su nosile čistačice ni slučajno nisu dovoljno velike. Ona je sama imala *Sten* s prigušivačem, a svaki od triju dijelova bio je dugačak tridesetak centimetara. Jelly je imala šesnaest detonatora u limenoj kutiji zaštićenoj od udaraca, zapaljivu bombu od termita, kao i kemijski blok koji je proizvodio kisik, za paljenje vatre u zatvorenim prostorima poput bunkera. Pošto su opremu potrpale u torbe, morale su je još prikriti zamotuljcima s hranom koje su inače nosile čistačice. A za to jednostavno nije bilo mjesta.

"Dobijesa", reče Flick razdraženo. "Antoinette, imate li kakve velike torbe?"

"Kako to misliš?"

"Torbe, vreće, košare za kupovinu, zasigurno imate barem nešto od toga."

"U smočnici imam košaru s kojom idem u kupovinu povrća."

Flick je pronađe. Bila je to jeftina četvrtasta košara ispletena od trske.

"Savršeno", reče. "Imaš još takvih?"

"Ne, zašto bih imala dvije?" Flick su trebale četiri takve košare.

Na ulazu se začuje kucanje. Flick priđe vratima. Pred njima je stajala žena u kuti s cvjetnim uzorkom i s mrežicom za kosu: posljednja čistačica. "Dobra večer", reče Flick.

Žena je isprva oklijevala, iznenađena što joj je vrata otvorila nepoznata osoba. "Je li Antoinette kod kuće? Dobila sam poruku ..."

Flick se nasmiješi, želeći je umiriti. "U kuhinji je. Molim vas, uđite."

Žena prođe kroz stan, očito ga dobro poznavajući, te uđe u kuhinju, ondje zastane kao ukopana i tiho krikne. Antoinette reče: "Bez brige, Frangoise ... vežu nas kako bi Nijemci znali da im nismo pomagale."

Flick ženi oduzme torbu. Bila je načinjena od špage - odlična za hljeb i bocu, ali Flick ipak neće biti od koristi.

Ta užasno sitna pojedinost ispriječila se pred njom samo nekoliko minuta prije klimaksa misije. Ne može nastaviti dok ne riješi taj problem. Samu sebe prisiljavala je na to da razmišlja smireno. Trenutak poslije obrati se Antoinettei: "Gdje ste kupili svoju košaru?"

"U malenoj prodavaonici na suprotnoj strani ulice. Vidi se s prozora."

Prozori su bili otvoreni, budući da je večer bila topla, no kapci su bili prитvoreni kako bi stvarali hlad. Flick ih otvori za nekoliko centimetara i pogleda na Rue du Chateau. Na suprotnoj strani ulice nalazila se prodavaonica u kojoj su se prodavale svijeće, drvo za ogrjev, metle i štikaljke za rublje. Ona se obrati Ruby. "Idi onamo i kupi još tri košare, brzo."

Ruby krene prema vratima.

"Ako možeš, uzmi različite oblike i boje." Flick se pribojavala da bi identične košare mogle pobuditi sumnju.

"Dogovoreno."

Paul sveže i posljednju čistačicu za stolicu i zatvori joj usta. Ispričavao se i ljubazno smješkao, tako da se nije opirala.

Flick Jelly i Greti uruči propusnice. Kod sebe ih je držala do posljednjeg trenutka jer bi, u slučaju da ih netko pronađe kod uhvaćene Čavke, odale pravi cilj misije. U ruci držeći Rubynu propusnicu, sada priđe prozoru.

Ruby je izlazila iz prodavaonice i nosila tri različite košare. Flick osjeti olakšanje. Sada pogleda na ručni sat: bile su dvije minute do sedam.

I tada je došlo do katastrofe.

U trenutku kada se Ruby spremala prijeći ulicu, presreo ju je neki muškarac u odjeći koja je nalikovala na vojničku odoru. Na sebi je imao plavu košulju sa zakopčanim džepovima, tamnoplavu kravatu, beretku i tamne hlače nogavica uvučenih u visoke čizme. Flick prepoznala odoru Milice, sigurnosne službe koja je za režim obavljala prljave poslove. "On, ne", reče.

Kao i u Gestapu, u toj su se francuskoj službi našli ljudi koji su bili odviše glupi ili nasilni da bi ušli u sastav redovne policije. Njihovi su časnici bili isti tip ljudi, samo verzija iz viših klasa, snobovski domoljubi koji su govorili o francuskoj slavi, a svoje podčinjene slali u lov na židovsku djecu koja se skrivala u podrumima.

Paul priđe prozoru i pogleda preko njezina ramena. "Dovraga, prokleti milicajac", reče.

Flick je grozničavo razmišljala. Je li to slučajan susret ili dio organizirane sigurnosne akcije s ciljem hvatanja Čavki? Milicajci su na glasu po revnosti i uživaju u moći koja im pruža zadovoljstvo mučenja sugrađana. Tako bi zaustavljali ljude koji im se jednostavno ne bi sviđjeli na prvi pogled, detaljno proučavali njihove dokumente, tražili izliku da ih uhite. Je li takav slučaj i s Ruby? Flick se nadala da nije. Ako policija zaustavlja sve prolaznike na ulicama Sainte-Cecilea, Čavke možda uopće neće doći do ulaza u dvorac.

Policajac ju je ispitivao sve agresivnije. Flick ga nije dobro čula, ali su joj do ušiju doprle riječi "mješanka" i "crna", te se upitala optužuje li tamnoputu Ruby daje Ciganka. Ruby izvadi isprave. On ih stane proučavati, a zatim je nastavi ispitivati, ne vraćajući papire.

Paul izvuče pištolj.

"Spremi ga", zapovijedi Flick.

"Nećeš mu valjda dopustiti daje uhiti?"

"Hoću", reče Flick ledenim tonom. "Dođe li sada do pucnjave, gotovi smo ... misija je upropaštena, što god se dogodilo. Rubyn život manje je važan od razaranja telefonske centrale. Spremi taji prokleti pištolj."

Paul ga zatakne za pojas hlača.

Razgovor između Ruby i policajca sada se već prometnuo u žestoku raspravu.

Flick je u strahu promatrala kako Ruby premješta košare u lijevu ruku, dok desnu uvlači u džep balonera. Onaj muškarac odlučno uhvati Ruby za lijevo rame, očito je želeći uhiti.

Ruby je navalila brzo. Ispustila je košare, a desna ruka iz balonera je izišla s nožem. Zakoračivši prema njemu, silovito je zamahnula u visini boka i zarila mu nož neposredno ispod rebara, zakošeno uvis, tako da je oštrica bila usmjerena prema srcu.

Flick reče: "Oh, sranje."

Milicajac ispusti krik koji je odmah utihnuo, pretvarajući se u užasno grgljanje. Ruby izvuče nož i ponovno ga zarije, ovaj put sa: strane. On zabaci glavu i otvori usta, bez zvuka trpeći neizmjernu bol.

Flick je sada razmišljala nekoliko koraka unaprijed. Kada bi na neki način brzo uklonila tijelo, možda bi se još i izvukli. Je li tko vidio ubojstvo? Flick su vidokrug ograničavali prozorski kapci. Sada ih širom rastvori i pogleda van. S lijeve strane ulica je bila pusta, i vidio se samo neki parkirani kamionet i pas koji je zaspao na nečijem pragu. Na suprotnoj strani ugledala je troje mladih ljudi u odorama koje su odgovarale policijskome stilu, dva muškarca i jednu ženu. Približavali su se. Zacijelo je bila riječ o Gestapovu osoblju iz dvorca.

Milicajac padne na pločnik, krvareći iz usta.

Prije nego što ju je Flick uspjela upozoriti, ona dvojica gestapovaca pojurila su naprijed i šćepala Ruby za nadlaktice.

Flick brzo povuče glavu i zatvori kapke. Ostali su bez Ruby.

I dalje je promatrala prizor kroz uski razmak između dvaju kapaka. Jedan od gestapovaca uhvatio je Ruby za ruku i njome stao udarati po zidu prodavaonice sve dok nije ispustila nož. Djevojka se bila nadvila nad onog pripadnika Milice koji je krvario. Svatko od njih izgovorio je nekoliko kratkih i oštrih riječi. Djevojka je utrčala u prodavaonicu i izišla s vlasnikom u bijeloj pregači. On se nagne nad milicajca, potom se uspravi, s izrazom gađenja na licu - jesu li razlog bile gadne rane ili omražena odora, Flick nije znala odrediti. Djevojka je otrčala natrag, u smjeru dvorca, vjerojatno po pomoć, a ona dvojica povelu su Ruby za njom.

Flick reče: "Paul ... idi po košare koje je Ruby ostavila." Paul nije oklijevao.

"Razumijem!" reče i iziđe.

Flick ga je promatrala kako izlazi na ulicu i prelazi na suprotnu stranu. Što će reći vlasnik prodavaonice? Pogledao je Paula i nešto rekao. Paul ne odgovori, nego se samo sagne, brzo pokupi one tri košare i vrati se.

Vlasnik prodavaonice još je dugo gledao za Paulom i Flick je na njegovu licu jasno očitavala misli: isprva ga je šokirala Paulova bešćutnost, zatim je bio zbunjen i počeo je tražiti moguće razloge, a na koncu mu je ipak i sinulo.

"Idemo, brzo", reče Flick u trenutku kada je Paul ušao u kuhinju. "Potrpajte stvari u košare i idemo van, odmah! Želim da uđemo u dvorac dok su stražari još uzburjani u vezi s Ruby." Ona u jednu od košara brzo strpa snažnu baterijsku svjetiljku, rastavljeni Sten, šest okvira s po trideset dva metka, te svoj dio plastičnog eksploziva. Pištolj i nož držala je u džepovima. Oružje u košari prekrila je krpom i na nju stavila komad povrtnog složenca umotan u masni papir.

Jelly reče: "Što ako stražari na ulazu pretraže torbe?"

"Tada smo gotove, mrtve", reče Flick. "A u tom slučaju sa sobom ćemo jednostavno pokušati povući što više neprijateljskih vojnika. Ne dopustite da vas nacisti uhvate žive."

"Oh, Bože moj", reče Jelly, ali ipak profesionalnim pokretom provjeri okvir automatskog pištolja i odlučno ga vrati na mjesto.

Crkveno zvono na trgu označilo je sedam. Bile su spremne.

Flick se obrati Paulu: "Netko će nedvojbeno uočiti da su došle samo tri čistačice, umjesto uobičajenih šest. Antoinette je šefica, pa bi je mogli priuipitati u čemu je stvar. Ako netko dođe ovamo, jednostavno ćeš ga morati ustrijeliti."

I

"U redu."

Flick poljubi Paula u usta, kratko ali energično, a zatim iziđe u pratnji Jelly i Grete.

Na suprotnoj strani ulice vlasnik je i dalje piljio u onog milicajca koji je umirao na pločniku. Podigao je pogled prema trima ženama i odmah ga spustio.

Flick zaključio kako već uvježbava odgovore na pitanja: "Nisam vidio ništa. Ovdje nije bilo nikog drugog."

Tri preostale Čavke upute se u smjeru trga. Flick je nametnula žustar tempo, želeći što prije doći do dvorca. Točno ispred sebe vidjela je ulaz, na suprotnoj strani trga. Ruby i ona dvojica gestapovaca upravo su ulazili. No, dobro, pomisli Flick, ako ništa drugo, Ruby je unutra.

Čavke dođu do završetka ulice i zapute se preko trga. Izlog Cafea des Sports, razbijen u prošlotjednoj pucnjavi, bio je zatvoreni daskama. Dvojica stražara iz dvorca projurili su preko trga, noseći puške, zveckajući čizmama kamenim pločama, nesumnjivo prema ranjenom milicajcu. Nisu ni primijetili malenu skupinu čistačica koje su im se žurno micale s puta.

Flick dođe do ulaza. Bio je to prvi istinski opasan trenutak. Ondje je ostao samo jedan stražar. Neprestano je gledao pokraj Flick, pratio kolege koji su trčali na suprotnu stranu. Samo je letimično pogledao njezinu propusnicu i rukom pokazao neka uđe. Ona stupi u dvorište i okrene se kako bi pričekala ostale.

Greta je bila sljedeća na redu i stražar ponovi cijelu stvar. Više j ga je zanimalo što se događa u onoj ulici. Flick već pomisli kako su ušle bez problema i kako će sada sve i biti u redu, no postoje pogledao Jellvnu propusnicu, stražar zaviri i u njezinu košaru. "Nešto dobro miriše", reče.

Flick ih pogleda suspregnuta daha.

"Kobasica za večeru", reče Jelly. "To je miris češnjaka."

On joj rukom pokaže neka uđe i ponovno pogleda na suprotnu stranu trga. Tri Čavke prijeđu kratki prilaz, uspnu se stubama i naposljetku uđu u dvorac.

Dieter je cijelo poslijepodne pratio Michelov vlak, zaustavljajući se u svakom usnulom provincijskom mjestu, za slučaj da on iziđe na nekoj usputnoj postaji. Bio je uvjeren da samo uludo gubi vrijeme, da je Michel tek mamac, ali nije imao druge mogućnosti. Michel mu je bio jedini preostali trag. Bio je očajan.

Michel se vlakom vratio sve do Reimsa.

Crne slutnje o predstojećem neuspjehu i sramoti obuzele su Dietera dok je sjedio u automobilu pokraj jedne bombardirane zgrade u blizini postaje u Reimsu i čekao da se pojavi Michel. Gdje li je to pogriješio? Činilo mu se da je učinio sve što je bilo u njegovoj moći - ali ništa nije upalilo.

Što ako ga praćenje Michela ne dovede nikamo? U jednom trenutku Dieter će morati nekako ublažiti gubitke i ispitati ga. Ali koliko mu je preostalo vremena? Večeras će izići pun mjesec, no u La Mancheu opet vlada olujno nevrijeme. Saveznici bi mogli odgoditi invaziju - ili odlučiti riskirati u vezi s vremenom. Za nekoliko sati možda će već biti prekasno.

Michel je jutros na postaju došao kombijem koji je posudio od Philippea Mouliera, dobavljača mesa, i Dieter ga sada potraži, ali ga ne ugleda. Stoga zaključi da je kombi ondje ostavljen kako bi ga uzela Flick Clairet. Sada bi već mogla biti bilo gdje unutar kruga od stotinu pedeset kilometara. On stane proklinjati samog sebe jer nije postavio nikoga da pazi na kombi.

Vrijeme je kratko razmišljajući o tome kako ispitivati Michela. Slaba mu je točka vjerojatno Gilberte. A ona je trenutačno u nekoj ćeliji u dvorcu i pita se što će biti s njom. Ondje će ostati sve dok se Dieter posve ne uvjeri da je s njom završio, a zatim će je smaknuti ili poslati u neki logor u Njemačkoj. Kako je iskoristiti kako bi Michel progovorio - i to brzo?

Pomisao na logore u Njemačkoj Dieteru je donijela i jednu novu zamisao.

Nagnuvši se naprijed, obrati se vozaču: "Kada Gestapo šalje zatvorenike u Njemačku, prevozi ih vlakom, zar ne?"

"Tako je, gospodine."

"Je li istina da ih stavljate u vagone kakvi se inače koriste za prijevoz stoke?"

"Vagoni za stoku, da, gospodine, to je dovoljno dobro za tu gamad, komuniste, Židove i slične."

"Gdje ih ukrcavaju?"

"Tu, u Reimsu. Vlak iz Pariza zaustavlja se ovdje."

"I koliko često voze ti vlakovi?"

"Gotovo svakodnevno ide barem jedan. Iz Pariza kreće kasno poslije podne, a ovamo dolazi oko osam navečer, ako ne kasni."

Prije nego što je uspio dodatno razraditi zamisao, Dieter ugleda Michela koji je izišao iz postaje. Deset metara iza njega, u gužvi, nalazio se Hans Hesse.

Približavali su se Dieteru na suprotnoj strani ulice.

Dieterov vozač pokrene motor.

Dieter se okrene kako bi promotrio Michela i Hansa.

Prošli su pokraj Dietera. A onda je Michel, na Dieterovo iznenađenje, skrenuo u neku uličicu uz Cafe de la Gare.

Hans ubrza korak i za manje od pola minute skrene na istome mjestu. Dieter se namršti. Je li moguće da se Michel pokušava osloboditi pratnje?

Hans se ponovno pojavi iz uličice, te pogleda lijevo-desno, zabrinuto se mršteći. Na pločnicima nije bilo puno ljudi, tek pokoji putnik koji je dolazio ili odlazio s kolodvora, te posljednji radnici koji su se iz središta grada vraćali kući. Hans nečujno opsuje i vrati se u onu uličicu.

Dieter glasno zastenje. Hans je izgubio Michela.

Ovo je bio najgori zajeb u kojem je sudjelovao još od bitke kod Alam Halfe, kada su pogrešni obavještajni podaci Rommela doveli do poraza. To je bila prijelomna točka ratovanja u Sjevernoj Africi. Dieter se samo nadao da ovo neće biti prijelomna točka rata u Europi.

Dok je tako utučeno promatrao početak uličice, Miehel se pojavio na ulaznim vratima kavane.

Dieter osjeti kako mu se raspoloženje naglo popravlja. Miehel se riješio Hansa, ali ne zna da ima i drugog pratitelja. Nije još sve izgubljeno.

Miehel prijeđe ulicu, sada već trčeći, i uputi se natrag putem kojim je došao, prema Dieterovu autu.

Dieter stane užurbano razmišljati. Pokuša li slijediti Michela, i dalje ga držati pod prismotrom, i sam će morati potrčati, a tako bi postalo očito da ga slijedi. Od toga neće biti ništa: s praćenjem je gotovo. Vrijeme je da ga uhvati.

Miehel je jurio pločnikom, odgurujući druge prolaznike u stranu. Trčao je pomalo nespretno, zbog one rane od metka, ali je napredovao brzo i sve se više primicao Dieterovu automobilu.

Dieter u trenu donese odluku. Otvori vrata automobila.

U trenutku kada se Miehel našao u njegovoj ravnini, Dieter iziđe, slobodni dio pločnika sužavajući širom otvorenim vratima. Miehel skrene kako bi zaobišao prepreku. Dieter ispruži nogu. Miehel se spotakne i poleti. Kako je bio visok, svom je težinom tresnuo na pločnik.

Dieter izvuče pištolj i otkoči ga.

Miehel je još trenutak-dva ležao nepomično, posve izgubljen. Potom se omamljeno pokušava pridignuti na koljena.

Dieter mu vrškom cijevi dodirne sljepoočicu. "Ostani dolje", reče na francuskome.

Vozač iz prtljažnika donese lisice, stavi mu ih na ruke, a njega strpa na stražnje sjedalo.

Hans se ponovno pojavi, razočarana izraza lica. "Sto se dogodilo?"

"Ušao je kroz stražnja vrata Cafea de la Gare i izišao sprijeda", objasni Dieter.

Hans osjeti olakšanje. "Što sada?"

"Pođi sa mnom na postaju." Dieter se obrati vozaču. "Imaš pištolj?"

"Imam, gospodine."

"Dobro pazi na ovog čovjeka. Pokuša li pobjeći, pucaj mu u noge."

"Razumijem, gospodine."

Dieter i Hans žustrim se korakom zapute na postaju. Dieteri zaustavi nekog željezničara u odori i reče: "Želim razgovarati sa šefom kolodvora, odmah."

Muškarac se držao neljubazno, ali reče: "Odvest ću vas u njegov ured."

Šef kolodvora na sebi je imao crni sako i prsluk, te prugaste hlače, elegantnu staromodnu odoru izlzanu na laktovima i koljenima. Čak i u uredu nosio je polucilindar. Posjet visokog njemačkog dužnosnika ulio mu je strah u kosti.

"Kako vam mogu pomoći?" reče uz nervozan osmijeh.

"Očekujete li večeras vlak sa zatvorenica iz Pariza?"

"Da, u osam navečer, kao i obično."

"Kada dođe, zadržite ga dok vam se ne javim. Imam posebnog zatvorenika kojeg bih želio ukrcati."

"U redu. Još kada bih mogao dobiti pismeno odobrenje ..."

"Svakako. Pobrinit ću se za to. Radite li nešto sa zatvorenica dok je vlak ovdje?"

"Katkada peremo vagone. Znaite, koriste se stočni vagoni, pa nema nužnika, a to, iskreno govoreći, postaje iznimno neugodno, bez želje da kritiziram ..."

"Večeras ih ne perite, razumijete?"

"Svakako."

"Radite li još nešto?"

Čovjek je oklijevao. "Zapravo ne."

Nešto taji, uvidi Dieter. "Hajde, idemo, istinu na sunce, neću vas kazniti."

"Željezničari se neki put sažale nad zatvorenica i daju im vode. To nije dopušteno, strogo uzevši, ali ..."

"Večeras nema davanja vode."

"Razumijem."

Dieter se obrati Hansu. "Ti vodi Michela Claireta u policijsku postaju i zaključaj ga u ćeliju, a zatim se vrati ovamo, na postaju i pobrini se da se moje zapovijedi provedu u djelo."

"Svakako, bojniče."

Dieter podigne slušalicu telefona koji je stajao na radnome stolu šefa postaje.

"Dajte mi dvorac u Sainte-Cecileu." Nakon uspostavljanja veze, zatražio je Webera. "U ćelijama je neka žena po imenu Gilberte."

"Znam", reče Weber. "Zgodna ženska."

Dieter se upita zašto Weber zvuči tako zadovoljno. "Možeš lije, molim te, automobilom poslati na željezničku postaju u Reimsu? Ovdje je poručnik Hesse, on će preuzeti brigu o njoj."

"U redu", reče Weber. "Ostani još malo na liniji, može?" On udalji slušalicu od usta i obrati se nekome u istoj prostoriji, nalažući Gilbertin premještaj.

Dieter je nestrpljivo čekao. Weber se ponovno javi. "Sve sam sredio."

"Hvala ..."

"Nemoj prekidati vezu. Imam i novosti."

Zato, znači, zvuči tako zadovoljno. "Nastavi", reče Dieter.

"Osobno sam uhitio jednog savezničkog agenta."

"Molim?" reče Dieter. To je pravi dar s neba. "Kada?"

"Prije nekoliko minuta."

"Gdje, za ime svijeta?"

"Ovdje, u Sainte-Cecileu."

"Kako je došlo do toga?"

"Napala je jednog milicajca, a troje mojih sposobnih mladih ljudi tome je slučajno nazočilo. Bili su dovoljno prisebni da uhvate počiniteljicu, koja je bila naoružana automatskim Coltom."

"Ti govoriš o ženskoj osobi? Riječ je o ženi?"

"Da."

To je to. Čavke su u Sainte-Cecileu. Cilj im je dvorac.

Dieter reče: "Weberu, poslušaj me. Držim daje ta žena dio ekipe sabotera koji namjeravaju napasti dvorac."

"Već su pokušavali", reče Weber. "Pa smo ih dobro naprašili."

Dieter je s mukom savladavao nestrpljivost. "To je točno, ali zato će ovaj put biti prepedeniji. Smijem li predložiti najviši stupanj pripravnosti? Udvostruči straže, pretraži dvorac i ispitaj sve nenjemačko osoblje u zgradi."

"Već sam izdao takve naloge."

Dieter nije bio posve uvjeren da bi trebao povjerovati kako se Weber već sjetio izdati takve naloge, ali to više i nije bilo važno, pod uvjetom da ih prenese sada.

Dieter je još načas razmišljao o tome da povuče upute u vezi s Gilberte i Michelom, ali ipak oduči ostati pri izvornome planu. Možda mu prije isteka noći Michel još i zatreba kao ispitanik.

"Odmah se vraćam u Sainte-Cecile", reče Weberu.

"Kako god želiš", reče Weber nehajnim tonom, kao da želi reći da bi se savršeno dobro snašao i bez Dieterove pomoći.

"Trebam ispitati novu zatvorenicu."

"S time sam već počeo. Smekšat će je narednik Becker."

"Za ime svijeta! Želim da bude pri zdravoj pameti i da može govoriti."

"Svakako."

"Molim te, Weberu, ovo je odviše važno da bismo grijeshili. Preklinjem te da do mogjeg dolaska držiš Beckera pod nadzorom."

"U redu, Franck. Pobrinut ću se da ne pretjera."

"Hvala. Dolazim najbrže što mogu." Dieter spusti slušalicu.

Flick zastane na ulazu u veliko predvorje dvorca. Srce joj je neobuzdano udaralo, dok je u prsima osjećala ledeni strah. Našla se u lavljem brlogu. Uhvate li je, nema toga što bi je moglo spasiti.

Brzim pogledom obuhvatila je prostoriju. Telefonske centrale bile su postavljene precizno, u redovima, kao na kakvoj paradi, svojom suvremenošću odudarajući od izbljedjelog sjaja ružičasto-zelenih zidova i punašnih anđela naslikanih na stropu. Snopovi povezanih kabela vijugali su preko mramornog poda s kockastim uzorkom, nalik na raspletenu užad na brodskoj palubi.

Zvučnu kulisu činilo je neprestano prigušeno govorenje telefonistica u mikrofone. One koje su sjedile najbliže podigle su pogled prema ženama koje su se pojavile na ulazu. Flick primijeti kako je jedna djevojka nešto rekla prvoj susjedi i rukom pokazala prema njima. Sve su telefonistice bile iz Reimsa i okolnog područja, mnoge iz samog Sainte-Cecilea, tako da su zasigurno poznavale redovite čistačice i

uvidjele da su im Čavke posve nepoznate. Ali Flick je igrala upravo na tu kartu: nadala se da to neće reći Nijemcima.

Brzo se orijentirala, u mislima prizivajući tlocrt koji im je bila nacrtala Antoinette. U bombardiranju pogođeno zapadno krilo, njoj slijeva, nije se koristilo. Ona skrene desno te Gretu i Jelly povede kroz dva krila visokih, drvenim pločama obloženih vrata u istočno krilo.

Prostorije su se nizale jedna za drugom, a odreda je bila riječ o prijemnim sobama prepunima centrala i polica s opremom koja je zujala i škljocala tijekom biranja brojeva. Flick nije znala pozdravljaju li se čistačice inače s telefonisticama ili samo šutke prolaze pokraj njih: Francuzi se vole pozdravljati, ali ovdje sve vodi njemačka vojska. Ona se zadovolji neodređenim osmijehom i izbjegavanjem izravnih pogleda.

U trećoj je sobi neka nadglednica u njemačkoj odori sjedila za pisaćim stolom. Flick se nije obazirala na nju, ali žena dovikne: "Gdje je Antoinette?"

Flick odgovori čak i ne usporivši. "Dolazi." U vlastitome je glasu začula blago podrhtavanje izazvano strahom, te se ponadala da ga nadglednica nije uočila.

Žena pogleda na zidni sat, koji je pokazivao sedam i pet. "Kasnite."

"Jako mi je žao, madame, počinjemo odmah." Flick žurno ode u susjednu sobu. Još je nekoliko trenutaka osluškivala, sa srcem u peti, očekivala ljutiti povik, poziv da se vrati, ali nije se čulo ništa i ona nastavi disati i hodati, dok su je Greta i Jelly pratile u stopu.

Na završetku istočnoga krila nalazilo se stubište koje je vodilo gore, do ureda, ili dolje, u podrum. Čavkama je cilj, u konačnici, bio podrum, no prije toga trebalo je obaviti pripreme.

Skrenule su lijevo i ušle u pomoćno krilo. Slijedeći Antoinetteine upute, pronašle su malenu sobu u kojoj su stajala pomagala za čišćenje, krpe, kante, metle i kante za smeće, kao i smeđe kute koje su čistačice morale nositi kada bi bile na dužnosti. Flick zatvori vrata.

"Zasada bez problema", reče Jelly.

Greta reče: "Užasno se bojim!" Bila je blijeda i sva je drhtala. "Čini mi se da dalje ne mogu."

Flick joj se nasmiješi, želeći je ohrabriti. "Sve će biti u redu", reče.

"Krenimo. Opremu stavite u ove kante za čišćenje."

Jelly počne prebacivati eksploziv u kantu, a nakon nekoliko trenutaka oklijevanja Greta se povede za njom. Flick sklopi svoju strojnicu bez drška, umanjujući joj dužinu za gotovo trideset centimetara, kako bi je lakše sakrila.

Postavivši prigušivač, namjestila je prekidač na pojedinačnu paljbu. Kod korištenja prigušivača, metak je trebalo ručno postaviti u cijev nakon svakog hica.

Ona ugura oružje pod kožni pojas, a nakon toga navuče kutu koja ga pokrije. Nije zakopčala dugmad, kako bi što brže došla do strojnice. I Jelly i Greta također su navukle kute, skrivajući pištolje i streljivo nagurano u džepove.

Bile su već gotovo spremne za podrum. Međutim, to je bio strogo čuvani dio zgrade, sa stražarom na vratima i zabranom pristupa za francusko osoblje - Nijemci su ondje sve čistili sami. Prije samog ulaska, Čavke će izazvati određenu pomutnju.

Upravo su se spremale izići iz sobe kada su se vrata otvorila i u sobu je zavirio neki njemački časnik. "Propusnice!" prodere se.

Flick se ukoči. Bila je i očekivala nekakvu pojačanu budnost. Gestapo je zacijelo zaključio da je Ruby saveznička agentica - nitko inače ne bi nosio automatski pištolj i smrtonosni nož - tako da su dodatne mjere opreza u dvorcu bile logičan korak. Međutim, nekako se bila nadala da će Gestapo s tim mjerama biti prespor da bi zasmetao njezinoj akciji. Ta joj se želja nije ispunila.

Vjerojatno dodatno provjeravaju sve Francuze u zgradi.

"Brzo!" reče časnik nestrpljivo. Bio je to neki Gestapov poručnik, zaključila je Flick na temelju znaka na njegovoj košulji. Ona izvadi svoju propusnicu. On je pomno prouči, uspoređujući sliku s njezinim licem, te je vrati. Jednako je postupio i s Jelly i Gretom.

"Moram vas pregledati", reče i zaviri u Jellvnu kantu.

Stojeći iza njega, Flick ispod kute izvuče Sten.

Časnik se zbunjeno namršti kada je iz Jellvne kante izvadio metalnu kutiju otpornu na udarce.

Flick otkoči strojnicu.

Časnik odvrti i skine poklopac s kutije. U trenutku kada je ugledao detonatore, na licu mu se pojavio zaprepašten izraz.

Flick ga ustrijeli sleđa.

Puška zapravo nije bila posve nečujna - prigušivač nije bio sto posto djelotvoran - tako da se začuo prigušen mukli udarac, kao da je na pod pala nekakva knjiga.

Poručnik se tržne i padne.

Flick izbací čahuru i povuče zatvarač, pa ga još za svaki slučaj pogodi u glavu.

Repetiravši, spremi strojnicu pod kutu.

Jelly odvuče tijelo do zida i gurne ga iza vrata, gdje ga neće vidjeti nitko tko samo usputno zaviri u sobu.

"Idemo odavde", reče Flick.

Jelly iziđe. Greta je stajala nepomična i blijeda, nije odvajala pogled od mrtvog gestapovca.

Flick reče: "Greta ... Čeka nas posao. Idemo."

Greta tako na kraju kimne, uzme metlu i kantu, te iziđe, hodajući poput robota.

Iz sobe s priborom za čišćenje otišle su u kantu. U njoj su sjedile samo dvije djevojke u odori, pile kavu i pušile. Tiho govoreći francuski, Flick reče: "Znate što trebate raditi."

Jelly počne mesti pod.

Greta je oklijevala.

Flick reče: "Nemoj me iznevjeriti."

Greta kimne, duboko udahne, uspravi leđa i reče: "Spremna sam."

Flick uđe u kuhinju, Greta za njom.

Prema Antoinetteinim riječima, osigurači za cijelu zgradu nalazili su se u ormariću u blizini kuhinje, pokraj velikog električnog štednjaka. Kod štednjaka je stajao neki mladi Nijemac. Flick mu se izazovno nasmiješi i reče: "Što možeš ponuditi gladnoj djevojci?"

On se nasmiješi.

Našavši se iza njegovih leđa, Greta izvadi jaka kliješta s izoliranim dršcima i otvori vrata ormara.

Nebo su djelomično prekrivali oblaci i sunce je nestalo upravo u trenutku kada se Dieter Franck dovezao na slikoviti trg u Sainte-Cecileu. Oblaci su bili jednake tamnosive boje kao i krov crkve od škrljevca.

Na ulazu u dvorac uočio je četvoricu stražara, umjesto uobičajene dvojice. Iako je došao Gestapovim automobilom, narednik je pomno proučio njegovu propusnicu, kao i dokumente njegova vozača i tek

nakon toga otvorio vrata od kovanog željeza i propustio automobil. Dieter je bio zadovoljan: Weber je ozbiljno shvatio potrebu za pojačanim osiguranjem.

Svjež povjetarac zapuhao je kada se, iziđavši iz automobila, stubama uputio prema veličanstvenome ulazu u zgradu. Dolazeći u predvorje i ugledavši dva reda žena za centralama, sjetio se tajne agentice koju je uhitio Weber. Čavke čine isključivo žene. Sada mu sine kako bi mogle pokušati ući u dvorac prerusene u telefonistice. Je li to moguće?

Dok je prolazio istočnim krilom, obrati se nadglednici, Nijemici. "Je li vam koja od tih djevojaka došla tek u posljednjih nekoliko dana?"

"Nije, bojniče", reče ona. "Jednu novu djevojku uzeli smo prije tri tjedna, a ona je bila posljednja."

On tako odbaci najnoviju teoriju. Kimnuvši, pođe dalje. Na završetku istočnoga krila stubama se zaputio dolje. Vrata podruma bila su otvorena, kao i obično, ali umjesto jednog ispred njih su stajala dvojica vojnika. Weber je udvostručio straže. Kaplar ga pozdravi, a narednik zatraži propusnicu.

Dieter primijeti da je kaplar stajao iza narednika dok je ovaj provjeravao dokumente. Stoga reče: "Tako kako sada stojite, netko vas vrlo lako može svladati odjednom. Kaplaru, trebali biste stajati sa strane, na udaljenosti od barem dva metra, kako biste mogli nesmetano pucati ako netko napadne narednika."

"Razumijem, gospodine."

Dieter uđe u podrumski hodnik. Čuo je potmulu grmljavinu dizelskog generatora koji je davao struju za cijeli telefonski sustav. Prošao je pokraj vrata prostorija s opremom i ušao u sobu za ispitivanje. Nadao se da će ondje zateći novu zatvorenicu, no u sobi nije bilo nikoga.

Zbunjen, ušao je i zatvorio vrata. I u tom je trenutku dobio odgovor na svoje pitanje. Iz druge sobe začuo se dugotrajan krik, odraz krajnje boli.

Dieter širom rastvori vrata.

Becker je stajao kod aparata za davanje električnih šokova. Weber je sjedio na obližnjoj stolici. Neka mlada žena ležala je na operacijskome stolu, remenima povezanih ručnih zglobova i gležnjeva, te glave stisnute u okviru za glavu. Na sebi je imala plavu haljinu, a žice iz aparata prolazile su joj između nogu i nastavljale dalje ispod haljine.

Weber reče: "Bok, Franck. Pridruži nam se, molim te. Naš je Becker smislio nešto posve novo. Pokažite mu, narednice."

Becker uvuče ruku ženi pod haljinu i izvuče ebonitni valjak dugačak oko petnaest centimetara i promjera dva do tri. Na valjku su se nalazila dva metalna prstena na razmaku od nekoliko centimetara. Dvije žice iz aparata bile su učvršćene za te prstene.

Dieter je bio naviknut na mučenje, ali ova paklenska karikatura spolnog čina ispunila ga je beskrajnim gnušanjem, tako daje zadržao od tog odvratnog prizora.

"Još nije rekla ništa, ali tek smo počeli", reče Weber. "Još jedan šok, narednice."

Becker ženi zadigne haljinu i uvuče joj valjak u vaginu. Zatim uzme kolutić električarske ljepljive trake, otkine komad i zalijepi valjak kako ne bi ispadao.

Weber reče: "Ovaj put pojačaj voltažu."

Becker se vrati do aparata.

U tom trenutku ugase se sva svjetla.

U prostoru iza štednjaka pojavio se plavičasti bljesak i začuo prasak. Nestalo je struje, a kuhinju je ispunio smrad spaljene izolacije. Motor hladnjaka prestao je raditi uz zvuk metalnog struganja. Mladi kuhar na njemačkome upita: "Što se događa?"

Flick istrči kroz vrata i krene na suprotnu stranu kantine, dok su je Jelly i Greta pratile u stopu. Prošle su kratkim hodnikom pokraj prostorije s priborom za čišćenje. Našavši se na vrhu stuba, Flick zastane i izvuče strojnicu, uhvativši je tako da je ostala skrivena ispod skuta njezine kute.

"Podrum će biti u potpunome mraku?" upita.

"Prerezala sam sve vodove, pa tako i žice pomoćnog sustava rasvjete", umiri je Greta.

"Idemo."

Njih tri sjure se niza stube. Kako su se spuštale, dnevno svjetlo koje je dopiralo s prozora u prizemlju naglo je slabilo, tako da je ulaz u podrum već bio u polutami.

Na korak iza vrata stajala su dvojica vojnika. Jedan od njih, mladi kaplar s puškom, nasmiješi se i reče: "Bez brige, dame moje, samo je nestalo struje."

Flick ga ustrijeli u prsa, pa preusmjeri cijev i pogodi narednika.

Tri Čavke uđu kroz vrata. Flick je u desnoj ruci držala strojnicu, a u lijevoj baterijsku svjetiljku. Čula je prigušenu grmljavinu strojeva i nekoliko glasova koji su iz udaljenih soba vikali i nešto pitali na njemačkome.

Ona na trenutak uključi bateriju. Nalazila se u širokome hodniku s niskim stropom. Negdje dalje otvarala su se neka vrata. Ona isključi svjetiljku. Već trenutak poslije uočila je kako je na suprotnome kraju netko upalio šibicu. Od trenutka kada je Greta isključila struju proteklo je tridesetak sekundi. Nijemci će se ubrzo oporaviti od šoka i pronaći baterijske svjetiljke. Ima još samo minutu, možda i manje, da se makne iz njihova vidnog polja.

Ona se odluči za najbliža vrata. Bila su otvorena. Svjetiljkom osvijetli unutrašnjost. Bio je to fotolaboratorij, s pozitivima koji su visjeli i sušili se, dok je neki muškarac u bijeloj kuti nešto petljao i pokušavao pronaći put na suprotnu stranu prostorije.

Ona zalupi vratima, prijeđe hodnik u dva koraka, te pokuša otvoriti vrata na suprotnoj strani. Bila su zaključana. Na temelju položaja sobe, u prednjem dijelu dvorca, ispod kuta parkirališta, zaključa da se u susjednoj prostoriji nalaze rezervoari s gorivom.

Nastavila je hodnikom i otvorila sljedeća vrata. Grmljavina strojeva postala je glasnija. Ona još jednom uključi baterijsku svjetiljku, tek na djelić sekunde, dovoljno da ugleda električni generator - neovisan izvor struje za telefonski sustav, zaključa - i pisne: "Dovucite tijela ovamo!"

Jelly i Greta dovuku prve stražare. Flick se vrati na ulaz u podrum i zalupi čelična vrata. Hodnikom je sada vladala potpuna tama. Za svaki slučaj, još je povukla tri teška zasuna s unutarne strane. Na taj način možda će dobiti još koju dragocjenu sekundu.

Vrativši se u sobu s generatorom, zatvorila je vrata i uključila baterijsku svjetiljku.

Jelly i Greta gurnule su tijela iza vrata i zastale, dahćući od napora. "Sve je sređeno", reče tiho Greta.

U sobi se nalazila hrpa cijevi i kabela, ali svaka je pojedina žica zahvaljujući njemačkoj učinkovitosti bila označena drukčijom bojom, tako da je Flick znala o čemu je riječ: cijevi sa svježim zrakom bile su žute, dovodi goriva smeđi, cijevi za vodu zelene, a dovodi struje prugasti, crveno-crni. Ona snop svjetla usmjeri prema smeđem dovodu goriva za generator. "Kasnije, bude li vremena, želim da u ovom dovodu načiniš rupu."

"Nema problema", reče Jelly.

"A sada mi stavi ruku na rame i pođi za mnom. Greta, ti tako slijedi Jelly. Može?"

"Može."

Flick isključi baterijsku svjetiljku i otvori vrata. Sada će morati naslijepo istraživati podrum. Ona položi dlan na zid, kako bi se lakše snašla, i krene prema unutrašnjosti podruma. Kakofonija povišenih glasova pokazivala je da se nekolicina muškaraca pokušava snaći u tami hodnika.

Nekakav autoritativan glas upita na njemačkome: "Tko je zatvorio glavna vrata?"

Flick začuje kako Greta odgovara, ali muškim glasom: "Izgleda da su se zaglavila."

Onaj Nijemac opsuje. Već trenutak poslije začulo se struganje zasuna.

Flick dođe do nekih drugih vrata. Sada ih otvori i ponovno načas uključi svjetiljku. Unutra su se nalazila dva golema drvena sanduka po veličini i obliku nalik na postolja za lijes u mrtvačnici. Greta prošapće: "Soba s akumulatorima. Uđi na sljedeća vrata."

Onaj Nijemac sada upita: "Je li to bila baterija? Donesi je ovamo!"

"Dolazimo", reče Greta, Gerhardovim glasom, no tri Čavke upute se u suprotnome smjeru.

Flick tako dođe do sljedeće prostorije, povede dvije kolegice unutra, te zatvori vrata i tek nakon toga uključi svjetiljku. Bila je to dugačka i uska komora u kojoj su oba zida pokrivala police s opremom. U bližem je dijelu stajao ormar u kojem su se vjerojatno nalazili veliki tehnički nacrti. Na suprotnome je kraju snop svjetla otkrio maleni stol. Trojica muškaraca sjedila su za njim i u rukama držala karte. Činilo se da su tijekom tih šezdesetak sekundi bez svjetla ostali u istome položaju, nadajući se nastavku kartanja. Sada se pokrenu.

U trenutku kada su ustali, Flick prema njima usmjeri strojnicu. Jelly je bila podjednako brza. Flick ustrijeli jednog od njih. Jellyn pištolj prasne i vojnik koji je stajao do njega također padne. Treći se brzo sagne i potraži zaklon, no Flick ga je pratila snopom svjetla. Flick i Jelly ponovno opale i on padne, više se ne mičući.

Flick samoj sebi nije dopustila o tim mrtvacima razmišljati kao o ljudima. Sada nije imala vremena za osjećaje. Ona svjetiljkom stane prelaziti po sobi. Ono što je ugledala u srce joj je unijelo radost. Ovo je posve izvjesno prostorija koju traži.

Na metar od dugačkoga zida nalazile su se dvije velike stelaže koje su se protezale od poda do stropa, načičkane tisućama terminala posloženih u uredne redove. Iz vanjskoga svijeta telefonski su kabeli u pomno povezanim snopovima kroza zid dolazili do stražnje strane tih terminala na bližoj stelaži. Na suprotnoj strani, slični su kablovi vodili od stražnje strane terminala prema gore, do centrala u prizemlju. S prednje strane instalacije, prava noćna mora prenosnih žica povezivala je terminale bliže stelaži s terminalima na suprotnoj strani.

Flick pogleda Gretu. "Onda?"

Greta je s opčinjenim izrazom na licu pregledavala opremu pri svjetlu svoje baterijske svjetiljke. "Ovo je GDI - glavna distribucijska instalacija", reče. "Ali malo je drukčija od naše, u Velikoj Britaniji."

Flick je iznenađeno pogleda. Prije samo nekoliko minuta rekla je da je odviše prestrašena da bi nastavila. Sada je ubojstvo trojice vojnika nije ni dirnulo.

Kod suprotnog zida nalazilo se još nekoliko stelaža s opremom obasjanom svjetlom vakuumskih cijevi. "A na drugoj strani?" upita Flick.

Greta preusmjeri snop svjetla. "To su pojačala i oprema kruga za prijenos, za međugradske linije."

"Odlično", reče Flick kratko. "Pokaži Jelly gdje treba postaviti eksploziv."

Njih tri bacile su se na posao. Greta je odmotala voštani papir i izvadila žuti plastični eksploziv, dok je Flick rezala fitilj. Gorio je centimetar po sekundi.

"Svi će biti dugački po tri metra", reče Flick. "Tako ćemo imati točno pet minuta za izlazak." Jelly je spajala dijelove: fitilj, detonator i kapsulu.

Flick je držala svjetiljku dok je Greta oblikovala eksploziv i postavljala ga na instalacije, na najosjetljivija mjesta, a Jelly u meki materijal uvlačila kapsule.

Radile su brzo. Za pet minuta sva je oprema bila prekrivena eksplozivom. Fitolji su vodili do zajedničkog izvora, gdje su bili isprepleteni, tako da će jedno paljenje zapaliti sve.

Jelly izvadi bombu od termita, crnu kutiju približno veličine i oblika juhe u konzervi, s finim prahom aluminijske oksida i željeznog oksida. Ta će smjesa gorjeti i davati visoku temperaturu i razorni plamen. Ona skine poklopac i otkrije dva fitilja, a zatim bombu položi na pod iza GDI-ja.

Greta reče: "Ovdje negdje nalaze se tisuće kartica na kojima je prikazano kako su povezani krugovi. Njih trebamo spaliti. U tom slučaju tehničarima će trebati dva tjedna, a ne dva dana, da ponovno spoje kabele."

Flick otvori ormar i pronađe četiri po mjeri izrađena držača kartica u kojima su se nalazili veliki prikazi, uredno posloženi zahvaljujući obilježenim podjelnicima. "To tražimo?"

Greta pri svjetlu baterijske svjetiljke prouči jednu od kartica. "Da."

Jelly reče: "Razbacaj ih oko bombe. Zapalit će se za nekoliko trenutaka."

Flick baci kartice na pod.

Jelly postavi paket kemikalija koje proizvode kisik na pod u slijepom kutu sobe. "Plamen će tako razviti još višu temperaturu", reče. "Inače bismo mogli spaliti samo drvene okvire i izolaciju oko žica, ali s ovim bi se trebale rastopiti i bakrene žice."

Sve je bilo spremno.

Flick snopom prijeđe po cijeloj sobi. Vanjski su zidovi bili od prastare opeke, međutim, unutarne su činile tek tanke drvene pregrade među pojedinim prostorijama. Eksplozija će razoriti pregrade, a požar će se proširiti u cijeli podrum.

Od nestanka struje proteklo je pet minuta. Jelly izvadi upaljač za cigarete.

Flick reče: "Vas dvije, krenite prema van. Jelly, usput uđi u sobu s generatorom i načini rupu u onom dovodu goriva koji sam ti pokazala."

"Dogovoreno."

"Naći ćemo se kod Antoinette."

Greta nervozno upita: "A kamo ideš ti?"

"Pronaći Ruby."

Jelly je upozori: "Imaš pet minuta."

Flick kimne.

Jelly zapali fitilj.

Kada je Dieter iz tame podruma izišao u polumrak stubišta, primijetio je da na ulazu više nema stražara. Nema sumnje da su otišli po pomoć, ali ta je nedisciplina u njemu budila bijes. Trebali su ostati na svojem mjestu.

Možda ih je netko uklonio silom. Je li ih netko odveo pod prijetnjom oružja? Je li već počeo napad na dvorac?

On potrči gore. U prizemlju nije bilo nikakvih tragova borbe. Telefonistice su i dalje radile: telefonski sustav funkcionirao je na posebnom strujnom krugu odvojenom od dovoda u preostalom djelu zgrade, a kroz prozore je još uvijek dopiralo dovoljno svjetla da vide što rade. On potrči kroz kantu, uputivši se prema stražnjem dijelu zgrade, gdje su se nalazile radionice službe održavanja, no na putu onamo zavirio je u kuhinju i ondje zatekao trojicu vojnika u kombinezonima koji su se bili zagledali u ormar s osiguračima. "U podrumu nema struje", reče Dieter.

"Znam", reče jedan od njih. Na košulji je imao naredničke oznake. "Sve su žice prerezane."

Dieter podigne glas. "U tom slučaju izvadi alat i ponovno ih spoji, idiote jedan!" reče. "Nemoj tako stajati i češati se po glupoj glavi!"

Narednik je ostao zatečen. "Razumijem, gospodine", reče.

Mladi kuhar zabrinuta izraza lica reče: "Mislim da je stvar u električnom štednjaku, gospodine."

"Što se dogodilo?" poviče Dieter.

"Ovaj ... bojnice ... čistile su nešto iza njega i začula se eksplozija ..."

"Tko? Tko je čistio?"

"Ne znam, gospodine."

"Vojnik, netko poznat?"

"Ne, gospodine ... samo jedna čistačica."

Dieter više nije znao što bi mislio. Bilo je očito da je dvorac napadnut. Ali gdje je neprijatelj? On izađe iz kuhinje, dođe na stubište i potrči prema uredima na katu.

U trenutku kada je skretao na sljedeći krak, nešto mu je zapelo za oko, tako da se osvrnuo. Neka visoka žena u kuti kakvu nose čistačice penjala se stubama iz podruma, u ruci noseći metlu s krpom i kantu.

On zastane kao ukopan, zagledan u nju, dok su mu se misli grozničavo kovitlale. Ondje joj nije mjesto. U podrum smiju ulaziti isključivo Nijemci. Dakako, uslijed pomutnje zbog nestanka struje moglo se dogoditi svašta. Ali kuhar je za nestanak struje okrivio jednu čistačicu. On se sada prisjeti kratkog razgovora s nadglednicom telefonistica. Nijedna nije bila nova - ali nije se raspitivao za Francuskinje koje su čistile prostorije.

Dieter se spusti stubama i tako je dočeka u prizemlju. "Što ste radili u podrumu?" upita je na francuskome. "Išla sam čistiti, ali nestalo je svjetla."

Dieter se namršti. Francuski je govorila s naglaskom koji nije bio u stanju posve odrediti. Sada reče: "Ne smijete ići onamo."

"Da, vojnik mi je rekao, kaže da čiste sami, nisam znala."

To nije engleski naglasak, pomisli Dieter. Ali kakav je onda? "Koliko dugo radite u dvorcu?"

"Tek jedan tjedan, i do danas sam radila samo na katu."

Priča je bila uvjerljiva, no Dieter nije bio zadovoljan. "Dođite sa mnom." On je čvrsto uhvati za nadlakticu. Budući da se nije opirala, povede je u kuhinju.

Dieter se ondje obrati kuharu: "Prepoznaješ li ovu ženu?"

"Da, gospodine. Ona je čistila iza štednjaka." Dieter je pogleda. "Je li to istina?"

"Jest, gospodine, žao mi je ako sam nešto oštetila." Dieter tada prepozna naglasak. "Ti si Njemica", reče.

"Nisam, gospodine."

"Prljava izdajice." On pogleda kuhara. "Uhvati je i pođi za mnom. Ona će mi ispričati sve."

Flick otvori vrata sobe na kojima je pisalo Soba za ispitivanje, uđe, za sobom zatvori vrata i unutrašnjost osvijetli baterijskom svjetiljkom.

Ugledala je jeftini stol od borovine s pepeljarama, nekoliko stolica, te čelični pisaći stol. Unutra nije bilo ljudi.

To ju je zbunilo. U prolasku hodnikom vidjela je zatvorske ćelije i svaku od njih kroz prozorčić osvijetlila snopom svjetla. Ćelije su bile prazne: zatvorenike koje je Gestapo priveo tijekom posljednjih osam dana, među njima i Gilberte, zacijelo su nekamo premjestili.

I tada s lijeve strane ugleda vrata koja su, najvjerojatnije, vodila u neku drugu sobu.

Ona isključi svjetlo, otvori vrata, uđe, zatvori ih za sobom i ponovno uključi svjetiljku.

Ruby je ugledala istog trenutka. Ležala je na stolu nalik na bolnički operacijski stol. Posebno izrađeni remeni čvrsto su joj držali ručne zglobove i gležnjeve, te onemogućavali svaki pokret

glavom. Žice iz nekakvog električnog aparata prolazile su joj između nogu i nestajale ispod haljine. Flick istog trenutka zaključí što su joj radili i od krajnjeg užasa ostane bez daha.

Sada priđe stolu. "Ruby, čuješ me?"

Ruby zastenje. Flick osjeti kako joj je srce poskočilo od nade: još je živa. "Oslobodit ću te", reče i odloži Sten na stol.

Ruby je pokušavala nešto reći, no umjesto riječi, iz usta joj se čulo samo stenjanje. Flick brzo otkopča remene kojima je Ruby bila vezana za stol.

"Flick", izusti Ruby napokon.

"Što?"

"Iza tebe."

Flick poskoči u stranu. Nešto vrlo teško okrzne joj uho i svom snagom pogodi u rame. Ona krikne od boli, ispusti baterijsku svjetiljku i padne. Našavši se na podu, otkotrlja se u stranu, maksimalno se udaljavajući od početnog položaja kako je napadač ne bi mogao ponovno udariti.

Pogled na Ruby toliko ju je šokirao da nije bila osvjetlila preostale dijelove sobe. Netko drugi vrebao je u mraku, čekao priliku, te joj je nečujno prišao s leđa.

Lijeva ruka na trenutak joj je postala neosjetljiva. Služeći se desnom, na podu je potražila svjetiljku. Prije nego što ju je pronašla, začuo se glasan škljocaj i uključila su se svjetla.

Zatreptavši, ugledala je dvoje ljudi. Jedan je bio nizak i širok muškarac okrugle glave i kratko podšišane kose. Iza njega je stajala Ruby. Ruby je u mraku u međuvremenu uzela nešto što je nalikovalo na čeličnu šipku i sada ju je držala visoko iznad glave, u pripravnosti. Čim se pojavilo svjetlo, Ruby je ugledala tog čovjeka, okrenula se i svom ga snagom šipkom raspalila po glavi.

Bio je to razoran udarac i ovaj se stropošta na pod, ondje ostajući ležati posve nepomično.

Flick ustane. Osjet joj se ubrzano vraćao u ruku, tako da je odmah zgrabila *Sten*.

Ruby je klečala nad tijelom onog muškarca. "Upoznaj narednika Beckera", reče.

"Je li ti dobro?" upita Flick.

"Umirem od proklete boli, ali osvetit ću se ovom jebenom gadu." Uhvativši Beckera za prednji dio odore, Ruby ga pridigne i, uz velik napor, odgurne na operacijski stol.

On zastenje.

"Budi se!" reče Flick. "Ja ću ga dokrajčiti."

"Daj mi još deset sekundi." Ruby mu izravna udove i remenima učvrsti ručne zglobove i gležnjeve, a zatim učvrsti glavu tako da se više nije mogao micati.

Na kraju uzme onaj valjkasti terminal aparata za elektrošokove i ugura mu ga u usta. On se stane gušiti i kašljati, ali nije mogao pomaknuti glavu. Ona uzme ljepljivu vrpcu, zubima otrgne jedan komad, te učvrsti valjak tako da mu ne ispada iz usta. Zatim priđe aparatu i stane nešto petljati s prekidačem.

Začulo se tiho brujanje. Onaj čovjek na stolu ispusti prigušeni krik. Čvrsto vezano tijelo zatreslo se od grčeva. Ruby još trenutak zadrži pogled na njemu, pa reče: "Idemo."

Tako su izišle, ostavljajući narednika Beckera na stolu, gdje je cvilio poput svinje u klaonici.

Flick pogleda na ručni sat. Od trenutka kada je Jelly pripalila fitilje protekle su dvije minute.

Prošle su kroz sobu za ispitivanje i izišle na hodnik. Situacija se u međuvremenu normalizirala. U blizini ulaza nalazila su se samo trojica vojnika koji su razgovarali smirenim glasovima. Flick žustrim korakom krene prema njima, dok ju je Ruby pratila u stopu.

Flick je instinkt govorio kako bi trebala proći pokraj tih vojnika, oslanjajući se na samouvjereno držanje, no u tom je trenutku, kroz vrata, ugledala visoki lik Dietera Francka koji se približavao, u pratnji još dvoje-troje ljudi koje nije dobro vidjela. Ona naglo zastane. Ruby se zabije u njezina leđa. Flick se

okrene prema najbližim vratima. Nosila su oznaku Radioveza. Ona ih otvori. Soba je bila prazna i njih dvije uđu.

Vrata je ostavila otvorenima tek centimetar-dva. Tada začuje kako bojnici Franck na njemačkome viče: "Satnice, gdje su ona dvojica koji bi trebali čuvati ulaz?"

"Ne znam, bojniče, upravo sam se raspitivao za to."

Flick sa *Stena* skine prigušivač i prebaci na automatsku paljbu. Do sada je koristila samo pojedinačnu, što je značilo da joj je u magazinu ostalo dvadeset osam metaka.

"Narednice, vi i kaplar ostanite čuvati ulaz. Satnice, pođite u ured bojnika Webera i recite mu da bojnici Franck izričito preporučuje da odmah pretraži cijeli podrum. Hajdemo, trkom!"

Već trenutak poslije Franckovi su koraci prošli pokraj sobe s radiouređajima.

Flick je čekala i osluškivala. Začuo se tresak nekih vrata. Ona proviri na hodnik. Francka više nije bilo.

"Idemo", reče, obraćajući se Ruby. Njih dvije iziđu i krenu prema ulazu u podrum.

Kaplar im se obrati na francuskome: "Sto vi radite ovdje?"

Flick je već imala spreman odgovor. "Moja prijateljica Valerie; tek je počela raditi s nama, pa je u zbruci nakon nestanka struje došla ovamo."

Kaplar ih je sumnjičavo promatrao. "Gore je još svjetlo, kako se i mogla izgubiti?"

Ruby reče: "Užasno mi je žao, gospodine, mislila sam da trebam čistiti ovdje, a nitko me nije zaustavio."

Narednik progovori na njemačkome: "Trebamo ih držati izvan podruma, a ne unutra, kaplaru." Potom se samo nasmije i rukom im pokaže neka iziđu.

Dieter je zatočenicu svezao za stolicu, a zatim dužnosti oslobodio kuhara koji ju je dopratio iz kuhinje. Još je na trenutak promotrio tu ženu, pitajući se koliko mu je preostalo vremena. Jedna je agentica uhićena na ulici ispred dvorca. Jedna druga, ako je agentica, uhvaćena je dok se stubama uspinjala iz podruma. Jesu li ostale već došle i otišle? Ili negdje čekaju kako bi ih one uvele? Ili su i u ovom trenutku negdje u zgradi? Izluđivalo ga je što ne zna što se događa. Ali već je naredio pretraživanje podruma. Preostaje mu još samo da ispita zatočenicu.

Dieter je započeo s tradicionalnom pljuskom, iznenadnom, tako da je već na početku razarala moral. Žena od šoka i boli ostane bez daha.

"Gdje su ti prijateljice?" upita je on.

Ženin se obraz zacrveni. On je pomno promatrao njezin izraz lica. To što je uočio posve ga je zbunilo.

Doimala se sretnom.

"Nalaziš se u podrumu dvorca", reče joj. "Kroz ona se vrata ulazi u komoru za mučenje. S druge strane, iza ovog zida, nalazi se oprema za telefonske centrale. Nalazimo se na završetku tunela, na dnu vreće, kako bi rekli Francuzi. Kane li tvoje prijateljice dići zgradu u zrak, ti i ja svakako ćemo u ovoj sobi dočekati smrt."

Izraz njezina lica nije se promijenio.

Možda dvorac neće letjeti u zrak, pomisli Dieter. Ali koja je onda njezina zadaća? "Njemica si", reče. "Zašto pomažeš neprijateljima svoje zemlje?"

Ona se konačno oglasi. "Ispričat ću ti", reče. Njemački je govorila s hamburškim naglaskom. "Jednom davno imala sam ljubavnika. Zvao se Manfred." Ona odvrati pogled, prisjećajući se. "Tvoji su ga nacisti uhitili i poslali u logor. Mislim da je ondje umro ... više nisam čula za njega." Tada zastane i s mukom proguta slinu. Dieter je čekao. Trenutak poslije, ona nastavi. "Kada su mi ga

odveli, zarekla sam se da ću se osvetiti ... i to je to." Ona se sretno nasmiješi. "Vaš je odvratni režim došao gotovo do samog završetka. A ja sam pomogla u njegovu uništavanju."

Tu nešto nije u redu. Govori kao daje to nešto već učinila. Osim toga, struja je nestala, pa je ponovno došla. Je li zamračenje već poslužilo željenoj svrsi? Na ovoj se ženi ne vidi ni najmanji trag straha. No je li baš moguće da joj ne smeta što će poginuti?

"Zašto su uhitili tvojeg ljubavnika?"

"Nazvali su ga perverznjakom."

"Kakvim?"

"Bio je homoseksualac."

"Ali je bio tvoj ljubavnik?"

"Da."

Dieter se namršti. Potom malo prodornije promotri ženu. Bila je visoka i imala je široka ramena, dok su se pod šminkom nazirali muževni nos i brada ...

"Ti si muškarac?" upita zapanjeno. Ona se samo nasmiješi.

I tek je tada Dieteru na pamet pala najužasnija pomisao. "Zašto mi sve to pričaš?" reče. "Pokušavaš me zadržati dok tvoje prijateljice bježe? Žrtvuješ svoj život kako bi zajamčila uspjeh misije ..."

Slijed njegovih misli prekinuo je neki jedva čujan zvuk. Nalikovao je na prigušeni vrisak. Sada kada ga je primijetio, uvidio je da ga je čuo već dva ili tri puta, ali se nije obazirao. Činilo se da dopire iz susjedne prostorije.

Dieter poskoči na noge i uđe u sobu za mučenje.

Očekivao je da će na stolu zateći onu drugu agenticu, tako da se zaprepastio ugledavši neko drugo tijelo. Bio je to muškarac, spoznao je istog trenutka, ali u prvi mah nije znao koji, jer je lice bilo izobličeno - vilica iščašena, zubi razbijeni, obrazi umrljani krvlju i bljuvotinama. Tek je tada prepoznao zdepasti lik narednika Beckera. Žice iz aparata za električne šokove vodile su do Beckerovih usta. Dieter uoči da se valjak nalazi u Beckerovim ustima, da je učvršćen ljepljivom trakom. Becker je još bio na životu, trzao se i ispuštao stravično cičanje. Dieter je bio užasnut.

Sada brzo isključi aparat. Becker se prestane trzati. Dieter uhvati žice i snažno povuče. Valjak iziđe iz Beckerovih usta. On ga odbaci na pod.

Potom se nadvije nad stol. "Becker!" reče. "Čuješ li me? Što se to dogodilo?"

Pitanje je ostalo bez odgovora.

U prizemlju je sve bilo uobičajeno. Flick i Ruby brzo su prošle između redova telefonistica koje su tiho govorile u mikrofone, postavljale konektore u odgovarajuće utičnice, povezujući ljude koji su donosili odluke u Berlinu, Parizu i Normandiji. Flick pogleda na ručni sat. Točno za dvije minute sve će te veze biti razorene, a vojna će se mašinerija raspasti, tako da će od nje ostati samo razbacana hrpa odvojenih dijelova bez mogućnosti zajedničkog funkcioniranja. Sada još samo, pomisli Flick, kada bismo nekako mogle izići ...

Bez incidenta su izišle iz zgrade. Za samo nekoliko sekunda naći će se na gradskome trgu. Na korak su do uspjeha. No u dvorištu su naišle na Jelly - koja se vraćala.

"Gdje je Greta?" upita ona. "Izišla je s tobom!" odgovori Flick.

"Ja sam zastala kako bih postavila eksploziv na dovod dizelskog goriva za generator, kao što si rekla. Greta je išla ispred mene. Ali nije došla do Antoinette. Upravo sam se vidjela s Paulom, on ju nije vidio. Došla sam je potražiti." Jelly je u ruci držala nešto umotano u papir. "Stražaru sam rekla da sam samo izišla po večeru."

Flick je bila posve obeshrabrena. "To znači da je Greta unutra ... dovraga!"

"Idem po nju", reče Jelly odlučno. "Ona je mene u Chartresu spasila od Gestapa ... to joj dugujem."

Flick pogleda na ručni sat. "Imamo manje od dvije minute. Idemo!"

Tako su ponovno utrčale u zgradu. Telefonistice su ih iznenađeno promatrale dok su jurile kroz sobe. Flick je već počela sumnjati u ispravnost odluke. Hoće li u pokušaju spašavanja jedne članice ekipe žrtvovati još dvije - i sebe?

Kada su došle do stubišta, Flick zastane. Ona dvojica vojnika koji su ih iz podruma pustili šaleći se, natrag ih neće pustiti tako lako. "Kao i prije", reče tiho ostalima. "Stražarima pristupite nedužno i pucajte tek u posljednjem trenutku."

Neki glas odozgo sada upita: "Što se to događa?" Flick zastane kao ukopana.

Sada se osvrne. Na stubama koje su se spuštale s kata stajala su četvorica muškaraca. Jedan od njih, u odori s bojničkim oznakama, držao ju je na nišanu pištolja. Ona prepoznaje bojnika Webera.

Bila je to ekipa za potragu koju je zatražio Dieter Franck. Pojavili su se u najgorem mogućem trenutku.

Flick stane proklinjati samu sebe zbog pogrešne odluke. Sada će izgubiti četiri, a ne jednu agenticu.

Weber reče: "Vi se, žene, držite nekako zavjerenički."

"Što želite od nas?" reče Flick. "Mi smo samo čistačice."

"To je moguće", reče on. "Ali u blizini imamo i ekipu neprijateljskih agentica."

Flick odglumi veliko olakšanje. "Oh, dobro", reče. "Ako tražite neprijateljske agentice, onda za nas nema opasnosti. Nekako sam se pribojavala da možda niste zadovoljni čišćenjem." Ona se usiljeno nasmije, a Ruby joj se pridruži. Oba su glasa zazvučala lažno.

Weber reče: "Ruke uvis!"

U trenutku kada je podizala ruku pokraj očiju, Flick pogleda na ručni sat.

Još trideset sekundi.

"Krenite u podrum", reče Weber.

Flick nevoljko zakorači na stube. Ruby i Jelly upute se za njom, a četvorica muškaraca za njima. Spuštala se koliko je mogla sporije i brojila sekunde.

Zaustavila se u podnožju stuba. Još dvadeset. "Ponovno ti?" reče jedan od stražara.

Flick reče: "Obrati se svojem bojniku."

"Samo nastavite", reče Weber.

"Mislila sam da ne smijemo ići u podrum."

"Samo kreni dalje!"

Pet sekunda.

Tako su prošle kroz vrata podruma.

I u to se začuo zaglušujući prasak.

Na suprotnome kraju hodnika pregradni zidovi sobe s opremom rasprsnuli su se prema van. Začula se serija tresaka. Plamen se počeo kovitlati iznad ostataka zidova i opreme. Zračni udar izazvan eksplozijom oborio je Flick na pod.

Ona se pridigne na jedno koljeno, ispod kute izvuče strojnicu i naglo se okrene. Jelly i Ruby nalazile su joj se svaka s jedne strane. Stražari s ulaza, Weber i ona trojica također su bili na podu. Flick povuče otklonac.

Od šestorice Nijemaca, samo je Weber ostao priseban. Dok ih je Flick zasipavala mecima, Weber je zapucao iz pištolja. Jelly, koja se uz Flick počela s mukom pridizati, krikne i padne. Flick u tom trenutku pogodi Webera u prsa i on se sruši.

Flick isprazni okvir u šest tijela na podu. Zatim ga izbací, iz džepa izvadi novi i umetne ga u ležište na strojnici.

Ruby se nagne nad Jelly, tražeći bilo. Već trenutak poslije podigne pogled.

"Mrtva je", reče.

Flick pogleda prema suprotnome kraju hodnika, gdje je bila Greta. Plamen je sukljao iz sobe s opremom, no zid sobe za ispitivanje doimao se netaknutim.

Ona potrči prema paklu.

Dieter je odjednom samo uvidio da leži na podu, iako nije znao kako je onamo dospio. Začuo je grmljavinu plamena i osjetio miris dima. S mukom se pridigavši, pogledao je u sobu za ispitivanje.

Istog trenutka shvatio je da su mu život spasili zidovi od opeke u komori za mučenje. Pregradnog zida između sobe za ispitivanje i komore s opremom više nije bilo. Oskudno pokućstvo u sobi za ispitivanje bilo je odbačeno na zid.

Zatočenica je doživjela identičnu sudbinu i ležala je na podu, i dalje vezana za stolicu, s vratom pod nekakvim užasnim kutom koji je jasno govorio da je slomljen, a to je značilo da je ona - ili on - mrtva. Soba za opremu bila je potpuno obavijena plamenom, a požar se širio vrlo brzo.

Dieter uvidi kako mu je preostalo još samo nekoliko trenutaka za bijeg.

Vrata sobe za ispitivanje uto se otvore i na njima se pojavi Flick Clairet sa strojnicom.

Na glavi je imala tamnu periku koja se bila nakrivila, tako da je otkrivala njezinu prirodnu plavu kosu. Tako zajapurena i zadihana, izbezumljena pogleda, bila je prelijepa.

Da je u tom trenutku u ruci imao pištolj, bio bi je pokosio u provali slijepoga bijesa. Kada bi je uhvatio živu, bio bi to neprocjenjivo vredniji trofej, ali zbog njezina je uspjeha i vlastita neuspjeha bio toliko bijesan i ponižen da se ne bi mogao kontrolirati.

No oružje je bilo u njezinim rukama.

U prvi ga mah uopće nije primijetila, nego se samo zagledala u mrtvo kolegičino tijelo. Dieter povuče ruku prema unutarnjem džepu. Ona se prene i pogledi im se susretnu. Izraz koji se pojavio na njezinu licu pokazao mu je da ga je prepoznala. Znala je tko je pred njom. Znala je protiv koga se proteklih devet dana borila. U njezinim očima ugledao je pobjedonosan bljesak. Ali i veliku želju za osvetom u tom grčenju usana. Ona pridigne *Sten* i zapuca.

Dieter se baci natrag u sobu za mučenje u trenutku kada su zrna odlomila komadiće zida od opeke. Potom izvuče automatski pištolj *Walther P38*, otkoči ga i usmjeri prema vratima, čekajući da Flick uđe.

No ona se nije pojavila.

Čekao je još nekoliko trenutaka i zatim odlučio pogledati.

Flick više nije bilo.

On pojuri kroz sobu za ispitivanje u plamenu, rastvori vrata i iziđe na hodnik. Flick i neka druga žena trčale su prema suprotnome kraju hodnika. U trenutku kada je podigao pištolj, preskočile su skupinu tijela u odorama koja su ležala na podu. On nacilja prema Flick i u tom trenutku osjeti kako mu neizdrživa bol prži ruku. Kriknuvši, ispusti pištolj. Ugledavši rukav koji se zapalio, u jednom potezu sa sebe strgne sako.

Kada je ponovno podigao pogled, žena više nije bilo. Dieter podigne pištolj i pojuri za njima.

U trku je osjetio miris goriva. Negdje je curilo - ili su saboterke možda probušile dovod. Još samo koju sekundu i cijeli će podrum eksplodirati poput divovske bombe.

Ali on bi još mogao uhvatiti Flick. Istrčavši iz hodnika, Dieter pojuri stubama.

U sobi za mučenje odora narednika Beckera počela je tinjati. Zbog vrućine i dima on se osvijesti i počne očajnički dozivati pomoć, no nitko ga nije čuo. Svim silama nastojao se osloboditi kožnih remena kojima je bio vezan, poput svojih nebrojenih žrtava, no i on je, kao svi ostali, bio nemoćan.

Već nekoliko trenutaka poslije odjeća mu je počela gorjeti, a on stane luđački vrištati.

Flick je primijetila da je Dieter krenuo stubama za njom, s pištoljem u ruci. Pribojavala se da će mu, u slučaju da se i okrene kako bi naciljala, pružiti priliku da prvi puca. Stoga je odlučila bježati, a ne zastati i upustiti se u sukob.

Netko je oglasio požarni alarm i sirena je sada parala uši u cijelome dvorcu, dok su ona i Ruby jurile kroz sobe s centralama. Sve telefonistice već su bile napustile mjesta i natiskivale se prema vratima, tako da se Flick našla u gužvi. Zahvaljujući toj masi tijela, Dieter neće moći nesmetano pucati na nju ili Ruby, ali druge su ih žene sada usporavale. Flick je rukama i nogama bezobzirno udarala oko sebe kako bi joj se ljudi sklonili s puta.

Tako su došle do ulaza u dvorac i sjurile se stubama prema vratima u ogradi.

Flick je na trgu ugledala Moulievov mesarski kombi, stražnjim dijelom parkiran ispred samih vrata u ogradi, uključenog motora i otvorenih stražnjih vrata. Paul je stajao pokraj vozila, nervozno gledajući kroz željezne rešetke. Flick se učini kako je taj čovjek nešto najbolje što je u životu vidjela.

Međutim, kako su žene izlazile iz zgrade, dvojica su ih stražara usmjeravala u

vinograd na zapadnoj strani dvorišta, dalje od parkiranih automobila. Flick i Ruby nisu se obazirale na upute, nego su potrčale prema izlazu. Kada su vojnici uočili da Flick ima strojnicu, posegnuli su za oružjem.

U Paulovim rukama u tom se trenutku pojavi puška. On nacilja kroz rešetke. Cijelim trgom odjeknu dva hica i obojica se stražara nađu na zemlji.

Paul širom rastvori vrata.

U trenutku kada je Flick protrčala kroz ogradu, iznad glave su joj fijuknuli meci koji su pogodili kombi: ispalio ih je Dieter.

Paul uskoči za upravljač.

Flick i Ruby bace se u stražnji prostor.

Dok se kombi udaljavao, Flick je vidjela kako Dieter skreće prema parkiralištu, gdje se nalazio njegov nebeskoplavi automobil.

U tom trenutku vatra je u podrumu došla do rezervoara s gorivom. Začuo se potmuli podzemni prasak, nalik na potres. Parkiralište se doslovce rasprsnulo, a šljunak, zemlja i komadi betona polete uvis. Polovica automobila parkiranih oko stare fontane od udara se prevrnula. Divovsko kamenje i komadi zidova od opeka počeli su pljuštati na sve ostalo. Dietera je udar odbacio natrag na stube. Crpka za benzin poletjela je visoko u zrak, a oblak plamena šiknuo je s mjesta u zemlji na kojem je dotada bila učvršćena. Nekoliko se automobila zapalilo i njihovi su se rezervoari sada jedan po jedan rasprskavali.

Kombi je u tom trenutku napustio trg i Flick više nije vidjela ništa. Paul se najvećom brzinom odvezao iz sela. Flick i Ruby poskakivale su na metalnome podu kombija. Flick je tek tada, malo-pomalo, do svijesti počelo dopirati da su obavile misiju. Nije mogla vjerovati. Pomislila je na Gretu i Jelly, obje mrtve, te na Dianu i Maude, koje su mrtve ili umiru u nekom koncentracijskome logoru, i nije bila u stanju osjetiti sreću. Ali je osjetila neobuzdano zadovoljstvo kada je u mislima ponovno ugledala sobu s opremom u plamenu i parkiralište koje leti na sve strane.

Sada pogleda Ruby.

Ruby joj se nasmiješi. "Uspjele smo", reče. Flick kimne.

Ruby je obavije rukama i snažno zagrla. "Da", reče Flick. "Uspjele smo."

Dieter se podigne s tla. Činilo mu se daje natučen po cijelom tijelu, ali bio je u stanju hodati. Cijeli je dvorac bio u plamenu, dok je parkiralište bilo neprepoznatljivo. Žene su vrištale, obuzete panikom. Nijemo je gledao posljedice razaranja koje su bile uočljive posvuda uokolo.

Čavke su uspješno obavile misiju. Ali sve još nije završilo. Još su u Francuskoj. A kada bi uspio uhvatiti i ispitati Flick Clairet, poraz bi na kraju ipak mogao pretvoriti u pobjedu. U neko doba večeras ona zacijelo planira dočekati maleni avion, na nekom polju u blizini Reimsa. On mora samo otkriti gdje i kada.

A zna tko će mu to reći. Njezin suprug.

Utorak, 6. lipnja 1944.

Dieter je sjedio na peronu željezničkog kolodvora u Reimsu. Francuski željezničari i Gestapovi ljudi bili su na straži s njim, i strpljivo stajali pod jarkim svjetlima. Vlak sa zarobljenicima je kasnio, satima, ali je dolazio, u to su ga više puta uvjerali. Treba samo pričekati. To mu je jedina preostala karta.

Srce mu je ispunjavao neopisiv bijes. Ponizila ga je i porazila jedna djevojka. Da je bila Njemica, osjećao bi ponos. Okarakterizirao bi je kao genijalnu i hrabru. Možda bi se u nju čak i zaljubio. No ova je djevojka bila neprijatelj, a nadmašila ga je na svakom koraku. Ubila je Stephanie, uništila dvorac i na kraju još pobjegla. No on će je još uhvatiti. A kada je uhvati, trpjet će mučenje gore od svega što je ikada zamišljala - i tada će progovoriti.

Svi na kraju propjevaju.

Vlak je u postaju ušao nekoliko minuta poslije ponoći.

Smrad je osjetio i prije nego što se kompozicija zaustavila. Nalik na smrad na nekoj farmi, samo još onako odvratno ljudski.

Vlak su činili šaroliki vagoni, a nijedan od njih nije bio namijenjen prijevozu putnika: vagoni za teret, vagoni za stoku, čak i jedan poštanski vagon s razbijenim uskim prozorima. Svi su bili prepuni ljudi.

Vagoni za stoku imali su drvene stranice s uskim otvorima za promatranje životinja. Najbliži zatvorenici pružali su ruke kroz te rupe, otvorenih dlanova okrenutih prema gore, i prosili. Tražili su da ih puste van, preklinjali da im daju nešto za jelo, ali najviše od svega tražili su vodu. Stražari su samo beščutno gledali: Dieter je izdao nalog prema kojem zatočenici te večeri u Reimsu neće primiti nikakav oblik pomoći.

S njim su bila dvojica kaplara Waffen SS-a, stražari iz dvorca, obojica odlični strijelci. Izvukao ih je iz onih ruševina, koristeći svoj časnički autoritet.

Sada im se obrati: "Dovedite Michela Claireta."

Michel je bio zaključan u jednoj sobici bez prozora u kojoj je šef postaje čuvao novac. Kaplari odu i ubrzo se vrate, između sebe vodeći Michela. Ruke su mu bile vezane na leđima, a gležnjevi povezani kako ne bi mogao trčati. Nitko mu nije rekao što se dogodilo u Sainte-Cecileu. Znao je samo da su ga uhvatili drugi put u samo tjedan dana. Tako mu je preostalo vrlo malo temelja za onako odvažno držanje. Trudio se i dalje biti neustrašiv, optimistično gledao na sve oko sebe, no ti pokušaji nisu uspijevali. Šepanje mu se u međuvremenu pogoršalo, odjeća mu je bila prljava, lice musavo. Izgledao je potučeno.

Dieter ga uhvati za nadlakticu i s njim priđe kompoziciji. Michel isprva nije shvaćao što točno gleda, tako da su mu se na licu odražavali samo zbunjenost i strah. A zatim, kada je razabrao ruke koje mole i shvatio što govore ti jadni glasovi, zateturao je, kao da ga je nešto snažno udarilo, tako da ga je Dieter morao pridržati.

Dieter reče: "Potrebne su mi određene informacije."

Michel odmahne glavom. "Ubacite me u vlak", reče. "Radije ću biti s njima nego s vama."

Dietera je uvreda šokirala, a Michelova hrabrost iznenadila. Sada reče: "Reci mi gdje će sletjeti avion koji dolazi po Čavke ... i kada."

Michel ga prodorno pogleda. "Niste ih uhvatili", reče, a na licu mu se ponovno pojavi nada. "Digle su dvorac u zrak, zar ne? Uspjele su!" On zabaci glavu i radosno klikne: "Bravo, Flick!"

Dieter je Michela prisilio da prijede cijelu duljinu vlaka, polagano, pokazujući mu broj zatočenika i razmjere njihove patnje. "Avion", ponovi.

Michel reče: "Na polju kod La Chatellea, u tri ujutro."

Dieter je bio gotovo posve siguran daje informacija lažna. Flick je u La Chatelle trebala doći prije sedamdeset dva sata, ali je otkazala slijetanje na to mjesto, vjerojatno jer je posumnjala u gestapovsku klopku. Dieter je znao da postoji i rezervna lokacija, jer mu je to rekao Gaston; no Gaston je znao samo

kodni naziv, Champ d'Or, ne i mjesto na kojem se nalazi. Michel to, međutim, zasigurno zna.

"Lažeš", reče Dieter.

"U tom me slučaju stavi u vlak", odvrati Michel.

Dieter odmahne glavom. "To nije alternativa ... bilo bi prejednostavno."

U Michelovim očima ugledao je zbunjenost i sjenu straha.

Dieter ga vrati prema prednjem dijelu vlaka i zaustavi kod ženskog vagona.

Ženski glasovi preklinjali su na francuskome i njemačkome, neki zazivali Božje milosrđe, drugi od muškaraca tražili da se sjete svojih majki i sestara, neki nudili seksualne usluge. Michel pogne glavu, ne želeći gledati.

Dieter pozove neka dva lika koja su stajala u tami. Michel podigne pogled, a na licu mu se pojavi užasan strah.

Hans Hesse iziđe iz tame, prateći neku mladu ženu. Možda je i bila lijepa, no lice joj je bilo sablasno bijelo, kosa masna i neuredna, dok su joj usne bile pune rana. Doimala se slabom, kretala se s mukom.

Bila je to Gilberte.

Michel je preneraženo pogleda.

Dieter ponovi pitanje. "Gdje će avion sletjeti i kada?"

Michel ne reče ništa.

Dieter reče: "Stavi je u vlak."

Michel zastenje.

Jedan stražar otvori vrata stočnog vagona. Dok su druga dvojica zadržavala žene bajunetima, stražar ugura Gilberte u vagon. "Ne", poviče ona. "Ne, molim vas!"

Stražar se već spremao zatvoriti vrata, ali Dieter reče: "Čekaj." Pogleda Michela. Njemu su se niz obraze slijevale suze.

Gilberte reče: "Molim te, Michel, preklinjem te."

Michel kimne. "U redu", reče.

"I nemoj ponovno lagati", upozori ga Dieter.

"Pusti je da iziđe."

"Vrijeme i mjesto."

"Krumpirište istočno od Laroquea, u dva poslije ponoći."

Dieter pogleda na sat. Bilo je dvanaest i petnaest. "Vodi me", reče.

Na pet kilometara od Laroquea, seoce L'Epine bilo je posve usnulo. Blistavo mjesečevo svjetlo srebrnom je bojom prekrilo veliku crkvu. Iza nje, Moulierov mesarski kombi stajao je parkiran uz sjenik, gotovo neprimjetan. U dubokoj sjeni jednog potpornja, preostale su Čavke sjedile i čekale.

"Čemu se radujete?" reče Ruby.

Paul reče: "Odresku."

Flick reče: "Mekom krevetu s čistom posteljinom. A ti?"

"Jimu."

Flick se prisjeti kako je Ruby proživjela kratkotrajnu, ali burnu vezu s instruktorom za vatreno oružje. "Mislila sam ..." Ona ne dovrši misao.

"Mislila si da je to tek usputna ševa?" reče Ruby.

Flick kimne. Bilo joj je neugodno.

"Tako je mislio i Jim", reče Ruby. "Ali moji su planovi drukčiji."

Paul se tiho nasmije. "Mogao bih se okladiti da dobivaš što poželiš."

"A vas dvoje?" upita Ruby.

Paul reče: "Ja sam samac", i pogleda Flick.

Ona odmahne glavom. "Ja sam namjeravala od Michela zatražiti razvod ... ali nisam mogla, onako ... usred operacije ..."

"Stoga ćemo s brakom pričekati završetak rata", reče Paul. "Ja sam strpljiv čovjek."

Tipično muški, pomisli Flick. Brak u razgovor uvodi kao daje riječ o nekoj nevažnoj pojedinosti, poput plaćanja dozvole za držanje psa. Kakva romantika!

No zapravo joj je bilo drago. Već je drugi put spomenuo brak. Kome je još potrebna romantika, pomisli.

Sada pogleda na sat. Pola dva. "Vrijeme je za polazak", reče.

Dieter je uzeo jednu *Mercedesovu* limuzinu koja se nalazila izvan ograđenog područja oko dvorca, tako da je preživjela eksploziju. Vozilo je sada bilo parkirano na rubu vinograda, pokraj onog krumpirišta u Laroqueu, zamaskirano granama loze s velikim listovima. Michel i Gilberte sjedili su straga, vezani za ruke i noge, a čuvao ih je Hans.

Dieter je poveo i onu dvojicu kaplara naoružanih puškama. Dieter i strijelci promatrali su polje. Pod mjesečevim svjetlom vidjelo se posve jasno.

Dieter reče: "Teroristi će se pojaviti u sljedećih nekoliko minuta. Na našoj je strani faktor iznenađenja. Nemaju pojma da smo ovdje. Ali zapamtite, moram ih uhvatiti žive - osobito predvodnicu, onu sitnu ženu. Morate pucati s ciljem ranjavanja, ne ubijanja."

Jedan od strijelaca reče: "To ne možemo jamčiti. Polje je široko barem tristo metara. Recimo da je neprijatelj na stotinu pedeset metara. Na toj udaljenosti nitko ne može biti siguran da će čovjeka u trku pogoditi u noge."

"Neće trčati", reče Dieter. "Čekaju avion. Moraju stati u liniju, prema njemu usmjeriti baterijske svjetiljke za navođenje. A to znači da će nekoliko minuta stajati na mjestu."

"Usred polja?"

"Da."

Čovjek kimne. "U tom slučaju, može." Tada podigne pogled. "Ako neki oblak ne zakrije mjesec."

"Dođe li do toga, u presudnom trenutku uključit ćemo farove." *Mercedes* je imao svjetiljke veličine tanjura.

Drugi strijelac reče: "Poslušajte."

Svi su ušutjeli. Približavalo im se neko motorno vozilo. Sva trojica kleknu.

Unatoč mjeseci, neće se vidjeti na mračnoj pozadini guste vinove loze, pod uvjetom da ne podižu glavu.

Neki kombi, bez svjetala, dolazio je cestom iz sela. Zaustavio se kod vrata u ogradi, ulaza na polje. Iz njega iskoči ženski lik koji rastvori vrata. Kombi uđe, a nakon toga vozač isključi motor. Iz vozila iziđe još dvoje ljudi, muškarac i žena.

"Sada tiho", prošapće Dieter.

Potpunu tišinu iznenada je prekinuo prodoran zvuk automobilske sirene, nevjerojatno glasan.

Dieter poskoči i opsuje. Zvuk se pojavio točno iza njih. "Isuse!" reče bijesno.

Bila je to sirena njihova *Mercedesa*. On poskoči na noge i otrči do otvorenog prozora s vozačeve strane. Istog trenutka postalo mu je jasno što se dogodilo.

Michel je bio poskočio prema naprijed, nagnuo se preko prednjeg sjedala, te je, prije nego što gaje Hans uspio spriječiti, vezanim rukama pritisnuo sirenu.

Hans, koji je sjedio na suvozačevu mjestu, sada je pokušavao naciljati, ali i Gilberte se bila pridružila Michelu, te je već praktički ležala na Hansu, onemogućavajući mu pokrete, tako da ju je morao prestano gurati od sebe.

Dieter uvuče ruku i odgurne Michela, no Michel se opirao, a Dieter, stojeći vani, ruku ispruženih kroz prozor automobila, nije bio u mogućnosti upotrijebiti svu snagu. Michel je i daje trubio, pritiskao tu zaglušujuću sirenu koju agenti Pokreta otpora nisu mogli ne čuti.

Dieter stane grozničavo vaditi pištolj.

Michel pronade prekidač za svjetla i uključi farove. Dieter podigne pogled. Strijelci su bili katastrofalno izloženi bljesku svjetala. I jedan i drugi pridigli su se s koljena, ali prije nego što su se uspjeli baciti izvan domašaja snopova svjetla, začula se paljba strojnica iz smjera polja. Jedan je strijelac kriknuo, ispustio pušku, uhvatio se za trbuh i pao preko poklopca motora na *Mercedesu*; drugi je potom dobio metak u glavu. Dieter osjeti oštru bol u lijevoj ruci i šokirano vrisne.

Trenutak poslije začuo se pucanj u automobilu i Michel krikne. Hans se napokon uspio osloboditi Gilberte, te je izvukao pištolj. Sada ponovno opali, a Michel se beživotno sruši, i dalje, međutim, s rukom na sireni. Sada je na toj ruci počivao i veći dio njegova tijela, tako da ju je pritiskao velikom težinom, pa je sirena i dalje ispuštala onaj užasno prodoran zvuk. Hans opali i treći put, posve beskorisno, jer se metak zario u mrtvo tijelo. Gilberte krikne i ponovno se baci na Hansa, vezanim ga šakama hvatajući za ruku u kojoj je držao pištolj.

Dieter je u ispruženoj ruci držao pištolj, ali nije mogao zapucati prema Gilberte jer se pribojavao da bi mogao pogoditi Hansa.

Začuo se i četvrti hitac. Bio je to ponovno Hansov pištolj, no sada je bio nekako usmjeren prema gore, tako da je ustrijelio samog sebe, a metak ga je zahvatio ispod brade. On ispusti užasan hropac, na usta mu provali krv, a tijelo mu se beživotno nasloni na vrata, posve nepomičnih očiju.

Dieter pomno nacilja i ustrijeli Gilberte u glavu.

Zatim ispruži desnu ruku kroz prozor i ukloni Michelovo truplo s upravljača.

Sirena napokon utihne.

On pronade prekidač i isključi farove.

Tek tada pogleda prema polju.

Kombi je još uvijek stajao na istome mjestu, no Čavke su u međuvremenu nestale.

Dieter stane osluškivati. Ništa se nije micalo. Ostao je sam.

Flick je puzala kroz vinograd, na rukama i koljenima, u smjeru automobila Dietera Francka. Mjesечеvo svjetlo, toliko neophodno za tajne letove na neprijateljski teritorij, sada joj je smetalo više od

svoga. Priželjkivala je oblak koji bi zaklonio mjesec, no nebo je trenutačno bilo vedro. Držala se jednog reda vinove loze, ali je ipak stvarala sjenu koja je na mjesecini bila više nego uočljiva.

Paulu i Ruby dala je upute kojih su se trebali pridržavati bez pogovora: moraju ostati na mjestu, skrivati se uz rub polja, u blizini kombija. Troje ljudi stvara tri puta više šumova, a ona nije željela uza sebe imati još nekoga tko će ukazati na njezinu nazočnost.

Dok je tako puzala, osluškivala je eventualne zvukove koji bi joj pokazali da se približava neki zrakoplov. Prije njegova dolaska mora locirati sve preživjele neprijatelje. Čavke ne mogu stajati usred polja s baterijskim svjetiljkama dok ih iz vinograda gađaju naoružani vojnici. A ne budu li držali svjetiljke, avion će se vratiti u Englesku bez slijetanja. Ta je pomisao bila upravo nepodnošljiva.

U vinograd je ušla dublje od automobila Dietera Francka, koji je bio parkiran na samome rubu. Ona se sada nalazila pet redova dalje. Neprijatelju će prići s leđa.

Strojnicu je držala u desnoj ruci, pripravna opaliti u svakom trenutku, i dalje napredujući na sve četiri.

Sada se našla u ravnini s automobilom. Franck ga je bio zamaskirao raslinjem, no kada je provirila iznad redova loze, ugledala je mjesecinu koja se odražavala na stražnjem staklu.

Mladice vinove loze bile su povezane poprečno, no ona se ipak uspjela provući ispod donjeg ruba. Provukavši glavu kroz red čokota, pogledala je na obje strane susjednog prolaza. Sve je bilo čisto. Ona prijeđe prazan prostor i ponovi cijelu vježbu. Primičući se automobilu postala je beskrajno oprezna, ali nije primijetila nikoga.

Kada se našla na udaljenosti od dva reda, ugledala je kotače i tlo u njihovoj neposrednoj blizini. Učinilo joj se da razabire dva nepomična tijela u odorama.

Koliko ih je uopće bilo? *Mercedesova* je limuzina bila dugačka i bez poteškoća je mogla primiti šestero ljudi.

Ona se još malo približi. Ništa se nije micalo. Jesu li svi mrtvi? Ili je netko preživio, sakrio se negdje u blizini i čeka priliku za napad?

Nakon još nekoliko trenutaka privukla se do samog automobila.

Vrata su bila širom otvorena, a unutrašnjost je, kako se činilo, bila prepuna nepomičnih tijela. Ona pogleda na prednje sjedalo i prepozna Michela, krajnjim naporom zatumljujući jecaj. Bio je loš suprug, ali sama ga je odabrala. Sada je ležao tako beživotno, s tri rupe s crvenim rubom na plavoj košulji. Ona zaključa kako je upravo on pritisnuo sirenu. Ako je tako, poginuo je spašavajući njezin život. Sada nije bilo vremena za takve misli. O tome će razmišljati poslije, ako preživi.

Uz Michela je ležao muškarac kojeg nije prepoznala, a kojem je metak prošao kroz vrat. Na sebi je imao odoru s poručničkim oznakama. U stražnjem je dijelu automobila bilo još tijela. Sada pogleda kroz otvorena stražnja vrata. Jedno je bilo tijelo neke žene. Ona se nagne u automobil kako bi bolje pogledala. I istog trenutka ostane bez daha: bila je to Gilberte, koja je, kako se činilo, nepomično piljila u Flick. Već jedan sablastan djelić sekunde poslije Flick uvidi da te oči ne vide ništa, daje Gilberte mrtva, ustrijeljena u glavu.

Nagnuvši se preko Gilberte, pogleda četvrto tijelo. Ono naglim pokretom ustane s poda. Prije nego što je uspjela kriknuti, to ju je tijelo ščepalo za kosu i prislonilo cijev pištolja uz meku kožu na vratu.

Bio je to Dieter Franck.

"Baci pušku", reče na francuskome.

Ona je u desnoj ruci držala strojnicu, ali bila je usmjerena uvis, i, prije nego što bi stigla naciljati, on bi je svakako ustrijelio. Nije imala izbora: stoga ispusti pušku. Bila je otkočena, tako da se nekako napola nadala da bi pri padu mogla opaliti. Međutim, u stvarnosti je samo bezopasno pala na zemlju.

"Udalji se od auta."

U trenutku kada je načinila korak unatrag, on je krenuo za njom, izlazeći iz automobila, ne odvajajući pištolj od njezina vrata. Sada se uspravi. "Tako si mala", reče, mjerkajući je od glave do pete. "A načinila si toliku štetu."

Ona ugleda krv na njegovu rukavu i zaključi kako ga je ipak ranila svojim *Stenom*.

"Ne samo meni", reče on. "Ta je telefonska centrala važna upravo onoliko koliko si očito i mislila."

Ona uspije progovoriti. "Odlično."

"Nemoj se držati tako samozadovoljno. Sada ćeš još nanijeti štetu Pokretu otpora."

Ona požali što je toliko odlučno naredila Paulu i Ruby da ostanu u zaklonu. Sada nije bilo izgleda da je netko od njih spasi.

Dieter premjesti pištolj s njezina vrata na rame. "Ne želim te ubiti, ali više ću ti nego rado zadati ranu koja će te posve onesposobiti. Potrebna si mi u stanju u kojem možeš govoriti, dakako. Dat ćeš mi sva imena i adrese koje imaš u glavi."

Ona se sjeti tablete s otrovom koja se nalazila u šupljem poklopcu njezina nalivpera. Hoće li joj se pružiti prilika da je upotrijebi?

"Šteta je što si uništila prostor za ispitivanje u Sainte-Cecileu", nastavi on. "Morat ću te odvesti u Pariz. Ondje imam identičnu opremu."

Ona s užasom pomisli na operacijski stol i aparat za elektrošokove.

"Pitam se samo što će te slomiti ..." reče on. "Krajnja bol na koncu slomi sve, dakako, ali imam dojam da bi ti bol mogla podnositi neugodno dugo." On podigne lijevu ruku. Činilo se da je zbog rane osjetio oštru bol, tako da se lecnuo, sve ipak trpeći bez glasa. Sada joj dodirne lice. "Možda gubitak te ljepote. Zamisli samo to zgodno lice unakaženo: slomljen nos, razrezane usne, jedno oko iz-bijeno, odrezane uši!"

Flick osjeti mučninu, ali uspije održati nepromijenjen izraz lica.

"Ne?" On spusti ruku, milujući joj vrat, a zatim joj dodirne jednu dojku. "Onda seksualno poniženje. Naga pred mnoštvom ljudi, pod rukama skupine pijanih muškaraca, prisiljena raditi odvratne stvari sa životinjama ..."

"A tko bi od nas zbog toga osjetio najveće poniženje?" reče ona prkosno. "Ja, nemoćna žrtva ... ili ti, pravi počinitelj opscenosti?"

On povuče ruku. "S druge strane, pak, poznajemo tehnike mučenja koje ženi trajno onemogućuju začćeće."

Flick pomisli na Paula i nehotice se lecne.

"Ah", reče on zadovoljno. "Čini mi se da sam pronašao ključ kojim ću te otvoriti."

Ona uvidi daje glupo pogriješila upuštajući se u razgovor. Odala je informacije koje će mu pomoći da slomi njezinu snagu volje.

"Odmah ćemo se odvesti u Pariz", reče on. "Ondje ćemo biti najkasnije do svitanja. Već oko podneva preklinjat ćeš me da te prestanem mučiti, a ja ću slušati kako odaješ sve tajne koje znaš. Sutra navečer u zatočeništvu ću imati sve pripadnike Pokreta otpora u sjevernoj Francuskoj."

Flick osjeti kako joj se cijelo tijelo sledilo od užasa. Franck se ne razmeće. On to može.

"Mislim da možeš putovati u prtljažniku automobila", reče on. "Nije hermetički zatvoren, nećeš se ugušiti. Ali društvo će ti raditi trupla tvojeg supruga i njegove ljubavnice. Nakon nekoliko sati poskakivanja s tim tjelesima bit ćeš, čini mi se, raspoložena upravo onako kako mi je potrebno."

Flick zadrhti od neizrecive mržnje. Jednostavno si nije mogla pomoći.

Držeći pištolj naslonjen uz njezino rame, on drugom rukom posegne u džep. Oprezno je pomicao ruku: rana od metka je boljela, ali ga nije onesposobila.

Tako izvuče lisice. "Daj ruke", reče.

Ona se i ne pomakne.

"Mogu ti ili staviti lisice, ili ti ruke mogu postati beskorisne, jer ću te ustrijeliti u oba ramena."

Posve nemoćna, Flick podigne ruke.

On joj stavi lisice oko lijevog zgloba, a ona mu približi desnu ruku. I tada se odluči za posljednji, očajnički pokušaj.

Rukom na kojoj je već stajala lisica opalila ga je postrance, odvojivši pištolj od svojeg ramena. Istodobno je desnom izvukla maleni nož koji je dotada stajao ispod suvratka.

On ustukne, ali ne dovoljno brzo.

Ona navali i nožem ga ubode točno u lijevo oko. Dieter okrene glavu, no nož je već bio unutra, a Flick mu je prišla još za korak, priljubila tijelo uz njega, gurajući nož još dublje. Iz rane su šiknuli krv i razni tjelesni sokovi. Franck krikne od neizdržive boli i zapuca, no meci su se izgubili negdje u zraku.

Tada zatetura unatrag, no ona pođe za njim, donjim dijelom dlana gurajući nož još dublje. Kako nož nije imao balčak, gurala ga je sve dok se u njegovoj glavi nije našao cijelom duljinom od gotovo osam centimetara. On padne unatrag i ispruži se na zemlji.

Ona se baci na njega, koljenima mu pritiskajući prsa, i osjeti kako mu pucaju rebra. On ispusti pištolj i objema se rukama očajnički uhvati za oko, pokušavajući doći do noža, no oružje je već bilo preduboko. Flick ščepa pištolj. Bio je to *Walther P38*. Ona se uspravi, držeći ga objema rukama, te nacilja u Francka.

On se posve umiri.

Ona začuje teške korake u trku. Paul joj pritrči. "Flick! Je li ti dobro?"

Ona kimne.

I dalje je na nišanu držala Dietera Francka. "Mislim da to neće biti potrebno", reče Paul tiho. Nakon nekoliko trenutaka pomakne joj ruke, a zatim joj obzirno uzme pištolj i zakoči ga.

Uto se pojavi i Ruby. "Poslušajte!" poviče. "Poslušajte!" Flick je začula brujanje *Hudsona*. "Idemo", reče Paul.

Sve troje istrčali su na polje kako bi dali znak zrakoplovu koji će ih odvesti kući.

Kanal La Manche prešli su po jakome vjetru i kiši koja je padala na mahove.

Tijekom jednog mirnog razdoblja, navigator je ušao u putničku kabinu i rekao: "Možda biste željeli pogledati van."

Flick, Ruby i Paul u to su vrijeme drijemali. Pod je bio tvrd, no svi su bili iscrpljeni. Flick je spavala u Paulovu zagrljaju i nije se željela micati.

Navigator ih je i dalje nagovarao. "Bit će najbolje da se požurite, prije nego što se ponovno navuče naoblaka. Doživite li i stotu, više nikada nećete vidjeti nešto slično."

Flick osjeti kako znatiželja nadvladava umor. Ustavši, teturajući je prišla malenom četvrtastom prozoru. Ruby se povela za njom. Želeći im omogućiti bolji pogled, pilot nagne letjelicu na tu stranu.

More u kanalu bilo je uzburkano, a puhao je jak vjetar, no mjesec je bio pun i sve se lijepo vidjelo. U prvi mah gotovo i nije mogla vjerovati vlastitim očima.

Točno ispod zrakoplova nalazio se sivi ratni brod prepun topova i strojnica. Uz njega je plovio maleni oceanski putnički brod, blistavo bijele boje pod mjesečevim svjetlom. Iza njih, neki hrđavi stari parobrod poskakivao je na valovima. Dalje i još iza, vidjeli su se teretni brodovi, vojni transporteri, isluženi stari tankeri, te veliki desantni brodovi plitkoga gaza. Nizovi plovila protezali su se sve do obzora. Bile su tu stotine i stotine plovila.

Pilot nagne zrakoplov na drugu stranu i ona pogleda onamo. Svagdje isti prizor.

"Paul, pogledaj!" poviče.

On joj priđe i zastane uz nju. "Kriste!" reče. "U životu nisam vidio toliko brodova!"

"Invazija!" reče ona.

"Pogledajte s prednje strane", reče navigator.

Flick ode naprijed i pogleda preko pilotova ramena. Brodovi su pokrivali more poput metalnog saga, pružajući se kilometrima i kilometrima u daljinu, dokle je sezao pogled. Iza sebe je začula kako Paul s nevjericom govori: "Nisam znao da na cijelom prokletome svijetu ima toliko brodova!"

"Što misliš, koliko ih je?" reče Ruby. Navigator reče: "Čuo sam pet tisuća."

"Nevjerojatno", reče Flick.

Navigator reče: "Dao bih sve kada bih nekako mogao sudjelovati u tome, a vi?"

Flick pogleda Paula i Ruby i svi se zajedno nasmiješe: "Oh, jesmo, sudjelovali smo", reče ona. "Svi smo mi dio toga."

Srijeda, 6. lipnja 1945.

U londonskoj ulici Whitehall s obiju su se strana nalazila grandiozna zdanja, simboli veličanstvenog Britanskog Carstva otprije stotinu godina. U tim lijepim zgradama, mnogobrojne visoke sobe s dugačkim prozorima bile su podijeljene jeftinim pregradama kako bi se stvorio uredski prostor za niže časnike i sobe za sastanke nevažnih odbora. Kao pododbor jednog pododbora, Radna skupina za odličja (u tajnim operacijama) sastala se u jednoj sobi bez prozora od nepunih petnaest kvadrata i s velikim, hladnim kaminom koji je zauzimao pola zida. Skupom je predsjedao Simon Fortescue iz MI6, u prugastome odijelu, prugastoj košulji i prugastoj kravati. Ravnateljstvo za specijalne operacije predstavljao je John Graves iz Ministarstva za ekonomsko ratovanje, koje je teoretski nadziralo RSO za vrijeme rata. Poput ostalih državnih službenika u odboru, Graves je također nosio odoru tipičnu za Whitehall: crni sako i sive prugaste hlače. Biskup od Marlborougha pojavio se u svojoj grimiznoj svećeničkoj odori, nesumnjivo kako bi odavanju počasti ljudima koji su ubijali druge ljude pridao moralnu dimenziju. Pukovnik Algernon "Nobby" Clarke, obavještajni časnik, bio je jedini član odbora koji je tije-kom rata sudjelovao u nekoj akciji.

Čaj je poslužila tajnica odbora, a tanjur s kolačima kružio je uokolo dok su članovi razmatrali pojedine slučajeve.

Do pitanja Čavki u Reimsu došli su oko sredine prijepodneva.

John Graves reče: "U ekipi je bilo šest žena, a vratile su se samo dvije. No razorile su telefonsku centralu u Sainte-Cecileu, gdje se nalazilo i sjedište mjesnog Gestapa."

"Žene?" upita biskup. "Rekli ste šest žena?"

"Da."

"Bože moj." U njegovu se glasu čuo prijekor. "Zašto žene?"

"Telefonska je centrala imala jako osiguranje, ali ušle su glumeći čistačice."

"Tako ..."

Nobby Clarke, koji je veći dio prijepodneva pušio cigaretu za cigareotm i šutio, sada reče: "Nakon oslobođenja Pariza, ispitivao sam nekog bojnika Godela, Rommelova pobočnika. On mije rekao da ih je raspad komunikacija na Dan D praktički paralizirao. Bio je to važan faktor za uspjeh invazije, barem prema njegovu mišljenju. Ja nisam imao pojma daje to obavila šačica djevojaka. Rekao bih da ovdje trebamo razgovarati o Vojnome križu, zar ne?"

"Moguće", reče Fortescue, i odjednom se počne držati nekako uvrijeđeno.

"Međutim, unutar te skupine bilo je poteškoća s disciplinom. Protiv vođe skupine, bojnice Clairet, podnesena je službena prijava jer je uvrijedila jednog časnika Teritorijalne obrane."

"Uvrijedila?" reče biskup. "Kako?"

"Došlo je do svađe u nekom baru i bojim se da mu je rekla neka odjebe, ispričavam se na izrazu, biskupe."

"Bože moj dragi. Baš mi i ne izgleda kao netko koga bi budućim generacijama trebalo prikazivati kao junaka."

"Upravo tako. U tom slučaju, prikladno bi bilo odličje malo nižeg ranga ... možda RBE14."

Ponovno se oglasi Nobby Clarke. "Ja se ne slažem", reče blagim glasom. "Naposljetku, da je žena bila nekakav slabić, vjerojatno ne bi bila u stanju pred nosom Gestapu u zrak podići cijelu telefonsku centralu."

Fortescuea su te riječi razdražile. Nije bio naviknut nailaziti na otpor. Mrzio je ljude koje ne bi bio u stanju zastrašiti. Sada pogleda od čovjeka do čovjeka.

"Čini mi se da je konsenzus ovdje protiv vas."

Clarke se namršti. "Mislim da mogu službeno podnijeti manjinski prijedlog", reče on tvrdoglavom strpljivošću.

Red Britanskog Carstva - Member of the Order of the British Empire.

"Svakako", reče Fortescue. "Iako sumnjam da to ima osobitog smisla."

Clarke zamišljeno uvuče dim cigarete. "A zašto?"

"Ministar će ponešto znati tek o šaćici pojedinaca s našeg popisa. U tim će se slučajevima povoditi za vlastitim sklonostima, bez obzira na naše preporuke. U svim ostalim slučajevima postupit će prema našim prijedlozima, budući da osobno neće imati nikakvih interesa. Ako odbor nije jedinstven, prihvatit će prijedlog većine."

"Tako, znači", reče Clarke. "Ipak, volio bih da se u zapisnik unese kako se ne slažem s odborom i kako za bojnicu Clairet predlažem Vojni križ."

Fortescue pogleda svoju tajnicu, jedinu ženu u prostoriji. "Pobrinite se za to, molim vas, gospođice Gregory,"

"U redu", reče ona tiho.

Clarke ugasi cigaretu i pripali novu.

I to je bio završetak te priče.

Frau Waltraud Franck kući se vratila sretna. Nekako je uspjela kupiti ovčji vrat. Prvi komad mesa koji je vidjela u posljednjih mjesec dana. Iz kuće u predgrađu pješice je otišla u bombardiranjem razoreno središte Kolna i cijelo prijepodne stajala u redu pred jednom mesnicom. Uz to se bila prisilila i na osmijeh kada ju je mesar, Herr Beckmann, pogladio po stražnjici; jer da se pobunila, kod njega bi joj sve bilo "rasprodano", i to zauvijek. No, nije joj bilo teško nositi se s Beckmannovim nestašnim rukama: iz ovčjeg vrata izvući će obroke za tri dana.

"Vratila sam se!" zazove raspjevano, ušavši u kuću. Djeca su bila u školi, no Dieter je bio kod kuće. Ona dragocjeno meso spremi u smočnicu. Čuvat će ga za večeras, kada će u njemu moći uživati i djeca. Ona i Dieter za objed će jesti juhu od kupusa i crni kruh.

Sada uđe u dnevnu sobu. "Bok, dušo!" reče vedro.

Njezin je suprug posve nepomično sjedio kod prozora. Gusarski crni povez pokrivaio mu je jedno oko. Na sebi je imao jedno od svojih prelijepih starih odijela, koje je, međutim, samo visjelo na njegovu mršavom tijelu. Osim toga, nije imao kravatu. Svako jutro pokušavala bi ga lijepo odjenuti, no vezivanje muške kravate jednostavno nije uspjela svladati. Imao je odsutan izraz lica, a slina mu je polagano kapala iz otvorenih usta. Nije reagirao na njezin pozdrav.

Na to se već bila naviknula. "Znaš što?" reče. "Dobila sam ovčji vrat!"

On se zdravim okom zapilji u nju. "Tko si ti?" upita.

Ona se sagne i poljubi ga. "Danas za večeru imamo varivo s mesom. Pravi smo sretnici, zar ne?!"

Tog su se poslijepodneva Flick i Paul vjenčali u jednoj malenoj crkvi u Chelseau.

Obred je bio kratak i jednostavan. Rat je u Europi završio, a Hitler je bio mrtav, no Japanci su još žestoko branili Okinawu, a ratna je neimaština i dalje gušila život Londončana. I Flick i Paul bili su u

odorama: do materijala za vjenčanice dolazilo se vrlo teško, a Flick kao udovica nije željela nositi bijelu haljinu.

Flick je pred oltar doveo Percy Thwaite. Ruby je bila prva pratilja. Nije mogla biti djeveruša jer se već bila udala - za Jima, instruktora za vatreno oružje iz Djevojačke škole, koji je sada sjedio u drugome redu sjedala.

Paulov otac, general Chancellor, bio im je kum. Još je uvijek bio stacioniran u Londonu, a Flick ga je u međuvremenu dobro upoznala. U američkoj je vojsci bio na glasu kao čudovište, no Flick ga je smatrala vrlo dragim.

U crkvi je bila i mademoiselle Lemaš. Nju su bili prebacili u koncentracijski logor Ravensbriick, zajedno s mladom Marie; Marie je ondje umrla, no Jeanne Lemaš nekako je uspjela preživjeti, a Percy Thwaite povukao je nekoliko stotina veza kako bi je u London prebacio na vjenčanje. Sjedila je u trećem redu u svojem najdražem šeširu.

Doktor Claude Bouler također je preživio, no i Diana i Maude umrle su u Ravensbriicku. Prije nego što je umrla, Diana se, prema riječima mademoiselle Lemaš, prometnula u pravog logoraškog vođu. Koristeći njemačku slabost prema aristokraciji, neustrašivo se suočila sa zapovjednikom logora, požalila se na uvjete i zatražila bolji odnos prema svima. Nije postigla osobito puno, ali njezina hrabrost i optimizam podigli su raspoloženje izgladnjelih zatočenika, tako da je nekolicina preživjelih upravo njoj pripisivala zasluge za novu volju za životom.

Obred je završio brzo. Flick i Paul, koji su tako postali mužem i ženom, jednostavno su se okrenuli i u prednjem dijelu crkve ostali primati čestitke.

Došla je i Paulova majka. General je nekako uspio ubaciti suprugu na transatlantski hidroplan. Doputovala je večer ranije i Flick ju je sada tek upoznala. Ona ju je odmjerila od glave do pete, očito se pitajući je li ta djevojka dovoljno dobra da bi postala suprugom njezina divnog sina. Flick je to blago zasmetalo. Ali je samoj sebi rekla kako je riječ o prirodnoj reakciji ponosne majke, te je srdačno poljubila gospođu Chancellor u obraz.

Njih će dvoje živjeti u Bostonu. Paul će ponovno preuzeti vođenje svoje tvrtke za proizvodnju obrazovnih gramofonskih ploča. Flick je planirala dovršiti doktorat, a zatim mladim Amerikancima približavati francusku kulturu. Petodnevno putovanje na suprotnu stranu Atlantika bit će njihov medeni mjesec. I njezina je majka bila u crkvi, u šeširu koji je kupila još 1938. Plakala je, iako je kćerkinu udaju gledala drugi put.

Od malobrojnih uzvanika Flick je posljednji poljubio njezin brat, Mark.

Flick je trebala još samo jednu stvar kako bi sreća bila potpuna. I dalje držeći Marka u zagrljaju, obratila se majci, koja već pet godina s njim nije progovorila ni riječi. "Pogledaj, mama", reče. "Došao je Mark."

Mark se doimao užasnutim.

Mama je oklijevala još nekoliko dugih trenutaka. Zatim raširi ruke i reče: "Bok, Mark."

"Oh, mama", reče on i zagrli je.

Nakon toga svi su izišli na svjetlost sunca.

Nakladnik
ALGORITAM d.o.o.
Zagreb, Harambašićeva 19

Za nakladnika Branko Šoštarić

Grafički urednik Davor Horvat

Korektura Tamara Perišić

Obrada i prijelom ALGORITAM DTP-Studio

Tisak: Tiskarna Ljubljana d.d.

Naklada 2500 primjeraka

OBRADA, PRIJELOM I KOREKTURA

BY

PRAETORIOUS

Juni 2013